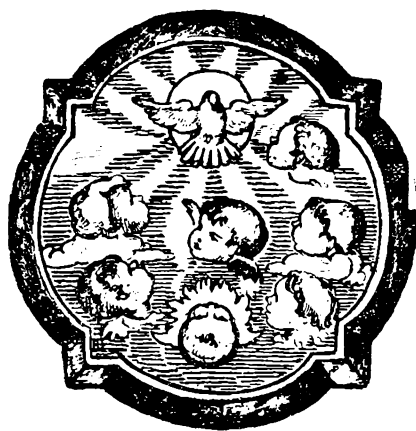

NA HLUBINU

REVUE

PRO VNITŘNÍ ŽIVOT

ROČNÍK V.

V OLOMOUCI 1930

OBSAH V. ROČNÍKU

- Amiable*, Jak možno za někoho dokonale přijímati 232.
- Brait*, Přijď království Tvé 1, Dary Ducha sv. 2, 58, 105, 153, 201, 257, 305, 359, 411, 449. O nové křestany 45, Po sjezdě 353.
- Beer*, Význam četby a studia Písma sv. 20, Odvaha náboženská 166, 217.
- Bernard ev.*, Lidská vznešenost 48, Pod křížem 175.
- Deml*, Není teď a přece je teď 71, Matky 112, Otokar Březina a služby Boží 160, Mravenec 186, Bratrství věřících 332, Kristus inkognito 401.
- Dittl*, Svěcení kněžstva 31, 176, 224, 266, 374, 430, 476.
- Durych*, Zdrávas, Královno 57, Matko milosrdenství 161, Život a sladkost 201, Naděje naše 264, Volání z vyhnanství 314, Pláč 354, Oči Orodovnice 406, Prosba poslední 460.
- Faulconnier*, Soulad svátostí 115.
- Garrigou-Lagrange*, Obět utrpení 87.
- Habán*, Zjevila se láska 43.
- Hejčl*, Já jsem pastýř dobrý 40, 77, 136, 187, 227.
- Heliand*, Svoboda 284, Reformátor 377.
- Hudec*, Sv. Pavel v Athénách 380, 423, 471.
- Hudeček*, Hroby bohatýrů v Římě 28, 74, 122, 171, 212, 269, 366, 468.
- Kramoliš*, O pokušení 273, 339, Všeobecný soud 482.
- Kühnel*, Novosvěcencům 283.
- Lepka*, Sv. Ignác a exercicie 208.
- Papini*, Sv. Augustin 243.
- Pecka*, Smysl života 9, Poutník hostýnský 69, Theocentrismus 124, Veliký pátek 170, Metafory o duši 278, Vzpoura slov 416, Barbora čili zbožnost 457.
- Ronet*, Život v Bohu 10.
- Rubín*, Odřikání 15, Perličky víry 130, 189, Čiňte — pokání 464.
- Simonin*, Sv. Kliment Alexandrijský, doktor víry 35, Učení sv. Ireneje 179, Sv. Cyril Alexandrijský 289, Sv. Jan Damašský 317.
- Soukup*, Svaté Dětství 3, 64, 108, 157, 205, 261, 309, 363, 403, 454.
- Sytař*, Bezmezná láska 313.

Urban, Četba v duševním a duchovním životě 81, Laický apo-
tolát 132, 286, Katolík a nekatolík dneška 324, Církevní trest
434.

Vrátný, Ze života egyptských poustevníků 12.

Pracovna, 51, 92, 140, 192, 247, 294, 342, 390, 438, 487.

Žeň, 54, 97, 145, 199, 252, 298, 346, 394, 443, 491.

Příloha, *Dr. Jan Hejčl*, Týden Ducha sv., str. 1-112.

Přijď království tvé!

Víme to; dva tisíce let mluví o tobě mocní, dva tisíce let zneužívají tvé svaté nauky pohodlní, neupřímní, ale ne, to není tvé království.

Volíš si chudé duchem, prosté, malé, ty, kteří mají ruce prázdné a srdce tak široce otevřené. Ty rytíř jim stíráš potom slzy; voláš všechny, kteří pracují a jsou obtíženi svou slabostí. V jejich srdcích svou láskou přebýváš, jejich nitro svým mírem naplňuješ a pojiš je v jedno království své lásky, v království dítek Božích. Ti nesou svět celý ve svém náručí a přinášejí jej k tobě se všemi jeho bolestmi, ranami, vzlyky. Oni jsou praví lékaři světa a jimi, Kriste, chceš zvítězit a vzít si království své mezi námi.

Ne hlomozem, ne blýskotem zlata, ne záplavou tiskařské a písarské černi, ale životem tvým v srdcích našich uzdravíme svět a jeho choroby nesčíslné. On uzdravil svět ležící nemocný v hříchu Adamově, on zvedá jej stále ještě. A za své nástroje volí si ty, kteří jsou jeho: Kdo Krista vtiskl do celé své bytosti, kdo se mu přiblížil svým životem, kdo smýšlí, mluví, jedná podobně jako On.

Chceme tvé vítězství, Ježíši, chceme ti přinést svět k nohám. A proto ti nejprve přineseme sebe. Sebe, abys nás přetvořil podle své svaté vůle. Chceme se ti přiblížit, tobě se připodobnit, v tvé duši ti tvé království postaviti, aby tě pro nás všichni milovali.

O to budeme usilovati, to jest základní a vůdčí myšlenkou našeho snažení o duchovní život: *aby přišlo konečně království tvé!*

P. Silv. M. Braitto, redaktor.

Budou všichni k Bohu učenliví.

(Kurs o darech Ducha sv. 1.)

Nezdá se vám často, že se mnoho snažíte a že stále přece cítíte, že nejedete vpřed? Kdybychom se tolik nespolehali jen na sebe, kdybychom ve svém duchovním životě a ve svém duchovním snažení dali Bohu a jeho vedení to místo, jež mu patří a jež on chce mít, aby nás rychleji, jistěji a snáze dovedl k sobě!

Naše snažení ctnostmi i vlitými ctnostmi jest jako pracné veslování duše k Božímu přístavu. Krásná práce, ale Bůh ve své dobrotě chce nám ulehčiti, usnadniti, urovnati tuto cestu k sobě.

Naše duše jest jako loď plující k Bohu. Prodírá se vlnami, prodírá se skalisky. Sama by se sotva vytočila ze všech zátok, sama by jistě neodolala všem nárazům, jež bijí v její bok. A tak žádá Bůh po nás, abychom rozepjali široké plachty důvěry, oddanosti, poslušnosti hlasu a vedení Božímu.

Když rozestřeme tyto plachty a když ještě jednou ke slovu Božímu pak rozestřeme síť, věřte, že jinak se pluje, rychleji se blížíme k cíli. Neb pak opře se do plachet duše naši vítr Božího vedení, víchř Ducha jeho, jenž vane, kde chce, a jenž jest jistým a bezpečným vůdcem duše.

Náš duchovní život nesmí zůstat jen *naším* snažením. Naše ctnosti lidské nejsou dostatečné, aby nás ochránily od všech nebezpečí a překážek, aby nás vyvedly ze všech bouří.

To jest základní myšlenka sv. Tomáše, když rozlišuje dary Ducha sv. od ctností, a když na otázku, zda jsou dary Ducha sv. nutné ke spáse, odpovídá, že ano, protože mají nás osvěcovati tam, kde ctnosti selhávají a nedostačují, mají nám dávati sílu tam, kde lidské, třebaže ctnostmi posílené, síly nestačí.

Ctnosti nás vedou k Bohu, jimi jdeme k Bohu, ale sami jíti nemůžeme. On musí jíti s námi. Musíme dáti se jím vésti. Sami bychom jistě nedošli. On musí stále v nás pracovati. Ale má-li Bůh v nás působiti, mu-

síne býti jaksi uschopnění k tomu, abychom mohli přijmouti toto jeho vedení. Duše musí býti připravena, uzpůsobena k tomuto vedení Božímu. Ctnosti nás učí poslouchati rozumu, ctnosti vlité učí nás poslouchati rozumu osvětleného věrou, ale abychom mohli stále naslouchati vnitřnímu hlasu, aby on mohl v nás působiti, je třeba ještě jiné schopnosti, která by nám umožňovala poslouchati právě tohoto hlasu. Tak sv. Tomáš zdůvodňuje potřebu darů Ducha sv., darů, jež by byly odlišné od ctností (1. II. Q. 68. a. 2.). A v odpovědi na prvou námitku (ad 1.) praví: Podle Písma sv. nikdo nemůže vejíti do dědictví Božího, není-li veden, a proto potřebujeme darů Ducha sv., abychom se mohli dáti vésti.

Dary Ducha sv. jsou tudíž schopnosti, jež mají nám umožniti dáti se vésti Duchem sv., poslouchati hlasu jeho. A proto jest tolik darů Ducha sv., kolik jest v nás schopností, jimiž nás Bůh chce vésti a řídit. A tolik pak schopností chce v nás Bůh řídit, kolik jich v nás jest schopno býti zdroji lidských činů.

Tak přicházíme ke krásnému počtu sedmery darů Ducha sv.: Sedmero darů, náplň dokonalé síly Boží, dokonalé, naprosté vedení Boží všech našich schopností a všech možností těchto schopností.

Nejsou však dary Ducha sv. řídkou výjimkou, jen jakýmsi privilegiem vyvolenců? Dary Ducha sv. jsou působením Ducha sv., Trojice Nejsvětější přítomné v duši. A proto jsou jimi všichni obdařeni, kdož jsou chrámem Trojice Nejsvětější, v nichž Bůh přebývá milostí svou. Všichni, kteří milostí jsou účastni na Božím životě a láskou a věrou jsou v tento život vrostlí, ti všichni jsou ozařováni, zahříváni, vedeni a posilováni dary jeho, jež právě chtějí chrániti v nás život Boží, jej prohlubovati a zesilovati.

Teprve naukou o darech Ducha sv. dobře a správně pochopíme život a „cestičku“ sv. Terezie Ježíškovy. Jinak se nám stává její cestička sentimentálním vzdycháním unylých slečinek. Dary Ducha sv. mají svůj život, protože nejsou v nás mrtvým tělesem, protože pramení ze Života samého, z Boha. Svátá Terezie Je-

žíškova stále zdůrazňovala potřebu odevzdati se Božímu vedení, ničeho sobě nepřipisovati, poslouchati věrně jeho hlasu, jíti za ním, býti šlechetnými v poslušnosti k Bohu. Hle, toť život darů Ducha sv. Toť velkým úkolem darů odevzdati nás zvolna dokonale do rukou Božích. Učiniti nás dobrými, poddajnými nástroji Boží vůle, naučiti nás kráčet, ne, běžet po cestě Boží, jak se praví v žalmu: Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum. Běžel jsem cestou tvých přikázání, když jsi rozšířil srdce mé!

Dary Ducha sv., toť ono krásné rozšíření srdce. Dary Ducha sv. pozvedají nás nad naši malichernost, nad naši osobičku, otvírají nás zcela Božímu vedení. Tak zvolna nestačí nic srdci lidskému, tak pomalu vidíme ubohost všeho stvořeného, poznáváme i slabost a malost svou a klesajíce u nohou Božích odevzdáváme se mu se vším, co máme a co jsme, dáváme mu všechny své síly, všechny své schopnosti, aby on je naplnil, aby on nás osvětlil, aby on byl naším vůdcem, naším dobrem, naším štěstím.

Tak rádi bychom pronikli k tajemstvím Božím. Zní-táme se bolestně ve své víře, jež by již ráda protrhla závoj. Dary Ducha sv. mohou nás osvětliti, když se jimi osvětliti dáme, mohou nás přiblížiti k Bohu, abychom jakýmsi vnitřním žářem, jakýmsi vnitřním spřízněním tušili, co víra nám skrývá.

Duše stržená dary Ducha sv. vrhá se zcela na Boha. To jest ovoce nejkrásnější a nejplodnější darů Ducha sv. Po všech nezdarech, po všech smutných zkušenostech se svou „silou“ dáváme se zcela Bohu: Pane, tys síla má, tys světlo mé, tys štít a pavéza má! To jest ono svaté dětství, jež žádá sv. Terezie, jež má zásluhu, že to, co theologové učeně vykládali, učinila přístupné i nejméně školenému rozumu. Ano, staňme se dětmi, jež se vrhají slepě do Otcova náručí, když bouře zuří, když již nevědí, jak dále, když cítí, že sami daleko nedojdou. Máme se dáti vésti, živiti, podpírat, více ještě, takřka nésti Duchem sv.!

Proto odložme duchovní pýchu, jež by chtěla vi-děti *sebe* svatou, jež by chtěla ze sebe svou dokona-

lost, jež by chtěla všeho sama dosáhnouti a nedosáhne zatím ničeho, protože jen On je síla naše a my ze sebe jsme slabí a slepí a nemocní stále. Nechme, ať se Duch svatý zmocní našeho celého náboženského, vnitřního, duchovního života, všechno konání své, veškeré ctnosti své, schopnosti své nechme zaplaviti vanutím Božím, působením jeho, jeho darů. Tehdy on nás naučí čistě poznávat, božsky milovat a jednat tak, jak on chce, abychom smýšleli, mluvili a jednali.

Tak se přiblížím k cíli všeho duchovního života veškeré snahy naší, aby *On byl všechno ve všem*.

P. Silv. M. Braito, Řím.

Svaté dětství.

Význam svaté Terezie Ježíškovy pro moderní dobu se rovná významu největších lidí náboženských dějin. To ukázati jest účelem řady článků o svatém dětství.

I. Cesta malých.

Když snaprostou jasností poznala své poslání a sama na sobě je vyzkoušela s tak zázračně Bohem potvrzeným výsledkem, prohlásila světice ono tolikrát opakované slovo: „Cesta, které chci vyučovati duše, je cesta duchovního dětství, cesta důvěry a naprosté odevzdanosti. Chci jim naznačiti malé prostředky, které se u mne dokonale osvědčily, říci jim, že v pozemském životě je třeba konati jen jedno, totiž dávatí Ježíšovi květy malých obětí.“

Právě tato zdánlivě jednoduchá a odedávna známá slova jsou zjevením pro novou dobu a jejího nového člověka. Ukáže to krátká úvaha.

Francouzský myslitel Pascal praví, že je dvojí nekonečnost. Nekonečnost velikosti, jež obsahuje provádění velikých činů, nekonečnost malosti, jež napíná všechny síly na ovládnutí malých záležitostí. Obě tyto nekonečnosti jsou v Bohu, jeho nekonečná moc a sva-

tost se jeví i v zázračných dílech i v nejmenší maličkosti. A protože cesta k Bohu jest následování Boží nekonečnosti, jest jasno, že k Bohu svatostí lze jíti obojí cestou.

Po příkladu života světice z Lisieux je nám to zcela jasné. Ale nebylo tomu tak dosud. Kdo zná cesty duší, směřujících ke svatosti života, ví, že je jim jako samozřejmou myšlenka, že je třeba buď jíti do kláštera, nebo si zařídit jakýsi klášterní život v malém, pokud možno věrným užitím pomůcek, jakých se užívá v klášteře. Tyto pomůcky patřily na onu první cestu, řekněme cestu velikosti. Myšlenka kláštera vyrostla na východě. Východ miluje veliké gesto, i v náboženství. Mnišství bylo gestem velikosti pro dosažení podobnosti s velkým Bohem podle tak chápaného slova Písma: Buďte dokonalí, jako jest dokonalý váš nebeský Otec. Veliké byly prostředky k tomu cíli: poušť skutečná nebo umělá, odvážné podrobování těla hotovými mučícími soustavami a soupravami, posty, odvážné, se svatou násilností prováděné povznášení ducha předlouhými modlitbami vnějšími a vnitřními. To gesto přešlo smýšlenkou mnišství ovšem i na západ a drželo se tak houževnatě, že mu nakonec podlehla i nová myšlenka svatého Františka Assiského a záhy byli zcela v mnišských zvyklostech synové světce, jenž na hromadu naházeli v klášterích obvyklá mučidla těla a „s veselou myslí je spálil“.

Když Terezie přestoupila práh Karmelu v Lisieux, octla se v takovém okolí. Ačkoli dosud šla svou cestou zcela odlišnou, v pokoře novicky chtěla se podrobiti této cestě a jako všichni světci před ní, jala se konati veliké gesto cesty k Bohu ještě větší, než bylo přesně předepsáno. Ale její duch měl jiné poslání. Proto ji Bůh jednak nemocí z příliš dlouhého nošení ostnatého křížku, a hlavně vnitřním světlem, uvedl zpět na cestu, kterou šla od svého mládí, na cestu malé nekonečnosti. Pochopila přednost *duchovního* bojování před soustavami zevnějšími. Příznačný je tu jeden její výrok: „Z těch učených knih mne bolí hlava; myslívám si, kdyby jen tato cesta vedla do nebe, že

bych se tam nikdy nedostala.“ Byly to knihy psané pod vlivem cesty velikosti, hluboce prožitých a promyšlených soustav na základě dosavadních návodů o svatosti a cestě k ní. Bojovala na *duchovním* bojišti a na něm našla totéž, co dosud se hledalo soustavami starými; „pokoj, pokoru jsem našla v tomto skrytém boji, v němž přirozenost ničeho nezískává pro sebe“. Našla tedy svou malou cestou základy svatosti, na nichž vždy svatost musí býti vybudována a k jichž získání, jaksi rychlému, směřovalo velké gesto dosavadní.

Tak se jeví svatá Terezie Ježíškova skutečnou velikou reformátorkou asketismu. A její reforma je dílem Boží prozřetelnosti a nesmírnou útěchou pro křesťana, žijícího v době překotnosti samých maličkostí. Proč bychom to neřekli upřímně, že moderní člověk, i křesťan, i poctivý křesťan nemá již toho smyslu pro ono velké gesto cesty za Bohem, jak k nám přišlo z východu a jaký měla stará, silná, v poměrném klidu žijící pokolení? Vždyť to není naší vinou, že nejsme obry a že denní život člověka prostě pohlcuje. A když se nám pak řekne: Buďte dokonalí . . . a když nevíme jiné cesty k tomu, nežli cestu velikosti, kdo by nám zazlival, kdybychom skoro podlehlí onomu názoru, který skutečně v theologických školách také vyrostl, že dokonalost jest povolání jen pro některé duše a ne pro každého? Život a nauka svaté Terezie Ježíškovy je však skvělým potvrzením názoru původně hájeného, že k dokonalosti jest povolán každý křesťan a že se jím také může státi a že dosti milosti je k tomu každému dáno.

Svěťice z Lisieux našla prameny této milosti. Ona stala se svatou v Karmelu, ale nikoliv přesně skrze Karmel. Stala se svatou na té cestě, kterou šla od dětství, která byla jaksi přerušena první dobou v Karmelu, ale ke které se svěťice zase vrátila. Ten pramen milosti je nejstručněji v jejím heslu, kdysi tak formulovaném: žádnou mezeru, žádnou roztržitost. Smysl toho hesla by se dal vyjádřiti tak: Stvořitel bez mezery a bez roztržitosti tvořil i ty nejmenší všednosti,

aby hlásaly jeho čest a slávu, by vedly člověka k lásce k němu; a stejně hledí i na ty nejmenší všednosti našeho života, provází je svou činností bez mezery, provází je bez roztržitosti přáním, aby hlásaly jeho čest a byly projevem lásky k němu. Tvor, chápe tuto Boží myšlenku, snaží se ji uskutečnit. Snaží se všednosti a všechny povinnosti denního života učiniti písní o lásce člověka k Bohu, o lásce, která chápe myšlenku Boží.

Tím jsme u důvodu, proč svatá Terezie tuto *svou* cestu nazvala cestou dětství, cestou malých, nebo malou cestou. Nazvala ji cestou dětství proto, že tu člověk nejvíce projevuje svou rodovou příslušnost k Bohu, jako dítě chápe a snaží se uskutečnit životní myšlenku svého otce. Za druhé proto, že tato cesta není možná, není-li v duši opravdová, dětská láska k Bohu *Otcí*. Láska, které svěťice dala jméno důvěry a naprosté odevzdanosti; jako dítě v rodině pracuje i nejmenší práce, nedbajíc, co koná a jaký to bude mít výsledek, jen když pracuje přesně podle přání otcova a v lásce k němu. Snad za třetí i proto, že tak se může státí svatým i dítě svými malými dětskými prostředky. Malé jsou prostředky, ale veliká jest láska. Je to cesta malých nebo cesta malosti, protože se neukazují na venek docela žádné velikosti náboženské, žádné mimořádnosti, lidé jdoucí touto cestou se zdají docela malými, všedními křesťany, kteří na pohled žijí jen svým lidským a obyčejným křesťanským povinnostem.

Domalosti je člověk nové doby zcela ponořen, chtěj nechtěj. Pro něho je proto cesta svatou Terezií Ježíškovou ukázaná skutečným zjevením s nebe daným a s nebe záznaky potvrzeným. Svatá Terezie nazvala obsah takové cesty „malými oběťmi“. To je prakticky vyjádřená teorie. K Bohu se jde jen „oběťmi“, protože k Bohu jítí znamená ve všem hledati jiskerku Boží a jí dáti vzplanouti, ačkoli by chtěla vše svým ohněm pohltiti jiskerka lidská. Tlumiti jiskerku lidskou vždycky jest obět v pravém smyslu toho slova. A to se může díti bez výjimky všude a vždycky. Nemůže

více nikdo říci, že nemá času, že nemá možnosti dokonatovati svou duši. Má těch příležitostí právě tolik, kolik má každého dne povinností, prací, bolestí atd.

Ovšem se nikdo nestane rázem mistrem, tisíce a potom ještě sta maličkostí zůstane nezužitkovaných. Ale cvik dělá mistra, cvik ukazuje vždy znova a vždy podrobněji. Napřed v jedné záležitosti usilujeme dopomoci k nadvládě jiskerce Boží, pak přibereme druhou, právě tak, jako šla Terezie od svého dětství.

Malé nicoty učinily ji velikou — poznamenává její životopisec. A papež Pius XI. prohlásil, že bude obnovena lidská společnost, až půjde touto cestou co nejvíce duší.

P. Em. Soukup, O. P.

Smysl života.

Proč si někdy nepřeji zemřítí? Protože si myslím, že bych měl ještě to neb ono vykonati, v tom neb onom se polepšiti. Ač vím, co si budu přátí ve chvíli smrti, abych byl vykonal, přece toho nekonám. Oddaluji smrt. Spoléhám se, že ještě nepříjde a že budu ještě moci vyplniti účel svého bytí, než zemru. Má-li život můj nějaký účel a já ho ještě neznám, proč nepátrám dnem i nocí, abych jej poznal? Anebo, vím-li, jaký má účel, a přece se nesnažím vší silou jej vyplniti, nepodobám-liž se bláznu, jenž staví dům svůj na písku? Ví, k čemu je dům, ale nestaví ho tak, aby obstál, přijde-li vítr a bouře.

Byli filosofové, kteří tvrdili, že život není k ničemu. The life is not worth of living. Jak je možno, že se tito filosofové neotrávili jedem na krysy ještě téhož dne, kdy přišli k takovému poznání? Byli básníci, kteří mlovali mdlou vůni tuberos a ve verších kyselých i hořkých dokazovali, že jsou zcela unuděni životem. Je-li možno mysliti si něco pošetilejšího, než když člověk zdravý si myslí na nemoc?

Dvojí to chyba: někteří vědí, v čem je účel života, a přece ho neplní. To jsme my, špatní křesťané.

Jiní předstírají, že život nemá smyslu, a přece žijí, jako by měl smysl.

To jsou špatní filosofové a básníci.

Rozdíl jest jen v tom, že špatný křesťan klame jen sám sebe, špatný filosof a špatný básník klame i jiné.

Špatnému křesťanu se nechce žítí.

Špatnému básníku a špatnému filosofovi se nechce umřítí.

Kdyby špatní křesťané uměli žítí a špatní filosofové umřítí, nebylo by na světě hříchu ani bludu, tak bychom jednou zapěli *naposled* Veni, Sancte Spiritus!

Dominik Pecka.

Život v Bohu.

Má-li být Kristus naším životem, je nutno, aby veškeré naše konání, naše osudy, zkrátka celý náš život závisel úplně na něm, vázal se v něm. Jen tak se nám dostane požehnání vykoupení ve svém dvojím stadiu: sestupem Boha k nám skrze Krista, vzestupem všeho k Bohu po téže cestě.

Žítí v Ježíši jest naléztí v něm principy svého vlastního žití: jas, sněh a moc, to jest milovati ho, spodobovati se na příkladu, jenž nám dal vtěliv se, přisvojiti si vše jeho: nauku, zásady, vzněty a lásku v každém případě a za každých okolností.

Žítí v Ježíši – toť vlastně věřiti v něho. Neboť jeho nauka – *duch a život* v jeho vlastní osobě musí být duchem a životem naším. Musíme dovést žití životem, který živí pravda, žití Bohu samému, sobě, svému určení, býti spojení s Pánem tak, že s ním tvoříme jednoho ducha. „Jestli kdo vyzná, praví sv. Jan, že Ježíš je Syn Boží, Bůh bude bydleti v něm a on v Bohu.“ Vyznání víry usnadňuje smlouvu mezi námi a Kristem, připravuje nás na požehnání z nového svazku a na spojení s Bohem na této společné cestě, jež je tajemstvím času a slávou Věčného.

Přilnutí k zásadám Kristovým a odvrácení se od zá-

sad satanových, k nimž zkažená přirozenost táhne, je pokračováním v upevnění pout mezi Kristem a námi. Neboť to je vyznání víry převedené na půdu praktickou, je to zkouška vážnějšího a skutečného přilnutí k Vykupiteli. Jeho zásady jsou světlem prostupujícím naše skutky, vedoucí k cíli jím naznačenému, jsou paprskem, jenž řídí náš život nejen sám v sobě ale i v jeho spojení s Bohem. Postupovati ke kulminujícímu bodu a chtít tytéž věci — zda to není nejlepší znamení spojení a jakoby vroucí totožnosti mezi dvěma bytostmi.

A to vše, co *čekáme* od Ježíše a co od něho přijímáme — sdělení jeho síly, posvěcení, pokroky v duchovním životě — to vše je jen půjčka z pokladů energie, kterou vůdce nadpřirozeného původu shromažďuje pro všechny, to je nová forma života, jejíž vzorec budete hledati.

Boj proti zlu a hledání dobra jsou v nás jednou spoluprací. Ten, jenž první přemohl zlo ve jménu všech pokolení silou božskou bez všeho spolupůsobení, ten *proto* skrze svého Ducha pohání nás k odpovědnosti. A jestli mu odpovídáme, je v souhlasu naše úsilí s jeho činností, s jeho milostí pomáhající.

Přidejme *lásku*, o níž se praví, že spolubydlení vnitřní a spojení duší jsou její znaky. Ježíš „nás miloval první“, to je odpověď na nevyslovitelné city evangelisty, z nichž poslední — odchod Pána — je tak dojemný a tajemný výraz, jako sama povinnost a radost učedníka. Zde se vyplňuje velkolepé zaslíbení: Jestli kdo miluje mne, také můj Otec jej bude milovati a my půjdeme k němu a učiníme u něho příbytek.

Myslíce a jednajíce podle Ježíše a jeho inspirací, s jeho pomocí ve vanutí jeho Ducha, stáváme se pomalu jeho živými obrazy, dělíce se o slávu jeho jména a o dobrotu jeho zaslíbení.

Je to umění, umění duchovní, které chce svobodou, milostí a inspirací jeho, aby křesťan byl podoben Ježíši, stává se v něm a skrze něho, přesto že je s ním nersrovnatelný, zrcadlem Otce. Neboť máme božský vzor od té doby, co Kristus Bůh byl učiněn k našemu obrazu, jako my jsme učiněni k obrazu Božímu.

Vlast. Ronet.

Ze života egyptských poustevníků.

Byl jeden bratr v Egyptě, vynikající velikou pokorou a měl ve městě sestru nevěstku, která byla mnohá duším k záhubě. Často tedy napomínali starci bratra toho a stěží jej dovedli přemluvit, aby k ní šel. Zda by se mohl jeho napomenutím překaziti hřích, který se dál. Když pak přišel tam, kde zůstávala, jeden ze známých, spatřiv jej, běžel napřed a oznámil jí, řka: Aj, bratr tvůj přišel k tobě z pouště. Ona pak, slyšíc to, opustila pro radost milovníky své, kterým sloužila, a prostovlasá vyběhla vstříc bratru svému. A když jej spatřila a chtěla jej obejmouti, řekl jí on: Sestro má předrahá, šetři duše své, neboť mnozí lidé skrze tebe hynou. Uvaž, jak veliké muky jsou ti připraveny, jestliže si nepospíšíš činiti pokání. Ona pak, třesouc se, řekla jemu: A víš, bratře, že i teď mohu ještě býti spasena? Jíž on řekl: Budeš-li chtíti, ještě můžeš býti spasena. Ona pak se uvrhla k nohám bratra svého a prosila, aby ji odvedl s sebou na poušť. Jíž bratr řekl: Jdi, přikryj si hlavu a následuj mne. Ona pak řekla: Pojďme spěšně; sluší, abych se raději zohyzdila a chodila mezi lidmi prostovlasá, než abych opět vešla do dílny hříchu svého. A když se brali spolu, napomínal ji bratr k pokání. Vida pak, že nějakí bratři přicházejí proti nim, řekl jí: Nevědí ještě všichni, že jsi má sestra; sejdi tedy maličko s cesty, až přejdou. Ona tedy to učinila, a když bratři přešli, zavolal ji bratr její, řka: Pojď, sestro, půjdeme dále svou cestou. Ona však mu neodpovídala. Hledaje tedy pilně sestru svou, našel ji mrtvou a chodidla nohou jejích plná krve, neboť byla bosa. Tu on nařikaje a pláče, oznámil starším všecko, co se přihodilo; oni pak se přeli vespolek o jejím spasení. Zjevil pak Bůh jednomu ze starců o ní, že protože nic nedbala o věci pozemské, nýbrž zanechala všech věcí svých, aby zahojila svou ránu a vzdychala hluboce a plakala pro hříchy své, proto přijal Bůh pokání její.

*

Byli dva bratři mniši, společně v chýšce jedné zůstávající, jejichžto pokoru a trpělivost mnozí také ze svatých otců chválili. Slyše pak to jeden svatý muž, chtěl zkusiti, mají-li pravou a dokonalou pokoru; šel je tedy navštívit. A když ho přijali s radostí a podle obyčeje odříkali modlitby a žalmy, vyšel ven s chýše, spatřil zahrádku, kde si pěstovali zeleninu. A popadnuv hůl, počal vši silou všecku zeleninu rozbíjet, takže tam nezůstalo naprosto nic. Vidouce pak to bratři výše řečení, neřekli zhola nic, ba ani v obličeji se nezarmoutili ani nezasmušili. A opět vešedše do chýsky a dokonavše večerní modlitby, padli před ním na zem a řekli: Poroučíš-li, pane, půjdeme a uvaříme k jídlu zelí, které zbylo, neboť již jest čas, abychom pozili pokrmu. Tu starší padl před nimi na zem a řekl: Díky vzdávám Bohu svému, neboť vidím spočívati na vás Ducha svatého; a proto vás napomínám a vyzývám, předrazí bratři, abyste až do konce zachovali ctnost svaté pokory a trpělivosti, aby vás ukázala velikými a vznešenými před tváří Boží v království nebeském.

*

Jeden jinoch se chtěl zřící světa, a když mnohokrát již vyšel, volaly ho zpátky myšlenky, zaplétající jej do rozličných záležitostí, neboť byl bohatý. Když tedy jednoho dne vyšel z domova, obklopili jej ďáblové a zdvihli před ním mnoho prachu. On však rychle se vyslekl a odhodiv šaty své běžel nahý do kláštera. Oznamil pak Bůh jednomu starci, řka: Vstaň a přijmi hrdinu mého. Povstav tedy stařec, šel vstříc onomu nahému, a zvěděv příčinu, podivil se a dal mu šat mnišský. Když pak přicházeli k tomuto starci někteří bratři, aby se ho dotazovali na rozličné záležitosti, odpovídal jim; když však se ptali strany odříkání, říkal: Ptejte se tohoto bratra, neboť já jsem dosud nedospěl odříkavosti jeho.

*

Jeden bratr se ptal starce, řka: Chceš, abych si nechal dva peníze pro slabost těla svého? A vida stařec myšlenky jeho, že si je chtěl nechat, řekl: Nech si je.

Vrátil se tedy do chyšky, bratr počal zápasiti se svými myšlenkami, řka: Dobrořečil mi ten stařec čili nikoli? Vstav tedy, přišel opět k starci, prose ho a řka: Pro Bůh pověz mi pravdu, neboť znepokojujímne myšlenky mé za příčinou těch dvou penízů. Dí mu stařec: Poněvadž jsem viděl myšlení tvé, chtějící si je nechat, řekl jsem ti, aby sis je nechal; není dobré míti více, než je tělu potřebí. Dva peníze tedy jsou tvou nadějí; a kdyby se stalo, že bys o ně přišel, zdalíž Bůh na nás nemyslí? Uvrhni tedy myšlení své na Boha, neboť on pečuje o nás.

*

Dva starci zůstávali společně v jedné chyšce a nikdy neměli vespek sebe menší hádky. Řekl tedy jeden ke druhému: Hádejme se alespoň jednou jako jiní lidé. Onen však druhý mu řekl: Nevím, jak se to dělá. I řekl onen: Hle, tady uprostřed položím cihlu a řeknu: Jest má, a ty řekni: Není tvá, nýbrž má. A z toho vznikne spor a hádka. Když tedy položili cihlu doprostřed mezi sebe a jeden řekl: Má jest; onen druhý prvnímu odpověděl: Já doufám, že jest má. A když onen druhý opět řekl: Není tvá, nýbrž má, tu onen odpověděl: Když je tvá, vezmi si ji. A takto nenašli, kterak by se hádali.

*

Byl jeden stařec v Egyptě, a nežli tam přišel otec Poemen, měli jej všichni ve veliké úctě. Když však přišel opat Poemen z pouště Skytské, mnozí, opustivše onoho starce, přicházeli k tomuto, a proto mu počal onen záviděti a utrhovati. Slyše pak to otec Poemen, zarmoutil se a řekl bratřím svým: Co si počneme? Neboť těžkost nám způsobili lidé, že opustili onoho starce tak svatého a všinají si nás, kteří nic nejsme. Kterak uzdravíme tohoto muže velikého? Pojdte, připravme nějaké drobné krmičky, a půjdeme a doneseme mu to a trochu vína, a spolu s ním toho okusme, snad tím usmíříme ducha jeho. Přišedše tedy, zatloukli na jeho dveře. A slyše to učedník onoho starce, řekl: Kdo jste? Oni pak řekli: Řekni otci svému, že Poemen sem přišel, aby přijal požehnání jeho. Když pak onen uslyšel to-

to skrze učedníka svého, odpověděl mu: Jdi, řekni jim: Odejděte, neboť nemám kdy. Oni však tam zůstali smutni, řkouce: Neodejdeme odsud, dokud nebude me hodni uznání, abychom se mu poklonili. Když tedy onen poznal pokoru a trpělivost jejich, dotčen jsa v srdci, otevřel dveře a políbivše se navzájem, pozili společně pokrmu. Řekl jim tedy ten stařec: Vpravdě není samó to, co jsem slyšel o vás, ale stonásobně spatríl jsem skutky na vás. A od toho dne učiněn jest mu nejmilejším přítelem.

*

Jeden bratr se otázal Poemena, řka: Co mám činiti, otče, neboť mne trápí truchlivost? Řekl mu stařec: Nikoho nepokládej za nic, nikoho neodsuzuj, nikomu neutrhej, a dá ti Pán pokoj. *Přel. dr. K. Vrátný.*

Odříkání.

Nauky vědecké a materialistické filosofie nepřikazují člověku: Žij pro život věčný, žij takovým a takovým způsobem, abys neztratil vnitřní rovnováhy, ale nabyl většího duchovního uspokojení! — aniž říkají: Zpytujeme, kým trváš, hledající tvého nezviklatelného štěstí, jímž bys provždy stál nepohnut a siln. Nepřikazují, nemajíce čeho přikázati, ježto žítí jako žijí jejich původci a hlasatelé, jest libovati si v rozkoších a choutkách smyslných, kterýžto život láká většinu; a rovněž ničeho neříkají, nemajíce čeho říci nám, jímž nestačí tělo, jejich jediný předmět vědění. Nestarají se o stav duší, cítí-li se šťastny či nešťastny, nýbrž jen o to, čeho je potřebí tělu, aby bylo dobře vypasené, aby nepocítovalo přeměnu ovzduší, aby se nemusilo pohybovati přirozeně jako každý jiný tvor Boží, ale co nejrychleji mohlo býti dopravováno smísta na místo vzdálenější, a co nejdůležitějšího, aby bylo zabezpečeno před smrtí. Takovým směrem jdou nauky mimonáboženské. Zájmy jejich nevztahují se k duši lidské, znajíce člověka jen živočichem. Proto jest jim

na příklad určení podmínek, jak by duše správně rostla a rozkvetla, něčím bezpodstatným, nejasným, ba nerozumným. Znají toliko vězení její — tělo. Jsou zcela ve službách knížete tohoto světa, jenž duši života nepřaje. — Stejně nauky filosofické, ne právě atheistické, od nichž by se dalo očekávat slovo duším, nejsou s to sdělit jim pravdu a vésti je životem podle této pravdy. Vyjadřují se velmi nesrozumitelně, zcela ne proto, aby se něco vykonalo, pouze aby se vědělo. Věděti, že zlo jest pojem relativní, že zlé není vlastně zlé, jen méně dobré, nebo že instinktu, jenž v člověku křičí: chci!, jest spravedливо dáti průchod, jest filosoficky jasné a správné a postačí, aby člověk ve světě obstál. Filosofové jen myslí. Víte však, jakým jest mysl bludištěm? Myslí, buď co již bylo dávno myšleno, nebo totéž v jiném vyjádření; někdy také něco nového, co způsobuje revoluci, něco hrubého a urážlivého, anebo přemýšlí o tom, co se může výhradně žíti. Myšlenky jejich jsou převážně chladné; pohybují se mezi stěnami lebky. Nebo jsou jako pavučiny ve větru, opouštějí celého člověka, letíce šíleně bez cíle.

My křesťané říkáme: světská moudrost a představujeme si něco vratkého, co se viklá. Mámeť kámen úhelný, základnu, kotvu, v níž skládáme všechnu svou víru a naději: Ježíše Krista, hlavu všech hlav, moudrost moudrostí, vědu věd. On dal nám tu výsadu, že z víry v něho živi budeme věčně. A my, věříce v něho, nemůžeme se starati, leč o život, jež víra naše dosahuje, dříve pak o to, abychom ve víře zůstávali, v ní mohutněli, čili žili v Kristu skrze naučení: Toto pak pokolení (pokolení víry) nevychází, jediné skrze modlitbu a půst.

Nikdo tak nepečoval o duši před Kristem, nikdo se tak o ni nestaral po Kristu. Před ním ani po něm nebylo většího přítele duše lidské. Nebylo boha ze všech těch divotvorných bohů starověkých ani člověka z pokolení lidského od časů rozmnožení jeho po vší zemi, jenž by k ní, přímo k ní promluvil: Pojď, duše, vyvedu tě z vězení tvého na světlo, řeknu ti, kdo jest tvým cílem, a ukáži ti k němu cestu! Byl jen

jediný od věčnosti, jenž mohl říci: Já jsem pravda, cesta i život. Ode mne naučíte se pravdě, jež osvítlí vám život, že bude cestou k cíli.

Nauka Kristova, vrchol všech starších nauk náboženských, jest naukou života, tudíž naukou příkazů. Velí: Poznejte Pravdu, nastupte Cestu a dýchejte, pracujte, žijte dušemi svými jen pro Cíl, jež Pravda vám před oči staví: Buďtež vy tedy dokonalí, jako Otec váš, kterýž jest v nebesích, dokonalý jest. — A tu jsme u jádra božské nauky Ježíše Krista a u vlastního tématu této kapitoly. Prikazuje-li nám Kristus dokonalost Boha, tu zajisté přiblížití se jí můžeme jen natolik, mnoho-li vzdálíme se své nedostatečnosti a malosti. Kdyby byl Ježíš Kristus stál mimo Otce a nebyl Synem Božím, nemohl by nám nikdy dáti tento příkaz. Jak by nám představil dokonalost Hospodina, abychom ji mohli pochopiti a jí se přibližovati? Člověk potřebuje očitého důkazu, aby to neb ono mohl činiti. A tak musil to býti sám Bůh, jenž, vtěliv se v člověka, sebou samým svou dokonalost nám představil a tím vyjádřil požadavek: Buďte mými dětmi dokonalými!

Vraťme se již k řečenému poznatku, že, máme-li se dokonalosti Boží přiblížití, nutně musíme se vzdáliti nedokonalosti lidské. Toto vyvození stává se poznáním, že nauka, cesta a život (tedy následování Krista) přikázaný Kristem jest: odříkání. Bez odříkání nebyl by možný postup duše k Bohu, nebyl by možný ani jediný krůček na Cestě Kristově. Po ní kráčí se jen jednou. Cesta Lotova, jeho ženy a dcer jeho z horící Sodomy jest jakýmsi předobrazem Cesty Kristovy. Musíme vyjítí ven z „města“, na něž Bůh dští duchovně ohněm a sírou svého spravedlivého soudu, to jest opustiti svět, vyjítí z těla nešlechetností, zvyků a náklonností a poslouchající hlasu nauky Kristovy, jež jest veřejně zjevným vnuknutím Božím, jíti, stále jíti kupředu. Ten, jenž by se rozběhl, ale potom se zastavil a dal se do pláče pro to, čeho zanechal ve „městě“, není hoden královské Cesty Kristovy. Chtivost jejího vznešeného cíle i smyslných požitků „města“ změní

se záhy v sůl hořkou bezradnosti, již srdce naplnivši se, ztrne — a duše nemůže dále. A když jsme již tisíc mil za „městem“ a nevidíme je a nemyslíme a nevíme již ničeho o něm, jako by nebylo bývalo, ještě jest vždy něco, čeho zanecháváme za sebou, ještě jest vždy cesta naše odříkáním. A tak jím zůstane, dokud nespátříme Cíle. Kdybychom byli dokonalí jako Kristus a přišedše na svět a pobyvše zde určenou dobu, vraceli se domů k Otci, naše cesta nebyla by odříkáním, nýbrž spěním, stoupáním. Ježíš Kristus jako Bůh nešel cestou odříkání, šel k Otci; jako člověk však stal se učitelem, velitelem a vůdcem, zprvu svým dvanácti vyvoleným, již toužili býti vyvedeni z „domu služby“, do oběti své na Golgotě tisícům jiným a po nanebevstoupení duchovně všem duším v nevoli úpícím pod tíhou vlády knížete tohoto světa.

Mám zde také psáti, čeho všeho nutno se zříci, abychom na cestě neumdlévali a ohlédnuvše se snad, neztrnuli v sloup? Nelze, abych všecky možnosti odříkání vypočítával a tak činil článek svůj jakýmsi zákoníkem. Musí stačiti: Pro Boha zřekniž se duše všeho! Jako onen chudšas ve vypravování Jana Taulera o dokonalém člověku nemohl spočinouti v nížádné věci, která byla nižší nežli Bůh, protože za ním již „město“ čpělo sírou, to jest nebylo pojítka mezi duší jeho a duchem světa, jediný odpor a hnus nebo již úplné zapomenutí, tak mají duše usilující o dokonalost věcí nižších Boha část po části se zříkati dobrovolně, zamítavé stanovisko k nim pak vždy zaujímati. V modlitbě Páně voláme: Buď vůle tvá! Tedy ne, čeho chce mé tělo, k čemu mne popouzí svět, příznivý zvykům a zábavám, jež bývají vždy modloslužbou, ale čeho chce Pán, Učitel, Mistr — Ježíš Kristus. To jest prvá formule odříkání, obsažená v modlitbě, již naučil nás Kristus. Není, aby se vyslovovala, ale žila zdůrazňovati duchovní život bez nabádání k odříkání, odvracení se od zálib světa a tělesných chtíčů, jest prací téměř zbytečnou. Duchovní život se rodí z odříkání. Víra zajiště jest silou, jež život duchovní utváří, jest vlastně vědomím duše, poznáním, jistotou, již nezvratilo by

celé peklo – a kterak, kde, čím získáváme tohoto mohutného vědomí života věčného? Pokolení víry nevychází než skrze modlitbu a půst, upozorňuje Kristus, aby snad nenastal omyl, že víru lze lacino koupiti. Z těchto jasných slov evangelických poznáváme, že vedle modlitby, to jest touhy po dokonalosti věřících, vedle snažení čistě citového a myšlenkového, vedle našich zálib ve věcech duchovních, je to odříkání, naše touhy, myšlenky a city realizované, jež nás do pokolení silných z víry přičleňuje. V životě duší pojí se mystika věrně s askesí. Kde jedna druhou opouští, tam není pravdy, jen blábolení lehkomyšlného děcka. Probírejme světce a světice a přesvědčíme se, že tyto dvě nutné podmínky duchovního života jsou vždy pospolu. Kde jest světec velký v hovorách s Bohem, ještě větší jest v pokoře a odříkání.

Všechny tyto vývody a poučky přijmeme za své, uznáme, že jsou správné, nicméně ještě snad, ač jsme poučení a uvědoměni všestranně, zalehne v sluch náš hlas, řkoucí: Nač odříkání? Jím ubíjí se přirozenost, otrhávají se květy života, jež nás mají oblažovati vůní a krásou. Toť hlas materialismu. A vlažné a liknavé duše, a ty z nás, jež, ač veřejně následují Krista podle svědectví slov a projevů, tajně přec rády, velmi rády oddávají se chťící, zvykům a veselím světským, ty, nebohé, budou s uspokojením nebo jen s nepatrným nesouhlasem jemu naslouchati, vždyť ospravedlňuje jejich skrytý život, plný neřádstva. Co naproti němu volá Kristus, neslyší, jeho slova jsou jim jen paradoxy, v nichž si nelibují a jež nezpytují. Správně nazývá je Kristus vlažnými, neboť žijí jakoby v stojatých vodách, ohrátych hnitím všech možných nečistot; nelibují si v bystrinách a hloubkách, zvlněných mírnými větry Božích působení nebo vichřicemi zlostí a vzteků světa. V nich musily by plouti kupředu, opustiti pelechy. Avšak my – řekněme si to upřímně, povzbudme se – kteří plujeme hlubinou (stojaté vody nebývají nikdy hluboké) moře života věčného, v nás samých, dušemi svými, my neslyšíme hlasu světa, jenž by chtěl hráchy na še obíliti jako hroby, abychom v nich

našli zalíbení, nikoliv, my slyšíme jen Ježíše Krista v srdcích svých a jako svatí, kteří ne že chtěli, ale že musili se zhostiti světa, jeho lakadel: domnělých radostí, aby žili v Pokoji Kristově, tak i my, usilující žítí životem duchovním, vnitřním, pocítujeme nutnost vzdání se všeho, co jest nižší nežli náš Bůh.

Tak zajisté každý z vás, kdož se neodřekne všech věcí, kterýmiž vládne, nemůže býti mým učedníkem.

— Pamětlivi jsouce těchto slov, jimiž nám Kristus cestu odříkání přikazuje, jděme pravdou, cestou a životem Jeho, k chvále Otce v nebesích a pro spásu duší, čekajících příkladu. A jíti znamená: nauku Kristovu žítí, mysliti a mluvití, světem pak zcela pohrdnouti.

Jan Rubin.

Význam četby a studia Písma svatého.

Základní touhou každého lidského srdce jest: dáti životu svému cíl.

Máme-li cíl, tu srůstají kolem něho všechny duševní síly naše v jednotnou neochvějnou konstrukci, v jednotný zdravý psychický organismus, v nedobytnou, v sobě uzavřenou osobnost.

Máme-li cíl, všechno jest lehkým: oběť štěstí a žití se podobá oběti kněze, jenž zdvihá u oltáře v oběti chleba a vína, aby nazpět obdržel Jej, Život věčný, Radost nekonečnou.

Dni bez cíle ale, toť rozklad a smrt. Každý kvas mění se tu v kvas Belazarův. „Mene, tekel“, píše černá ruka smutku: „Sčítal jsem radosti tvoje, ó Bytí, zvažil jsem vznešené hodnoty tvé, a vše lehkým jsem nalezl!“ A podle temperamentu a síly povahy ruka vzta-hující se po číši buď bezmocně klesá, anebo rouhavě, marně sáhá po pohárech posvátných. Chmurná matka výstředností jest žalost. Konečné stanice: anarchie pudů a nálad, pak hluboká zemdlenost, soumrak.

Základní touhou každého lidského srdce jest: dáti životu svému cíl. „Kde je můj cíl?“ tato otázka a touha chvěje se na tetivě každé duše jak žhavý šíp, jenž připraven, aby byl vystřelen v dálku. Není-li záhy zodpověděna, leží-li žhavý šíp příliš dlouho na tetivě, tu střela tetivu duše, její pružnou, radostnou energii, spálí, stráví. Ztracená bytost, jež nemá cíl.

„Napni zrak! Hle, cílů dost! Život plný jest cílů! Pohled do očí Životu a pochopíš, jaký tvůj cíl! On, jedině On, Život, může být láskou tvou!“ Tak mluví dvacáté století. Nikdy se více nemluvílo o žití než dnes. Bytí oblečeno v liturgické roucho, vitalismus stává se náboženstvím. „Meine Philosophie ist ein begeistertes Jasagen zum Dasein!“ opojeně opakuje po Nietzscheovi celá Evropa. Podivno! V téže době píše Spengler svůj „Untergang des Abendlandes“ a myslitelé mnohých evropských národů vypočítávají, kolik let ještě, než jejich národ vymře pro hříchy na životě. Právě v této době jest život znehodnocován jak nikdy předtím. Válka, jež dosud byla školou mužných ctností, změněna v hromadné otravování. Ve jménu života poslední zbytky mládí spalovány na oltáři fenické lštar, v ohni, udržovaném živými těly, zdravím dělníka. „Život! Vůle k životu!“ pro toto hladové heslo vraždění ti, v nichž leží naděje žití: „Když život, tož i pro mne! Pro proletá, jenž až dosud z něho byl vyloučen!“ Tak život změněn v požívatinu, v předmět horečného, neveselého, marného plenu.

Žití (hodnoty jeho) není ničím absolutním. Není absolutním cílem, jemuž přinášeti oběti, těžké ale pro život nezbytné, bylo by sladké a slavné. Není cílem, který, co vládnucí idea v nás, by byl krystalisační osou, kolem níž by se organisovaly všechny naše myšlenky a činy. Přenechává nás našim decentralisovaným vášním a stesku: kde nevládne v člověku veliká myšlenka, tam vládne hýřící, drancující luza, zmatek a smutek. Člověk ztrácí své šlechtictví: ukázněné sloužení Vyššímu, Nadosobnímu.

Jen jeden jest Absolutno, Plnost Života a Reality, – jen jeden Cíl. A jen On, víra v Něj, vyzdvihuje život

tento ze sféry relativity v řád Nezvratnosti a Věčna, z oblasti porušenosti v říši Dokonalého. Jedině On může být přikrytí pláštěm Božství, synovství Božího, a učiniti je hodným, aby bylo milováno a uctíváno obětí třeba i krvavou. Proto pravil svatý Augustin: „Neklidné jest srdce naše – dokud nespočine v Tobě, ó Bože“, a pěl slepý pěvec Hellady: „Všichni lidé hladoví po Něm!“

„Všichni hladoví po Něm!“ Bůh lidskému, často neuvědoměle svůj předmět hledajícímu hladu po sobě odpověděl na Sinaji a Synem svým, Bohočlověkem. Na Sinaji a později, po 33 roků, dlel uprostřed lidí Bůh. Pak odešel a zbyly jen šlépěje ukazující cestu: Písma svatá. Nad těmito šlépějemi sklánějí se pokolení lidská již po tisíciletí, aby vyčtla směr vedoucí k Němu. Nad svatými blány Písma nakláněli se proroci a světcí, všichni hledači Boha, a blány se svínuly a zahnědly pod žhavým dechem jejich touhy, která dýchala v ně věky,

V tom spočívá podstatně cena Knihy knih: mluví k nám, čtoucím, svědectvím těch, kteří viděli tvář i tvář: „Jest Bůh! Jest Cíl!“ a že naznačuje nám k Němu cestu.

Nestačí ale, když stopy sledují a vykládají jen vůdcové, znalci? Což nestává se stopa tím nezřetelnější, čím více lidí ji zkoumá, snad poškodí, rozmaže? Dějiny protestantismu?

Nelze o tom pochybovat: jest nezbytno, aby povolaná autorita, církev svatá, kontrolu četby si zajistila.

Na druhé straně nemožno přehlížet subjektivismus moderního člověka, jeho touhu po aktivním uplatnění se, jeho vypjatou, rozvitou individualitu, které Bůh už není pouze kultickým Bohem a Soudcem nad nepravostmi a odměnitelem zásluh, ale osobním (musí jím býti, má-li jí vůbec problémem býti) problémem srdce a rozumu, osobně řešeným. Přímý styk s Bohem, zvroucnění a zvniternění náboženství jest dnes požadavek moderního člověka: náboženský život nesmí mu býti jen a jen hřimavé Dies irae neb chorovou modlitbou, jejíž šumění často neslí a neslábne

stoupáním neb klesáním podzemních hlubokých Božích vod, Boží lásky v lidském nitru, ale i zlatým ryzím tónem violy vlastního srdce. Srdce, které lká a jása přímo pod okny věčného hradu svou píseň prosící o otevřená okna, jimiž by se lila sláva Jeho svatého hlasu a Jeho tváře. K tomu přistupuje metafysický zmatek dneška, zvyšující potřebu vnitřní bezprostřední jistoty. „Můj Bože, vždy Tobě blíž!“ zdvihá se to z duší moderních lidí, tonoucích v rozvratu posledních časů, jako kdys z úst těch, již stáli na palubě do vln se nořící „Titanic“. Mluvit s Ním tváří v tvář jest darem daným pouze vyvoleným. S každým ale rozmlouvá On, mluvě ze svého Písma. Mluví k srdci, v mateřštině srdce, které srdce jedině může porozumět, již jen s málo jinými sdílí: v onom svém rozhovoru stává se Bůh všem vším. Francesco Bernardone naslouchá a opojen odchází z prostředí měšťáckého sobectví s výhodnými ctnostmi, aby Bohu řekl: „Věčná, věčně tvořící, věčně se rozdávající se láska!“ a všemu stvořenému: „Bratře!“ Iñigo Loper de Recalde naslouchá v jeskyni manrézské a slyší rozkaz vytvořit černou rotu Krista v císařském purpuru vlády. Doktor Angelicus naslouchá a hovoří s ním Moudrost, která položila základy země a rozlévání se moří stanovila hranice.

A mluvě – písmem – ke každému člověku osobně, v jeho duševní mateřštině, zasáhne Bůh – a jen takto – celého člověka, dosáhne oné odpovědi, která vystupuje z hlubin nitra a nese s sebou – vír zdvíhající se z vodních propastí moře – nejvzácnější jeho poklady. A jen takto přestanou mnozí věřící hrátí úlohu kustoda v staré slavné obrazové galerii, oprášujícího chladně a tupě věky ztemnělé obrazy, jimž nerozumí, o nichž snad dovede říci pouze nějakou nazpaměť naučenou formuli, jen tak může býti učiněn konec neútěšné jednotvárnosti, vnějškovitosti a odvozenosti našeho současného náboženského života, jen takto vnese se do jeho žil zdravý rytmus, tep, množství vitálních hodnot, nová mladá krev.

Dále: Dnešní doba, kdy se všech stran se útočí na

duši křesťana, vyžaduje, aby tato duše byla silná, žila silným životem duchovním, schopným odolat. Silný duchovní život ale žije jen tehdy, když hodnoty jeho, především Bůh, nejsou pro mne předmětem minio mne ležícím, s kterým jsem spoután zákonem, zvykem, snad tížícím. Kde rodinný život jest již jen věcí zákona, zvyku, šablony, ne již lásky, ne již osobním problémem osobně řešeným, tam není již daleký jeho konec. Že vždy nenastane, jest už pouze náhoda. Tak i můj duchovní život, život s Bohem, má-li být zdravý a jarý, musí být výronem energií ve mně, musí tisíci a tisíci žilami býti spojen se srdcem mé duše, s mým Já. Jen tam, kde věrou svou vyjadřuje své nejhlubší osobní touhy a naděje, celou plnost své bytosti, jen tam vyvstává bojovník víry, jenž je ochoten k oběti. Jen tehdy, když společná korouhev kříže jest symbolem individuální touhy jednoho každého bojovníka, všeho jeho ohroženého statku, jeho napadených drahých, jen tehdy stává se zástava ocelovým pojítkem, zřídlem organisace a kázně, sráží se kol ní zeď bojovníků.

K individuálnímu prožití náboženského obsahu, k osobnímu poměru k Bohu dospějeme jen osobním vztahem k Písmu, kde zachycen portret Boží – jediný ze všech, jenž autentický: Písma svatá musí býti katolíkoví domovinou duše, v níž žije, pracuje, s níž srostl, ne vzdálenou cizí krajinou, o níž zprávy podává nedělní kázání.

Úzce souvisí s tím, co zde bylo nadhozeno, otázka katolické akce. „Katolická akce není obměnou spolkové činnosti,“ upozorňuje říšský Němec, dr. Neundörfer, theolog: „Katolická akce musí býti hnutím mas, zasažených Duchem Božím, stmelujícím všechny členy církve v jediný svatý národ, národ ve zbraních!“ To znamená – jak již bylo ukázáno – že každý jednotlivec musí býti uchvácen Duchem svatým, že pravičelná energie musí vyrazit z hlubin každé jednotlivé duše, duše, jež nemá více vydání, směrem ke kříži, a zde se slétí s proudy, trýskajícími z ostatních duší, v jediný mohutný příval. Odkud onen osobní popud,

onen náraz, povolávající vnitřní hlas, když ne z předního pramene věčných pravd a svatého nadšení, z božského Slova, bez přímého prostředkovatele promyšleného, hlavně procítěného.

Katolická akce značí realizaci všeobecného kněžství. „Královským kněžstvím“ nazval Svatý Otec činnost laika v katolické akci. Jí stává se laik téměř nositelem posvátného úřadu, spoluodpovědným za osudy církve. V boji nemizí sice, ale zmenšuje se jeho rozdíl mezi důstojníkem a vojínem: i prostý voják musí rozvinout iniciativu. Čím větší iniciativa, ovšem ukázněná, každého, i posledního vojína, tím cennější jest armáda. Odtud vyplývá: zvýšení odborného vzdělání, rozhledu, samostatného úsudku, výchova k aktivitě, individuální výcvik tvoří dnes základní myšlenku, podloženou všem moderním cvičebním řádům evropských vojsk. Katolická akce je boj. Proto povolává i laika k aktivitě v církvi. Proto zmenšuje rozdíl mezi důstojníkem-knězem a vojínem-laikem. Důsledek toho: nutnost rozšířit rozhled laika v otázkách náboženských, zvýšit odborné, to jest náboženské jeho vzdělání, nezbytnost výchovy k aktivitě a samostatnosti (v mezích kladených velením), naléhavost individuální přípravy.

Školou nejdůležitější a nejzákladnější, poskytující odborné znalosti, individuální návod, vedoucí – protože naplňující nosnou silou ideje, protože sytící duchovním chlebem, vlastní prací vydobytým – aktivitě a iniciativě, jest jistě v první řadě četba Písem svatých, která, pokud možno, má býti dílem laika samého, podporovaného ovšem, kde nutno, duchovním.

To platí o vztahu laika k Písmu. Tento vztah vyčerpává se z většiny četbou a jejím prožitím.

Jaký jest poměr kněze ke knihám svatým? Jest charakterisován vážným, pronikavým studiem vědeckým a asketickým a výchovnou prací kněze nasobě samém.

Jeho účel: jednak, aby kněz věděl, komu uvěřil. Sám je v životě kněz. Pánu jen slouží. „Máš rodinu?“ táže se Napoleon vojína staré gardy. „Sire, již po dvacet roků jste vy mou rodinou!“ I kněz může tak promluvit k Bohu svému. Aby jen je mu žil, doživotní svou samo-

tu Bohem jen naplnil, musí vědět, komu uvěřil, musí Boha poznat, pokud zde na zemi člověku možno, to jest aspoň z dopisů Jeho, určených snoubeným duším, ze svatých Písem.

A opět: poměr kněze k posvátným knihám. Nejbylostnějším rysem charakteru vpravdě kněžského jest: heroismus a jeho nejvyšší forma: vytrvání.

„Všechno veliké se obětuje!“ pravil myslitel-básník. Je-li oběť vskutku měrou velikosti duševní, mravní, heroismu — a kdo by necítil, že všechna velikost a všechna noblesa leží v oběti? — pak ze synů lidských nebylo většího nad Krista. Nad Krista, jenž směl o sobě říci: „Nikdo nemá větší lásky než tu, že život dává za své přátele.“ Nad Krista, před Nímž, před hrůzou a krásou jeho tragického hrdinství, myslitel — jenž, ozbrojen geniem a nenávistí, napadl katolicismus — sklonil se v úctě: „Ich liebe die großen Liebenden, welche da fragen: Ist nicht das Mitleid das Kreuz, an das geschlagen wird, wer die Menschen liebt?“

A vrcholný heroismus, o němž kdy lidstvo slyšelo, heroismus vytrvání, věrnosti zvolenému úkolu, zda nebyl on silou, jež dala tvar životu a smrti syna člověka? „Když miloval, až do konce miloval.“ My víme jak.

Francesko Bernadone vnořil se kontemplací ve velké mysterium zmučeného Boha, ať — jakoby nakloněn nad hladinou jezerní — v Jeho zjevu duchovně utonul, až byl s Ním tajemným způsobem ztotožněn: tělo jeho přijalo stigmata Bohočlověka.

Nechť zázrak tento často se opakuje: nechť kněz, ponořen v hrdinný život a hrdinnou smrt Toho, Jehož si vyvolil co životní svůj osud, utone v Jeho zjevu, v Jeho velikém statečném Srdci, nechť charakter jeho přijme stigmata heroismu. Tento zázrak proměnění se v Krále a Sílu mučedníků děje se nad blanami Písma.

Další výsledek studia Knihy knih. Předně získání psychologicko-náboženských zkušeností — prohloubením a zintensivněním duchovního vnitřního dění — jimiž má kněz býti uschopněn porozuměti dušev-

nímu dramatu dnešních lidí, zápasících o Boha, propalujících se k Němu mučivým požárem srdce. Pak důkladné znalosti odborníka a ryzí charakter kněžský, povaha vůdce, v jehož ruce leží blaho mnohých, jenž musí imponovat stále rostoucímu počtu těch, jichž poslušnost stavěna na osobní účtě.

Pokud ale jde o tábor nepřátelský, jest důležitost intensivního styku duchovního se Slovem Božím ještě větší. Dnešní průměrný člověk vyniká poměrně značným rozhledem a úsudkem. Požadavky, jež činí v oblasti duchovně - kulturní, jsou veliké, přístup k jeho přesvědčení nesnadný, jeho prostředky útočné (byť nesystematicky spořádané) četné. Má-li duchovní na bojišti takové moderní duše rozvinout s dostatečnou pohotovostí dostatečné množství argumentů, je třeba, aby si osvojil důkladně vzdělání theologické.

Nejsilnějším argumentem, mocnějším než vědomosti, ale jest: kněz proniklý náboženskou kulturou, předně Duchem Krále chudých, Rozmnožitele chleba, kněžský obětavý život, to uměle nevystižitelné zabarvení hlasu a myšlenky, vydávající — aniž by mluvící tušil — svědectví, že mluvící věcí, za niž se bije, žije, že není jen bojovníkem, ale i vyznavačem, milujícím a bratrem.

„A kdybych mluvil jazyky andělskými a znal všechna tajemství, všechnu vědu a všechna písma: Lásky kdybych však neměl, nejsem než mrtvý zvučící kov!“

Láska a Víra, sdružené s vědomostmi a s cvičením rozumem, jsou v srážce duchů tři složky, jimž těžko lze odolat.

Ony bojové formace vytvořit uschopní nás především studium příručky válečného umění, sepsané pod vnuknutím Toho, jenž Bohem zástupů, Bohem vojsk Josuových, Gideonových a Makkabejských, a Toho, jenž přišel, aby na zem přinesl oheň a meč.

Wilfred — R. Beer.

Hroby bohatýrů v Římě.

Navštěvovat hroby a poklečet na nich v modlitbě jest postulátem srdce. Zvláště hroby našich drahých, kteří nás milovali a pro nás pracovali a trpěli; a hroby těch, kdož povznegli kulturu ducha a srdce a veliké věci vykonali pro Boha, církev a lidstvo. A takových mužů a žen, paniců a panen pochováno v Římě mnoho, v temných katakombách a v nádherných basilikách. Rád jejich mohyly navštěvuji a vzpomínkou na jejich život splácím haléřovitě ohromný dluh, jaký u nich máme. Nepatrná tato vděčnost těší nitro mé a potěší, tak prosím, snad i jejich velkodušná srdce.

Nemám tudíž na mysli bohatýry krve, ale bohatýry pokoje a lásky; nepočítám, kolik vydobyli území, ale kolik usušili slz; nekořím se před bohatýry, kteří hromadili zlato, ale před bohatýry chudými; nemyslím na bohatýry, kteří bojovali mečem a pro slávu, které se jim také od stejně smýšlejících dostává, ale na bohatýry pokory, sebezáporu a ctnosti. Neskláním hlavy před Césarem, ale před třináctiletou nučednicí Anežkou. Slovem, mám na mysli bohatýry ne ve všedním slova smyslu, ale bohatýry, jakých svět neplodí pro hlínu a pro sebe, ale pro ducha a pro nebe.

Takovým bohatýrům poskytl Řím místo k dočasnému odpočinku a ozdobil jejich hroby uměním a modlitbami.

I. Hrob svatého Filipa Neri.

Na Korsu Vittorio Emmanuele, nedaleko Tibery, je kostel, zvaný „kostel nový“ (chiesa nuova), ač již stojí tři sta let. Vstoupíte-li do něho, jste mile překvapeni nádhrou, jaká vám lichotí se všech stran, z pozlacené výzdoby stěn a říms, z obrovských obrazů na klenbě a na mramorových oltářích, z nichž nejslavnější jest oltář hlavní s třemi obrazy Rubensovými, znázorňujícími Matku Páně v nebeské slávě, svatého Řehoře se svatým Maurem a Papiášem, a svatou Domitillu se svatým Nerejem a Achilejem.

Ale více než všechna ta nádhera vábí mne kaplička po evangelní straně hlavního oltáře, malá a tajuplně žlutavě osvětlená. Tam je po svatostánku nejdražší poklad kostela, tam pod oltářem odpočívá tělo svatého Filipa Neria, bohatýra, který vlidností vydobyl srdce Římanů.

V druhé polovici šestnáctého století nikdo nebyl ve Věčném Městě tak znám a tak milován, zejména mládeží, jako Filip. Jeho srdečná, nenucená láska k lidu, jeho veselá mysl, kterou výborně uměl zakrývat přísný život, jeho milá zbožnost byly magnetem, kterým k sobě vábil lid a mládež, která dobře věděla, jaké zlaté srdce bije pod chatrnými starým pláštěm. S lidem konával pouti k sedmi kostelům, které byly netoliko zotavením duše, ale i zdravými vycházkami pro tělo a zajímavým pohavením pro každého účastníka. O krásných jarních dnech nebo o jasných podzimích cítíme zrovna touhu dýchat svěží vonný vzduch římské roviny. Taková procházka stává se ve škole Filipově osvěžením duše. Po cestě se modlilo, zpívalo, rozjímalo, kázalo a veselilo. Vyšlo se z basiliky svatého Petra, šlo se ke sv. Pavlu, potom polem k sv. Sebastiánu, odtud k Lateránu, k sv. Kříži, k sv. Vavřinci a pout ukončena u Panny Marie Sněžné. Kolem poledne se došlo k nynější Villa Mattei, odtud je rozkošný pohled po troskách pohanského Říma a dále přes římskou rovinu až k horám albánským. Tady se odpočívalo a obědvalo. Obědu požehnal kardinál; někdy i šest kardinálů se pouti zúčastňovalo; potom přednášel některý hošík kázáníčko nebo básničku; potom se zpívalo a hrálo na hudební nástroje. To byla asketika sv. Filipa: posvěcovat duše modlitbou, radostí a přírodou. Očitý svědek praví: „Bylo tam tak veselo, že jsme se domnívali býti v nebi; bylo tam mnoho lidu a mnoho vykonáno pro blaho duší. Rozpuštělé dni masopustní měnily se v spasonosné dni duší.“ Co od oběda z jídel a vína zbylo, roznášelo se večer do vězení vězňům. — Duch Filipův dosud ovládá lidové pobožnosti římské a italské vůbec. Nemůže tu býti slavnosti, aby při ní nebylo hudby na náměstích, roz-

košných lidových průvodůs dlouhými řadami andílků od šesti do desíti let, osvětlení a velkolepých ohňostrojí, a lid, vykonav si pobožnost, se při tom veselí až do noci. — Také návštěvy sedmi kostelů se znovu zavádějí podle dávných tradic.

Svou milou mládež pak vodíval Filip na půvabná místa na Janikul nebo do polí k svatému Šebastiánu a radoval se tam s radujícími a dovádějícími chlapci. Vše jim bylo dovoleno, jen když to bylo bez hříchu. Pamětní mramorová deska na Janikulu dosud hlásá, že se tam Filip s chlapci bavíval a stával chlapcem. Podobně v polích mezi San Paolo a San Sebastiano stojí kaplička na památku s nápisem: „Zde si hrával svatý Filip s římskou mládeží“; na stěnách kapličky vryty do mramoru některé výchovatelské zásady světcovy. — Římankám, které se na své nepořádné muže přes míru zlobily a se rády s nimi hádaly, dával Filip radu, aby si nabraly do úst vody, jakmile uslyší kroky domů pozdě se vracejícího manžela. — V pravidelných schůzích, tak zvaných oratoriích, pořádaných Filipem přednášelo se a hovořilo o náboženských problémech. Nejslavnější žák Filipův, Baronius, velmi často přednášel o církevních dějinách.

Ký tedy div, že kostel a oratorium světcovo staly se ohniskem náboženského a vědeckého života římského. A dosud je kostel oratoriánů Římanům velice milý, třeba v něm již utichl ruch a čilý život dávných dob, jako by nechtěl rušit klidu odpočívajícího zde velikého Římana a reformátora. Nad mramorovou rakví je pěkný oltář s obrazem Guida Reniho, ukazující Filipa, an se modlí před Matkou Páně, a dvanácte lamp ve dne v noci kapličku osvětlujících tlumočí vděčnost Římanů k svému apoštolu. Světec zemřel roku 1595. Na jeho apoštolátu se splnilo, co praví Písmo: „Slovo vlídné množí přátele a mírní nepřátele.“

P. Hudeček, C. SS. R., Řím.

Svěcení kněžstva.

Oltář, mystický Kristus, a oběť, jež se v Novém zákoně na oltáři koná, jsou východiskem veškeré liturgie. Tajemné tělo Kristovo, úzce spojeno se svou hlavou, žije tajemným, nadpřirozeným životem, jehož skrytým zdrojem je Eucharistie. Jako srdce rozvádí krev po celém lidském těle, tak rozvádí Eucharistie vznešenou mízu božského života do těla Kristova. Žilami jsou jí svátosti, jež spojují duši s Ježíšem obětovaným, vlévají do ní posvěcující milost, ctnosti a dary Ducha svatého.

Tento vnitřní život úzkého spojení s Bohem na zemi nemá přestati a má jednou přejíti v blažené patření na Boha v nebi. K tomu je třeba, aby tajemné srdce církve Kristovy v Eucharistii nikdy nepřestalo bít. Ježíš se o to postaral. V předvečer svého utrpení udělil apoštolům a jejich nástupcům kněžskou moc: To, co jsem právě vykonal, činite i vy na mou památku! Proměňujte chléb a víno v moje tělo a krev! To bylo první kněžské svěcení. Bylo vykonáno a koná se dodnes k vůli Eucharistii, poněvadž moc, kterou propůjčuje, má účelem buď samo svěcení Eucharistie nebo jiné duchovní služby, jež se vztahují k Eucharistii, která je svátost svátostí.

Zprostředkovatelem toho spojení s Bohem má se stát kněz. Nadpřirozeným pastýřem duší. Poněvadž tedy nadpřirozený jest původ jeho úřadu, nadpřirozený cíl, nadpřirozené prostředky, nestačí k němu pouhá přirozená schopnost mladého muže, jenž se chce věnovat kněžskému povolání. Teprve svěcením propůjčuje mu Bůh nadpřirozenou schopnost k jeho úřadu. Svěcení je pramenem veškeré moci kněžské, ale také učitelské a královské. Proto církev od počátku vyžadovala k tomuto trojímu úřadu zvláštní svěcení. A nejen pro ty, kteří v důsledku tohoto trojího úřadu jsou pastýři stáda Kristova, nýbrž i pro ty, když jim v jejich úřadu přisluhují. Sacerdotium a ministerium, kněžství a přisluhování knězi. Svěcením nabývá člověk základní schopnosti k jejich zastávání.

Kněžství má dva stupně. Obvyční kněží jsou jenom biskupu podřízenými pomocníky ve vykonávání trojího pastýřského úřadu, biskupové mají plnou moc učitelskou, kněžskou a královskou, jak Kristus to určil, ale jsou podřízeni primátu římského papeže. Také ministerium, služba knězi konaná, má několik stupňů. Je to diakonát (jáhenství) a subdiakonát (podjáhenství) a potom čtyři nižší svěcení, akolytát, exorcistát, lektorát a ostiariát.

Každé svěcení propůjčuje svěcenci určitou moc a s ní dává mu Bůh i zvláštní milost, aby ji mohl svědomitě zastávat. Kdyby smýšlení a život svěcencovy se nesrovnávaly s jeho úřadem, nebyl by hoden tak vznešeného vyznamenání. Proto jenom s bázní a po opravdové přípravě může se odvážiti pokorného vstupu do svatyně kněžství, proto nařizuje církev časové mezery mezi jednotlivými svěceními, přejíc si, aby svěcenci poznali přesně jejich význam a od stupně ke stupni se více posvěcovali, tak aby vzrůstem věku, rostlo i jejich poznání a jejich zbožnost.

Nebude zbytečno citovati tu ve volném překladu nádhernou čtvrtou kapitolu z dialogu sv. Jana Zlatoústého „O kněžství“. Obsahem i formou patří k nejzdařilejším pracím, jež byly kdy o tom předmětu napsány. „ . . . Vykonává se sice kněžský úřad na zemi, ale svou hodností je zařízením nebeským. A zcela právem. Neboť ani člověk ani anděl ani archanděl ani jiná stvořená moc, nýbrž sám Paraklet založil tento úřad a zplnomocnil lidi, kteří ještě v těle žijí, aby vykonávali službu andělskou. Proto je třeba, aby na kněze posvěcený byl tak čistý, jako by stál v samém nebi prostřed mezi oněmi andělskými mocnostmi. Ovšem vnukala bázeň a hrůzu již zařízení, jež existovala před dobou milosti, jako zvonečky, granátová jablka, drahokamy na prsou a na ramenou, ozdoba hlavy, pokrývka hlavy, řasnaté roucho, zlatá čelenka, velesvatyně se svým nápadným tichem. Ale zkoumáme-li, co přinesla milost, shledáme, že vše, co budilo kdysi bázeň a hrůzu, je nám jenom nepatrně oceňováno a že i zde se potvrzuje slovo o zákonu: „Není už

slavným, co bylo slavným v té příčině pro převyšující slávu.“ Neboť vidíš-li, jak Pán tu leží obětován a jak kněz před obětí stojí a se modlí a jak všichni červenější onou drahocennou krví: věříš tu ještě, žeš mezi lidmi a že prodléváš na zemi? Necítíš se tu spíše hned uchvácen do nebe? Neodhodíš tu každou tělesnou myšlenku duše od sebe a nepatříš na nebeské věci s ryzím srdcem a čistou myslí? Ó, toho podivuhodného pohledu! Ó, té Boží lásky k lidem! Ten, jenž s Otcem na výsostech trůní, dává se v oné hodině uchopiti rukama všech. A dává sebe sama těm, kteří ho chtějí uchopiti a obejmouti; ale to činí pak všichni očima. Zdá se ti to nyní opovržení hodným nebo takovým, že by se někdo v pýše cítil nad to povznešen?

Chceš ještě z jiného zázraku poznati nesmírnou svatost tohoto celého děje? Představ si Eliáše! Četné množství lidu ho obklopuje, oběť leží na kamenech, všichni ostatní setrvávají v klidu a hlubokém mlčení, jenom prorok sám se modlí. Tu spadne náhle plamen s nebe na svatou oběť. Bylo to podivuhodné a vzbudilo to všeobecný úžas. Obrát se teď tamodtud k tomu, co se nyní u nás koná. A spatříš nejenom podivuhodnou věc, nýbrž něco, co daleko přesahuje všecken úžas. Neboť zde stojí kněz a stahuje nikoli oheň, nýbrž Duha svatého. Koná dlouhou prosebnou modlitbu, nikoli, aby plamen s nebe se zapálil a strávil dary zde ležící, nýbrž aby milost spadla na oběť, skrze ni zapálila duše všech a dala jim zazářiti v lesku jasnějším než stříbro v ohni tříbené. Kdo by tedy mohl nadutě opovrhovati tímto hrůzyplným tajemstvím, leda snad člověk úplně pomatený a bez rozumu? Či nevíš, že žádná lidská duše by nikdy nebyla snesla tento obět-ní plamen, nýbrž že všechny by byly úplně zničeny, kdyby jim Bůh nebyl přišel na pomoc se svou mocnou milostí?“

Tak se jevila velikému učiteli církevnímu vznešenost kněžského úřadu. Církev si nepřeje ničeho jiného, než aby kandidáti kněžství přistupovali stejně ideálně k svatým svěcením, a snaží se v jejich duši buditi a zvyšovati nutnou disposici, ustanovujíc pro ně du-

chovní cvičení před každým svěcením, udělujíc svoje svěcení ve dnech horlivější modlitby a postu, totiž v soboty suchých dnů a užívajíc při tom výmluvných obřadů.

Svátost svěcení se nazývá latinsky Ordo. To slovo má různý význam. Znamená vzájemný poměr předcházejícího k následujícímu, potom i sám stupeň či stav, v němž má zmíněný vztah svůj základ, a konečně, přeneseme-li význam účinku na příčinu, je Ordo sám obřad či úkon, jímž se udělují stupně duchovního řádu, a v tom smyslu se vlastně nazývá ordinace. V obřadech ordinace směřuje vše k tomu, aby i duch i srdce svěcencovo bylo disponováno k hodnému přijetí jednotlivých svěcení. Slova, symboly, ceremonie se tu uplatňují a upozorňují svěcence na novou důstojnost, nové povinnosti, na smýšlení, s jakým má nový duchovní úřad přijmouti a vykonávati. Biskup mu podává posvátné nádoby a předměty, jež ukazují názorně na nový úřad; posvátný šat, jež z rukou světitelových dostává, je mu zase symbolem poznání a svatosti, jež ho má do nového úřadu provázeti. Biskup ho žehná a modlí se za něho, aby věrně plnil své povinnosti a nikdy nepřestal se snažiti o svatý život. K tomu ho nabádá i svými důraznými promluvami. Jeho požadavky se zvyšují každým novým svěcením, jež stále bohatšími a významnějšími obřady působí na svěcence nesmazatelným dojmem.

P. Tomáš M. Dittl O. P.

Sv. Kliment Alexandrijský, doktor víry.¹

První církevní spisovatelé, kteří po smrti svatých apoštolů převzali úkol učit a vésti křesťanský lid po cestách spásy, nám dávají vzácné svědectví o obecné víře církve v Boha třikrát svatého Otce, Syna a Ducha v jeho „služebníka“ Ježíše, vtělené Slovo Boží, zemřelého na kříži a slavně z mrtvých vstalého na třetí den. Jsou ti prvotní spisovatelé doslova „martyres“,² t. j. svědky. Oni se zase ujali sebevědomé řeči sv. Petra v den Letnic, jenž zvěstoval zmrtvýchvstání toho, „jehož jsme všichni svědky“. A první církevní Otcové věrně splnili úkol, jenž jim připadl. Četní po vzoru samých apoštolů vlastní krví zaručili pravdu svých tvrzení, jiní jako sv. Kliment Římský snášeli pronásledování a vyhnanství. Nepochybně mnoho jich psalo a zanechali nám podivuhodné stránky jako sv. Ignác Antiošský a sv. Justin, ale oba jsou více ctěni pro své mučednictví nežli známi pro své spisovatelské dílo. Rekl bych, že je to skoro spravedливо, neboť i toto dílo jest svědectvím společné víry, víry apoštolů a prvních učedníků. Jako jsou první apoštolští spisovatelé svědky víry, tak jsou i doktory víry.

U sv. Klimenta Alexandrijského je to poněkud změněno. I on sice žil v době mučedníků, pronásledování za Septima Severa jej r. 202 přinutilo opustiti učitelskou stolicí v Alexandrii a odejít do vyhnanství. Je svědkem víry v původním slova smyslu, ale především doktorem víry a to časově prvním mezi všemi.

Byl pohanem jemným a vzdělaným. Narodil se asi v Athénách kolem poloviny druhého století. Tam také získal své četné vědomosti, onu zálibu o duchovní syntésu, šíři rozhledu a myšlenky, čímž se vyznačuje jeho dílo. Později doplnil své vzdělání cestami po Itálii,

¹ doktor – čestný název pravověrných významných církevních spisovatelů.

² slovo *martyr* znamená svědek i mučedník; téměř všichni první spisovatelé církevní jsou mučedníky.

po Syrii a Palestině, až konečně přišel do Alexandrie k Panténovi, jenž byl tehdy hlavou Didaskalie, katechetické křesťanské školy. V tu dobu již asi Kliment byl křesťanem. Slyšme, jak v pokročilém věku mluví o svém bývalém učiteli Panténovi: „Až jsem prošel učnovstvím u několika proslulých učitelů, přišel jsem do rukou svého posledního mistra, který překonal všechny ostatní učitele vlivem, jenž na mne měl. Získal si mne hned, sotva jsem jej v Egyptě objevil. Byl opravdová sicilská včela, sbírající na kvetoucích lucčinách prorockých a apoštolských spisů, aby mohl do duší svých posluchačů uložit učení čisté a prosté všeho porušení.“¹ Kliment se usadil u Panténa a stal se jeho nejmilejším žákem; po jeho smrti se stal sám hlavu alexandrijské křesťanské školy. Byl její chloubou jako jeho předchůdce v úřadě, dokud nedosáhla největší slávy za nejslavnějšího žáků – Origena, muže diamantového.

Vyučování Klimentovo skončilo, jak jsem naznačil, za pronásledování Septima Severa. Tehdy byl učitel nucen uchýliti se do Cesareje k biskupu Alexandrovi, který byl kdysi jeho žákem. Toto dosvědčuje list samotného Alexandra, který zaznamenal Eusebius ve svých Církevních dějinách. Umrť sv. Klimenta se všeobecně klade do r. 215. Na doplnění těchto sporých životních údajů, které máme, budiž řečeno, že svatý Kliment byl knězem.

Již v Alexandrii se nám sv. Kliment svým životem jeví jako profesor, učitel posvátných věd, jako člověk, který chce a umí věnovati schopnosti lidského rozumu službě zjevené pravdy. Jeho dílo projevuje přes změť opakování a vedlejších úvah dokonalou jednotu. Již „Prorok“ a „Vychovatel“ skýtají jakýsi názor o hlavních myšlenkách a o učení spisovatele. V těchto knihách, jejichž cílem jest uvést pohanského čtenáře do svatyně křesťanské pravdy, se již zjevují široké pohledy, které byly později dokonale rozvinuty ve stromatech [kobercích]; také v Poučeních právě pokřtěných pohanů lze zahlédnouti něco z rad, které později

¹ Stromata I, 1; PC VIII, 700.

Kliment dával křesťanům toužícím po dosažení dokonalého života a božského rozjímání.

Se stanoviska spekulativního, rozumového nazírání, víra, Boží dar víry, stojí na vrcholu úvah, které Kliment rozvíjel o náboženských dějinách lidstva. Tohoto bohovědce a mystika vůbec nezajímají vyprávění o dějinných a společenských událostech; co v jeho očích znamená pravý pokrok, je pokrok v poznávání božské pravdy, v dokonalém poznávání Boha. Člověk vždy neznal tohoto nejdobrotivějšího a nejvyššího Boha, zvláště jej neznal ve světle Evangelia, jemuž nelze nic přirovnávat. Pomaloučku se dokoonávala náboženská výchova lidstva, Bůh se zjevoval postupně, napřed dost neznatelně a později stále zřetelněji. Dal se napřed poznati praotcům národa židovského, oněm velikánům, které nám líčí posvátné knihy, Abrahamovi a Mojžíšovi, jejichž jména i příběhy často přicházejí Klimentovi do pera. Ale jako se Bůh dával Židům poznávati darem zákona, tak se pohanům dával poznati světlem filosofie, která dopřála nejlepším z nich, hlavně Platonovi, dojíti až k hranicím pravého poznání Boha. Kliment se drží základní myšlenky první polovice listu sv. Pavlu Římanům o odlišném povolání Židů a pohanů k pravdě, ale zatím co apoštol buduje tento rozdíl povolání na rozdíl v životě, do dvou pravidel mravního jednání, Kliment jej buduje na různém způsobu náboženského poznání, na různosti, jak obojí nabývají vědění o Bohu.

Pro Klimenta, který se vrací k myšlence vyslovené sv. Justineim, nejsou tyto dva způsoby, jimiž se Bůh od počátku zjevoval lidem, naprosto nezávislé jeden na druhém. A vskutku, poznání, kterého Židé nabyli úřadem prorockým, bylo jen od Boha, kdežto tak tomu nebylo u Řeků. Filosofická poznání Boha, která ve skutečnosti jsou dědickým podílem Řeků, nejsou zcela neodvislá od židovského zjevení. Klimentovi je naopak zřejmo, že řečtí mudrci ve svých nejvyšších úvahách si jenom něco přivlastňovali z mojžíšských nauk. Hebrejská moudrost je nejstarší a také nejjištější, ne-

boť je nejbožstější; moudrost Sokratova a Platonova vypůjčuje svá světla ze Zjevení.

Ale i to jest ještě pro Klimenta jen vedlejší věcí; jestli jej hnutí ducha vede k tomu, aby filosofii postavil do nižší třídy než Zjevení, tím více jej to pudí, aby tvrdil, že tato lidská moudrost je přípravou, kterou Bůh z milosrdenství dal pohanům, aby jim byla úvodem k vyššímu a dokonalejšímu poznání křesťanské víry. Celé dějiny lidstva, židovské i pohanské, jsou Klimentovi alexandrijskému jakýmsi tažením za hvězdou Mudrců z Východu, tažením velkolepým, jehož postup se jeví stále dokonalejším a dokonalejším přibližováním k víře.

Kliment velebí tuto víru nejvzácnějšími výrazy; s naší strany je to vědomé a svobodné přilnutí ke zjevené pravdě, se strany Boha je to pomoc, přízeň, milost. Víra je zvláště z prvních podmínek křesťanského života, neboť víra budí všechno ostatní; takto ji Kliment definuje: „síla ke spáse a právo na věčný život.“¹

Jako se Klimentovi víra zjevuje na vrcholu dějinného pochodu lidství, tak tuto víru staví do základů osobního křesťanského života, neboť jest korunou poznání, které nám dává dosíci dokonalejšího vědění, jež Kliment nazývá „gnosi“, poznáním. „Gnostikem“ je dokonalý křesťan, který má „gnosi“ a veškero úsilí Klimenta jako mravověda a mystika se snaží popsati život dokonalého křesťana, popsati život a ctnosti „gnostikovy“. Kliment jako vzdělanec činí z dokonalosti rozkvět ctnosti víry. Na křtu jsme byli ospravedlněni a nabyli jsme toho jistého a bezpečného poznání Božích věcí, což nám umožní pokračovati na cestě ke spojení s Nekonečnou bytostí. Tento pokrok v „gnosi“ byl začat věrou a bude dovršen zase věrou a ve víře; je to rozvoj poznání víry, je to pevnější, jistější, užší a chutnější přivlastnění předmětu víry. „Gnostik“ se skutečně zříká světských zájmů, zříká se vášní, aby spěl ke spojení s Bohem, aby v sobě Kristem uskutečnil tu podobu Boží, jež je podstatou dokonalosti. Sluš-

¹ Stromata II, 12; PG VIII, 992.

no říci, jaký úkol přisuzuje sv. Kliment víře v našem duchovním životě, ale proto nezapomněl na úkol lásky. Skutečným výsledkem a ovocem pokroku v poznání je pokrok v lásce. Duše, která pokračuje v poznávání Krista, jeho ctností a jeho díla, pokračuje též v lásce k Němu a přibližuje se svému cíli.

Kliment obšírně líčí křesťanskou dokonalost ve spojení s Nejvyšším dobrem, popisuje důsledky, které z toho plynou: pokoj duše, osvobození ze všech nižších tužeb, život blaženství začínající již zde na zemi. Jest pak několik druhů duší a v nich se různým způsobem usazuje dokonalost.

Modlitba však je společná všem duším opravdu toužícím po dokonalosti, modlitba vytrvalá a důvěrná, jíž se duše očisťuje a povznáší k Bohu. Touto dokonalou modlitbou není modlitba uložená povinnostmi, omezená na čas a místo; nýbrž je to modlitba, která se všude a vždy nese k Bohu všudypřítomnému, aby si na něm vyprosila dar setrvání v dobrém, aby mu děkovala za dobrodiní. Tuto modlitbu mohou provádět písně a chvalozpěvy, ale je to především vnitřní a duchovní úkon, vnitřní povznesení milující duše k jejímu Bohu.

Jak vidíme z několika nahozených črt, je jistě duchovní učení Klimentovo zcela pozitivní, usměrněné k nadpřirozenému cíli života a plné posvátného ohně a nadšení. Ovšem nezapomíná obtížné stránky askese, ani kolik obětí je třeba, aby opravdový křesťan v sobě mohl zpodobnit rysy ukřižovaného Ježíše. Proti bludařským odpůrcům Kliment učí, že bázeň Boží je dobrou a spasitelnou věcí; Evangelium nezrušilo tohoto zákona bázně, neboť bázeň je počátkem moudrosti, opravdové „gnose“. Ostatně pro Klimenta je „gnostik“, ať je jakkoliv blízko Bohu, ať se domnívá, že je s ním co nejúže spojen, mučedníkem, mučedníkem – dnem i nocí, mučedníkem ve všech věcech a to pro násilí, které si musí sám činit i svým vášním.

Jak jsme řekli již na začátku, Klimentem se mění názor starých křesťanských spisovatelů. Kliment sice zije ještě v době mučedníků, mluví o mučednictví,

ale to již mluví o mučednictví křesťana dbalého o dokonalost, snažícího se rozvinouti křesťní milost, která je v něm „silou k spáse a mocí na věčný život“. A tak se Kliment ocitá v čele celé řady křesťanských duchovních spisovatelů. Věrnému křesťanu skytá opravdovou radost, může-li na začátku patristického věku pozdraviti tak význačného spisovatele a tak hlubokého myslitele. Dovedl postaviti na své, na správné místo nadpřirozený dar víry v obecných dějinách, zatím co jako mravovědec učil o pokroku, který má křesťanská víra uskutečňovati v Kristu a Kristem. Zajiště je sv. Kliment Alexandrijský „Doktorem víry“.

H. D. Simonin, Řím.

Já jsem pastýř dobrý...

I

Od nepamětných dob obírali se Východaně *pastýřstvím*. Již o *Ábelovi*, synu prvních rodičů, řečeno jest 1. Mojž. 4, 2., že byl *pastýřem ovec*. Přirozeno, že se písemnictví starého Východu zmiňuje velmi často o tomto zaměstnání. V bibli na př. vyskytuje se slovo „*pastýř*“ úhrnem asi 95krát a všelijakých tvarů slovesa „*pásti*“ asi 101.

Literatura starého Východu mluví často o pastýřích ve smyslu vlastním, často však také ve smyslu přeneseném, t. j. vypůjčuje si obrazy z poetického života pastýřského. Zejména vůdcové lidu, vladaři, *králové* bývají jmenováni „*pastýři*“, a „*pásti*“ znamená totéž, co „*vlásti*“. Máť pastýř a král mnoho styčných bodů (*tertium comparationis*):

Pastýř kráčí jakožto vůdce v čele svého stáda, vodí je s holí v ruce, král třímá v ruce žezlo a vodí svůj národ... Pastýř pečuje o své ovce, aby měly dosti potravy, dosti vody, král se stará o blahobyt poddaných... Pastýř bdí nad bezpečností svých stád, král má pečovati o veřejnou bezpečnost v říši... Pastýř zahání

vlky i jiné dravce, zahánění zloděje i lupiče, má na to v ruce zbraň (palcát), král stojí v čele vojska, jež hájí hranic a vzdaluje nepřítel. . . . Pastýř věnuje zvláštní pozornost ovcím slabým, chorým, král sociálně slabým, aby jim silnější nekrivdili . . . Pastýř dostává od svého stáda vlnu, mléko atd., král daně . . . Pastýř ovce zbloudilé hledá, neposlušné trestá, podobně i král . . . Pastýř se zná se svými ovečkami, dává jim lichotná jména, král zná se osobně aspoň se značným počtem poddaných . . . Ačkoliv má pastýř právo žádati od svých ovec poslušnost a vymáhati ji i tresty, přece může a má býti svému stádu *otcem*, tak i král. Jak něžný poměr pastýře k ovci může se vyvinouti, o tom nás poučuje překrásné podobenství, uložené v 2 Sam. 12, 3:

Nic jiného neměl
kromě jedné ovce maličké,
kterou byl koupil a vychoval;
ta odrostla u něho
spolu s jeho dětmi;
ze skývy chleba jeho jídala,
z číše jeho pívala,
a v lůně jeho spávala;
a tak byla mu jako dítě milá.

Může však býti také pastýř nedobrý i král. Ano, může býti i stádo bez pastýře a stát — bez krále . . .

II

Roku 1907 vydal v Lipsku francouzský assyriolog F. Thureau-Dangin sumérské a akkadské královské nápisy v přepisu a v překladě. Na výsost zajímavé jest, že již na nich ve třetím tisíciletí před Kristem *králové* slují *pastýři*. Komu bylo dopřáno projíti pařížský Louvre, mohl si všimnouti ve sbírce „Antiquités Chaldéennes“ sošky ze zeleného dioritu, vysoké 93 cm, kterou nazývají Francouzi „l'architecte au plan“. Představuje sedícího krále lagašského *Gudeu*, jenž vládl kolem r. 2420. Král sedí; na kolenou má plán pevnosti.

Soška (Gudea B) popsána jest dlouhým sumerským nápisem rozděleným na 9 sloupců. V řádce 8. a 9. sloupce osmého Gudea jmenuje sebe „sib ša(g) – gi – pa(d) – da dingir nin – gir – su – ka – ge“, t. j. „*vyvolený pastýř srdce boha Ningirsu*“. A již prve v řádce 9. sloupce III. se dočítáme, že (bůh) Ningirsu pohlédl milostivě na své město, a vyvolil Gudeu za „*zákonitého pastýře v zemi*“. Na jiné soše (K) Gudea nazývá se „*pastýřem, jenž miluje svého krále*“, t. j. Boha. Na válci A praví o sobě: „*Já jsem pastýř, vladařství jest mi darem dáno*.“ (Thureau-Dangin, str. 91.) Na jiném nápisu Gudea sluje „*vznešený pastýř boha Ningirsu*“. Byl to „*pastýř, jehož jméno vyslovila bohyně Niná*“. Podobných míst našli bychom v nápisech Gudeových více. Jiný vladař jižní Babylonie, král Uruku (Erech), Lugalzaggisi, jenž panoval asi 200 let před Gudeou, modlí se, aby „*byl ustavičně pastýřem, který stojí v čele*“. V Susách objevena byla cihla z těchto dob, na které se král Addachuš představuje potomním pokolením takto: „*Addachuš, pastýř obyvatelstva (města) Sus*.“ Na nádobě tamže nalezené honosí se, že jest „*pastýřem (boha) Šušinaka*“. V dnešním Mugheiru, stojícím na místech, kde se kdysi rozkládalo město Ur (Kaldů), z něhož pocházel také Abraham, nalezen byl kámen, v němž se kdysi otáčely stěže brány vedoucí do svatyně. Na tom kameni zvěčnil se král Gimilsin těmito slovy: „*(Bohu) Nannarovi... svému milovanému králi Gimilsin, miláček Nannarův, král, jehož (bůh) Enbil v srdci svém vyvolil, aby byl pastýřem země a čtyř stran světových*.“ V Nifferu, tam, kde bývalo starobabylonské město Nippur, vykopána byla cihla, na níž král isinský jménem Urninib hlásá, že byl „*vznešeným pastýřem (města) Nippuru a ovčákem (města) Uru*“. Nástupce jeho Púrsin na jiné cihle tamže nalezené dává si název „*vznešený pastýř, jenž uspokojuje srdce (města) Nippuru*“. Nástupce Púrsinův, jménem Lipitištar, dává si na hliněném hřebu čestný název „*pokorný pastýř (města) Nippuru*“. V Babyloně vyskytl se podobný hliněný hřeb; na něm Sinmágir, jenž nastoupil trůn po Lipitiškarovi, přičítá si titul: „*pas-*

tyř, jenž pečuje o (chrám?) boha Enlil“. Sinidinnam, král Larsy, uvádí se v nápisu na hliněném hřebu jakožto „*pastýř spravedlnosti*“. Aradsina, jenž panoval po něm, ustanovil (bůh) Enlil „*spravedlivým pastýřem*“; byl to „pastýř“, jenž bděl nad ekišnugal (chrámem Nannarovými v Uru). Rímsin, král Larsy, sesazený asi r. 1925 od babylonského krále Hammurapiho. byl podle nápisu „*pastýř pravý*“ a „*pastýř veškeré země Nippurské*“. (Tato a další místa pečlivě sebral Dürr v knize „Ursprung u. Ausbau der israelitisch-jüdischen Heilandserwartung. Berlin 1925, str. 117nn.)

Dr. Jan Hejčl.

Zjevila se láska.

„Přišel jsem,“ praví Kristus: „aby měli život, a to v nejdokonalejší míře.“ Ten, který je Život sám, volá vše živoucí k sobě, aby nalezlo lidské srdce život vlastního života, duši své vlastní duše. Není života tam, kde vládne vypráhlost, kde vládne studeno a smrt. A to vše je v lidském životě. Tento život je více smrtí než životem, poněvadž člověk kráčí od kolébky ke hrobu, je studený, poněvadž je v něm málo ohně nutnýchok životu, je v něm malý díl ohně lásky pronikající celými útroby, je v něm smutek, vypráhlost. Radost, tak nutná lidské duši, se stala výjimečným posvátným a svátečným okamžikem.

Žíznivé duše po vnitřním životě poslouchající volání Kristova: Pojdte ke mně, mohou nalézt v úvahách a hlubokých meditacích o Kristu zdroj života, vystupujícího až k věčnému životu. Kdo věří v Krista, kdok Němu přichází, nalezá život, nalezá plnost, neboť toho Kristus neodpuzuje, nýbrž napájí svou krví, živí svým tělem, sdílí mu svůj božský život.

Přišel, aby omilostnil lidstvo. Boží plán byl tento. že Kristus je principem obnovy světa, který svou krví měl zbořit staré zdi hříchu překážející vstupu do vlastního domova k Otci a naplnit lidské duše svým ži-

votem. *Kristem se vše obnovilo*, stává se po příchodu Kristově jediným a ustavičným kázáním sv. Pavla. Obnova spočívá ve vysvobození duše ze jha satanova, z tíží hříchů, kterým duše nabývá vzácné pravé svobody dítěte k Otci. Dítě se smí odvážit, a nejen odvážit, přijít před otce, otec sám je laskavě volá, otec je objímá. Dítě má právo vinoutise k otci. A takové právo zjednává Kristus lidské duši svou krví. Duše se smí, ba je pobízena Bohem samým, aby k Němu přicházela kroky své vnitřní činnosti, kroky lásky a poznání. Vždyť sám Duch sv. nás pobízí svým vnitřním popudem, abychom volali: „Otče náš!“ *Kristus vše obnovil*. Očištění od hříchů způsobila milost Boží, Bůh omilostnil lidstvo pro svého Syna Ježíše Krista. Zemřeli jsme s Kristem hříchu, abychom povstali s Kristem k životu Božímu. Život v Bohu a pro Boha je náhradou za temné stíny smrti, kam uvedl duši hřích. Království Otcovo, království světla a lásky, království věčného, nekonečného života se otvírá. Obnova je nesmírná. Člověk není již cizincem v ráji, není cizincem v Božím domě, stává se více než hostem, stává se příslušným domu Božího, stává se synem Božím, bratrem Kristovým.

Plán Boží omilostniti a obnoviti lidstvo se uskutečnil tak neslýchaným způsobem, že se dílo lásky Boží stalo úžasem všech věků. Je třeba nořiti se do hlubin tajů, do výše a šíře nesmírné lásky Boží, kterou nám ukázal. Nekonečnost lásky Boží se stává údělem, chlebem lidské duše, aby se duše sytila. A její hlad odpovídá chlebu Boží lásky.

Zemřeli jsme hříchu a zrodili jsme se Bohu. Kristus stal se pro nás principem života, zdrojem živé vody.

„Kdo žízníš, pojď ke mně!“ volá Kristus.

Žízňme všichni, Pane, proto přicházíme ke zdroji tvých vod, z nichž proudí milosrdenství, láska, život.

Kristus zalínl do svého tajemství celý vesmír. Je *Slovem* Otcovým, v němž Bůh vše utvořil a pro něho vše učinil, tedy naším Původcem a Cílem, je ale zároveň obnovitelem, poněvadž se vtělil, narodil a zemřel, aby otevřel znovu bránu života lidstvu, které hříchem zemřelo.

Kristovo tajemství se dá vyjádřit kratičce: V Kristu pro Krista žijeme a můžeme žít věčně. Nesmírný smět k rozjímání v době, kdy sv. církev obnovuje amatku na Boží Dítě v jeslích. Světlo zahalilo bet-
mský kraj, radost, zpěv, život, pokoj se zjevují.

Dr. Habáň, O. P.

O nové křestany.

Jsme zatlačováni na široké frontě. Literatura zabývá se vším jen ne duší, umění klaní se tělu oživenému, je hříčkou, prázdnotou, peklem. Veřejný život širokým obloukem vyhýbá se Bohu, věčnosti a náboženství a přirozeně vyčerpán námahou vyhnouti se absolutnu, zcvrká se na zákonictví, byrokratismus čím dál tím dusivější.

I věřící, kteří ještě plní naše chrámy, chodí tam buď ze zvyku, neb z bázně, kdyby snad přece jen nějaký Bůh existoval, nebo jdou tam jako do levné tržnice spokojenosti, klidu, kde se za groš modlitby dá leccos ještě koupiti.

Protože takových věřících jest mnoho, protože není více náboženství životem, osou, studnicí, proto ztrácíme čím dál tím hrozivěji své posice. Děti nejsou lepší rodičů a tak od generace ke generaci zvolna se sesouval u nás náboženský život, až se ztratil v děsném propadlišti *české, speciální*, náboženské prázdnoty.

Sv. Otec volá ke katolické akci. Nesmí se ale katolická akce ztrácet v titěrnostech, malicherných řečech a tiskovinách. Katolická akce, protože je katolickou, znamená akci velkorysou, široce založenou, hluboce fundovanou. Znamená rozmach katolický, tedy, obecný. Rozmach *celé* duše obrozené dokonalým životem z celé Pravdy.

Nerozumělo se našemu volání po obrození náboženském. Podkládaly se nám nepřátelské úmysly proti určitým způsobům práce. A zatím vše ukazuje, že jsme určili správnou diagnosu.

Celé neštěstí dnešního náboženského rozvratu je to, že člověk utekl z nitra. Báł se tam, protože se báł Boha. Nedovedl najítı životný, teplý, vnitřní poměr k Bohu, k jeho příkazům. Neuměl žítı z Boha. Žil vedle něho, až jednou pocítil Boha jako překážku, aby se rozletěl za vnějškem.

Po všech porážkách vnějších projevů náboženských, jako důsledku opuštění *vnitřního náboženství*, chtěli byste léčitı rozvrat jen vnějším organisováním? Budete mítı tak dlouho úspěchy, pokud budete moci dávatı vnější, časné hodnoty, pokud je budete moci dávatı snáze, levněji, výhodněji než druzí. Ale to půjdou s vašimi penězi, ale ne s vaším – Bohem... Tato metoda jest směšně zvrácená.

Chcete-li změnitı tvářnost země, vrátitı světu Boha, po němž vlastně úpí ve svém šíleném shonu za vnější radostí, když jsme nedovedli svého času jej udržetı v pravé radosti Pravdy Boží, musíte změnitı nitro.

Nové věci tvoří jen noví lidé.

Katolická akce musí začítı hlubokým životem z Boha. Musíme mítı hrst duší zapálených Bohem, hořících Bohem, kteří vědí, co mají v Bohu, kteří poznali, co jest Bůh, kteří proplakali bolest lidského nitra vzdáleného od Boha a kteří znají dobře cenu nesmrtelné duše. Svět dnešní mohou obroditı v Bohu jen ti, kteří jsou opravdu Boží, kteří jsou blízko něho, kteří jím takřka dýší.

Vše ostatní jest pak pomůckou, prostředkem tohoto *základního proudu* katolické akce. Jejím cílem jest a musí zůstatı vše, co jest ještě možné vrátitı Kristu. Katolická akce znamená: zesílení násobnění, zintenzivnění katolického života, soustředění, seskupení všech sil, schopností, prostředků k tomu, abychom dobyli znovu *světa*, nejen ztracených posic. Jsme náboženstvím katolickým, to jest všeobecným, a proto celá naše orientace jest orientace: výboje, ne defensivy! Nechceme býtı společkem skuhravých babiček a impotentních dědečků, nýbrž majíce v sobě život Kristův, chceme tento život v sobě nechatı rozrůstı, zmožutnětı a všechny jím pak strhnoutı.

A tak bude prací katolické akce *zaplavení* nevěřících frází vítězným odrážením, soustavným odrážením všech útoku lži, pomluvy, omezenosti: soustřeďená, živelná, smělá a přece důstojná forma, stylem něžším i vnitřním, apologie a apologetika. Katolickou akci bude zvednutí, rozšíření knih, jež opravdu ukaují sílu, život, krásu katolicismu. V prvé řadě: rozšiřování Písma sv. Pak dobrých, ale věru dobrých děl. A tak si myslím: co by bylo možno učiniti z nakladatelství Kuncířova. Ten člověk se za nás bije, na 200 knih vydal: životů svatých, knih sv. Otců, hlubokých knih o duchovním životě. A my ho necháme samého se potáceti, a když občas nějakou hloupotinku vydá, najeďnou se o něm ví. To vše dobré, co vykonal a co by chtěl vykonat, se nezná. Myslím: pomozte mu velkorýse, tak, aby se z toho nakladatelství vybuďovalo centrum, které by stále a stále dávalo impulsy, stravu, potěchu, zbraně.

Katolická akce musí si začít zas všímati dělníka, pracující mládeže. Krom několika, místy ještě jen živoučících svazů katol. tovaryšů nestaráme se mnoho o tuto důležitou složku. Dělnictvo je nám odcizeno ve své většině. Ale, to je vlastně strašná obžaloba: Proč jsme dopustili, aby se nám odcizilo? Práce mezi mládeží je v Čechách v dobrých rukou a na Moravě na dobré cestě. Odtud možno mnoho doufati.

Katolická akce, která činně pomáhá od bídy, utírá slzy, která charitu nejen organisuje, nýbrž prohlubuje Kristovu lásku, charitu provádí, charitu zmnohonásobňuje, stále a stále hledá, co ještě třeba podchytiti: tedy: kontoaristky ve větších městech, žijící osamocené za velkých nebezpečí, služebná děvčata hledající místo neb právě z něho odešlá, zachránění těch nešťastných bytostí, které by se mohly neb chtěly z bahna hříchu dostatí ven.

Katolická akce aby rozvířila náboženský život. Abychom měli všude šiky věřících klanějících se stále dnem i nocí Pánu, odprošujících ho za urážky a prosících za slitování pro nás, pro celý národ.

Katolická akce umožňující, pořádající obnovu duší

duch. cvičeními, pořádající kázání, přednášky, skutečně hodnotné, plné, dávající. Kázání a přednášky, jež by soustavně uvědomovaly, vzdělávaly v Pravdě Kristově.

Tot jenom namátkou hrst myšlenek. Nechceme ustrnouti na akademickém, profesorském přednášení. Duchovní život musí uzrát, v plodech se vyžítí. S pomocí Boží snažme se úporně o jeho vítězství v nás, abychom pak mohli rozletěti se směle k dobývání vítězství jeho v bližních.

Braitó.

Lidská vznešenost.

1. Mnozí znají mnoho a sebe neznají, jiné si prohlížejí a sami sebe zanedbávají. Boha hledají pomocí těchto vnějších věcí, nevšímají si svých vnitřních věcí, nad nž Bůh je vnitřnější. Proto od vnějších přejdu k vnitřním a od vnitřních vystoupím k vyšším, abych mohl poznat, odkud pocházím a kam jdu, co jsem, nebo odkud jsem a tak pomocí poznání sebe budu moci přistoupit k poznávání Boha. Neboť kolik pokročím v poznání sebe, tolik vystoupím v poznání Boha,

2. Podle vnitřního člověka nalézám ve své mysli tři věci, jimiž na Boha vzpomínám, jej pozoruji, po něm toužím. Jsou to tyto tři: paměť, rozum a vůle neboli láska. Pomocí paměti se rozpomínám, rozumem pozoruji, vůlí objímám. Když se rozpomínám na Boha, nalézám jej ve své paměti a v ní z něho a v něm se těším, podle toho, jak sám mně ráčí udělit. Rozum pozoruje, co jest Bůh sám v sobě, co v andělech, co ve svatých, co v lidech, co ve tvorech. Sám v sobě jest nepochopitelný, poněvadž je počátek i konec, počátek bez konce, konec bez konce. Sám na sobě poznávám, jak je Bůh nevyzpytatelný, poněvadž nemohu pochopit sama sebe, jehož on učiml. Andělům je toužebným, neboť touží na něj patřit. Svatým jest potěšením, neboť se v něm ustavičně radují plni štěstí. Ve stvoření je podivuhodný, neboť mocívše tvoří, moudře spravuje a dobrotivě řídí.

3. V lidech jest lásky hodný, neboť jest jejich Bohem a oni jsou jeho lid. Sám v nich přebývá jako ve své svatyni a oni jsou jeho chrámy. Neopovrhne jednotlivci ani množstvím. Kdokoliv na něj vzpomíná, jej chápe a miluje, jest s ním. Jsme povinni jej milovat, neboť on sám nás dříve miloval. K obrazu a podobnosti svému nás učinil, což nechtěl dáti žádnému jinému tvorů. K obrazu Božímu jsme učiněni, to jest, k pochopení a poznání Syna, skrze něhož chápeme a poznáváme Otce a k němu máme přístup. Taková příbuznost jest mezi nimi (lidmi) a Synem Božím, že on sám jest obrazem Božím a my podle jeho obrazu jsme učiněni. A toto poznání dosvědčuje také samo podobnost, neboť nejsme učiněni jen k obrazu, nýbrž i k podobnosti. Proto je nutno, aby to, co je podle obrazu, bylo shodno s obrazem a neosvojovalo si nadarmo jméno obrazu.

4. Zpřítomněme si tedy v sobě jeho obraz v touze po míru, v pozorování pravdy a v lásce dobročinnosti. Uchovávejme jej v paměti, nosme jej ve svědomí a všude přítomného uctívejme. Neboť naše mysl již tím jest jeho obrazem, že jej chápe a že může být jeho účastna. Není proto duše jeho obrazem, že na sebe vzpomíná, sebe poznává a miluje, nýbrž proto, že dovede mysliti, poznávati a milovati toho, od něhož je stvořena; jestliže to činí, je moudrá.

Nic totiž není tak podobné oné nejvyšší Moudrosti, než rozumná duše, která pomocí paměti, rozumu a vůle spočine v nevypravitelné Trojici. Nemůže však v ní spočinouti, leč dříve na ni vzpomene, ji poznává a miluje. Vzpomíná tedy na Boha, k jehož obrazu je učiněna, jej poznává, miluje a ctí, s nímž může být vždy blažena.

5. Blahoslavená duše, u níž Bůh nalézal pokoj a v jejímž stánku odpočívá. Blahoslavená, která může říci: Ten, jenž mě stvořil, spočinul v mém stánku. Nebude moci jí odepřiti odpočinku nebeského. Proč tedy si ho nevšímáme a hledáme Boha vně, jenž jest v nás, jestliže my chceme býti v Bohu? Vpravdě je s námi, ano v nás, avšak dotud jen věrou, dokud si nezasloužíme jej vi-

děti, jak jest. Víme, praví apoštol, že Kristus věrou přebývá v našich srdcích; poněvadž Kristus ve víře, víra v duši, duše v srdci, srdce v prsou. Věřou tedy ctím Boha Stvořitele, klaním se Vykupiteli, očekávám Spasitele. Věřím, že jej vidím ve všech tvorech, že jej mám v sobě, a co jest nad toto všechno nevypravitelnější a blaživější a příjemnější, že jej poznávám v sobě. A poznati Otce, Syna s Duchem sv. je život věčný, dokonalá blaženost, nejvyšší rozkoš.

6. Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo ani na srdce lidské nevstoupilo, jaká jasnost, jaká líbeznost, jaká rozkoš nás očekává v onom vidění, kdy spatříme Boha tváří v tvář, jenž je světlo osvěcených, mír bojovníků, vlast vracejících se, život žijících, koruna vítězů. Tak ve své duši nalézám jakýsi obraz oné nejvyšší Trojice. Celý můj život musí směřovati k tomu, abych tuto nejvyšší Trojici ctil, ji poznával a miloval, na ní se rozpomínal, jí se těšil, ji objímal a na ni nazíral. Duše je obrazem Boha, v níž jsou tři věci: paměť, rozum a vůle. Paměti přikládáme vše, co víme, i když nepřemýšlíme odkud. Rozumu přikládáme vše, co uvažováním nalézáme jako správné, což také svěřujeme paměti. Paměťi jsme podobni Otcí, rozumem Synu, vůlí Duchu sv. Nic v nás není tak podobno Duchu sv., jako vůle, čili láska, nebo milování, což jest vznešenější vůle. Neboť milování je darem Páně, takže nic není nad tento dar vznešenější. Vždyť milování, jež jest z Boha a jest Bůh, jmenuje se vlastně Duch svatý, skrze něhož láska Boží rozlita jest v našich srdcích, skrze něhož celá Trojice v nás přebývá. *S. Bernard: Meditationes hl. 1.*

Pracovna.

Obět zapomenutí.

Strážce majáku. Zapomenut v moři. Vlny se s roz-
tostí rozbíjejí o tvrdé stěny světelné věže. Vlny a jen
vlny a voda, neútěšná, zoufalá voda. A jedno světlo,
eden bod, o nějž možno se opřít v tom třesnutí vod.
A jeden člověk to světlo hýčká, opatruje, vede. Jeho
ruka jistě metá jeho dobrotivou jistotu do dálky tům,
kteří chtějí si odpočinout na něčem pevném, kteří
hledají opřít se o něco, co se nekymácí.

Jeden člověk. Sám. Na majáku. Hledá lodi, sytí je
světlem, zachycuje je jistotou. A lodi jdou dále. Dů-
stojník lodní s uspokojením kvituje bezvadnou službu
a jde dál. Má toho tolik v hlavě. A kromě něho nikdo
nevzpomene na toho tam, který v hrůze samoty dává
bezpečí lidem klidným a veselým a hledícím si spo-
lečností zpříjemnit dlouhou cestu.

Strážce majáku! Všichni plující mimo *žijí* z jeho
bdělosti, z jeho přesnosti a – jeho oběti. Kolik jich
bylo jím zachráněno a kolik o tom ví, kolik sinastrážce
vzpomene?

Strážcové majáků! Pracující v tichu, skrytosti, sa-
motě, kteří stavíte kámen ke kameni v království Kris-
tově, kteří stavíte cesty bezpečné, po nichž klidně
tisícové krácejí. Krácejí, klidně, někdy i trochu sebe-
vědomě a o nás nevědí. Nevědí o duších, které sví-
tily svou modlitbou, svou obětí nenáročnou, které kolik
nás vytrhly z hříchu, zarazily před skaliskem, v němž
by nás naše pýcha rozdrtila.

Jste neznámí, tiší pracovníci, tiší stavitelé, tiší stráž-
cové. Svět vás neznal a neznají vás ani ti, které za-
chraňujete.

Skrytí kněží, zdánlivě bez zvláštních talentů, kněží,
kteří nejsou skvělými řečníky, ani neumíte oslepovati
lehkým slohem, ale kteří umíte kněžsky žít, kteří do-
vedete jít za dušemi, kteří dovedete jim celým svým
bytím svítit, kteří je dovedete hledat.

Duše neznámé pracujících, obětujících se, modlí-

cích se sester klášterních, které ve své čisté, naivní, tak krásné a dětsky naivní prostotě každým krokem svým ve spojení s Ježíšem Kristem chtějí podpírat ty, kteří potřebují jejich sesterského ramene.

Duše neznámé: babiček a prostých žen a poctivých mužů našich chrámů, kteří svým růžencem, svým opravdovým křesťanským životem v tichu voláte království Ježíšovo na zemi.

Umělci odkopnutí, neuznání, vysmívání, odpadky almužny jak dotěrní cizopasníci života! Svou krví, svou bídou vykupujete světlo krásy nám, žízniícím po jejím projevu, abychom v jejím světle se jaksi přiblížili pravdě.

Nebojte se být neznámými strážci majáků: pravdy, čistoty, krásy, lásky Kristovy. Čím samozřejměji si berou bližní vaše světlo, tím více děkujte Bohu, že je tomu tak, že nikoho *svou osobou nezdržujete*, že mohou přes vás, vaším světlem, co nejrychleji dostat se k přístavu – ke Kristu!

Aby jen On kraloval, aby jen jemu byla sláva. Čím méně se o nás ví, čím méně nám lidé přímo, osobně a vědomě jsou zavázáni, tím vděčnější budou Kristu.

Tak rozumíme radě Tomáše a Kempis: *Ama nesciri et pro nihilo reputari*. Vždyť všechno nakonec On dává, vždyť nakonec my jsme jeho nástroje. Nechtějme si více osobovati! Vězte, že, kdybychom chtěli své jméno vykřikovat, když někoho zachraňujeme, když mu světlo vrháme, že béřeme jaksi sílu, protože důvěru, Slovu Božímu, jeho hlasu, jímž voláme.

Čím více se utvrdíme v myšlence, že On všechno a my Nic, čím více dáme Ježíši ze svých činů, slov a zásad vyzářovati a čím více zmizíme my z majáku, my se svými vadami, chybami, sklony, jež právně vzbuzují nedůvěru, tím více bližních se přichytí našeho světla, protože to nebude světlo naše, nýbrž naše Jím, jeho v nás.

Braitó.

U Pia X.

Po hrobu apoštolském nejvíce mne táhne do velechrámu sv. Petra – Pius X. Zase klečím před pros-

tým, bílým náhrobkem s prostým nápisem: Pius X.

Pius X. Stále hoří u jeho hrobu svíce, stále jest hrob zasypán květy. Ne drahými, ne vzácnými. I ty svíčky jsou čoudivé, laciné drobné svíčky. Rozsvěcují je prosté ženy, hranatí dělníci, bledá děvčata. Stále a stále obléhají modlící se jeho hrob, modlí se, slzy se jim lesknou v očích, líbají kámen ukrývající drahé tělo.

Naproti Benedikt XV., jehož srdce musilo býti zasypáno výkřiky milionů umírajících, papež, jenž *musil* býti diplomatem. Smutek, hluboký smutek ležel v jeho vyplakaném obličejí, když jsem ho naposled viděl několik dní před jeho smrtí. A nikdo se u jeho hrobu nezastaví. Lidé prchají před válkou a před vzpomínkou na ni i na ty, kteří ji chtěli zlomiti. Tak zapomněli i na Benedikta XV.

Pius X. — jenž zahřměl vítězně do věků, jenž svou paží zvedl zástupy křesťanů. Poznal, že naší duši, naší době chybí Láska, Ježíš a proto všechny i děti zval. volal, vybízel ke Kristu Eucharistickému. Byl to tuhý boj se zbytky jansenismu, josefinismu. Pius jej dobojoval. Dnes přece je lépe. Duchovní život přece vykvétá na všech stranách v církvi, přece jen se mnoho duší vrací do nitra, přece jen mnoho duší více miluje Boha. Byla jim dána denní posila.

Proto je tak pravdivý pomník Pia X. v levé lodi sv. Petra. Ve výši stojí bílá postava velekněžská. Dobrá, otcovská tvář nikoho neodráží, nikoho neodpuze, a jeho ruce tak mile, tak pozývavě rozpjaté: Pojdte, pojdte mé děti: Vím o vašich bolestech, těžkostech. Pojdte se mnou ke Kristu. Trpíte nedostatkem Boha. Proto: Omnia instaurare in Christo: Vše v Kristu vystavěti! V Kristu vybudovati život vnitřní, veřejný, rodinu, vědu . . .

Pius X. vítěz nad modernismem, modernismem theologickým, filosofickým a praktickým. Zdrtil po děsných bojích, v němž podlehl tolik kněží v Německu a ve Francii, tuto stohlavou saň, která chtěla především přizpůsobiti Krista „dnešní době“, ohavná zvrácenost! Pius X. volá: Doba, lidé, srdce musejí se přetvořiti podle Krista. Kristus dnes jako včera, on zítra,

on i na věky, vždy týž! Jím počíná vehementní vzednutí svaté vědy.

Pius X., který chtěl oběť nejsv. a modlitbu církve odíti ryzností a čistotou, která jím patří! Reformátor liturgie. Žel, že ho bylo málo poslechnuto, že Pius XI. musí konstatovati, že po všech konstitucích a dekrettech nebylo skoro nic – provedeno. A přece, kde provedli dekrety Pia X. o posv. hudbě, o posv. zpěvu, jak vrátili sebranost, zbožnost a vroucnost posv. obřadům . . .

Pius X., který odsunul spoustu balvanů nařízení a zákonů, v nichž vyznati se bylo velkým uměním, a jenž pořádá nový zákoník církevního práva, takže dnes každý může a má věděti velmi snadno, co jest jeho povinností neb právem.

Pius X., otec chudých, přítel pronásledovaných, jenž miloval pokorné, svaté, jenž opravdu učinil všechno, co učinit mohl.

Klečím před tebou, svatý Otče Pie X., a prosím tě za své, za ty, kteří vyrostli z tvé lásky, z tvé péče, kterým jsi otevřel cestu k Ježíši. Vypros jim, ať dorostou všichni v Ježíši!

Drazí, jste povinni díkem velkému a svatému papeži Piu X. Spojte se v modlitbách, aby Bůh ráčil oslaviti svého věrného sluhu poctou blahoslavenců na našich oltářích. Modlete se vroucně za šťastný výsledek procesu o jeho blahopráni. *Braitó.*

Žeň.

Z duchovního života.

MESCHLER: *Le livre des exercices de St. Ignace* (Lethiellieux 1929, 3 díly, 20 frs). Příručka nad jiné užitečná dnes, kdy exerciční hnutí u nás utěšeně vzkvétá. P. Meschler byl osvědčený exercitátor. Proto jsou jeho výklady věrné a plné života. Velmi jest dobré, že vždy před výkladem stojí originální text sv. Ignáce. Velmi dobré jsou doklady a poznámky ohledně užitečnosti a potřeby duchovních cvičení. Druhý a třetí díl jsou rozvedením me-

itací z dílu prvního a jsou vhodným vodítkem pro exercitátora lámeč života J. Krista dává jim velkou sílu a působivost. Všele. loporučíji toto laciné a přesné vydání životního díla Meschleova.

Brait.

CROONENBORGH M.: *L'oraison simplifiée*. (Éditions S. Michel Liège, 4 Place St. Michel, str. 224, cena: 9 fr.) Kniha si opravdu zasloužila překladu z flámštiny. Poučuje jasně a prostě o vnitřní modlitbě. Není to učené hádání o metody, není to unavování ubohého rozumu, ani vzdalování věřících od hlubín vnitřní modlitby, nýbrž živý, pevný a přesný návod, jak celou duši ponořit do Boha. Málo pravidel, hodně života a porozumění a proto kniha užitečná a dobrá.

Brait.

GEREST O. P.: *Veritas — Sous l'égide de la Vierge fidèle*. (Lavrè chrétienne raisonnée et méditée, III. vol. — str. 400, cena 18 frs. — Lethielleux, Paris.) Vzorá kniha k poučení o pravdách víry, k rozjímání o nich. Pravá pokladnice myšlenek, námětů k přednáškám a kázáním. Tento svazek probírá život křesťana podle vzoru Nejsv. Panny. Celý život P. Marie jest prohrán a vedle něho postaven život nás k porovnání a následování. Šťastné rozdělení knihy podle života P. Marie, života rozjímavého a činného dává cenné pokyny pro oba proudy života křesťanského.

Brait.

PÉRCH P. H.: *Mutter und Klosterfrau*. (Herder, Freiburg 1929, str. 258, cena 6.40 Mk.) Dílo přeložené z dánštiny. Dánšský tisk přivítal originál s neobvyklým nadšením a určil ji za jednu z největších literárních událostí dánšských. Jsou to dopisy dámy, která konvertovala ke katolicismu a odchází ke karmelitkám Sante Briggita v Římě. Celým životem snaží se úporně o dokonalost mužnou a pevnou. Tento rys silný, nadšený a vřelý duše nesou její dopisy vlastním dětem. Dopisy čisté, tiché radosti z Boha, jež touží všechny viděti napojeny podobnou radostí.

Brait.

RICHTSTÄTTER C.: *Horologium Sapientiae B. Henrici Susonis*. (Marietti — Torino 1929, — 10 Lire, p. 270.) Záslužné nové a vkusné vydání tohoto latinského díla Susonova. Richtstätter používá tohoto vydání zároveň k vyřizování účtů z metodou Saudreau-Arintero-Garrigou — jménem Susovým a velkého badatele o Susovi — Denifle. Je to laciné, ale vzhledem k dobrému vydání Horologia rádi to Richtstätterovi odpustíme.

Brait.

LERCARIS J.: *Mensis eucharisticus*. (Marietti, Torino, 1930, str. 80, 2.50 lire.) Zhuštěné, dobré myšlenky k přípravě a k díkučinění pro mši sv. a sv. přijímání. Poslouží někdy, když jsme unaveni a hledáme myšlenku, abychom mohli odrazit od břehu.

Brait.

Z různých polí.

BAUR L.-DECKER: *Schaffenslust und Lebensfreude*. (Herder, Freiburg, 1929, str. 462, cena 4.50 Mk.) S radostí vzal jsem do ruky tuto krásnou, vkusně vypravenou knihu a ponořil jsem se do jejího obsahu. Chce to být průvodce mládeže, která chce být obchodně a průmyslově tvořivou, a to v křesťanském duchu. Není to ale čítanka v běžném slova smyslu. V díle mluví nejlepší

němečtí spisovatelé o všem, co lýbá srdcem a čehož rozvinutí čekáme od budoucích generací. Doporučuji. E. M.

LARCENA: *La roseraie du Saint*. (Editions St. Michel, Liège, 130 str., — 8 frs.) Román duše. Dobrý román mladého talentu. Šťastně vyřešena vůdčí myšlenka: nahlédnouti co možná nejlépe do lidské duše při ději co možná nejhudším, úmyslně chudém, aby vynikl hlavní děj v duši. Román snahy snažící se oddělit děsný hřích rouhavého, svatokrádežného, dlouhého pokrytectví ve věcech nejsvětějších. Autor dává nejlepší naděje. S. B.

FEDERER: *Von Heiligen, Räubern und von der Gerechtigkeit*. (Herder, Freiburg, 1929, str. 182, cena: 3.60 Mk.) Vůně Itálie táhne se všemi těmito skvělými obrazy. Obraz prosté, čisté a krásné duchovnosti. Autor dostoupil skutečně vrcholu svého umění podati věc bezprostředně, takřka za duši věc zachytiti a duši ji zase přímo k radosti dáti. Tyhle Federerovy věci by si opravdu zasloužily překladu. Časopisy a kalendáře měly by věru dobrou stravu pro své čtenáře. Federerovi lidé jsou lidé žijící z přírody, dobrého Pána Boha, tak živě a opravdově! Kniha vskutku potěší a vnese aspoň paprsek světla do duše. S. B.

R. PLUSS. J. *Myšlenka smíru*. (Vydaly Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie v Přerově. Cena 12 Kč.) Hluboké poučení o podstatě a významu usmířování v křesťanském životě nalezne každý v knize této. Spasitel, ač mohl sám, přece chtěl mít v díle smíru spolupracovníky, jimiž mají býti všichni křesťané. Aby si to každý uvědomil, jest cílem této knížky. Všechno to poutavě líčí spisovatel. Dej Bůh, aby všichni, kdož knihu budou čísti, pochopili tuto povinnost a nastoupili v řady těch, kteří již tak činí. Sestry Neposkvr. Početí překladem tím vykonaly velmi mnoho.

JERONYM JURAK O. P.: „*Náš apoštol — sv. Hyacint*.“ Nákladem „Růže dominikánské“ v Praze (str. 208, cena 9.— Kč, pro stud. 7.— Kč). V době probouzejícího se zájmu o misijní hnutí u nás jako na zavalanou přichází první český životopis největšího středočeského misionáře Slovana — sv. Hyacinta, který jest našemu národu tak blízký svým rodem i svou činností a zároveň tak — neznámý. Autorovi se podařilo podati dokonalý obraz velkého polského národního světce a pravého syna sv. Dominika podle výsledků nejnovějšího badání. Pro náš národ má tato kniha též ten význam, že sv. H. uvedl do naší vlasti řád dominikánský a obsahuje stručný přehled činnosti tohoto řádu u nás až do poslední doby. Kniha je krásně vypravena a má kromě přílohy 2 dřevoryty od A. Hrabala v textu.

Zdrávas, Královno!

Pohlédneme-li na obraz Panny Marie, cítíme v sobě nutkání, abychom ji pozdravili. Pozdravujeme lidi, ať z lásky, z povinnosti či z nutnosti, a čím dražší jest nám některá osoba, s tím větší radostí a touhou ji pozdravujeme. Pannu Marii, matku Boha a Spasitele, jako bytost nejkrásnější a nejsladší, vyvýšenou nejen nade všechny lidi, ale i nad všechny bytosti stvořené, chceme pozdravovati způsobem, který by projevoval jak naši radost a lásku, tak i naši úctu. Dvě modlitby se začínají pozdravením Panny Marie. Je to pozdravení andělské a modlitba sv. Bernarda. Pozdravení andělské „Zdrávas, Maria!“ jest však vyhrazeno té modlitbě; jsou to slova, kterými Pannu Marii mohl ve jménu Božím pozdraviti jen anděl Gabriel, poněvadž každé z těch dvou slov má význam božský. Ve slově zdrávas byla obsažena moc přenesmírné Boží milosti a Božího úmyslu; a jméno Maria, vysloveno od anděla z rozkazu Božího v nejrozhodnější chvíli veškerého času, znělo s plnou ctí a slávou nejvyššího posvěcení. Tato dvě slova můžeme opakovati jen jako věčnou ozvěnu této vzpomínky a musíme si býti vědomi, že tak mohl Pannu Marii pozdraviti jen anděl Zvěstování. Také by si nikdo netroufal užití těchto slov, aby jimi pozdravoval Pannu Marii sám za sebe.

Jako lidé musíme tedy užívati pro vyjádření své vlastní, osobní radosti a lásky pozdravení lidského. Nejsprávnější a nejvystižnější pozdrav odkázal nám svatý Bernard ve slovech: Zdrávas, Královno!

Těch slov můžeme užívati i stokrát za den, kdykoliv pohlédneme na jakýkoliv obrázek či sochu Panny Marie, kdykoliv jdeme podle kostela, kdykoliv si na ni vzpomeneme, kdykoliv uslyšíme její jméno.

Je to z lidských pozdravů ten nejlepší. Vidíme ji jako Královnu svrchovanou, jako bytost nade všemi tvory nejvznešenější, nejkrásnější a nejsladší, které sladko jest věčně sloužiti a k ní vzhlížeti, poněvadž čím pozorněji a čím déle k ní vzhlížíme, tím jest její obraz skvělejší a užasnější. Pozdrav ten můžeme pro-

nášeti v radosti i v soužení, v lásce, ba i ve zmatku myslí vždy s dobrou platností, poněvadž do těch dvou slov můžeme vždy vložit všecko, co právě naše srdce má volného pro touhu věčnou, a i ve chvíli největší opuštěnosti duševní najde se aspoň slza, aspoň vzlyk, aspoň vzdech, aspoň posunek, který můžeme obětovati své Královně. Tato slova jsou dosti krátká a dosti mocná; stačí mnohdy, aby unesla naši duši, která se jich zachytí.

Pozdravovati ji patří k největším slastem nejen modlitby soustředěné, ale i všech našich myšlenek a citů. Z lásky ji nazýváme královnou, s láskou žasneme nad svrchovaností jejích krás, které jsou vyjmenovány v litaniích, láska nám dává radost a radost nám dává lásku k té, kterou si zvolil Bůh. Pozdravujeme ji před jejím obrazem, pozdravujeme ji při patření na svatostánek, poněvadž ona byla svatostánkem prvním a nejvznesenějším, pozdravujeme ji při patření na nejsvětější Svátost, která jakožto pravé tělo a pravá krev Syna Božího jest zároveň plodem jejího přesvatého těla.

Jest Královnou a nazýváme ji tak nejlépe a nejraději, poněvadž tak nazýváme bytost, kterou milujeme. Není možno viděti její obraz či vzpomenouti si na její jméno a nepozdraviti ji. Chceme-li ji pozdraviti ať s ponížeností a úzkostí či s radostí a vděčností, máme pro celou stupnici všech možných citů a představ pozdrav, který dostačuje všeobecně a úplně, ve slovech Zdravas. Královno!

Jaroslav Durych.

Dar rozumu.

(Kurs o darech Ducha sv. 2.)

Není častý tentyp křesťanů, kteří přijali pravdy víry, ale tím také se skončil pro ně veškerý s nimi styk? Mnoho křesťanů žije tak, že vlastně nežijí z pravd zjevených, že k nim nepřilnuli, že více se o ně nestarají. A přece nemají býti pravdy víry nějakým cizím tělesem v naší duši. Byly nám dány, abychom jimi žili. Život

pak znamená stálý styk, stálý vzrůst, stálý, řekl bych, vývoj. Vývoj v pravdách víry, vývoj ve víře.

Rozhodně jest duše naše milostí nadpřirozenou zrozena k novému životu a proto k novému vývoji. K novému vývoji jsou povolány všechny schopnosti, jež byly milostí posvěcující obohaceny a zušlechťeny. Především pak božskými ctnostmi. Víra nadpřirozená dala nám účast na božském životě, tím, že milostí Boží dostalo se nám přisvědčení pravdám nadpřirozeným, že jimi můžeme poznávat i aspoň v jakési míře Boha, obdobně, jako on sebe poznává.

Věrou přisvědčili jsme božským pravdám. To milost Boží nám dala toto přisvědčení. Kdo by popíral, že víra jest zcela naprosto dar Boží, třebaže podle nauky sv. Tomáše a všech ostatních učitelů církve je to náš akt a zůstává to přece naším úkolem, čili jak praví theologická terminologie: totum a Deo et totum a nobis? Akt víry jest zcela náš Božím působením. To si měl uvědomiti ten, jenž nás za podobná, třebaže ne tak přesná slova loni kdesi kaceřoval.

Víra připjala rozum náš k Bohu, k jeho pravdomluvnosti, k jeho pravdám. Ale máme se odvážit ještě dále. Dary Duchů sv. podle sv. Tomáše Aq. vedou nás ještě dále. (Připomínám, že všechny tyto myšlenky, jak je zde podáváme, jsou ze sv. Tomáše Aq.)

Duch sv. vede nás, abychom se mohli do těchto pravd ponořiti. Proto nám dal rozumu, intelektu. Andělský učitel navazuje na etymologii slova *intelligere*, jež odvozuje od *intus legere* (čísti uvnitř).

Darem víry nás chce Duch sv. uvést k sobě, k tomu, abychom se snažili jaksi proniknouti pravdy zjevené, pokud je to možné, abychom se snažili v nich čísti, do nich sestupovati.

Nemáme jen němě, tupě přijímati, co se k věření předkládá. Bůh volá nás k sobě v těchto pravdách. To sebe nám zjevuje, sebe a cesty k sobě a proto jak lépe uchopiti tento vzácný dar Božích pravd jeho nekonečných než snažiti se je co nejlépe chápati, co nejhluběji do nich sestoupiti. Obejmouti máme pravdy Boží a nejen na povrchu jich zůstat.

Věrou přisvědčujeme vnějšmu svědectví, to jest zjevení (2. II. q. 8. art. 6.), dar pak rozumu chce poznati, pochopiti, kdyby to bylo možné, čemu přisvědčil. Víra jest base nadpřirozeného poznání Boha, jež jest nám dáno dary Ducha sv.

Víra dala nám pravdy. Jak vnešený krásný poklad! Aristoteles napsal, že nejmenší poznání, jež můžeme míti o bytosti duchové, převyšuje veškeré nejdokonalější poznání, jež můžeme míti o světě hmotném. Sebe nedokonalější poznání o Bohu jak nekonečně jest ještě výše nad všechno poznání jiných bytostí duchových! Nejmenší poznání o Bohu opravdu stojí za všechnu námahu, za všechno hledání theologů, za všechny jejich bezesné noci, za všechno hledání sv. Otců a Učitelů církevních, za všechna zasedání koncilů. A z přítomných věků rozumíme i smutným postavám kacířů. I jejich děsné pády a porážky měly svůj smysl pro poznání pravdy. Měly ukázati na obtíže, měly hnáti ducha pravověrného k hledání, intensivnějšímu hledání nových cest. Jen zvolna si prorývala cestu pravda a lepší, hlubší poznání o Bohu. A ještě hlubší poznání pravdy, než může dáti sebe vyspělejší věda theologická, nabízí a všem dává ochotně vznešený dar Ducha sv., dar rozumu. Dar rozumu, jenž sídlí ve všech, kteří jsou obdařeni milostí posvěcující. Všichni i ti, kteří jsou před světem zdánlivě neučení a tupí, jsou učením a vedením Duchem sv. k poznání, hlubokému poznání Božích pravd a to je teprve ta pravá theologie, ona *docta ignorantia*, o níž tak sladce snili středověcí mniši a poustevníci, kteří si hrdě psali ve štít: *Idiota: Hlupák!*

Lépe poznati Boha! Především *správně* poznati Boha! Víte o všech překážkách správně dívati se na Boha, rozuměti Bohu? Mlhy předsudků staví se mezi Boha a náš rozum. Protože náš rozum rád by se díval na Boha podle svého. Rozum náš totiž stahuje vše na svou míru. A proto zde na zemi jest víra nedokonalější lásky podle svorného učení theologů, proto chápou tak dobře spínání se učitele subtilního Scota za vůli, za láskou. A přece, intelekt zůstává nejvyšší schopností o sobě a nutno se snažiti jej zdokonaliti. Rozum příliš stahuje

Boha k sobě. Ikdyž jsou nám pravdy víry zjeveny, přece ještě rozum je tak často pokoušen divati se na Boha vlastním zrakem. Zrak lidský. Víte, že jest znečištěn? Víte, že jest zeslaben? A přece chceme rozumem lépe Boha poznati!

Zde musí předcházeti dílo lásky. V tom se shodujeme se školou voluntaristickou a myslím, že jednou na této cestě byla by možná dohoda. Musí láska duši zcela připoutati k božskému předmětu. Ještě lépe, ještě dokonaleji připoutati rozum náš k pravdám zjeveným. Až láska nás dokonaleji přetvoří dokonalejší podobností Boží svatosti, nastane jakási connaturalita, jakési spříznění mezi námi a Bohem a jeho pravdami a tak intelekt tímto spřízněním posilněn může se odvážiti hlouběji sestoupiti do těchto pravd a bude se pak na ně jinak divati. Nebudou mu již vaditi lidské názory, subjektivní výklady, jež vlastně tolikráte zastíňují Boha a zjevují vlastně nás, člověka.

Dar rozumu sídlí v každé duši milostí obdařeně. Ale propuká ve své plné síle a činnosti u těch, kteří láskou jsou přetvořeni ať již dokonale ať již ve stavu počátečním. Pak dar rozumu dává dívati se na pravdy Boží podle pravdy, bez předsudků, bez nesprávnosti. Fantasie již nedovede nám Boha odíti lidským, nesprávným rouchem.

Trpíme mnoho touto vadou, že se na Boha díváme lidským očima, že o věcech božských soudíme podle pokažené lidské sentimentality, podle romantiky neb kdo ví podle čeho ještě. Dar rozumu učí nás „rozuměti“ pravdám víry, učí nás jejich hlubokému tajemství, že totiž nesmíme od nich chtíti, co nám nemohou v slabých lidských termínech vyjádřiti. Dar rozumu učí nás chápati a rozuměti nejprv samým výrazům, do nichž jsou pravdy víry oděny.

Nesmíme bráti výrazy o sobě a o Bohu jednoznačně, nýbrž obdobně; Boží dokonalosti jsou nekonečně vzdáleny od dokonalostí našich. Ano, „cesty vaše nejsou cestami mými!“ Co vše o Bohu můžeme mluvit, jest jen dětským zvatláním, jež nikterak nedovede vystihnouti Boha. Bůh jest nesmírně mnohem dokonalejší

než vše, co o něm můžeme zde poznati neb vyjádřiti.

A tak přicházíme podle sv. Tomáše Aq. k největší dokonalosti poznání darem rozumu v tom, že poznáme spíše, co vše Bůh není, než co je, že pokorně se skloníme se svými výrazy, se svými slovy, se svými schopnostmi a dokonalostmi a vše povyšujeme u Boha na nekonečnou.

Tehdy duše klesá před Bohem v nevýslovném mlčení na kolena, před jeho božským majestátem.

Teď může sestoupiti do jeho pravd, nyní, kdy již není takové nebezpečí, že zpyšní, že převrátí pravdy Boží, jeho velikost a slávu podle svých slabých, ubohých pojmů a poznatků. (Ib. art. 7.) Čím více se vzdalujeme ve svém poznání o Bohu sebe a svých dokonalostí, tím více se přibližujeme Bohu tak, jak jest a tím více se pak též vzdalujeme Boha, jak my si jej líčíme. Čili, darem rozumu se prostě přibližujeme holé pravdě.

Dar rozumu očistil mysl, zbavil ji přítěže věcí stvořených a tak se duše může snažiti o pronikání do podstat pravd zjevených. Již ji tak nevyrušují věci stvořené, obrazivost již nehlomozí celým světem, duch netěká po tom, co není pravdou, co jest jen obrazem. Duše jest ztišena v pravdě a může se těsněji přimykati k pravdě samé.

Zeň duše a duševního a duchovního života. Přisáta takřka na prameni Božích pravd, bedlivě stráží každý jejich záblesk. Nic jí takřka neujde. Lačně požívá svého Boha a jeho pravdy. Dar rozumu upjal ducha na pravdu a ten se snaží nyní vyčisti v pravdě, k níž je tak připjat, co se dá. Snaží se v ní poznati vše, co jen jest možno lidskému duchu poznati.

Duch sv. není skoupý.

Když se oddala duše jeho vedení, když jeho vedením odloučila se od tvorů a krvavým očišťováním činným i trpným, smyslů i rozumu, jen jeho se přidržela a tak se vyprázdnila od sebe a od tvorů, naplňuje si ji sám, sám si ji živí, protože nemůže bez potravy žíti. A jejím jediným chlebem jest již teď jen pravda Boží, jen jí žije, jen po ní dychtí a jen po ní zmírá. Myslíte, že Duch sv. se dá zahanbiti lidskou šlechetností, že nechá duši

naši hynouti neb dokonce zahynouti v temnu? A když ji drží proti své pravdě jak matka proti svému prsu dítě, že nedá své duši té pravdy, jež jest nyní celým jejím životem, že nedá duši, ji lépe pochopiti, z ní lépe žíti?

Velký vykladatel sv. Tomáše a v otázkách o darech Ducha sv. podle mého úsudku mistr největší, Joannes a s. Thoma (In 1. II. q. 68. disp. 18.) praví, že dar rozumu přivádí do duše jakési ztišení. Je to, jako když duše přejde z otevřené široké cesty, kde vichry se točí podle všech čtyř světových stran, do zátiší, kde vane jen teplý, klidný a uklidňující vánek Ducha sv. Ten vánek dává poutníkovi unavenému jistotu, že jest v bezpečí. Ovšem je to jistota poutníků, kteří vědí, že v jistotě naprosté budou až doma. Ale to závětrí jest jakási předchut již klidu a tepla sladké Domoviny. Jakousi vnitřní pulsačí a vnitřním osvětlením nabývají věřící jakési (zde mimo zjevení nikdy absolutní!) jistoty.

Touto jistotou ztišená duše noří se čím dál tím hlouběji, čím dále tím vytrvaleji do Božích pravd.

Není lepší pomůcky pro vnitřní život, pro vnitřní modlitbu jako dar rozumu. Jestliže chcete, a měli byste chtít, abyste ve svém vnitřním životě došli hluboko do svatých pravd, abyste žili čím dál tím více ve svém Bohu, měli byste více se snažiti o život z darů Ducha sv., měli byste více se dáti řídití tímto darem, jenž nikomu nechybí, kdo jest v posvěcující milosti. My přecháíme před Duchem sv. Neznáme ho, neznáme jeho darů, snad je ani neumíme vypočítati a jaká jest jejich působnost.

Kdybyste aspoň již dovedli odložití otrocký strach před Bohem, jenž je tak nedůstojný dítek Božích! A kde se tomu chcete naučiti jinde, než ve škole darů Ducha sv.? Jak chcete se naučiti rozuměti Bohu jinak než právě darem rozumu? Chcete zůstatí věčně na okraji Božího pláště, na okraji Božích pravd? Ovšem, je to pohodlnější, ale není to křesťanštější. Ne, to rozhodně ne! Nebude lépe s katolicismem u nás, dokud katolíci budou se spokojovati s minimem. A kdyby to aspoň bylo nutné minimum! Dokud budou živořiti místo

života, dokud se místo plného rozvinutí života Božího sdíleného v nás povlečeme svými cestičkami? Prožijme náboženství, dejme se jím proniknouti, učinně vše možné, abychom pili plným douškem nadpřirozený život.

Jak krásně se k tomu hodí slova sv. Ambrože, jak je uvádí sv. Tomáš v 1. II. q. 68. art. 6. S. C. Nebeské město Jerusalema není omýváno nějakým pozemským proudem, nýbrž jakoby Duch sv. vycházející z pramene života, jehož krátkými doušky jsme tu občerstvováni, proudí v přemíře v blažených duších, plným řečištěm sedmera darů duchovních.

P. Silv. M. Braitto O. P., Řím.

Svaté Dětství.

Zkušeností věků se stala nepochybnou zásada: jaká modlitba, takový křesťanský život. Čemu obvykle říkáme modlitba, jest jen jedna z cest k opravdové modlitbě, totiž ke spojení duše s Bohem. Křesťanský život, duchovní život je vlastně stálou modlitbou, protože duše stále má býti nějak ve spojení s Bohem. Na cestě malých je tedy životní důležitosti modlitba cestě přiměřená.

II. Modlitba malých.

Pan Martin říkal své nejmladší dceři od malička „Moje královnička“. Byl tím naznačen zvláštní ráz Terziin, naprosto odlišný od ostatních členů rodiny. Nebyla jen v tom smyslu královničkou, že byla nejmladší, miláčkem, nýbrž hlavně, že jako všichni geniové předběhla svou dobu a jevila se takovou duchem, jak se vyvinula duše moderního lidstva až asi za padesát let. Jako královnička šla svou zvláštní cestou neodvislosti od dosavadních pravidel, brala cíl útokem nadšeného hrdinství.

Ve svém útlém dětství vztahuje ruce po práci duší dospělých a svým způsobem ji koná jako oni. Řekli

ychom, že přes pravidla jde za svým cílem. Obšírná podrobně vypracovaná pravidla nebyla její zálibou ani cestou. Ve škole, ač neobyčejně bystrá, neměla vyikajícího smyslu pro pravidla gramatiky, pro početní zorce, pro učení zpaměti. Ve škole na ni žalovávaly polužačky, že je při školní mši svaté stále roztržitá, že nemodlí z knihy a podle udaného návodu nesleduje jednotlivé části mše svaté – ačkoli nebyla žádná z nich tak ponořena v modlitbu, jako ona. V klášteře se velmi ráda modlila církevní hodinky, ale praví: „Mohu říci, že církevní hodinky jsou moje štěstí a zároveň muka: velice toužím nedělati chyb, ale přes největší úsilí se mi to málokdy podaří.“ Órel nemohl býti v kleci.

Tereziččin svéráz na rozdíl od celé rodiny a jejího okolí byl dílem Božím, ukazujícím cestu novému pokolení, stejně se lišícímu od starého. Šestnácté a sedmácté století bylo nazváno věkem geometrickým, dobou, která duševní život uváděla do přesných obrazců, do důmyslně promyšlených vzorců a návodů. Svati Ignác a František Saleský geniálně tohoto ducha upoutali k náboženskému životu důmyslnými, tomu duchu vyhovujícími „obrazci“, návody k modlitbě ducha. Ohniskem i pramenem této modlitby ducha je rozjímání, zaměštnávání ducha myšlenkami o Bohu. Pravidelné a účelné zaměštnávání ducha v tomto smyslu upevní v duši spojení s Bohem, jež je cílem našeho života. Terezie znala tyto návody, vážila si jich – ale nemohla jich potřebovati, protože měla ukázati cestu novému pokolení, které jest již jiného ducha a nemá vrozené záliby pro dosavadní způsoby. Obojí chce dosáhnouti téhož, totiž co nejužšího a co nejméně přerušovaného spojení duše s Bohem. Cesta upravená dávno před Terezií Ježíškovou šla soustavou předběžných úkonů vzpomínek, rozumu a vůle, přípravou na rozjímání, předhnaní rozjímání, úkony paměti, rozumu, vůle; rozeznávala kontemplaci, to jest rozbor náboženských pravd pomocí obraznosti, a rozjímání ve vlastním smyslu, které pracuje rozumem a vůlí. Těchto návodů k modlitbě nikdo neodsuzuje, ani světice Terezie Ježíškova jich neodsuzovala. Zнала je, ale Bůh ji

vedl jako vzor pro člověka nových dob a proto musela ukázat jinou cestu k modlitbě, zcela jednoduchou, jako moderní člověk ve všem usiluje o jednoduchost, i v cestě k Bohu modlitbou. Vedle dosavadního návodu, plynoucího též z „velikého gesta“ měla být ukázána „modlitba malých“, kteří nemohou přijít na chut dosavadním návodům a způsobům a přece chtějí dosáhnouti spojení s Bohem a je pěstovati. Modlitba jednoduchá, krásná, účinná, jako dětská duše.

Terezie hledala spojení s Bohem od malička. Spojení dosáhla v míře, kterou si jiní osvojili teprve dlouhým soustavným cvikem. Již v útlém dětství se modlila jako tito vycvičení dospělí a dětské, totiž své malé pomůcky k tomu podržela až do své smrti. Terezičce nebyly ani dvě leta, když matka o ní dosvědčila: „Modlí se jako andělíček.“ A otec vypravuje, že ji velmi často dávali odříkávat básničku: „Plavovlasé děťátko, kde asi je Pán Bůh? Je všude, v celém světě a tam nahoře, v blankytu nebeském.“ Terezička ukazovala, jak dokonale má tu básničku promyšlenou a procítěnou. Pětiletou Terezičku brával otec s sebou na rybaření. Dítě se schoulilo do vysoké trávy, a: „Mé myšlenky pak šly hluboko, má duše se nořila do skutečné modlitby. Naslouchala jsem vzdálenému hluku, šumění větru. Leckdy mi vítr přinesl několik přerývaných zvuků vojenské hudby, jež vroucně zmelancholily mé srdce. Země se mi zdála vyhnánstvím, snila jsem o nebi.“ Osmiletá prosí sestru, aby s ní denně věnovala půl hodiny „rozjímání“, ač nevěděla, co je věc, které velcí říkají rozjímání. Devítiletá vyznává, že se uchyluje do samoty a že tam „přemýšlí“. Později o tom napsala: Dnes vím, že jsem tehdy konala skutečnou modlitbu, při níž božský Mistr jemně vyučoval mou duši. Uměla se takto modlit již v dětském věku; její „přemýšlení“ bylo již tak hluboké, že jednou na ulici v zamyšlení modlitby vrazila hlavičkou do košů pečiva před pekařovým krámem vyložených. Tak vychovaná duše musela ohnivě toužit po svatém přijímání, tušíc v něm vyvrcholení pozemského spojení s tím, o němž snila a přemýšlela.

Ta touha zůstala její touhou základní po celý další

život. Vlastně je v té touze celé tajemství její modlitby malých. Nerada se učila zpaměti, ale knihu Následování Krista uměla doslova, a kdykoli jí přečetli náhodou otevřené místo, ihned bez rozpaků pokračovala zpaměti. Když z povinnosti přečetla odborné knihy duchovního čtení, odložila je a více se k nim nevrátila. Její knihou zůstalo evangelium; v něm stále četla o svém Ježíši, o něm vyznala, že jest jedinou stravou její duše.

Co je tedy „modlitba malých“? Jaká je cesta k ní? Popis modlitby malých je obsažen ve dvojím výroku svěťice: „Nemohu v knihách hledati krásné modlitby. Jsou sice jedna krásnější než druhá, ale nemohouc je odříkávati všichni a nevědouc, které vybrati, jednám jako malé děti, které neumějí čísti: prostince říkám Pánu Bohu, *co mu chce říci* a on mi vždycky rozumí.“ „Ach, jaký bych byla chudák, kdybych měla přečtené všechny tyto knihy (v jedné knihovně). Ztratila bych tolik drahého času, ve kterém bych prostě mohla milovati dobrého Boha.“

Říci Pánu Bohu, co mu chceme říci. Toť vše. Není třeba jiného, leč *chtíti* Pánu Bohu něco říci. Víme, co jest Pán Bůh a co jsme my. Každé chvíle to cítíme nějak, co jsme ve svém poměru k Bohu, ke svým povinnostem, ke svým bolestem, ke svému okolí. Co bychom chtěli říci nejlepšímu člověku od nás milovanému a nás milujícímu v těchto všech okolnostech? Toť modlitba malých: Říkati Pánu Bohu, co mu chce říci duše, vědoucí, že miluje a jest milována, postavená do práce a boje a zevnějšího odloučení.

Takovou modlitbu potřebuje člověk nové doby. Modlitbu jednoduchou, vždy pohotovou, již nemůže zabrániti žádná zevnější překážka, modlitbu dokonale individuální. Je to modlitba, ke které se snažili vésti všichni duchovní vůdcové všech věků, modlitba, která je nejvlastnější řečí milujícího srdce. Již svatý Augustin vyslovil myšlenku, že všechny návody a pomůcky k modlitbě mají jediný účel: rozehřáti srdce láskou. A důtklivě napomíná duši, aby ihned knihu odložila, jakmile pocítí teplo v srdci, srdce ať pak mluví samo svou vlastní řečí.

Že pak jsme málo uctíví k Boží Velebnosti? Řeč milujícího srdce nemůže být nikdy neuctívá. I svatá Terezie Ježíškova praví: „V lásce k Bohu užívám i nejroztodivnějších nápadů, které mi přijdou na mysl.“ Vždyť Bůh chce od nás lásku. Kdo je velmi uctívý k Pánu Bohu, měl by se zpytovat, zdá má také lásku tak velikou, a snad by shledal, že převelikou uctivostí se nevědomky snaží zakryti nedostatek vroucí lásky.

Láska jest i jediná cesta k modlitbě malých. Francouzský učenec, jenž hluboce promyslel theologicky život svěřice z Lisieux, krátce charakterisoval její život tak: neutuchající snaha po trvalém přijímání Boha. Neutuchající snaha po nejužším spojení s Bohem, jak je na zemi vyjádřeno Eucharistií. Týž theolog naznačuje, že asi mají pravdu, kdo z některých poznámek svěřice usuzují, že na sklonku jejího života jí byla dopřána ustavičná *svátostná* přítomnost Syna Božího. Vlastní řeč a úsilí lásky lidského srdce nemá jiného obsahu leč sjednocení. Toto úsilí pak u vzdálených působí nepřetržitou přítomnost u milovaného, přítomnost myšlenkami, řečí srdce do dálky, toužením a voláním.

Více není třeba říci, bychom pochopili, že láska jest jedinou cestou k modlitbě malých, i jak je touto cestou. Snad by se ještě mělo říci, kde je cesta k lásce? Ať odpoví svatý apoštol Pavel: Mluvím k těm, kteří znají zákon... Byli jste usmrceni zákonu (starému) skrze tělo Kristovo, abyste se oddali jinému, tomu, jenž vstal z mrtvých, abychom přinášeli užitek Bohu. (Řím. 7, 1).

Když svatou Terezii Ježíškovu ustanovili pomocnou novicmistrovou, modlila se tuto modlitbu malých: „Aniž bych opustila tvou náruč, aniž bych jen hlavu od Tebe odklonila, budu těm mladým duším novicек rozdávatí tvé poklady.“

To je vrchol a požehnaný výsledek skutečné modlitby malých.

P. Em. Soukup O. P.

Poutník hostýnský.

Cestou na Hostýn přeseďám v Hodoníně. Zbývají mi dvě hodiny času. Ty dvě hodiny a tři koruny vstupného věnuji z dlouhé chvíle na umění. Vcháším do Domu umělců a prohlížím si vystavené obrazy.

Spatřuji obraz neznámého umělce. Muž se smutnou, jemnou a výraznou tváří, v šatě šaška objímá sochu ženy na vysokém podstavci, ozářenou přížloutlým světlem. Nechápu, co chtěl malíř říci obrazem. Domýšlím si to po svém: chtěl asi znázorniti marnou a nezkrocenou vášeň svého života, která z muže rozumného činila směšného blázna dopouštějícího se hlupot. Ta smutná tvář vyjadřuje prázdnotu a bezúčelnost toho modlářství. Neobjímá živou bytost, ale kamennou napodobeninu, mrtvou, studenou postavu té, od níž očekával vše, a která mu nemohla dáti nic, neboť neměla světla, a ten žlutavý přísvit jejího obličeje jest jen odleskem vzdálených, v prostoru vyhaslých hvězd. To je mrtvá, neplodná madona pohanů.

A jedu na Hostýn.

Zrána je hora zahalena hustou mlhou. Člověk tu žije v mračně. Před polednem mrak padá. V úvalích a roklicích se válejí bílé jeho útržky zbavené moci. Sedivé sufity oblohy se zdvihají a do kraje svítí opět bílý chrám Matky Boží. Sta jiríček švitoří radostně a obletuje mosaikový obraz v průčelí.

Žena oděná sluncem, stojící na půlměsíci, a kolem hlavy její koruna dvanácti hvězd. Oděná sluncem – paprsky její slávy se rozletují na všechny strany a prorážejí temné oblaky. Stojí na půlměsíci, který je obrazem naší nestálosti a proměnlivosti, obrazem toho, co je v duši cizího, vypůjčeného, bledého a mrtvolného, bludného a zoufalého. Stojí na půlměsíci, který je zlomkem a znetvořeninou nejdokonalejšího tvaru měrického, jímž jest kruh. Nemaje počátku ni konce je kruh znakem nekonečného Boha. A půlkruh je znakem naší pomíjivosti, slabosti a smrtelnosti. A praví-li Pascal, že Bůh je kruh, jehož střed je všude a obvod nikde, co jiného jest půlkruh, než výsměch a parodie

božství, která nepředstavuje nic leda dva rohy obludy pekelné. Na půlměsíci stojí Matka a Panna, neposkvřená našimi slabostmi, nedotčená studeností smrti duchovní. Kolem hlavy její koruna dvanácti hvězd. Nikde není její velebnější a důstojnější trůn než zde na hoře, hvězdám blíž. Do výše vystupují všichni, kdož ji chtějí uctít. Hvězdy znamenají věčnost. Pohybují se od věků týmiž neměnnými drahami. Neuchylují se nikdy od zákona daného Tvůrcem. Tisíce let do minulosti a tisíce let do budoucnosti lze vypočítati jejich postavení; i ve své velikosti jsou pokorné a poslušné a chtějí se věčně zdáti jen skromnými jiskřičkami na nebeské obloze. Proto jsou vyvoleny, aby zdobily hlavu Největší Ženy, která se nazývala služkou Páně.

A tato žena je štědrá a plodná. Dává světu Dítko. Drží je na levé ruce tisknouc je na své přecisté srdce. A Dítko, v němž láska a spravedlnost se políbily, Spasitel i Soudce, pravou ručičkou žehná lidstvu a levou metá blesky do propastí. Ať nás nematou ty blesky. Jistě je miloval pro jejich prudkou krásu a velehnost. Viděl satana padati jako blesk s nebe. Nejmilejší své učedníky nazýval syny hromu. Žehná i mstí. Tóť ten, jenž se skrýval, když ho chtěli kamenovati, a nepřipustil, aby blesk sjel s nebe a ztrestal nepohostinné Samaritány, a který s mírností přijal políbení Jidášovo, ale i ten, jenž bičem vyhnal prodavače z chrámu a mnohokrát volal běda pokrytcům a svůdcům – Kristus celý, nezmonšžený podle chabosti lidského srdce.

Je večer. Mrak opět zahaluje stráně hory. V údolí burácí hrom a křižují se blesky. A téměř svaté hory stojí v slunci tiché. A poutník vidí jen mlhu pod sebou a slyší hřímání dole. Na výšinách bezpečnosti stulen pod plášť nepřemožitelné Vítězky modlí se pláčením nadzemského štěstí.

Dominik Pecka.

Není teď a přece je teď.

Visionářka dülmenská, ctihodná Anna Kateřina Enmerichová, vyprávějíc o adoraci svatých tří králů. volá u vytržení: „Jsem jistě mrtva, jsem jen duch, sice nebylo by možno, abych tohle viděla, neboť co vidím, není přece teď, a přece je to teď! To však není v čase, v Bohu není času, v Bohu jest všechno přítomno, já jsem mrtva, já jsem jen duch!“

Toto místo neobyčejně mne dojalo, bylo mi, jako bych daleko v cizině potkal svou zemřelou sestru. i zaradoval jsem se nesmírně, poněvadž jsem potkal pravdu, o které den předtím sám jsem rozjímal, ana den předtím potkala mne!

O skutečném setkání možno mluvit jen tehdy, stalo-li se v našem srdci. Ale potkáte-li ve svém srdci nějakou pravdu, stačí zeptati se jí na kteroukoli jinou pravdu a ona vám ji poví. Řekne-li se, že svatí tři králové z Východu přijeli poklonit se v Betlemě božskému Dítku, mluví se sice jen o třech osobách, ale my víme, že žádný skutečný král nebyl, není a nebude tak svoboden, aby cestoval nebo putoval sám. Podobně se praví: Caesar pontem fecit, jako že vystavěl most, ačkoli každý ví, že ten most stavěla jeho armáda a on se ho svou rukou ani nedotkl.

S těmi svatými třemi králi přijela do Betlema i jejich družina, vysocí hodnostáři, jistě i někteří jejich příbuzní, docela jistě i nejlepší jejich přátelé a přátelé spíš než příbuzní, podle slov Kristových „A nepřítelé člověka domácí jeho“ (Mat. 10, 36), také arcitůředníci, komorníci, kuchaři, řemeslníci, velbloudi, koně, osli, mezkové, psi, opeřenci a jiný dobytek. Já sám pro sebe nikterak nepochybuji, že v té karavaně byli i kněží, učenci, obchodníci, taškáři, židovští lichváři, pěvci (dnes by se řeklo básníci) a ženy. Malé děti sotva, ale větší děti (řekněme, kolem dvanácti let) docela jistě. Orient, pokud nebyl pokřesťaněn, bez ženy se obejít nemohl, ale prezíral ji. Proto i o Panně Marii dovídáme se z Písma svatého tak málo, ale upokojme se: v pravé poledne vrhá slunce nejkratší stín a Písmo svaté pře-

stává mluvit všude tam, kde moderní román, film a žurnalistika mluví začínají. Proto svatý Jan ukončuje své evangelium slovy: „Jestli pak i mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš; kteréž kdyby měly každá obzvláště psány býti, mám za to, že by ani svět nemohl obsáhnouti těch knih, kteréž by měly psány býti.“

Ku podivu, svatý Jan, apoštol posledních časů, ospravedlňuje visionáře a básníky, lidi totiž, kterým svatí tři králové sami o sobě nedostačují, nýbrž touží je viděti i s jejich krajinou, s jejich cestou, s jejich předky, s jejich současníky a vrstevníky, ba i s jejich ženami, dětmi, sluhy, kněžími, učiteli, kuchaři, řemeslníky, papoušky, sokoly, opicemi, kočkami a psy, také s jejich zálibou pro určité stromy a květiny, pro určité ovoce. To všechno je tak lidské, to všechno je tak potřebné a důvěrné a Zjevení obecné, cílem majíc jen Slovo, je na slovo tak skoupé . . .

Jestliže Panna Maria obvinula Ježíška plénkami, kdo může a chce, ať pochybuje o tom, že právě visionáři a básníci jsou těmi plénkami, anebo tím mořem, po kterém Kristus krácel, aniž se potopil, anebo tím oblakem, ve kterém mezi Mojžíšem a Eliášem se proměnil, takže tvář jeho zářila jak slunce a roucho jeho zbělelo jak sníh . . .

My jsme odkojenci moderní historie, t. j. odkojenci protestantismu a protoskrupulantně rozlišujeme vědu od nevědy, uznávající za historii jenom to, co jest psáno, takže konec konců sám Ježíš Kristus stává se osobností nehistorickou, nenaleznuv místa v hospodě (Luk. 2, 7), na kterou dal svět koncesi jen Herodotům, Xenofontům, Pliniům, Tacitům, Caesarům, Pastorům, Voltaireům, Renanům a Brandesům. Nějaká ta vedlejší putyčka přenechá se milostivě českému pokroku.

Jakpak může býti osobností historickou Ten, kterého věda historická nemohla ani porodit, ani ve svých školách vychovat, tedy ani klasifikovat, ani politicky, ani sociálně, ani kulturně zařadit, ani zabít, ani vzkřísit, ani oslavit?

Vychovejte, klasifikujte, zařaďte, zabijte, vzkříte a oslavujte člověka, který je sice člověk, ale který se

všem vašim měřítkům a měřidlům tak rouhavě, t. j. tak zřetelně a neodpustitelně vymyká! Není spravedливо a záhodno sebrat mu aspoň kvinkvenálky? A neobrátili-li a nebude-li zřetelně loyální, dá se do pense a vůbec se mu zarazí plat a paragraf proti žebrotě už máme, takže se uvidí, *co jest pravda* (Jan 18, 38).

Pravda vědecká vyžaduje a neúprosně vědecky předpokládá, aby osoba historická se narodila, žila a umřela. Pravda vědecká u každé historické osoby narození a život blahosklonně předpokládá a tudíž odpouští nebo promíjí, ale rozhodně neodpouští a na žádný způsob nepromíjí historické *smrti*, docela správně, docela logicky, docela vědecky, docela historicky, neboť teprve smrt jest ověřením a pečeti života . . . U Ježíše Krista promíjí si věda historická i toto ověření, pod krásnou záminkou, že Evangelia jsou sice napsána, avšak nejsou knihou historickou . . . Svati apoštolové Matouš, Marek, Lukáš a Jan napsali sice knihy, a co v nich napsali, podle všeho asi se také stalo, podle všeho opravdu se stalo, jenže spisovatelé dávají skutečným a nepopíratelným událostem subjektivní, vědecky nedoložitelný výklad a jak ze všeho patrné, ani Herodesovi, ani Caesaru Augustovi, ani Kaligulovi, ani Ciceronovi, ani ministerstvu školství a národní osvěty nepředložili svých knih k předběžné censure. Tady je základ všech zmatků, neboť co není vědecky a úředně ověřeno, buď vůbec neexistuje, anebo není pravda . . .

Jakpak může býti osobností historickou člověk, který *umřel a není mrtev*? Připusťme, že Ježíš Kristus umřel, to je lidské a tedy možné, ale prosím vás, jak vůbec můžeme do historických fakt a do historické vědy zařadit něco takového, že jistý člověk toho a toho roku, řekněme i smrtí přirozenou, docela jistě a tedy fakticky umřel, už před 1900 lety umřel a ještě roku 1936 jest a působí tady na světě, jako kdyby byl neumřel? . . .

Dovolte, to přece nemáš historickou vědou co dělat, leč bychom přijali a uznali takovou – inu, mystiku, promiňte, takové nonsens, po česku blbinu, o které

čteme v první kapitole čtvrtého Evangelia: „V něm byl *život*, a život byl světlo lidí: a světlo ve tmě svítí a tma ho neobsáhla.“

Život Kristův jest událostí historickou v pravém a nejvyšším smyslu slova: On přišel na svět, ale byl už v čase, On byl v čase, ale jest a ustavičně bude v čase: On, Ježíš Kristus, jest osobností a událostí historickou podstatně, neboť On ustavičně, nejen na této zemi, nýbrž ve všech tělesech nebeských, na nebi i na zemi se dál, děje a bude dít, proto „všecky věci skrze Něho učiněny jsou a bez Něho nic není učiněno, co učiněno jest“ (Jan I, 3) a proto ze všech lidí, bytostí a tvorů žádný jiný tak absolutně, tak podstatně, tak v duchu a pravdě, tak *reálně* nemohl říci, co řekl On: „Otec můj až *dosavad* dělá, i já dělám“ (Jan 5, 17). Takové slovo vychází jenom z všemohoucnosti, z vševědouce-
nosti, z všudypřítomnosti a ovšem také z nejvyšší lásky a dobroty, ze spravedlnosti a prozřetelnosti Boží. Kdo jiný mohl by se ho odvážit, ba kdo jiný mohl by je pomyslit a vyřknout?

Jakub Deml.

Hroby bohatýrů v Římě.

II. Hrob svaté Anežky.

Na svátek třináctileté hrdinky, 21. ledna, mocí ne-
odolatelnou mne to táhne k jejímu hrobu ve Via Nomentana, jedné z nejpůvabnějších ulic římských. Je široká a po obou stranách lemovaná alejemi platanů a drobnými zelenými záhonky, ve kterých si hrají čiperné děti. Ze zahrad táhnoucích se podél silnice kývají pinie, palmy, magnolie, lípy, křemeláky a jiné stromy, které se i v zimě zelenají a prosycují vzduch příjemnou svěžestí a vůní.

Ulice je již za hradbami starého města a počíná památnou branou Piovou, do jejíž zevnějších výklenků postaveny veliké sochy svaté Anežky a svatého papeže Alexandra. Nad sochou Anežčinou je vryt

nápis: „ornat et foveat“ (zdobí a chrání), aby každý věděl, kdo jest Nomentánské cesty největší ozdobou a ochranou. Ale netoliko cesty Nomentánské, nýbrž celé církve jest Anežka jedinečnou ozdobou spojující v sobě něžný půvab čistého dítěte s odvahou bohatýrskou.

Za malou půlhodinku jsme od brány u basiliky svěťce, nad jejímž hrobem dal již císař Konstantin vystavěti kostelík. Papež Honorius postavil basiliku nynější roku 626. Moderní Nomentánská ulice je vysoko nad basilikou, do které sestupujete po čtyřicíti pěti širokých mramorových schodech; na stěnách schodiště jsou nápisy, kresby, malby, figurky a jiné staro-křesťanské památky přenesené sem z katakomb. Panuje tu posvátné, mystické ticho, které se jen o svátku naší bohatýrky mění v ruch a šum a zpěv a modlitbu jejích ctitelů.

Kdo byla Anežka? Dceruška měšťanské rodiny římské. Vynikala krásou těla a nevinností duše a byla křesťankou. Tolik je historicky jisto. Z ostatního vypravování je těžko rozeznati, co bylo skutečností a co jest poesíí, která se půvabného zjevu dívky brzy zmocnila a jej svým leskem oblila. Anežka jdouc jednou ze školy, potkala syna římského prefekta. Okouzlen její slícností chtěl ji mít u sebe a sliboval jí paláce, služebnictvo, klenoty, zábavy a všecky možné slasti a radosti života patricijského. Anežka mu odpověděla, že je již zasnoubena ženichu, který je ještě vznešenější a má poklady drahocennější a na rtech slova líbeznější a oči krásnější. „Jeho matka je pannou, andělé mu slouží, nebe se mu koří, dotekem uzdravuje nemocné, slovem křísí mrtvé. Jej milovat znamená zůstatí čistou.“ — Ale v době, kdy křesťané byli předhazováni divoké zvěři, bylo neopatrno tak mluvit. Syn prefektův pohrozil Anežce mukami. „Toužím po nich, odpovídá školačka, abych mohla dokázat lásku svému miláčkovi.“ — I připadá necita pohanský na myšlenku zrovna dábelskou. Dívka v jarním rozpuku jistě podlehne smyslným svodům; a dává ji zavléci na místo veřejné hanby, tam, kde bylo domiciánské stadium a

kde stojí dnes barokní kostelík sv. Anežky na Piazza Navona; dává ji tam svléci do naha, vystavit cudné její tělo na pospas vilným zrakům nemravů a ponechat ji jejich nízkým pudům. Kdo měl tehdy drobet studu v srdci a trošku soucitu s nevinným dítětem, odvrátil se dříve ještě, než na ochranu nevinnosti zakročil sám Bůh, prodlouživ zázračně vlasy dívky a obličej její nadzemskou září, která oslepovala chtivé zraky satyrů.

To byl první triumf Anežky, již se podařilo zachrániti, co má panna na sobě nejdražšího – nevinnost; druhým byla palma mučednická.

Rozzuřen, že nebyl s to přemoci dítě třináctileté ani sliby ani hrozbami ani nestydatostmi, pronesl císařský vladař nad ní ortel smrti, který měl být hned vykonán. Když spatřila Anežka blížícího se kata, zajásala: „He, přítel. Poběhnu k němu, aby co nejdříve splněna byla má touha býti s Ježíšem Kristem.“ Potom poklekla, sklonila hlavičku a přijala ránu, která bere život časný a dává život věčný. Bylo to kolem roku 310.

Starokřesťanský básník Prudentius vylíčil smrt její oddávající se této meditaci: „Její dušinka volná a čistá opouští tělo a letí k nebesům, ke svému ženichu, provázena anděly. S výše vidí, jak země pod ní mizí; pozoruje tmy, které nechala pod sebou a ve kterých my se ještě potácíme; ráda opouští, co poskytuje země: zlato a stříbro, slávu a požitek, moc a velebu a všechno to, oč se pozemšťané zločinně rvou, nádherné paláce a eleganci úborů. To vše vznešená panna šlape nohama. Za to jí Bůh na hlavu staví dvojí korunu, jednu nevinnosti a druhou mučednictví.“

Tak i já medituji před hrobem svaté mučednice . . . Jsem vyrušen zpěvem dítek, který se sem odkudsi z dálky nese. A zpěv se blíží a blíží a do basiliky vchází průvod děvčátek v bílých závojích s liliemi v rukou a svěčky na hlavách. Zpívajíce jdou kostelem k hlavnímu oltáři, pod nímž odpočívá tělo svaté Anežky, rozestavují se kol oltáře, klekají a modlí se k malé své patronce.

Na oltáři stojí socha sv. Anežky z alabastru. Nad ní

klene se baldachýn nesený čtyřmi porfyrovými sloupy. Na tribuně absidy září veliký mosaikový obraz z dob papeže Honoria, znázorňující oslavu Anežky: ruka Boží podává Anežce, bohatě oděné rouchem byzantské princezny, korunu mučednickou; u nohou jí leží meč a po stranách šlehaří plameny. Basilika sama náleží uměleckou souměrností a ladnou jednoduchostí k nejvládnějším chrámům římským. — Takový je pomník Anežky, postavený nad jejím hrobem. — Obrazů pak a soch, kterými ji umělci všech věků oslavovali, jest řada dlouhá. Domenichino ji namaloval, jak v okamžiku, kdy se kat rozhání, aby jí mečem uťal hlavu, pozvedá oči k nebi, odkud jí andělé přinášejí palmy mučedníků. Tintoretto ji zobrazil, jak vrací zrak drzému diváku, který oslepl vášnivě patře na její obnaženou krásu a kterému vrátila nejen vid očí, ale i vid duše. Na nádherném obraze Fra Angelika „Korunování Matky Boží“ viděti mezi jinými svatými také milou podobu naší svěřice. — Obyčejně se znázorňuje s jehnátkem, které tak pěkně symbolisuje její život a její smrt. Při slavné mši svaté o jejím svátku světi se roztomilí, bělouncí beránci; z jejich vlny zhotovují se palia svěcená papežem. — „Ó, jak krásné jest čisté pokolení ve svém lesku!“

P. Hudeček C. SS. R., Řím.

Já jsem pastýř dobrý...

III

V galerii Morganově pařížského národního musea (Louvre) jest viděti dioritový sloup 2·25 m vysoký, jenž má dole v objemu 1·90 m a nahoře 1·65 m. Byl vykopán v Susách (v prosinci r. 1901 a v lednu 1902), kamž byl kolem r. 1100 před Kr. zavlčen. Jest popsán starobabylonským písmem ve 44 sloupcích. (Harper.) Dlouhý ten nápis lined přečetl a přeložil dominikán P. Scheil tak dokonale, že jiným asyriologům zůstalo

jen něco paběrku. Je to nejstarší zákoník světa, zákoník starobabylonského krále Chamurapiho, jenž vládl od r. 1955 – 1913 (podle chronologické soustavy Weidnerovy). Dvěštosmdesát dva paragrafy, jež činí jádro zákoníka, předchází úvod a zakončuje závěr. Chamurapi vyznává v úvodě, že si jest vědom svého poslání: zločince vyhubiti, pečovati, aby silnější nekrivdil slabšímu, býti sluncem své zemi, opatřiti jí blahobyť. Po těch slovech představuje se čtenářům takto: „*Chamurapi, pastýř od (boha) Enlil povolany jsem, jenž nahromadil hojnost a nadbytek.*“ (I 50 – 56.) O něco níže se honosí, že „*opatřil svým lidem vodu hojnosti*“ (II 39 – 41), že jest „*ochranou země*“ (II 48), že „*rozprchlé obyvatele města Isin shromáždil*“ (II 49 – 51), že „*pastviny a vodní napajedla pro Lagaš a Girsu ustanovil*“ (III 38 – 42), že jest „*pastýř lidí*“ (IV 45).

V závěrku projevuje vědomí, že mu poddaní jsou od boha Enlil darováni; bůh Marduk mu uložil, aby jich střehl; vyhledal jim pokojná sídla, mocnými zbraněmi, moudrostí, schopností vyhladil nepřátele nahoře i dole, ukončil boje, zjednal zemi blahobyť a bezpečnost; postaral se o to, aby jí nikdo nestrašil. „*Velcí bohové*“ – praví – „*povolali mne a já, pastýř, spasitel, jehožto žezlo je spravedlivé, můj dobrý stín (= ochrana) jest nad mým městem rozprostřen, v klíně svém držel jsem lid. V pokoji jsem jej vodil, ve své moudrosti jsem je skryl, aby silný slabého neutiskoval, aby vdova a sirotek došel svého práva.*“ Tak chápal Chamurapi svůj „pastýřský“ úřad! O něco níže dokonce prohlašuje, že „*jest lidem jako tělesný otec*“.

V tomto duchu a slohu jsou psány také nápisy králů asyrských a novobabylonských. Pastýř = král, pásti = kralovati.

Salmianassar I., král asyrský (1280 – 1261), nazývá sebe „*pastýřem všech obyvatelů*“, Tukulti Ninurta I. (1260 – 1232) „*pastýřem věrným*“ (réu kenu) na mnohých místech. Tiglat – Pileas I. (1115 – 1093) cítil se povoláným od (boha) Ašura *k pastýřství* nad Asyrií, cítil se býti „*pastýřem vznešeným (nádu) a věrným*

(kénu)“. Sanherib (704 – 681) jest „*pastýřem moudrým*“ (itpéšu). O Assurbanipalovi (668 – 626) vypravuje cihla z Nippuru, že to byl „*poslušný pastýř*“ boha Enlila.

Z jiných četných míst písemnictví babylonsko-asyrského budiž tu ještě uveden aspoň nápis babylonského krále Merodacha-Baladana II. (721 – 710). V berlínském předoaasijském museu jest uložen tak zv. „*kudurru*“ tohoto krále. Je to *mezník*, kámen černý (inramor?) 46 cm vysoký, na němž vyobrazen jest Mardukbaliddin v královském hávu s dlouhou pastýřskou holí v ruce (= žezlem), an odevzdává pozemek v léno svému vasalovi, vysokému úředníku, jenž rovněž má v ruce pastýřskou dlouhou hůl, odznak své úřední moci. Dlouhý klínový nápis poučuje blíže o tomto královském úkonu. Mezi jiným dočítáme se tu, že hlavní bůh babylonský Marduk svými ústy řekl: „*Tento budiž pastýřem, jenž by shromáždil to, co jest rozptýleno*“, a že „*svěřil ruce králově spravedlivé žezlo, hůl, jež v blahobytu lidí udržuje*“. (I ř. 32 – 36.) Na druhém sloupci ř. 25 nn Merodach-Baladan jmenuje se „*pravým pastýřem*“, jenž s pomocí velikých bohů chodí a dochází svých tužeb, „*jenž lidi rozptýlených sídel shromáždil a na jejich místo zpět uvedl*“.

Také Egypťané se domnívali, že „*bůh Amon vyvolil si krále za pastýře Egypta a za ochránce lidstva*“. (Sethe, Urkunden der 18. Dynastie str. 356.) V egyptských písemných památkách farao sluje i „*dobry pastýř*“ (minw nfr), „*pásti*“ (minw) znamená „*královati*“. Podle nápisu chrámu Amonova v Napatě (jižní Nubie) volají vojevůdcové: „*Nuže, korunujme svého krále, (vždyť jsme) jako stádo bez pastýře*“. Odznak královské moci, již král drží v ruce, je pastýřská hůl vybíhající nahore v polokruhu. Tento obrazec v hieroglyfickém písmu znamená *panovníka*.

IV

Ježto si starí Východané představovali své bohy jako krále, přenášeli na ně také tituly, jimiž své po-

zemské vladaře uctívali. Mezi těmi byl i „pastýř“, „dobrý pastýř“, „pastýř černohlavých“ (= lidí), „pastýř věrný“, „pastýř, jenž ubohé pase“, „pastýř vrchního i spodního světa“, „pastýřka, jež miluje stáda“ (bolyně lštar), „jež kráčí před stádem“, „pastvu hledá pro lidi“ a pod.

Šamaše, boha slunce, vzývali takto:

Pastýř beranů, vznešený bůh, světlo jsi ty!

Pastýř beranů, veliký pán . . .

Pastýř beranů, pastýř, když se ukládáš . . .

V

Myšlenka, že král, vladař, vůdce jest pastýřem svého lidu, jest mnohem podrobněji propracována v bibli. Již *Mojžíš* (a Aron) byl „pastýřem“ Božího stáda (Is 63, 11). *Soudcům* přikázal Hospodin, „aby pásli jeho lid“ (2 Sam 7, 7; 1 Par 17, 6). Po smrti Saulově dostavily se deputace kmenů israelských do Hebronu k Davidovi a slavně prohlásili: „Hospodin ti řekl: „Ty budeš pastýřem lidu svému israelskému“. Srv. 2 Par 10, 6. Totéž zdůrazňuje Ž 77, 70 – 72:

*„Vyvolil si Davida, svého sluhu,
povolav ho od stád ovčí.
Za dojnícemi když chodil, vzal ho,
aby pásł Jakoba, sluhu svého,
Israele, dědičný svůj majetek.
I pásł je v poctivosti srdce svého,
vodil je svou rukou nad míru moudrou.“*

Podle Is 44, 28 řekne Jahve Cyrovi: „*Pastýř můj jsi*“.

Hospodin ústy Jeremjášovými slibuje (Jer 3, 15):

*„A dám vám pastýře podle srdce svého,
i budou vás pásť rozumně a moudře.“*

Slib splnil se později v Zorobabelovi, Josuovi, Es-

drášovi, Nehemjášovi a j. Dokonale splnil se v Mesiáši, pastýři nejlepším. O Mesiáši-pastýři krásně promluvil také Ezechiel ve hl. 34., kterou lze nadepsati „O dobrém pastýři“. Tam ve v. 23 n praví Pán :

*„A ustanovím nad nimi pastýře jednoho,
jenž je bude pásti,
služebníka svého Davida;
ten je bude pásti,
ten bude pastýřem jejich.
Já, Hospodin budu Bohem jejich,
a služebník můj David bude knížetem uprostřed
nich.“*

Prorok Zachariáš předpovídá podobně osudy pastýře – Mesiáše (13, 7):

*„Ó meči, povstaň na pastýře mého,
a na muže, jenž jest mým společníkem;
– praví Hospodin zástupů –
bij pastýře a rozprchnou se ovce . . .“*

Dr. Jan Hejčl.

Četba v duševním a duchovním životě.

(Cyklus praktických pokynů pro duchovní život. 1.)

Považuji četbu prakticky za začátek duchovního života. Je-li duchovní život činností rozumu a vůle povýšenou a živenou milostí posvěcující, pak tvoří obsah tohoto života činy rozumu a vůle, které konkrétně nazveme *myšlenkami a touhami*.

Protože i obsahem života duševního (t. j. rozumové činnosti přirozené bez milosti) jsou myšlenky a úkony vůle, jest *jakost* jeho určena jakostí těchto myšlenek a tužeb: Vzhledem k mravní ceně tvoří špatné myšlenky a touhy duševní život mravně zlý, dobré tvoří

dobrý... Ano, čím jsou myšlenky a úkony vůle mravní jakostí lepší, tím stoupá i mravní cena celého duševního života...

Nuže, co člověk myslí a co chce, takový mravně jest!

Avšak – kdo nebo co tvoří tento myšlenkový svět v lidské duši?

Jsou to *představy a myšlenky*, které přijímáme a jež k nám vstupují popředně branou smyslu. Trebas ovšem netvoří tyto myšlenky z venku úplný obsah našeho myšlení, přece jest vlastní myšlenková produkce prakticky menší než to, co přijímáme z venku a u většiny lidí, kteří nemají času nebo schopnosti samostatně myslit, jsou přijaté myšlenky téměř úplnou duševní náplní.

Protože pak dnes největší váhu v našem hodnocení jakož i největší možnost rozšíření má *tisk*, *tvoří skutečně to, co čteme, náplň našeho duševního života* a tím i mravní jeho jakost.

Prakticky: Čte-li někdo jen a jen tisk směru technického, obchodního a pod., je to jednak znamením výlučného zájmu pro tyto obory, zároveň však, kromě výjimečných případů, odůvodněným předpokladem, že duševní svět tohoto čtenáře hlavně obsahuje myšlenkové proudy toho druhu, jimiž se naplňuje...

Ještě přesněji platí to o četbě, dotýkající se pozitivně nebo negativně mravního života: Čte-li někdo většinou, a to ať z povinnosti ať z libovůle, tisky obsahu mravně špatného, na př. beletrii erotickou, detektivní a pod., nebude moci nikdo tvrdit, že myšlenkový svět takového čtenáře vyniká mimořádnou čistotou a cudností. A naopak:

Zabývá-li se někdo *výlučně* (nebo většinou) knihami obsahu duchovního, to jest naplňuje-li svou paměť jen ideálními myšlenkami, jaký může být obsah jeho duševního života, odmyslíme-li ovšem jiné vlivy, buď vzpomínkové nebo prýšticí z přirozenosti?

Dokonce zcela správně (nejen teoreticky, nýbrž i prakticky, o čemž ovšem dnes bude malý počet svědků!) možno konkludovat, že čím svědomitěji kdo střeží

svou mysl před přístupem špatných myšlenek, t. j. varuje se přísně i v nejmenším četby, ovlivňující negativně mravně jeho duševní život — a čím častěji a pozorněji se zabývá četbou mravně dobrou, tím čistější se stává jeho myšlenkový svět! A čím intenzivněji působí tato četba na jeho cit, tím silněji se vrývá do paměti a zapuzuje vzpomínky opačné jakosti!

I. Z toho ovšem plyne pro praxi životní nesmírně důležité poznání: *Myslí-li to kdo vážně s čistotou myslí*, bude se svědomitě střežit četby, která by mohla zanechat v něm stopy nečistoty, ať už sexuální nebo jinak mravní.

Myslí-li to kdo vážně s duchovním životem, bude vybírat pečlivě svou četbu — protože vytváří náplň jeho duše — a bude svou mysl plnit uvědoměle a trvale duchovním obsahem!

(Chápu a předpokládám, že zde vyvstane námitka, že tím způsobem vědomě vychováváme svůj vnitřní život k jednostrannosti a vzdalujeme jej skutečného života. Ale :

1. V ohledu mravním, — nikoli intelektuálním neb čistě ideovým — není jednostrannost výtkou neb nedostatkem !!! — Naopak.

2. Není naprosto škoda, je-li pro nás skutečností jen život ducha a vzdalujeme-li se skutečnosti toho života, jenž pluje v nečistých vodách! — Oboustranná zkušenost může být dobrá jen v tom případě, že už tu jest a že jest jí tedy jako daného zla nutno využít k dobrému, ale není a nesmí být dobrá programově čili úmyslně, t. j. nesmí nikdo úmyslně vyhledávat zlé zážitky!)

II. *Duchovní četba.* — Tím zanecháváme již negativních úvah a obracíme svou pozornost k faktu, že *četba tvoří jakost našeho vnitřního života :*

Jakost myšlenky tvoří přímo, jakost vůle (mravní) tvoří pomocí poznání (čili právě této myšlenky).

Jest možno jíti dále :

A) Čím méně špatné neb méně mravně četby, tím čistší myšlenkový svět! Čím soustavnější, častější pěstování duchovní četby, tím duchovněji celé smýšlení!

A čím intenzivněji, t. j. s čím větší *touhou, pozorností* a uvědomělou péčí čtu duchovní knihy, tím *hlubší* jejich účinek na život duše!

Nebot: Myšlenka je zrozené poznání. Poznání rodí *touhu*. Vkládám-li do své duše duchovní myšlenky, vkládám-li *jen* duchovní myšlenky a nepodržuji-li špatné, rodí se *jen duchovní touhy*.

Touha je matkou činu.

To je pochod, po němž duchovní četba působí na mravní život jak vnitřní tak vnější!

(Není to pouhá teorie! — Třebas je v dnešní záplavě nejrozličnějšího druhu tisku jen nepatrný počet těch, kteří tímto způsobem svědomitě si vybírají pokrm duše a mají tedy praktické osvědčení těchto zásad, přece právě u těchto několika málo výjimek se osvědčují takřka matematicky zásady uvedené.)

B) Slovo vyslovené je opakování slova myšleného, slova myslí, *verbi cordis*! Slovo napsané je opis, zachování slova vysloveného a myšleného. Nuže, duchovní knihy jsou většinou uložena slova buď přímo Boží nebo *světců*! — Slovo pak jest plodem duše a jako takové takřka jejím výronem a její částí. Vkládám-li četbou duchovní do své duše slova Boží a slova svatých, přijímám takřka jejich duši do své a tvořím, stavím z nich svou vlastní. Ale to znamená mnoho! Nebot stávají-li se Boží a svatých myšlenky myšlenkami mými, pak z nich vyrůstají i jejich *touhy*, jejich *činy*, jejich *život*! A ten je zde plodem četby jejich spisů!

C) Duchovní knihy jsou obsahu buď poučného buď vzdělávacího. Jimi nabývám *zásoby* myšlenek, jimiž naplňuji pak svou vnitřní modlitbu, čili jež jsou předmětem mého rozjímání. Čím větší obsah, tím více látky k rozjímání. Je tedy duchovní četba sbíráním materiálu k vnitřní modlitbě.

(Tím není řečeno, že zásoba myšlenek patří k vnitřní modlitbě. Vždyť čím vyšší stupeň její, tím jest jednodušší. Ale aspoň pro začátek v obyčejných případech to platí.)

III. Tím povstává otázka o *předmětu* duchovní četby. — Jest v ní potřeba pořádku. Nechci se zmiňovat o bezúčelnosti a o nebezpečí četby pro ty, kdož začínajíce se seznamovat s duchovním životem ihned sahají po vysoce duchovních spisech, nýbrž spíše navrhnout psychologický postup pro každého:

Jsem přesvědčen, že nutno začít nikoli četbou du-

chovně-poučnou, nýbrž čistě praktickou. Myslím tím

a) *Životopisy svatých*. Ač jest jisté na místě obava, že z neporozumění by se mohly vyskytnout některé neuvážené a nepochopené přehmaty a chyby, přece důležitějším jest, že *první podmínkou pro duchovní život je touha* po něm! Touha je dispozicí, kterou milost nutně předpokládá. Suchým líčením zásad a pravidel a pokynů duchovního života nevzbudím v duši zájem ani touhu, a tím zůstane tato četba neplodnou. V tom je zásadní pochybení! — Jest nutno, abych začal působit na vůli. A nic není k tomu účinnějšího, a nic tolik nevzněcuje touhu po Bohu, jako dobré životopisy svatých. Teprve po nějaké době, až jest vůle již hodně posílena v touze po duchovním životě, sáhnu po

b) knize, kladoucí zásadní podklad k duchovnímu životu, v níž se udávají pravidla a poučení o prostředcích, o cestě, o hříchu, o pomůckách atd. — a to s počátku všeobecnějšího rázu.

(máme u nás: P. Jaroš, *Život podle B. Srdce P.*, — Sv. Frant. Šál. Bohumila, — Doss, *Myšlenky a rady*, — Seeböck, *Perla panenství* a pod.)

c) Poté možno postupovati k hlubší četbě duchovní, jako asi jest Rodriguez-Hrachovský, *Škola a praktické cvičení v ctnostech a křesťanské dokonalosti*, (Hranice na Moravě, Snaha,) Arndt S. J., *Následování N. Srdce Ježíšova*, (Občanská tiskárna v Brně).

Během této četby lze čísti *Evangelia*, a to asi v tomto pořadí: Marek, Lukáš, Matouš, Jan.

d) Speciální spisy, jako *O pravé pobožnosti k nejbl. Panně Marii* od bl. Ludvíka Grignona z Montfortu, (vyd. Kuncíř, Praha), *Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu* od Schnidta (vyd. Sestry Nep. Početí v Přerově), předpokládají již určitý stupeň duchovní zralosti a nemůže se jejich četba odporučiti začátečníkům; rozšířené, avšak vyžadující právě již vysoké sběhlosti ve vnitřní modlitbě a vnitřní zkušenosti, jest *Následování Krista*.

e) Spisy jednající o mimořádných stavech by měl každý číst *jen* se schválením zkušeného duchovního vůdce, neboť mohou vytvořiti v duši tak nebezpečný stav jisté zaujatosti a sebecitu, že způsobí mnoho škod.

IV. *Praktický způsob četby.* — Duchovní četba je podstatně rozdílna od jakékoli jiné četby: Proto podstatně, že jest *druhem* modlitby. A také jen tehdy jest skutečně duchovní četbou, je-li modlitbou!

Modlitbou jest proto, že má *duši* jednak *poučiti* o věčných pravdách, jednak rozníti k milování jeh a k milování Boha... proto modlitbou, že, koná-li se *v tomto duchu*, jest skoro jistým způsobem svátostínou, míním-li tím jednak její schválení se strany církve udělením odpustků za ni, jednak *milost*, kterou Bůh vlévá se slovy do duše, takže působí v ní o to více, o co více jest v ní pomáhající milosti než v jiné četbě.

A onen *duch*?

Snad se dá shrnouti v těchto pokynech:

1. Fortuita lectio non aedificat, sed reddit animam vertibilem (píše kdesi sv. Bonaventura). Má-li býti vážnou, je třeba, aby se neřídil její výběr náladou a chutí, nýbrž poznáním, že tato kniha jest mi užitečna. Jest nutno číst pořadem, trpělivě, vše.

2. *s přípravou*: Disponuji svou duši silným povznesením myslí k Bohu a vroucími paprskem modlitby o světlo a posilu, k Duchu svatému. k světcí, o němž čtu, jenž to napsal...

3. *s rozvahou*: Stačí jen několik řádek, ale jakmile něco se dotkne strun mé duše, jakmile ji něco rozezvučí k lítosti, k sebepoznání, k pokoře, ke studu, k lásce... tak dlouho vychutnávám tuto myšlenku nebo hnutí, dokud v něm něco nalézám. Ano, zapamatuji si to, naučím nazpamět, potom mezi dnem znovu a znovu to využívám.

4. *pravidelně*: Určím si k tomu *jistou* chvíli dne, deset minut, čtvrt hodiny, ale od té neupustím, ve vědomí, že je to okamžik, kdy napájím svou duši z pramenů, tryskajících k životu věčnému.

5. *pokorně*: Tato četba není studiem, v ní není doba pro kritiku literární, textovou a pod. Vybral-li jsem si svědomitě svou četbu, pak důvěrně se poddám jejímu vedení, a čtu knihu s úctou, abych z ní čerpal.

6. *s díkůčiněním a prosbou*, která má četbu provázet, ale hlavně končit. Tak vroucně, jako příprava.

7. Bylo by dobře, kdyby každý s sebou nosil stále nějakou maličkou knížku (Následování, Evangelium, Katolík činem,) a kdyby tak mnohý okamžik nebo mezery mezi prací, na cestě, (ve voze elektrické dráhy, ve vlaku,) obrátil své oči do své duše a zadíval se okamžitě do věčnosti, místo aby ničil tento čas marným hovorem nebo tékáním po lidech. Nemylně se, není to strojového namáhání! Je to víc odpočinkem než tak zv. uvolnění, které se rovná rozčilování novými a často ne právě nejlepšími dojmy a snováním zbytečných plánů a domněnek!

A kdybychom dovedli tuto knížku vytáhnout z úkrytu právě tehdy, když nás přepadne zklamání, zlost, nevrlost, smutek nebo silná vlna radosti, snad, ano, jistě bychom se poté jinak zachovali, kdybychom přčetli dvě tři řádky v ní, než jednáme nebo promluvíme v devadesáti případech ze sta pod návaem prvního hnutí...

Takové pochopení duchovní četby nemůže nevytvořit v nás nový způsob druh hodnocení všech obyčejných okolností jak našeho soukromého života, tak naší veřejné, úřední činnosti, styků... V každém případě jest však pramenem a základnou, na níž, čím jest solidnější, tím pevněji může zapouštět kořeny působení Boží Milosti.

P. Jan Ev. Urban O. F. M.

Oběť utrpení.

Pod názvem „Dvacet dvě leta mučednictví“ vyšla kniha od Myriam de G.,* kterou vřele doporučuji všem těm, kteří jsou navštíveni holetí. Je to životopis abbé Josefa Girarda. Abbé Girard byl sklácen krátce po přijetí podjáhennství tuberkulosou kostí, aniž se mu dostalo útěchy jednou jedinkrát sloužití mši svatou a dvadvacet let byl přikován na své lože. Dojemné jest čísti úpornou snahu podjáhnovu, aby se vyléčil. Když mize-

* Myriam de G.: *Vingt deux ans de Martyre*, 311 str. 8 obrazů: Vydáno u Em. Vitte, Paris, cena 10 frs.

la naděje, plížilo se kolem jeho duše pokušení k sebevraždě. Konečně se podjáhén smiřuje se svým údělem a nachází radost a slast ve svém utrpení, jež obětuje denně jako oběť za všechny kněze.

Henri Bordeaux, člen francouzské akademie napsal předmluvu ke knize, jež byla vyznamenána cenou francouzské akademie a Národní společnosti pro dobro. Svátý Otec Pius XI. napsal autorce této knihy, jež sama též leží 16 let ve své nezhojitelné nemoci: „Šťastní ti, kteří mohou říci apoštolům: Raduji se ve svých utrpeních pro vás a doplňuji, co ještě zůstává z utrpení Kristova pro tělo jeho, jež jest církve. To mi přiváděla na mysl četba této knihy Dvacet dvě léta mučednictví, kniha opravdu hodná tak obdivuhodného předmětu, k níž 14 let utrpení, ještě více než předešlé knihy, připravily spisovatelku . . .“

Myriam de G. ukazuje, jak abbé Girard, vzdělanec, básník a hudebník, jenž zhavě, můžeme říci, vášnivě toužil po apoštolátě, stal se člověkem tichým a odevzdaným ve své lásce. Kniha učí trpěti a býti i šťastným v bolesti. Cítíme, že autorka mluví ze zkušenosti.

Pokusím se vystihnout některé význačné rysy nemocného duchovního. Dobře praví autorka: Nikdo není najednou hrdinou kříže . . . Nikdo se jím nestane za den. Třeba opravdu milovati Boha, jestliže k fyzickému vyčerpání druží se ještě strašná muka duševní a máme-li ještě po tom všem reagovati a chtít něco konati, když již ani nemůžeme žít! To uskutečnil abbé!

Pomalů, zvolna se učil milovati Ježíše trpících, zločených, zničených, zapomenutých. Ze začátku byl Girard velmi málo nakloněn zůstat ve svém stavu. Týral ošetřující jej sestru i svou matku. Chtěl stále ještě udržovati krok s hnutím vědeckým, uměleckým, literárním. Chtěl se uzdraviti a býti učeným knězem. A tak pěstoval vysokou teologii a učil se cizím řečem, aby mohl studovati odbornou literaturu. Pomalu jenom se smiřoval s tím, že pro něho neexistuje již jiné vědy, než vědy svatých.

Pomalů chápe smysl svého povolání: Bůh chce, aby byl dokonalou obětí. Jeho kněžství má býti jeho mu-

čednictví lásky. Jeho první a jedinou mši: mše touhy, jež bude trvati celé dvacet dva roky.

Pochopil konečně, že Pán nežádá od něho vnějšího apoštolátu, a tak píše: „Než začnu pracovati na reformě druhých, chci nejprve sebe reformovati . . . Ach, vím, Bůh jest mistr v křižování. Přicházejí v životě chvíle nechuti, strašné chvíle, kdy již ničeho nedoufáme. A tehdy přichází pokušení zbaviti se toho bídného života, jenž se zdá nejstrašnějším trestem . . . Znáám tyto hrůzy, prošel jsem těmito příšernými hodinami a proto mám soucit s ubožáky, do jejichž srdcí se vkrádá bezútěšnost . . . Ale to bylo jen pokušení. Pokušení, jež milost vítězně přemohla. Jím jsem se též naučil jak potěšiti ubohé bratry v mukách. Když jsem byl pokoušen myšlenkou, zda snad není lepším zbaviti se tohoto života, ty, Pane, víš, že jsem se obrátil ke kříži ve své potřebě lásky a ochrany a kříž odpověděl mi oním hlasem, jemuž rozumí každá duše v úzkostech: Doufej v Boha. Milost ti postačí . . . Za věčnou blaženost, krátký dej život! Kříž zmlknul. Ale to stačilo. Byl jsem potěšen.

Nenaříkám a nestěžuji si. Také se již nenudím. Děkuji Lásce, že mne ukřižovala láskou. Potřebuji lásky, jež necouvá, potřebuji vrcholné důvěry. Toužím po lásce z utrpení. Doufám, že náš Pán dá mi lásku, jež by všemu odolala, lásku, jež by stále vzrůstala, lásku ke kříži, lásku v důvěře a radost.

Tedř rozumím, že, jestli se mi nedostalo moci býti knězem, že, jestli se jím nikdy nestanu, mohu jím přece býti jiným způsobem, jenž otvírá mé touze po apoštolátě nejkrásnější naděje a obzory. Co mi chybí k tomu? Jen šílená láska k Ježíši . . . k Ježíši, jenž nesložil utrpení, třebaže by k tomu bylo jen slovo stačilo.“

A tak zvolna chápe pravou, tvrdou, nesmírnou cenu kříže. Když viděl, že se již neuzdraví a že dosud šel po bludné cestě, zanechal studií a studoval již jen vědu svatých. Ano, psal: Jsem ochoten ztratit všechnu vědu, abych se naučil lásce.

Tak začal žít život rozjímavý člověka naprosto ukřižovaného. Jeho působením byla právě skrytá mod-

litba. O této modlitbě napsal Donoso Cortes svá velká slova: Myslím, že ten, co se modlí, více koná pro svět než ten, co bojuje. A proto to jest na světě čím dále tím horší, protože jest ve světě více zápasu než modlitby. Myslil tím zápasy horlivců o čest Boží, zápasy, v nichž se spíše zápasí o království a věci tohoto světa pod rouškou slávy Boží... Nemoc ubohého mladého podjáhná se čím dál tím více stupňuje. Všechny kosti od šíje až k patě nohy jsou zachváceny tuberkulosou. Kyčle se otevřely, holeně se vyprázdnily po délce dvaceti centimetrů. Koleny byly prorváno škrz naskrz. Trpícímu se zdálo, že má nohu v ohni. Žaludek nechtěl ničeho přijímati a podržeti a tak bylo nutno pokusiti se o uklidnění injekcemi síranu chinovitého, aby aspoň poněkud klesly horečky. Ale všude, kde byly dány tyto injekce, otevřely se hluboké rány osm až deset na jednom místě.

Kolikráte za těchto bolestí šlehla mu duchem myšlenka: Ach, Maria, kdybych byl zase zdrav! Ale přijal z Mariiných rukou ten život tak, jak mu byl podáván. Prohlásil: Mám se státi svatým a ne básníkem!

Pravil jednou: Mé nejčistší radosti pocházejí z mých nejstrašnějších bolestí a nejslechetnějších obětí. Protože i těm, které Bůh ukřižoval, je třeba radostí, přichystal Bůh radosti zvláštní, tajemné, tak pravdivé a hluboké. Hostia pro hostia, jest heslem jeho života: Obětovati se pro obět! Jestliže ubohý abbé nestal se účastným kněžským svěcením kněžství Kristova, byl jistě účastným jeho stavu obětí. Jak jest pravdivý jeho výrok, že utrpení jest školou, kde se učíme tomu, čemu bychom se jinde jistě nikdy nebyli naučili. Ne, a za nic bych již nechtěl ztratiti to, co jsem si dobyl a co jsem se naučil!

Když se vrátil po únavné a nesmírné bolestné cestě do Lurd, a to po čtrnácté, píše: Chci od Marie si vyprositi milost, bych dovedl se zřící svého uklidňujícího prostředku, protože to jest můj jediný nepřítel! Chci se Marií státi brzo obětí opravdu čistou, slechetnou... Neposkvrněná Panna musí učiniti svého ubohého služebníka skutečně svatého, svatého, v němž by byl krásně vyryt obraz Krista trpícího.

Nejdu do Lurd si vyprositi zdraví, nýbrž chodívám tam vyprositi obrácení hříšníků. Právě v Lurdech, jak ukazuje kapitola: „Lurdy, utrpení, Tábor“, se ukázala jeho krásná, čistá hloubka. Jeho tvář zářila jako tvář anděla, když mluvil o Marii a o Ježíši. Jeho obličejem táhlo cosi, co bylo jako odlesk věčnosti.

Jeho obět cesty do Lurd byla přijata. Více duší se vrátilo k Bohu. Ale toto vítězství jej stálo draho. Nemocný si jednou žertovně posteskl, že svatým být jest moc těžké a nevzděčné řemeslo!

Konec života, jeho závěrečné Fiat, bylo skutečně korunováním života. Nákaza se drala z vnitřku na venek. Jeho kyčle byly strašně ohlodány bolestnou ranou. Pod jeho rozedřeným masem bylo viděti jasně celou páteř, tři žebra byla zcela obnažena a zbavena masa. Na noze bylo viděti, pod slabou blanou, jak se chvějí nervy. I plíce bylo zřetelně viděti. To vše ještě se strašnou horečkou 40 – 41 stupňů. Závratí a bolesti hlavy ustavičné.

Tehdy říká abbé Girard své krásné Fiat: Ježíši, pomoz mi trpěti. Fiat, fiat! Rád bych třeba ještě jednou 22 let se svíjel bolestí, aby nám dal Bůh svaté kněze!

Za několik hodin vydechl nemocný se slovy: Ježíši, již nemohu více, pojď, přijdi již!

Správně kdosi řekl, že někdo o neviditelné kráse dovede velkolepě řečniti a druhý ji žíti. Hle, duše, jež došla k nazírání, k pravé moudrosti, k dokonalosti lásky.

A proč my tam nepřijdeme, proč my toho nedosáhneme? Proč je i mezi kněžími a mezi řeholními osobami poměrně velký počet těch, kteří tak daleko nejsou? Protože často přerušujem obcování s Ježíšem, abychom obcovali se sebou a se světem, protože špatně se modlíme své hodinky, protože se je modlíme překotně, bezmyslenkovitě, mechanicky, protože často naše modlitby jsou bez duše, bez ducha víry, jenž nedostihne nejen hlubokou poesii, nýbrž též hluboký, nadpřirozený život žalmů. Protože nebývá vždy dosti podkladem našich studií a kázání hluboká, obětavá láska k bližním, k nesmrtelným duším, jež jest duší veš-

kerého apoštolátu. Protože nevidíme dosti v denních neúspěších, protivenstvích pokyny božské Prozřetelnosti, jež chce očistiti náš život od samolásky, ať ve formě egoismu nebo nosismu.

To vše praví, vytýká nám abbé Girard svým životem. Praví nám to tak klidně, bez hněvu, bez hořkosti a žluči a proto můžeme a máme přijmouti jeho poučení. On došel cestou mimořádného kříže k vysokému nazírání, k hluboké moudrosti, k planoucí lásce. A my podobně kříží jistě méně těžkými můžeme dojít, když naše vnitřní modlitba bude opravdu vnitřní, když budeme učenliví, k Duchu sv., o němž se právě pojednává v tomto časopise, živé, pronikavé moudrosti v tajemstvích Božích.

P. Garrigou-Lagrange O. P., Řím.

Pracovna.

Společenství naše.

Jsou lidé, jejichž přátelství a styk znamená pro nás ztrátu Boha, jsou lidé, jichž se musíme vzdáti, abychom našli Boha. Tajemství společenství našeho, společenství křesťanského! Nejsme si cizí, nejsme si vzdáleni. Jsme spojeni vzájemnou vůlí Boží, jež chce, abychom jeden od druhého záviseli, aby jeden druhého vedl, jeden druhému pomáhal. Abychom jeden druhému se stali opravdu tím, že, kdybychom jeden druhého ztratili, aby nám bylo, jako bychom ztratili Boha, abychom naleznouce se, bylo nám, jako bychom Boha našli. Neb vůle Boží nás spojuje, ona je v poslední řadě hlavním a posledním absolutním pojítkem nás všech. Všechny ostatní důvody pojí nás jen na čas, všechny ostatní důvody nestačí nás upoutati nenahraditelně. Jen v Bohu jsme spojeni nerozlučně, nenahraditelně, protože jsme spojeni v něm, v jeho plánech, protože jsme spojeni odvěkým poutem, poutem jeho obecného předurčení ke slávě. Slávou jeho jsme sbratření, jsme jedno učinění. Právě toto společenství jest pás-

kou nejpevnější. Máme se vzájemně milovati jako děti jedné slávy Boží, k ní stejně povoláni, k ní stejně spěchající. Proto není a nemůže nikdy nikomu býti lhotejný osud našich bližních. Proto na drzou otázku Kainu a duší Kainovských, jež zabíjejí bližní a při tom dábelcky se pošklebují, „což jsem strážcem svého bratra,“ to jest měl se sám varovati, měl sám býti silný a nedati se mnou odloučiti, odpovídá Bůh svými zákony a svou vůlí: Ovšem, že jsi strážcem bratra svého. Jsme vzájemně spojeni tím, že Bůh chce, abychom si vzájemně pomáhali, tak jako si pomáhají lidé jedné rodiny. Vzájemná pomoc! A přece musíme uměti s bratry jednati.

Duše každá jest něco posvátného, něco tak křehkého! Kolikrát se nám stane, že ji ještě více poraníme, zatím co ona leťí k nám pro útěchu, pro lék. Neumíme totiž pak ještě dobře bráti do rukou duši, s ní jednati. Nemáme k ní ještě správného poměru. Posvátné věci берeme opatrně, svatě. V duši křesťanské se dějí nevýslovná tajemství přebýváním Boží milosti. Bůh volá si k sobě touto milostí duše, aby je poznávaly, aby se k němu přiblížily co nejtěsněji, aby se přetvořily zvolna podle něho, aby pak jakousi sympatií nadpřirozenou chápaly lépe, co jest jeho, jeho pak jaksi okoušely. V duši děje se přerod z člověka tohoto světa na obraz Boží čím dál tím dokonalejší. To jsou pak tajemství duše. A k těmto tajemstvím smíme přistupovati jen s největší pečlivostí, opatrností a obezřetností. Nemáme čenichati kolem tajemství duše svých bližních. Zvědavost i duchovní jest drzostí, jest surovostí, bezohledností. Vyřaduje nás pak z pomoci, ze soudržného kruhu křesťanského společenství. Znáte to velké umění křesťanského přátelství respektovati vzájemná tajemství? Přátelství se buduje na společenství, ale kde již není tajemství, kde již není co říci, kde je všechno tak všední a běžné, tam přestává přátelství, tam nastává nuda a omrzelost. Zvědavost duchovní ohledně bližních jest prozrazením žárlivosti, bázně, abychom nebyli někým snad předstiženi, a chceme-li míti vůbec jakýsi vliv na bližní, protože cítíme k nim svou povinnost bližních,

a chceme jim pomoci k Bohu, budiž to vliv naprosto nezištný. Nechtějme své bližní ovládati, je zotročovati, je připoutávati k sobě. Tak podávati ruku bližním. aby necítili ruku naši, ale aby v nás vítali pomocnou ruku Boží, abychom byli bližními nástrojem Boží Prozřetelnosti, jeho dobroty, abychom jenom k němu je vedli, tak abychom my sami při tom pokud možná zmizeli, a abychom je též k ničemu jinému nevedli než právě k Bohu. Ostatní záležitosti jsou již záležitostmi jiných vztahů a jiných styků.

Všichni jsou Boží a proto jsou všichni naši? Jsou všichni skutečně tvoji? Anebo jen ti jsou tvoji, kteří se ti líbí, které chápeš, kterými rozumíš? Jsou skutečně všichni tak ti přirostlí k srdci, aby ses chvěl o jejich spásu ve svých činech, abys nikdy neřikal: Zdaž jsem já strážcem svých bratří? Ano, jsi jich strážcem. Žádným činem, žádným příkladem nesmíš jim dáti pohoršení, jež jsi povinen zameziti, protože nežijeme na světě ojedinele, nýbrž tvoříme velký sociální celek a mimo to ještě tvoříme více, totiž rodinu dítek Božích a proto máme přísnou povinnost mítí ve vzájemné úctě své duše a plniti jeden ke druhému své povinnosti údu a bratří.

Všechny hodnoty a dary naše mají vždy též jaksi povahu sociální, protože *unum corpus sumus*, jsme jedno tělo, praví sv. Pavel. Jsme jedno tělo v Ježíši Kristu. Z něho se rozlévají jako ze studnice všechny dary a milosti a protože s ním, s tímto zdrojem svým jsme spojeni a všichni v lásce žijící jsou s ním spojeni, proto dary jeho a milosti všechny mají ohlas, mají ozvěnu ve všech duších, jež jsou žíznivě přisátý na svatých ranách Ježíše Krista. Mohli byste býti sobeckými před tak nezištnou, svatou láskou Ježíše Krista, jenž zvolil vzíti podobu otroka, pro nás, jimž dává své milosti? Rozdávejme plnými rukama, všem dávejme, za všechny prosme! Kdyby nám byl lhostejný osud našich bratří, vysmíváme se oběti Kristově, smějeme se jeho obětavosti, protože říkáme pak svým životem: My tomu lépe rozumíme: Nesmíme své srdce rozdati, protože by pak na nás ničeho nezbylo. Takle ta neroz-

hodnost, či vlastně rozhodnost pro sebe, pro vlastní já, způsobila naše porážky. Nechápeme jasně dalekosáhlý smysl pojmu katolicity: že jsme tu pro všechny, že jsme se všemi, kteří jsou Kristovi, spjati svatou páskou, že je máme milovati, ale účinně, že máme je podporovati na jejich cestě ke Kristu, že musíme všechny zachycovati, všech běd a všech nemocí si všímati, všude se vrhnouti, kde je toho potřebí, protože katolicita znamená také obecnost lásky, obecnost porozumění, obecnost pochopení a uchopení. To jest hluboký podklad katolické akce: Všechno učiniti, co jen vůbec jest možné, co nejlepším způsobem to učiniti, pro všechny, kteří toho potřebují, a to jakýmkoliv způsobem. Prostředky tu musejí býti, protože máme Krista, jenž je pravdou, silou, životem a cestou. A co byste jiného chtěli, než toto? Jak zachráníme svět a bližní? Zemu přineseme život, protože to, čím dnes člověk moderní žije, to není život, to je živoření, to je hudlaření hodnot a pojmů. Člověk jest člověkem pak svou duší, jíž se liší od živočicha, s nímž má smyslovou část, a proto, aby žil, potřebuje pravdy. Kristus je též cestou, aby nám ukázal, jak tuto pravdu dávat, jak ji hledati, jak ji žíti, jak ji uskutečňovati, jaký smysl má na naší životní pouti.

Proto katolická akce musí se bráti touto trojí směrnicí: Podávání pravdy, hledání, nalezení a použití cesty k duším lidským, aby měly život Kristův, protože jen a jen Kristus chybí dnešnímu lidstvu. A jenom on může zase býti též jemu lékem. Nebyl Ježíši lhostejný osud lidstva, když za ně vykřvácel, a proto nám, jeho učedníkům, rovněž nesmí býti lhostejný a musíme též býti hotovi za ně vykřvácti. Jen tehdy ale, až budeme skutečně hotovi k této oběti, až začneme skutečně tuto obět uskutečňovati všemožným, všeměs neúnavným, nezištným apoštolátem, pak teprve bude plodná naše katolická akce, protože jen pak bude teprve katolickou, to jest obecnou, obecných cest a prostředků užívající, k obecnému cíli vedoucí.

Braitó.

Mám si nechat všechno líbiti?

Kolikrát máš odpustiti? Sedmdesátkrátšedemkrát. Kolikrát si tedy máš „nechat všechno líbiti“? Sedmdesátkrátšedemkráté.

Je ti ublíženo. Chceš trestati. Dobře rozlišuj, že něco jiného jest hájení, ochrana své cti, života, majetku a trestání a něco jiného — msta.

Smíš hájiti sebe. Sebe a své. Hájiti svých. Smíš i trestati. Ale trest nesmí býti mstou. Trest nechť je příležitostí, trpkou sice, ale nutnou, abychom naučili nespravedlivé a lstivé, lidi hrubého svědomí, jak jest hořké nésti věci nepříjemné, protože jejich křivda nic příjemného v sobě jistě nemá. Trest aby byl výchovným prostředkem, aby byl prostředkem k zachování rovnováhy, řádu, spravedlnosti, aby vzpomínka naň zastrašila před novým bezprávím. Trest je dobrý, když má dáti bližnímu možnost odčiniti nelad, nepořádek, křivdu.

Trest takový postihuje v první řadě vinu, ji chce zničiti, odstraniti. Msta však se rozežene proti vinníkovi skutečnému či domnělému, jeho chce zasáhnouti nejprve a přímo, jeho ponížití, jeho zdrtiti.

Msta jest ohavná, nekřesťanská, protože prozrazuje nedůvěru k Bohu; nedůvěřuje mstivý Bohu, že sám učiní pořádek. Dělá si pořádek sám. Ničí bližního. Nechce jeho polepšení, nepřeje mu svým zasažením odčinění viny. Ne, msta se žene slepě, prudce, řekl bych surově za nepřítelem a to, co má na mysli, jest jediné poškození, zničení nenáviděného. Msta nechce polepšení, nestojí o ně. Vidí jen sebe, svou urážku, jako by absolutně sebe viděl, a není uspokojen, pokud tomuto uraženému „já“ není obětován bližní. Mstivý nevěří v možnost obrácení bližního, nepřeje si ho vlastně. Neb nemiluje bližního. Nemiluje něco, co Bůh přece jen miluje. Nechce život a štěstí něčeho, co Bůh tak pečlivě opatruje a vede.

Může mstivý ještě mluvit o lásce k Bohu, když nenávidí to, co jest Boží, co on chce mít, co on chce přivést k sobě?

Bdíme nad pocity pomstychtivosti ve svých srdcích.

Pomstychtivost zaslepuje, dává viděti jen vlastní já, a co horší jest, zvolna zahaluje oči temnem nenávisti. Pomstychtivý, mstivý vidí ponenáhlu všude jen černo, zlobu, špatnost. Jeho duševní obzor zakrňuje na několik pojmů: urážky, uraženého a možností poškození, zdrčení urážejícího.

Pomstychtivost odvádí určitě od Boha; protože boří lásku, všechny ostatní ctnosti vlité, až na víru a naději, mizejí s ní, a ctnosti nabyté pomalu odumírají v temném ovzduší nenávisti.

Mám si nechat všechno líbit? Odpovídám na jádro této otázky, jež jest zamlčeno vlastně: Sedmdesátkrát-sedmkrát potlačíš v sobě mstu, pomstychtivost. Sedmdesátkrát-sedmkrát si řekneš, že On je soudcem a jeho že jest odplata, a budeš se hájiti v tom, co jest tvou povinností hájiti a trestaje neb hledaje potrestání, budeš tak činiti s odpuštěním po sedmdesátkrát po sedmé, ne, abys poškodil vinníka, nýbrž bys zničil vinu, ochránil řád. Neumíš-li toho, raději netresteš!

Braitó.

Žeň.

G. AICHER: *Der Prozess Jesu*. Kurt Schroeder Verlag, Bonn. Str. 102, cena 4.50 RM. Velmi zajímavé právníkodějepisné pojednání o soudním procesu se Spasitelem světa. Učiněny byly pokusy o revisi tohoto procesu, že prý se ukáže naprostá nevina Židů na odsouzení Páně. Aichner však na základě evangelíí a dějepisných dokumentů dokazuje, že právě všechna vina padá na Izraele. Ježíš byl od židovské velerady odsouzen nikoliv na základě původní obžaloby, nýbrž proto, že se „rouhal“ před tváří samého židovského soudního dvora. Pilátovi pak Ježíše vylicili a obžalovali jako politického zločince. Pilát nenabyl přesvědčení o jeho vině, ale odsoudil jej bez přesvědčení z obav před osobními nepříjemnostmi, když si Židé postavili hlavu – jak to udělal vůči nim již vícekrát předtím a nápis na kříži jest okatý projev jeho antisemitismu.

— es —

ALBERTI P.: *Pius XI.* (Sestry Nep. Početí, Přerov, Šířava 7) 1929, stran 100, cena Kč 4.—. Dárek k padesátinci sv. Otce od horlivého kněze a spisovatele; abychom věděli, koho oslavujeme a proč. Přejeme informativní knížečce hojného rozšíření. Tuším, že je to jediné obšírnější české dílo o J. Sv. Piu XI., proto tím časovější.

DR. LUC. BRAUN, *Die Persönlichkeit Gottes*. Str. 200, cena 7 RM. Karl Winters Universitätsbuchhandlung, Heidelberg. — Cenou theologické fakulty university strassburské počténě dílo s vědecky theologickou a filosofickou akribií probírá nauku filosofa E. v. Hartmanna o osobnosti. Sebrány jsou všechny námitky tohoto filosofa proti pojmu osobního Boha, podána soustavně nauka katolická o osobnosti Boží. Zatím máme jen první část: Problém osobního Boha povšečně ve světle teoretické filosofie. Pro odborného theologa je to dílo nepostradatelné v moderní době. Ale i neodborníku poskytne cenných služeb srovnání nauk o osobním a neosobním Bohu, jakož i důsledků z obojí nauky. Vždyť dosud stojíme před vychvalováním víry v neosobního Boha.

— es —

BRENTANO: *Vom Dasein Gottes*, Felix Meiner, Leipzig 1929, MK 2+ —. Rozsáhlé dílo Brentanovo se zabývá problémem, zda je možno vědecky dokázat existenci Boha a stvoření. Svůj problém projednává nejdříve historicky zkoumajе přešlé důkazy. Zvláště se zabývá ontologickým argumentem pocházejícím od sv. Anselma, jímž se zabýval Leibnitz. Mýšlenka ontologického důkazu prochází dále i v moderní filosofii. Brentanovo badání o něm je velmi přesné.

Druhá část knihy se zabývá jinými argumenty o existenci Boží. Je to zvláště theologický argument, který rozvíjí Brentano na podkladě přírodních věd a který ho přivádí k nutnému vědeckému závěru: Je nutná existence Boha a stvoření.

— b —

CONSIDINE DANIEL S. J.: *Vom religiösen Frohsinn*. (Ars sacra, Müller, München) 1929, 124 strany, váz. 2.40 Mk, karton. 1.40 Mk. Jako první Considinova knížka „Frohes Gehen zu Gott“, tak i toto dílko jsou stránky plné duchovní posily, povzbuzení, radosti z Boha a v Bohu. Zde jsem také pochopil cenu obrazu — posvěceného umění ve spojení se sloven. Vezmi, komu smutno a úzko, rozraduješ se.

J. F. P.

DEML JAKUB: *Šlépěje XII. sv.* (Pavla Kytlicová, Tasov, Morava). Nikdo tak dobře nezná básníka Březinu, jako Jakub Deml, jenž se s ním tak často stýkal, jenž Březinu u sebe často hostem mival. Proto byly zraky všech po Březinově smrti na něho obráceny. Zvláště po jeho smrti, jež mnohé zklamala. A Deml dodává — zarmoutila. Vysvětluje, proč nebyl Březina zaopatřen. Celý tragický děj posledních dnů Březinových jsou v těchto šlépějích poctivě, svědomitě zachyceny. Málokdo má takovou odvahu a lásku k pravdě jako Deml, jenž ničeho nezatajil, ničeho neopentlil a klidně, vše přesně podal, jak byl všeho přímým svědkem. Toto číslo Šlépějí má vysokou a stálou literární cenu, velkou cenu pro pochopení velkého básníka Březiny. Po smrti Březinové mnozí potouchle pohlíželi na mladé katolické literáty, jako by jim chtěli výsměšně říci: Vidíte, zač všichni stojíte! Takových pošklebků i já sám dosti slyšel. Deml uvádí vše na pravou míru, ale neváhá dodat, že nás smrt Březinova holela všechny, snad více než ty, kteří se nad ní farizejsky pohoršovali, jsouce rádi, že se pohoršovati mohou. Skláníme hlavu ve smutku a v pokorné

odlitbě při bolestných slovech Denilových, že Březina neměl y ke konci života postavit na špičce katedrály svého díla a žita: Kříž.

Brailo.

DURYCH JAROSLAV: *Bloudění*. (3 díly obyč. vydání cena

Kč a bibl. 250 vydal Ladislav Kuncíř, Praha, 1929). Eisner psal, že tento Durychův román jest českým literárním Montanem. Snad tím myslil Eisner, že se jako zapotil, když ten mán překládal do němčiny. Z této knihy Durychovy budou iti mnozí radost. Každý ovšem svou. Tak pan Rutte bude jistě výslovně spokojen, že bude moci zase počítati hady a hadovité razy v Durychově tvorbě. Tentokráte bude jeho žeň věru pohánána. Těch hadů si tam pan literární kritik Rutte může najíti st a dost. Jiní zase, jimž je Durych nepohodlný, budou jásat d novým důkazem, že tomu Durychovi přec jen nemožno věřiti. Já chci referovati jen o tom, co mne zaujalo jako redaktora ubiny. Již forma Durychovy komposice jest interesantní. Když m ji poněkud analysoval, přišel jsem na to, že je to vlastně rma hebrejské poesie. Nevím, jak za to na mne Durych vyázne jazyk, ale prostě jsem to konstatoval. Nejkrásnějším totiž rmovým elementem Durychovy tvorby jest právě tak zvaný rallelismus membrorum, jenž hraje velkou roli v žalmech a knize Moudrosti neb v knize Jobově atd. A právě tento paraismus jednotlivých členů, hlavních to osob v románě vysvětlí noho, nad čím by se mnohý pohoršoval. Paralelismus osob, řiz odpovídá paralelismu myšlenek. Hebrejská poesie má svou ásu v tom, že jeden člen druhý buď osvětluje, neb vykládá, neb oložený dvou členů protikladných druhému, dobrému čleu vá tím více vyniknouti. Tak tu vyniká a chce vyniknouti prostá vka, Andělka, a proti ní stojí všechno to shánění těch, kteří téjí katolicismus zvednouti a obnoviti, vedle slabošské loutky rdinanda postaven silný obraz Valdštejnův, jenž také chtěl ivu a vítězství katolicismu. Stojí tu vždy dva světy proti sobě. idělka obrací českého kacíře svou něžnou, oddanou láskou, ým tichým smírem, svou obětí lásky, čisté lásky k Bohu, jež e za jeho jednou duší až do těch nevrlidných Čech, do těch kasských Čech svou modlitbou, čistotou, tedy zdánlivě a pro svět olhými prostředky přece dobývá duše jednoho z těch, kteří tak hořkli proti Bohu. A vedle stojí svět oficielních obroditelů katolicismu. Jsou souzeni přísně. To je tu souzeno nedůvěřivé ánění lidských prostředků proti klidné a tiché důvěře v Boha. pak je tu souzen druhý činitel, jenž se vlekl jako stín v paz ch renesance katolicismu u nás, totiž lesklá a prázdná slabost cielních ochránců katolicismu, v habsburských vládcih. Jak ásně je tu nakreslen obraz silného Valdštejna, jenž věděl, co ce, a jenž chtěl katolicismu sloužit silou. Celý odpor Durychův oti katolicismu příkrčenému, defaultistickému, jenž byl repretován Vídni, se tu strašně rysuje. Durych se rozhání tvrdými nami proti Ferdinandovi. Neodsuzuje ho, ale ten jeho ironický sykly příšklebek jest strašnější než krvavé odsouzení. Chápete í ducha Durychova románu? Nedoufejte v meč a knížata lid-

ská, v syny lidské, v nichž není spása. Všechny bolestné výkřiky Durychovy z Rozmachu, jenž byl jen od několika málo správně pochopen, znovu se ozývají z tohoto románu, jsou Durychovou filosofií dějin, jak se dnes hloupě říká. Já jsem mu hluboce vděčný za Andělku. Toť to, oč usilujeme. Andělku vychovati národu, mnoho takových Andělek, jež by pochopily svou cestu, jež by dovedly léčiti, uzdravovati a přiváděti k Bohu. O ostatním bude referovati kritika ostatní, o slohu, jenž voní domácím teplým kouřem i kořením všech složení, o jeho dokonalém proniknutí a vystižení ducha vojenského, jenž mu ostatně jako vojenskému lékaři vždy byl dosti blízko. Není to naprosto kniha lehká ke čtení. Nesmírně vděční jsme Durychovi za ten tichounký, stále spodem se ozývající tón, jako spokojené broukání dítěte, jeho čisté lásky k vlasti, k jejím dějinám, již román sám smířlivě v posledních slovech též končí.

Braitto.

BRUDER EGIDIUS: *Euch ist heute der Heiland geboren.* (Ars sacra, Müller, München) 1929, stran 32, cena 1-25 Mk. S Dítětem po dětsku hovoří nábožná duše lidu v milých popěvcích betlemských pastýřů; vánoční zpěvy německého lidu a starých básníků zní stejně dojemně jako naše lidové koledy. K básníkům se druží umělci a velebí děťátko. Knížечka vznešené vánoční radosti.

— a —

FELDMANN: *Geschichte der Offenbarung des Alten Testaments bis zum Babylonischen Exil.* 3. vyd. Bonn, 1930. Peter Hanstein. 8., XI a 230 stran. Mk. 7-60. Tyto dějiny zjevení Starého zákona jsou pomůckou k přednáškám autora na bonnské universitě. Stručné a přehledné, na výši moderního biblického bádání, jsou výtečnou a spolehlivou informací o historii nadpřirozeného. Se zájmem lze očekávati druhý díl.

FISCHER DR. LUDWIG: *Fátima.* (Schulbrüderverlag, Kürnach-Villingen) 1930, stran 132. Dojmy z portugalských Lurd-Fátima. Poutní místo čerstvého data od r. 1917, tedy dosti neznámé. I tam se zjevila Panna Maria prosté dívky a dnes tam putují tisíce lidí. Kniha má i cíl lidovýchovný a tak leckde odbočuje, ale i přes to je cenná informací.

f.

GILLET O. P.: *Le Credo des artistes.* (Paris, Desclée, str. 315, cena 12 fr.) Nedávno za generála dominikánského řádu zvolený P. Gillet odedávna již ujímá se umělců, herců, spisovatelů. Jest jejich rádcem, zastáncem a ochráncem. Přítomná kniha snaží se řešiti poměr mezi náboženstvím a uměním. Brání se proti zklekalisování umění a přece zase s druhé strany zdůrazňuje obecné a proto mravnostní povinnosti umění, protože umění má sloužiti a proto musí býti v řádě a musí míti schopnost sloužit dobru. Může pak sloužiti dobru jen v pravdě, protože má vyjadřovat krásu, jež jest přece podle sv. Tomáše odleskem pravdy. Kniha jest vzácným katechismem, bych řekl, pro umělce katolíky, aby byli pozornými hledači Boží krásy a obětavými jejími rozdatelci, protože to jest jejich apoštolát a to jest jejich též povolání. Braitto.

HERWIG: „*Hoffnung auf Licht*“. (8°, str. 373, v plát. váz. Mk 8.-) Kösel & Pustet, München. — Řada Herwigových hlu-

hokých psychologických románů vyvrcholuje v tomto novém díle. S velikou děkáností líčí autor duchovní bídu t. zv. „lepší“ berlínské společnosti. Naděje na Světlo je málo, ale Boha plný laický apoštol Pavel neúnavně nosí naději od člověka k člověku. S úspěchem i niarně. V tomto románě peklo bojuje s nebem o lidskou duši. Hřích se jeví jako skutečný vřed na kořenu lidstva. Inteligentnímu čtenáři, hlavně vůdci duší, přinese tato kniha skutečné obohacení v poznávání duše moderního člověka.

HEUFELDER Em., O. S. B., *Unser Glück*. (Ars sacra, Müller, München) 1929, 32 stran, cena 40 pf. Troje štěstí – trojí pramen radosti: Ježíš ve Svátosti, Ježíš v našich srdcích, Ježíš v našich bližních. „Já s Vámi jsem . . .“ září nad hlavou každého věrného záka Kristova a všude rozlévá světlo, lásku a radost.

JACQUIN, *Histoire de l'Englise*, t. I. Antiquité chrétienne (Paris, Desclée, str. 695, cena 50 Fr.) Autor chtěl napravit chybu mnohých učebnic církevního dějepisu, jež vypravují příliš školácky. Spisovatel, sám profesor církevních dějin na universitě ve Freiburgu, vypravuje plyně a souvisle celý běh církevních dějin, zde především periodu velmi zajímavé, to jest křesťanské starověk. První díl obsahuje dobu až do koncilu Chalcedonského. Před užaslým zrakem vyrůstá celý vývoj života církve, její hierarchické organisování, mravy prvotních křesťanů, jejich boje a oběti, to vše dovedl autor tak podati, že kniha se čte jako na jedno posezení. Málokterá četba je tak zajímavá. Doporučuji tento nový církevní dějepis především laikům, kteří hledají vážné knihy církevních dějin, a kterým se protiví školácká metoda mnohých příruček pro semináře. Pro posílení a utvrzení duchovního života, hrdosti katolické slouží velmi dobře aspoň jednou si souvisle přečísti dobrou knihu, jež líčí celý život církve, její svatost, její zápasy o pravdu, její život, jenž jest zcela něčím jiným, než o tom mají dnes lidé představy.

Prof. H. Woroniecki.

JOERGENSEN G.: *Don Bosco*. (Torino 1929, stran 310, cena 12 lir.) Jaká veliká, hrdinská postava tyčí se tu k nebi v postavě Don Bosca. Těžko najíti jiného povolanějšího spisovatele nad Joergensena, jenž miluje Itálii a Italy a rozumí jim. Porozuměl krásně a dobře neúnavnému apoštolu mládeže Boscovi. Otázka palčivá zaujímá či měla by zaujímati aspoň katolíky, jak zachytiti mládež, která se nám odcizuje. Don Bosco to dovedl a dnes celá Itálie okouší ovoce jeho veliké, hrdinné, apoštolské obětavosti, jež neznala sebe, jež viděla v toni nejmenším Ježíše Krista. Život tak upřímně, tak vroucně psaný jsem již dávno nečetl. Autor vyzvedá vše, co na bl. Don Boscu strhuje k následování. Věru, aby i u nás byl znám tento velký světec, od jehož díla i u nás tolik slibuje si církev. Kéž bychom se i u nás dočkali dobrého životopisu Boscova, třeba v překladu tohoto díla.

KARRER OTTO: *Augustinus*. (Ars sacra, Müller, München) 1930, 32 stran, cena 1.25 M. První krok do jubilea jednoho z největších světců a nehlubších učenců katolické církve, sv. Augustina. Zde, myslím, není třeba slov; Karrer je mistr a skizza v dro-

bounek tiskařsky prvotřídním dílku zachycuje veškeru bytost a vznešenost světcovu a učitelovu. K takovým životopisům se rádi vracíme. — ef.

KIRLIN MSGR. J. L. J.: *Der moderne Seelsorger auf den Pfaden des hl. Johannes Baptista Vianney*. (Herder, Freiburg) 1929, str. 172, cena 3.30 Mk. Postavení kněze je velmi ztiženo v dnešním složitém životě. Jak se postaviti k těm přetnými těžkým otázkám? Býti pro, proti, nevšímáti si jich? Praxe sv. Vianneye — svatého faráře žijícího při kořenech dneška, má věsti horlivého a nadšeného kněze jistou cestou ke konečnému cíli — spáse duší. Kniha velkého významu pro kněze, ani jeden jí nebude čísti jednou, ani u jednoho nezapadne v prachu knihovny, neboť ukazuje a obživuje. — a —

Lexikon für Theologie und Kirche. (Herder, Freiburg) 1930, X+16, str. 992, 8 příloh, cena brož. 26, plát. 26 Mk, půlkůž. 34 Mk (v subskripci o 2 Mk levnější). I svazek (A — Bartholomäer) nové německé theologické encyklopedie. I bohověda pokračuje, hlavně pozitivní a leccos se změnilo za oněch čtyřicet let od prvního svazku II. vyd. Wetzer-Welte a za dvacet od Buchbergera. Tím více je třeba nového přehledu širokého pole posvátných věd, přehledu pro poučení, pro studium a cestu k pramenům. Nové odbory vystoupily se svými výzkumy (srovnávací věda náboženská, sociologie, statistika, nové myšlenkové směry a kulturní zjevy). O všem stručně, jasně a výstižně má poučiti slovník. Není nutno zvláště projeviti důvěru, že bude dbáno hesla: Fidei, veritatis, vitae — víře, pravdě, životu. Jednotlivé články zpracovávají prvotřídní odborníci dobře znání v katolickém duševním a bohovědném šiku. První svazek je dobrým důkazem (i českým pramenům věnována pozornost). Po technické stránce je slovník také dobře vypraven, tisk hlavních statí je sytý a pro každé oči milý; k tomu pečlivě volené textové obrazy a přílohy. Je třeba doporučovati? (Zamane se myšlenka: Kdy náš bohovědný slovník...?)

PROČ JSEM SE STAL KATOLÍKEM? (Birnbauer, Brtnice), 1929, str. 116, cena 4 Kč. Svého času vycházely v brněnském „Dnu“ konfese konvertitů z anglické církve. Kniha velmi zajímavá a silně náboženská, i u nás může nenápadně vykonati mnoho dobrého; levná cena umožní proniknouti všude a toho je si pro tuto knížku jen přát.

DIE RELIGION IN GESCHICHTE UND GEGENWART. Lief. 64/67. Malerei und Plastik-Mezger. J. C. B. Mohr (Paul Siebeck) Tübingen. Dokončení třetího svazku této vzácné encyklopedie, jenž obsahuje str. 2175. Pozoruhodné je zvláště heslo Mensch, zpracované v 5, resp. 7 oddílech: dogmengeschichtlich, im AT, im NT, religionsgeschichtlich, dogmatisch. — es —

ROUET DE JOURNEL ET DUTILLEUL: *Enchiridion Ascecticum*. (Herder, Freiburg) 1930, XXXVI a 666 stran, 13/15 Mk. Druhá pokladnice myšlenek sv. Otců a círk. spisovatelů; perly duchovního života křesťanského starověku (po sv. Jana Damasc.) vhodné pro dnešek. Pro duchovní, kteří tvoří most mezi obcí vě-

řících a uplynulými věky, je to kniha obrovské ceny; přes 1300 vybraných úryvků cosi znamená at pro kázání či pro zpovědníci a pro katechesi, nemluvě o osobním významu. Řecké texty mají latinský překlad. Tolle, in cuius pectore Christus quaeritur.

ROUET DE JOURNAL: *Enchiridion Patristicum*. (Herder, Freiburg) 1930, XXVIII + 804 stran, 8-50/10 Mk. Kdo se v theologickém studiu nepotkal s tímto dilem? Podstata učení Otců zachycena v nejosobitějších a výrazných úryvcích, které autor s nemalou péčí a svědomitostí sesbíral. Má usnadnit cestu těm, kteří nemohou k velikým knihovnám. VII. vydání mluví řečí číslic a při tom skutečnosti; je zase rozšířeno a zdokonaleno.

ROUZAUD M.: *Où va la critique?* (Paris, 1929, Editions St. Michel, stran 250.) Rouzaud sebral odpovědi asi dvaceti významných spisovatelů francouzských na otázku, co je to kritika, především pak kritika literární a kde asi stojí. Většina spisovatelů vyslovuje se velmi skepticky o kritice, o její ceně, o její přítomnosti a nejvíce o její budoucnosti. Rouzaud doufá však přece v možnost správné kritiky. Nutno pak ovšem zavřítí ústa tak zvaným dnešním literárním kritikům, kteří se zajímají o gramatiku, kteří hlídají osobní mravnost spisovatelů, kteří soudí podle kliky, kteří především udělali z kritiky politiku literární. Můžeme smělé mluviti o krizi literární kritiky, především pak též české. Kdopak dnes z mladých hochů, co piší, dá něco na kritiku. A mají pravdu. Ale, přece kritika není mrtvá. A je-li mrtvá, nutno ji vzkřísiti. Rouzaud dává dobrou definici kritiky, která se mi velmi zamlouvá. Kritik musí sám býti umělcem, musí býti dokonalým umělcem toho oboru, jež kritikuje. A musí především ožít v sobě, prožít, zcela absorbovat dílo, jež chce kritisovat. Jinak je povrchním mluvku. Kniha vyvolala zajímavou debatu ve Francii a já ji doporučuji k debatě i u nás.

Braitó

SADHU SUNDAR SINGH, *Geheimnisse des inneren Lebens*. Basel b. r., Verlag Heinrich Majer. 56 str. Mk. 1-20. Přes veškerou rezervu v otázce, kterou rozvinul před lety Friedrich Heiler svými spisy: Sadhu Sundar Singh ein Apostel des Ostens und Westens, — Apostel oder Betrüger, — Christlicher Glaube und indisches Geistesleben, zajímá tento doklad o indické mystice přítomnosti.

SCHNELL: „*Wir gehören dem Herrn*“; (80, str. 102, Mk 2- -) Kösel & Pustet, München. Pěkná rozjímání o růženci, jenž nám ukazuje cestu k nebi. Růženec bývá nazýván breviárem laiků, ale u nás, bohužel, není příliš oblíben u inteligence. Snad mnohé naučí tato knížka vážit si růžence našich matek.

SCHURHOLZ MARIA: *Für mein Kind*. (Schulbrüderverlag, Kirnach-Villingen). 1929, 36 stran, polopl. váz. Mk 1-80. Dvě umělecké duše posvěcené věrou — a snad i mateřstvím — darovaly letos německým nejmenším dětem překrásnou knihu dětských denních modlitebek; patnáct skládanek prostých Schürholzové provází umělecké obrázky Idy Bohatta-Mospurgové. Básničky zachycují prostinký cit a obrázky obrazivost dítěte. Vlastní dětství zavolá při pročítání — i ty obrázky se čtou — a poví vám, že to drahokam pro děti.

-jfp-

S. SORETH, O. P., *Grundriss der Heilslehre des Hl. Thomas v. Aquino*. Haas & Grabherr, Literarisches Institut, Augsburg. Str. 270, cena 10 RM. Přirozeně plynoucí překlad díla sv. Tomáše Akvinského *Compendium Theologiae*, na něž pracoval až do své smrti, takže se právem může zvatí posledním dílem světo-
vým. Jako sv. Augustin chtěl sv. Tomáš v rámci nauky o třech božských ctnostech projednatí celou katolickou náboženskou nauku. Ovšem, dílo zůstalo nedokončené. Ale i v tom, co z něho máme, je vykrytalizovaná geniálnost andělského učitele. Kdo nemůže čísti pojednání suchou metodou scholastickou, má v tomto díle metodu přístupnou a po četbě tohoto díla je naše Věřím i náš Otčenáš stokrát hlubší a radostnější. —es—

ŠTORM: *Znaky stavu kněžského v zemích českých*: Olomouc 1929. „Znak má svou rozumovou funkci v životě jsa stručnou a určitou zkratkou bojovníka a jen ten, kdo neustále bojuje jako rytíř nebo kněz, jest znaku hoden.“ Svou knížkou chtěl tedy autor povzbudit k rytířství činu a boje v naší době slabosti a zbabělosti. —a—

ZIMMERMANN OTTO S. J.: *Lehrbuch der Aszetik*. (Herder, Freiburg), 1929, XVI + 642 stran, cena 13.50 M (váz. 16 M). Dnešní askese — život dokonalosti a asketika — nauka o dokonalém životě se rovněž liší od praxe a teorie starších dob. Ač při tom i zašlé jsou nám učiteli. Po úvodu podává autor všeobecnou nauku o dokonalosti, kterou podrobně probírá v dalším oddílu knihy: poměr k Bohu, k sobě, k okolí, k duším zemřelých a andělům. Poslední část tvoří přehled mystiky. Kniha je psána velmi pečlivě a svědomitě, non multa, sed multum. Dílo pro kněze a řehole, a dílo pro vzdělaného laika, i pro ně je dokonalost, i oni mají býti šťastni především v Bohu.

Dar umění.

(Kurs o darech Ducha sv. 3.)

Uměti užítí tvorů. Jedno z nejdůležitějších umění a řekněme, též z nejvýznamnějších. Máme jítí světem, máme vidětí všechnu jeho krásu, vnímatí všechny vůně, ale nezůstati u nich, nedati se světem a jeho krásami zastaviti. Nepostavil nás Bůh do spletité sítě samých překážek, tak abychom přece jen jednou jistě uvázli, nýbrž všechno, co stvořil, všechno má těm, kteří milují Boha, býti prostředkem a pomocníkem ve spasení.

Porušením řádu v nás, dědičným hříchem zůstává v nás stále i po křtu svatém jakási náklonnost klanětí se jiným bohům než Bohu jedinému, než Bohu pravému. Především se chceme klanětí sobě. A k této modloslužbě pak stahujeme všechno, co kolem nás je. A přece nemají nám býti stvořené věci příčinou neb příležitostí k pádu. To není jejich účel. Vše stvořené má býti mostem k němu. Neb nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.

Duše chtějící se dostatí k Bohu, musí se dovésti odloučiti, odtrhnouti od věcí stvořených, musí umětí jim dítí to místo, onen smysl a ten význam, jež mají od Boha určen, jež mají v jeho plánu. A protože jest těch věcí tolik a protože nutno stále a stále správně o těchto věcech stvořených usuzovati, proto byl nám dán s milostí posvěcující i dar umění, dar, abychom umětí užítí tvorů, abychom dovedli je pořádati podle jejich správného místa, abychom jim dovedli přiřknouti význam, jež mají mítí z věčné vůle Boží.

Dar umění jest velké umění ve všem naléztí stopu Boží, ve všem poznatí hlas a vůli Boží, ve všem najítí cestu k Bohu.

Když láska nadpřirozená v duši zakotvila, duše jest puzena touto láskou k Bohu, a tato láska pak podporována darem umění správně bere věci stvořené. Nejprve jasně praví dar umění, že věci tohoto světa nejsou naším cílem, nýbrž jen a jen prostředkem a zase ne prostředkem výlučně pro nás určeným, nýbrž pro-

středkem, který má přivést nás k Bohu. Dar umění vede nás, abychom se neztráceli ve věcech tohoto světa, abychom je dychtivě a s nebezpečím ztráty duše a spasení nevyhledávali, abychom kním tak nepřilnuli, bychom snad pro ně neodlučovali se od Boha. Učí nás dar umění, čím jsou věci pozemské. Srovnává stále, co je On a co jsme my a co jsou věci kolem nás.

Dar umění jakoby ohnivý sloup metá do kruhu věci stvořených. V tomto světle zjeví se pak všechny věci v jejich pravé hodnotě. Poznáváme, že všechny věci jsou omezené, že žádná věc nás nemůže na věky uspokojiti, že věci volají všechny ke svému Tvůrci a že ten, kdo oslyší tohoto volání, že tyto věci zbavuje jejich významu, jejich síly, že je vlastně vyprazdňuje od toho, co jest jejich pravým naplněním, a pak, že jest nezbytno, aby tyto věci, takto zbavené božského světla, svou dusivou němotou, svou prázdnotou trýznily ty, kteří kním přiklonili své srdce, kteří je tak odtrhli od jich středu a tak od jich zdroje. Všechny věci mají jakési teplo, jsou jakoby všechny prozářeny Bohem, a když jim odnímáme tento lesk Boží, zachmuří se děsem a sírovým plamenem pekla.

Dar umění správně chápe lidskou duši, které nestačí nic stvořeného a ukazuje omezenost a konečnost všeho, co není Bůh. Tak volá neustále k duši, aby se snažila dostat výše, aby vystoupila nad všechna stvoření.

Umění užití tvorů: Velké umění tohoto svatého daru: Tvory nejsou léčkou, nejsou o sobě zlé, nejsou výmyslem ďáblovým, není dualismus, jak jej chtěl mani-cheismus. Ten dualismus děláme my. Tvorů lze přece užití také dobře! Tvorové mohou a mají nám býti požehnáním.

Ve všech stvořeních učí nás dar umění hledati a nalézati stvořitele. Ve vši kráse máme hledati zdroj její, ve všem dobru máme se klaněti Tvůrci všeho dobra. Dar umění: dar umění dívati se na všechno stvořené zrakem Božím, očima víry, dávati všemu nadpřirozený smysl a vlastní poslání.

Dokud toho nedovedeme, nemůžeme se povznést k užšímu, důvěrnějšímu spojení s Bohem, protože stále

budou nám do našeho hovoru s Bohem hlomoziti naše žádosti, budou stále nás tvorové vyrušovati. Aby klid nastal v duši, klid od věcí stvořených, o to pečuje dar umění, umění dojíti přes pěníci se vlny světa, přes vír mnohosti a věcí, k Jednomu, ke Tvůrci. A tohoto klidu jest naprosto třeba, chceme-li, aby mluvil Bůh v duši. Proto, dokud budou v duši mluvit tvorové, věci stvořené, dotud nebudeme slyšeti hlasu Božího, dotud budeme žíti životem povrchním.

Postavme všechny věci na jich místo, nenechme je pronásledovati nás až do svatyně svého obcování s Bohem.

Dar umění má ještě jeden hluboký význam pro duchovní krok, totiž, abychom nezaměňovali některé účinky Boží s Bohem samým. Bůh v začátcích prvního i druhého duševního rozletu rád duši dává jakési závadky své sladkosti. Duše jest jakoby nesena, všechno se jí zdá lehké, Bůh se jí jeví tak dobrý, ctnost tak krásná, víra tak spanilá. A i toho se musí duše zřeknouti pro Boha. Nesmí přilnouti ani k těmto sladkostem Božím. Sladkost Boží v duši zde cítěná není Bohem samým. Duše nesmí si zvyknouti na útěchy, jimiž zahrnuje někdy Bůh duši po prvních začátcích, nebo po těžkých bojích, aby ji přivábil anebo zase posilnil k dalšímu boji.

Kdo chce jíti výše k Bohu, jenž jest Duch čirý, musí se dovésti zřeknouti i těchto stvořených darů Božích, musí i je dovésti obětovati, i jim dáti správné místo, nežádati si Boha jen pro něho, nemilovati Boha pro ně, nýbrž pro něho samého.

Snažme se dáti se vésti darem umění. Poslechněme hlasu Božího, jež poznáváme v jeho řízení, jímž nám odnímá, co nám bylo dosud milé. Jest dobré cvičení v tomto ohledu: představit si to, co máme lidsky nejraději, a nyní se toho dokonale zřeknouti, abychom to dovedli Bohu dáti hned, jak toho bude žádati, aby nás tvorové neodváděli od Boha, aby nám nebyli kletbou, aby nám nebyli překážkou. Posvěcujeme užívání tvorů čistým, svatým úmyslem, užívejme jich totiž tak a proto a jen potud, pokud a jak a protože nás přivá-

dějí k Bohu, protože a jak nám mohou sloužiti za cestu k Bohu.

Vizme v každé radosti, v každém daru Božímu, ve všem, co nám dává, čím nás zahrnuje úsměv dobrého Boha, trpyt jeho svaté lásky, jež žádá opětování lásky. Opětování lásky tím, že neužijeme jeho tvorů proti Tvůrci, nýbrž je všechny přivedeme k Tomu, jenž je po světě rozlil, aby zvěštovali jeho slávu, aby byli schůdky k němu pro člověka, aby byli pomocníky na cestě k němu.

Abys každý tvor nám volal o lásce Boží, aby každý tvor nás volal úžeji, těsněji a něžněji se přivínouti k tomu, jenž tak dobrý jest, aby nás k němu pevněji stále připoutával, hle, úkol daru umění.

P. Silv. M. Braitto O. P. v Římě.

Svaté Dětství.

„Když myslím na svatou Rodinu, ráda si představuji zcela obyčejný život, nikoli plný zázraků, jak se vypravuje nebo předpokládá . . . Na příklad, když se vypravuje, že Ježíšek vytvořil z hlíny ptáčky, dechl na ně a dal jim život. Ne, Ježíšek nedělal takových zbytečných zázraků . . . Pročpak se také zázrakem nedal přenést do Egypta? . . . Ale ne, v jejich životě bylo všechno jako v našem.“ Zamyslíme se nad těmi slovy a vidíme novou zásadu reformátorky duchovního života, kterou s takovou zálibou pěstovala a zdůrazňovala:

III. Svatá všednost malých.

Život svaté Terezie Ježíškovy byl veden duchem naznačeným na začátku. Nebylo v něm nic z toho, co čteme v životě slavných svatých. Nebylo nápadných způsobů ani činů ani zázraků. Když pak světice přesně si uvědomila svou zvláštní cestu, naznačila to nejednou. „Oběti chci, nikoli vytržení.“ „Nechci nic neobyčejného, aby malé duše mi nezáviděly.“ „Četba

mého životopisu prospěje všem duším, kromě těch, které jsou na mimořádných cestách.“

Je v tom nový rozdíl svěťice z Lisieux od dosavadních slavných světců. Rozdíl tak pronikavý, že se v jejím klášteře ozvalo i slovo o ní, že nemá nadpřirozeného ducha. Neviděly takové duše na Terezií toho, co byly zvyklé spojovati pojmem svatosti, zevně nápadné a mimořádné počínání. Žila život přesně podle karmelské řehole, tak přesný, že jedna její novicka prohlásila: „Pozorovala jsem ji všude, abych shledala nějakou chybu na ní, ale marně.“ Kdo ji pozoroval, viděl sporádanou řeholnici, která nekoná nic jiného, než co koná každá jiná sestra, jen že to konala do poslední písmenky přesně. Byla to všednost, ale svatá všednost.

Svatost Terezie Ježíškovy nebyla sensační svatostí. Jedné sestře, která pochopila tuto svatou všednost, nebo svatost této všednosti, uklouzl kdysi povzdech: Ach, škoda, že nikdy nebude poznána tato svatost. — Proto však to nebyla svatost lehce nabytá. Svěťice sama kdysi pravila na sklonku svého života, že své zkušenosti v duchovním životě „draze zaplatila“. Konala jen všední úkony, tak, jak jsou pro každou řeholnici předepsány řeholí, ale též důsledně tento všední život naplnila svatostí, ke které řeholní předpisy chtějí vésti: naplnila konání jich nepovolnou přesností a nejdokonalejší láskou k Bohu, jaké pro tu chvíli byla její duše schopna. Tou cestou se stala hrdinkou svého pozemského úkolu, což je podstatným požadavkem svatosti. A stala se učitelkou nového pokolení tím, že dokázala svým životem pravdu sice starou, ale pozapomenutou pod vlivem „sensační“ svatosti: že totiž svatost podstatně záleží ve sjednocení duše s Bohem a v lásce k Bohu, se kterou konáme své životní, tedy všední povinnosti.

Dnes již se můžeme podívatí vedení božské Prozřetelnosti, která chtěla postavití do bojů duší tuto novou svěťici, novou celým svým duchem. Zdá se nám, že rozumíme, proč byla Terezie po celý svůj život ve světě, v klášteře, od prvního dne svého života

až do smrti každým krokem na očích svým třem pokrevním sestrám. Neboť právě její sestry ji nejlépe pochopily a ve vyšetřování před svatořečením úzkostlivě opravovaly vše, co by byla přílišná úcta chtěla do jejího života vnést mimořádného. Proto také byla prohlášena za svatou tak brzo, aby legenda nemohla setřítí s jejího obrazu právě to, čím ji vůle Boží chtěla mítí pro moderního křesťana, její svatou všednost.

Badatelé v lidské duši nám toho tolik napovídali o normálnosti a úchylnosti, že se nám všechno mimořádné stává podezřelým z úchylnosti, i proti naší vůli. A když jsme dosud neviděli světce takového jako Terezii Ježíškovu, myslíme si, že je nám nemožno splnití příkaz Spasitele světa: Buďte svatí. Mimořádnosti všechny mají svá veliká nebezpečí, nikde se duše tak snadno neklame, jako při chuti na mimořádné nebo v domněnce o nutnosti mimořádného pro správný křesťanský život. Kdo má příležitost pozorovati suavitě duše, vidí pro to nezřídka smutné i konické ilustrace.

Náš Bůh není Bohem mimořádností, jest Bohem řádu, pravidelnosti. Proč Boží moudrost od věků připravila podrobnosti života a úkolů každé bytosti? Snad proto, by je potrápila. a až je bude chtít k sobě blíže přivínouti, by je odvedla na cestu docela jinou? Myslitel řekl: Je všude plno dobra, jen je třeba poznati je. Aby se vystoupilo vysoko, je třeba sestoupiti docela nízko. Plány a přípravy Boží Prozřetelnosti jsou prací rozsevače, jenž nízko, to jest do nížin všedního života, nasele zrnka dobra. Ta zrnka má člověk svou usilovnou prací přivést k rozpuku, rozkvětu, zralosti plodů. Hřích je mimořádností, totiž úchylnou od Boží vůle v povinnosti. A svatost je hrdinstvím řádu, pořádku, hrdinství v plnění plánů a úmyslů, které Bůh má, ukládá nám povinnosti všedního života. Nic jiného od nás Bůh náš nechce, leč jen vyplnění tohoto pořádku. Kdo jej vyplní dokonale, stane se také duchovně dokonalým. Na světicích z Lisieux nám to bylo důrazně i stkvěle připomenuto. Svaté dětství křesťana v povinnosti životní, ať jest jakáko-

liv; dítě, konající Otcem uloženou práci, konající tuto práci s láskou a z lásky k Otci; malé duše, které zůstanou v nížinách svého všedního, neokázalého života, ale zůstanou tam se svým Otcem, se svým Bohem. V něm mají svého rádce, chcete-li, i svého mistra a dozorce na správnost práce. Může býti pro nás obraz utěšenější?

Mluvili jsme o plánech Boží moudrosti. A když člověk začne takto chápati svůj životní úkol a takto jej prováděti, začne žasnouti nad velikostí Boží moudrosti a nad hloubkou myšlenek Božích při rozdělování úkolů. Ukáže se totiž, že taková práce vyžaduje skutečného hrdinství, tedy, že najednou „malé“ a všední se stalo velikým, že i nejvšednější život se stane životem plným nadzemské krásy. Proto svatá Terezie Ježíškova mluvila o „draze zaplacených zkušenostech“. Takový život totiž znamená domýšlení myšlenek Božích. Znamená promýšlení všech povinností ve světle moudrosti a vůle Boží, znamená poznání, co Bůh od nás chce jednotlivými povinnostmi. Uvésti pak toto poznání ve skutek, vždy, důsledně, všude, . . . kdo by se odvážil říci, že to nestačí, aby se člověk stal skutečně Bohu obětovaným? A neustále s Bohem spojeným? A každým krokem Bohu projevujícím lásku, jakou žádal božský Spasitel, když pravil, že do jeho království vejde, to jest, že jeho vlivem požehnaným bude naplněn, kdo plní vůli Otce jeho?

Svatá všednost, všednost v Boha ponořená tak, jako u svaté Terezie Ježíškovy, je stkvělá svatost. Ovšem, ukrytá v duši, ale zato tím bezpečnější, tím intimnější, tím hlubší a krásnější. I to Bůh jasně ukázal na světici z Lisieux. Svou svatou všedností se vyšínula na nejvyšší stupně duchovního života, její bytost byla proniknuta oním ohněm, o kterém zpíval svatý Jan od Kříže: Ó libý záre, ó blažené poranění, ó štěstí nebe! – Svatá všednost sama vede k ohni lásky, jenž byl vrcholem života všech světců, jejichž život byl vyplněn inimorádnými činy a cestami k tomuto cíli.

Do doby duchovních pokusů a vynálezů, do doby znekonečnění všedních povinností postavila Boží

moudrost svůj pomník v Terezii Ježíškově. Pomník, hlásající a žádající produševnění všeho všedního, schopnost každé všední povinnosti ke sjednocení s Bohem.

P. Em. Soukup O. P.

Matky.

Shakespeare nezná matky, zná jen milenky. Shakespeare našel svou dobu teprve v tomto století, lépe řečeno: teprve toto století našlo Shakespeara.

Jsou dnes ještě matky?

Jeden zmých známých před 18 lety říkával: „Dívka, která nežije po katolicku, nezbytně jest nevěstkou!“ Tento můj známý, *laik* (tedy nikoli kněz!), odůvodňoval své mínění *svatým přijímáním*, které jest jen a jen v církvi římskokatolické: tělo lidské, tedy i tělo ženy, které není obnovováno *Tělem Božím*, nezbytně jest zdrojem tělesné i duchovní hniloby jak samo sobě, tak i svému muži a svým dětem.* Jazykem dneška praveno: je tu začátek tělesné i duchovní degenerace... Jinak ani není možno, neboť Syn člověka nepřišel na svět nadarmo, nevykrvácel nadarmo a Poslední Večeře, Stolu svého, neustanovil nadarmo. Přece se nevečeří naposled a neumírá se na kříži jenom pro krásný příklad a pro památku! Kdyby život měl smysl jenom symbolický, poděkovali bychom se za takový život a za tak smutnou podobu se zvířaty a s ostatní mrtvou přírodou! Symbol nemůže existovat sám o sobě, nemůže míti smyslu sám o sobě, symbol jest jen přídatkem života, tak jako zákon, biologie, aritmetika nebo kterákoli jiná nauka. Symbol jest odvozenina života, nikoli sám život! U sv. Marka (9, 42) čteme: „A horšila-li by tě ruka tvá, utni ji; lépeť je tobě mdlému vjíti do života, nežli dvě ruce majícímu jíti do pekla, v oheň neuhasitelný.“ V tomto textu je zdůrazněn a

* Jenom takto možno rozumět známému slovu svatého Pavla o manželství: Tajemství toto veliké jest, ale já pravím: v Kristu a církvi (Ef. 5, 32).

nad všechny údy člověka vyzdvižen *život*. Nikoli smysl života, nikoli nějaký symbol, nýbrž přímo a doslova *život*. „Protož řekl jím Ježíš: Amen, amen pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě *života*“ (Jan 6, 54). Tady jest každý a jakýkoliv symbolický výklad naprosto vyloučen. Bylo by i nedůstojno Syna Božího, aby přišel na svět jen z důvodů estetických, pro nějakou básnickou školu nebo malířskou akademii. Pro Františka Bílka rozhodně, ale jistě ne pro dláto, rydlo, tužku a pero Františka Bílka! Také docela jistě ne pro verše Otokara Březiny! Nýbrž proto přišel Syn Boží na svět, aby lidé „*život* měli a hojněji měli, ut *vitam* habeant et abundantius habeant“ (Jan 10, 10), ale na *život* symbol nebo verš i sebekrásnější nestačí. A dnes by nám chtěli namluvit, že krásná hudební symfonie, úchvatné drama, tělocvičný slet se závěrečnou alegorickou a slunečně „pobožnou“ scénou, nebo recitační večírek a výstava soudobé kultury na život a tedy hladu duše stačí!

Život je prostý, tak jako Bůh. Proto Bůh oceňuje jenom věci prosté a váží si jenom prostoty. K jeho jesličkám přicházejí nejprve pastýři, lidé prostí, sám svatý Josef je vtělená prostota (erat justus, byl spravedlivý), a jenom chudých duchem, t. j. prostých jest království nebeské. Naše filosofie, naše věda a naše školství toho nechápe, ale naše doba začíná tomu rozumět, naše doba, jako každá doba, má svoje tykadla v umění a naše umění, docela bez ohledu na ministerstvo osvěty, začíná tomu rozumět. „*Život* více jest nežli pokrm a tělo více jest nežli oděv“ (Luk. 12, 23).

24. června 1926 psal mi Otokar Březina:

Drahý příteli,

obdržel jsem knihu, kterou jste mi bratrsky připsal (*Hlas mluví k Slovu*) a tisknu Vám ruku dojat. Všem, kdož v našem národě milují Vaše slovo a kteří i v budoucnosti se k němu budou vraceti, bude vždy vzácná vzpomínka na Tasov Vašeho mládí, na rodný Váš dům a na Vaši matku, jejíž tajemná přítomnost září z celého Vašeho díla a jejíž zjevení na této zemi zobrazil jste tak podivuhodně ve své knize. Ze mohly žít v našem

lidu ženy této čistoty a krásy, jest *nejstkvělejší apologií výry*, která formovala jejich ducha a dávala jim sílu, aby tiše, svatě a lehce, sotva se dotýkajíce země, nesly veškerou tíži pozemské práce a lásky. *Svět o nich neví, noviny a knihy o nich nepíší*, ale jejich slovo a gesto jejich života pracuje v *skrytých dějinách* národa. spojeno s gestem jeho hrdin a světců, zjevovatelů vyššího světa, ochránců jazyka a rodu . . .“

4. září 1926 řekl mi Otokar Březina: „Aspoň v praxi jsem se nikdy od katolicismu neodchýlil, moje dílo je katolické!“

V téže době doplnil své slovo psané 24. června 1926 a řekl mi Otokar Březina: „To, co jste napsal o své matce, je nejstkvělejší apologie *katolicismu*; toto vaše slovo potvrď, dokud potrvá český jazyk. V žádné jiné konfesi nemohla by vyrůstí taková žena.“ A Otokar Březina mi připomněl, že na př. v buddhismu žena jest jen předmětem rozkoše jako květina, když zvadne, odhodí se a vezme se jiná, toť prý vůbec názor Orientu, ba i takový Platon nedíval prý se na ženu jinak a schvaloval otroctví – teprve křesťanství, teprve katolicismus učinil ženu rovnou muži a povýšil ji i na oltář. Ani protestantismus nedal prý ženě toho místa, které jí náleží. *Jenom v katolicismu* služka, nebo pasačka, stejně jako královna uctívána jest na oltáři, jenom v katolicismu žena jest zbavena ponížení a otroctví, jest rovnocenná muži. Tak a podobně mluvil Otokar Březina a v první výroční den jeho smrti jest zdrávo a spásitelné si to připomenout, už i proto, aby se nikdy nezapomnělo, že vlastně první jeho báseň, určená „veřejnosti“, t. j. národu, má významný titul: „*Moje matka*“. A když tuto báseň Otokara Březiny pozorně a vážně přečtete, musíte poctivě přiznati a říci, že i tato matka byla a mohla býti jenom dcerou svatě církve *římskokatolické* a žádné jiné!

„Babička“ Boženy Němcové, nebo „Dagmar“ Svato-pluka Čecha právě proto přirostly tolik k srdci národa a jsou tak krásné, že jsou věrnými dcerami *římskokatolické tradice* českého národa. Tradice totiž neroste ze symbolů, sebe vznešenějších, nýbrž z prostoty, která

se nazývá: *život*. A mimo církev římskokatolickou není a nemůže být *života*, není a nemůže být v prostém, pravém smyslu slova *mateřství*, neboť jenom církev římskokatolická zná a ctí *Matku* Věčného Slova, per quem omnia facta sunt, skrze Něhož všechny věci učiněny jsou! Tak zv. „den matek“, i kdyby u něho bylo milion těch plurálů, jest a zůstane neživotným paskvilem svátků Marie Panny, Matky Boží. Ona jest matkou krásného milování (Eccli 24, 24), ona jest prostřednicí všech darů dokonalých (Jak. 1, 17), Matkou Kristovou, ale i mystickou matkou všech jeho milostí, ona samojediná jest i matkou rajskeho, svatého, jediné žádoucího, všemi proroky očekávaného a blahoslaveného mateřství!

Jakub Deml.

Soulad svátostí.

„Na hlubinu“ se snaží rozšířiti v duších svých čtenářů hluboký křesťanský život, vědomý duchovní život hodný Toho, jenž přišel, aby oheň usilovného života vládl zemi. Proto hledí „Na hlubinu“ osvěcovati rozum čtenářů tím, že jim podává správné a při tom prosté pojmy o velikých jevech křesťanského života. A tak i studie o svátostech má své místo na stránkách Hlubiny. Není třeba dlouhého přesvědčování, abychom čtenářům dokázali, jak velikou roli mají svátosti v křesťanském životě. Postačíž jen připomenouti, že jsou to obvyklé – nepravíme jediné – prostředky, jimiž přicházíme do styku s Kristem, jsou to nejznámější průtoky, jimiž se spojujeme s pramenem veškeré milosti, jimi jsme spojeni s ohniskem veškerého duchovního života. Ale právě proto, že svátosti mají každodenní, abychom tak řekli, úkol v našem duchovním životě, a to úkol prvořadý, je důležité, abychom o těchto věcech měli poznatky tak přesné a úplné, jak je to jen možno. Je to přirozenou podmínkou, abychom z nich potom mohli vytěžiti všechno spasitelné ovoce, jež nám jimi Bůh podává. Z toho již vidíme, že toto projed-

návání nás má poučit a uschopnit, abychom porozuměli Božímu stanovisku, jeho úmyslům k naší spase, které se tak jasně projevují ustanovením těchto řek nadpřirozeného života, života božského. Tak můžeme rovněž Bohu projevit svou vděčnost a úctu za jeho dary, poněvadž se tím připravujeme, abychom jich užili měrou nejbohatší.

V řadě těchto článků o svátostech se budeme hlavně opíratí o stejné dílo sv. Tomáše. Přičiníme se ve škole tohoto hlubokého a svatého učitele obohatiti své poznání a přece při tom nezapomeneme, že netoužíme jen po vykráslení rozumu, ale také po prohloubení svého veškerého života rozumnějším a plnějším využitím mocných sil křesťanského života, jimiž jsou právě svátosti. To znamená, že necháme stranou věci čistě spekulativní, a prostě se pokusíme osvětliti naši víru, aby se rozzářila naše láska k Bohu a k Ježíši Kristu, našemu Spasiteli.

Pokusme se především dobře poznati, kterým našim potřebám mají svátosti sloužiti. Vždyť byly ustanoveny pro nás lidi, k našemu dobru a nikoliv k dobru Boha, jenž aspoň přímo ničeho jimi nedostává. Všimneme si, jaký soulad je mezi tím, co lidem přinášejí, a nedostatky, jimž mají odpomáhat.

Pro dnešek není třeba prohlubovati základní pojem svátosti. Svátost je viditelné a působivé znamení neviditelné milosti. Postačí připomenouti, co rozumíme pod svátostnými obřady, podívat se na ně, jak by na ně hleděl třeba nějaký nekatolík. Takovému pozorovateli se svátosti jeví jako hojné užívání různých věcí (voda při křtu, olej při křtu, při biřmování, při svěcení kněžstva a při pomazání nemocných; pouhá slova při pokání a při snatku), provázené nějakými úkony (znamením kříže, foukáním, vkládáním rukou, podáním bohoslužebných nádob) a všechno je jakoby oživeno obřadními slovy, která naznačují neviditelný účinek způsobený hmotnými věcmi.

I. Námitky:

Je to rozumné, že všechna ta změť – budiž dovoleno

užití slova – to hmotné je určeno způsobit v duších věřících milost, pramen božského života? *Je to v souladu s lidskou přirozeností?* Je to ještě křesťanské?

Jsmo opravdu ctiteli Boha v duchu a pravdě, jak žádá Kristus v prohlášení Samaritance? Není to spíše neoprávněný přezitek Starého zákona a jeho obřadnictví protkaného lidskými tradicemi vykladačů zákona, obřadnictví, z něhož přišel lidstvo vysvobodit Kristus?

Nebo, což ještě horší, není to snad návrat ke zvykům starověké magie, která se honosila, že má Boží všemohoucnost ve svých obřadech víceněně tajných, které znali jen kněží a jimi docilovali zázračných výsledků? Není snad řád, který pozorujeme v tomto souhrnu obřadů, jenom oživením tolik chváleného organizačního římského ducha, jenž svým vlivem změnil víru ve studené články a stejně dal některým magickým činům pohanského původu zdání dobře učeného zařízení, které by umožňovalo přenést do nadpřirozeného života stavy hmotného života a události z něho?

Je přiměřeno lidské důstojnosti, aby tak byl člověk nucen užívatí věcí, které jsou nižšího řádu než on, aby se mohl stykati s Bohem, bytostí nejvyšší duchovní?

II. Soulad svátostí.

1. Důkazy z autority.

Tím jest příklad samotného Krista. Nesmíme přece zapomínat, jak si Kristus Pán počínal za života na zemi. Sám se dal pokřtiti Janovi. Potom chtěl, aby mu jeho lidství sloužilo při konání zázraků. Což neuzdravoval nemocné dotekem, nepoužíval nepatrných maličkostí, jako je bláto s cesty a slina na uzdravení slepce; lemem roucha uzdravil nemocnou ženu. Tak již zde máme příklad, jak hmotné věci pomáhají vykonat uzdravení v řádu hmotném, a přece toho jeho božská všemohoucnost nepotřebovala. Ale ještě více, jako slovem Kristus utišil bouři, stejně slovem koná čin výsostně duchovní – odpouští hříchy. To vše nás má učinit obezřetnými, když chceme oceniti význam a hodnotu svátostí. Nehledejme v nich způsob stojící příkře proti duchovní-

mu náboženství Kristovu, ba naopak hledíme poznati, že je dokonalý soulad mezi způsobem Kristova jednání za života na zemi a mezi prostředky, kterých On sám, veliký ctitel Otcův v duchu a pravdě užíval při svých činech, které vyžadují právě tolik božské moci jako vlití milosti do duše. Ostatně, i Vtělení takto přichází v úvahu. Bůh by byl mohl zabezpečiti spásu lidí a nemusel na sebe v lůně Panny Marie vzítí tělo stejné naším. Několik těchto poznámek postaví, aby nás přesvědčily, že svátosti nás nevedou ke starozákonnímu obřadnictví, nýbrž jsou původní „části Nového zákona“.

2. Svátosti jsou přiměřené lidské přirozenosti.

Když pak jsou svátosti ustanoveny pro lidi, pokusme se k jejich větší prospěšnosti poznati, jak jsou vhod lidské přirozenosti. Uvažme, co jsme my, kteří máme přijímati tu božskou realitu, již je milost. Toto badání je oprávněné, neboť jestliže, o niž jde, je duchovní a božská a má působiti na lidskou duši, tu platí pevná filosofická zásada: „Quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur – přijímání věci se děje po způsobu přijímajícího.“

A) Člověk je bytost složená.

Co to znamená? Člověk se v podstatě skládá z těla a duše. Poměr mezi těmito našimi dvěma částmi, mezi hmotou a duchem není vztahem čistě vnějším a vedlejším, jako třeba poměr člověka k oděvu, jež může svléci nebo opět obléci, jak se mu zezdá. Onen vztah je daleko užší. Sama duše již není člověkem, jako samo tělo je jen mrtvolou. Vzpomeňme si na Pascalův výrok: „Člověk není ani anděl ani zvíře.“ Tato složená člověková přirozenost se projevuje zcela správně v jeho činnosti. Jedná-li člověk, uvádí v činnost jak svou složku duchovní tak tělesnou a smyslnou. To jest zřejmo v našich konech smyslnosti nebo pohybu, jež poroučí naše duše, oživující prvek našeho těla; avšak je to stejně pravdivo, jakkoliv způsobem pro většinu lidí méně znatelným, i při naší činnosti duševní. Víte přece, že nemůžeme mysliti bez pomoci obrazivosti a jejích obrazů, tedy ne bez pomoci našeho ústrojí tělesného. Smyslná

část člověka hraje první roli ne sice první podle důležitosti, ale první v časovém pořadí. Děťátko neužívá svého rozumu, dokud musmysly nedodají látku k myšlení.* Tyto připomínky postačí, aby nás přesvědčily, že se nám netřeba diviti ani pohoršovati, když vidíme, jak nás Bůh zve, abychom se s ním spojili, abychom přijímali milost, tu skutečnost výsostně duchovní, prostředky, které působí napřed na naše tělo a smysly; to je nejsprávnější a nejlidštější cesta. Zde se nám Bůh zase jeví ve své nejvyšší moudrosti, když tak jemně přizpůsobuje svou činnost vlastnostem naší přirozenosti: tu opravdu jest říci, že „milost neruší přirozenosti“. *Stávající se syny Božími, nepřestáváme býti syny Adamovými.*

B) Člověk jest bytost padlá a zraněná.

Právě jsem řekl, že, stáváme-li se posvětno umilostí syny Božími, nepřestáváme tím býti syny Adamovými. Ale býti *synem Adamovým* neznámená jen se skládati z těla a duše, tím je též řečeno, že *jsme těžkými raněnými*. A z toho vyvozuje sv. Tomáš druhý důvod vhodnosti zřízení svátostí; vybízí nás, abychom již neuvážovali o přirozených vlastnostech člověka, nýbrž v jakém stavu je ta lidská přirozenost. Tedy úvaha již nebude rozbírati „řád lidské přirozenosti“, ale „stav člověka“.

Stav pak, v němž je nyní lidská přirozenost, je stav úpadkový, jenž pramení v hříchu, a to hlavně v hříchu prvotním. Krátce a všeobecně jej můžeme označiti jako *porušení rovnováhy mezi oběma složkami*, duchovní a tělesnou, které jsme před chvílí uznali za podstatné části člověka. Porušení rovnováhy. Styk s hmotnými věcmi, jenž podle plánu Stvořitelova měl

* Srovn. Sertillanges: L'Eglise, I, 230 „Duch sám není člověk. Člověk je však jistě duch, ale duch vtělený a to v jednotě jediné podstaty. To pak je z filosofie v náboženství: duše lidská vystupuje k Bohu, k němuž ji víze náboženství, s tělem a používaje těla; a Bůh sestupuje k člověku, k člověkovu duchu a srdci, tělem a používaje těla. Tělo je přirozeným mostem náboženského spojení mezi tím, jenž stvořiv člověka má přicházeti k němu podle toho, jakým jej stvořil; a mezi člověkem, jenž byv takový stvořen, má volání shůry odpovídati rovněž podle své přirozenosti.“

člověka vésti k věcem duchovním, býti mu příležitostí k pokroku a zdokonalení ve ctnosti, se mu stal kamenem úrazu, o který zavadí téměř při každém kroku. Někteří mudrci, jak poznamenává sv. Tomáš (C. G. IV, 56), došli tak daleko, že pokládají hmotu za cosi podstatně zlého, za dílo ne nejvyššího Dobra, nýbrž jiného prvku protivného Bohu, za dílo zosobněného zla. Toto filosofické pochopení problému mělo vážné praktické následky. Právě jménem takového učení albigenští zavrhovali sňatek, neboť prý rodiče plozením tělesných bytostí pomáhají vítězství zla.

To ovšem není katolické učení. Vše, co jest, jest dobré a pochází od Stvořitele. Člověk svou neobratností porušuje tu všeobecnou dobrotu Božích tvorů. Když odvrací tvory řády hmotného, kterému byli dáni na cestě k Bohu, od jejich přirozeného cíle, tu páchá zlo, zneužívá jich, místo aby užíval. A důkazem této dobroty hmotné, smyslné přirozenosti jest, že Bůh chtěl jí užítí, aby jí lidem dával svůj život; *a tak jsme* ne trestáni, *ale léčeni tím, čím jsme hřešili*. „Člověk upadl do hříchu tím, že nezřízeně lnul k viditelným věcem; aby pak ony nebyly pokládány za zlé od přirozenosti a proto že by tedy lidé hřešili přilnutím k nim, bylo vhodné jimi samými dáti člověku léky spásy. Tak se má ukázati, že viditelné věci jsou svou přirozeností dobré, tak jak je Bůh stvořil, stávají se však lidem škodlivými, poněvadž lidé k nim nezřízeně lnou; spasonosné jsou, když se jich správně užívá.“

Hříchem se člověk poddal nižšímu řádu, „stali se pošetilci: zaměnilit slávu neporušitelného Boha za podobu obrazu porušitelného člověka a ptactva a čtvernožců a plazů“ (Řím. I, 23); a tak jej Bůh zase chtěl podrobiti témuž nižšímu řádu, aby jej posvětil.

C) Lidská činnost se uplatňuje hlavně ve světě smyslném.

Myslím, že tak bych mohl přeložiti výraz „*ex studio actionis humanae, quae praecipue circa corporalia versatur*“, jímž nám sv. Tomáš podává třetí důvod, že zřízení svátostí je nejvýš přiměřené člověku, jenž jich má užívat. Ze naše činnost se rozvíjí ponejvíce

ve sféře smyslna, je celkem důsledkem naší přirozenosti, zatížené kromě toho, jak již víme, hříchem. Nemůžeme se domýšleti, že bychom jednali jen kony čiře duchovními. Pravda, úkony rozumu a vůle jsou kony čistě lidskými, ale víme, že potřebují jakoby podpory vnějších konů, pohybů, slov. *Klaněním v duchu a pravdě* je právě i klanění liturgické a tedy i klanění, v němž má svůj podíl i tělo, dílo Boží, jako je dílem Božím i jeho druh – duch. Dějiny skutečně učí, jak často chlubitci čistou duchovností upadli do skutků hrubé tělesnosti. Neboť přirozenost se mstí. Stejně i nevěřící a tak zv. volnonižšenkáři se nezřídka poddávají hrubým pověrám. Zamítají pravý zázrak, ale nesednou ke stolu v třináctičlenné společnosti. Není pochyby, že vznešené vnitřní úkony dávají cenu našim vnějším činům, avšak pouto mezi naší duchovností a tělesností je tak úzké, že vnější činy jsou schopny zploditi, posílit kony čistě vnitřní; a stejně je tomu i v opačném směru, kdy síla vnitřních konů proráží i našimi smysly. Svátosti odpovídají této povaze naší lidské činnosti. Tím, že dávají smyslným schopnostem možnost, aby se i ony uplatnily, uzdravují a posvěcují také smyslnou činnost.

*

Ve IV. knize Královské (kap. 5) čteme, že vysoký vojevůdce Naaman málem by nebyl z malomocenství vyléčen, poněvadž se mu léčivý prostředek, nařízený prorokem Eliseem, zdál příliš pošetilým. Nemohl uvěřiti, že by koupel v Jordáně, třeba sednikrát opěťovaná, byla s to zbaviti jeho tělo nevyлéčitelné a strašné nemoci. Zapomněl, že skutečným lékem měl být Boží čin, jenž užil vody Jordánu. Nebudme jako Naaman. Naše víra nás má svátostnými obřady, jež jsou cosi tak nepatrného, převésti k všemohoucnosti Boha, jehož dobrotu musíme v tom uznati, stejně jako musíme uznati jeho jemné umění, jak s námi jedná.

Ví, že jsme tělo a duše, ví, že hřích nás potupně podrobil smyslnosti, ví, že potřebujeme vidět dotknout a a jednati navenek. Svou milost, podíl na utrpení Kristově nám přichází dáti smyslností, již zbavuje zlého

ducha, již povznáší, když z ní činí podivuhodný prostředek spásy místo kamene úrazu a příčiny pádů. Nepohoršujme se ani zdaleka nad tím, co někteří nazývají hrubým zhmotněním náboženství, nýbrž uznejme soulad svátostí s lidskou přirozeností a věrou, poděkujme Rediteli toho souladu užíváním prostředků, jimiž se spojuje s Tím, jenž je velikou svátostí Boží: s Ježíšem Kristem, naším Pánem. *L. de Faulconnier O. P.*

Hroby bohatýrů v Římě.

Hrob svaté Františky Římské.

Na římském foru, melancholickém hrobu slávy a nádhery, která pomíjí, mezi obloukem Titovým a vysokými klenbami nádherné kdysi basiliky Konstantinovy, v nerušeném tichu trosek pohanského Říma, odpočívá šlechetná Římanka, matka chudých, po čtyřicet let věrná a milující družka svého manžela a pečlivá vychovatelka dítek Bohem jí svěřených, Františka Římská. Ač bohatá a od celého města ctěná a vážená, pohrdala divadly, zábavami a pohodlím. Tělu odpírala, po čem zbytečně a labužnický toužilo. Vybraných pokrmů, vína, hebkých a světáckých obleků neznala. Tvrdý chléb byl jí obyčejným jídlem a voda nápojem.

To vše za vznešeným účelem, aby mohla tím štedřeji ulevovati bídě chudých a trpících a v nich milovati svého Boha. „Dlaň otvírala nuznému a ruce vztahovala k chudému“ (Přísl. 31, 20). A aby její dílo lásky – svatí pracují pro věky – trvalo i po její smrti, založila řád oblátek, jejichž blahodárnou činnost znají chudí Říma ještě dnes. Veliká lidumilka zesnula v Pánu roku 1440 majíc 56 let. Za svatou byla prohlášena roku 1608.

Britká ironie dějin zasvětila jí kostel právě na místě, kde stával dvojitý chrám bohyně tělesných požitků a nekalé lásky a nevěrnosti, Venuše a Romy. V něm

od tří století odpočívá světice, hlásající věrnost manželskou, lásku k chudým a zápor žádostí těla. Původně zde stál kostel Matky Boží, který byl v devátém století přestaven a Santa Maria Nova nazván! Dnes je hlavní jeho patronkou naše světice. Na její svátek volno sestoupit k jejímu hrobu pod konfessí. Poutník neubrání se hlubokému dojmu, patří-li na její tělo-kostru, oblečenou v prosté roucho řehole, již založila a do které po smrti svého manžela vstoupila, aby ve vlastním paláci, proměněném v prostý klášter, dosud se nacházející ve Via Tor de Specchi, žila jediné Bohu, chudým a své duši. Nad hrobem před konfessí stojí mramorová její socha v životní velikosti s andělem, kterého za živa u sebe vídávala.

Tato skromná, lidumilná, sebe zapírající Římanka jest dnes strážkyní trosek římského fora, ve kterém hučel pyšný, krutý, otrokem pohrdající pohanský Řím. — Jako v jiných římských kostelích, je i zde řada krásných oltářů a uměleckých předmětů, soch a náhrobků. Mne nejvíce zajímá náhrobek na pravé stěně presbytáře. Je to náhrobek papeže Řehoře XI., jenž přeložil papežský stolec z Avignonu zase do Říma, který odchodem papežů tak upadl, že v basilice sv. Petra rostla tráva a se pásly kozy. Řehoř XI. a s ním i bývalá sláva se vrátil do Říma roku 1377, kde rok nato zemřel. Římané mu z vděčnosti postavili tento pomník. Na mramorovém reliefu viděti papeže na koni, jak se provázen kardinály a šlechtici blíží Římu; jemu po pravé straně jede svatá Kateřina Sienská, která ho svými listy a domluvami pohnula k návratu do Věčného Města; z brány sv. Pavla vychází mu naproti jásající římský lid. — Jako sv. Kateřina Sienská trpěla i sv. Františka, která neméně než sv. Kateřina milovala církev, papežství a Řím, když za Jana XXIII. veliké schisma podřývalo papežskou autoritu a trhalo církev na několik nepřátelských táborů. I ona se dočkala konce schismatu a uklidnění církve. — Františka Římská byla „ženou statnou“, kterou „široko daleko chválí její skutky“ (Přísl. 31, 10).

P. Hudeček C. SS. R. v Římě.

Theocentrism.

Vynikající duch tohoto století — Mikuláš Koperník — dokazuje, že slunce je středem světa a ne země: že slunce je nehybné a že země příměrně své kulatosti se otáčí kolem něho. Toto nové, ve hvězdářství málo uznávané mínění, jest užitečné a má býti přijímáno ve vědě spásy.

Kard. Bérulle.

Náboženství je poznání a milování Boha.

Především jest náboženství poznání Boha. Svět je podobiznou Boha. Tvorstvo hlásá Boha. Člověk poznává Boha nepřímou, úsudkem. Z účinnů usuzuje na příčinu, z pohybu na hybatele, z života na oživovatele, z pořádku na pořadatele.

Náboženství sluje latině religio. Zdá se, že to slovo je odvozeno od slovesa relegere, znovu čísti. Znovu čteme, když hned nerozumíme. Znovu čteme, abychom pochopili. Religio značí tedy v prvotním významu porozumění, chápání, či prostě myšlení. Homo religiosus, člověk nábožný je totéž co homo sapiens, člověk rozumný. Není-li religiosus, není ani sapiens. Atheism je v jádře nerozum, jakýsi druh šílenství. Proto píše žalmista: Říká si pošetilec v duchu: Není Boha. (Ž. 13. 1.)

Poznává-li člověk Boha, nemůže k němu býti lhostejný. Náboženství není jen úkon rozumu, nýbrž i vůle. Relegere et diligere. Chápati a milovati. Nestačí mysleti na Boha, je třeba ho milovati a jeho vůli plniti.

V lásce k Bohu je možné dvojí pojetí. Buď se člověk obrací k Bohu jako k nejvyššímu dobru, aby našel pokoj a spásu, a to jest pojetí anthropocentrické. Svatý Augustin je vyjadřuje: Učinil jsi nás pro sebe, a neklidné jest srdce naše, dokud nespočine v Tobě. (Conf. I. 1.) To znamená: Stvořil jsi nás k tomu, abychom v Tobě našli blaženost. Podobně mluví kniha Následování Krista: Synu, já musím býti tvým nejvyšším a posledním cílem, chceš-li opravdu býti blažen. (Imit. Chr.

III., 9. I.) Chceš-li býti blažen, hledej Boha. V obou výrocích se skrývá zřetel na sebe, jakýsi rys vlastního uspokojení, pohnutka osobního blaha.

Anebo člověk má na zřeteli jediné Boha a jeho oslavu a na své blaho myslí až v druhé řadě, a to jest pojetí theocentrické. Tak zní základní poučka duchovních cvičení svatého Ignáce: Člověk je stvořen, aby Boha Pána našeho chválil, jej ctil a jemu slouže pak spasen byl. Snad by se mohl někdo rozpakovati, co je přednější u svatého Ignáce, zda chváliti či spasenu býti. Jest však nepochybné, že jeho poučka jest převážně theocentrická. Kdyby byl svatý Ignác kladl na první místo spásu, byla by asi zněla jinak: Člověk je stvořen, aby chvále Boha spasen byl.

Čistá láska k Bohu ukládá výlučný takřka zřetel na Boha. Evangelium káže hledati nejprve Boha, a to absolutně, bez výhrady: Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno vám bude přidáno. (Mat. 6. 33.)

Hledati nejprve Boha znamená ovšem pohrdati sebou. Tak praví svatý František Saleský: Láska k Bohu, která nás vede až k pohrdání sebou, činí nás obyvateli nebeského Jerusalema: láska k sobě, která nás vede až k pohrdání Bohem, nás činí otroky pekelného Babilona. (Traité de l'amour de Dieu I., 4. 4.)

Bůh je střed, k němuž veškeren život náboženský má stále směřovati. Není tudíž správné, abych hledal Boha jen proto, že jinak nenajdu klidu, nýbrž jsem povinen hledati ho a sloužiti mu, i kdybych věděl, že v něm nikdy klidu nenajdu. To kdyby jest jen předpoklad. Dogmaticky asi není správný, ale psychologicky by byl prospěšný v tom, že by člověk na něm mohl přezkoušeti ryze a čistotu své lásky k Bohu. Ostatně evangelium samo, jak se mi zdá, značí cestu k takovému předpokladu v napomenutí daném apoštolům: Kdo z vás má služebníka, jenž orá neb pase, řekne mu, když se s pole vrátí: Pojď hned a posad se k jídlu? Zdalž spíše neřekne mu: Připrav mi jídlo a přepásaje se posluhuj mi, až se najím a napiji, a potom ty budeš jísti a pít. Vzdává-liž díky služebníku tomu

proto, že vykonal, co mu byl rozkázal? Myslím, že nikoliv. Tak i vy, když učiníte všechno, co se vám přikázalo, řcete: Služebníci neužiteční jsme: co jsme učinili měli, učinili jsme. (Luk. 17. 7 – 10.)

Tu Pán zřetelně ukazuje, že Bohu sloužiti je povinnost, kterou je třeba konati bez ohledu na odměnu. Měli bychom si prostě odmysliti věčnost a tázati se sami sebe, zdali bychom dovedli sloužiti Bohu i kdybychom neměli nesmrtelné duše a byli jen jakýmsi dokonalejšími živočichy, kteří sice Boha poznávají, ale smrtí tělesnou zcela zajdou. Zdali bychom věrně plnili jeho vůli, i když víme ze zkušenosti, že tento život nestojí za to, abychom jej žili. Zdali bychom trpělivě nesli své kříže i bez naděje na odměnu stonásobnou v nebesích i bez nejmenší myšlenky na to, čeho oko lidské nevidělo, čeho ucho lidské neslyšelo a co ani na mysl lidskou nikdy nevstoupilo.

V sedmáctém století žil mystik, který měl heslo: DIEU SEUL. Bůh sám. Byl to Jean de Bernières. Vytvořil celou školu duchovní. Milovati jen Boha naprosto nezištně jest hlavní zásadou jeho duchovní nauky.

Ó můj Pane, volá, ctím toho, kdo se bojí tvého soudu, ale chci ti sloužiti z celého svého srdce s jediným zřetelem na Tebe samého, pro to, co jsi: a těš mne volati k Tobě z hlubin duše, napsati a podepsati poslední kapkou krve na vědomost celému světu, že bych ti sloužil a miloval tě z celého srdce i kdyby nebylo jiného života, než je tento život přítomný, i kdyby těm, kteří Tobě slouží, byly určeny jen věčné muky. Ó Vládce můj, kdyby mi byly zajištěny slasti nebes, a tvoje sláva vyžadovala, abych tam nikdy nevešel, ach, z celého srdce! Ano, svatý anděli můj strážný, ano . . . z celé své duše, ze všech svých sil bych se navždy zřekl tam jíti. (*L'Homme intérieur*, Paris 1684, p. 67/8, cit. H. Bremond, *Histoire littéraire du sentiment religieux en France*, Bloud et Gay, Paris 1926, tom. VI. p. 237.)

To by byl jeden předpoklad: není věčnosti. To znamená, že nechci, aby na mne působilo: Dobře, služebníku dobrý a věrný, že jsi byl nad málem věrný, nad

mnohým ustanovím tebe. (Mat. 25. 21.), ani: Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás. (Řím. 8. 18.) – a přece Bohu sloužím jako voják králi, i když ví, že padne v boji a že odměnou mu bude smrt.

Druhý předpoklad: nežádá si nebe, žádá si jen nejposlednějšího místa v očistci nebo i v pekle, kdyby peklo bylo jen trestem a ne odlukou od Boha.

První si přeje Charles Péguy v poutní písni ke cti Matky Boží složené. Ta píseň se končí verši:

V hrob úzký až nás uloží,
nad námi až dozní mše a obřad pohřební,
rozpomeň se, ó královno zaslíbení,
daleké pouti, již konáme v Beauce!

Až svlékneme tento měch a tento provaz,
až se dochvějeme chvěním posledním,
až dochroptíme chroptem posledním,
rozpomeň se na své milosrdenství!

Nic nežádáme, útočiště hříšníků,
jen místo poslední v tvém Očistci,
bychom dlouze oplakávali svůj smutný život
a zdáli dívali se na tvou neblednoucí krásu!

(cit. J. Calvet, *Le renouveau catholique dans la littérature contemporaine*, F. Lanore, Paris 1927, p. 160).

Je třeba připomenouti, že Péguy se nemohl smířiti s církví, poněvadž jeho žena nebyla pokřtěna a poněvadž s ní byl oddán jen občansky. Paní Péguyová pak nechtěla splniti podmínky, které církev klade, má-li manželství takové býti konvalidováno. A poněvadž byl věřící, trpěl tím stavem velmi. Cítě se vyhnáným z církve viditelné, utíkal se do církve neviditelné, do církve hříšníků, na nichž však spočívá milost Boží.

V básni VISION líčí Marie Noëlová svůj vstup do ráje. Duchové nebeští se diví, kterak tam přichází ta ubožačka a cizinka. Vytýkají jí její hříchy, zejména polovičatost, nestatečnost, lásku k světu a vynášejí roz-

sudek, že musí opustiti ráj. Není tam místa pro ni.
Odchází tedy se slovy:

A svatí tvoji pravdu mají, Pane, musím věriti jim,
dobře činí,
že mne vyhánějí z království svého a slávy své
jako psa.

Jejich království . . . Snad jim ho závidím ?
Ty dobře víš,
že slávy netřeba mi a že téměř
netoužím
po jejich štěstí, jež je příliš velké pro mě, miluji-li
v koutečku.

Pospěš, vyrvi z duše mé, co se ti nelíbí,
ó Králi můj,
nech, ať rychle trpím, avšak v pekel výheň
se mnou pojď!

(cit. Manuel illustré de la littérature catholique en France,
Spes 1925, p. LXXIX.)

Když jsem přečetl tyto dvě básně, nalezl jsem jakési
ospravedlnění svých vlastních myšlenek z doby, kdy
v klamně ctizádosti jsem si namlouval, že jsem básní-
kem a že verše, které dělám, jsou nejlepší verše na světě.

V jedné básni, které již nenalézám ve svých papí-
rech, jsem užil obrazu z dětství, kdy občas přijížděli
do městečka komedianti. Ne vždy jsme my kluci mí-
vali potřebný grošík a svolení rodičů, abychom mohli
jít na „komédiu“. Nezbyvalo než nahlížeti skulinou
do velikého stanu komediantského, který býval uvnitř
ozářen. I ten skromný pohled skulinou nám postačo-
val k dokonalé blaženosti. Představil jsem si v básni
nebe jako takový stan a prosil jsem Boha, aby mi do-
volil jen dírečkou se dívat na tu slávu a krásu.

Jiná podobná báseň, nazvaná Marnotratný syn, se
mi zachovala. Pocit, že jest nehoden Boží lásky, utvr-
zuje básníka v přesvědčení, že si nesmí žádati více než
věrnost ve službě Boží.

S bolesti hledím v jinošskou dobu,
jak splétá se řetěz mých vin:
Tvoje láska přes moji zlobu,
moje zloba přes tvoji lásku –
Tys Otec můj, ale já nejsem tvůj syn!

A marno se znovu odříkat bludu,
úmysl dobrý se rozplyne v rouhavý dým –
to vím
a vyznávám v studu.
Hněv tvůj, ne lásku vzývati budu:
nejsem už hoden býti tvým synem,
učíš mne otrokem svým!

Učíš mne otrokem svým,
nechat mne navždycky pálí
volnosti přeludy v dálí,
nechat se ploužím
v blátě a prachu,
nechat Ti sloužím
v hladu a žízní,
samoty trýzni!

Nejsem už hoden býti tvým synem,
a nutno-li více než sloužit,
jak otrok ať zhynu
za svoji vinu,
věren však okovům tvým!

Na to se může říci, že jsou to líbezné představy básníků dobrých i špatných, krásná slova, pod nimiž zní sice tklivý a hluboký tón pokory, ale přece jen slova, životem neověřená. Taková slova se snadno říkají, když je člověk najeden a nemá dluhů. K nim bylo by třeba skutků. Není pochyby, že je to tak. Říkáme ne, co je, ale co by mělo býti. Básník není ještě světec.

A také se musí uznati, že řečené předpoklady jsou nemožné, theologicky nejasné a nepřesné. Též je třeba se přiznati, že spočívají zčásti aspoň na neznalosti lidského srdce: je pochybno, je-li člověk schopen tak

čisté, zcela nezištné lásky, že by nemyslel ani na svoji spásu a měl na zřeteli jen slávu Boží. Ovšem spása lidí je věc Boží, a nebylo by vůbec bludné, kdyby někdo řekl: Chci dojít spásy, neboť Bůh bude jí oslaven.

Povinností jest a bude milovati Boha nade vše. Pro slabost srdce našeho je dobře, když k nám mluví básníci a rozněcují v nás plamen té lásky. A pro tvrdost srdce našeho je nutno mluvit k nám theologicky přesně a vyřknouti slovo: theocentrism.

Bylo třeba voliti toto hrozné barbarské slovo, v němž se mísí kosmický děs představou běžícího stroje, slovo, jež není ani řecké ani latinské, ani vědecké ani básnické, zrudá mezi slovy lidské řeči. Ale je to slovo silné. Vyslovíme-li je doopravdy, roztříštíme jediným tím slovem směšnou a prázdnou modlu svého já.

Dominik Pecka.

Perličky víry.

Touhy, jež háraly v nitrech středověkých křesťanů, pudivše je do lesů, pustin a pouští, aby zde v samotě, opuštění celým světem, hledali klíče k otevření dveří, jimiž se vchází na cestu nové Země, jejíž start jest ve věčnosti: hluboko v duši, široko v prostoru i vysoko nad hvězdami – tytéž touhy jsou mně vlastní. Jsou mým vdechem i výdechem, zájmy mé jimi jsou určeny a úsudky moje ony diktují a soud nad hříchy myslí a rukou mých ony pronášejí. Jsou mojí jedinou rozkoší, jejíž sladkosti nenalezne nikdo ani v radostech andělů. Ale (lidskými slovy mluvím) jsou mně zároveň trýzní, jež snad dosud na světě znamenána nebyla a již mohu přirovnati jen k úzkosti malomocného. Toto neštěstí jest však vyváženo štěstím tisíckrát větším, štěstím plynoucím z obětí: z ní vyvozuje trýzeň své touhy: Z trýzně rodí se radost má a z radosti trýzeň. Ježíš Kristus ukřižovaný jest symbolem těchto sladkých muk. On duši lidskou tak bohatě obdaroval.

*

Protože věřím v Ježíše Krista, věřím v dokonalého člověka. Modlitba Páně, volající: Otče náš! – sama mne vybízí, abych věřil, že člověk jest synem Božím a že jako Otec jeho může býti moudrým, jako on milujícím, jako on dokonalým. Bůh chce viděti ve svých synech jediného syna: Sebe samého. Věre v dokonalého člověka věřím i v prostředky, jimiž dokonalosti Otcovy dojíti lze. Prostředky byly lidem dány od věčnosti; ale musím říci nevědoucím, kde je mají hledati: Snižte se k Ježíši, zchudněte jako svatý František a jste ve škole Boží!

*

Hleděti na zástupy vzdělaných lidí, jak třesť divošky radostí a štěstím vášní, a viděti, jak jim v prázdné jejich mozky diabolos nalévá alkohol – toť věru větší bolest bolesti matky, jež musí přihlížeti týrání svého dítěte, nesmějíc mu pomoci. – Srdce Ježíše Krista ve všech svých svatých a vyvolených trpí nesmírně nevědomostí těch, kdož dosud neodvodili smysl života z věčnosti trvání a rmoutí se hořem oklamaneho milence nad těmi, kdož jsou v zajetí lži.

*

Slunce Vánoční inklinuje k srdci člověka, otevírajíc je svými mocnými paprsky jako kalich tulipánu pro přijetí milosti Života. Již cítím vůni jitra vánočního, které co nevidět zbystří náš zrak barvami úsvitu a oblaží nás majestátností své krásy, již tuším hvězdu spasení za obzorem své klamivé mysli. Ach, temno duše mé v šero přesvaté změní hvězdy celého kosmu a jiskřením duhovým pěti budou píseň Dítěti Božímu!

*

Ačkoliv víme, že na tento svět zrozeni jsme jako vyvolenci z mnohých synů marnotratných, aby nám životem byla ukázána cesta k domovu, a třebaže ještě nejsme jisti, zda cesta, již nyní jdeme, jest výslednicí mnohých cestíček, po nichž jsme bludně byli vedeni klamem svých smyslů, přece již se sladkým rozechvě-

ním myslíme na vchod za hranice země – na smrt. Ach, proč, když jsme dosud nezdostiučinili požadavkům života vezdejšího, když jsme dosud nezískali víry? Slabost nás činí neodpovědnými; únava tělesná i duševní vzbuzuje v nás touhu po odpočinku, proto se tak těšíme na smrt. Tušíme v ní lože, nám ke spánku připravené – spatřujeme v ní i milenku, jež s námi bude snít sen lásky a štěstí. *Poutník Jan Rubín.*

Laický apoštolát.

(Cyklus praktických pokynů pro duchovní život 2.)

Už mnoho pojednání se objevilo v našich časopisech s tímto překrásným slovem záhlaví . . . už tak mnoho, že je nebezpečí, že zevšední a ztratí svůj posvátný nádech! Ale, bohužel, jako při tak mnohých pokusech a podnicích i jiného druhu, které my u nás začínáme, *chybí skoro vždy jednak přesnost pojetí jednak důslednost* provedení, stihá i týž osud i tento ideální pojem, který se rozplývá v neurčitém horování a obviňování vzájemném, že se nic nedělá a tak dále . . . a ze všeho hledí neujasněnost v celé věci.

Psalo se již o něm v časopisech rázu více vnějšího a technického, a . . . v tom by právě se mohla skrývat hlavní chyba a zárodek fiaska!

Laický apoštolát je na prvním místě věci čistě duchovní, ano, jest jí pouze, a chtěli-li bychomsi duchovní moment odmyslit, a omezit se jediné na vnější činnost, přestává být tento pojem tím, čím jest, a stává se nanejvýš agitací, propagací atd. . . .

Má-li tedy poučení o laickém apoštolátě v některém časopise místo, je to předně zde.

A jasný pojem o věci, která jsouc podstatou toho, co sv. Otec nazval Katolickou akcí a která jest programem jeho pontifikátu, a již klade na srdce *všem věřícím jako povinnost svědomí*, a která jest den ode dne akutnějšího rázu, je beze sporu *nutný!!*

Tím nutnější, že většina těch, kteří se jí chápou, igno-

ruje vědomě nebo z nedbalosti všechny instrukce papežovy a biskupů a majíc před očima slepě pouze K. akci jako něco ozářené novotou, prohlašují své partiikulární podniky bez ohledu na celkové poslání a intence zástupců Božích za tuto.

Beznejasných a horujících slov podívejme se na podstatu věci:

I. Na souručenský a mohutný šik nepřátel, *u nichž* skoro každý pracuje na programu své strany a svého názoru a jemuž pomáhá ještě souručenství pekla a lidských vášní, nestačí *pouze* kněží jakožto oficiální bojovníci za království Boha na zemi. Bůh, duše, víra *není* jen věcí kněží, jako by to bylo jen jejich povolání, a ostatním do toho nic nebylo: Je to věcí *všech věřících ve Zjeveného Boha* – v Kristu a církvi! Kněží jsou prostředníky milosti a rozdavači tajemství Božích, jsou učители a vůdci, ale *vojíny jsou všichni věřící!* –

Laický apoštolát jest *spolupráce* laiků s kněžským úřadem!

II. V čem je rozdíl proti dřívějšímu: Po všechny časy – zvláště markantně v prvních dobách svaté církve – pracovalo mnoho laiků s kněžským posláním církve: mužské řády se svými laiky, ženské u nemocných, při výchově dětí, v misiích a p. –

Ale tato výpomoc *byla náhodná, dobrovolná a elitní*, t. j. omezovala se jen na ty, kteří vstoupili do kláštera. – Byly i jiné spolky, velice činné a silně pracující na záchranu duší. Ale zase: náhodně, volně!

Rozdíl je v tom: K. akce, čili dnešní laický apoštolát, je spolupráce

organisovaná,

systematická,

všeobecně povinná podle jistých mezí a schopností, rázu více *ofensivního,*

odvislá od řádné duchovní správy, kterou jest: papež, biskup, farář,

a hlavně: vyrůstající ze silného a živoucího spojení s Bohem v duchu modlitby a oběti.

K. akce, laický apoštolát, *není spolkem*. Jest právě *akcí*, tedy *činností* nebo *úkonem*, to jest, *spojuje* pou-

ze, organisuje, řídí k jednomu cíli, srovnává všecku činnost, jakýmkoli způsobem katolickou a směřující k záchraně duší.

Je-li nějakou organisovanou jednotkou, jest jí pak celá církev, jejíž hlavou jest papež, jejímiž pobočkami jsou diecése a farnosti. Je to činnost laiků a kněží, ne jako dvou kast, z nichž jedna by byla činnou z povinnosti a druhá z ochoty a amatérsky, nýbrž každá patří do ní tak, jako každá patří celá do svaté církve, a každá má svůj úkol z *povinnosti* a z vlastního zájmu: Každý patří ke královskému kněžstvu Kristovu, a laici nejsou *jen* nějakým trpěným elementem, nýbrž organicky patřícím k celku – každý na svém místě. –

Z toho ovšem vyplývá, že I. apoštolát *jest* činností systematickou, zapadající do celku. Odlučuje-li se od něho, přestává být K. akcí. Tato soustavnost – která, jak výše zřejmo, je podstatnou pro pojem – se konkrétně jeví v odvislosti od duchovní správy: Tím ovšem vynikne eninentně katolický moment *poslušnosti* pro opravdový apoštolát naprosto nutný; bez této se více podvrátí než postaví. Soustavnost spočívá dále v rozdělení práce: Jádrem Katolické akce je *farnost*!

Páteri apoštolátu ve farnosti je organisace (ne ve smyslu spolku) *horlitelů*, jimž je svěřen jeden neb více domů (ve vesnici blok), v nichž mají stálý pozor na vše, co se děje a má význam pro náboženský život, aby to ihned oznámili duch. správci, udržují spojení mezi ním a farníky, donášejí jim farní věstník, pozvání k přednáškám, exerciciím, misiím. poučují je o případných povinnostech, vhodně je upozorní na ně, sdělí farářům jejich hmotné poměry (na př. nezaměstnanost, bídu, nemoc, mravní nebezpečí). Aby pak nepřetěžovali faráře častými návštěvami, sdělují tyto zkušenosti, mimo naléhavé případy, *důvěrníkovi*, který obstarává asi deset horlitelů. – Důvěrník pak jednou týdně dochází do *farního výboru*, který, máje faráře jako předsedu, se skládá z důvěrníků a zástupců všech katolických činných spolků ve farnosti, dále z různých expertů a členů odborných částí laického apoštolátu. Farní výbor má totiž kromě těchto důvěrníků, kteří pečují o so-

bě svěřené oddíly farnosti zcela všeobecně, také *odbo-ry*, v nichž se jedná a pracuje již k vymezeným cílům: tedy na př. odbor školský, tiskový, charitativní, besídkový, spolkový a pod. Nemusí být všechny a může jich být víc. Zástupci těchto odborů jsou členy farního výboru.

Sdělí-li tedy na př. některý důvěrník, že mu bylo řečeno od horlitele, že v jeho čtvrti je někdo nemocen a potřebuje ošetření, výpomoc nebo podporu, předá se tato věc již charitativnímu odboru, který tam pošle ošetrovatelku a zjedná pomocí svou nebo Svazu charity diecésního nutnou pomoc.

Intelligence ovšem musí mít širší pole působnosti, ale tím není vyňata z jurisdikce a odvislosti od duch. správy, která může být přímo biskup. Zkušení a vzdělaní inteligenti věnují se činnosti vzdělávací, apologetické, přednáškové, organizační a pod. Vstoupí tím obvykle do služeb vyšší jednotky, do Katolické akce diecésní, která spravuje a řídí farní akce, nebo do zemské, která pečuje o jednotu v celé zemi, po př. státní (říšská Kat. akce).

Tím se organizuje celá činnost, takže tam, kde nestačí farní akce, na př. jedná-li se o umístění nějakého sirotka do ústavu, obrátí se na vyšší jednotku. Nebo je-li třeba nějakého celkového společného podniku, vzpomeňme oslav svatováclavských, stará se říšská akce a pod.

Tím je zhruba naznačeno, co je jádrem Kat. akce čili apoštolátu laiků a jaká jsou jejich místa, chtějí-li nazvat svou činnost apoštolátem: stavět ji do služeb duchovní správy.

(Prakticky: Kde není duch. správa nakloněna, *nic* nedělat proti ní, ale čekat a – modlit se!)

Naznačil-li jsem takto *vnější* činnost, chtěl jsem jediné upozornit na mnohé nesprávné pojmy a eliminovat vše, co si přivlastňuje neprávem jméno laického apoštolátu.

Ale ani zdaleka jsem se tím nezmínil o *hybné* síle apoštolátu, o jeho prameni a *nezbytných podmínkách*.

Ty jsou to hlavní,

ty jsou *všim!!!*

ZAČÁTKEM, CESTOU, CÍLEM A KONCEM JEST
BŮH! NEJEN V TEORII – V NEJSKUTEČNĚJŠÍ
PRAKSI!!!

Běda, bez této *nej skutečnější* praxe, to jest bez živého vědomí, že „Beze mne nemůžete nic činiti“, že „Já jsem Alfa i Omega“, že *vše nutno pouze*, – slyšte, *pouze* pro *Něho*, nikoli pro svou čest, pro své cíle, pro svůj spolek nebo řád, nikoli pro obhájení cti, ani církve! – nýbrž *pouze* pro *Něho* a duše – činiti, že

On působí a my jen spolupůsobíme, že

nutno žít v jeho *MILOSTI* a že

nutno v nejzoufalejším postavení klidně *důvěřovat*, *není apoštolátu*, je vše ztraceno!!

Tato praxe značí:

Silný duchovní život, který jest *pramenem* této celé činnosti a který nesmí být *chudší* než sama činnost, je nutnou podmínkou pro každého apoštola!

To je první, *nadpřirozený předpoklad*.

Ale jsou i předpoklady přirozené.

A zase: první mezi nimi bude: *znát dobře svou víru*, studovat ji a ovládat! (Příště dále.)

P. Jan Ev. Urban O. F. M.

Já jsem pastýř dobrý.

VI

Žel Bohu, že mohou býti také pastýři nedbalí, špatní, ano i zlí. Písmo sv. často a často o nich mluví. Zejména Ezechiel (34, 1 nn) jménem Božím je kárá:

„Běda pastýřům Izraelovým,

kteří pásli sami sebe;

zdali nemají býti pasena stáda od pastýřů?

Mléko jste jídali,

vlnou jste se odívali,

co tučného bylo, zabíjeli jste,

*ale stáda mého jste nepásli.
 Co mdlého bylo, neposilnili jste,
 co nemocného, nevyhojili jste;
 co zlamaného, neobvázali jste;
 co bylo rozptýleno, nepřivedli jste zpět,
 a co se bylo ztratilo, nehledali jste;
 ale tvrdě panovali jste nad nimi a ukrutně.
 I rozprchly se ovce mé, že nebylo pastýře;
 a staly se potravou všeliké poľní zvěři;
 Bloudila má stáda po všech horách,
 po všech vyvýšených pahorcích;
 po celé ploše země se rozprchla má stáda,
 a nebylo, kdo by se o ně staral,
 nebylo, pravím, kdo by se o ně staral!“*

Za tuto nedbalost a sobeckost stihne vůdce národa izraelského zasloužený trest:

„Toto praví Pán Bůh:

*Aj, já sám (přijdu) na pastýře
 a budu vymáhati stádo své z ruky jejich,
 učiním konec s nimi, aby již nepásli stáda,
 aniž dále pásli pastýři sebe samé;
 vytrhnu stádo své jim z jícnu,
 aby jim nebylo již za potravu.“*

Jeremjáš udává příčinu, proč ti „pastýři“ jsou nedbalí a proč jejich lenost přináší hořké ovoce (10, 21):

*„Neboť blázniví jsou pastýři,
 Hospodina nehledají;
 proto nemají zdaru,
 všechno stádo jejich jest rozptýleno.“*

Za to, že se vůdcové národu izraelského takto „starali“ o své poddané, Hospodin „postará se“ o ně (ve smyslu trestném): Jer 23, 1 n:

„Běda pastýřům, kteří rozsápávají a rozptylují

*stádo své pastvy, dí Hospodin.
Protož toto praví Hospodin, Bůh Izraelův,
o pastýřích, kteří pasou lid můj:*

*Vy jste rozptýlili mé stádo a rozehnali jste je;
nestarali jste se o ně;
aj, já se postarám o vás,
o zlobu vašich nápadů, dí Hospodin.“*

Takového pastýře „bláznivého“, t. j. bezbožného, představoval na rozkaz Boží prorok Zacharjáš (11, 15 nn). Bylo mu přikázáno: „*Vezmi si ještě nádoby pastýře bláznivého*“, t. j. pastýřskou hůl, mošnu, prak, flétnu, provazce na přivazování ovec, kolíky, snad i stan; zejména pak sluší pastýři nedobrému – *palcát*. Jahve, jenž prikazuje Zacharjášovi, aby představoval, dělal pastýře bezbožného, praví mu dále (v. 16 n):

„Neboť aj, já vzbudím pastýře v zemi, který opuštěných nenavštíví, rozptýleného nebude hledati, raněného nevyhlídá, a toho, co jest silné nevykrmí, ale maso tučných jísti bude a paznehty jejich roztrhá.

*Běda pastýři ničemnému,
opouštějícímu stádo!
Meč na rámě jeho
a na pravé oko jeho!
Rámě jeho úplně uschne
a pravé oko jeho dokonale oslepne!“*

(Výklad těchto slov viz v mé Bibli české, III Praha 1925 str. 1013 n.)

Pastýři nedbalí byli také vůdcové národa izraelského za dob Kristových. Sv. Matouš (9, 36) napsal o Ježíši Kristu: „*Uzřev pak zástupy, pojal lítost nad nimi, že byli zmořeni a povrženi jako ovce nemající pastýře.*“ Ta lítost vedla Pána k tomu, že uložil apoštolům: „*Jděte k zahynulým ovčím domu izraelského.*“

Vůdcové národa izraelského za časů Spasitelových nebyli již ani pastýři; byli to spíše zloději a lupiči.

Pán má je na mysli, když přednáší své podobenství,
jež zaznamenal sv. Jan 10, 1—5. 7—10.:

*„Vpravdě, vpravdě pravím vám:
Kdo nevchází dveřmi do ovčince,
nýbrž odjinud vstupuje,
ten jest zloděj a lotr.*

*Kdo však vchází dveřmi,
jest pastýř ovcí.
Tomu vrátný otvírá
a ovce slyší hlas jeho,
a on své ovce volá jménem
a vyvádí je.*

*A když své ovce vypustí,
jde před nimi
a ovce ho následují,
nebo znají hlas jeho.
Cizího však nenásledují,
nýbrž utíkají od něho,
nebo neznají hlasu cizích.“*

*

*„Vpravdě, vpravdě pravím vám:
Já jsem dveře k ovčím.
Všichni, kteří vystoupili (přede mnou)
jsou zloději a lotři,
ale ovce neslyšeli jich.*

*Já jsem dveře.
Vejde-li kdo skrze mne,
bude zachován;
a vejde i vyjde a nalezne pastvu.*

*Zloděj nepřichází,
leč aby kradl a zabíjel a hubil.
Já jsem přišel,
aby měli život a měli hojnost.“*

Dr. Jan Hejčl.

Pracovna.

O duchovní hlouposti.

Jako zvíře řítí se vyfintěný hejsek, namalovaná koketa po ulici ke stolu, k smíchu, zábavě, k . . . A jako běží dnes, bez cíle, bez smyslu, jakousi setrvačností těla, tak poběží ještě několik let.

Běží slepě, tupě, mysl neuvažuje vpřed, nevidí cíle, tím méně cíle posledního. Dnešní člověk propadl strašné myšlenkové tuposti, duchovní hlouposti. Hloupý je ten, jenž neví, co vědět má, čeho potřebuje. A největší hloupostí jest nevědět, jaký význam má celý život, kam vlastně letí všechny kroky; jak je prázdné, protože časem zcela vybrané, myšlení dnešní. Jenom věčnost, Bůh, věčný cíl dovedou zaplniti dokonale člověka. Ostatní jej jen zvolna vyčerpává.

A tak nastává strašná prázdnota, zvířecí otupělost.

Nevědomost, otupělost o smyslu života, bytí, světa!

Svatý Tomáš tu mluví přísně o hříchu hlouposti. A jako nejstrašnější příčinu udává hřích nečistý. Neb nečistý hřích dává nejsilnější rozkoše a proto nejvíce tajně vyčerpává ducha, protože jej nejsilněji drží při zemi a nejsilněji mu brání vzlétnout a mysliti na Boha.

Dnešní nevěra a dnešní nemravnost jsou pojiny souvztažné. A s 80 proc. jistotou můžete určití rouhače, tupiče církve, kněží a řeholnic jako smilníky! Nechá-pou Boha a Boží, protože duši zakrněli, nechajíce jen tělo žíti.

Braitó.

Laboribus confectus.

Nikdy se mi nelíbily na smutečních oznámeních ohlášení, že zemřel „senio confectus“, nebo „marasmo senili confectus“. Oč krásnější, hlubší jest takové ohlášení smrti sv. Františka Xaverského. Jaksi mě to dojalo, když jsem četl v jeho lekcích v breviři v den jeho svátku: „Laboribus confectus“. Aj, to jest již jiná řeč. Pracemi schvácen, prací stráven, zesnul v Pánu. Jak se to tak divně hodí k sobě: Svatí umírají pracemi schvácení a my umíráme stářím, marasmem strávení. Ale neměli bychom takto umíratí: Proto také náboženský

život našeho lidu, našeho národa, také umírá marasmem, také jest schvácen stářím.

Marasmus senilis: Bič suchého výšklebku, sebevědomého sviští nad námi: Máte jen babičky, a až ty babičky vymřou: Pak, umřete i vy, a jak umřete? Tak jako ty babičky: marasmo senili!

Život jarý, jásající, bouřlivý, prudký, hořící život jest život katolicismu, jest život náboženský. Probůh, co jsme z něho učinili! Skutečně stařecký, neživotný obraz. Náboženství, které jest již jakoby neschopné, aby vedlo národ, aby vedlo vlastně již jen duši naši. Stařeckost našeho duchovního života! Protože neumíme jej žítí, protože jsme byli věchýtky duchovními a duševními již od prvního počátku svého vlastního náboženského života. Náboženství v našem nitru tak slabě plápolalo, tak nějak jako knůtek v oleji na dušičky. Takové světlo, které bylo opravdu světlem za mrtvé. Mrtvé duše, mrtvého náboženství.

Život vraťte duši, života dejte duši. Aby náboženství skutečně vedlo duše k Bohu, abychom pochopili přikázání jako cestu k Bohu, jako projevy velké přízně Boží, jež nám ukázala, jak třeba k němu jíti a jak třeba se varovati toho, co by nás od něho odvedlo. Aby naše myšlení bylo vedeno posledním, pravým posledním cílem, totiž Bohem, abychom na vše se dívali jeho zrakem, jeho Prozřetelností, jeho úmysly a plány, abychom rozuměli Bohu, abychom žili stále v něm a z něho.

Proč je duchovní život jakýsi luxus, jakési privilegium jen několika dušiček? Není to jejich privilegium a není zbožnost a duchovní život jen lék pro ty, kteří nemohli si najíti jiného sportu. Duchovní život jest povinností všech. Všichni jsme povoláni k tomu, abychom se stali čím dál tím dokonalejším obrazem Božím, abychom se čím dál tím více přiblížili k Otci v nebesích, jenž jest dokonalý. To jest již dáno samým principem života. Život se má rozvíjeti a proto proč hledati theologická zdůvodnění, zda jsme pod hříchem povinni neb ne snažiti se o dokonalost, když život sám svou povahou nás ke svému rozvoji vybízí.

Laboribus confectus: Abychom zemřeli ne suchopárem duchovním, ne chladem, ne zímou, stářím duše naší, jež již nedovede ničeho milovati, k ničemu vzlétnouti, pro nic se rozohniti a nadclinouti, nýbrž abychom zemřeli ke konci cesty poctivé, plodné, jež nás přivedla co nejbliže ke stánku Božímu.

Laboribus confectus: Ti, kteří jsou povoláni, aby šli na rozcestí, kteří mají takové dary, jež je nutně pudí na rozcestí, aby tam hledali, kteří nedovedou najíti domova, protože byl jim odepřen, protože mají si vybudovati domov svůj v duších a přes ně pak v Bohu svém, nechť se nebojí, že Pán bude od nich příliš žádati. Každá láska je požadující. Čím horoucnější láska, tím více požaduje a vyžaduje. Dejte mnoho, protože je to krásné moci dávatí a dávatí, protože Bůh chce, protože toho je třeba, aby on nás více naplnil, jak ve svých plánech určil.

Všichni Boží žháři, apoštolové, blázni pro Krista, jichž svět nechápe, jděte, jděte, stále jděte, neúnavně, stále ještě jděte, běžte, hledejte, podnikajte nemožné věci, na tolik dílů se rozdělte, kolik bude těch, které potkáte na cestě. Co jest lepší: Vkrátku se stráviti, protože jste vlekli za sebou těžké břímě tolika duší, anebo tak pomaloučku si to šlapati s kopečka dolů, nenechávající se vyrušovati ani Bohem ani voláním bližních ani duší vlastních, jež by také pořád něco chtěla? Co jest správnější shnutí, zmurznouti anebo shořeti? Shořeti pro Boha a pro jeho duše nesmrtelné, pro jeho vůli, pro jeho svatost a pro jeho slávu?

Braitto.

Na obě strany.

Mnoho jest ďábelstva na zemi, ale jim nikdy nehrozí bytová nouze. Vždycky jest dosti nejen těch, kteří jim rádi propůjčí své paláce, hrady, sály, taneční a hodovací síně, ale i těch, kteří se s nimi rozdělí o komůrku svého srdce. Chtějí být křesťany, ale nechťejí býti modláři, chtějí býti katolíky, ale nikdy ne fanatiky. Tak napolo, napolo, to „sladké napolo“ dnešních katolíků! Oni hřeší jen tak v slušných mezích, jejich hříchy jsou tak polovičatě nakyslé a jejich křesťanský

život tak polovičatě peklem zatuchlý. Křesťané, je tohle život vás důstojný? Dokud budete pokulhávati na obě strany? Je-li Baal pravým Bohem, jděte za ním, jestliže ale Hospodin Bohem jest, proč mu nesloužíte? Víte, že království nebeské násilí trpí a vy jste změkčili a při prvním boji prcháte a místo Bohem, jehož si máte v zápase dobýti, spokojíte se s drobnostmi světa, o něž zde musíte svést zápas daleko trpčí s hnusem nad svou titěrností, s hrůzou nad prázdnotou duše, se srdcem neuspokojeným a zmítajícím se v předsíní radosti, protože ďábel každého dovnitř nepustí. Dábelstvo jest ekonomické ve svém rozdávání. Dává mnoho jenom těm, kteří mohou hodně krutě a pekelně zoufale se svíjeti. Chamradi polovičaté té sypou jen plevy a mláto!

Jste povoláni, abyste srdce svá přetvořili podle podobnosti Otce dokonalého, a vy zatím si tak spokojeně hovíte v neřádstvu věcí všedních a pomíjejících, jež nemohou, nedovedou vás nasytiti a jež jenom tím palčivěji rozedrou vaše nitro hořkým hladem.

Bůh oškliví si vlažné, polovičaté a počne je vyvrhovati ze svých úst. Vlažní: tak blízko božského ohně. Co ledu asi pekelného musejí pohřbíti v svém nitru, aby tak vychladl až k vlažnosti božský oheň. Vlažnost, polovičatost: pomalé navykání si na svět, na hřích, na ďábla. Dlouho si takhle mnohý hrál, tisíckrát vyklouzl Bohu i ďáblu, až po tisíc a jedné nevyklouzl ani jednomu ani druhému, až jej Bůh zanechal jako odporné, vlažné sousto pro toho, pro něhož je jediné dobré.

Jak si představujete Boha? Že má mít radost z vás, kteří žijete poněkud pro něho a tudíž znáte ho, tudíž víte o něm, o jeho vůli, o něm, že jest posledním a pravým cílem a přece přesto, když tisíce kroků učiníte pro sebe a pro svět a pro hřích a jen jeden občas krůček pro něho?

Volá vás a vy se zastavujete po cestě u tisícerych trotek? Tak o něho stojíte? Co je vám milejší? Ano, říkáte, my přece jdeme k Bohu, ale proč jdete nejdříve k tomu, co ho od vás odvádí, proč všechno vás dříve a více zajímalo než On?

On chce nás mítí zcela pro sebe, on chce, aby prostředky odpovídaly cíli. Je-li On Bohem naším, je-li On Cílem naším, život nemůže téci stokou světa, hříchu, třeba ne páchnoucích smrtí věčnou, nýbrž musí téci vůlí jeho, přikázáním musí býti přibližování stálým a důsledným řeky života k Oceánu. *Braitto.*

Pravá pobožnost k Duchu sv.

Zdálo se mi, že vidím našeho Pána stojícího a opírajícího se o velký strom. Kolem něho bylo obilí a hrozny uzralé vůní světla jeho.

A tu jsem slyšela hlas řkoucí mi: Svět a řeholní společnosti hledají stále nové pobožnosti a zanedbávají pravou pobožnost k Duchu svatému. Proto tolik bludů, rozmrsek a proto v nich není světla a pokoje. Nevolá se dostatečně o Světlo, jak by se mělo volati. Světlo dává poznati pravdu . . . i v seminářích se to zanedbává . . .

Mezi řády vládnu pronásledování a žije žárlivost. Proto jest svět ve tmách.

Kdo bude vzývati Ducha sv., ať ve světě ať v klášteře, a bude mítí úctu k němu, nezemře v bludu.

Kněží, kteří budou kázati tuto úctu k Duchu sv., obdrží světlo, když budou o Duchu sv. k jiným mluvití.

Bylo mi řečeno, že by bylo záhodno zavésti, aby každý kněz na celém světě aspoň jednou měsíčně sloužil mši sv. ke cti Ducha svatého. Těm, kteří budou přítomni této mši svaté, dostane se zcela obzvláštního světla a zvláštní milosti.

Bylo mi řečeno, že ďábel bude jednou napodobiti v osobách světských, duchovních i řeholních podobu Pána našeho i jeho slova. Kdo však bude vzývati Ducha sv., odhalí blud.

Viděla jsem tolik věcí ohledně této pobožnosti, že by se o tom mohly knihy napsati. Ale nedovedu vše opakovati. A pak, jsem nevědomá, neumím ani psáti.

Pán sám odhalí světlo tomu, komu bude chtíti.

*S. Marie od Ježíše Ukřižovaného.
Myšlenky str. 28.*

Žeň.

Duchovní život.

CUTTAZ: *Le juste* (Annecy, 1929, Gaudillière, str. 248, cena 15 frs.). Dlouho čekaná studie. Účinky a působení milosti posvěcující ve spravedlivých. Dílo ne tak spekulativní, jako dobře syntetisující k pokornému sklonění a životu podle milosti. Celý život milosti posvěcují v duších obdařených posvěcující milostí rozvíjí se před duší, jako zázračné panorama, učí vážit si milosti, báti se ji ztratiti, protože ukazuje na její cenu a stále jí a z ní žíti. Vřele doporučuji, zvl. kněžím a bohoslovcům, pro něž ostatně jest též kniha psána. Braitto.

DORFLER PETER: *Die heilige Elisabeth*. (Ars sacra, Müller, München) 1930, 64 str., cena 2 M. Legie svatých Božích; a přece mezi nimi někteří, na něž vždy rádi patřime všichni. Ne darmo se Dörfler zahleděl do dávná ke sv. Alžbětě, poněvadž právě nám — lidem ve světě — je blízka velikou láskou, velikou obětí v Bohu. Proto dílko podává mnoho dobrého — řekl bych: sva-

-a.

EMMERICOVÁ CTIH. ANNA KATEŘINA: *Život Panny Marie*. (Kuncíř 1930, str. 490.) Druhé vydání této knihy tak krásné a tak vzácné. Mnoho se tak zvaní učenci naponilovali sekretáře omilostněné Kateřiny a jemu přikládali vlastní sepsání a původ těchto vidění. Ale, ne, to není možné. Tohleto si člověk prostě nevymyslí. To raději věřím, že se jedná o vidění a zjevení v knize, než, že by podvodník takhle dovedl psáti. Podvodník se pozná na patnácté stránce a zde stránka za stránkou jest přetížena pravdivostí, bezprostředností zření. Duše ráda zapomíná na celý svět při tom, protože kdo miluje Pannu přesvatou, touží mnoho a mnoho o ní věděti, jako děti, jimž předčasně zemřeli rodiče, nemohou se nikdy nasytiti zprávami o svých rodičích. Taková kniha hodně obohatí duchovní život, naučí ještě více milovati Pannu Marii a duši roznítí touhou, co nejdříve již býti u Matičky, doma. Kuncíř zase vykonal krásný, velký čin tím, že knihu vydal. Kéž by kniha nezapadla, kéž by ji musil Kuncíř stále a stále znovu vydávati. Odporučuji co nejvřeleji. Braitto.

GRÖNINGSJAKOBS, J.: *Leidensgeschichte unseres Herrn Jesu Christi*. (Herder, Freiburg) 1930⁵, stran XII+364, cena 4 (5.40) Mk. Herderovo nakladatelství se novým vydáním G. jistě zavděčí mnohým přátelům rozjímavé četby. Autor zachytil z utrpení Páně každou drobnost, každý záblesk duchovní ceny souvisejících událostí a vhodně dovede užiti pro každou věřící duši. Velmi přiměřené pro postní dobu.

CHASLE LOUIS: *Schwester Maria vom Göttlichen Herzen Droste zu Vischering*. (Herder, Freiburg) 1929, stran XVI+372, cena 4.50 (6.50) M. Život řeholnice Dobrého Pastýře. Urozená Boží, snoubenka a apoštolka Božského Srdce; vzor spojení života činného a rozjímavého. Autoru byl dán dar umění, že jeho dílo

(? nebo spíše dílo Boží milosti v duši služebnice Boží) upoutá a vede k povznesení i duši žijící ve světě. Byloť mi těžko přestati čísti ve stanovenou dobu. Ženám, řeholnicím a každému ctiteli Božského Srdce.

LIPPERT PETER S. J.: *Credo - Der Erlöser*. (Herder, Freiburg) 1930, stran VI+164, cena 1.60 (3) M. Lippertova díla jsou i u nás dobře známa a také ceněna, poněvadž je v nich esprito životní síly z víry a vědění; nic vzdychajícího a nyjícího, ale pokorné vzepětí duše v první hříchu a v jeho následcích za Vykupitelem.

LIPPERT PETER S. J.: *Unser tägliches Brot*. (Ars sacra, Müller, München) 1930, 54 stran, cena 1.50 Mk. Tři radiové řeči o Eucharistii; těžko říci, která z nich duši bližší, zda řeč o Božím Těle, či o posvátné bázi nebo o rozmnožení chleba. Démonové jiskry náboženské četby.

Magnificat. (Herder, Freiburg) 1929, stran XVI+832, vydání pro školní mládež, 2.80 M. váz., malé jemné vydání váz. 4 M. Modlitební kniha frýburské diecése v novém vydání. - Hledat přednosti? na první otevření padnou do očí: systematické soužití s církevním rokem, vysvětlivkami, modlitbou a písní. Denní zbožnost katolíka a jeho život od začátku do konce a Führichovy obrazy mluví ke každému. Jedna z ideálních modlitebních knih.

MARIE DE L' INCARNATION: *Écrits spirituels*. (Québec-Paris, Desclée, I. díl, str. 416 lex 8°, cena 70 frs.) Třeba uvést k nám velkou dceru sv. Voršily, která měla největší vliv na duchovní utváření rodící se francouzské Kanady. Mystická hloubka, asketická přesnost a spolehlivost vyznamenávají celé dílo této svaté řeholnice, jež patří k největším mistrům duchovního života. První díl obsahuje její zprávy podávané duchovnímu vůdci o vnitřním životě. Prosté, hluboké, čisté zprávy, které jako blesk osvětlují temno mystických hlubin, kamž vede si Pán své vyvolené. Doufám, že nám bude možno uskutečnit v naší Edici, jež chce podávat čisté krystaly duchovní literatury, vydání též něco z této velké učitelky.

MASSON: *Vie chrétienne et vie spirituelle*. (1930, Bloud, Paris, str. 226, cena 12 fr.) Všem srozumitelný úvod do vědy asketicko-mystické. Nebaví se příliš debatami, nehledá nikoho potírati, neztrácuje cizích metod, nýbrž využívá kladně celé práce posledních dob o objasnění otázek z duchovního života. Prohlíží podstatu duchovního života, povolání k dokonalosti, podstatu křesťanské dokonalosti, zdroje naší osobní svatosti a prostředky její. Dílo klidné, smířlivé, jež si s užitek každý přečte. Má tu velkou cenu, že podává první a základní o sobě dostačující přehled zásad duchovní cesty.

PAFFRATH, DR. THARSICIUS, O. F. M.: *Gott Herr und Vater*. Gnadenführung der biblischen Offenbarung. Paderborn 1930. Bonifaciusdruckerei. 726 str. RM. 12.-

PETERS, PROF. DR. NORBERT: *Unsere Bibel*. Die Lebensquellen der Heiligen Schrift. Paderborn 1929. Bonifaciusdruckerei.

rei, 528 str. RM. 9. — . Písmo svaté jest nejpřednějším, nejdůležitějším a nejvydatnějším pramenem pro duchovní život. Snažili jsme se vždycky čtenáře upozorniti na význam četby Pisma sv., uváděti je do knihy knih a posloužiti jim pracemi našich vedoucích biblistů. Proto upozorňujeme dnes s velikou radostí na dva cenné spisy, které by mohly mnohým býti výtečnou pomůckou při biblické četbě. V Naší bibli rozdává známý prof. dr. Norbert Peters veškeré bohatství svých zkušeností, které získal zabýváním se s bibli po celý svůj život. Začíná krásným úvodem o věčné knize lidstva, kterou jest Písmo sv. Další kapitoly jsou: bible a tradice, církev a biblická četba, rozmanitost a jednotnost bible, její inspirace a neomylnost. Dále: o dějinách textu, o kritice textu, o vulgátě, výklad Pisma sv., význam vědy pro biblické badání. Druhý odstavce jedná o kulturním významu bible: bible a umění, poesie bible, evangelia a umění, bible a básnictví, bible a dějepis, bible a filosofie. Pro duchovní život nejpłodnější jsou stati: náboženské světlo bible, náboženská síla a útěcha z bible, zjevení Boží v bibli Ježíšem Kristem, bible a theologie, bible jako lidová kniha, modlitba v bibli, bible v liturgii, v kázání, v katechesi, bible-kniha o Prozřetelnosti Boží, o důvěře v Boha, o spasení atd. atd. Kdo touží po dobrém návodu ke čtení Pisma sv., ať neváhá si tuto vzácnou, zralou knihu objednat. Vezmi a čti! — Neméně cenné dílo Paffratha, známého vydavatele sbírek starozákonních kázání. Především ukazuje velikost božského působení milosti v dějinách spásy, které vyvrcholí v Novém zákoně. Pod tímto zorným úhlem seřazuje autor texty (přes 1200), hlavně knih proroků. Všechno jest ovládáno hlavním motivem spásy, všechno spěje k vrcholu, kterým jest Mesiáš. První díl jedná o Bohu stvořiteli a pánu, nadzemském a odvěkém králi světa a národů. „Bůh lásky ve Starém zákoně“ je nadpis druhého dílu. (Starozákonní nauka o Bohu lásky; Izrael vyvolený národ; Boží láska v dějinách vyvoleného národa a v dějinách starého lidstva; o Boží věrnosti; důvěra v Boha lásky; Jahve jest Bohem chudých, vdov a sirotků; Boží shovívavost; starozákonní hymny na lásku a milosrdenství Boží.) Třetí díl: Bůh našimi Otcem. (Řídkost názvu „otec“ ve Starém zákoně. Předpověď těsnějšího poměru mezi Bohem a lidmi. Plnilo se Písmo sv.: „Otcé náš!“ Nový zákon, nový život. Sváté dětství.) Paffrathovo dílo je zároveň vzácnou apologií Starého zákona, ukazuje jeho hloubku a krásu i jeho nerozlučitelnou souvislost s Novým zákonem.

Dr. J. Matoušek.

PRZYWARA ERICH S. J.: *Christus lebt in mir*. (Herder, Freiburg) 1929, stran XII + 60, cena 1.40 (1.70) Mk. Páté vydání spisku velmi dobře známého i českým čtenářům dobré náboženské knihy „Eucharistie a práce“. Cinná víra, cinná z vnitřního bohatství milosti, kterou čerpáme ve Svátosti.

— a.

VERKADE WILLIBRORD O. S. B.: *Die Unruhe zu Gott*. (Herder, Freiburg) 1929⁵, stran VIII + 248, cena 4.59 Mk. Živý výklad Augustinova „nepokojné jest srdce lidské...“ Cesta protestantů k Bohu a do zútíši Beuronu. Stránky tak lidské a stránky

stop milosti Boží; při tom krása poesie. Krása věčná spojená s krásou lidského tvoření. Duchovní kniha, jež nahradí i řadu románů; neboť v ní prožitý život.

Jřp.

VERNET: *La spiritualité médiévale*. (Bloud, Paris, 1930, stran 220, cena 12 frs.) Souhrn dosavadních studií o zbožnosti a nauce o zbožnosti ve středověku. Prvá část historicky předvádí mistry a školy duchovní nauky, druhá pak rozbírá nauky samé. Zdůrazňuje středověkou úctu k člověčenství Kristově, ke sv. Matce a svatým. Tato úcta ke Kristu člověku jest mostem ke Kristu-Bohu. Středověká zbožnost byla proto velkolepě a organicky korunována „Následováním Krista“, o něž celá středověká zbožnost usilovala.

Brait.

Z různých polí.

BARRAULT S.: *La Sainte France contemporaine*. (Paris, De Gigord, 1929, str. 350.) Soudy rozdílné o Francii. Jedni ji snižují na hříšnou děvku a zdroj veškeré nemravnosti a my druzí, kteří jsme ji poznali zblízka, ji milujeme, v ní vidíme stále ještě prvo-rozenou dceru církve, dceru, která stále ještě dává nejvíce misionářů, která se tak pečlivě stará o potřeby náboženské rostoucích periferií velkých měst, že nám to mnohdy slouží k zahanbení, že stále ještě všechny řády v ní nejvíce kvetou, že dává největší počet svatých, vyvolených velkých duší v církvi. Nejsme slepí ke stínům, ale my milujeme ve Francii její světa více než jím milují její stíny, aby nemusili následovati jejího dobrého příkladu a mohli stále ukazovati na Francii pohanskou, jež nám nemůže sloužiti za vzor. Nuže, tato kniha Barraultova jest vznešeným přehledem duchovní velikosti Francie v poslední době. Zázrak svatosti, hrdinnosti, obětavosti, inteligence a nadpřirozeného ducha volají v této knize k následování. Plastické jsou zvláště obrazy sv. Terezie Ježíškovy, sestry Alžběty od nejsv. Trojice, o níž jsme psali, konvertity Psichariho. Kniha dobře poučí, vzdělá, potěší.

Brait.

BREMOND: *Introduction à la philosophie de la prière*. (Bloud, Paris, 1929, str. 364, lex 8°, cena 35 frs.) Bremond omámen velkými postavami duchovních učitelů v XVII. století ve Francii, vydal se na válečné tažení proti nepřítelům hlubokého duchovního života, zvaného tím dnes tolik kompromitovaným slovem: mystika. Bremond neměl dříve uctivého slova pro spekulativní teologii a nyní oslněn některými vůdci, ochutnává s rozkoší theologické zdůvodnění mystických nauk a směrů. To pak působí, že klopýtá krok co krok o své aprioristické představy: asketicismu, jenž ho pak všude straší. Dokonce vidí jím i nakaženo dnešní podávání exercicií sv. Ignáce. Bylo proto velmi záhodno, že sv. Otec ve své poslední encyklice, toto popřel, chválil exercicie sv. Ignáce, tak jak jsou a jak se podávají, jich velký význam a užitek. Bremond pustil se do polemiky o tomto bodě s nepřítelem velmi nebezpečným, theologem Cavallerou. A tak mu nepomáhá ani bystrost, ani pohotovost, ani francouzský esprit, v němž je

Bremond mistrem. Při veškeré hloubce psychologie, sečtělosti a smélosti úsudku bylo by dílo Bremondovo plodnější a silnější, kdyby bylo fundováno obdobnou hloubkou theologickou. Je to škoda, protože v celku je to dílo velkolepé a obdivuhodné.

Brait.

CATHREIN: *Sozialismus und Katholizismus*. Paderborn b. r. Bonifaciusdruckerei. 100 str. RM. 3-20. Starý odborník probírá v tomto přehledném spisu základní problémy socialismu v kapitolách: co chce socialismus, nauka církve o soukromém majetku, církev a pojem soukromého majetku, církev a dnešní majetkové poměry, církev a kapitalism, církev a stavovský boj, socialismus a náboženství; manželství, výchova a rodina v socialismu, socialismus a škola.

COHNEN: *David ein königlicher Jungmann*. Alttestamentliche Predigten, Heft 28. Paderborn 1930. Schöningh. RM. 1-35. Deset dobrých promluv k mládeži.

DICKENS CH.: *A christmas carol – Un chant de Noël*. (Payot. Paris) 1929, str. 193, cena 18 frs. Metoda učiti se cizímu jazyku četbou. V ní zahajuje novou sbírku „Collection des deux textes“ Payot; vedle textu originálu je přesný překlad. Kdo se učí oběma jazykům, má výhodu.

DREYER: *Die religiöse Gedankenwelt des Salomo ibn Gabirol*. Ein Beitrag zur Religionsgeschichte des jüdischen Mittelalters. Leipzig 1930. Verlag Eduard Pfeiffer. 158 str. RM. 9-.-. Příspěvek k náboženským dějinám židovského středověku ve Španělsku pod maurskou vládou. V tom období a prostředí židovské básnictví, židovská věda, ba i náboženský život Židů se dožily jakési renesance. Dreyer studuje hlavně tuto náboženskou renesanci. Salomo ibn Gabirol byl z vedoucích hlav této epochy. Jeho postava nás zajímá proto, poněvadž vrhá mnoho světla na vliv Arabů ve Španělsku 11. století, vliv, který má tak velký význam v dějinách středověkého aristotelismu a scholastiky. Náboženské názory Salomona analyzuje Dreyer v kapitolách: Mesiáš, hřích. Bůh.

EHRLE: *Aus dem Wertleben des Kleinkindes*. Münster 1930. Regensbergsche Buchhandlung. RM. 1-50. Autorka studuje pomocí experimentální psychologie, jak hodnotí věci dítě mezi 2. až 7. rokem. Mnoho zajímavých přehledů a statistik.

HEINISCH: *Das Buch Genesis, übersetzt und erklärt*. (Verlag von Peter Hanstein, Bonn. Str. XII. + 436. Cena 15 RM.) První svazek, t. zv. Bonner Bibel, kterou se nám dostane nového vydání svatých Písem, stojícího na výši nových výzkumů. Profesor university v Nymwegen v úvodu probírá podrobně otázky autenticity Pentateuchu, oceňuje první knihu jeho po stránce literární a historické. Pak překládá a výkladu dává skoro více místa, nežli textu samému. To není na závadu knize, naopak. V překladu autor se nehoní za moderními biblistickými sensacemi, ač jsou mu všechny známy. Snaží se co nejvíce udržeti tradicionální text bible a správně ukazuje pak v poznámkách na slabiny všelijakých překladatelských sensací a odvážností. Velmi k dobru je knize

upotřebení a kritické zpracování babylonských vykopávek a vůbec všech skutečných i tak zvaných paralel k biblí. Pro německý národ je toto vydání bible skutečnou událostí. A my, doporučující tuto biblí pozornosti příslušného čtenářstva, nemůžeme nevzpomenouti s hrdostí našeho Hejčlova vydání bible, jehož význam nám dokazuje každé nové jinojazyčné vydání bible.

— es —

KETTER: *Die Magdalenenfrage*. Trier, 1929. Paulinusdruckerei. 55 str. RM. 0.50. Autor dokazuje, že hříšnice, která mazala Ježíše, Marie z Bethanie a Maria z Magdaly jsou tři různé osoby. Zajímavá a pilná práce!

LESAGE ROBERT: *La sainte Messe selon des Rites orientaux*. (Aubanel fils ainé, Avignon), 1930, stran 126, cena 12 frs. Francouzi berou vážně napomenutí papežů o poznání východních liturgií. Svého času referováno o díku této sbírky „La prière et la vie liturgiques“ v liturg. roku řeckém. Lesage podává pěkný a přístupný přehled všech mešních obřadů východních. Je to knížka dobře informativní a při tom pravá příručka k mešním pobožnostem. Pro účastníky východních obřadů a pro katechety nepostrádatelné, neboť zde jsou všechny východní obřady.

— a. —

LINDNER: *Der usus matrimonii*. Josef Kösel & Friedrich Pustet, München. 244 str. RM. 5.—. Dějepisná, na veliké a bedlivé badatelské činnosti založená studie o názorech na užívání manželství v Písmě, u nejstarších církevních Otců a ve všech stoletích až do nejnovější doby. Otvírají se tu velmi zajímavé pohledy do dílny ducha, snažícího se dati všemu křesťanské posvěcení, jakož i podivuhodná spojitost práce ducha lidského na všech stranách.

— es —

MERESCHKOWSKIJ: *Das Geheimnis des Westens*. Atlantis-Europa. Leipzig b. r. Grethlein & Co. 557 str., nev. RM. 7.—, váz. RM. 14.—. „Přišel den a noc pln nejhroznější hrůzy, kdy ostrov Atlantis se potopil do hlubin moře a zahynul.“ „Nepolepšíte-li se, všichni zahynete.“ Toto moto na začátku těchto rozjímání o posledních věcech dobře vystihuje ducha a obsah celé knihy. Je to nový dokument ruského eschatologismu, který se čestně řadí k podobným spisům Tšaadajevů, Gogolů, Dostojevských, Solovjevů, Rosanovů a pod. Mluví z něho k smrti zraněná duše ruská, která prorokuje novou světovou válku. „Mohli bychom zabrániti této druhé válce, kdyby vzpomínka na první nám zůstala v živé paměti; avšak tato vzpomínka podobá se kalné lampičce nad hrobem neznámého vojína.“ Mereškovskij vidí hrozné paralely mezi zánikem Atlantidy a dnešním stavem Evropy. Sečtenost spisovatele je překvapující. Odporný racionalism a extrémní symbolism míchá myty a skutečnost náboženských dějin dohromady. Myšlenky — částečně oprávněného — pesimismutanece čarodějnic k refrénu: zánik západu. Předpokládá nadmíru zralého, theologicky pevného čtenáře.

Prof. Hones.

J. C. B. MOHR: *Religion in Geschichte und Gegenwart*. (Paul Siebeck), Tübingen. Lief. 71-72. Micha — Monotheismus. Toto

číslo je novým důkazem věčnosti tohoto díla při projednávání témat o smíšených manželstvích, misiích mezi pohany, středověku, mnišství atd.

— es —

LUDLIPP: *Le soldat de Fernand Cortez*. (Spes, Paris) 1929, stran 205, cena 11 frs. Dobývatele Ameriky — což může být pro mládež zajímavějšího? Vypravování dobyvatele, španělské zvyky, prostota lyriky dvou srdcí upoutají ducha odrostlejšího hochy. Abbé Klein umí dobře volit, co mládež pobaví a také zúšlechťí.

jfp.

PAPINI: *San Agostino*. (Valecchi, Firenze, 1930, stran 417, cena 15 lir.) Věru laciná a přece krásně vypravená kniha, v níž uložil Papini všechny svůj latinský obdiv a křesťanskou vděčnost k velkému učiteli církve, jehož jméno se nyní zvláště jeho jubileem připomíná. Není to život sv. Augustina, nýbrž grandiosní pohledy básníka a psychologa, jenž zná tak dobře duši lidskou a ukazuje, jak křesťanství, z něhož právě sv. Augustin vyrostl, hluboko sestupuje do lidského nitra, jak je chápe, jak je dovede oblažiti. Kapitoly seřazené podle hlavních životních dat vývoje sv. Augustina činí z knihy jedno z nejlepších, co bude letos v přívalu literatury augustinské napsáno, protože jest psáno více krví, srdcem a duší, než perem, ctizádostí a povídavostí. Braitó.

POLO MARCO: *Les Merveilleux voyages dans l'Asie du XIIIe siècle*. (Spes, Paris) 1929, stran 214, cena 11 frs. Myšlenka Maurice Turpanda dáti katolické franc. mládeži upravený slavný cestopis Marca Pola byla výborná. Text zbavený rozvlácnosti i nezvyklých výrazů a doprovázený obrázky ze starých rukopisů zaujme i dnešní duši. Mluvíti o ceně samého díla je zbytečno, pozorovatel pracoval jako umělec i jako vědec.

jfp.

PROFESSEUR, UN DE SÉMINAIRE: *La joie dans l'année liturgique*. (Aubanel Fils Aîné, Avignon) 1929, stran 100, cena 7-80 frs. Často, i dnes ještě, padne nesmyslná věta o chmurnosti křesťanství. Saini katolíci zapomínají apoštolské pobídky „Radujte se v Pánu!“ Autor jemného citu a dobrých znalostí theologie, vidí i liturgii celého církevního roku tolik projevů svaté radosti a důvodů k ní. Radost jedna z podmínek štěstí. Opravdové pochvaly zasluhuje pochopení a umění spisovatele.

— a.

QUINET ABBÉ: *Carnet de préparation d'un catéchiste*. (Spes, Paris) 1929, stran 401, cena 10 frs. V loňském ročníku Hlubiny jsme referovali o prvním svazku „pedagogických poznámek“ pro katechetické vyučování. Prakticky jsme se přesvědčili o ceně díla, v němž je sneseno vědění, víra a cit pro dětskou duši. Zařadili jsme toto dílo mezi prvotřídní příručky katechety a vychovatele. Druhý svazek o milosti v svátostech naše přesvědčení jen utvrzuje. Oprávdou doporučujeme zvláště mladým katechetům; co velmi ceníme, je bohaté „uživotnění“.

— v.

RELIGIEUSE ANONCLADE: *La bienheureuse Jeanne de France*. (Aubanel fils Aîné, Avignon) 1929, stran 40, cena 2 frs. Brožurka, která podává stručný životopis zakladatelky řádu Anonciade, bl. Jany, dcery Ludvíka XI. Postačí pro první informaci.

RUSCH, O. CAP.: *Auf biblischen Pfaden*. Paderborn 1930. Schöningh. 255 str. s vyobr. RM. 4.20. Tato kniha není žádným Baedekerem. Prostým stylem líčí, co autor užíel kde zajímavého a velkolepého. Existuje mnoho cestopisů o Palestině, tento však jest psán se zřetelem na četbu Pisma sv.

Schriften der religiösen Sozialisten. Verlag der religiösen Sozialisten Ruppurr. b. r. (Wie es zum Bund der religiösen Sozialisten kam, Die Arbeiterencyclica des Papstes Leo XIII., Predigten sozialistischer Geistlicher Deutschlands, Die Seele des Proletariats, W. Hohoff und der Bund katholischer Sozialisten, Christliche Sittlichkeit und sozialistische Wirtschaft, Das religiöse Problem des Marxismus, Die Staatsauffassung von Marx und Engels, Von Naumann zu den religiösen Sozialisten, Unschuldig verurteilt.) Vyžádali jsme si pouze jeden spis z této sbírky k recenzi — nakladatelství nám poslalo 11, což jest znamením, jak mu záleží na rozšíření těchto spisů. Je jisto, že hnutí náboženských socialistů je zajímavým zjevem dnešní doby. Nelze ještě očekávat kapitulace socialismu před náboženstvím, ale mnozí volají po revizi marxistického systému, pokud stojí na základe materialismu a jeho názoru na svět. Náboženští socialisté nepřiznávají nutnost této revise. Vykládají socialismus více jako pouhý antikapitalismus. Proto mají tyto spisy pouze význam informací pro ty, již sledují veškeré náboženské proudy doby.

SVENSON JÓN: *Islandské povídky*. (Kuncír, Praha 1930). Kolikrát rádi utečeme do tichých samot, abychom byli sami se svou únavou. Ačkoliv toto má být knížka pro mládež, neváhejte v takové jedné chvíli též si tam vzít tuto roztomilou, pravdivou, čistě krásnou knihu. Nic není na ní hledaného, vše je tak prosté a pravděpodobné, ač napínavé a zajímavé. A máte-li pak co činiti s mládeží, vypravujte jim knihu, dejte ji jim opakovati a uvidíte, jak se jim zajiskří zrak. Zase jedna velmi dobrá kniha psaná jesuitou, islandského původu.

Brailo.

UNDSET SIGRID: *Jenny*. (Éditions St. Michel, Liège, 1930, str. 374, 15 fr. I. díl.) Francouzský překlad románu Undsetové, jenž jest po „Dceři Lavranově“ nejlepším dílem autorčiným. Undsetová psala toto dílo opravdu se zánícením a láskou. Román ženského srdce, které naději překonává rány, jež mu zasadila nerozumná láska. Naděje, jež všechno boří a pálí, nechávajíc jen jedno, pravou čistou lásku, která potřebuje smrti vysvoboditelky. Román strašný, protože pravdivý jest soudem nad morálkou výlučně voluntaristickou, jež zanedbává poznání. Překlad vítaný, dokud nebudeme mít vlastní překlad český. S. B.

WOOLLEY: *Vor 5000 Jahren*. (Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart. Str. 120, cena 6.50 RM.) — Četnými obrazy provázená zpráva o nových vykopávkách ve městě Abrahamově Ur. Otvírají se tu zcela nové pohledy na biblická vypravování o Abrahamovi, o ráji, potvrzeno je vypravování bible i otevřeno plnější jich pochopení. Pro učitele náboženství a pro přemýšlejícího čtenáře bible je to neocenitelná a nevýslovně zajímavá kniha. —es—

Dar moudrosti.

(Kurs o darech Ducha sv. 4.)

Neznáme, neznáme své bohatství dítek Božích, nevíme, jaké poklady uložil Bůh dobrý v duši naší. Chtěl si ji dokonale zase přitáhnouti pro sebe, chtěl, aby ti, kteří jsou jeho, byli ve světě, ale nebyli ze světa.

Když se ponoříme poněkud do hluboké nauky církve o Darech ducha sv., jak zcela jinak se nám jeví náboženství, jaké závratné propasti odhaluje pak v duši naší.

Až se dech zatajuje, když popatříme na ohromující dar Moudrosti. Moudrost lidská! Dnes i prosté moudrosti se lidé smějí, i moudrosti lidské, získané, i moudrosti starců. Mládí nepotřebuje moudrosti, nechce jí, snad též proto, že staří s touto moudrostí svou zároveň též jho své osoby na ně kladou. Ale přece jest moudrost důležitá v lidském životě. Co jest prostě moudrost? Moudrost ve své podstatě jest definována sv. Tomášem jakožto soud o věcech podle nejvyššího hlediska, podle nejvyšší, poslední příčiny: „Judicium de rebus secundum altissimas causas.“ Moudrost lidská odezírá ráda od pravé, poslední, první a nejvyšší příčiny a proto je tak nedostačující, proto jí tak zřídka přísluší pravé jméno moudrosti. Můžeme mluvit pak jen o moudrosti v určitém úseku hodnot, tak jako mluvíme o moudrosti ďábelské, jež všechno pořádá a soudí podle příčiny nejnižší v bytí, ale jež byla povýšena na příčinu první a poslední. Proto moudrost pekla, smíme-li užiti toho svatého jména pro tuto moudrost, což však i sv. Tomáš činí, jest děsně, nekonečně hluboká, tak jako jest hluboké peklo, hluboká, to jest, sestupující na nejnižší možný stupeň smyslu dění a hodnot.

Moudrost vůbec podobá se pohledu poutníka, jenž vystoupil na nejvyšší vrchol hory a s tohoto vrcholu vše posuzuje, vše zároveň vidí, nic mu neujde a všechno v jeden ladný obraz podle nejvyššího bodu svého pozorování pořádá.

Jsou vrcholy lidské. Mnoho lidí zůstává na nich stát po celý život. Bohužel i mnoho křesťanů. I mnoho křesťanů po celý život o všem soudí tak, jako by vlastně nevěřili. Jako by vlastně nebyli přesvědčeni, že Bůh jest Prozřetelnost, že Bůh jest Otec, že jest láska, že jest poslední cíl, k němuž všechno ostatní má a musí směřovati, jestliže se nechce minouti strašně cílem celého života, má-li vůbec mít život smysl. Vnější náboženské úkony je označují jako křesťany, ale život jejich je život praktického naturalismu, je životem praktických pohanů.

A přece všem byl dán na křtu svatém a tolikráte s milostí posvěcující vrácen dar Moudrosti. Dar pravé, jediné moudrosti, moudrosti Boží. Máme povinnost dáti se vésti tímto darem, žít z něho.

Bůh musí se stát skutečnou prvou příčinou a posledním cílem naším; je třeba, abychom se na vše dívali jeho zrakem, abychom v jeho moudrosti hledali smysl a důvod všeho. Aby celý náš život byl řízen touto moudrostí, moudrostí Boží.

Ta moudrost žádá především, abychom Boha vědomě postavili jako vrchol, k němuž všechny naše činy směřují, abychom všechno od něho přijímali v životě jako projev jeho božské vůle, abychom v ní hledali oslavení Boží. Jest ďábelskou zvráceností všechno kolem sebe jen stočiti, všeho jen pro sebe použití a k Bohu jen v okamžicích nedostatku, hrůzy, nejistoty, bolesti, opuštěnosti se utíkati. Neříkám, že bychom se neměli uchýlovati k Bohu, když potřebujeme pomoci jeho. Vždyť tím vyznáváme Boha, Otce a Tvůrce a Pána, ale jedno nesmí býti v životě křesťanově, aby znal Boha, jen když ho potřebuje v časných záležitostech, protože to znamená Boha snižovati na našeho služebníka, protože to znamená nemilovati Boha, nýbrž sebe, protože je to náboženství hmotářské, a to má nesmírně daleko do čistého, nadpřirozeného náboženství katolického, v němž všechno jest zaměřeno k větší cti a slávě Boží.

Dejme se vésti darem moudrosti, a ve všem, cokoliv nás v životě potká, hledejme ihned poslední pří-

činu, totiž svatou vůli Boží, hledejme ihned Boha. Jakmile stojí něco před námi, nedejme se svést jiným motivem, jiným důvodem, než aby On byl milován, aby On byl více oslaven, aby jeho svatá vůle se stala. Všechny činy naše, všechny bolesti, všechny snahy k němu zaměříme. Celou činnost denní, všechny práce naše, i ty nejvšednější, z jeho ruky berme jako projevy jeho moudrosti a v jeho moudrosti snažme se jim všem rozumět. Pak nebude pro nás práce a zaměstnání nedůležitého, pak nebude pro nás práce ponížující. Podle moudrosti přesvaté přijímejme též denní události, ať života soukromého, ať veřejného.

Pak nebudeme tak malomyslni, pak nebudeme klásti všechnu naději církve a Pravdy její v lidi a v lidské prostředky, aby námi neplatila výtka žalmistova: „Nedoufejte v knížata, v syny lidské, v nichž spásy není!“ Pak nebudem defajstivsky zahazovati zbraň, jakmile jest pravda Boží zdánlivě poražena, jakmile vítězí nevěra, zlo a hřích. Víme, že nad vším vládne Bůh, že on má čas, smím-li tak mluvit, či lépe, on má věčnost celou a proto počká, třebaže my ubozí červíčky v čase sesvíjející netrpkélivostí čekati neumíme. Darem moudrosti učme se trpělivosti, učme se čekati, učme se doufati a důvěřovati.

Jakmile jednou vystoupíme na vrchol Boží moudrosti, třebaže ne ještě dokonale, tak jako nikdy dokonale se Bohu nepřiblížíme, proto zůstane stále mezi námi nekonečná propast, jež jest mezi Tvůrcem a tvorem, dar moudrosti dále nás vede. Dar umění očistil nás od věcí, jež nepatří k víře, jež nepatří k Bohu, naučil nás přejíti přes tvory k Bohu a nyní dar moudrosti dovedl nás k našemu Pánu. Co jsou všechny věci stvořené před Ním? Co jest všechna krása, všechna stvořená pravda? On, Pravda sama, nestvořená, on Dobro samo, on zdroj všeho. On jest nejlepší předmět pro rozum náš, jenž byl Bohem stvořen pro Pravdu. Rozum náš jest brzo unaven tvory. Ó, kéž jen jest co nejdříve tvory uštván, usmýkán, aby konečně jako jelen zatoužil po prameni živé vody. Pak nás vezme dar Moudrosti jemně za ruku a

upře náš zrak v posvátném ztišení, ve vroucí vnitřní modlitbě na Boží pravdu. Dar moudrosti: zřídlo nazíravé, vnitřní modlitby. Působením ctností a jiných darů očištěná duše nyní jen k Bohu touží a jen u něho spočine.

Láska totiž nadpřirozená, podle nauky sv. Tomáše (2. Il. q. 45. art. 2.) spojuje nás tak s Bohem, že nás totiž zcela připoutává na Boha a v tomto připoutání, v tomto spojení dává rozumu jakoby tušiti velikost Boží, a tušiti skoro experimentálně. Svatý Tomáš výslovně ve své III. části Sumy v otázkách o Poslání k nám tří božských Osob a pak v I. q. VIII v otázkách o přebývání Boha v nás, užívá slova „jaksi“, „quasi“ experimentální poznávání. A zde to obsírněji vysvětluje, naráží zřejmě na nauku Pseudodyonysia o „pati divina“, to jest o přijetí Boha a božských věcí v duši. Láska nadpřirozená připodobňuje duši naší k Bohu a proto ji připodobňuje též k jeho životu, proto též k jeho poznání. Darení moudrosti totiž máme Boha obdobně poznávati, podobně poznávati, jako on sebe poznává. Sv. Tomáš má pro to výraz: „per quendam connaturalitatem“ (ib. art. 3 ad 1). To jest, spojením tak těsným s Bohem připodobňujeme se jemu tak, že si jej jakoby osvojujeme, takže naše činnost stává se podobnou jemu. Z příbuznosti naší přirozenosti, jež byla nadpřirozenou milostí a láskou k Bohu zvednuta, plyne zvednutí i naší činnosti. A tak touto příbuzností s Bohem, jakýmsi vnitřním smyslem, jakousi tuchou, poznáváme Boha, ne již rozbořem, usuzováním a přemítáním, nýbrž onou vnitřní sympatií, jež jest mezi dvěma osobami intimně spojenými, jež sebe vzájemně znají, třeba i bez slov, a jež vytuší, co se v druhém děje.

Tehdy duše jest v zajetí Božím, jím žije, jen v něho se myslí hrouží. Jsme povoláni k tomu, abychom zcela se Bohu oddali. V působení daru moudrosti je silná předchut, bohatý začátek a hluboký závavek. A z tohoto daru moudrosti pak správně usuzuje o celém životě, dovede si duše pomoci i v nejspletitějších okolnostech, dovede se vyprostiti ze všech záhad.

Bůh chce si nás přivést k sobě co nejbližší. Hle, cesta jeho darů, jak ji určil. Proto, uslyšíte-li dnes hlasu jeho, nezatvrzujte uši svých.

P. Silvestr M. Braitó O. P.

Svaté Dětství.

Není mnoho lidí, kteří svůj život skutečně sami žijí. Snad většina lidí je nesena okolnostmi, hnána vírem vášně, spoutána zájmy, zmítána vlnobitím existence jako lodička, o níž se tu chvíli neví, kam bude oceánem hozena. Tyto trosečníky moderního vlnobití vyvádí sv. Terezie Ježíškova svou malou cestou na pevnou půdu, učíc je ovládati život. Ukazuje jim

IV. Pokoj malých.

Neklid je množství, které člověkem smýká sem a tam, pokoj je soustředěnost, upření mysli na středisko, na to, co je nejhlavnější. Po Matce Spasitelově není dnes svěťice ani světce, jež by tolik lidí a tak uctívalo, jako svatou Terezii Ježíškovu. Její postava jest jasným ukazatelem cesty od rozptylování k soustředěnému pokoji. Od svých sester je takto charakterisována: Duše prahnoucí po činnosti, duše plná energie, vznětlivá, duše více smělého bojovníka, než skromně vyčkávající dívčí trpnosti. Byla spíše vábena k sestrám svatého Vincence, aby pečovala o sirotky. — A přece se zavírá nadosmrti do Karmelské poustevny. Když pak před obláčkou se jí táží, proč vstupuje do Karmelu, prozrazuje svou odpověď opět tohoto ducha činnosti: „Přišla jsem zachraňovati duše a modliti se za kněze.“ Ale ovoce činného života chtěla dosíci novou cestou. Seřadíme si tu její výroky, z nichž je jasné viděti tuto cestu.

„Pěstovati krásné myšlenky, psáti knihy, psáti životy svatých, to vše nemá tolik ceny, jak když okamžitě poslechnete, jste-li volány. — Nechte rozrušené rozru-

šenými, vy zůstávejte v pokoji. – Konejte svědomitě, co je vám uloženo, ale šesrdcem nelpícím. – Hle, co jen chce Ježíš od nás: On nepotřebuje našeho díla, ale jediné naší lásku. Nemohu konati stkvelých činů. Co na tom? Já, malé dítě, se držím zcela blízko u královského trůnu, miluji za ty, kteří bojují. – Miluji svou matku církev a vím, že nejmenší projev čisté lásky jí více prospěje než všechna ostatní díla dohromady.“ – Přidejme pak k tomu ještě rozmrzelé slovo jedné pomocné sestry při pohledu na mimo jdoucí sestru Terezii Ježíškovu: „Podívejte se, jak jde! Ta nemá nikdy naspěch! Kdypak začne pracovat? Není k ničemu“ – a máme obraz dosti úplný o pokoji malých. Že totiž je to život, který neutonul v zevnější činnosti, že je to správné docenění podceňovaného, pokoj duše v zevnějších povinnostech s Bohem sjednocené a na Boha spoléhající. V každém povolání, v každé činnosti nejdůležitějším pro křesťana zůstane jeho spojení s Bohem, povšechněji řečeno: jeho poměr k Bohu. Co v tomto oboru vykoná, je nejhlavnější a podle toho je cena jeho života. Svědomitě vykoná svou zevnější práci, ale nikdy se nestane jejím otrokem tak, aby jej cele pohltila. Pak nastává v duši pokoj, bezstarostnost o výsledky, klid i v nejtěžším obětování a bolu. Pokoj, kterého svět, to jest zevnější shon, dáti nemůže, ale jediný Bůh, v duši milovaný a opatrovaný.

Mluvívá se o banálnosti našeho vnitřního, náboženského života. Příčina jest obsažena ve slově knihy Moudrosti: „Schodili jsme cesty neschůdné, moudrosti Páně nepoznali jsme (5, 7)“, a ve slově zkušeného moderního myslitele: „Přes všechny zdánlivě stkvelé výsledky nebudeme mít hlubšího a trvalého vlivu náboženského, dbáme-li příliš světských zásad.“ Banálnost je nízkost pod postavení člověka. Postavení křesťana ve světě jest býti solí země, nikoliv zrnkem v hromadě země. Všechno pozemské je pod jeho stav. Jeho stav vyžaduje především zběhlost v nadpřirozeném, hluboký život a hluboké ponoření v nadpřirození. Proto nemůže býti v duši jeho pokoje, dokud není tohoto ponoření. Nemůže vykonati svého poslání,

chce-li je uskutečniti banálními prostředky lidskými a pozemskými. A musíme to říci, že všechen shon zevnější, i ten náboženský, je pozemský, neroste-li z kypřé, bohaté, žírné půdy nadpřirozeného bohatství ve vlastní duši pracujícího.

Chceme býti velikými neúnavně vyhledávanými lesklými činy, chceme býti velikými úmornou činností – a zatím jediná spása je v malosti. Bůh vyvolil slabé, aby zahanbil silné, praví svaté Písmo. Malost v prostředcích světa, malost vůči Bohu, malost, která nikdy nemá dosti svého utíkání se k Bohu, to jest pramen pokoje a to je pokoj malých, jenž převrátí svět. Zaponínáme snadno, že náboženské výsledky koná Bůh a že tedy k dosažení těchto náboženských výsledků musíme splniti podmínky Boží, nikoliv především podmínky lidské moudrosti, odkoukané pracovníkům pro zájmy světa. Boží podmínka pak je vlastně jen jedna: Nade všechno mějte lásku. A v lásce Boží je pokoj duše.

Když první a hlavní starostí našeho života jest milovati celým srdcem Boha, touto láskou proniknouti všechno svoje jednání, tuto lásku na prvním místě v duši a v zevnějším životě pěstovati, pak nemůže býti duše zmítána beznadějně žádnou bouří. I v největších a nejtěžších starostech vykoná člověk poctivě svou povinnost a při tom neodstrkuje požadavků božské lásky, až bude míti na to kdy – a užasne, co Bůh vykonal pro dětsky věrnou lásku člověka k němu. Nelze to vše přesně popsati, ale zakusí to každý, jako svatá Terezie Ježíškova, postaví-li do středu svého života své synovství Boží. Bylo kdysi řečeno a hladovci zevnějšího shonu to se zálibou opakují, že musíme v Boha doufati tak, jako bychom sami nedokázali nic a zase sami se při tom tak starati, jako by Boha nebylo. Ve smyslu svatého Děťství je druhá část tohoto slova naprosto nesprávná, protože dítku Božímu nesmí ani na okamžik sejíti s myslí, že pracuje jako dítko Boží, milující Boha; dítko Boží především se musí starati, by bylo zachováno sjednocení lásky s Bohem a v tomto sjednocení pracovati a toto sjednocení považovati

za první a hlavní záležitost svého života. Ve zmíněném hesle je nepokoj velikých. Pokoj malých však ví, že při hlubokém sjednocení duše s Bohem, chráněném jako nejhlavnější záležitost životní, zdánlivě nepatrná práce zevnější přinese překvapující účinek. Písmo praví: Milujícím Boha všechno prospívá. Ten nejhlubší smysl mají slova Spasitele světa: „Marie nejlepší stránku vyvolila. Nepečujte úzkostlivě, co budete jísti a čím se budete odívat, neboť Otec váš nebeský ví, čeho potřebujete.“

Pokoj malých je dětinná, pěstovaná láska k Bohu. Láska Boží spasila svět, láska Boží konala a koná divy. Svätý Bernard řekl: Kdo zkusal, jen ten uvidí, co jest milovati Ježíše. Pokoj malých je cestou k této zkušenosti a jejímu svět uzdravujícímu ovoci.

P. Em. Soukup O. P.

Otokar Březina a služby Boží.

V Nové Říši, ba i z Červeného Hrádku chodíval Otokar každou neděli a každý svátek na služby Boží. Také v Tasově, kdež od r. 1921 býval rok co rok na letním bytě, chodíval Otokar Březina každou neděli a každý svátek na služby Boží; nejen na mši svatou, nýbrž i na kázání. Já tehdy celebroidl dřív, i navrhla paní Pavla Kytlicová Otokaru Březinovi, že by také mohl chodit do kostela dřív, kdy tam kromě nás dvou ještě nikdo není, ale Otokar Březina odmítl tuto dobrou radu a pravil: „To není to! Právě ta *společná* modlitba, ta *společnost* věřících je důležitá!“

A tak, kdykoli byl Otokar Březina v Tasově, vždycky jsme s ním chodili na *společné*, farní a abych tak řekl oficiální služby Boží, přes to, že náš kostel má jen jednu loď a Otokar Březina neměl tam pro sebe dosti vhodného místa: jednou jsem ho zavedl na kůr, ale víckrát tam nešel. Jindy jsem ho usadil v tom klekátku u samé sakristie, ale přišel stařec, „lepší člověk“, který neprávem si udělal na to klekátko právo, Otokara Bře-

zinu hrubě odstrčil, přimáčkl na hodinu ke zdi a tak Otokar Březina už tam po druhé nešel a vrátil se na své místo docela vzadu pod kruchtou a bylo to místo k stání, neboť žádných sedadel tam nebylo. Místo sedadel byly tam kamenné schody, po kterých se sestupovalo se hřbitova do kostela a tyto schody byly hustě obsezeny výrostky. Nepřišlo-li se do kostela hned po zvonění, tímto vchodem se člověk v loktech a v kolenách méně zdatný do kostela ani nedostal. Vchod boční obsadily zase státnice těch výrostků a ještě těsněji, takže zbývala už jen sakristie, ale to není kostel, poněvadž jediné okno její vede na hřbitov a dva lidé dokonale stačí ucpat vchod do presbytáře.

Tímto způsobem se jednou nebo dvakrát stalo, že se Otokar Březina na služby Boží ani nedostal a musel zůstat na hřbitově. Potom mi o tom vyprávoval s velkým zármutkem, ba s rozhořčením. Ze prý mnoho těch výrostků do kostela ani nevzkročí, zůstanou přes celé služby Boží na hřbitově, baví se, smějí se, ani při Pozdvihování nesmeknou, ačkoli slyší zvonit, a snad i horší neplechy tropí, o kterých mně Otokar Březina nechtěl ani říkat. Byl vskutku neobyčejně pobouřen a bylo i vidět, jak ho to bolí! Neboť Otokar Březina miloval člověka, miloval národ a viděl i věděl, že člověk bezbožný, člověk totiž bez Boha není krásný, ani dobrý a že v ničem neobstojí. Otokar Březina byl přesvědčen, náboženství že je pro člověka nezbytné. Ne kterékoliv, nýbrž katolické.

Když byl v Tasově ponejprv a měli jsme jít do kostela, prosil mne o nějaké knížky. Půjčil jsem mu *Confessiones Sti Augustini* a tuto knížku potom vždycky v Tasově do kostela žádal, nikdy jí nedal do kapsy, do kostela i z kostela nosil ji v ruce a byl vždycky šťasten, že byl na službách Božích *společně s obecným lidem*. Toto štěstí, tuto vnitřní radost projevoval i tím, že někdy cestou od kostela mne požádal, abychom šli do „městečka“, t. j. na tasovské náměstí, ačkoli jsme si tím velice zašli, neboť do kostela chodívali jsme vždy cestou nejkratší, t. j. onou uličkou vedle školy. Ale jak se mi zdálo, jemu bylo těžko, odtrhnouti se od spo-

lečenství věřících, v jejichž modlitbě a nábožném zpěvu jeho duše se právě koupala. Proto neodolal a někdy mi řekl, abychom šli ještě do městečka a ne přímo domů. A tak jsme šli v *houfu* věřících, jejichž duše se byla vykoukala v nábožném zpěvu, ve slově Božím a v modlitbě.

Když emauzský benediktin P. Schaller vydal „*Rímský misál*“, Otokar Březina tuto modlitební knihu velmi vřele a horlivě doporučoval svým přátelům laikům. Koupil jsem si ji též a Otokar Březina brával si misálek do kostela.

Jednou mi řekl, jak je důležité a zvláště ve věku dětském, aby člověk chodil na služby Boží. „Těmi obřady poučuje a vychovává církev člověka mnohem dokonaleji než slovem a písmem. Naše doba vzdělává pomocí *pojmu*, cestou *rozumu*, klade takový důraz na *rozum*, ale ve svých obřadech působí církev na naše *smysly* a skrze *smysly* poučuje nás a vede k pravdě mnohem bezpečněji a trvaleji.“ Tak nějak řekl mi to Otokar Březina, ani si neuvědomiv, kterak *moderní školu* a *moderní rodinu* usvědčuje z pokrytectví: neboť nikdy ve školství a ve výchově nekladla se taková váha na vyučování *názorné* jako za našich časů . . . Děti kreslí i modelují podle přírody, mají před očima samé obrázky, vycpaná zvířata, přírodniny, každou chvíli (i děti venkovské!) mají nějaké vycházky do polí, do lesů, k řekám, ba za vedení učitelů konají výlety do jeskyň, do továren, do průmyslových závodů, na sokolské slety, na výstavy soudobé kultury, jenom na služby Boží a na slavnosti církevní, na posvátné obřady chodit a dívat se nemají, chtějí-li se zvláště podobat a zalíbit svým vzorům, neodpovědným, poněvadž na rozumu omezeným učitelům, vychovatelům a vzdělavatelům.

Otokar Březina jednou po převratě ukazoval mi za Jaroměřicemi v polích řadu školních dětí a s netajeným pohrdáním pravil: „Vidíte, aby ty děti nemohly jít na Boží tělo, vedou je už ráno na celodenní výlet! Tak to dělají před každou církevní slavností!“

Otokar Březina touto výchovou dětí k humanitní-

mu „ideálu“* dohloubil své slovanské duše trpěl. Tomu se nedivíme, neboť dílo a život Otokara Březiny známe; ale právem se divíme, že si takovou výchovu svých dětí ve školách a v sokolovnách nechali a nechávají věřící rodiče s tak volskou trpělivostí líbit!

Jednou, před svátky svatodušními, řekl mi Otokar Březina: „Mám jet zase do Prahy k Bílkům. Ale od té doby, co Bílek vystoupil z církve, já tam nerad jezdím. Dělámi to jen ze zdvořilosti, poněvadž už se to stalo jakousi tradicí, že tam na ty svátky bývám. Dříve, když jsem tam přijel, chodívali jsme každou neděli a každý svátek do kostela, obyčejně do Emauz. A teď, když tam přijdu, nechodíme nikam. Do kostela katolického Bílek jít se stydí a tak se jde ve svátek buďto na koncert, nebo do biografu, anebo nikam!“

Ano, přátelé: nejde-li se do kostela katolického, nemůže se jít vůbec nikam!

Nikdo menší než *Thomas de Quincey* píše o svatě Panně Orleánské, Johance z Arku: „Vzdělání této ubohé dívky bylo podle nynějšího měřítka ubohé; bylo však nevýslovně hluboké podle měřítka čistě filosofického: a nedobré jen pro náš věk, poněvadž by pro nás bylo nedostížno. Nechte nic, protože neuměla čísti; ale slyšela jiné čísti částky z Římského Martyrologia. Plakala soucitem s žalostnými *Miserere* římské církve; vzpínala se k nebi s radostnými triumfujícími *Te Deum* římskými; vážila obcerstvení a životní sílu z obřadů téže církve.“

Bylo tehdy jistě mnoho učených lidí v království Lilií, tak jako za časů Saulových bylo mnoho školených atlétů a vojáků, ale nikdo nezabil Goliáše než pastýř ovcí David a nikdo jiný nezachránil Francii než mladistvá pasačka z Domremy. A má-li se obnovit svět, má-li se zachránit i národ český, může se to

* Po čtrnáctidenní úmorné práci, která nás docela vyčerpávala, šli jsme zase s Picassem na procházku městem.

Picasso: Prohlédneme si tento kostel. (Kostel jest plný věřících, modliteb a zpěvů. Nemůžeme si nic prohlédnout.)

Já: Prohlédneme si některý jiný. (Opakuje se totéž. Potom oba dlouho kráčíme mlčky.)

Picasso: My ale opravdu žijeme jen jako psi!

stát jedině z Boha a skrze věrnou službu Boží, jak o tom byl nezvratně přesvědčen i Otokar Březina. Kdo zná mystický smysl života a dějin, kdo jej aspoň poctivě tuší, nemůže mítí pochybností o tom, že šťastná víla naší Svobody vyšla z katolického kostela! Zataraste jí cestu k němu a jednoho dne najdete ji mrtvou!

Jakub Deml.

Matko milosrdenství!

Matkou milosrdenství se nazývá především proto, poněvadž jednak byla od počátku vyvolena k tomu, aby skrze ni bylo uskutečněno milosrdenství Boží zrozením Spasitele, jednak sama svolila při poselství andělském, aby se tak stalo. To jsou první příčiny, pro které je takto nazývána. Druhé příčiny jsou již řádu přirozeného, lidského. Obracíme se k ní jako k matce svého Krále a Soudce, podobně jako se činí na světě mezi lidmi, kde přímluva matky u syna, byť sebe výše postaveného, zmůže zpravidla velmi mnoho. Jako matka jest nám prostřednicí u Syna. Netroufáme-li si obrátit se přímo na Krista, obracíme se k Matce, která jest jen z našeho lidského rodu.

Tímto názvem či tímto zvoláním úpíme k Ní zároveň o milosrdenství a tato slova nelze pronášet hodnotně bez tohoto úpění o milosrdenství. Nejsme-li si vědomi, pronášejíce tato slova, že milosrdenství nutně potřebujeme vždy a též právě v té chvíli, pronášíme je mrtvě a bez užitku. Tato slova, tento titul Matky Boží, nám to právě užitečně připomíná a vědomí toho v nás obnovuje, i když právě necítíme sklíčenosti, i když právě nás nic nalehavě nesouží.

Slova tato vyslovujeme s důrazem, přistupujeme-li k této modlitbě předem už s tím úmyslem, abychom obzvláště se dovolávali milosrdenství v nějaké potřebě, nouzi či neštěstí časném či duchovním. V takové chvíli spoléháme se na to, že úpění toto samo musí dostačiti, aby nám vymohlo, čeho potřebujeme. Má-

me na mysli slova písně: Vzpomeň, ó Královno milá, že nebylo slýcháno, abys koho opustila, když k Tobě jest voláno! – Ale v takové potřebě, nouzi či neštěstí, snadno podleháme liché domněnce, že úpění našemu musí býti vyhověno způsobem, jakým my sami si ukončení svých potřeb představujeme, a můžeme se cítit zklamáni, když se to právě takovým způsobem nestane. Tím můžeme býti svedeni k malověrnosti, nevědku a k těžkým hříchům. Nutno vědět či nutno věřit, že Matka Boží opravdu nikdy nikomu neodpírá milosrdenství, kdokoliv a kdykoliv se k Ní obrátí s důvěrou a oddaností. Vždy prokáže milosrdenství hojně a větší, než bylo očekáváno. Ale způsob tohoto milosrdenství si volí sama, na to má právo jako Královna a na to má i Moudrost od Ducha svatého. Ani Bůh nemůže měniti odvěký božský plán života a stvoření. Proto ani Matka Boží nemůže chtítí měniti úradky Boží; ale vždy může pro nás dosáhnouti milosrdenství, které jest nevyčerpatelné a neoměřené. Nelze-li proti úradku Božímu opatřiti pro nás ten způsob milosrdenství, jaký právě máme na mysli, opatří nám Matka Boží toto milosrdenství způsobem jiným, který pro nás je vždy ještě lepší. Úpí-li třebaš dítko nad umírajícím otcem o milosrdenství, a nelze-li prodloužiti život umírajícího, poněvadž jest v úradku Božím, aby ten člověk zemřel, neúpí to dítě nadarmo, poněvadž v té chvíli pečuje již Matka Boží o náhradu jinou, jejíž dokonalost se teprve později projeví. A tak je tomu i v jiných našich potřebách a bolestech. Tak i když úpíme o pomoc v nějakém strašném pokušení a posléze přece jen tomu pokušení podlehne, nedomnívejme se, že jsme úpěli nadarmo, poněvadž cesty milosrdenství a jeho užitek nejsou vždy zřejmy ihned, nýbrž objevují se často až později. A na to právě musíme býti pozorní ve svém životě, abychom poznali, jak divně nás milosrdenství Boží často v životě provázelo, že nás neopouštělo ani ve smrtelných hříších, že i tenkrát, když jsme se od Boha odvrátili, Bůh se nevzdával svého úmyslu opět nám přispěti a zdvihnouti nás k sobě, opět nám požeňnati a dáti nám štěstí a radost.

To jsou tedy účinky tohoto volání k Matce Boží, k Matce milosrdenství, účinky, které se nám jeví jako božské zázraky milosti, které se dějí v životě každého člověka, kterých člověk často ani nepozoruje, ale otevře-li mu láska k Matce Boží oči, musí mu oči zároveň naplnit slzami nejmocnějšího pohnutí a nejradostnějšího úžasu.

Jaroslav Durych.

Odvaha náboženská.

Část I. Podstata odvahy.

„Nepřekročuj mezi starých, jež položili otcové tvoji!“

Vždy chápalo se těchto slov ochotně bezzubé stáří. Zněla tato slova jako radostné poselství bédnému člověku konce, jenž chtěl pokojně trávit ze starých zásob.

Nač boj, hrdinnost, vítězství, oběti, umírání, nač jenom to všechno? Jaká to námaha, jaké to šílenství. Jaké to obrazy, fatamorgány klamou zrak člověka, že vrhá se do strašných, stravujících výhní heroismu? Hle, náš zrak, zrak moudrých poznáním dlouhých věků, je studený, chladný, je přesné měřítko věcí. A vidíme: mnoho je smutku v našem bytí, ale i dosti dobra. Smutné s resignací snášíme, z dobra se těšíme, z toho krátkého, unikajícího štěstí pozdního odpoledne, a když zašumí tmavé, těžké hedvábí veliké Noci a omamné silice její dají nám závratí sklesnout na lůžko, zhasneme klidně voskovou svíci a lehneme k spánku.

Ale loď, jdoucí přes neznámá moře, kupředu pužená nárazem větru, taková jest duše všeho živého. Vidina budoucích pevnin plave v zracích všech vpravdě živých, pevnin, jež dřímou ještě na mořském dně jejich síly a bohaté bytosti, jež hrázemi práce se zdvihnou v sluneční světlo jsoucna. Kde život, tam jedna jediná vůle: vůle k rozvoji, vůle k mohutnějšímu a plnějším formám bytí. Věčný pohyb, neklid, proud bytí z věčnosti do věčnosti vanoucí!

Tento pohyb, tento nápor, diktát z nitra je to, co

tvorí odvahu, heroismus, jest odvaha sama. Odvaha: to nezastavení se před zkázou, před propastí. to vyplnění propasti živými těly, aby druzí živí mohli vpřed, aby život mohl vpřed! Odvaha: to řezání do vlastního ducha, vlastního srdce, vlastního těla, aby vyšší útvar z nás vznikl.

Odvaha, síla ctností, není než příznak mládí a zdraví, než krásná, lesklá, ve všech sedmi spektrálních barvách jsoucna planoucí pěna, která hlásá, že v hlubinách je pohyb, vír, var.

Odvaha, výbojná, neohrožená touha, byla a je též příznakem života náboženského.

Běda řece náboženských proudů, jež již nikdy nevystupuje, hroživá, nezadržitelná a zúrodňující, která teče klidně a líně a nese trpělivě na hřbetě kupecké lodi a snáší pasivně v bezpečnosti na břehu si hovíci továrny, otravující svými výtoky její vody: Řeka počíná vysychat.

Hle, všechny doby vpravdě náboženské byly dobyvatecké. „Jděte do všeho světa a učte všechny národy!“ tento odkaz Páně řehaví v krvi všem těm prvním chudým křesťanům v areně antiky — hřišti a zápasišti, jak rozžhavený, k útoku dráždící šíp v těle šelmy. Hrstka jich. Ale oni nevidí dnešek, oni vidí svět dobytý a zalidněný plností svých duchovních sil, oni věci měří svou silou, Boží silou v sobě. V okovech je Pavel. Ale z žaláře rozlévá se proud jeho síly v lůna srdcí, proud plodící reky víry, otce a matky budoucích věků; rozlévá se jeho hymnický výkřik vítězné jistoty: „Slovo Boží není uvázáno!“ Vždy bylo — podle Carlyla — náboženství živé hrdinnou formou bytí, vždy šlo, válečník, po cestách zmaru a nebezpečství, vždy cítilo, že není pro ně nebezpečí než toto: sytost bezpečí: vždy rachocení hromů bylo mu paian, hymnus bojovný, vítězný, linoucí se ze zářivých vibrujících strun blesků. „Quotiens metimur, plures efficimur, semen est sanguis christianorum!“

Taková jest srdnatost víry: aktivní, ofensivní. Bez ní není vůbec života náboženského. Odvaha, směle se zdvihající svítící zrak, toť stoupání jiskřivé rtuti v teplo-

měru, ohlašující vzestup teploty vnitřní, duchovní, a tímto vzestupem vyvolané pučení, rašení, kvetení, ohlašující bohatý svět mízy a pelu.

Část II. Jak vyvolati náboženskou odvahu.

Jak dojíti k můžnosti ve věcech víry? Jejím pěstěním? Výchovou k ní? Příklady?

Hrdinný příklad a výzva soudruha, vůdce, dovede strhnouti i lhostejný oddíl. Na jak dlouho? Těžko se udržet vládě, jež nevyrostla z krve a duše země, jež není ústrojným jejími plodem. Nemá kořenů, nemá půdy, z níž by se obnovovala. A je to statečnost pasivní, nevyvěrající z nás, ale z dojmu, jen zvenčí, co uchvatitel do vnitra našeho vstoupil. Řeceno krátce: Taková neohroženost jest elektrický proud puštěný do stroje, je zjev umělý, nepřirozený.

Z nitra věcí musí jejich projevy růst. To jest, je třeba probudit v lidech náboženský život. Děje se toto vočkováním náboženských elementů na strom bytostných zájmů lidského srdce: uvedením věčných snah a tužeb a sil v člověku, lidské přirozenosti ve spojení s náboženskými pravdami a zážitky, dodáním zusechštění zájmům, podpory silám, potvrzení smyslu a naplnění snahám – syntesí nebe a země. Nechť katolicismus se svými pravdami a svátostmi se rozloží nad vším krajem lidského bytí jako zářivé, věčně modré nebe nedělního odpoledne, nebe posvěcení, požehnání a radostného kladu, dávající klíči osení země a kvěsti sadům a zpívati lidským rtům, nebe shlížející na lidi, již modlí se všemi svými skutky, svou vážností i svojím tancem pod vonící lipou. Velkého bohatství, ležícího v pokladních komorách starého paláce katolické velikosti, třeba zužitkovat. Musí financovat podniky, jimiž mají byti vyřešeny naléhavé problémy a těžkosti žití. Musí poskytnouti drahocenný, železo obsahující nápoj silného ethosu, mravního nadšení pro rty rozpukané, ztažené mdlobou skepse a marné touhy: nápoj ethosu starozákonního, Kristova, Pavlova, podaný v poháru vitalistické filosofie – snad práce myšlenkového

zlatotepce Guyeana – v poháru posvěceném katolicismem, zdobeném scholastickou rytinou Boha a takto pravou cenu obdrževšího, v poháru vitalistické filosofie, zdůvodněné scholastickým pojetím Boha. Musí odvěkým laboratorním metafysickým potřeb v člověku opatrovati pevné kantovským kritickým červem nenahlované přístroje noetiky. Musí rozmnožit i chléb hmotný a příbytek postavit člověku (nekompromisním prováděním ideje křesťanské spravedlnosti a starokřesťanského bratrství provedením všech dedukcí z paulinské myšlenky mystického kolektivu, mystického těla Kristova.) Jest konečně třeba zasadit strom kříže u břehu řeky rasové krve, aby poskytl národu podél ní bydlícímu mužnou, přísnou krásu svého růstu, vůni svých květů, šťávů svých plodů a stín.

Jestliže takto zasáhne síla katolicismu do duše a do lidské problematické existence, jestliže na tuto černou, úrodnou psychickou prst padne semeno věčných pravd a milostí, jistě nezajde, ale poroste a vyrostе neohroženou nutností svého růstu ve vyšší a vyšší, širší a širší oblasti, vyrostе v strom, jenž převyší všechny stromy neušlechtilé, hyzdící sad naší doby, vezme jim světlo a vzduch a výživnou šťávu: vytlačí je faktem své existence. Opět budou konány před hermany Krista úlitby plných srdcí, modlitby, nadšení, v laboratorních metafysických potřeb budou opět objeveny pravdy nadpřirozené, v slavné a radostné symfonii žití zazní tóny, zachycující všechnu krásu a hrdinnou svatost a všecken úsměv Příčiny naší radosti. Opět dělník požehná veřejně čerstvý chléb a ozdobí vchod domu znamením spásy. Kříž víry, zavlažen řekou plemenné krve, mystikou rasy, stane se mohutným stromem, podle jeho kmene a širokých větví vzepne se hrdě do výše a šířky národa, naň patřícího, kolem něho se soustředí věštcí a pěvci, starší a bojovníci, hroby velikých mrtvých i matky nenarozených reků, minulost, přítomnost a budoucnost, veškeré nepřetržené věčné bytí plemene, a píseň větví, píseň Věčnosti, bude šuměti tajemné věštby, rozhodující o národním příští, bude mluvit všemu lidu svatým, hrozným a laskavým hlasem Bo-

žítn. Navrátí se život náboženský, navrátí se statečnost
ve věcech víry, vzlet a nezlomný rozmach mládí. (Po-
kračování.) *R. Beer.*

Veliký pátek.

Dělníci snášeli na hromadu, co vyhrabali z trávníku
nově se zelenajícího: suché rákosí, přesekané kořeny
agátů a olší, úlomky trnkového haluzí, bezejmenné
chrástí. Sněše zapálili. Vyvalil se šedý oblak dýmu,
chvilí se plazil po zemi, závanem větru však zřidl a
vznesl se nad slínový břeh vroubící zahradu. Oheň
ostře praskal, hladovými jazyky chtivě olizoval vy-
schlé dříví, s místa na místo přeskakoval, a když vítr
mocněji ještě zadul, zchvátil náhle celou hromadu, až
to zahučelo. Shořelé traviny propadaly spleť čadících
prutů a měnily se v černobílý, lehounký popel. Kořeny
nejprve zčernaly kouřem. Potom vyronily pěnlivé slzy
a kroutily se bolestně zářem. Plakaly a syčely. Podo-
baly se lidem těžce trpícím, kteří však zatínají zuby,
aby nezanaříkali hlasitě.

Život je proměna. Teplo, jež vychází z hořící hro-
mady, je teplo žárného června. Co zdá se bolestí, jest
jen splátka. Rostlinstvo žije tím, že vypůjčuje. Veškeré
tvorstvo vypůjčuje. I člověk. Jsoucno, zrozené, tělo,
duše, radost — vše je výpůjčka. Člověk jest a není. Je
nejsoucí. Od kolébky po rakev je dlužníkem lásky Boží.
Jen když trpí, nevypůjčuje. Vrací. Dává. Doplňuje, co
chybí utrpení Kristovu. Když trpí, jest nejsa. Vydává
a tvoří. Mohl by říci: Trpím, tedy jsem.

Utrpením se udržuje rovnováha světa. Kdyby byl
člověk prost bolesti a smrti, pokládal by se za Boha.
Domníval by se, že něčím jest. Boha by nectil. Nepo-
třeboval by ho. Nevěděl by, kolik mu dluží.

Ať neříká nikdo, že není hodno Boha, aby trůn jeho
slávy spočíval na zříceninách lidských nadějí a aby
utrpením vnukal člověku myšlenku na sebe, a aby se
kochal pohledem na puklá srdce lidí.

Bylo by třeba říci, že nebylo hodno Boha, aby Syna svého vydal na kříž: aby hleděl na jeho muky a opustil ho v nejhroznější úzkosti.

Přijal podobu lidského červa, sám sebe zmařil, odložil lesk nekonečné jsoucnosti, aby vykvrváceje v ponížení nesmírném smířils Otcem ztracené lidstvo. A kdyby plamenem lásky jeho se bylo vznítilo dřevo kříže, bylo by jen vydalo žár, jež přijal v ráji strom poznání dobrého i zlého.

Dominik Pecka.

Hroby bohatýrů v Římě.

Hrob sv. Moniky.

Jmenujte mi matku, která by byla lhostejna k osudu dítěte, jež pod srdcem nosila a vlastním mlékem kojila. Láska mateřská jest ze všech nejupřímnější, nejněžnější, nejsilnější, nejobetavější. S dítětem tvoří jednu jedinou bytost; s ním chce žítí věčně věkův šťastně a blaženě. Srdce mateřské nezná hranic místních ani časových. S milovaným dítětem chce býti spojeno ne-
toliko krátkou dobu života pozemského, ale po celou věčnost. Ze všech starostí nejvíce ji trápí pochyba o věčném údělu bytosti, která jest předmětem její něžnosti a lásky na zemi. Naleznu tam nad hvězdami, po krátkém rozloučení, toho, kdo byl polovičkou mé duše? Dítě, které zanechávám na zemi, shledá se se mnou v nebi?

Všecky křesťanské matky cítí dýku takových pochyb, ale ze všech nejvíce matky svaté, jakou byla *Monika*. Při vzpomínce na život Augustínův srdce její pukalo a oči její plakaly a od pláče neustávaly. „Dcera a dědička Evina hledala v bolesti to, co porodila v bolesti,“ vyznává o ní Augustin. Její drahé dítě nežilo životem křesťana, ba ani životem poctivého a slušného pohana. Napomínala ho a varovala a radila mu. „ale její rady zdály se mi býti babskými řečmi, které bych se styděl poslechnout; nevníkaly až do mého srdce, aby je obrátily“.

Augustin utekl z domu otcovského, který mu byl úzký a smutný, a daleko od matky ve zkaženém Kartagu oddal se životu volnému. Maje sotva sedmnáct let měl již syna, kterého později nazval Adeodatem.

Tělo na štěstí neudusilo v něm touhu po vědění a slávě. Vydal se tedy na hon za nimi do Říma a do Milána, kde na něho čekal Bůh. Zatím Monika v Tagastě o něho plakala a za něho se modlila. „Proudy slz a krev srdce mé matky kropily zemi, na které modlíc se klečela,“ vyznává Augustin. Nedosti na tom. Aby byla synu blíž, nedbala dálky ni moře ni cestovních trampot a spěchala za ním do Milána. Tam položila své slzy a své modlitby na vážky, na nichž se vážil osud drahého syna. Dítě tolika slz zahynouti nemohlo. Augustin poslouchal ze zvědavosti a s obdivem kázání milánského biskupa Ambrože. Jeho bohonaděšená slova byla pluhem, který rozryl a zkypril srdce bloudícího a učinil je vnímavým pro vnuknutí Ducha svatého.

Jednoho dne cítí Augustin divný, neznámý a mocný hnus nad životem, jaký dosud vedl; svět se mu protiví; opouští i svého přítele Alypia; utíká do zahrady, usedá pod keř, otvírá namátkou listy sv. Pavla a čte tam větu: „Noc minula, den se přiblížil: odvrzme tedy skutky temna a oblecme zbrojsvětla. Jako ve dne chodme počestně, nežijme v labužnictví a opilství, v ložnicích a nemravnostech . . . ale oblecťe Pána Ježíše Krista“ (K Řím. 13, 12.) To bylo volání milosti. Augustin je slyšel – a plakal. Když se jako druhý Šavel probíral z prvního mohutného úderu Božího ramene, nepatřil již světu, nýbrž Bohu.

Můžete-li, představte si radostné pohnutí matky při této zprávě. Náležitě pochopit a ocenit její dosah dovedou jen matky, svaté matky. Po svém obrácení nemyslel Augustin na nic jiného než žít životem bohumilým. Monika, Adeodat, několik přátel a příbuzných provázejí ho na venkov, kam se uchýlil, aby se náležitě připravil na křest. Den začínal a končil modlitbou a byl vyplněn studiem. Na procházkách, při odpočinku v zahradách bavili se naši přátelé hovorem

o filosofii. Monika se někdy hovorů účastnila a projevovala takové pochopení záhad a pronášela tak moudré názory, jaké poskytuje jen ctnost, která jediná může vniknout do tajemství Božích. Marně hledá Boha, kdo nežije s Bohem.

Jednou hovořilo se o podstatě *pravého štěstí*, a Augustin se tázal, zda je šťastným, kdo má všechno, co si přeje. „Ano,“ odpověděla Monika, „je-li to, co si přeje a co má – skutečně dobré; je-li to však něco zlého, nikdo nemůže být proto blaženým, ano, je nešťastným.“ Na to pravil Augustin, že bohatství nemůže oblažiti člověka, „protože bohatec stále se obává, aby se mu statky neztratily“. Monika odpověděla: „I kdyby bohatec věděl, že majetku svého neztratí, přece by nebyl spokojen, protože při veškerém bohatství srdce zůstává prázdné.“ Augustin na to: „Což kdyby bohatec všeho máje v hojnosti svoje žádosti mírnil a svých statků užíval slušně a skromně – nebyl by šťasten?“ „Ano, pak by byl šťasten,“ odpověděla Monika, „ale ne pro svůj majetek, nýbrž pro mírnost své duše.“

Po svém křtu chtěl se Augustin i s matkou vrátit do Afriky. V Ostii nedaleko Říma minili po krátkém odpočinku vstoupiti na loď. Jednou večer, kdy již hvězdy vyšly a s jasného nebe usmíval se měsíc, seděla Monika s Augustinem u otevřeného okna a rozmlouvala se synem o nebeské kráse a blaženosti. Víra je na chvíli povznesla od zemské hmoty k Bohu, předmětu věčné a svrchované blaženosti. Únesení předtuchou nebe mlčky pohlíželi k hvězdnaté obloze, až se Monika z extase probírala a pravila: „Mně se již nic zde na zemi nelíbí. Nevím, proč tu ještě jsem. Jedna věc mne tu naplňovala naději: viděti tebe křesťanem dříve, než umru. Bůh mi daroval více, protože z tebe učinil horlivého sluhu svého. Proč tu tedy ještě žiji?“ Pátého dne potom chytla Moniku horečka. Vědouc, že se blíží konec jejího putování, zavolala Augustina a přátele a pravila: „Tady mne pochováte. Položte mé tělo kamkoliv a neplačte. Co od vás žádám, jest, abyste na mne pamatovali u oltáře Páně.“ Devátého dne nato zemřela r. 387. Augustin zatlačil jí oči. Neplakal, ale cí-

til, že ztratil polovici své duše. Tělo Moniky bylo pochováno v Ostii a později přeneseno do Říma.

Taková byla tato bohatýrka slz, kterými vybojovala obrácení Augustinovo a dala církvi nejučenějšího mezi světci a nejsvětějšího mezi učenci. Jediné její přání bylo, sejít se se svým dítkem v nebi. Sešla se s ním tam. A sešla se s ním i na zemi, jsouc pochována v jeho kostele, v kostele Sant Agostino nedaleko Tibery. Dojemná jest modlitba církevní: „Bože, truchlících těšiteli a v tebe doufajících spásu, který jsi zbožné slzy Moniky obrácením syna jejího milostivě přijal: dejž nám na přímluvu obou, abychom hříchy svoje oplakávali a milosti tvé útěchu našli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista.“

Kostel sv. Augustina jest bohatý, ale hrob Moniky chudý a prostinký. Nejpamátnějším předmětem kostela jest obrovská, velmi krásná socha sedící Madony u vchodu od Sansovina. Na třetím pilíři hlavní lodi jest Raffaelův Isaiáš držící závitky se slovy prorokovými: „Otevřete brány, aby vejít mohl lid spravedlivý ostríhající pravdu“ (Is. 26, 2). Kaple v pravé křížové lodi je zasvěcena sv. Augustinu. —

Hrob svaté jeho matky je v kapličky na evangelní straně hlavního oltáře. Kaple je velmi jednoduchá, skoro smutná, jako byl celý život sv. Moniky. Jen její tělo pod oltářem je v drahocenné urně z vzácného zelenavého mramoru, značícího pevnou a nezlamanou naději. V hlavách a nohách urny blikají červená světélka, jako by hlásala slovo Boží: „*Slyšel jsem modlitbu tvou a viděl slzy tvoje*“ (2 Král. 20, 5).

P. Hudeček C. SS. R. v Římě.

Pod křížem.

Ó Králi slávy, Pane Ježíši Kriste, koruno všech, kdož v tebe doufají, tebe následují, za tebe bojují, pro tebe žijí, v tobě zůstávají! Kdo tě určil k tak hořkému poustu zahanbení? Hle, zahanbení halí tvou hlavu a milovanou tvář. Zvrhlé a odporné pokolení ti přináší posměšnou poctu v podobě koruny, avšak hroty trnů zápasí v tobě bolest a zahanbení. Nevím, co více bolí. Koruna přináší výsměch, trny bodají. —

Vyjděte, Sionské dcery, a vizte krále Šalomouna s korunou, kterou ho korunovala matka v den zasnoubení a v den radosti jeho srdce! Kterákoliv duše vyznává, že jest dcerou Sionskou, to jest dcerou církve, nechť vyjde od světských starostí a neužitečných myšlenek a nechť pohlíží v hlubokém rozjímání na krále Šalomouna, to jest na Ježíše Krista, jenž jest náš pokoj, jenž ruší nepřátelství a obnovuje přátelství mezi Bohem a člověkem.

Viz jej, šťastná duše, s korunou na hlavě, kterou jej korunovala jeho matka, totiž synagoga, žudský lid. Ó bídná matko! Čím zhřešil tento dobrý syn tvůj, že je spoután okovy? To je ten, jenž zbavil pout uvězněné, jenž pozvedá kleslé, přijímá uprchlíky, sirotky a vdovy těší — a zasloužil si býti spoután? Takovou výhavu, takové dary mu připravuješ k svatbě? Tento den, den pohoršení a rouhání, den útrap a bídy, den bití a bolesti, den okovů a smrti — jest dnem jeho zasnoubení.

U tohoto oltáře, věrná duše, zasnoubil se s tebou tvůj hezký Ženich, a také jako Ženich dnes kráčí s korunou na hlavě. Korunován, pravím, nikoliv zlatem, nikoliv perlami, nýbrž trny.

Ani purpurový plášť posměchu nechyběl. Neboť ho oděli v šarlatový plášť, ač sám svůj šat daleko vznešeněji zbarvil vylitím své předražené krve. Purpurový šat se nebarví vícekrát než dvakrát, avšak on purpurový šat svůj zbarvil nejen dvakrát, nýbrž i po třetí v krvavém potůčku.

Hle, snoubenec je červeně zbarven potem, bičováním, ukřižováním. Pozvedni zrak

duše a viz, zla je to suknice tvého Snoubence, čili nikoliv. Ille, divá šelma zardousila tvého syna, bratra, snoubence. Kdo by se tu zdržel slz a nářku? Kdo by tu nelkal? Neboť je-li dobré se radovati z dobrého Ježíše, je také dobré plakati pro dobrého Ježíše.

S. Bernardus, De passione Domini c. IV.

Svěcení kněžstva.

Vlastní vstup do duchovního stavu děje se zvláštním obřadem, postřizinami, nejslavnostnější to svátostí církevní. Kandidáti duchovního stavu jsou vyvoláváni jednotlivě a podle jmen a každý odpovídá „Adsum“ – již jdu, Bože, abych byl zcela tvůj! V tomto slavném povolání kanonickém jako by se ozývalo dlouholeté volání Boží, jímž Hospodin útočil na srdce mladého muže, v němž tužby, zprvu nejasné, nabývaly stále více určitosti a proměnily se v pevné odhodlání věnovati se zcela službě Boží a nesmrtelných duší. „Sit nomen Domini benedictum“ – buďtež za to Bohu díky, odpovídá biskup na tuto ochotnou a obětavou poslušnost, vždyť doba je zlá, boj pro Krista tvrdý, dělníků na vinici Páně málo, a hle, přece se najdou nadšené duše, jež se nebojí vzíti na sebe Boží jho kněžského povolání. Bohu díky!

Obraceje se potom k lidu, jenž vidí v nastávajících klericích svoje budoucí pastýře, vyzývá biskup přítomné, aby se s ním modlili k Pánu našemu Ježíši Kristu za tyto jeho služebníky, kteří spěchají odložití vlasy hlavy své z lásky k němu, aby jim dal Ducha svatého, jenž by je zachoval v trvalé nábožnosti a ochránil jejich srdce před světskými překážkami a časnými tužbami, aby, jako se mění jejich vzezření, tak pravice jeho udělila jim vzrůst ve ctnostech a od všeliké duchovní a lidské slepoty otevřela jejich zrak a dopřála jim světla věčné milosti. Je to výzva, s jakou se shledáváme při všech svěceních.

Po této výzvě přiklekají nastávající klerici jednot-

livě před biskupa, aby přijali z jeho rukou první odznak duchovního stavu, tonsuru čili postřížiny. Sbor zpěváků, jenž tlumočí city jejich duše, zpívá při tom antifonu: Tu es, Domine, qui restitues haereditatem meam mihi . . . “Tys, Pane, ten, jenž úděl můj zachovááš. Vždyť jeden den v nádvořích Božích je lepší než tisíce jiných, ztrávených ve stanech hříšníků, praví žalmista. A zatím co chor zpívá tuto antifonu a čtyři první verše patnáctého žalmu, stříhá biskup svěcencům vlasy.

Jaký je původ tonsury? Římané nosili krátké vlasy a v tom se jim připodobňovali také křesťanští klerici, nemajíce důvodu odlišovati se od lidu a upouštávati tak na sebe pozornost. Brzo pak začali asketové holiti si úplně hlavu, aby měli příležitost cvičiti se v pokoře, snášejíce trpělivě opovržení, jehož se jim proto dostávalo. Jenom malou korunkou vlasů si ponechávali. Tento zvyk zaváděli pak biskupové, vybírání obvykle ze stavu mnišského, také mezi světským duchovenstvem. To je pravděpodobně historický původ tonsury, jež se časem zmenšila až na nynější svůj tvar. Není svátostí, není svěcením, nýbrž pouze přípravou na svěcení, je to posvátný obřad, v Duchu Kristově církvi ustanovený, jímž se člověk odděluje od světa a přechází ze stavu laického do stavu duchovního, aby se odevzdal službě Boží. Nastávající klerik to v tom okamžiku sám slavně prohlašuje: „Pán je můj dědičný podíl a kalich; tys ten, jenž úděl můj zachovááš.“ Se zpívajícím sborem prosí, aby ho Pán zachoval ve své svaté službě, vždyť se mu docela odevzdává, opouští se svět a vzdává se podílu na jeho radostech.

Když biskup tento obřad vykonal, modlí se modlitbu, související myšlenkově s jeho prvním vyzváním na začátku: „Dej, prosíme, všemohoucí Bože, aby tito služebníci tvoji, jejichž vlasy jsme dnes pro lásku Boží ustrihli, navždy setrvali ve tvé lásce, a bez poskvrny je na věky ochraňuj.“ Hned potom zpívá chor antifonu: „Těm se dostane požehnání od Pána, a milosrdenství od Boha spásy jejich, neboť to je pokolení

těch, kdož ho hledají.“ A nato celý žalm třiadvacátý opěvující bohatství Boží, jehož se novým klerikům dostává za podíl, nevinnost, nutnou ke stavu kněžskému a královskou důstojnost klerikovu, jejímž symbolem je tonsura.

Po skončení žalmu modlí se zase biskup: „Nakloň se, Pane, k našim prosbám a rač požehnati tyto své služebníky, jimž ve jménu tvém svatém dáváme šat duchovního stavu; aby s tvou milostí zasloužili si i zbožně vytrvati v tvém chrámu i obdržeti život věčný.“ A biskup obléká jednotlivým klerikům rochetu se slovy: „Oblec tě Pán v nového člověka, jenž podle Boha je stvořen v spravedlnosti a svatosti pravdy.“ Tento obřad se symbolickými postřizninami tvoří podstatu této svátostiny. Černá klerika naznačuje záporný prvek klerikova zasvěcení Bohu, smrt hříchu, světu a vůbec životu starého člověka; bílá rocheta je symbolem nevinnosti a ducha nábožnosti, vyjadřující tak kladný prvek tohoto zasvěcení.

Obřad se chýlí ke konci. Biskup se modlí ještě nad novými kleriky a pak sedě obrací se k nim s krátkým poučením nebo povzbuzením: „Nejmilejší synové, je třeba, abyste si uvědomili, že dnes stali jste se údy církevního fora a že se vám dostalo výsad duchoven-ských; střežte se tudíž, abyste jich svou vinou neztratili, a snažte se zalíbiti Bohu počestným šatem i dobrými mravy a skutky, což on sám vámi propůjč skrze svého Ducha svatého. Amen.“ Těchto výsad (tak zv. záporných) – vyjmutí ze světské soudní pravomoci, osvobození od zastávání veřejných úradů a placení daní, od služby vojenské a pod. – stát dnes neuznává.

Tomáš M. Dittl O. P.

Učení sv. Ireneje.

Svatý Irenej, mučedník a biskup lyonský, patřící dějinám rodícího se křesťanského písemnictví pěti knihami svého díla „Proti bludařstvím“. Jeho dílo tvoří s jeho životem tak souvislý celek, že je není nijak možno od sebe odloučiti. Ve službách své víry užívá jak svého vědění a vzdělání, tak i zkušenosti, které nabyt v různých prostředcích, jimiž prošel, toho, co viděl a slyšel i čemu sám jiné učil a vyznával až do své smrti. Samotného jeho jméno má náznachný význam: Irenej jeví se ve svém učení i v apoštolské činnosti jako muž pokoje a míru.* Zná-li pravdu, brání-li ji veškerou svou mocí, tu touží jen po jejím pokojném vítězství ve svornosti a v lásce.

Irenej se objevuje v dějinách r. 177, kdy byl jako kněz lyonské církve poslán svým biskupem sv. Pothinem do Říma s poselstvím k papeži Eleutherovi. Brzo se vrátil a nastoupil na první biskupský stolec v Galii, neboť stařícký biskup právě korunoval svůj život mučednictvím. Až do své smrti roku 202 zůstal Irenej ve svém biskupském městě vyučuje svůj klerus i lid, posílaje misionáře hlásat evangelium sousedním krajům a něsti do okolí zvěst spásy. Ale tento místní apoštolát nestačí veliké duši sv. Ireneje, zajímá jej osud celé církve, touží po vzrůstu celého mystického těla Kristova v jednotě všech a v pokoji. V tomto smyslu zakročil u papeže Viktora (190 – 191), aby uchoval shodu mezi církvemi asijskými a církví římskou, které byly tehdy ve sporu o době, kdy se mají slaviti velikonoce. Na jeho radu bylo církvím východním dáno na vůli přidržeti se starých zvyků, které měly od apoštolů. Současně skládá veliké dílo, které má zmateným duchům přinést pokoj a vítězně potírat blud prostým a klidným vyložení katolické víry.

V tomto bodu je Irenejovo svědectví zvláště cenné. Nenarodil se v Galii, nýbrž v Asii, pravděpodobně ve Smyrně. V mládí poznal Polykarpa, sv. biskupa smyrnenského, který mučednicky zemřel jako 80letý starec

* Iréné znamená v řečtině mír, pokoj; Irenej = Miroslav.

v.r. 155, jenž byl žákem samotného sv. Jana Evangelisty. V okolí Polykarpově viděl Irenej „starší“ církve, presbyteroi je nazývá; znal ty, kteří viděli a slyšeli sv. apoštoly; slaví se tím a odvolává se přímo na jejich učení. Na tento nový a nejčistší pramen, z něhož čerpal víru svého mládí, nikdy nemůže zapomenout. Když zestárnul a sám se stal biskupem, tu se obrací ke svým dávným učitelům, aby je oslavil tím nejlepším ze svého učení. Po odchodu z Asie pobyl asi v Římě; tam rovněž niohl rozmnožití své poznání božské pravdy a upevniti svou víru. A proto když později prohlašuje jednotu církevního učení, neporušené a stále katolické podání, aby znemožnil různá a četná bludařství, tu jej můžeme pokládati za svědka zvlášť povoláného, neboť vypráví, co sám viděl, slyšel a zjistil.

Bludaři, na které sv. Irenej ve svém díle útočí, se dovolávají nejrůznějších učení a filosofí. Bývají označováni obecným názvem „gnostiků“, ale náš učitel hledí vyznačit pravou podobu každého z nich a rozdělit je do různých škol podle učení, jež hlásají.

Jedni, jakkoliv zabarvení křesťansky, nepřipouštějí vlastně křesťanského zjevení tak, jak je obsaženo ve svatých knihách; to jsou filosofové, kteří se nadýmají vyšším věděním, nežli je vědění z víry a spokojí se s tím, že příběhy ze života Kristova spojí s nejpodivnější naukou o světě, kterou si vypůjčili od Východu. To jsou praví gnostikové, totiž lidé, kteří se pro svou znalost božských věcí prohlašují za vyšší, než jsou ostatní lidé, a pohrdajíce prostotou křesťanského učení, staví celé budovy spleťtých soustav myšlenkových. Pro ně Bůh nekonečně moudrý a dobrý nemohl stvořiti svět takový, jaký je. Okolo něho umísťují celou řadu duchových mocností, éonů, kteří představují život, myšlenku, pravdu, řeč, člověka a církev. Mezi těmito protichůdnými mocnostmi dochází k velikým zápasům. Jedny ze zloby stvořily látku; jiné zase z dobroty daly stvoření nějaká zrnka vyššího a božského života. Zápas, který se ve světě odehrává mezi dobrem a zlem, je méně dílem člověka – hříčky života než výsledkem vyššího utkání, jehož záchvěvy člověk pocituje. Přesný

myšlenkový celek, tajemná spleť mocí a prvků, nebes a hvězd dávají těmto naukám podivný vzhled, který nás znesnadňuje, abychom jej pochopili. Tak mimo pravé křesťanství byla vybudována celá věda o světě, celá mystika a také celý obřad. V tomto jakémsi nadmyslném pantheonu – božišti – bylo také dopřáno místa Kristu, ale to již není Slovo Boha, jediné a zplozené od věčnosti, podle těla zrozené v Betlemě z Marie, pravý člověk a pravý Bůh, který znal starou víru; byl to jeden z éonu, který se objevil ve vypůjčeném těle, který nemohl skutečně ani trpět ani býti mučen, nýbrž přišel jen přinést světu zjevení oněch tajných vědomostí, kterými se chlubili gnostikové.

A zase naopak jiní bludaři budovali svou víru na svatých knihách, z nichž některé části uznávali, ale jiné zcela libovolně zavrhovali. Jiní zůstali při starém židovství a připouštěli se starým zákonem evangelium sv. Matouše, ale sv. Pavla pokládali za odpadlíka od židovského zákona. Jiní pokládali hebrejské zjevení a samo stvoření za dílo zlého a žárlivého boha. Evangelium bylo jim dílem lepšího Boha, Boha milosrdenství a odpuštění: Otec hlásaný Ježíšem Kristem. Celý zákon byl zrušen se všemi vzpomínkami na minulost, připuštěny byly jen listy sv. Pavla a evangelium sv. Lukáše, a to ještě pouze některé části, jimiž vystupovali proti ostatním svatým knihám. Jiní pak zavrhovali evangelium sv. Jana a jeho naučení o Slovu. Panovala anarchie a zmatek, každá sekta, každá škola se pokládala za oprávněnou, aby přistřihovala své evangelium podle své libosti a vyhlášovala své články víry i ukládala mravní své příkazy podle vlastních náklonností a podle svého výběru.

Jaký byl způsob práce Irenejovy proti veškeré různosti učení, proti opěťovaným a zvláštním útokům bludu? Je prostý, zcela přímý, ceny a významu nedostížného. Zajednou našel jediný způsob, který byl přijat navždy v církvi, jediný, který sluší jejímu božskému původu a neomylným slibům, které jí byly dány: proti troufalým výmyslům jedněch a protipotměšlosti druhých staví jako neomylné a nejvyšší pravidlo

původní podání církve a všeobecnou vážnost jejího učitelského úřadu.

Toto má svou cenu a je dobře všimnout si toho. Irenej, přírný žák žáků sv. apoštolů se jako posledního útočiště nedovolává soukromého poučení, kterého se mu dostalo, neodvolává se na tajné a zvláštní rozmluvy ani na lidská a omylná učení, nýbrž na božskou, všeobecnou a původní autoritu církve. Není pochyby, že znal „starší“, že naslouchal jejich učení a rozjímal jejich příklady, ale tyto příklady a učení umísťuje v souvislém řetězu katolické tradice, jejímž článkem jsou i oni; vždy se obrací k úřední věroučné autoritě, k pravým pastýřům - jistým nástupcům apoštolů. Tu je třeba poznati, s jako ironií oslovuje Irenej své protivníky. „Chlubíte se,“ praví jim, „vyšším zjevením, dokonalejším poznáním, než mají obyčejní věřící; odkud máte toto poznání, odkud pochází ta učení? Nemyslíte, že svatí apoštolové to nejlepší ze svých vědomostí, ba úplné a neporušené učení Kristovo sdělili svým pravým nástupcům, předákům církví, a ty sami vyvolili? Odkud jsou ty přeludy objevů, ty bezdůvodné rozdíly mezi svatopisci, ty sbory éonů, všechno bájesloví, jehož stop nenacházíme v učení všeobecně přijatém? Jsou to jen lidské nálezy a to bez významu před zřejmou a neměnitelnou apoštolskou tradicí, která od Boha byla přijata a s pomocí Boží je v církvi zachovávána.

Veškerá církev přijala od svých zakladatelů všechna evangelia a dále je přijímá: Matouše, který psal hebrejsky v době, kdy sv. Petr a Pavel zakládali církev v Římě; Marka, žáka a hlásnici sv. Petra; Lukáše, společníka Pavlova; a konečně Jana, žáka Páně, jenž položil hlavu na Jeho hrud; ten napsal své evangelium v Efesu za svého pobytu v Asii.¹ Jeden jediný Bůh, stvořitel nebe i země nadchnul svatopisce, poslal svého Syna pro nás na utrpení a na smrt. Kdož nepřipouští těchto základních pravd, pohrdají Bohem a jeho Pomazaným, sami se odsuzují a zamítají spásu; tak činí všichni bludaři.² Tím, že nepřipouští apoš-

¹ Proti bludařstvím III, 1, 1. ² tamtéž 1, 2.

tolské tradice a poslušnosti starších – presbyterů – pokládají se za moudřejší a učenější než starší, ba, než sami apoštolové. Podobajíce se hadům plazí se na všech stranách, aniž by mohli býti jednou pořádně chyceni. Postačí vyložiti pravdu, aby byli potlačeni a zahrnání na útěk?¹

Tu svatý Irenej vyslovuje ve své prostotě veliké tvrzení, které se bude ozývati všemi křesťanskými věky. Apoštolská tradice je zjevna v úplné všeobecnosti, všechny církve ji mají bez popírání; jelikož by však bylo příliš zdouhavé dovolávati se jich všech a vypočítávati zvláštnosti každé z nich, postačí zmíniti se o největší a nejstarší církvi založené v Římě apoštoly Petrem a Pavlem, a která má, díky jim, tradici víry zvěstované lidem. V této první a hlavní církvi se mají sejít všechny církve, to je všichni věřící, ať jsou z kteréhokoli koutu světa.² A aby bylo zcela jasno, že tato tradice apoštolská a zároveň římská není jen mátožným výmyslem, preludem dobrodružného ducha, Irenej po řadě vyjmenovává všechny papeže, kteří postupně zasedli na Petrův stolec; počítá jich dvanáct až po papeže Eleuthera právě vládnoucího. Zvláštní zmínku věnuje Klimentovi, třetímu nástupci apoštolů, který je viděl a znal a sám pak v dlouhém listu korintské církvi učil tomu, co mu oni předali. Ke svědectví o učení pravdy takto vydanému církvi římskou připojuje lyonský biskup svědectví ostatních církví, které zvláště znal; uvádí církev smyrnskou, kdysi spravovanou Polykarpem, a všechny asijské církve jednomyslné ve víře a ve věrnosti tradicím, které jejich starší měli od apoštolů. Tato všeobecná shoda tvoří oprávněné a věrné svědectví zdravého učení. Jakou cenu mají proti takovým tvrzením osobní a pochybné domněnky jakéhosi Valentina nebo Marciona? Starší je kdysi osobně pokládali za nepřátele Krista a jeho učení.³

Je tedy poslechnouti presbyterů; ti měli postupně dědictví apoštolů a z poslušnosti biskupů mají jistý zvláštní milostný dar pravdy: „charisma veritatis cer-

1 podle kap. 2. 2 tamtéž 3, 1. 2. 3 tamtéž III, 3, 3 – 4.

tum“, jak se Otcí zalíbilo jim ho dáti. Všichni ostatní učitelé, kteří s nimi nesouhlasí, jsou falešnými pastýři, bludaři a podezřelí. Všechno soudí podle vlastního názoru a bez studu trhají jednotu církve.¹ Avšak podle původního zřízení a podle zákonné poslušnosti svých pastýřů má tato církev jediná pravé vědění a samu nauku apoštolů. Má ji ve věrnosti jejich učení, ve zdravém, oprávněném a pečlivém výkladu Písem, z nichž nesmí nic vypustiti ani k nim ničeho přidati; má ji zvláště v daru, který je jí dán vzájemnou láskou, dokonalejší než vědění, slavnější než proroctví, vznešenější než ostatní charismata.² Ještě na jiných místech nám Irenej představuje tu svatou církev rozsetou po celém světě, ale jakoby obývající jeden dům pečlivostí, aby zachovala touž nauku; jako by měla jednu duši a jedno srdce v jedné víře; mající jen jeden štít v učení a tradici téže pravdy. Jazyky jsou sice různé, ale moc tradice je jedna a stejná. Církve v Germanii nemají jiné víry než církve španělské, než církve založené u Keltů, na Východě, v Egyptě a v Lybii; všechny se scházejí ve stejné víře. Jako jedno slunce, tvor Boží, osvětluje celý vesmír, tak hlásání pravého světla září všude, osvěcuje každého člověka, který chce dojiti k poznání této pravdy.³

Irenej mluví poslední, řízný a přímý tah proti přátelům bludu. Ví, že jsou to hlavně lidé učení a vzdělání, hrdí svými vědomostmi a knihami, hrdí na vynikající postavení v badání v Písmě svatém a v odvážném výkladu Písma. Proto se jim svatý biskup vysmívá, když proti nim staví církev založenou mezi barbarskými národy, mezi lidmi bez pokroku a nevzdělanci, kteří neumějí sice ani číst ani psát, ale zachovávají ve svých srdcích neporušenou pravou tradici víry, jak ji přijali od svých zákonitých pastýřů. Praví: „Tyto nevzdělané věřící můžeme nazývatí barbary, srovnáme-li jejich řeč s naší, ale svým katolickým smyslem, svými křesťanskými zvyky jsou pravými mudrci a líbí se Pánu Bohu. Kdyby jim snad někdo vyprávěl ty bajky, libovolně vymyšlené bludaři, hned by si zacpali ušima ustra-

1 tamtéž IV, 26, 2. 2 tamtéž 3, 3—4. 3 tamtéž I, 10, 2.

šeně by prchali, aby neslyšeli takových rouhání.“^{*} Vidíme, jak dobrotivý lyonský biskup při veškeré lásce dovedl obratně vypadnouti, aby s chutí fal své protivníky. Jasný a prostý výklad křesťanské pravdy, ustavičné odvolávání na neměnitelnou tradici církve, zvláště římské, důvody zdravého rozumu, občas slovo živé a bodavé ironie — to jsou jeho zbraně a tak mívá rozptýlití lži bludu.

Jeho bohovědné učení je prosté, přes to však nepostrádá ani hloubky ani šíře. Nebojí se opakování, neustále prohlašuje, že jediný Bůh stvořil nebe a zemi a nám poslal svého jediného Syna, aby nás vykoupil; týž Bůh, který nám svobodně a štědře dává svou milost, dovede odměniti dobré a potrestati zlé, kteří odprou plniti jeho vůli. Ježíš Kristus je Slovo Boha, rovný Otci a Bůh jako On, ale je také skutečný člověk zrozený z Marie, který trpěl a zemřel pod Pontským Pilátem, poslaný Otcem, aby všechno v sobě obnovil a přivedl stvoření k jeho Původci. Církev, kterou založil, stráží tradici jeho apoštolů a jistotu pravé víry; na všech místech přináší pravou a jedinou dokonalou oběť, Tělo a Krev svého Pána. Člověk je jako poddajná hlína v rukou Božích: jako jej prvního dne učinil, tak jej stále zpracovává tím, že mu posílá milost svého Ducha, jež zůstává v člověku jako část jeho duše. Člověk se má vzdáti Božím rukám, neboť zlou vůli může překážeti Božím úmyslům.

To jsou hlavní rysy Irenejovy nauky, jak ji učí po apoštolech a po starších, v jednotě s katolickou, apoštolskou a římskou tradicí, opíraje se o neochvějnou skálu církve Kristovy. A tato nauka sv. Ireneje, která je naukou božské víry, neporušena pokračuje věky.

Jako za časů Irenejových tak ani dnes nepochybí bludaři. Jako kdysi i nyní přicházejí ze všech koutů duševního světa. Jsou to jak vynálezci učení a nauky o světě bez Boha, kteří nemají místa pro Stvořitele ani pro Vykupitele, tak stoupenci neúplného a okleštěného zjevení. Dnešek rozmlouvá „o podstatě křesťanství“, o více nebo méně proměnlivé povaze zjeve-

^{*} tamtéž III, 4, 2.

ných dogmat a mravnosti, staví proti sobě apoštoly a evangelisty, ve jménu kritických domněnek zavrhuje pravost toho či onoho inspirovaného spisu. Hojně a rozličné bludy se snaží vlouditi do duší stejnou cestou jako kdysi. Stejně jako za dob Irenejových i dnes nám napadá myšlenka na plazení nezachytitelných hadů. Proti všem těm bludům má cenu jediné pravý a správný důkaz kdysi užívaný svatým biskupem lyonským na konci druhého století našeho věku. Jako on a za jeho příkladem se musíme obrátiti k jediné majitelce pravdy, k jediné pravé strážkyni Božího slova: k apoštolské tradici. Počet papežů vzrostl od dob Irenejových, ale to je jediná změna, na stolci Petrově sedí stále jeden jeho nástupce. Týž duch chrání církev, týž nejvyšší hlas stále zaznívá světem. Křesťané všech dob, od časů Irenejových a již před nimi slyšeli ten hlas, byli zvyklí pohlížeti k neomylnému svědectví církve, k stálému a pevnému učení jejích článků víry. My pak umějme pochopit ty prosté a silné pravdy, budme vždy poslušnými dětmi církve, s nejlepším srdcem vstupme do jednoty jediného ovčince, rádi přijímejme pokyny velekněží. Prosme velikého lyonského biskupa, klidného protivníka všech bludů, aby nám vyprosil milost vroucí a čisté víry a milost setrvání v této svaté víře až po blaženou hodinu naší smrti.

H. D. Simonin O. P., Řím.

Mravenec.

Mluvílo se o lese. Zaslechnuv to mravenec, rozkřikl se hněvivě: Existuje troskavec, stéblo trávy, ba i strom, písek, kámen, stádo mšic, vše, co mohu ohnítat — les však? les? To není nic!

Jakub Deml.

Já jsem pastýř dobrý . . .

VII

Výše podali jsme doklady toho, že i pohané starého Východu jmenovali své bohy „pastýři“. Tak činili také Israelité, kteří měli více nežli dosti důkazů pro to, by viděli ve svém Bohu – v Jahvovi – pravého, dobrého, vznešeného pastýře, a sebe aby pokládali za stádo, za ovce Jeho.

Již umírající Jakob žehnaje svému miláčkovi Josefovi praví (Gen 49, 24): „*Pastýř, jenž jest Israelovou skalou, bude působiti, že ruce Josefova potomstva budou vždycky volné, aby mohly vládnouti lukem a střelami.*“ A prve již vyznal (Gn 48, 14), že Bůh „*byl mu pastýřem od jeho mládí až do dneška.*“

Autor Ž 79. hned na počátku takto Hospodina oslovuje (v. 2):

„*Pastýři Israelův, poslyš,
ty, jenž Josefa vodils jak stádo.*“

Žalm 76, 17 – 20. líčí nádherně přechod Israelitů z Egypta Rudým mořem a vedoucí ruku Boží:

„*Uviděly tě, ó Bože vody,
uviděly tě vody a zděsily se,
ano, tůně zachvěly se.
Veliký hukot vydávaly vody,
mračna ozývala se hromobitím,
a tvé střely lítaly semo tamo.*“

Po další skvělé lícní básník dodává:

„*Převedl jsi jako ovce svůj národ
pod Mojžíšem a pod Aronem.*“

Tutěž myšlenku svým způsobem vyslovil básník v Ž 77, 52 n takto:

*„Vyvedl pak lid svůj jako ovce,
po poušti jej vedl jako stádo;
vodil je bezpečně, že neměli strachu,
za jejich nepřáteli se zavřelo moře.“*

Tvůrce Ž 73. táže se hned v 1. verši:

*„Proč, ó Bože, na věky zamítáš nás,
proč plane hněv tvůj na stádo, které ty paseš?“*

Israel byl si toho velmi dobře vědom, že je stádem Hospodinovým; to vysvětluje z toho, že tato myšlenka je tolikrát v bibli opakována. Ž 78 vyznívá touto pointou:

*„My pak – národ tvůj a ovce tvé pastvy –
budeme na věky děkovat tobě,
od rodu do rodu hlásati tvou slávu.“*

Průvod Israelitů, jenž se přiblížil ke svatyni, prorok napomínal (Ž 94, 6 n):

*„Pojďte, klanějme se, padněme,
klekněme před Pánem, svým tvůrcem.
Jeť on Pán, náš Bůh a my jsme
lid, ježž on vodí, a ovce, ježž pase.“*

Ž 99, 2. vyzývá všecku zemi, aby Bohu jásala, aby Hospodinu sloužila s veselím, aby předstupovali před něho s plesáním. Výzvu odůvodňuje těmito slovy (v. 3):

*„Vězte, Hospodin že Bůh jest,
on nás učinil a ne my sami;
jsme lid jeho a ovce pastvy jeho.“*

Proto žalmista běduje (Ž 43, 12. 22):

*„Vydal jsi nás jako ovce na nůž,
mezi pohany jsi rozptýlil nás,
rozprodal jsi za fatku svůj národ,*

mnoho jsi jich nevyceňl . . .

*„Ale my denně jsme pro tebe pobíjení,
za ovce na něž jsme pokládáni.“*

Dr. Jan Hejčl.

Perličky víry.

Bázeň lásky, by dobrota její nebyla viděna a něha její nestala se nápadna, jest intensitou k novým podivuhodným skutkům sebezapření. Svět se pak diví, když Prozřetelnost tomu chce, aby skryté bylo zjeveno, tak veliké lásce a hrozí se jí. Ale nechápe, že to strach lásky pudí duši sladkými rozkazy, jež ona vykonává s pocitem blaha. Bázeň lásky nutí k práci, práce k naději a naděje k Víře, jež jest jistotou, že v Bohu spočíváme a z něho vše konati můžeme.

*

Proč se nesměješ a nezpíváš chvalozpěvy, ó duše, když rozjímáš životy světců? — Ach! — protože, když rozjímám, sama toužím — býti svatá . . . Proto nemohu se radovati, dokud se mé touhy nesplní, dokud slasti žárné lásky světců sama nepocítím. Rozjímám-li o svatosti jejich, prosím Pána, by jako v starých šťastných dobách, kdy oni žili, i dnes sestoupil zjevně do zchátralého světa svými svatými. — A proč mé prosby jsou provázeny pláčem? Dítě jen pláčem donutí matičku, by je vzala na své lokty.

*

Všechny cesty, jež probíhají lidským životem, mimo cestu, již jest Kristus, obrosteny jsou květy smyslné lásky. Vůně jejich zařezává se v chřípí poutníka, vábí ho přemírou sladkostí, aby ulehl do jejich náručí a odpočinul na chvíli. Z desíti tisíců jeden jen odolá jejich svodu, avšak i ten deset tisíc dní prodlí v nerozhodnosti, má-li či nemá-li ochutnatí jejich

slasti. A kdo jí propadl (jejich lichotkám), jako zmátený probouzí se ze spánku velmi brzy a jako zbitý vleče se pak další cestou, nevěda, kam ho zavede.

Vůni květů smyslné lásky zdolati a raději únavou padnouti do prachu cesty nežli voliti jejich smrtící objetí!

*

Porovnávaje běh svého života s životem lidí, s nimiž mne osud pojí, shledávám, že já vždy a za všech okolností jsem ve výhodě, čili, řeknu shrnutě: Chléb vezdejší (jím rozumím vše, co svět dobrého může poskytnouti) Bůh v hojnosti dává mi dnes, dá i zítra. a i po letech bude se mně dařiti dobře, věřím, předsvědčen jsa dostatečně o jeho starostlivosti, jíž pečuje o své věrné, neodcizené dítky.

*

Kdyby duši sebevíc rmoutila nepřízeň a pohrdání srdcí, jež ona miluje, nicméně u vědomí, že jest Bohem milována, veseliti se bude radostí, větší radosti epikurejců, užívajících náplň všech možných rozkoší, a větší radosti mudrců, radujících se nad tím, že probadali vesmír. Ona v pokorě nalezne svoji největší slast, protože pokora vede ji do náruče Miláčka, jenž udílí rozkoše věčné.

*

Jen jednoho jest potřebí: Milovati Ježíše a přičiňovati se, aby byl všemi dušemi milován! Žárlivě využítkujme všech, i těch nejmenších příležitostí, abychom ho potěšili. Tak veliká musí býti naše láska. Ničeho nám pak neodepře.

*

Každým rokem v době adventnej počíváme z nůtra nášho hlas, volající: Pripravujte sa pre duchovný príchod Ježíša Krista do vašich sŕc! – Dobre, keď môžem vraviť, že ho počívame, ale sú ľudie, ktorí majú zatvorené uši. Ó nešťastliví! Keby len raz počuli to vyzvanie lásky, s najväčšou horlivosťou počali by zdobiť izbičku svojho srdca modlitbou a pôstom,

lebo z lásky by sa báli, aby Pán nevešol do nej ako v chliev. Ak by pak bolo na svete krásne!

*

Ve světle času nezříme svou tvář. Ve světle času sebe zapomínáme – vskutku! Jen v noci kontemplan-
ce patříme v zrcadlo věčnosti a vidíme se v mnohých
slzách, které pláceme žalem a lítostí nad tím, že jsme
tak dlouho byli *bez sebe*.

*

Nešetřme slzí, které z lásky k Pánu pláceme!

*

Láska mluví:

Zbožného srdce řečí jest pláč. Svatí Boží vždy ke
mně hovořili slzami a já dodnes rozumím jen těmito.
Jiné hlasy lidských srdcí neproniknou sféry serafín-
ské, jež jsou prahem mého stánku. Slzička, jež kane
v roztoužení, jest literkou abecedy, pramének slziček
slovem a prudký pláč modlitbou, rozechvívající ne-
besa jako oblaka hromobití. Blahoslavení, kdož prosí,
děkují a velebí Boha slzami! Jimi modlitby jejich za-
pisují se na bílé mé roucho. A andělé s úctou při-
cházejí ke mně a přečteš je, spěchají k srdcím, jež je
promluvila, aby je na všech cestách života provázeli,
jsouce jejich přáteli.

*

Věřím v Boha spravedlivého – věřím, že jednou
Mene tekel ufarsin napíše ruka jeho soudcovská na
zdi moderní kultury a pokroku a že tehdy dojde čas
licoměrným vědcům a prospěchářským zbožňova-
telům oltáře. On tehdy svleče oděné a oděje nahé –
a zjeví pravdu nevědomým.

*

Včera jsme popírali zatvrzele, dnes věříme s potě-
šením a zítra budeme prositi vzlyky a plácem o roz-
hojnění naší víry. Ó, doufejmež, milost Boží dá růsti

v srdci našem touze po svatosti, touze, již zmohutní náš rozum a mysl naše v obzory čistých nebes se povznes! A dojdeme jednou cíle, kdy duše naše splynou s láskou všech duší, dokonalých i dokonalostí se teprve vyučujících, v lásku, v jediný tok života věčného.

Poutník Jan Rubín.

Pracovna.

Nazval to někdo katolickým smyslem, onen vnitřní jakýsi smysl, jímž poznávají se ti, kteří jsou Boží, jímž poznávají ti, kteří jsou Boží, vše to, co z Boha vychází. Jest to šestý takřka smysl katolíků, kteří žijí v milosti a z milosti Boží.

Milostí Boží stáváme se účastni života Božího, milostí Boží v Bohu žijeme, v něm se hýbáme a jsme. A proto ti, kteří jsou milostí naplněni, ve kterých milost posvěcující žije, jakousi vnitřní shodou tuší, cítí jakoby Boha přítomného zvláštním způsobem v bližních svou milostí, životem milosti. A proto onen šlechetný rozmach za vším, co je v Bohu krásného a velkého. Jak krásné bylo v tomto smyslu setkání Panny nejsvětější a sv. Alžběty. Jistě vedl obě Duch sv., ale jistě též Duch svatý onou milostí zvláštním způsobem přítomný láskou nadpřirozenou spojil obě svaté duše v krásné sesterské objetí.

Kdybychom byly více plni milostí posvěcující, kdyby milost posvěcující byla v nás stále láskou živa, jinak bychom se chovali k těm, kteří jsou Boží, jinak bychom podporovali ty, kteří přicházejí ke světu a k duším ve jménu Páně. Jen životem milosti rozumíme a přijímáme ty, kteří mluví z milosti, kteří pracují z milosti, kteří připravují duše pro milost, kteří volají duše, aby otevřely srdce svá volání Božímu, kteří mu přicházejí s pravdami, jichž přijetí jest též dáno milostí.

Chladně chovají se k milosti a všem jejím projevům i její pravdě ti, kteří jsou tak zakrnělí, kteří nerostou, kteří umřeli milosti, neb ve kterých milost posvěcující,

jíz se nám dává účast na přirozenosti Boží, není hojně vyjadřována životem z milosti. Neb milost není něčím mrtvým v duši, milost posvěcující neleží v duši jako kámen, nýbrž jest organickým přetvořením duše, jež jest účastna vskutku a vpravdě Boží přirozenosti a též Božího života, jenž jest poznáváním sebe a milováním sebe a proto u nás životem víry a lásky k Bohu.

Tímto životem, jenž jest životem podobným životu Božímu, plní, šíří kolem sebe širokými kruhy tichou, silnou atmosféru Božího míru a Boží lásky. S radostí přijímají všechny, kteří přicházejí s vážností Božího jména na rtech, objímají ty, kteří jsou Boží, okamžitě na prvý povel a na prvé volání do šiku Božích bojovníků, odpovídají nadšeným souhlasem, neznají rozdílů různých skupin, různých snad společností, a řekněme to. řádů, národností, jazyků a tříd. Ano, dobří vždy se najdou, dobří si většinou vždy rozumějí, na konec si vždy podají ruce, protože jednota jest vlastností Boží a ti, kteří jsou Boží, tu stávají se jaksi účastni i této vlastnosti tím, že v Bohu všechno sjednocují, že překlenouti se snaží všechny rozdíly, které oddalují vzájemně dítky Boží. Jedna jest milost a proto všichni této milosti účastni jsou nadpřirozeně uschopnění k tomu, aby se spojili, aby se sjednotili, aby byli jedno v Ném, jenž jest Jeden. Jen hmota a ďábel jsou prameny rozdělení, a proto jest ďábel původcem všech schismat a heresí, jež jsou podstatně snahou o popření jednoty Boží, pak i jednoty pravdy.

Kdo se nedovede přenést nad svou skupinku, nad svou společnost, kdo místo Božího chrámu staví se do své kapličky, daleko jest od života milosti, nechápe, že On jest jednota, že v něm všichni musíme býti jedno a že všechny naše možnosti, všechna naše řešení a naše metody jsou cestami, jež musejí vyústiti v jedné cestě Boží, že musejí vésti k jednotě pravdy, protože pravda jest dítětem Božím, protože Bůh jest pravdou a jako On jest jeden i pravda musí býti jedna. *Braitto.*

Jistá cesta.

O svaté Hildegardě praví stará lekce brevířová:

„Hlavním rysem její bytosti byla bezmezná dobrota. Její láska nikoho nevyklučovala. Jen málo pokrmu a nápoje poskytovala svému útlému tělu. Čistotou svých úmyslů udržovala si klid svého srdce.“

Sili jste mnoho a sklidili jste málo!

Promluvil tedy Bůh skrze Aggea proroka takto: Jest čas pro vás, abyste bydlili v domech deskami prokládaných, kdežto dům tento jest pust?

A nyní toto dí Hospodin zástupů: Pozorujte, co vás potkalo! Seli jste mnoho a sklidili málo, jedli jste a nejste nasyceni, pili jste a nejste napojeni, přikryli jste se a nezahřáli jste se a kdo si chtěl strádati mzdu, vkládal ji v měsíc děravý.

Toto praví Hospodin zástupů: Pozorujte, co vás potkalo! Vstupte na horu, noste dříví a stavějte dům, i dojdu v tom záliby a slávy, praví Hospodin. Čekali jste mnoho a hle, scvrklo se to v málo, a co jste zanesli domů, rozfoukal jsem. Proč to? Táže se Hospodin zástupů. Protože dům můj jest pustý a vy pospícháte každý do domu svého. Proto zavřelo se nad vámi nebe, aby nedalo rosy, proto zavřela se země, aby nedala plodu svého. A povolal jsem sucho na hory i doły, na pšenici, na víno, na olej, na vše, co vydává země, i na lidi i na dobytek i na všechnu práci rukou.

Aggeus I. 3 – 11.

Milosrdenství Boží.

Bůh nadlehčuje všem, kteří se hroutí, a zvedá všechny klesající. Neboť jen jeho milostí jsme utvrzováni. Bůh chce, by všichni vytrvali v dobré vůli a nikoho dříve neopouští, dokud sám není prve opuštěn.

B. Rhabanus Maurus

Epist. ad Heberardum P. L. t. 126, col. 1556.

Zločin pyšných:

Básník, theolog, kazatel... vysoko se zvedá, stále štvě zase bouposlouchajícího utajeným dechem. A stále se zvedá a vystupuje, vystupuje, až zrak přechází. A když poctivec chce jíti k tomu stromu a utrhnouti si jeho

ovoce, poznává, že to není strom ovocný a plodný, nýbrž že jen šíleně kamsi se šplhá. Kdyby aspoň ty stromy tak nevábily k sobě. Ale takhle nikdo nemůže na ně dosáhnouti, nemůže si nikdo s takových stromů ani jablíčko utrhnouti. Ty stromy rostou jen proto, aby malé udivovaly. Ale do nebe jistě nerostou. Dorostou do prázdnoty, do neplodností, vyčerpání.

Neživí, nedávají stínu, jen k *sobě* stále volají, jen na sebe všechno soustřeďují. Slabí a zemdlení jdou smutně podle těch stromů. Měly by sytiti. Nesytí, protože pýcha strávila všechnu životní mizu a vyhnala ji do pyšného vrcholku, jenž se pošetile vystavuje bleskům.

Všichni, co máte něco k dávání, co jste povoláni, abyste dávali, skloňte se, nechte rozrůst korunu, dopřejte stínu klidu těm, kteří přijdou k vám, schylte k nim své větve, aby si mohli utrhnouti občerstvujícího ovoce.

Strom, který nepřináší totiž ovoce, bude vyřat a na oheň uvržen. *Braitó.*

I' Ježíši Kristu.

Dábel zná jedno velké pokušení pro srdce a ducha lidského, že totiž umí je zahaliti závojem, aby jim zabránil viděti Krista — jako jedinou cestu do ráje a jedině velký, jedině zcela potřebný a nezbytný prostředek, abychom se mohli spojit s jeho Otcem, aby jimi nedovolil chápati tuto cestu . . . a na ni si především zvyknouti a ji si učiniti nejužívanější cestou v běhu života.

J. B. Noulleau:

L' esprit du christianisme III, p. 516.

Pokora pravá a křivá.

Nevěřte každému ujišťování různých lidiček, že jsou největší hříšníci, že jsou špatní, že nic dobrého nemají a pod. Ne, že by to snad ani nebylo pravdou, nýbrž proto, že oni tomu sami nevěří.

Pravá pokora neodmítá darů Božích, nezapírá jich. Sv. Pavel byl jistě pokorným i tehdy, kdy psal, že pracoval více než ostatní apoštolové.

Pokora je totiž „správné smýšlení o sobě“. Správné

smýšlení o sobě uznává, že vše dobré jest od Boha. Uznává jeho dary, uznává jeho milosti. Nepřisvojuje si jich, ale též jich nepopírá.

Ono falešné odmítání darů Božích ukazuje na ztaje-nou pýchu. Ztaje-ná pýcha dává takto nechutně mluvi-ti; neb ví takový člověk, že svatí se skláněli ve vlastní nicotě. Zapomíná ale, že celé jednání svatých odpoví-dalo tomuto přesvědčení. Takovéhle ale hubaté po-koře každou chvíli se stane takový případ jak jedné „světici“, jež se přišla zpovídati k sv. Filipu Neri: Lká a hořekuje, že jest největší hříšnicí na světě. Filip dobře prohlédl prázdnou slupku a důkladně vyčini-l „světici“, že je již dost stará a že by se měla konečně již polep-šiti, když je tak hříšnou. A ta osůbka vyjekla a zahu-bačila, co si to jako o ní myslí, že ona je poctivá, slušná žena . . . Takový je osud těch „největších hříšnic“.

Pravá pokora uznává vlastní slabost ale též Boží sílu. Jen ten, kdo nevěří v obě, snaží se zuřivě horlivým hlá-sáním své ubohosti přesvědčiti druhé o obojím, o němž sám není přesvědčen.

Pokorný člověk ničeho neodmítá z Božích darů, pro-tože je přesvědčen, že ze sebe ničeho nemá, že vše jest a zůstává Božím majetkem.

Takový pak se snaží dary Boží plodnými učiniti, protože jest k tomu třeba uvědomění si darů a z toho pak plyne poznání jich velikosti a bohatství, jež budí a posilují naději a důvěru a odvahu. Neb jen pokorní jsou stateční v Bohu.

Braitto.

O duchovní lenosti.

Kdo jí se chce zbaviti, nesmí především čekati, že jen svými vlastními silami ji přemůže, protože její opak jest jarý nadpřirozený život a ten jest dáván nám zdro-je-ní všeho nadpřirozeného, totiž Bohem. Není však du-chovní leností vše, co se takto zdá neb i nazývá. Často se lidé jinak dobré vůle mýlí a považují za lenost jaké-koliv obtíže při duchovním životě. Není též leností cí-titi tyto obtíže, s nimi zápoliti. Jako nehřeší, kdo ještě nesvolil k pokušení v myšlení, tak podobně nehřeší, kdo potírá těžkosti, překážky a obtíže v duch. životě.

Neprohřešuje se a netrpí ještě duchovní leností ten, jenž se poctivě snaží, aby zlomil odpor nižšího člověka, abych tak řekl, v nás, kdo se snaží, aby na vše se díval s hlediska nadpřirozeného.

Pravá duchovní lenost má jiné symptomy a jinak se též léčí, než prostý jakýsi přirozený odpor k námaze, oběti.

Začátek a nejvšeobecnější způsob duchovní lenosti jest druh netrpělivosti v duchovním životě. Někdo se rozhodl duchovně žít a nyní vidí na všech stranách překážky. Představoval si duchovní život snazší za jedno a za druhé zapomíná, že má stále obracet zraký své k Tomu, od něhož přichází pomoc. Tyto dva momenty nesmíme zapomínati, chceme-li překonat necht svou k boji. Až do posledního vzdechu budeme musiti bojovati se sebou, se světem a s ďáblem, chceme-li zvítěziti. Duchovní život není širokou a pohodlnou cestou, nýbrž cestou úzkou, boje, sebezáporu. Ale přece není nemožností a jest snadný a lehký v tom, jenž nás posiluje. Duchovní život je těžký, ba nemožný pro toho, jenž zapomíná na milost, jenž zapomíná na pomoc Nejvyššího. Takový člověk pak jistě také dříve či později složí jednou zbraně.

Vlastní duchovní lenost jest jinými slovy druh sebe-lásky. Milujeme příliš sebe. Špatně sice, že se to ani nemělo by nazývati láskou, ale fakt je ten, že dáváme přednost sobě před Bohem. Jako by nám Bůh a přiblížení k němu nestálo za ten boj. Protože nemilujeme Boha dosti, proto se strachujeme překážek, proto prcháme před oběťmi. Proto třeba stále a stále prositi, Pane, rozmnož víru mou, posilni naději mou, rozhni lásku mou, abych poznal, kdo jsi ty a kdo jsem já, abych doufal vše od tebe, že vše mi dáš pro zásluhy Ježíše Krista, že mi ničeho neodepřeš. Proto věřím a doufám, že i lásku mou rozplameníš.

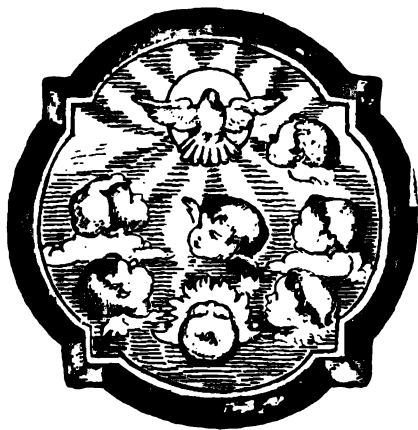
Kdo cítí, že je tak chladný k Bohu, nechť si představuje dohrotu Boží, nechť hodně rozjímá, přemítá, přemýšlí o dobrotě Boží, o jeho dokonalostech a nechť s nimi srovnává to, po čem se pachtí, zda to opravdu stojí za to, zda opravdu jest slušno jíti za věcmi tohoto

světa, jíti do služby cizím bohům, zatím co v domě Otce nebeského můžeme a máme býti jeho vyvolení syny.

Chceme-li překonati v sobě nesprávnou sebelásku, snažme se udržeti stále v jakémsi obcování s Bohem, stále jaksi žíti v jeho přítomnosti. Občas přes den si vzpomeňme na Boha a žijme z této myšlenky tak dlouho, až zase nás mysl přirazí k Bohu. Tak si zvykneme jaksi na myšlenku Boží, v jeho přítomnosti bude se nám snáze pak zápasiti o něho.

Zřídlem duchovní lenosti v pravém slova smyslu jest pohroužení do tvorů. Kdo se ponořil do tvorů, tomu jest hořký boj, tomu jest oběť nesnesitelná, tomu se stává Bůh pomalu neznámým, ten jest zvolna přemáhán nechutí až nakonec i odporem vůči Bohu. Proto se podívejme drobnohledem rozumu a především svatým světlem víry na tvory, pohlédněme na ně, jak jsou omezené a konečné a všechnu krásu a dokonalost, kterou mají, jak od Tvůrce svého mají. Budeme se s nimi pak snáze loučiti a snáze se odhodláme vydati se odvázně na cestu k Bohu.

Braitó.

Žeň.

Religion in Geschichte und Gegenwart. Verlag J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen; Lief. 73/74. Monrad – Mystik. – Při heslu Moral chybí nejnovější způsob řešení pochybné závaznosti zákona z hesla o dvojím následku činu. Heslo Moses se snaží udržeti i pro racionalistu přijatelné stanovisko historičnosti. Zajímavé je heslo Musik, objektivně jsou pracována hesla *Mysterien* a obšírné rozvedení hesla *Mystik*. – es –

GRABMANN MARTIN, *Mittelalterl. lat. Übersetzungen von Schriften der Aristoteles-Kommentatoren Johannes Philoponos, Alexander v. Aphrodisias und Themistios.* Verlag der Bayerischen Akademie der Wissenschaften (R. Oldenbourg, München). Stran 72, cena 5 RM. – Po každé nové Grabmannově práci saháme a dychtivostí, protože každá znamená nové světlo do otázek středověké filosofické a theologické literatury. Tato práce podává zajímavé pohledy i do práce samého sv. Tomáše Akvinského v jeho komentářích k Aristotelovi. – es –

Lesebuch. Vers und Prosa von Klabund. Verlag Fritz Heyder, Berlin-Zehlendorf. Stran 262, cena váz. 7.50 RM. – Výbor tvorby Klabundovy, obsahující básně, podobenství, črty, vypravování, menší dramatické práce a milostné písně. Až na dvě věci, podobenství totiž hlásající, že, co je v přírodě, není proti přírodě (homosexualita) a blasfemicky končící črta Marietta, obsahuje kniha věci veliké duchaplnosti a životní moudrosti. Řeč odpovídá hloubce myšlenek a pro zralého čtenáře je četba vybraným požitkem. – es –

P. WILMS HIER. O. P., *Der seligen Margareta Ebner Offenbarungen und Briefe.* Str. 292, cena 3.75 RM.; *Dominikanisches Geistesleben*, 5. Albertus-Verlag, Vechta in Oldenburg. – Zápisky prosté řeholnice ze 14. století, slavné visionářky z Medingen. Nehledanými slovy líčí své cesty ke sjednocení s Bohem, milosti a osvícení, kterých se jí dostalo. Líbezná knížka, plná útěchy pro trpící duševně i tělesně, plná poučení nejjednodušších pokynů pro hledající užší spojení s Bohem. Přidané dopisy jejího duchovního vůdce jsou velmi zajímavou četbou pro každého opravdového duchovního vůdce. – es –

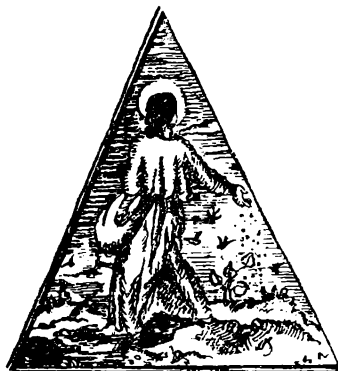
HUMBERT VON ROMANS, *Tugendleben*, sv. 6. též sbírky. ST. VINZENZ FERRER, *Geistliches Leben.* Přel. P. Gregor Bantzen O. P. Str. 176, cena váz. 3.60 RM. – Pátý velmistr řádu dominikánského stručně, ale pronikavým slovem popisuje podmínky řeholního života a etnostného života vůbec, hlavně o evangelických radách. Nelze dosti doporučiti tuto četbu „nejlepšího duchovního řečníka své doby“. Ve druhé části pak jsou pokyny slavného sv. Vincence Ferrerského, hlasatele soudů Božích, o chudobě, sebelásce, mlčení, askesi ducha, duchovním vedení, prosté askesi tělesné, modlitbě a pokušeních. Kéž naše pokolení hojně čerpá z tohoto spolehlivého pramene. – es –

LUDWIG EMIL, *Michelangelo.* Berlin 1930. Ernst Rowohltz Ver-

lag 151 stran, 16 vyobr. M 6.50. – Emil Ludwig, známý biograf Napoleona, Bismarcka, Viléma II. atd., pokusil se vniknouti do osobnosti geniálního Michelangela. Že má vlohy vžiti se do velikánů světových dějin, nelze popírati. Zdá se však, že Ludwig je šťastnější jako biograf mocnářů než jako biograf umělců formátu Michelangelova. Přes to se mu podařilo i toto dílo. Rozhodně lépe než jeho „Syn člověka“. Zvlášť zajímavý je pokus, analysovat psychickou osobnost Buonarrottiho. 16 meditisků ilustruje duchaplné pojednání.

SIEGFRIED, *Das Wort und die Existenz. Eine Auseinandersetzung mit der dialektischen Theologie I. Die Theologie des Wortes bei Karl Barth*. Gotha 1930. Leopold Klotz. VIII a 302 str. M 10. – Vliv Barthovy dialektické theologie na německý protestantismus je nesporně veliký a významný. Marburský universitní profesor Siegfried se pokouší ji kriticky rozebírat. Tento pokus je pochopitelný. První vyšlý svazek ještě nedovoluje závěrečného úsudku o výsledku celého pokusu, neboť zabývá se jen Barthovy výnní „Prolegomena k dogmatice“. Analysuje kriticky pojem úlohy dogmatiky, dogmat. náboženství a církve, pojem zjevení, problém christologie atd. – Druhý díl bude věnován theologii existence u Gogartena a Bultmanna a celkovému ocenění dialektické theologie.

THILO, *Was jedermann zum Verständnis des Alten Testaments wissen muss!* Stuttgart 1930. J. F. Steinkopf. 46 str., 6 tabulí. M 1.50. – Autor uskutečnil velmi dobrou myšlenku. Pomocí dvou šestibarevných tabulí a jedné mapy umožňuje pohled na dějinnou souvislost událostí ve St. zákoně ličených. O praktičnosti této knihy svědčí fakt, že již vyšla ve 3. vydání.

Dar rady.

(Kurs o darech Ducha sv. 5.)

Dokud naše svobodná vůle má možnost ještě vykolejiti, pokud ještě může nedojíti cíle, stále musíme v bázni a třesení vykonávati svou špásu. Cíl nám byl dán docela zřetelně. Celý pak život náš nemá ničím jiným býti než právě cestou k tomuto cíli. Všechny schopnosti, všechny dary, vše, co vůbec leží na cestě našeho života, vše se má státi pracovním materiálem naší cesty k Bohu, všeho máme užiti tak, abychom co nejrychleji a nejdále se dostali k svému cíli.

Mnohdy ale nevíme prostě jakým směrem dále jíti, někdy se nám všechny prostředky takřka zamlží, že se nám zdá, jako bychom již ani na krok neviděli. Znáte děsné chvíle, kdy nevíme, co máme si vyvoliti z daných možností! Někdy ten, jenž je lhářem od začátku, zastírá náš zrak, takže nevidíme světla a přízraky noční a temna hříchu zdají se nám krásná a dobrá.

Proto chápeme, že sv. Tomáš tak důrazně žádá dary Duchasv. pro náš život, že zcela rozhodně tvrdí, že dary Ducha sv. jsou nutné pro naši špásu. Proto nemohu pochopiti, jak i theologové velkého jména, myslím na jednoho moderního theologa, jenž má velké jméno v otázkách metody duchovního života, může tvrditi, že otázka o darech Duchasv. má jen „historický zájem“.

Nezbytně nutné jsou ke špase dary Ducha sv.

Jak se jeví v uvedeném nutnost daru rady!

V životě duše naší, přichází nám, abych tak řekl, skoro nesčíslný počet možností. Ty možnosti jsou možností plynoucích z naší omezené, nenutné bytosti a z toho, co jí podobné povahy obklopuje. Nemůžete se o všem přesvědčiti, nemůžete na všechno si dáti čirým přirozeným rozumem přímou odpověď: Toto jest dobré, toto nyní nutno vykonati, toto se hodí pro daný okamžik.

Vlité *ctnost* opatrnosti, daná s milostí posvěcující ve mnohém osvíti, ale přece jest *nám* v této *ctnosti* ponecháno jednání.

Někdy však, a není to tak vzácné, potřebujeme jiné ruky jistější a pevnější, potřebujeme ostřejšího světla, které by nám řeklo, co je zlo a co je dobro ve spleti duševního labyrintu. Potřebujeme vedení Toho, jenž se nemůže myliti, jenž jest moudrost sama.

Abychom dovedli dobře vyvoliti prostředky k cíli, potřebujeme často, aby nás Bůh sám vedl. Dar rady dává nám možnost a schopnost dáti se vésti, býti poslušným nástrojem v rukou Moudrosti nekonečné. (2 II. qu. 52 a. 1.)

Někteří lidé mají mimořádný dar dobře raditi, dobře vésti. To je dar rady charismatický. Ale všem bez výjimky byl zároveň s milostí a s vlitými ctnostmi dán dar rady. Dar rady, který učí duše věřiti Bohu, který učí dáti se jím vésti v hledání a hlavně v nalézání prostředků a cest k dosažení našeho věčného cíle.

Jsou totiž mnozí, kteří dlouho hledají, úzkostlivě hledají své cesty, ale nedovedou se rozhodnouti pro jedno, nedovedou se uchopiti prostředku, který jest jim podán. Tedy, nedovedou jíti k cíli, protože to, co konají, je jen vzdálená příprava k cíli. Nutno však jednou se dáti na cestu, nutno jednou najíti prostředky k cestě, nutno jednou se rozletěti. Všichni, kteří jste nerozhodni, kteří stále tápáte a hledáte, vezte, že to je příčinou, že se chcete raditi příliš sami sebe, příliš svého rozumu a zapomínáte, že On, který zná naše těžkosti, že nám chce pomoci, že chce ulehčiti nesnázi v nalezení nejvhodnějšího prostředku a cesty.

Dar rady učí nás veliké důvěře a naději. Důvěře, že ten, který nás povolal, nenechá nás blouditi, že nám ukáže cestu a že, když naše síly nestačí, a že, když musí on nás vésti, že si nás též povede, že své síly nám dá, že nám nedá zahynouti pro srážnost, obtížnost cesty, na kterou nás sám uvedl a povolal. Proto se nejlépe připravíte na odevzdání se vedení radám Božím, když duši svou posílíte pevnou a živou důvěrou v Boha, jenž nemůže jinak než chtíti dobro, než nám pomoci k cíli, když nám cíl tak vysoký a obtížný k dosažení určil.

Tichá jistota a hluboký mír jest ovocem a známkou působícího v nás daru rady. Nehledáme již zoufale, ne-

pokojně, nýbrž odevzdáváme se vedení Božímu. Vyvolili jsme, co nám Pán ukázal. Žijeme podle toho, žijeme vedení jím a proto se nemusíme více strachovati, proto můžeme jíti klidně. Jak se to jasně jeví u sv. Terezie od Ježíška! Stále a stále zdůrazňuje svůj klid a svou jistotu spásy. A tuto svou jistotu a svůj klid zakládá na tom, že jest věrna a poslušna volání a vedení Božího, že totiž dává se vésti darem rady. Proto nehledá, nýbrž má již svou cestu. Ví, že to je cesta Boží, a proto jde klidně.

Neb dar rady jako ostatní dary staví rovněž na našem spojení s Bohem. Spojením s Bohem nabyli jsme jakési příbuznosti s ním, s jeho přirozeností a jeho životem. V tomto svém Bohu, v němž člověk obdařený milostí posvěcující žije, poznává, co je mu k dobru, poznává cestu svou. Poznává ji svým vnitřním sprízněním s věcí a cestou dobrou.

Tak jsou darem rady obdařeni všichni ti, kteří žijí v posvěcující milosti. A to je to podivné, že i ti, kteří jsou před světem neučení, kteří jsou zdánlivě před ním nevzdělaní, kteří nemají snad ani zdání o theologii a o theologii mystiky ještě méně, znají pravou a jedinou theologii mystickou, totiž hluboké pravdy života v Bohu. Proto ti prostí dobývají tak nápadně nebe, proto překvapují učené theology svou nadpřirozenou moudrostí, která dovedla rozhodnouti v nespleťtějších otázkách. Tímto darem rozhodovaly naše dobré maminky, které nebyly učené, ale rozumiely dobře Pánu Bohu, slyšely dobře hlasu jeho a dovedly raditi, že nejškolenější učenec posv. vědy se jim musel obdivovati.

A i když někdy si nevědí rady, dovedou se skloniti a hledati rady jinde. I to je velmi důležité. Dnešních duší zmáhá se duchovní pýcha. Rády všemu rozumějí a lépe než duchovní vůdce, takže se kolikrát ptám: Tak proč tě ještě zlobí? Chtějí slyšeti jen tvůj pochvalný úsudek? Duch sv. vede darem rady též k pokorné prosbě o radu těch, jež Pán postavil na Sionu, aby byli světlem a vůdci jeho lidu. Nestydíme se přiznati své rozpaky neb svou nevědomost ve spleťtých a záhadných otázkách. Poslechněme hlasu daru rady, jenž

nás vede ke služebníkům Pravdy. Jdeme k nim s důvěrou, že i jim se dostane zvláštního přispění Ducha sv. v otázkách, jež se přímo dotýkají naší spásy. Ale, nežer-tujme pak s jejich radami. Duchovní vůdce nebudiz sportem, nebudiz luxusem, nebudiz přednětem chlouby, nýbrž pomocníkem v upřímné snaze přiblížiti se k Bohu. Proto nechtějme sami raditi duchovnímu vůdci, co by nám měl poraditi, nenalhávejme si jiné výklady jeho slov. To vše by znamenalo mrhati vzácným pokladem daru rady.

Neb mohl by nás stihnouti strašný trest, jenž stihá neupřímnost k Bohu a nevďek k jeho darům, že totiž se konečně Bůh ve svatém hněvu svém odmlčí a my bychom za to musili pykati temnotami a nejistotou.

Sv. Rehoř mi dává závěrečné slovo k tomuto článku (*Moralium* I. I, c. XI.):

Jedenkaždý z vyvolených, třebaže ještě žije ve světě, povstává již nad svět a hrouží se do bolestného hledání rady a stále se povzbuzuje ostruhami lásky k nebeské vlasti. Tak nachází tuto blahodárnou radu pohrdati časným, kolem něhož spěje a čím více vzrůstá vědění rady, aby opustil pomíjející, tím více vzrůstá bolest, že ještě nedošel věčných příbytků. A tak snaží se bedlivě mysl svou upoutati a na každý čin svůj pozor dává. A aby z toho, co koná, nepošel jiný a opačný náhle cíl, opatrně klade nohu přemítání a uvažuje, aby jej překotnost nehnala, aby jej zvrácenosti nepřemohly žádostivosti, aby mu i dobré činy marnou slávou nohou nepodrazily. A tak čím více se snaží mysl vyvoleného žítí podle rady, tím více jest znavován bolestí úzké cesty.

Kéž zhořkne nám darem rady svět, všechny cesty, jež nejsou jeho cestou, jež nevedou k němu, kéž nás unaví všechno stvořené, kéž nás uštve až do náruče Boží, abychom se jí dali vésti, nésti k cíli!

P. Silvestr Maria O. P.

Svaté Dětství.

Dne 9. července roku 1897 navštívil Terezii Ježíškovu superior Karmelu v Lisieux, chtěje seznati, je-li již na čase udělit nemocné sestře svátostné pomazání. Sestra Marie Ježíšova jí radila, by využila této návštěvy a vyžádala si nějakých výhod, že při takové příležitosti dosáhne, co si bude přát. Ale sestra Terezie Ježíškova hned odpověděla: „To není můj obor“. Využití příznivých okolností po lidsku, to nebyl obor svěřice. Svým zanechala na malé cestě jiný obor, ve kterém se dokonale vyzнала.

V. Přímost malých.

V povaze dětství je přímost. Ale také se mluví o hrozném nebo hloupém dědku, protože tomu zhytku ráje chybí zkušenost, opatrnost a moudrost. Že se tak mluví, je zase smutné dědictví ztraceného ráje. Neboť při prvním hříchu se naučil člověk oklikám od ďábla, vychytralé okliky mu vešly do krve a velmi těžko snáší přímost. Proto se u velkých lidí velmi vyžaduje zkušenost, moudrost a opatrnost, aby se nečinila výtka a nenesly následky přímosti škodlivé.

Svaté Dětství je dědicem rajské přímosti a veškerého jejího bohatství. Rajská přímost prvního člověka záležela ve přímém spojení člověka s Bohem, v posuzování všech věcí a záležitostí přímo z nejvyšších, Božích zásad, ve přímém směru k Bohu celým životem a celou činností člověka. Přímost uvědomělého Božího dítěte. Uvědomělé dítě Boží totiž velmi dobře ví, že je dítětem Boha, jenž ve své moudrosti a moci nepotřebuje oklik chytrosti. Ví, že veškeré dění jest ovládáno Boží moudrostí, která jsouc Pravdou, nezná úskoků. Proto také velmi dobře cítí všechny nebezpečné okliky a nepřímosti vzdalující od přímého směru k Bohu a spravedlnosti, živelně nenávidí všechnu lidskou vychytralost a obojakost.

Toho všeho živoucím výrazem byla svatá Terezie Ježíškova. Neobeznalému v jejím životě dostačí dva

charakteristické rysy. Duchovní řečníci, vedeni leckdy také lidskou chytrostí, chtějíce učiniti mohutný dojem na vnímavé posluchačstvo, malují černěji, než by bylo třeba. Tak v Lisieux kázal duchovní cvičení karmelitkám kněz, jenž, chtěje v klášteře snad žijící vlašné duše pohnouti k horlivosti, živě líčil, jak snadno řeholnice i v nejprísnějším klášteře uzavřená se může dopustiti těžkého hříchu. Slyšíc to, zbledla sestra Terezie, nemohla spáti ani jísti. Brala vážně a přímo slova řečnickova, nemyslíla na vedlejší myšlenky jeho ani na okliky. Proto její duše trnula strachem, že by snad se mohla sama mýliti i při své největší oddanosti Bohu. — Na sklonku života vypravovala světice, jak ve svém útlém mládí četla knihu, ve které byla chválena správkyně dívčího pensionátu, že uměla vyhověti na všechny strany. Jedné řekla: máte pravdu — protivné straně řekla zase: nemohu říci, že byste byla v nepravu. Tato obojaká diplomacie se protivila přímosti Terezie — dítěte a odložila knihu se slovy: „Ale to je velmi špatné! Musíme říkati, jen co si myslíme!“ A vypravujíc to, dodala: „Dodnes jsem nezměnila tohoto svého smýšlení a jednám podle toho i s novickami. Je to ovšem pro mne mnohem obtížnější, ale mou povinností jest býti přímou k duším mě svěřeným, a já jí jsem.“ Vidíme dosti přímou vzoru a učitelky malých. Hledajíce pramen této přímosti, již se nám, postavenými do života plného diplomacie, zdá nemožno následovati, nalézáme jej v prohlášení papeže Pia XI: „Zalíbilo se Boží dobrotě dáti sestře Terezii bohatství zcela výjimečné daru moudrosti“ (Homilie při kanonisaci sv. Terezie Ježíškovy). Dar moudrosti nahradil vše, co rajska přímost ztratila, když se člověk naučil diplomatickým oklikám a chytrostem. Dala jí dokonalou opatrnost, všestrannou zkušenost a bezpečnou soudnost, takže mohla býti vždy přímou, vedena duchem Boží moudrosti, který má božsky dokonalou opatrnost, zkušenost věčnosti a soudnost Boží vševědoucnosti. Ale napřed se musela její duše zpříma oddati Bohu, naučiti se dokořán otevřítí jeho výlučnému vlivu svůj život. Stala se Boží malou, jak tomu

již rozumíme. A Bůh jí dal dar moudrosti, aby byla rajsky přímou k Bohu i k lidem, ke své duši i k duším, které se jí otevřely, aniž by se stala „hrozným děckem“, to jest, aniž by kdy svou přímostí udělala chybu mezi slabými lidmi. Obtíže, které přímost vždy provázejí, se ovšem dostavily také, ale to byly obtíže, jež neškodily; jen vychovávaly hrdinku a konaly tím větší dílo svatosti.

Zdá se, že tím povstávají nepřekonatelné nesnáze pro malé a jejich přímost, když tato přímost je dceřou výjimečného bohatství moudrosti, daru to Duha svatého. Nesnáze se ovšem ukazují, ale nepřekonatelné jsou pouze tomu, kdo je příliš zblabělý nebo příliš pozemsky smýšlející na pochopení božské a také lidské velikosti přímosti dítek Božích. Diplomatsví je vůle podváděti. To platí o každém kličkování; ať se mu dá jakékoli jméno, vždy ukazuje nedostatek vědění, nebo síly. Přímost prozrazuje vždy odvahu, tedy sílu a jasné vědění. To jest její lidská velikost, třebaže tato velikost se mnohdy stává kamenem úrazu, jako konečně velikost každá. A je-li to jen z lidské síly a lidského poznání plynoucí přímost, musí nutně a často i chybti, pro nedostatek síly a světla. Je-li však opřena o sílu Boží a proniknuta světlem věčnosti, narazí snad, ale neudělá chybu, uškodí snad ve vedlejších zájmech sobě, ale hlavního a velikého dosáhne vždy, tak velikého, jak velikého nedosáhne diplomatsví nikdy. Pramenem pak, zajišťujícím sílu i světlo Boží, je svaté Dětství, bezvýhradná oddanost Bohu – Otci lidského tvora.

Kdo pochopil svaté Dětství, je přímým k Bohu, nenávidí všechno vychytralé kličkování v náboženském životě. Nevede jej lidská sobeckost, nýbrž Boží vůle. Proto je přímý i k sobě, v jasném světle Boží vůle a Božího ideálu se posuzuje. Dar moudrosti jest pak údělem duše, pěstující svaté Dětství, tak jako podle Písma údělem, dědičným právem dítkám Božím náležejícím, jest království Boží v životě pozemském i posmrtném – je to část tohoto dědictví. Pak se dosahuje velikých cílů, protože jen Boží moudrost vidí veliké,

velikostí věčnosti veliké cíle a má dosti síly dovésti k nim dítko Bohu dětsky oddané. A ve styk s bližním tato příměst dělá největší a nejučinnější apoštolské duše, protože jen ony imponují.

Naše doba je dobou diplomatického smlouvání, bohužel, ve všech oborech; potřebuje této přímosti malých nejvíce, a dokud jí nepochopí, dotud se mnoho sil vyplývá nadarmo. I v tom je svatá Terezie Ježíškova Prozřetelností danou světicí moderní doby. Cvičení se v této přímosti podle znalosti Božích zásad vychová přímé malé, kteří svou přímostí se stanou oporou slabých a záchranou duší zmatených dobou, ve které se kolísá a kličkuje všechno.

P. Em. Soukup O. P.

Sv. Ignác a exercicie.

Sv. Ignác z Lojoly je původcem exercicií. Považoval je však spíše za dar Boží než za své dílo a vždy o nich mluvil s úctou.

Nevěděl, že jde konati exercicie, když 25. března 1522 po noční stráži před obrazem Panny Marie monseratské zaměřil k Manrese. Duchovní život zatím chápal jako čas, vyplněný modlitbou a tělesným pokáním. Chodil proto denně na mši sv., býval na nešporách, sedm hodin se modlil, málo spal, a to ještě na tvrdém špalku, bičoval se, nosil žínici a trápil se jen myšlenkou, jak je nepatrný ve svém pokání před velikými Otcí pouště. Cítil se tím povzneseným nad všednost, ale neměl dosud zkušenosti v duchovním životě. Vtom se ozvala vnitřní bouře: Jak vydržíš takové pokání a tak přísný život 40, 50 roků? V této malomyslnosti počal se brániti: „Bídny pokušiteli, nemůžeš mně zaručiti ani jediné hodiny a mluvíš o letech!“

Dosud ho nesla milost, projevovaná útěchami, ale tu mu nyní Bůh vzal.

Počalapokoušenísmyslností a ješitností. Nejtíže a nejdele ho trápila hrozná úzkostlivost, takže bezpoctu-

kráte pitval své svědomí a jeho zpovědi bývaly stále delší. Nenalézal v nich však útěchy ani úlevy. Napadla mu myšlenka vrhnouti se do propasti. Uložil si půst, až ho opustí toto pokušení, ale zpovědník mu to zakázal. Omrzelo ho konečně všechno a chtěl již takového života zanechat, ale přece nepodleh.

Tento příliv a odliv milosti, střídání přirozeného s nadpřirozeným, pravdy a klamu, útěchy a pokušení dalo mu hluboké poznání vnitřního života. Tak jej uvedl Duch svatý do budovy exercicií a jeho udiveným zrakům se objevila jejich skvělá architektura.

Exercicie jsou duchovní cvičení, v nichž necháváme na sebe působiti nadpřirozené pravdy, spjaté v logický řetěz, abychom v jejich světle poznali svůj vnitřní stav, vše uspořádali podle vůle Boží a dali svému životu správný směr.

Obsahem jejich jsou tytéž pravdy, které nám Bůh zjevil skrze Ježíše Krista a jež hlasu církve dávají přesvědčující sílu.

Jsou to pravdy, jež vetkány do času, měřeného jednotvárně střídajícími dny a roky, činí z něho květnou zahradu církevního roku, vtěleny do kamene, barev a zvuků vykouzlují basiliky a katedrály s jedinečnou krásou liturgie, vloženy do veršů tvoří Božskou Dantovu komedii a seskupeny v artikuly s námítkami a odpovědmi stojí jako nerozborná stavba pravdy, nesusící jméno *Summa theologica*.

Byla-li možná ještě nová forma, byla to forma psychologická. A tuto daly pravdám víry exercicie sv. Ignáce.

Souvislost, účelnost a určitost, jaké nabývají v exerciciích, vybavuje jejich sílu tak, že si podmaňují člověka se suverenitou sobě vlastní. Závislost člověka na Bohu je jejich základní větou. Vyjádřena slovy „člověk je stvořen“ dává mu existenci tvůrčí moci Boží. Tuto existenci třeba vyplniti chválou, úctou a službou vůči svému Tvůrci, k němuž tvor povstálý z ničeho radostně zvedá svoji tvář.

Je to ovšem povinností tvora, ale zároveň základním jeho právem, jež má na štěstí, které je ztotožněno

s jeho spásou. Proto mu exercicie předkládají k meditaci: „aby chválil Boha, Pána našeho, jemu úctu vzdával a jemu sloužil, a tím spasil duši svou.“ V témž poměru, jak řeší člověk vztah k Bohu, řeší i vztah k sobě, jenž má dvě hlavní možnosti: věčné štěstí nebo věčné neštěstí. Logika rozumu žádá uspořádání tohoto poměru ve smyslu kladném, logika srdce žádá vzepětí všech sil, aby „jedině po tom toužil a to si volil, co více napomáhá k cíli, pro který je stvořen“, jenž je výsostně pravdivý, dobrý a krásný.

Uvolnění poměru k Bohu až k úplnému odvrácení se od něho je možno pro člověka jen za cenu štěstí. V tom případě padá zpět do ničeho, z něhož ho vysvobodila tvůrčí ruka Boží. Je však nesmírný rozdíl mezi tím dvojím stavem. Začáteční nic je bytost možná, schopná existence a štěstí, kdežto konečné nic je skutečná bytost, zející prázdnotou, šířaná touhou nesplněnou a nesplnitelnou. Jsou to věčné testy tvora, jenž dobrovolně vybočil ze závislosti Boží. Takto je podán důkaz negativně i pozitivně dokonalý, že závislost na Bohu, dobrovolně projevená chválou, úctou a službou, je jedině pravou dokonalostí a štěstím člověka.

Osobně těmito pravdami zaujatý exercitant rozhoduje se k tomu plným úsilím své vůle a táže se jen, jak by to mohl provést.

Tu se objevuje před jeho zraky Kristus Pán, ideální osobnost, jaké dosud neuzřel svět, a volá každého: „Má vůle je, dobýti si celého světa a všech nepřátel a tak vejíti do slávy Otce svého; pročez, kdo chce jíti se mnou, musí se mnou snášeti útrapy, aby následuje mě v strasti, následoval mě rovněž ve slávě.“

A před zrakem exercitantovými střídají se účelně volené obrazy ze života Krista Pána, by vtiskly do jeho srdce ducha Kristova, daly jeho vůli pevnost a sílu a získaly ho Kristovou obětí k velkomyslnému následování v oběti a utrpení. Exercicie vyústí ve velkolepý obraz Krista vzkříšeného, sedícího na pravici Boží a očekávající den, kdy bude moci své mystické tělo, dosud trpící a pronásledované v církvi, vzíti k sobě do nebe.

Těmito úvahami rozehraté struny exercitantova srdce spojují se v jediný tón naprosté sjednocenosti s vůlí Boží v dokonalé lásce: „všechno je tvé, nalož s tím zcela podle své vůle. Dej mi jen lásku k tobě a milost svou, neb ta mi stačí.“ Tohoto účinku nedosahují exercicie pouze čtené podle úsečné osnovy, dané sv. Ignácem, ani jen poslouchané, nýbrž exercicie duchovně okoušené v tichu modlitby, kde může k duši mluvit Bůh. Exercicie mají své odpůrce. Vytýkají jim anthropocentrismus, kdežto duchovní život má být theocentrickým. Zapomínají při tom, že exercicie pouze vycházejí od člověka, aby jej přivedly k Bohu, poslednímu jeho cíli a středu veškerenstva. Nelíbí-li se jim individualismus proti církevnímu společenství, projevovanému liturgickou zbožností, přehlízejí, že liturgická zbožnost ani v největším rozkvětu nerušila individuální zbožnosti a že moderní člověk touto teprve musí být k zbožnosti liturgické přiveden. Myslí-li jiní, že jsou to cvičení pouze pro začátečníky, pak snad znají exercicie z doslechu neb z několika meditací, připravujících se k roční sv. zpovědi. Ti ovšem přijímají do svých silogismů pojem exercicií velmi neúplný.

Čas a zkušenost jsou zkušebními kameny knih a děl. Exercicie se osvědčily a my dnes můžeme mluvit o exercičním hnutí. Celá síť exercičních domů, rozsetých již po celém světě je vítána jako rašení v novém jare duchovního života. Exercicie jsou moderním prostředkem, jak probuditi živou, činnou a apoštolskou víru. Vytrhují člověka ze shonu a chvatu moderního života na několik dní, pronikají jej rychle a účinně svým kvasem a posílají zase zpět do víru života, posíleného osvěženého s chutí zachrániti a pomoci druhým.

Původ exercicií nese na sobě známku svatosti jejich skladatele. To by je již velmi doporučovalo, ale čas učinil v tom daleko více. Církev nejen schválila exercicie, nýbrž přijala je za své, takže hnutí exerciční je hnutím vpravdě církevním.

Pius XI. mu zehná a přeje si, „aby se exercicie stále více šířily a exerciční domy, tyto vysoké školy doko-

nalého křesťanského života, aby rostly počtem i vlivem“. Tak přestávají exercicie býti výsadou a zvláštností jednoho řádu a nabývají časových i místních rozměrů, jež mohl jejich zakladatel a spisovatel jen potud tušiti, pokud v nich viděl dílo Boží a ne svoje.

Jos. Lepka T. J.

Hroby bohatýrů v Římě.

Hrob svatě Cecilie.

Od kalné Tibery dostanete se labyrintem klikatých, tmavých a špinavých ulic ke kostelu sv. Cecilie, panny a mučednice. O jejím svátku hemží se tyto ulice seminaristy, římským lidem, mládeží z různých ústavů a kněžími, kteří spěchají k basilice, uctít naši milou světici. Kostel stojí na místě, kde prý stával palác rodiny Cecilů, která patřila v Římě k rodinám nejváženějším a nejbohatším a proslula hodnostmi občanskými i vojenskými. Rodinná hrobka na Via Appia, nazvaná podle Cecilie dcery Metellovy, jeden z nejzachovalejších pomníků starého Říma, dosud hlásá, jak bohatí a slavní byli Ceciliové. Ale nejvíce nehynulé slávy nejen ve světě římském, ale po světě celém získala jim jejich dceruška Cecilie.

Rodiče byli ještě pohany, kdy Cecilie poznala křesťany, jejich vznešené učení, jejich vzájemnou lásku, jejich nadšení pro čistotu srdce, což se jí tolik líbilo, že se sama stala křesťankou. Netajila se však se svou věrou a veřejně pochovávala těla mučedníků. I byla jata, postavena před soud městského prefekta Almachia a odsouzena k smrti. Ježto si však prefekt netroufal tak mladičkou – měla 16 let – a vznešenou dcerku veřejně popraviti, dal ji zavést do jejího otcovského domu s rozkazem, aby tam byla potají udušena parami v koupelně. Dnes ještě vidět zbytky koupelny a římský lid s dojemnou úctou a zbožností klekává na těchto dlaždicích, rozrytých drobnými kanálky, kte-

rýmí procházely roury s parou. Po dvacíti hodinách našli tam Cecílii v kouři, parách a děsném horku ještě živou. Poslal tedy Almachius kata, aby ji stal. Kat, dojat nevinnou krásou dcerušky, nejistou rukou tříkráte fal, ale hlavy neufal, a ježto zákon čtvrtou ránu zakazoval, nechal dívku v krvi na místě ležet. Ještě dýchala, když ji křesťanští přátelé našli. Ležela na pravém boku, ruce měla před sebou k tělu přiložené a natažené, hlavu od trupu jen částečně mečem odřatou a tváří k zemi obrácenou jakoby krutými bolestmi. Ještě v poslední chvíli života vyznávala křesťanskou víru majíc prsty rukou do dlaní ztažené a jen *tři* prsty pravice: palec, ukazováček a prostředník a *jeden* prst levice: ukazováček, natažený, aby tak, nemohouc již mluvit, obrazně vyznala jediného Boha ve třech osobách. Tak ji našli, a teprve v jejich objetí vypustila nevinnou duši. Bylo to kolem roku 230. V této poloze ji v katakombách svatého Kalixta na Via Appia pochovali; a tak byla tam nalezena r. 821 a převezena do nynějšího kostela, který nese její jméno a jest jejím pomníkem. V oné charakteristické poloze byla znovu nalezena 20. října 1599, kdy při opravách kostela rakev byla z rozkazu papeže Klimenta VIII. otevřena, jak vypravují dva očití svědkové Baronius a Bosius.

Přítomen byl také čtyřiařicetiletý umělec Maderna, který ji na vlastní oči viděl a ji pak ve stejné poloze znázornil vytesav z bílého mramoru její sochu, která jest dodnes nejkrásnější a nejdojemnější ozdobou basiliky sv. Cecílie a patří výrazem panenské něhy a bohatýrské trpělivosti k nejkrásnějším sochám vůbec. Jen veliké umění spojené s živou věrou mohlo ji vytvořit. Leží v konfesi pod hlavním oltářem a jest předmětem stálého obdivu návštěvníků zvláště v den sv. Cecílie. Oltář nad sochou jest krásný gotický tabernakul, nesený čtyřmi sloupci z vzácného černobílého mramoru. Za oltářem v apsidě je veliký mosaikový obraz z 9. století: uprostřed stojí zehnaající Kristus Pán, vpravo od něho sv. Pavel, sv. Cecílie a papež Paschal, jenž dal kostel opravit, vlevo od Krista sv. Petr, sv. Valerián, ženich Cecíliin od ní na křesťan-

ství obrácený a rovněž umučený, a sv. Agata, po obou stranách pak beránci a palny.

Vlastní hrob naší světice jest dole v kryptě. Až do nejnovější doby byl hodně zanedbaný. Teprve kardinál Rampolla, milovník umění a veliký ctitel sv. Cecilie vybudoval kryptu v nádhernou, mosaikami a mramorem bohatě vyzdobenou kapli. Hlavní její oltář jest zároveň mohylou, ve které odpočívá tělo naší mučednice. Tady pokleknout jest požadavkem srdce a povznešením duše k nebi. V den sv. Cecilie skutečně je také hrob po celý téměř den obléhán jejími ctiteli, zejména mládeží, která ji zde obdivuje a k ní se modlí. Po obou stranách oltáře sv. Cecilie jsou krásné mosaikové obrazy druhů jejích v mučednictví, sv. Valeriána a Tiburcia, jejichž těla rovněž zde někde odpočívají. Dva boční mosaikové oltáře neobyčejné krásy jsou věnovány svaté Anežce a svaté Agatě, pannám a mučednicím. Naproti oltáři ve výklenku dolní stěny stojí v nadživotní velikosti Aureliho překrásná socha sv. Cecilie z bílého mramoru s nápisem: „*Budou jako andělé v nebi*“. Když byla socha hotova, padl prý její tvůrce, který teprve před několika roky zemřel, před ní na kolena a se modlil. Tak je krásná, že z ní nebeská nevinnost jen vyzařuje. Připomíná sochu zakladatele kartusiánů sv. Brunona od Houdona v Santa Maria degli Angeli, o němž se praví, že by promluvil, kdyby mu to řehole nezakazovala. Svaté Cecilii Aureliho nechybí leč řeč. O naší světici platí slova Moudrosti: „*Nesmrtelná jest její památka, protože je milá Bohu i lidem.*“ (Moudr. 4, 1).

P. Hudeček C. SS. R. – Řím.

Život a sladkost.

Životem se nazývá Matka Boží hlavně proto, že její odpověď andělu umožnila vtělení a vykoupení. Dala život Bohu jako člověku, život tělesný, lidský. Tím bylo umožněno dílo vykoupení, kterým život se stal zase

životem. Až do té doby život byl jen stínem, očekáváním; byl odtržen od Boha dědičným hříchem a sám o sobě byl by býval odsouzen k zániku jako všechno, co jest od Boha odloučeno; tento zánik byl by nastal, kdyby milosrdenství Boží bylo bývalo přestalo působit. Ale pro naději v Matku Boží bylo poshověno pokolení lidskému od vyhnání z ráje až do dne zvěstování. Tolik tisíc let čekal Bůh na splnění své naděje, bez níž bylo by pokolení lidské musilo zmizeti s povrchu země. A když Spasitel byl počat, byla životu vrácena jeho cena; život lidský už nemohl býti jen hasnoucí jiskrou, když Bůh sám se stal člověkem. Tak Matka Boží pomohla vrátiti život miliardám duší, které by byly bývaly zashly v úplné nicotě nebo byly zkaženy věčným zavržením.

Byla životem Kristovým, poněvadž tělo Kristovo bylo v těle jejím jako hostie v monstranci již od prvního okamžiku po zvěstování a byla již předem od věků vyhlédnuta za Matku Věčného. Církev blahoslaví její život, který nosil Syna Božího, a její prsy, které jej kojily.

Jest životem naším, poněvadž zachovala nám život věčný, bez něhož život časný by neměl žádného oprávnění a jakožto věc zbytečná a bezúčelná byl by propadl zániku či nějaké katastrofální změně.

Bůh od ní očekával svůj život tolik tisíc let. A třebas tisíciletí jsou před očima Božíma jako okamžiky, musíme si představit to nesčetné množství duší, které po celou tu dobu bloudilo po světě, kterých se zželelo Božímu milosrdenství již od počátku, poněvadž láska Boží k lidem byla dědičným hříchem jen zatarasena či zadržena, ne však zmařena. Bůh poslal k Panně Marii anděla a Duch svatý ji zastínil. Pro ni bylo a musilo býti šetřeno pokolení lidské, aby nezhynulo. Její předkové byli mostem nad potopou hříchů a věčné smrti a zrozením jednoho každého z nich kráčela naděje Boží, naděje celého nebe a naděje nás všech z jednoho těla do druhého s přípovědí z ráje. Tak byl v ní zachován život ještě před jejím zrozením.

Jest však pro nás životem nejen podle zákona o vtě-

lení Syna Božího, ale i v poměru ke každému z nás jednotlivě a za všech okolností. Jest pro nás matkou milosti a duchovního života. Poněvadž duši naši může ve skutečnosti trvale ukojiti a při síle udržovati jen nejvyšší milost a nejvyšší krása, musí duše hledati Pannu Marii. Jen to, co z pokolení lidského Bůh sám předem poznal jako jediný svatostánek, jako bytost požehnanou mezi ženami, jen to může stačiti vyběravé a nenasytné lidské touze jako vrchol všech nedosažitelných radostí a sladkostí. Církev ji velebí každodenní modlitbou chvály a díků. Nejen se zřetelem na život posmrtný, ale i se zřetelem na čest a štěstí každého dne našeho života pozemského jest bytost Matky Boží pro každého z nás vrcholem sladkostí, před níž máme za nic považovati všechny sladkosti tohoto života časného. I v lásce to platí, poněvadž i láska lidská se rozevírá jako propast a snaží se letěti až k slunci, třeba lidské síly jsou omezeny. I v lásce totiž hledá člověk to nejvyšší a nejkrásnější, a nikdy nedojde ukojení, nenajde-li toho; vždy zůstává v srdci osten vědomí, že i nejvzácnější krása těla i ducha lidského byla a jest jen jakýmsi podobenstvím čehosi nedosažitelného a v životě časném neexistujícího. Ale toho, čeho nedosáhl člověk, dosáhl Bůh. Matka Boží není jen podobenstvím nekonečné a věčné sladkosti a krásy, ona je tou skutečností. A kdo pozná tuto skutečnost, nemůže pak už nikdy hledati a nalézati zadostiučinění v pouhém podobenství, i kdyby sebe prudčeji a mámnivěji uchvacovalo smysly lidské.

Proto ji nazýváme sladkostí. Jest zajisté sladkostí nejvyšší a nejžádoucnější, ale jest hlavně též sladkostí jedinou a pravou. Sladkost tato jest rozkoší celé bytosti. V modlitbě sv. Bernarda ji nazýváme sladkostí naší. Není tedy jen soukromou sladkostí Boha samého, neboť v řádu Božím jsou tajemství, ke kterým nelze se přiblížit v životě časném. Jako Bůh nám dal své vlastní tělo v nejsv. Svátosti, tak i svou Matku učinil Matkou nás všech. Tato Matka i po zrození Syna Božího zůstala Pannou neporušenou, před níž všechny kůry nebeské na tvář padají, a my k ní voláme: Slad-

kosti naše! A to není jen titul, jen obřadné zvolání jako před královnou světskou, to jest výraz skutečnosti, výraz zaručené naděje, která se uskutečňuje nejen v životě věčném, ale i ve stavu milosti nadpřirozené.

O této sladkosti však mluvili svatí jen řečí bázlívou a zaraženou. Jest nevýslovná. Ne každý svatý mohl by ji vyjádřit lidskou řečí. I tvor s duší nejčistší mohl by o ní mluvit jen maje kamínky řeřavé pod jazykem.

Jaroslav Durych.

Odvaha náboženská.

Část III. Projev této mužnosti.

A jaká má tato odvaha býti? Jak má se tento vzestup duchovní zdatnosti, tyto zmocněné pochody duchovního organismu projevit? Snad útoky, napadáním? Pak byl by ideálním typem jejím zuřivý řečník a žurnalista. My však víme: Byli národové, kteří tak dlouho dobývali, až svými vítězstvími zahynuli. Pole ležela ladem, prach vrstvil se v dílnách řemeslníků, kladl se na svitky učenců, ženy nerodily – nejlepší energetické proudy ústily do mrtvých moří bojišť. Jiná jest odvaha, které nám třeba. Odvaha ne k boji, ale k životu, k jeho organickému rozvoji, k jeho úkolům. Osévej svá pole, rolníku, svážej plody a rudy a umné tovary, obchodníku, hromadte v sýpkách a skladištích svých zásoby, záruku síly a moci, zhotovuj v dílnách svých mistrovské práce vynalézavosti a vkusu, inženýre, řemeslníku, dělníku; plod a rod zdatné syny a dcery, muži, ženo, nevyčerpatelné to reservoiry krve a nervové síly potomních věků; brus a ostří v jemnost a průbojnou smělost, umělče, svůj pohled dobývající z věcí nové panenské země krásy, jež by jednou byly zalidněny tvými národem, obrozenými dušemi tvého lidu; objev, badateli na osamělém cikuratu, nové hvězdy pravd; tuž, mládeži, svaly k práci a k boji a vůli svou k sebezáporu, uč ji, vychovateli, mnohým pohrdat a mno-

hé ctít, uť ji blaženému a trpkému hrdinství; pronikni, plavče, cestovateli, k novým národům, k novým břehům, snes bohatství jejich do svojí vlasti! To jest ona udatnost, o níž jde: smělost mládí, vůle statečně, neúnavně rozvíjet všechny zdravé možnosti v sobě, nebát se života, jeho nebezpečné sladké plnosti a moci. Využití racionelně pokladů zděděné země nebo znovu učiniti je přístupnými; přisvojit si kulturní práci bohatství okolních národů; vraziti mu pečet vlastní potřeby, vlastního účelu, podrobit je našemu vkusu – jako dobyté a přetavené zlato vítěz slévá v uměleckou sochu svého boha, zvyšuje tak cenu zlata, jako cizí drahokamy klenotník podle vlastního domácího vkusu pojí v korunu Královny nebes.

Hle, kolik to možností duchovního života, duchovní krásy, mravní velikosti a šlechtictví, jasného poznání leží v každé duši! Jen probudit v ní onu rodičskou touhu a otevřít zem její nebeským semenům radlicí mužné vůle, tvrdé, hladové, jež – nemilosrdně třeba – ji rozorá, tu zrůdu, udupanou zvykem, každodenností, již vede tolik pohodlných stezek, na niž se rozkládá tak mnohé hřiště. Otevři zem a budeš překvapen její úrodou a rozkvetlou krásou.

A zajdi v starém paláci své církve z části v časech nynějších zbudované do komnat stavěných a zařízených ve slohu minulých staletí. Do jizeb prvních decenií křesťanství, kde na nástěnných primitivistických malbách, dětinně naivních a dětinně vroucích paprsky světla se chvějí pod příchodem Božího tajemství, jdoucího neslyšným krokem, a barvy a linie věcí šeptají: „Duch Boží nade mnou.“ Vstup do síní věku sv. Justina: Hle, z kreseb a nápisů čteš zde o vůli, jež nespokojila se s primitivismem Otců, ale chtěla ovládnout tahy hellenské krásy o vědění antických knihnic a jini vyjádřit svatou tvář Krista a nauku jeho. Vejdi do byzantských síní: Krása a poznání jsou uměleckým intelektem a vědeckým studiem mnoha staletí vypěstěny ve velkolepé, ušlechtilé nehybné formy věčnosti a ukázněné liturgické vznešenosti, nesmírně vzdálené od prudce bouřící, hlučící řeky krve a rudé živelné

vášně, vznešenosti vysoce postavené nad každým vzru-
chem, dívající se na nás z nezměrné dálky distance
vnitřní – distance jiného světa. Otevři kovanou por-
tu prostorů gotiky. Zda neslyšíš mohutný barditus
barbarsky epických tvarů? „Pějem o srdnatém bojov-
ném věku, jenž žil pod klenutím hrotitých jedlů a hro-
tité přílby, uprostřed hrotů oštěpů, mečů. Klenby naše,
toť přílby na hlavách reků, přílby, jež chrání myšlen-
ky lidské pod nimi, dole, modlitby, touhy, naděje, moud-
rost, myšlenky pokorné, zároveň statečné, silné. Plány
vítězných výprav, křížových tažení, myšlenky moc-
ného, zbožného, založit klášter, středisko kultury –
přepevnou tvrz. Závěry Tomáše, zdvihající se v směle
nadstavbě, duchovním výboji, do hlubin nebes, (do
hlubin pojmů věcí, jež věčné) a přece – vystavěny
podle zákonů myšlenkové architektury – senbortící.

Vkroč do místností baroka doby duchovní, inte-
lektuelní pýchy, humanismu, mocenského sebevě-
domí, jasných, čistých, prudkou bouří renaissance
omytých (dřív byla okna ta pokryta obrazy gotických
světců) smyslů, jímž se otvírá výhled do versaillských
zanrad krásného, stylově zušlechtěného světa viditel-
ných věcí – doby, která též do náboženského života
vněsla vůli k moci, kulturu formy a duchovní gran-
dezzy, překypující bohatství smyslů.

Dej nesmrtelným hodnotám minulosti opět půdu
k životu, půdu v sobě! Obnov ztracenou kontinuitu
svojích vod s pramenem a s řečištěm, jímž po staletí
tekly. Jak v gotických chrámech sochy křesťanských
světců stojí na ramenou starých patriarchů, tak ty
postav se na duchovní ramena minulosti svého ná-
boženského rodu. Tak přiblížíš se k oněm nejvyšším
haluzím rajského stromu, církve, na nichž slunce po-
ledne a chladný éter hvězd a rosu jitra vpijí a v slad-
kost a sílu mění zlaté plody, slastného zažití Boha a
světa (seligen Gott - und Welterlebens). Jinak musíš
se spokojit s tím, co s nižších větví pozdních dob, za-
stíněných, od Slunce světa, zemského zjevení se Kris-
ta vzdálenějších, náhodou spadne, nedozrálé, červivé,
do bláta tvé cesty. Neboj se historického prachu vě-

ků, kterým líce blednou tomu, kdo chce zpod něho vyzdvihnout hodnoty dávné! Neboj se mrtvolných jedů zaniklých časů. Nedej se odpudit dětinným žvátáním linií, barev prvního křesťanství! Krásné jest někdy zahledět v dětské oko. Vidět první zrcadlení věcí v úžasných dětských zrácích. Hle, nesčetné pohledy naše po dvacet věků jak louče bez počtu svítily na svět — a z loučí těch klesal a padal na věci popel. Hluboko pod ním leží dnes nádhera věcí. Nelekej se nehybnosti, chladu a bledosti byzantských maleb, stařecké racionelnosti a únavy jejich, výtvoří spíš chladného intelektu, zatíženého poznáním mnohých věků, příliš mnohých věků, po vlastním zániku v omamné vůni mysteria toužícího, než plodů intuice, zkušenosti plnokrevného nitra. Vlej do forem těchto, velkých a přísných, syčící žhavý kov svojí duše, i když forma zdá se ti umrlčí maskou — umrlčí maskou zesnulé antiky. Blahoslavený, jenž svěží a zdatný roste a tvoří a přece spočinul velikým pokojem spasených mrtvých! Neprchej před barbarstvím nehorázného mládí, divoké, temné, nevykoupené síly, na něž tu a tam narazíš jako na tura neb medvěda v tmavých lesních slujích gotiky, slujích, jež zdvihly se do výše pod výbuchem přírodních hlubinných mocí. Zdatnému lovcí vítán je takový dravec! Dobrý a zdravý jest boj. Lázní v takové krvi omládne duch. Neděs se bílých, svítivých démonů, již jakoby z kouzelných zrcadel se dívají na tebe z barokních rámců. Kdo ví, zdali z démonů nemohou státi se andělé nejkrásnější? Démon; značívá mocnou sílu. Bez síly není nic — tím méně svatost. Neboť svatost je síla, síla života, sepiatá kázní, vyšší. A energie lze transformovat. Oheň zemského nitra může zaplanouti na oltáři. A vyšší předpokládá nižší. — Přemáhej, vol, třib!

A hlavně: V rekonvalescentu, s obnovujícím se zdravím, stoupáním vitálnosti, se probouzí hlad, jež nezná obav, že by potrava mohla škodit. Jistota vnitřní jej vede. Strom v růstu haluze svoje vysílá do sousedních zahrad, dosud nepřístupných, boří kmenem svým zeď. To budiž projevem tvé odvahy, tvého upev-

ňujícího se náboženského zdraví, že vyjdeš - po cestě sv. Justina, sv. Augustina - z úzkostně střezených hradeb svého duševního města, z klauzury svého ideového kláštera, jehož fortnu střeží fráter Simplicius Bázlivý, že do dneška vyjdeš. Deo adiuvante! Poznej nebezpečí oceánů a řek a hor a pouští, nebezpečí odvážného cestovatele. Krásné jest nebezpečí a dává životu cenu! Probadej žhavé, danteovsky gigantní peklo výroby, továren a strojů a rozbouřených, po chlebu a spravedlnosti hladovějících zástupů; šílené, třeslivé a přece velkolepě organisované hemžení bazaru mezinárodního trhu, obchodu, kapitálu, kde kupci všech zemí se scházejí; mohutné organisace, jež žádají celou vůli a celého ducha jedince co obět kolektivu: všechno to hrdinství, vypíjející krev a nervovou svěžest. Poznej studený úsměv a tajný smutek chladných a neplodných duchů negace a tragickou touhu hledačů Boha, již po stezce Kantově neb Jamesově, bludné v mlhy ponořené, kde rok myšlenky sotva se zachytí, se pokoušejí vystoupiti k Němu, Pamíru, Střeše Světa, Střeše nad Světovým Prostorem, Střeše nad Světovým Časem, a hynou v ledových oblastech, pod věčnými hvězdami, stejně dalekými jako v údolí. Vstup do svatého vavřínového háje Absolutní Krásy, kde, hypnotisovaná jejím zlatým pohledem, modlí se duše vyznavačů, umělců, vypíjené a zéterisované, k výšim vytržené tím okem jako voda srpnovým sluncem a přece zas srážející se v chladných, zředěných vzdušných vrstvách vyčerpání, klesající těžce do smutných bažinných nížin vulgárnosti a zhnusení. Vyhledej vyznavače nového náboženství, které oděli rouchem, strženým Bohu, hořké a slastné tajemství bytí. Pronikni do podzemní svatyně, jeskyně, kde kněžka národního ducha, národní kultury pije z tajemných vřidel plemené krve a mluví pak mocná slova, v nichž leží naděje rasy a budoucí její osud. Navštiv rozsáhlou knihovnu moderního vzdělání, plnou knih sepsaných duchy, kteří, píšíce, stránky své zamořili, ale též plnou děl nesmrtelné síly a krásy, vzepětí po hodnotách nejvyšších. Poznej všechno to velkolepé nebezpečné hle-

dání, tápání slepého giganta věku. Postav se na křižovatku všech drah současné kultury a všechno cenné získej, organicky je vpoj do svého duševního statku, všemu dej místo, odpovídající poměrům tvého statku. Věleň vše zdravé v sebe: neporušuje při tom svou rasovou čistotu, jako masem neporušuje svou rasovou čistotu stravník. Neboť co platno by bylo člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu utrpěl? Nikdo nemůže položit jiný základ než ten: Krista Ježíše. In mundo, non ex mundo! — Tak teprve dostanou pro nás, katolíky dvacátého století, smysl slova Pavlova: „Co společného mezi světlem a tmou?“

Jdi vpřed! Přicházíš sice do země nepřátelské, kde tyčí se brozivě cimbuří tvrzí. Ale i zde jest říše Boží, jest činný Justinův Logos Spermatikos. I zde vlaje Jeho dech, dech májové počínající noci i těžký, horký dech noci srpnové, zrající, rodící. Nekonečný jest Bůh, princip života, ve svém působení. Pokud život sahá, sahá působení Boží! Vše, nač sáhneš, co si osvojiš, jest Boží, je tvoje. I vplanutí výhní, v nichž kují se zbraně nepřátel, plane výheň továrny Boží. A dokonce na bývalých mrchovištích daří se úrodě polní. „Nenazývej nečistým, co já jsem posvětil.“

Jdi vpřed! Nenamlouvej si, že mužnost jest v ghettu, v abstinenci: „Kam nezhoumím, tam nejdu.“ Nejednej jak povýšený domestik, cítící, že v dobrou společnost nepatří! Uvědom si, žeš rovnocenný, více, žeš potomek těch, jimž patřil kdys celý ten kraj, do něhož ty, bědný vnuk, vstoupiti bázlivě váháš, který musíš opět nabýti, ne útokem, způsobem vnějším, ale vnitřně, to jest osvojením si jeho bohatství, splývá s jeho metodou, duchem, a přec stoje nad ním.

Jdi vpřed! Nechceš-li umřít. Neboť dnes žiješ snad již jen v chladném světelném odrazu minulých, zapadlých sluncí. Svítí ti paprsky ještě, poněvadž nervům tvým zrakovým třeba je sta a sta let, než jimi pronikne světlo: svítí ti paprsky mrtvých, vyhaslých hvězd. Pronášíš namnoze slova, jimž rozumíš již jenom ze zvyku, jejichž obsah ti unikl, jež kolují ve věčném kruhu — nikdo nemůže říci proč, snad, že tak otcové a

učitelé, kněží již činili — od úst k ústům, láhve prázdné, z nichž uprchla už i ta vůně, neb láhve, jež již nikdo nedovede otevřít a jež nikomu ani nevnuknou myšlenku, že by tak bylo možno a třeba. A z takových lahví ty piješ, vykonáváš na nich aspoň obřad pití. Žádné obnovené zdraví náboženské ti nepomůže, budeš-li ho takto napájet. Člověk, který ze strachu před otrávením nechce se zastavit v hostincích, spokojuje se se svou starou zásobou v ranci, zemře jednoho dne vysílením, nezhyne-li otravou z potravin shnilých.

Duší jest pravda Boží! Duši, ale jest nezbytné tělo, aby vznikl člověk! Těla časného. Věčné je tělo jen co mumie. Má-li pravda Boží stvořit skutečného člověka, ne smutný přízrak, jest jí třeba těla umírajícího a těla vznikajícího. Dokud náboženství má ještě schopnost tělo staré bourat, nové si vybudovat, dotud chová ještě v sobě mizu. Toto tělo jest duch prosáklý potřebou a touhou, nadějí a vědomím doby, vyjadřující její řečí neměnné hodnoty katolicismu, duch těhotný dneškem, rodící zítřek. —

Taková jest odvaha víry: vnitřní, velká, důvěřující bytí ušlechtilým hnutím srdce, jsouc přesvědčena, že Ono není nezdařilým dílem Božím, plná důvěry v Boha v sobě, mluvícího k ní silou, ženoucí vpřed a do výše, a v Toho, jenž řekl: „Mějte odvahu! Já přemohl jsem svět.“ Odvaha, která každé moderní negaci dovede pevně, krotitelsky se podívat do dravých, zlých, závratí přitahujících očí: aby na ní, zkrotlé, ujížděla vstříc Věčnému Městu, aby ji, jak sv. Prokop dábly, zapráhla v pluh k orbě na roli Boží, na roli žití.

Budeš-li mítí tuto srdnatost vnitřní, nebude ti třeba ani oné hrubější a méně heroické formy její: mužnosti vnější.

Nebudeš pocíťován jako obtížný vetřelec v salonech soudobé vzdělanosti, zpola absolutistické strašidlo minulosti, zpola venkovský „Pantáta Bezoušek“, ale jako ten, který přivádí nové, zdatné, spojenecké sbory, hlavní voj, na kolbiště, kde bojuje dnešní lidstvo — dělník Boží, aniž to ví — boj s barbarstvím: nevědomostí, nevychovaností srdce, chudobou a smutkem,

chorobou a hladem. Všude, kam kultura sahá, bude tvoje místo. — Vždy klaní se svět myšlenky a práce bohatému a schopnému, vždy podrobují se srdce statnému a krásnému krásou zdraví. Tvá duševní vitálnost a plodnost, tváš schopnost a pracovitost bude tvým vítězstvím.

„Crux et aratrum (Kříž a pluh)“ byl smysl listu Pia XI., vydaného k 1400. výročí Monte Cassina.

R. Beer.

Oprava.

V minulém čísle opravte si v tomto článku chyby
Strana 169, řádek první: ... zlatotepce Guyaua — ..
Strana 169, odstavec druhý: ... šířky duše národa ..

Svěcení kněžstva.

Eucharistie je obětí a pokrmem. Aby se mohl obětovati a dávatí za pokrm, ustanovil Kristus na různých stupních svého obětního oltáře sedm různých řádů oltárních služebníků, kteří různým způsobem mají podíl a účast na jeho kněžství. U samého oltáře stojí kněz, jenž má jediný právo a čest přinášeti obět. Na druhém stupni je jáhen, pověřený úkolem rozdávati Eucharistii věřícím a přisluhovati knězi při oběti. Na třetím stupni stojí podjáhen, jehož hlavní úkonem je přinášeti obětní dary a sloužiti knězi i jáhnovi. To jsou tři vyšší či posvátná svěcení, poněvadž dávají bezprostřední nebo skoro bezprostřední moc nad svatými věcmi, poněvadž zavazují k větší svatosti životní a dnes v západní církvi k dokonalé zdrželivosti. Ostatní čtyři svěcení se nazývají nižší, poněvadž jsou sice nižší k poměru k svěcením vyšším, ale nikoli u porovnání s jakoukoli hodností ve světě.

Prvním z nižších svěcení je ostiariát. Velmi záhy bylo třeba svěřovati dozor nad vstupem do shromáždění věřících — ať to byly soukromé domy, basiliky nebo katedromby — spolehlivým lidem, ba klerikům. Máme do-

klad o nižších svěceních z poloviny třetího století. A všeobecný církevní sněm chalcedonský r. 451 podává nám formuli, užívanou dodnes biskupem při svěcení ostiáře. V té době byl ostiář údem církevní hierarchie.

V obřadu svěcení na ostiáře jako vůbec při udělování všech nižších svěcení rozeznáváme výklad o povinnostech svěcencových, udělení moci podáním nástrojů a po výzvě k modlitbě modlitbu samu za milost k dokonalému plnění přijatého úřadu. Biskup poučuje je nastávajícího ostiáře, že jeho povinností bude volati věřící zvonem do kostela, otvírati chrám a otvírati knihu tomu, kdo káže. Dává mu několik praktických pokynů, aby byl bdělý a přesný a nespouštěl do shromáždění nevěřící, což zase poukazuje na vysoké stáří tohoto svěcení.

Lidská povaha nedovede vyjádřiti něco neviditelného jinak než prostřednictvím nějakého znamení, jež možno postřehnouti smysly. Na tom se zakládá liturgický symbolism. A tak přechází pontifikál od funkcí ostiářových k jeho duchovní úloze. Duše jsou chrámy Boží. Ostiář má tedy otvírati srdce věřících Bohu a zavírat je ďáblu – svými slovy a zvláště svými příklady. Jenom tak podrží Boží slovo ve svém srdci a budou je skutečnovati ve svém životě. Je třeba, aby ustavičně a starostlivě vodil věřící k církvi, ke knězi, otci duší, k Bohu, k němuž voláme „Otče náš“. Kéž tak učiní Hospodin skrze svoje milosrdenství! Od Božího milosrdenství máme všechno, jeho milosrdenství je vždycky základem a kořenem jeho spravedlnosti. Povolání k životu a ke stavu kněžskému pochází z Božího milosrdenství. Kéž také dokončí, co započalo!

Nato podává biskup svěcenci klíče, jichž se nový ostiář dotýká a hned vykonává svůj úřad, otvíraje a zavíraje chrámové či sakristijní dveře a zvoně. Při podávání klíčů upozorňuje biskup svěcence na odpovědnost, jakou bude míti za chrám a za všechny věci chrámové. Kéž by si byl jenom každý kněz živě vědom této odpovědnosti za stánek Boží, již převzal při svém prvním svěcení!

A poněvadž nám Bůh dává to, co od nás vyžaduje,

jestliže ho za to prosíme, vyzývá biskup věřící lid, aby se s ním modlil za ty, jež si Pán vyvolil ke své službě. Biskup odkládá mitru a vyzývá k pokleknutí, aby naznačil, jak třeba pokorně prositi, a potom stoje obrácen k ostiářům modlí se či svolává na ně Boží požehnání, aby svou ochotnou službou chrámovou si zasloužili podíl na věčné odplatě. Kéž jí dojdou skrze Ježíše, jenž o sobě kdysi prohlásil: „Já jsem brána“.

Kdežto ostiář svolává věřící zvonem k životu křesťanskému a je tak jakýmsi vnějším hlasem Božím, je lektor hlasem vnitřnějším, hlasem Písma svatého, jímž k nám mluví Bůh sám. V tom smyslu také poučuje biskup kleriky, kteří mají přijmouti lektorát. Je třeba, aby poznali a plnili svědomitě svůj úřad. Jejich úkolem bude čísti to, co káže, zpívati lekce a žehnati chléb a nové plody. Mají se vynasnažiti, aby slovo Boží či posvátná čtení jasně a zřetelně předčítali bez jakékoli nesprávnosti k poučení posluchačů, aby jejich nedbalostí nebyla porušena pravda. Co ústy vyslovují, mají srdcem věřit a skutkem provádět a učiti tak posluchače slovem i příkladem. Proto když předčítají, mají státi na vyvýšeném místě, aby je posluchači viděli i slyšeli, naznačující tím symbolicky, že mají také státi na vysokém stupni ctností a podávati svým posluchačům obraz života nebeského.

Po tomto poučení dává biskup každému svěcenci dotknouti se knihy svatých Písem nebo misálu, jenž obsahuje jejich část. Práví při tom: „Přijměte tu knihu a buďte předčítateli Božího slova, a jestliže splníte svůj úřad věrně a s užitkem pro duše, budete mítí podíl na odplatě těch, kteří dobře hlásali slovo Boží od prvopočátku.“

Vyzýváje věřící k modlitbě a konaje s nimi tuto modlitbu vrací se biskup k úřadu lektorskému a k povinnosti přizpůsobiti život důstojnosti, jíž se novému lektorovi dostalo. Je snadno přečísti knihu dobře tištěnou, ale konati to, co vyžaduje kniha Ježíše Krista, vtisknouti si do srdce všechny její předpisy a rady, jež se tak přiči tělesným tužbám našeho srdce, je nesnadno a pouze požehnání Ježíše Krista může tu nesnáz

překonati. Biskup prosí za toto požehnutí, prosme za ně i my, vzpomínajíce často krásných okamžiků svého vlastního svěcení. *P. Tomáš M. Dittl O. P.*

Já jsem pastýř dobrý.

Bude však zase lépe: Pán Bůh (Is 40, 11):

*„jak pastýř stádo své pase,
ramenem beránky sbírá,
do klína je zdvíhá,
kojící sám nosí.“*

Špatní pastýři rozptýlili stádo Hospodinovo, Pán však slavně prohlásil ústy Micheášových (4, 6 – 9):

*V ten den, praví Hospodin,
shromáždím to, co kulhalo,
a to, co jsem byl vyvrhl, seberu;
také to, co jsem byl trápil.*

*Z toho, co kulhalo, učiním zbytek
a z toho, co trpělo, národ silný,
i bude kralovat Hospodin nad nimi na
hoře Sionu
od toho času až na věky.*

*A ty, věže stáda,
tvrzi dcery Sionské,
k tobě přijde, přijde bývalá vláda,
království dcery Jerusalemské.*

Ten „zbytek“ národa israelského, o němž se tu Micheáš zmiňuje, podle Sofonjáše (3, 13):

*pásti se bude a odpočívat,
aniž bude, kdo by jej přestrašil.*

S Micheášem souhlasí Jeremjáš, jenž takto tlumočí úradky Hospodinovy (23, 3):

*Aj, já shromáždím zbytky stáda svého
ze všech zemí, kamž vyvrhnu je;
přivedu je nazpět na jejich luhy
a budou růsti a rozmnoží se.*

Jako nám Ezechiél – viz výše – vykreslil lidské pastýře špatné, tak vymaloval podrobně také Hospodina, pastýře dobrého (34, 11 nn).

„Neboť toto praví Pán Bůh:

*Aj, já sám vyhledám své ovce a ujmu se jich.
Jako se ujímá pastýř stáda svého,
když jest uprostřed ovcí svých rozptýlených,
tak ujmu se svých ovec a vysvobodím je se všech míst,
kam v den oblaku a mrákoty rozptýleny byly.
Vývedu je z národů,
shromáždím je ze zemí,
a uvedu je do země jejich;
a pásťi je budu na horách Israelových,
při potocích i na všech obyvatelných místech země.*

*Na pastvách nejlepších pásťi je budu;
na vysokých horách Israelových budou pastvy jejich;
tam odpočívati budou na bylinách zelených;
na pastvinách tučných pásťi se budou na horách
Já sám pásťi budu své ovce, Israelových.
a já dám jim odpočívati, praví Pán Bůh.*

*Co se bylo poztrácelo, shledám,
co bylo rozptýleno, zase přivedu,
co polámáno, obváží,
co mdlého, posilním,
a co silného a tučného, opatrovati budu;
budu je pásťi, jak se sluší a patří . . .
A ustanovím nad nimi pastýře jednoho,
jenž je bude pásťi,*

*služebníka svého Davida;
ten je bude pásti, ten bude pastýřem jejich.*

S jakým úspěchem asi potká se tento David, t. j. Mesiáš? O tom se dočítáme u Zachariáše, jenž v 9, 1–11, 17 mluví o dobrém pastýři a ve hlavách 12–14 popisuje osudy stádce Hospodinova. Prorok dostává od Hospodina rozkaz, aby v náznačném vidění (vnitřním) představoval *nejvyššího pastýře* (11, 4 – 11. Viz mou Bibli českou III., Praha 1925, str. 1011 n.). Když byl znázornil dvěma pastýřskými holemi nevýslovnou péči Hospodina-pastýře o národ israelský, mají se zástupcové jeho vysloviti, jak vysoko cení, jak si váží pastýřské péče Hospodinovy a Mesiášovy. Zachariáš, představující Hospodina-Mesiáše jim řekl (verš 12): „*Uznáváte-li to za dobré, dejte mi mzdu mou; ne-li, nechte toho.*“ *I odvážili mu za mzdu třicet stříbrných.* Tu Hospodin řekl Zachariášovi: „*Vrz to hrnčířovi, krásnou mzdu, kterou jsem ceněn od nich.*“ Israelité, ocenivše pastýřskou práci Hospodinovu, ano později také Mesiáše za cenu otroka (30 stříbrných) dali najevo, že si té pastýřské práce Boží neváží, že jí pohrdají . . . Viz Mt 27, 3 nn.

VIII

Jahve, dobrý pastýř Israelův, sklidil sice mnoho nevděku a urážek od svého stáda, přece však vyskytly se také ovce uznalé, věrné, svému Pastýři oddané, lnoucí k němu s důvěrou pevnou jako skála. Smýšlení a cítění takové ovečky tlumočí nám známý žalm 22, ježž možno právem nazvati: „*Hospodin – dobrý pastýř*“. Obsah jeho zaujal našeho mistra tónů Dvořáka, že z něho vytvořil jednu ze svých krásných „biblických písní“. –

V prvé sloze (v. 2. 3a) básník-ovečka vlděčně uznává, že jeho Pastýř stará se mu o dobrou pastvu a vodu:

*„Jahve jest můj pastýř, netrpím nedostatku;
kde pastvy hojnost, tam lehat smím.*

*K vodě, kde možno si odpočinout, mě vodí;
duši mou občerstvuje.“*

V krabatinách judských i jinde v horách dlužno znáti pastýři *pravé stezky*, vedoucí na pastvy i k vodě; pravý pastýř o nich ví, ovce mohou se na něho *spolehnouti*; ovce ponechané samy sobě by zbloudily a rozprchly by se, ježto by se snadno daly na cesty *nepravé*. Také autora Ž. 22. vodí Bůh po pravých, správných cestách, aby mu dokázal, že právem bývá mu dáváno jméno „*pastýř*“. Tomuto pastýřskému *vedení* je věnována druhá sloha Ž. 22:

*Provádí mne po stezkách spolehlivých,
k vůli svému jménu.
I když mi projít jest údolím stínu smrti,
nebojím se zlého.
Neboť ty jsi se mnou; kyj tvůj a hůl tvá –
ty jsou potěchou mou.“*

K vedení pastýřovu, jež znázorňuje hůl, druží se i ochrana jeho, jejímž odznakem jest „*kyj*“, t. j. pastýřův *palcát*, ježž nosí zavěšený na páse. Když byl básník-ovce vděčně uznal, kterak ho Pastýř v životě dosud vedl a proti nepřátelům hájil, vrací se k obsahu slohy první ve sloze třetí:

*„Vystrojuješ hostinu před mou tvář,
navzdor mým nepřátelům.
Pomazáváš olejem mou hlavu,
plná má číše jak vzácná jest!“*

Básník druží ke své uznalé vděčnosti také důvěru. Jako mu byl Jahve pastýřem pečlivým dosud, tak bude i dále – až do žalmistovy smrti (sloka čtvrtá):

*„Milostivost tvá jen bude mne provázet
po všechny dny mého života;
vždyt budu přebývat v Hospodinově domě
časy veledlouhé.“*

IX

Kdo přehlédne stručně vše, co bylo o pastýřích řečeno v písenictví starovýchodním i biblickém, z něhož jsme tu nejdůležitější místa uvedli, ten uzná, že Spasitel měl již dostatečně připravenou půdu pro své překrásné podobenství (Jan 10, 11 – 16).

*„Já jsem pastýř dobrý.
Dobrý pastýř dává život za své ovce.
Námezdník však, totiž ten, kdo není pastýř,
jehož nejsou ovce vlastní,
vidá vlka, an jde,
opouští ovce a utíká;
a vlk lapá a rozhání ovce.
Námezdník pak utíká,
poněvadž jest námezdník
a nezáleží mu na ovcích.“*

*„Já jsem pastýř dobrý
a znám své
a znají mě moje,
jako mě zná Otec
a já znám Otce;
a život svůj dávám za své ovce.*

*Mám ještě jiné ovce,
které nejsou z tohoto ovčince;
i ty musím přivésti,
a hlas můj slyšeti budou,
a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“*

Kdo máje na zřeteli tohoto dobrého Pastýře vrátí se k Ž. 22., promyslí a procítí jej ve smyslu křesťanském, prožárí jej světlem evangelia, prodchne jej duchem Kristovým, naplní jej zákonem novým – ten teprve pozná dokonale všecku nádheru tohoto starověkého náboženského lyrického květu. Na jaké pastvy vodí duše naše Mesiáš dnes! K jakým vodám milostí Božích! Co jest Kristova krev, co svaté svátosti, co

Eucharistie? Který pastýř napojuje své ovce vlastní krví? Můžeme si stěžovati, že strádáme? Jak sladký odpočinek skýtá našim duším Pán . . . Co říci o Jeho bezpečném vedení, ochraně proti nepřátelům spásy? Jakou obětní hostinu nám strojí na oltáři před našimi zraky, jak plná jest naše číše duchovních rozkoší! Jak pevně jest nám doufati, že nás Pastýř povede i dále, že bude vždy, na věky pomazávati olejem radosti naše skráně! — Tak pečovati o své ovce dokáže jen „veliký pastýř“ (Žid 13, 20), „arcipastýř“ (1 Petr 5, 4), „pastýř a biskup duší“ našich (taniže 2, 25).

Když si uvědomíme, že podle mluvy starého Východu „pastýř“ = *král* a „pásti“ = *kralovati*, panovati, chápeme katolický výklad výroků Kristových (Jan 21, 15n. 17) ke sv. Petrovi: „*Pasiž beránky mé*“, „*Pasiž beránky mé*“, „*Pasiž ovce mé*“.

Dr. Jan Hejčl.

Jak možno za někoho dokonale přijímati.

„Obětuji za vás sv. přijímání; budu přijímati na váš úmysl, budu ho pamětliv při svém přijímání . . .; to jsou obvyklé výrazy mezi křesťany a jsou to upřímné projevy skutečné lásky. Mnoho se jich nadužívá a proto se opotřebují, jako se opotřebovaly projevy zdvořilosti. Tak snadno a lehce slibujeme přátelům a známým, že za ně budeme přijímati, až tomu konečně nikdo nevěří. Tak se sv. přijímání stává součástí křesťanské zdvořilosti, asi jako pozdravujeme „dobrý den“. Bude tedy dobře zde varovati před tímto nadužíváním a upozorniti i poučiti čtenáře, aby přijímání za druhé mohli vrátiti dokonalý a živý způsob. Cílem článku není potlačiti správný zvyk přijatý v církvi; naopak, má jej posílití tím, že jej vysvobodí z denní všednosti a

vrátí mu plnou hodnotu skutečnosti a účinnosti osobní i společenské.

Bude vhodno napřed zasaditi úkon přijímání do samého rámce eucharistické oběti, s níž tvoří duchovní jednotu. Potom je můžeme správněji posouditi v poměru k osobě, která přijímá, i k osobám, za něž se přijímá. Jinými slovy, po poznání sv. přijímání sama o sobě snadněji pochopíme, co z něho můžeme mítí pro sebe i pro druhé.

I. Sv. přijímání samo o sobě.

Prvním křesťanům nikdy nepřišlo na mysl, že mohli by přijímati mimo liturgický rám eucharistické oběti. Živě viděli obraz příkladu Páně při poslední večeři; a měli také živý obraz křesťanského společenství a pout, která je spojovala s Kristem i mezi sebou v Kristu. V jejich sluchu zněl stále příkaz Páně: „To číňte na mou památku!“ Pamatovat na Ježíše, připomínat si večeři, to znamenalo, aby se všichni shromáždili okolo Kristova představitele na témž místě a u téhož stolu, u jediného oltáře jako rodina před zraky téhož Otce a za vznešeným dílem Vykupitelovým. Činit, co Kristus činil, a opakovat večeři, znamenalo mezi jiným také přijímati při oběti posvěcený chléb, tělo Páně, z rukou představitele Kristova.

To jistě nebylo přijít bázlivě v osamocenosti skrytého sobectví a po pohovnění v posteli a tak mátožně projevití jakousi zbožnost s úmysly čistě osobními. Nikoliv, pro první křesťany bylo sv. přijímání úkonem hlavně obětním a společenským.

Nosívala se sice Eucharistie těm, kteří pro vyšší moc nemohli přijíti na společné shromáždění. Tehdy byl z křesťanů někdo vybrán, obyčejně dítě pro jeho čistotu, jako Tarsicius, a tomu bylo svěřeno vznešené poselství Eucharistie. Ale i to se dalo v přímém spojení se slavením Tajemství.

Jak došlo později k osobnější praksi? Jak se aspoň v praksi sv. přijímání oddělilo od oběti mešní? Nemůžeme zabíhati do podrobností. Začátkem, který přivodil

vše ostatní, byla nutnost uchovávat pro dobro duší zásobu Eucharistie na sv. přijímání nemocných v nebezpečí smrti na způsob posily na věčnost (viaticum). Této zásoby se potom užívalo pro ty, kteří pro práci, vzdálenost nebo i nemoc nemohli přijít včas oběti. Výjimek bylo mnoho a tak se pomalu úkon sv. přijímání odloučil od původního prostředí – od přinášení oběti.

S tímto znetvořením eucharistického smyslu současně vystupuje příliš silně rozdíl mezi zbožnou úctou ke skutečné přítomnosti Páně v Eucharistii a její podstatná obětní povaha. Zapomnělo se, že Eucharistie je svátostí utrpení Páně, prodloužení vykupitelského díla Kristova až do našich dnů. Přijímalo se, aby se přijímalo a ne pro osobní a činnou účast na svaté oběti. Přijímání a účast na mši se staly dvěma oddělenými věcmi, které možno spojit nebo odloučit. Tož se nedivme, že sv. přijímání odtržené od svého životního středu pozbylo plný smysl své skutečné hodnoty a upadlo na milost a nemilost mlhavého citlivůstkářství a zbožností u „dušiček“. Jenom zdravé učení může křesťanské zbožnosti vrátit krásnou a silnou podobu.

Skutečně lze přijímání dobře pochopit jen v oběti. Toto není jen katolické, ale všeobecné a tkví tento zjev v povaze oběti. „Přijímání“ patří k oběti. V dávných dobách obětovali lidé prvotiny polí a stád. Po oběti zasedli k posvátné hostině jako hosté Boha, který oběť přijal a věřícím strožil hostinu na projev obnoveného a posíleného přátelství.

Oběť je projevem úcty člověkovy k Bohu; oběť chce člověk získati nebo udržeti Boží přízeň. A končila hostinou, kterou Bůh dával na oplátku člověku jako ujištění o své ochraně. Oběť se člověk cele dává vesmlouvou s Bohem, již On přijímá posvěcením oběti. Ale jako člověk se dává Bohu s tělem i duší smysly postřehnutelným a vnějším konem, tak Bůh projevuje duchovní přijetí oběti způsobem viditelným v obřadu přijímání.

Přijímání je Boží odpověď na lidskou oběť. Chceme-li však pochopiti odpověď, nesmíme spouštěti se zřetele proshu, ba naopak, je třeba stále je udržovat ve

spojitosti, neboť jinak bychom mohli vůbec nechápati či špatně chápati slova i znamení při oběti užívaná.

Připomeňme si krátce smysl oběti ve všeobecném významu a bez vztahování na Eucharistii.

Člověk je tvor Boží, a proto je Božím majetkem jako všechno stvoření; když pak Bůh dává člověku svobodu jednání, tu je spravedlivou povinností člověkovou, aby to uznal a výslovně se Bohu celý dal, pokud jen dovede. To je dílo lidského života. Toto dílo, cíl životní je z mnoha skutků a z mnoha povinností, ale je jeden úkon, který zvlášť má projevit odvislost člověkovu na Stvořiteli a vyjadřuje jeho dlužnictví: tímto zvláštním, výslovným úkonem poddanosti, dokonalým uznáním je oběť.

Obětí se člověk dává bez výhrady s tělem i duší Bohu, jí ztělesňuje vnitřní oddání ve vnějším činu a ve viditelné nabídce. Tento úkon oběti má vystihnouti to, co naznačuje. Chce-li jím člověk říci, že cele patří Bohu a žádá Boha, aby si jej vzal pro sebe, tu je žádoucí, aby svůj úmysl vyznačil tím, že vyjme ze svého vlastnictví a z vlastního užívání věc obětovanou Bohu jako záruku a znamení svého osobního poddanství.

Jestli se člověk při oběti podrobuje Božím přikázáním, je jisto, že Bůh ji přijme. Člověk však je z těla a duše a tak by nestačilo, aby Bůh oběť přijal jen duchovně a neviditelně, nýbrž odpověď Boha na smyslounou otázku člověkovu musí býti také postřehnutelná smysly přiměřeně lidské přirozenosti.

Jak Bůh projeví přijetí člověkovy oběti! Jak nás podle naší přirozenosti ujistí, že nás vyslyšel? Zcela prostě: dary, které jsme mu obětovali a jež On přijal, nám zase rozdělí, ale ne jako náš majetek, nýbrž jako své vlastnictví. Dává nám je tím, že nás zve k své hostině, jako přítel seznává své přátele. Ta je znamením utvrzeného přátelství, zárukou přijetí oběti a vnějším rozdělením bohaté přízně, kterou Bůh zahrnul zasvěcení oběti. Člověk ztělesnil oběť, Bůh pak ztělesňuje přijetí oběti. Jako se lidé spojili s knězem, aby se dali Bohu

v oběti, tak Bůh je na konci oběti zase spojuje, aby jim ukázal svou blahovůli a odpověděl na jejich posvátnou prosbu, jíž je obřadní oběť.

Přijímání je Boží a viditelnou odpovědí na lidskou viditelnou oběť. Děje se na Boží pozvání a dovršuje oběť. Bez něho by oběť byla prosbou bez odpovědi, a odloučeno, od oběti, je odpovědí, jejíž smysl se ztrácí, neboť nemá spojení s prosbou.

Co platí o každé oběti, to platí tím více o Eucharistii, která je nejdokonalejší obětí lidstva obnoveného Kristem a také jedinou obětí milou Bohu, neboť staví před naše zraky jedinou oběť, jíž Bůh si žádal prospásu světa totiž oběti kříže. Dalo by se o tomto mnoho říci, avšak zůstaňme jen při mši sv.

Kněz obětuje chléb a víno na znamení naší oběti osobní; činí to jménem církve, jménem každého z nás členů církve. Má-li tato oběť být pravou, celou a milou Bohu, tu má tvořit jedno s obětí Kristovou na kříži, neb ta jediné je Bohu milá. Tato jednota oběti členů církve a oběti kříže se uskutečňuje v proměňování, středu mše, jejím podstatným úkonu. Naše oběť má plný smysl jen v oběti Krista ukřižovaného a zároveň ji přijímá Bůh, jenž na kříži potvrdil, co Kristus jednou provždy vykonal jménem církve. Všechno vrcholí v proměňování, oběť mešní je v podstatě vykonána. Ale jako obětování, totiž část před proměňováním, ztělesňovalo naši oběť, tak přijímání, část mše od proměňování, ztělesní Boží přijetí oběti a umožní nám účast, stělem i duší, na tomto přijetí oběti. Bůh nás nejen přijal, nýbrž námi toto přijetí i ukáže a dá nám ho prožít u svého stolu. To je přijímání.

Jak daleko je od tohoto nejedna zbožná duše . . . Tak se přijímání stane blubokým úkonem plným lidského a božského smyslu. Tak bude jasným a výslovným pozváním, abychom přišli a vzali si v něm, oč jsme celou vroucností oběti prosili. Nebyla-li naše oběť pokryteckou, i odpověď Boží hluboká a uchvacující.

„Vezmi si mne, Pane, tobě patřím,“ – toť smysl zásvětné oběti; „Pojď k mému stolu a žij z hlubokosti, v níž jsem tě přijal při posvěcení,“ – toť smysl přijí-

mání. Přijímání – potvrzení nejvnitřnějšího přijetí, jímž je proměňování. Tak nás přijímá, že tvoříme jedno s Ním. Říká nám to, prožíváme to. „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a Já v něm!“ pravil Ježíš.

II. Co můžeme pro sebe očekávat z přijímání

Již chápeme, s jakou vroucností musíme přijímati a svítá vědomí, čeho můžeme dosáhnouti z takového jednání Boha vůči nám a z našeho vůči Bohu. Avšak nezapomínejme, že je to odpověď na prosbu, odpověď přiměřená prosbě. Bůh bere jen, co mu svobodně dáváme. Jaký je dar sebe sama Bohu, taková je odpověď Boží: čím více se duše Bohu dává v oběti, tím více ji Bůh přijímá, tím více do ní Bůh proniká. Sám účinek přijímání je větší nebo menší jak živě a osobně jsme na mši účastni. Eucharistie je sice svátostí, která je s to sama působiti a její vnitřní hodnota nezávisí na našich dispozicích. Ale darmo byste krmili nejvýživnější stravou mrtvého a darmo by do jeho žil vlévali hrdinnou krev. Nestačí, aby Eucharistie byla potravou, je rovněž třeba, aby naše duše byla životně spojena s Kristem, aby do ní vešel život. Čím více bude spojena s Kristem, tím silnější bude její život a tím větší užitek bude mít z výživnosti Eucharistie. Tak účinnost přijímání závisí na našem spojení s Kristem jako zdravý, lépe využije požití potravy než nemocný. Eucharistie je svátostí živých. Je-li duše mrtva, má jíti se vzkřísit pokáním nežli zasedne k posvátné hostině.

Po tomto pochopíme, že první účinek Eucharistie se týká především toho, kdo přijímá. Přijímati je úkon víry, naděje a lásky v jednotící lásce Boží; jest úkon zhožnosti poručený nadpřirozeným přátelstvím; jest úkonem výjimečné ceny záslužné neboť je přímo spojeno s pramenem veškeré zásluhy – s obětí kříže a vykonáno ve jménu přátelství s ukřižovaným Kristem. Je-li pravdou, že zásluha se měří láskou, jakou cenu tedy bude mít dobrý úkon účasti na Eucharistii, která je svátostí lásky? Tato zásluha spojená s naším úko-

nem tkví v naší duši na věky a nemůžeme se jí zbavit, jako nemůžeme zastaviti proud života, jenž vyšel z Boha a má se k NĚmu vrátiti.

Je tedy v každém přijímání prvek, který není možno dáti, osobní nezcizitelná zásluha, jež je věčným znakem, který Bůh ráčil dáti našim časným úkonům, které jsme vykonali z lásky k NĚmu.

Ale je v něm ještě něco. Eucharistické přijímání dobře vykonané, t. j. přijaté jako výsledek oběti, je v podstatě přátelským pozváním Božím za naši prosebnou oběť. Ve skutečnosti nás více přitahuje Bůh svým pozváním, aby se dal nám; přicházíme jen na zavolání Boží vyslovené Kristem: „Vezměte a jezte . . . Vezměte a pijte . . .!“ Přijímáním nám chce Kristus něco dáti a to především tomu, kdo přijde. Dává své tělo jako záruku a účinnou obnovu svého přátelství. Přijímání v nás rozvíjí milost ve zvláštní podobě přátelského spojení ukřižovaným Kristem – Vykupitelem. Jednota přátelství nes Kristem pomyslným ani přímo s Kristem v oslavené podobě, jak ho v nebi vyvolení požívají bez svátostného závoje, nýbrž s Kristem ukřižovaným, s Kristem ve vykupitelském díle. Je tedy vlastním účinkem přijímání, jak napovídá náznak potravy, připodobnění ukřižovanému Kristu, milost úzkého spojení s Kristem ve výkonu jeho poslání. Přijímání dává přijímající duši proniknouti do hloubky tajemství spásy světa, dává více milosti osobního vykoupení a zároveň více síly, abychom uskutečnili své křesťanské poslání, jímž jest pro každého pracovati podle sil v církvi a v jednotě s bratřími na spásu lidstva, mezi nímž žijeme. Toto jest onen vznešený účinek přijímání, který nemožno nepřijati, když otevřeme celou duši eucharistické účasti spojené s obětí.

Stáváme se horlivějšími, hlubšími křesťany, věrnějšími církvi, důvěrnějšími přáteli Ježíše Krista, a tak je oběť dnes slavená zároveň činnou přípravou na zítřejší oběť; vyznačuje každodenní úseky naší cesty k nebi.

Tak je přijímání opravdu naším chlebem ve vyhnanství na zemi, potravou, jež přišla s nebe a má nás

tam dovésti; je vpravdě „viaticum“, pokrm na cestu, jako jím byl prorokovi chléb, který anděl položil k jeho hlavě znavené únavou a bázní před pouští, který jej dovedl až na vrchol hory zjevení Božího. Ano, v přijímání Kristus přichází, aby nás podchytil v hloubi duše a stal se naším věrným průvodcem na cestě, aby nás na ní rozehrál jako učedníky na cestě do Emauz; přichází k tomu, kdo jej přijímá, kdo odpovídá na jeho pozvání a dává se vésti Jím, jenž dav za nás vlastní život plně zasluhuje názvu „Přítel“. Je přece největším důkazem lásky dáti život za přítele! A s druhého stanoviska: přijímání nás spodobňuje s naším přítelem, má nás k tomu, bychom i svůj život dali za Krista v úzké spolupráci na jeho poslání. Když jsme plně přijímali z tajemství Eucharistického, tu máme Kristu opakovati jeho slova: „Hle, mé tělo (můj život) vydané pro spásu světa!“ Až sem má jíti přijímání a tento účinek jest ryze osobním a patří jen tomu, kdo přijímá.

III. Jak užítí přijímání pro druhé?

Nezapadejme v přijímáních, která končí mlhavými dojmy a slepým citlivůstkářstvím, netoňme v nich pod zápiníčkou vzpomínky všech přátel a známých.

Rekněme si, jak dalece jest oprávněno přijímání za bližní, ba jak by se přijímání zúžené na úmysly čistě osobní dokonce znetvořilo.

Vzpomeňme na základní zásadu, že přijímání je částí oběti na Boží pozvání; že je viditelnou Boží odpovědí na naši obět; že je rozšířením toho, co v Eucharistii bylo duchovně a svátostně soustředěno ve chvíli proměňování. Přijímání odpovídá naší oběti. Eucharistická obět je především společenská: děje se z nařízení církve a jménem všech Kristových věrných. Každá mše je v podstatě úkonem, na němž má zájem celá církev. Pročtete si jen mešní modlitby; vše je v množném čísle, a ani když kněz slouží sám, jich nemění a modlí se především jménem celé církve a všech věřících. Kněz obětuje i svým, ale nemůže se rozdvojiti

a proto má býti v milosti posvětné; ale ve svém jménu obětuje jen jako člen církve a zahrnuje se do oběti, kterou přináší mocí kněžského úřadu. Stejně i účastníci mají v jistém smyslu také dvojí poslání: křtení mají jisté společenské poslání v jednotě s duchovenstvem; křtem dostáváme právo a povinnost účasti na poslání církve. Tím je především pokračovati po věky ve vykupitelské oběti a přivlastniti její zásluhy lidstvu všech věků. A tak žádný křesťan, zvláště jedná-li společně s duchovenstvem, nemá práva nestarat se o veliké zájmy lidstva: buď se vyhýbá zákonům ze křtu pocházejícím, nebo není plně na svém místě; je jenom povrchním křesťanem.

Je-li který úkon, při němž se má křesťan rozpomenout na své společenské poslání, na svůj křest a na křesťanskou odpovědnost, pak je to především při Eucharistické oběti. Nežli je na mši pro sebe sama, má na ní býti pro celý svět v jednotě církve. O mši řekl Kristus apoštolům: „To číňte na mou památku.“ Kdo přistupuje k Eucharistii, má míti v srdci to, co měl Kristus, totiž celý svět, který je třeba spasit, v němž blíže jsou nám naši drazí, jak přirozeno podle zákona lásky. Tak na úmyslu církve teprve vyrůstají osobní úmysly každého z nás. Tento řád vysvětluje obě vzpomínky – mementa – jimiž církev doporučí vzpomenout na ty, kteří si přáli mše svaté, a to nám rovněž ukazuje, jak se při přijímání máme modliti za bližní a jak je obětování přijímání čímsi vznešeným a krásným. Přijímat za bližního je vydati se za něho, jako se Kristus vydal za nás a to vydati se v touž chvíli, kdy se Kristus dává nám. To je vrcholný čin lásky a nebylo by dobře, kdybychom jej zevšedňovali. Když slíbíme, dostojme věrně slibu a nemějme strachu, neboť Bůh miluje lásku, která neplatí slovy . . . je to láska téhož druhu jako láska Ježíše přícího za nás na Kalvarii.

Eucharistie, svátost lásky Boží dovršené Ježíšem na kříži, je rovněž velikou svátostí lásky křesťanů vůči Bohu skrze Ježíše a vůči bratrům v Ježíši. Je tedy chvalitebno a zasluhuje doporučení, ba někdy povinně, je-li láska přikázáním, přijímati za bližního. Podle uvede-

ných zásad můžeme říci i více: kdo chce plně a opravdově přijímati, nesmí zapomínati na své bližní. Což nás Kristus nemiloval v jednotě své lásky vykupitelské a neobětoval nás tak Otci? Od onoho dne se nemůžeme sami ocitnouti před Bohem.

IV. Duchovní přijímání.

Nebudou po poznání pravého smyslu přijímání a jeho spojení se mší, rozlícením někteří čtenáři, kteří by rádi byli každého dne na mši a u sv. přijímání a nemohou pro své povolání? Druzí nemohou pro nemoc; nebude jich to tím více bolet? Jiní zase by se mohli domnívat, že odsuzujeme církví přijatý zvyk přijímati i mimo mši svatou? Uvedme všechno toto na pravou míru.

Pamatujme, že každá mše se týká celé církve. Jako je pravdou, že farní mše je více určena pro farníky a ti také mají povinnost podle možnosti na ní býti jmenem církve a jakoby stáli v tu chvíli na strážích pro spásu celého světa, tak musíme pamatovati, že v každou denní hodinu podle otáčení země kol slunce se ve světě přináší oběť a stoupá k nebi jako veliký dar lidstva podávaný Bohu církví. Při této oběti jsme zastoupeni všichni, kdož jsme údy Kristovými pro křest. Všichni z ní máme prospěch podle osobní účasti věrou a láskou a toto duchovní spojení můžeme učinit tím účinnějším, když se přijímáním přímo spojíme se Svátostí oltářní. A tak se přece i v přijímání mimo mši můžeme skutečně spojit se mší církve související s utrpením; ano, se mší církve, kterou slouží právě ve chvíli našeho přijímání, ve spojení s všeobecnou a neustálou obětí církve a jako ve skutečném prodloužení utrpení na zemi. Přijímajíce mimo mši sv., nikdy nemáme přijímati bez spojení s obětí kříže, která mezi námi stále trvá. Eucharistii nikdy nemáme chápati ani přijímati rozplizlým a neurčitým způsobem, má přece přesný smysl a k tomuto vnitřnímu hlubokému smyslu – ke skutečné přítomnosti Krista ukřižovaného – má nésti se naše duše celou hloubkou a upřímností.

Je-li přijímání tak důležité, je svátostí samé lásky Boží vůči nám a rovněž i naší vzájemné lásky, je-li v podstatě svátostí katolicství, tu je jistě třeba přijímati každého dne? Nebojíme se to potvrditi a je to zahrnuto v důvodu, jež koncil tridentský uvádí pro ustanovení Eucharistie: je třeba přijímati denně, neboť každého dne potřebujeme milosti Kalvarie, každého dne máme vykupovati svět spolu s církví Ježíše, našeho Pána a Spasitele. Každého potřebuje svět a my v něm, církev a my v ní, život a spásu.

Litujeme-li, že toho nemůžeme činiti, když nám nelze denně na mši sv., pak je nutno, abychom věděli, že můžeme Eucharistii přijímati a s eucharistickou obětí se spojití dvojím způsobem: buď přijímáním svátosti lásky při skutečné a vnitřní účasti na mši svátostným přijímáním, buď že se s ní spojíme vzbuzením víry a lásky, když nám více není možno. K tomu postačí, abychom se upřímně v hloubi srdce položili ke stupňům oltáře – třeba při ranní modlitbě – a tak v duchu přenesení se spojíme s Kristem přítomným naší víře a lásce. Potom jen zbývá obětovati se spolu s ukřižovaným Ježíšem podle pravdy a v plnosti osobních povinností a odpovědnosti společenské i křesťanské. V usebranosti při této oběti prosíme Boha, aby nás přijal, spasil, posílil, aby spasil celý svět skrze Syna a jeho církev. Při tom nechme lásku zaplnit naši duši po celou dobu, kterou máme rozumné volno a v níž se nám Bůh dává.

Takové přijímání je skutečným přijímáním: dává nám skutečně užitky mše, kterou církev stále obětuje za nás. Toto přijímání může a má býti obětováno jako svátostné přijímání, jesti vlastně jeho duší. A můžeme je opětovati, kolikrát za den můžeme. Žádný křesťan, který může jíti do kostela na mši sv., nemá proměškati hodinu své „stráže“ křesťanské, má přijíti na své místo za sebe i za ty, které povinnost odvádí od každodenní Kalvarie. Neboť kdyby mohl přijíti a nepřišel z lenosti, z pohodlnosti nebo dokonce z nevážnosti vůči velikým zájmům vlastní duše a celého světa, tu bychom byli nuceni věřiti, že jeho přijímání v pozdější hodinu mimo mši sv. je ztěží hluboké a prospěšné.

Ať každý dělá, kolik může podle svých povinností, a přemáhá své libůstky; ať nikdo nezávidí tomu, kdo může denně na mši sv., a všichni dobrosrdeční se za sebe modleme, ať přijímají jedni za druhé jako Kristus nás spojil se sebou samým v hodinu veliké oběti a velikého svědectví lásky. Tehdy půjde všechno dobře.

P. Amiable O. P., Řím.

Sv. Augustin.

(Z knihy: Giovanni Papini, Sant' Agostino.)

„Dokonalým člověkem, píše Renan, by byl ten, kdo by byl zároveň básníkem, filosofem, učencem, člověkem ctnostným a to nikoliv postupně a v různých okamžicích, nýbrž hlubokým proniknutím všech okamžiků života . . . v němž by se jedním slovem spojily všechny elementy člověčenstva jako v samém lidství.“

Jedním z těchto celých, dokonalých, vzácných lidí byl Augustin. A v jistém smyslu byl ještě více, protože ke všem nejvyšším vlastnostem lidským připojil nadpřirozenou pečeť svatosti. Oslavujeme mnohostranné lidi renesance, žasneme nad Leonardem, jenž byl vědcem a malířem, inženýrem a básníkem, stavitel a sochařem. Obdivujeme se mu a přece mu chybí metafysická kontemplace, mravní dokonalost, mystický smysl a heroický příklad života.

V Augustinovi je však všechno toto. Je člověkem celým, člověkem všestranným. Je víc než člověk, nadčlověk, ale ne ve smyslu Nietzscheho, nýbrž ve smyslu sv. Řehoře Velikého, totiž jedním z těch lidí „quia qui divinas apiunt videlicet suprahominessunt“, kteří znají, chutnají věci božské. A nejen proto, že je básníkem, řečníkem, psychologem, filosofem, theologem a mystikem, nýbrž proto, že spojuje v sobě, v harmonické syntézi, všechny tyto kontrasty, jež u většiny, jsouce osamoceny, vyvolávají krise, bludy, konflikty, kdežto v něm rodí vyšší pravdu.

Nejdřív byl hříšníkem a pak světce, nejdříve pro-

fesorem, pak pastýřem, ale zároveň cenobitou a vládařem (jakožto biskup), básníkem a intelektuálem, dialektikem a romantikem, ochránce tradice a zastáncem novot, výmluvným reforem a lidovým řečníkem. Hned se ti zdá být Sokratem, zabývajícím se stálým dělením a rozlišováním různých smyslů slov. Jindy zas Pindarem, jenž píše s pohnutlivými přechody o vítězstvích nebe v duši. I hned napadá bohatství a vlastnictví jako anarchista a pak radí křesťanům poslouchati každé vlády, i nejhorší. Hledá vnitřní osvětlení ve vzestupu duše k Bohu, ale zdůrazňuje moc a nutnost církve tak, že dospívá k výroku, že věříme evangeliu, protože to poroučí církev, a ne církvi, protože o ní svědčí evangelium. Zdá se pesimistou, jako by viděl v lidském pokolení „*massa damnationis*“ nebo „*massa perditionis*“, a je takovým optimistou, že prohlašuje nejvyšší blaženost jako pravý cíl člověka a má jej za dosažitelný, pokud ztotožňuje blaženost Bohem. Zdůrazňuje nutnost rozumu, abychom dospěli k poznání článků víry, ale zároveň doznává, že pouze víra pomáhá chápati. *Intellige, ut credas, verbum meum; crede, ut intelligas, verbum Dei*. Autor knihy „De sancta virginitate“, jenž hájil vždy zdržlivost, připouští nutnost prostituce: *Aufer meretrices de rebus humanis, turbaveris omnia libidinosia*. Ten, jenž s takovou hloubkou objasnil svobodu člověka, pohoršoval mnohé svými teoriemi o předurčení a milosti.

Rozpráví a dokazuje jako advokát a vznáší se v extasi jako mystik. Přimlouvá se za nepříteli a žádá odsouzení bludařů. Lyrická abstrakce, logika a láska se v něm sblíží, neodporují si, nýbrž vzájemně se doplňují.

Uskutečnil v sobě toto splynutí prvků zdánlivě sobě odporujících, jež jsou však stejně žádoucí k dosažení dokonalého vyrovnání zkušenosti se světem, myšlenky s vesmírem, jednotlivcem s lidstvem člověka – pokud je mu to dáno – s Bohem. Duchové jednostranní jsou vystaveni bludu nebo jalovosti. Kdo je pouhým intelektuálem a holým logikem, je zajatcem formulí, sylogismů, abstraktní terminologie a neobíjí skutečnost, jež se nedá zcela uvést v pojmy. Je-li rozum

osamocen, není schopen ani rozuměti. V kom vládne jen srdce, ztrácí se ve všeobecných výlevech, kdo je pouze intuitivní a náchylný k výbuchu, může mít podivuhodná osvětlení, ale končí v nejasnostech, nebo pýchou v bludu. Kdo pohlíží jen na vnějšek, formu, kázeň a předepsanou pobožnost, upadá v nebezpečí státi se farizejem a pobožnístkářem. Kdo spoléhá jen na své já a na vlastní zkušenost, dospěje k luteránství, kdo se oddává jen mechanickým cvičením, stane se tibetským mnichem. Extrémy jsou vždy nebezpečné, jestliže převládají osamoceny v jednom duchu; stávají se plodnými vzájemnou součinností.

Tento div se uskutečnil v Augustinovi. Protivy v něm, třebaže jsou vystupňovány až k extrémům, neničí se a neničí, nýbrž plodí a tvoří. Strom by nežil bez kůry; ale kdyby byl celý z kůry, zahynul by...

V jeho duši nedávají protivy vznik neplodnému boji navzájem ani se nesmířují pouze na venek a nestojí jen vedle sebe, nýbrž z jejich určitého soubytí, z jejich seskupení v plodný celek, vyrůstá pravda. Jedno z tajemství Augustinova genia je v této jeho povaze, jež soustředí extrémy; neoddává se pouze jednomu, nýbrž hledí, aby spolupůsobily vzájemně na výsledku, jenž je přesahuje.

Augustin je protikaždému jednostrannému vybočení. Proti Origenovi, jenž chce všechny spasit i ďábly, hájí nauku o předurčení málo vyvolených. Proti Pelagioví, jenž se spoléhá téměř jen na lidskou vůli, staví důležitost milosti. Proti Jovinianovi, jenž myslí více než jedenáct století před Luterem na víru beze skutků, hájí nutnost účinné lásky. Proti manichejcům, kteří viděli zlo jako nepřemožitelné, tvrdí, že svět vyšel dobrý z rukou Božích; proti donatistům, kteří se vychvalovali, že mají monopol na svatost, ukazuje, že lidské pokolení je rozděleno na dvě města – spravedlivých a nespravedlivých, jež budou žít spolu až do konce světa. Vždy je pro celou pravdu; nikdy pro upřílišňování, ještě méně pro kompromis...

Tajemství jeho velikosti jako spisovatele i jako myslitele spočívá v tom, že žije to, o čem medituje, a hlu-

boce cítí to, co praví. Pro něho není Bůh pojmem, jež poznáváme, nýbrž živou skutečností, z níž se raduje. Pravda není čímsi, co prostě chápeme, nýbrž dobrem, jež si chce osvojit, částí jeho každodenní stravy. Křesťanství není souhrn nauk, nýbrž život, jež dlužno cele žít. Vztahoval nejpřesaznější problémy na vlastní já, zvnitřnil teologii, zpracoval čisté myšlení v dílně srdce, vzlétl do oblak ideologie, ale na křídlech ohnivých ...

Byl velkým myslitelem a theologem, ale nade všechno zdůrazňoval, milovat Boha a pracovat, aby byl milován. V nejspletitějších otázkách polemiky, jakmile mu vyvstane v srdci myšlenka na Boha, ruka se mu chvěje a chvěje se celý neudržitelnou touhou a něžností. A Věčného, jehož si nedovedl odít fantastickými ozdůbkami prostých lidí, nýbrž vždy mu zůstával Tajemstvím – protože velikost ducha dovedla prohlédnout nekonečnost nepopsatelnou – miloval každým okamžikem s nejvyšší něhou. Jiní potřebují obrazů, podrobného znázornění, líčení. On nikoliv. Nikdy neupadá do prázdné abstrakce, do zředěného vzduchu prostého sběratele pojmů ...

Pouze věky vytvořily okolo Augustina věnec, jehož zaslouhoval. A teprve po jeho smrti až do dneška je uznávána jeho velikost, pochopena, osvětlena a téměř v každé své části zářící. Jeho druhý život v křesťanských duších a v církvi není dosud skončen a neskončí.

Duch Augustinův působí v nás div, jenž byl snem básníka Francise Thompsona: „Světě neviditelný, na tě pohlížíme, světě nedotknutelný, tě se dotýkáme – nepoznatelný, tebe poznáváme – neuchopitelný, my tě uchvacujeme.“ Orel a potapěč nás unáší mezi souhvězdí a uvádí do propastných hloubek. Jeho rozum je náru průvodcem do nitra nejméně dosažitelných tajemství a jeho srdce plné žhavé lásky ještě po tolika věcích nalezá cesty našeho srdce a dává mu bít tepem svých úderů. A zapomeňme na okamžik na Učitele milosti, abychom v něm viděli Učitele lásky; abychom poznali v něm nejen stavitele theologie a velíkána

filosofie, nýbrž bratra, který plakal a hřešil jako my, světce, jenž odešel, aby vystoupil do města věčné radosti a spočinul u nohou Božích, osvobozen navždy.

Přel. Reg. Dacík O. P.

Pracovna.

O důvěře v Boha.

Není to ještě dokonalá důvěra v Boha, jež očekává, že to nakonec přece jen dobře dopadne. Pravá důvěra má tak znáti Boha, že jest přesvědčena, že všechno v našem životě nemůže nakonec jinak dopadnouti než dobře, protože všechno v životě spočívá v rukou Božích, jenž jest dobrem samým a jenž neopouští těch, kteří jej milují. V jeho rukou jsem bezpečněji, daleko jistější než v rukou svých vlastních, protože podle sv. Tomáše jest nám Bůh bližší, než my sami sobě. Pravá důvěra žije z myšlenky, že to Bůh s námi jen a jen dobře myslí, že to s námi jinak mysliti nemůže, protože by nebyl jinak dobrem nejvyšším. Dokonalá důvěra jest přesvědčena, že ta cesta, kterou Bůh si vede člověka, jest nejlepší, že by člověk sám lepší cesty nenašel.

Ctnost naděje jest nám vlita s milostí posvěcující a životem se pak stává zkušenostmi. Kdo nemá zavřené oči a srovnává celý svůj život, jak On všechno vedl a pořádal k dobrému, že nakonec on nás ze všeho přece jen vysvobodil, začíná duchovně žíti velkou důvěrou k Bohu. Nic jej nepřekvapí, nic jej nepřivede zcela z míry, protože ví, že on tak chce, že on tak dopustil a že nevíme-li smyslu toho, ví jej Bůh.

Lidé plní důvěry v Boha jsou velkými apoštoly, i kdyby ani slova nepromluvili neb nenapsali. Jejich klid a jistota v Bohu a u Boha, u něhož se nebojí ani o své zásluhy ani o svou spásu ani o budoucnost, přelévá se jako útechyplná vlna na všechny, kteří právě klopýtají, kteří právě nerozumějí Bohu, kteří jsou pokoušeni, aby se rouhali Prozřetelnosti, kteří chtějí si

zoufati, kteří malomyslní. Lidé plní důvěry jsou živým dokladem síly, velikosti a krásy víry, která hory přenáší, která ničím se nedá zlomiti, ničím zaleknouti, ničím zdeptati.

A tak důvěřující lidé podpírají všechny ty, kteří jdou podle nich, třebaže si ani pro podporu k nim nejdu. Zachycují, zahřívají a živí své bližní, kteří zmírají hladem a zimou, protože daleko se vzdálili od života a tepla. Jistota v životě lidí důvěřujících dokonale Bohu zpívá krásu a sílu a moc jistoty víry. Toť apoštolát, na který se také zapomíná, apoštolát světců, apoštolát skrytých hrdinů a hrdinek. Neb síla a statečnost se rozlévá a strhuje vše, co jim stojí nablízku. Jen lidé dokonale důvěřující Bohu pro Boha zase získají svět. Jen oni zvítězí! Andělky z Durychova Bloudění!

P. Silvestr M.

Každému bytí patří světlo a ne tma! Kdo opouští Boha, od něhož stvořen byl, a tíhne k tomu, z čehož byl stvořen, to jest k nicotě, ten v tomto hříchu jest zachvácen temnotami.

Sv. Augustin In Joannem VII.

K obětování.

Protože všechny nás nesl Kristus, jenž hříchy nesl naše, rozumíme, že voda značí lid, ve víně pak že se ukazuje Krev Kristova. Když pak se mísí voda s vínem v kalichu, s Kristem spojuje se lid, lid, který v něho uvěřil, s ním se pojí a spojuje. Toto spojení a sloučení vody a vína tak se mísí v kalichu Páně, že není možno vzájemně oddělit toto sloučení.

A proto též nic nebude moci odloučiti od Krista církev, to jest lid v církvi pevně a věrně obcující a trvající v tom, v co uvěřil, dokud bude trvati a zůstávati láska nerozdílná.

Proto když se zasvěcuje kalich Pánu, nemožno vodu samu ani víno samo obětovati. Neboť, kdyby se jen víno obětovalo, začíná býti krev Kristova bez nás, kdyby však jen voda, nastává lid bez Krista. Když však obojí se spojuje a slučuje, tehdy se naplňuje nebeské a duchovní tajemství.

Tak kalich Páně není jen vodou ani pouze vínem, jako ani Tělo Páně nemůže býti jen moukou, neb jen vodou, bez pevného utvrzení obojího ve chlebě.

To značí lid náš shromážděný, abychom věděli, že jsme jedno tělo, s nímž jest náš počet spojen a sloučen, tak, jako mnohá obilní zrna v jedno složena, semleta a sloučena jeden chléb tvoří.

Sv. Cyprián Mučedník.

List 63. (P. L. t. IV. col. 353-4.)

Rozbor pojmů.

Jednoho dne ke mně přistoupil jeden mladík a vykládal mi o svých životních zklamáních a nakonec mi řekl, že život je zlá věc. Poněvadž mluvil tak tuze filosoficky, neodolal jsem a počal jsem mu pro potěšení analysovat pojmy život a zklamání.

Život, tak jsem pravil, je vlastně jen pomocné slovo, kterého potřebujeme, abychom mohli mluvit o sobě. Zcela určitě je vymysleli lidé, kteří chtěli mermomocí, aby někdo poslouchal jejich příběhy, ať veselé či smutné.

Ve skutečnosti život není nic právě tak, jako nic není čas. Co je život? Rada změn? Chcete říci, že se něco měnilo a že cítíte souvislost těch změn a že si je všechny pamatujete? Nebo chcete říci, že se všechno nezměnilo a že něco zbylo jako ohryzané kosti po jídle?

Co je život? To, co bylo? Již minulo a není. Co bude? Ještě nepřišlo a není. Co jest? Myslím-li si kterýkoliv okamžik přítomnosti, i nejkratší, jest i ten krátký okamžik buď cosi minulého, nebo budoucího. Není přítomnosti. I kdybych na tisíc dílů rozdělil vterinu, přece ani jediný bych nemohl nazvati přítomným: některé by byly minulé, jiné budoucí.

Mladíkovi se zdálo, že si z něho dělám dobrý den, ale já jsem dále mluvil o zklamání. Lidé říkají, že se zklamali, když se nestalo, co očekávali. Jak to, že něco očekávali? Co nebylo v minulosti, kladli v budoucnost. Budoucnost však je klamná. Mnozí si nejsou vědomi, že budoucnost je vlastně sbor představ vytvořený minulostí. Tyto představy jsou vlastně vysloužilci, kteří

k ničemu již nebyli a musili jíti na odpočinek. Myslíme si pořád, že se něco mělo státi, a poněvadž se to nestalo, zdá se nám, že se to stane. Je to něco podobného, jako když staneme před zrcadlem. První dojem jest, že v určité vzdálenosti stojí někdo cizí před námi. Pohlédneme-li bedlivěji, poznáváme, že jsme to my sami. Naše budoucnost není nic jiného než zrcadlení minulosti. Zeptáme-li se lidí, nač se těší, zvíme, co prožili. Rekni mi, čím chceš býti, a já ti řeknu, čím jsi byl. Tvrdí-li někdo, že se zklamal, znamená to prostě, že nepřestal ještě doufati.

Po tomto pohnutlivém rozboru odstoupil ode mne mladík a již nikdy ke mně nepřistoupil. Patrně proto, že byl zarytý pesimista. *Dominik Pecka.*

Povolání:

Není malých, nepatrných povolání. Své povolání snižujeme sami, když se v něm spokojujeme s jeho bezprostředním cílem, když ten cíl snad ještě snižujeme.

Povolání znamená úkol. Prozřetelnost úkoly rozdává a proto nemohou zůstatí jen v úzkém kruhu bezprostředního, časného cíle. Čas nám nestačí, protože jsme povoláni k věčnosti. Již samu přirozenost Bůh tak zařídil, že nic časného ji dostatečně nevyplní. A proto ani bezprostřední smysl úkolu, tedy našeho povolání nám nestačí.

Tehdy povolání stává se krásným, tehdy dá celou útěchu a sílu, když je chápeme jako úkol od Boha, jako úkol nám osobně svěřený, jímž máme vyplniti v sobě a v jiných vůli Boží, když je vědomě zasadíme do harmonie věčnosti.

Povoláním bylo nám uloženo všechny své síly, dary, schopnosti, mohutnosti tak vybiti, tak oživití stykem se Zdrojem života, aby každý čin a krok a myšlenka byly upevněním Boha v nás, aby každý čin z milosti tryskající milost rozmnožil ať již přímo či v přípravě, kdy síly duše k dobru v Boha a pro Boha rostou a nalévají schopnosti naše jak pupence mízou k rozpuštění v danou chvíli.

Tak není povolání nízkého, protože v každém i zdán-

livě nepatrném dobrém činu a drobné nevzhledné práci, možno Boha milovati, jemu stále svou věrnost a oddanou lásku prokazovati. A milovati Boha není nikdy nepatrnou věcí.

Povolání naše jest jedním z akordů velebného souzvuku Božího plánu. Buď tónem jakýmkoliv, jen zněj, zněj klidně, poctivě a vytrvale. Nebo se ti to zdá málo být tónem v Boží harmonii? Věz, že nemůže býti větší velikosti než býti dobrým zvukem Božím, dobrým kamenem v jeho stavbě. Zaniká u lidí zvuk tvého tónu, zachází v zdánlivé šedi tvorů plocha tvého kamene, ale Bůh vidí jinak. Jsi Boží, jsi velký, krásný, užitečný. A nevymkne-li se plánu Božímu a musí-li mu i proti své vůli sloužiti i peklo a zatracenci, lidé zlí a rouhající se, zvěstuje-li i věčné zatracení slávu Boží v jeho spravedlnosti, oč vznešenější jest povolání tvé, úkol tvůj, aby se v tobě naplnila sláva Jeho milosrdenství, jeho dobroty a lásky, jež chce tebe tebou spasiti, v tobě, v rozvinutí milosti, života nadpřirozeného a v něm všech tvých schopností a sil a darů vzíti si slávu svou, slávu Dárce a Tvůrce.

P. Silvestr M.

Laický apoštolát v Praze.

Dívky i vdovy do 25 let, které touží po apoštolském a obětavém životě u nemocných, chudých a dětí v Besídkách a útulcích, i ve službě duchovních správ a charitativních podniků a při tom chtějí žíti společným klášterním životem modlitby a oběti, nechť se hlásí v Laickém apoštolátě III. řádu sv. Františka v Praze II. 753, o bližší podmínky. Vřele doporučuji všem našim přátelům toto dílo k jakémukoliv podpoře. A koho by Bůh volal k onomu společnému životu laiků, nechť uposlechne Božího hlasu !

Žeň.

Z duchovního života.

Největší novinkou v duchovní literatuře jest vydání přednášek a studií odborníka P. J. DE GUIBERTA S. J.: *Études de Théologie mystique*. (Toulouse: Apostolat de la Prière, str. 320, cena 15 frs.) Autor zastává názory poněkud odchylné v metodě od nás, ale, musíme říci, že tyto své názory dobře funduje. Přesné citáty, znalost mystiků a učitelů duchovního života P. De Guiberta volají po nové diskusi, kterou lze jen vítati, zvl. když je záruka osobou autorovou, že bude vedena taktně, či lépe řečeno v duchu lásky a pravdy. Autor definuje znovu získané nazírání, obhazuje a dokazuje jeho existenci. V loňském kursu naznačil jsem, jak je shoda možná v tomto bodě. Neméně časová jest studie povolání k vyššímu duchovnímu životu. Základní stanovisko autorovo pak se jeví i v jeho studii o darech Ducha sv. Kniha opravdu razící směry, kniha poctivá, jež znamená skutečný přínos do theologie. Blíže se budu knihou zabývat v připravované studii o přebývání nejsv. Trojice v duších spravedlivých.

Jinak čekáme netrpělivě na vydání knihy P. GARRIGOU LA-GRANGE o problému *Čisté lásky k Bohu*. Dílo bude dvoudílné a již předem na něj odborníky upozorňuji.

Praktickou knihou pro duchovní život jest nové a krásné vydání starého mystika: JOANNES DE CAULIBUS, menšího bratra. Dílo sluje: *Betrachtungen vom Leben Jesu Christi*. Vydal je „Augustinus-Verlag“ v Berlíně. Kniha se reprezentuje skvělým tiskem knihy o 300 str. velkého formátu. Celá kniha jest vyzdobena starými dřevoryty a klasickými reprodukcemi mistrů, kteří byli současníky De Caulibusovými. Cena 20 Mk. Na takovou úpravu a vnitřní hodnotu jest těch 160 Kč nepatrnou cenou. Rozjímání jsou prostínká a proto seзарývají do srdce. V nich mluví co nejméně člověk. Více z nich slyšíme hlas Ducha sv. Duše se otfásá bolestí, láskou hoří a dychtí touhou. Jak staří milovali Ježíše! Nemožno knihu dočísti a nestati se lepším. Tak dovede páliti v duši svými slovy. Krok za krokem provází Krista podle evangelí a ze všeho dovede duši obohatiti.

O potřebě, dnešní potřebě lidských duší mluví rovněž, třebaže moderní řečí nová, ale dobrá kniha: BEEKING: *Glaubensfreude*. (Herder, Freiburg 1930, str. 84, cena 1.70 Mk.) Autor dobře poznal, že tolik lidí dnešních žije v temnotách, protože si nevážili víry, neznajíce jí, neznajíce Ježíše, daleko žijíce od Boha. Proto učí znáti víru, milovati ji a vážiti si jí. Ne náboženská nálada, nýbrž pevné uchopení pravd životem podle nich dá náboženského štěstí. Dnešní člověk marně hledá štěstí mimo sebe. Najde je, až najde sebe v Bohu a Boha ve své duši.

V oboru životopisů upozorňujeme na život sv. Olafa, krále Norů a mučedníka: CÉL. RIESTERER: *St. Olaf*. (Aubanel Père, Avignon, 1930, str. 224, cena 12 frs.) Hnutí konvertitů, katol.

misie v Norsku řízené dominikány, obracejí zájem k této zemi, jež se otvírá katolicismu. Autor jest misionářem v Norsku a tak jest povolán k napsání života krále-mučedníka za tu víru, kterou hlásá. Kniha je dobře psaná i po stránce historické plně vyhovuje. Vane z ní zvláštní kouzlo severských krajů. Dílo jest dokonce i velmi poutavé, ba napínavé, protože sv. Olaf, snažící se pokřestaniti Norsko, musil bojovati se zlobou, intrikami i s mečem. Devítisté výročí smrti sv. Olafa, které letos připadá, dává knize zvláštní cenu. P. Silvestr.

Z různých polí.

* *: *In der Schule der hl. Theresia vom Kinde Jesu.* (Schulbrüder, Kirnach-Villingen) 1930, stran 61. Čítanka duchovního života v duchu Květinky z Lisieux. Slova svěťice jsou tak blízká a milá ztýraným duším 20. století; tato knížka jim bude stejně vzácnou jako celý její život.

* *: *Der Apostel von Molokai.* (Schulbrüder, Kirnach-Villingen) 1930, stran 127. Život velikána človenstva a katolictví, misionáře P. Damiana, oběti ve službě malomocným. Kniha je velmi pěkně sepsána, vystihuje vše důležité a oceňuje oběť i vykonané dílo. Čtete a rozjímáte. J. F. P.

* *: *Nos jeunes.* (Blond et Gay, Paris) 1930, stran 646, cena 30 frs. Sbirka příruček katolíka činem má cenný přírůstek: příručku o spolkové práci mezi mládeží. Odborníci-spolupracovníci zachytili všechny spolky katol. mládeže, od nejnáboženštějších po ty nejsvětější. Jak, v čem a kde pracovati. Nelze zabíhati do jednotlivostí, ale jistě, že i v našich poměrech přine-la by tato kniha mnoho velmi prospěšného. Hodna důkladného povšimnutí spolkaři. jfp.

BUTTLER WILLIAM: *Red cloud.* (Spes, Paris) 1930, str. 228, cena 11 frs. „Fleurs et des fruits“ dává franc. mládeži slavný román zážitků ze života v prerii průkopníků skautingu gen. Buttlera. Dobrodružný děj a přece bez ohlgátních reží upoutává prostotou vyprávění. - e -

SEYGIE: *Jeux et divertissements.* (Spes, Paris) 1930, str. 250, cena 13.20 frs. Sbirka nejrůznějších her, zábav a poučných rozptýlení pro mládež v rodinách i ve spolcích. Pjijde vhod pracovníkům mezi mládeží. - e -

LANGBEHN JULIUS: *Der Geist des Ganzen.* (Herder, Freiburg) 1930, stran IV + 242 a 12 uměl. příloh, cena 4.20 (5.50) Mk. Rembrandtdětské - slovo, které mluví za mnoho věť; výstup k plnosti víry a potom se rozhlíží po Božích plánech. Stránky svědectví živé víry a kouzla umělecké osoby Langbehnovy, jenž zemřel dávno a přece mluví dnešku dnešní řečí. To jej Bůh odměnil za jeho těžkou cestu? Neradi se s ním rozloučíte a zase se k němu vrátíte. jp.

LORTZ - SEPPELT - KOCH: *Geschichte der Kirche.* I. Teil. (Aschendorff, Münster) 1930, stran 83, cena 1.50 Mk. Příručka církevních dějin pro vyšší školy. Dobrou učebnici pro studenty

obtížno sepsat. Autorům se dílo velmi zdařilo; vybrali důležité a významné a pověděli stručným, přístupným způsobem. I tiskársky patří mezi velmi dobře vypravené učebnice. Probraná látka sahá do IV. století. Velmi vhodné pro katechety a pro studenty.

HÄRTEL ALFONS MARIA: *Triebfeuer des Lebens*. (Kösel & Pustet, München) 1929, 194 stran, cena váz. 5 Mk. Milá a vzácná kniha každému vychovateli a mladé duši toužící poznati duši lidskou v jejím počínání. Není to příručka psychologie, ale hluboké, vědecky založené a přece všem přístupné pojednání o pudích, o duševním životě, o výchově pudů pro katolíka. Velmi důležité pro výchovu.

— a —

BURCKHARDT: *Kulturgeschichtliche Vorträge*. (Kröner, Leipzig) 1930, stran 431, cena 3.75 Mk. Vybrané kulturně-historické stati známého historika a v jistém smyslu i kritika. Bystré postřehy dějinných osob a kulturních projevů dovedou zaujmouti každého čtenáře, i kdyby snad vždy nesouhlasil s autorovým názorem. Dvacet reprodukcí Rembranda a Van Dycka vhodně přiléhá ke statím o umění.

— a —

K. HUTTEN: *Die Bhakti-Religion in Indien und der christliche Glaube im Neuen Testament*. (Verlag von W. Kohlhammer, Stuttgart.) Str. 140, cena 7.50 RM. — Důkladná studie o indickém směru v titulu jmenovaném, zajímavá v mnohém směru. Předně se tu shledáváme s reminiscencemi jednobožskými i o osobním Božství. Autor se snaží vyliciti zásadní myšlenkovou souhlasnost B. a křesťanství. Se stanoviska theologie protestantismu, jak ji béře H. za výraz křesťanství, to ovšem prokázal. Ale katolický theolog vidí na této práci opět, jak hluboký je rozdíl i v theologické terminologii, můžeme říci, že i v samé náboženské terminologii mezi katolíkem a protestantem. Katolický theolog nenalezne myšlenkové obdobnosti mezi křesť. a B. Mimo to nesmíme pustiti se zřetele, že naprostá neodvislost zdánlivě nejstarších náboženských spisů indických není tak jistá, jak se mnohdy předpokládá. Aplikace textu Nového zákona není vždy bezvadná, protože se texty ze svého úzkého smyslu rozšiřují, aby se objevila shoda s B.

— es —

KLEINE RICH.: *Erlösung*. (Kösel-Pustet, München, str. 190, cena 4 Mk.) Vítězná kniha proti pantheismu, jenž stále i dnes straší a otravuje hlavně mladá srdce. Postup celé práce jest velmi originelní. Ukazuje neplodnost pantheistického přití, jeho mravní i intelektuální nebezpečí. Vůdcové mladých srdcí naleznou zde osvětlení problému, jež jim ztroskotává a zoufalá srdce předloží. Proti bludnému kruhu pantheismu ukazuje na životnost, sílu a věčné mládí katolicismu. Tento hymnus na katolicismus jest věru jedinečně krásy a průkaznosti.

S. B.

LIPANSKÝ J.: *Plujeme k zemi svých snů*. (Edice Izmael, Cepí, str. 81.) Do země ticha, domů, k míru stále se probíjí Lipanský. Každá jeho črta přináší nám nazpět všechny naše touhy po spočinutí ve světle, ale touhy již vykoupané, tušící vítězství a mír. Kdyby se takhle těžilo z cest!

S. B.

GENGLER: *Heilige Saat*. (Rustet, Regensburg, II. díl, str. 270.) Jak jsem přišel k těmto skizám kázání, nevím. Musím ale referovat a jsem rád, že mohu referovat kladně. Tahle sbírka jest dobrá. Kázání tu zůstává slovem Božím. Myšlenky jsou jen nahozeny, takže to není podporování pohodlnosti. A jsou to myšlenky dobré. Na každou neděli v roce jest několik skiz.

S. B.

LORTZING: *Wie ist die abendländische Kirchenspaltung entstanden?* (Schöningh-Paderborn, str. 236.) Autor jest bývalý prot. pastor. Vydavatelem jest katolík Schöningh. Biskupský ordinariát ale dal prohlášení, že kniha neobsahuje ničeho proti víře a proti mravům. Zvláštní kniha. Pastor píše dějiny západního rozkolu. A jde tak poctivě, tak spravedlivě a objektivně, že knihu mohou klidně i katolíci čísti. Kdo se chce klidně poučiti o příčinách, následcích rozpoltění, nechť jen sáhne po této knize. Dílo nikoho neuráží a přece mužně a nebojácně říká celou pravdu. Ne, pravdy se nebojíme, jen frází se děsíme, ne pro sebe, nýbrž pro duše, protože není zhoubnějšího jedu pro ně než fráze a těmi právě nevěra nejraději pracuje.

S. B.

HROMÁDKA: *Masaryk*. (YMCA, Praha, 1930.) Kladu úmyslně Hromádkovu knihu po knize Lortzingově. Vím, že Hromádka jest nás vzdálenější více, než si snad většina katolíků myslí, ale v jednom jest mi velmi sympatický. Poctivě se snaží protivníka poznati. Jen několikrát jsem byl snad jaksi dotčen tvrdším slovem H. Jinak se úzkostlivě snaží o objektivitu. V této objektivitě posuzuje též i dílo Masarykovo. Analysuje jeho filosofii. Za tu knihu jsem H. vděčný. Byla mi zastupčováním proto, že jsem viděl, jak jsme správně pochopili příčinu našich porážek u nás. Masaryk měl příliš velký vliv na českou inteligenci, než abychom se byli mohli spokojiti s několika M. filosofa odbývajícím brožurami. Proti M. názoru na náboženství, katolické speciálně, měl se postaviti katolicismus ve své plné živosti a kráse, neměly se nechati platiti, ani u nás ne, naprosto ne hluboké názory na vztah náboženství ke kultuře, civilisaci a hospodářství. H. kniha jest pro nás katolíky zpovědním zrcadlem, co jsme vše opomenuli vykonati v době, kdy inteligence dnes vedoucí se rodila. Ač M. není orthodoxním protestantem, přece jen více se k němu kloní. H. rozebírá i jeho náboženské názory. Klidně a věcně. Kniha není z těch sta knih, jež nutí k ošklivosti patolizalským byzantinismem, nýbrž je to dílo muže vážného a čestného, snažícího se vše spravedlivě oceniti.

— S. B. —

RESTLE, O. S. B.: *Durch Kampf zum Sieg*. (M. 1'30, 80, 64 Seiten. Rottenburg a. N. Badensche Verlagsbuchhandlung.) Známy německý postní kazatel probírá v této knížce bolestný růženec, jako vhodné postní promluvy. Aplikuje úvahy vhodné i na dnešní dobu! Takřka živé líčení utrpení, jakož i důkladná znalost slabin dnešní doby prozrazuje jak osvědčeného kazatele, tak i zkušeného pastýře duší.

— F. D. —

HYNEK DR. R. W.: *Obrození Římem*. II. díl. (Č. A. T., Praha II) 1930, str. 165 – 399, cena 24 Kč. Druhá část již dříve recenzované

knihy Hynkovy. Obroda Římem – katolictvím, dlouhá očista duše a její přerod ožívají konvertitovi před jeho zraky za zevnějšíkem věčného města Říma. Byla to těžká a dlouhá cesta k Bohu, proto je kniha tím bližší každému čtenáři bez rozdílu. Čtěte, dejte čísti. S. B.

DE PUNIET DOM PIERRE: *Le pontifical romain*. (Desclée de Brouwer et Cie, Paris) 1930, stran 300. Liturgické hnutí nutně souvisí s dějinami liturgie a liturg. knih. A právě ve světle dějin a starých různých textů vidíme tu krásu a hloubku našich obřadů. Pontifikál, kniha biskupských obřadů, je stejně bohatou, ne-li bohatší pokladnicí. I. svazek probírá svátosti biřmování a svěcení kněžstva, v druhém budou žehnání a svěcení. Výborné pro duchovní a vzdělané laiky. — a —

HENRI MARTIN, P. S. S.: *La Paternité Spirituelle du Pretre*. (Avignon Aubanel Fils Ainé, 1930.) Účelem tohoto díla je, shrnouti obřady, modlitby a nauku o svátosti svěcení kněžstva kolem myšlenky života. Je to studie o kněžství samém; římský pontifikál načrtává tu poznenáhlu ideální obraz pravého kněze před našimi zraky. Jednoduchým a jasným způsobem ukazuje spisovatel, jak církev katolická pečuje o nejmenší podrobnosti kněžského života, je pořádá a oživuje ve světle víry a silou lásky.

LEDIEU: *Le dernières années de Bossuet*. (Desclée de Brouwer, Paris) 1929, 2 sv. 424 + 512, cena 30 frs. oba sv. — Ledieu, osobní sekretář slavného Bossueta, zachycuje své denní zážitky z posledních dob jeho života; poznámky soukromé a proto tím cennější. Kolik je zde pěkných statí o náboženském a společenském životě ze začátku XVIII. století ve Francii! Kniha se zalíbí každému čtenáři velikého biskupa meauxského. — a —

O synovskou lásku k Bohu.

(Kurs o darech Ducha sv.)

Myslíval jsem původně, že náš katechismus nepřesně překládá dar, latinsky zvaný „pietas“, slovem „darem nábožnosti“. Myslíl jsem původně, že by se mělo říkati spíše dar synovské lásky.

Dar synovské lásky. Jest podkladem tohoto daru, ale směřuje dále a jde hlouběji.

Bůh povolal nás v krvi svého Syna za děti své. Jeho krví dostalo se nám podílu a účastenství na božské přirozenosti. Ze synů lidských stávají se z nás synové Boží.

Neplatí pro nás jen řád přirozený, nýbrž především řád nadpřirozený. Proto k tomuto řádu musíme dorůst, musíme tudíž dorůst též k dětství Božímu, musíme dorůst k jasnému a správnému chápání Boha a svého poměru k němu.

Nechtěl býti jen Bůh naším *Stvořitelem*, nechtěl nás nechat jen v řadě přizemních, nýbrž zvedl nás a chce nám býti více, chce býti naším otcem. Náš život pak má býti životem snahy o milování tohoto Otce nebeského a zařízení celého života podle tohoto poměru dítěte k Oci.

A věřte, nemůže duchovní život nikoho se rozrůst, nemůže u nikoho stoupati, dokud se v něm nerozvine tento krásný poměr člověka k Bohu jako dítěte, dítěte upřímně milujícího svého Otce. Nesmí nás tudíž vésti strach před Bohem. Láska a nesmírná oddanost k Oci nebeskému jest naší hvězdou vůdčí v duchovním životě. Do našich žil musí se přelíti vědomí, že on jest Otec, který to tak dobře myslí se svými dětmi, jenž stále na ně myslí, jenž všechno tak zařídil, aby ti, kteří jsou jeho, přišli k němu. Podle křesťanské naděje jsme všichni povinni býti přesvědčeni, že on nás chce níti mezi svými. Protože k tomu jest třeba jen opravdu pevné, přesvědčené vůle býti Boží, jen opravdu mítí dobrou vůli, nevymykati se sám z ruky Boží a Bůh nikoho neopouští, protože jaký zá-

jem by na tom měl Bůh, aby mě zbytečně, bezdůvodně ze své náruče pouštěl, když mne stvořil a když krví svého Syna mne vykoupil?

Náš poměr k Bohu se vychovává podle této směrnice, podle směrnice velké svaté Terezie, která znovu světu připomněla, proč vlastně Ježíš přišel na svět, aby nám totiž sdělil blahé poselství, že Otec v nebesích nás miluje, že on se o nás stará, že na nás myslí a že nám nedá zahynouti, že on nás neopustí, když my prve se ho nespustíme. Vždyť to je smysl slov Kristových o nepečování, o tom, abychom pohlédli na lilie polní a ptactvo nebeské. Úplná a slepá, řekl bych, tedy synovská oddanost k Otci, jemuž jsme přece více než vrabec, než tráva polní, která dnes jest a zítra na oheň uvržena bývá. A tělo jest více než oděv a duše pak jest více než tělo. Když tak se stará Otec v nebesích o věci časné, jak teprve jest laskavý a dobrorotivý ohledně naší duše.

Duše nutně potřebuje tohoto přesvědčení, že on je Otec, aby se mohla duchovně rozletěti. Chce-li duše bez bázně jíti v duchovním ohledu, potřebuje tohoto přesvědčení. A bez bázně musíme jíti, musíme odložit otrocký strach před Bohem.

Bez jeho působení nic nejsme. To on v nás působí, to on nás vede, to on dává dobré myšlení a sílu k činům. A když se oddáme tomuto Božímu vedení, když se přitulíme k Bohu jako k Otci a necháme se jako malé dítky jím vésti a nésti, působí Bůh v nás. Strach však nás od Boha odráží, strach nám zabráňuje, abychom se neoddali Bohu s veškerou šlechetností. Strach otrocký jest jedem duchovního života, otravuje nadšení, otravuje šlechetnost a duši otvírá všem pokušením, duši oslabuje a naklání svodům a náseptům zlého ducha. On rád loví v kalných vodách. Když duše nevěří Bohu, když mu není dětsky oddána, dlouho nevydrží této trýzně, odvrhuje zvolna zbožnost a všechno, co ji k Bohu pojilo.

Klidu a otcovského náručí žádá si jaro našeho duchovního života, slunečka Božího. Slunka jarého, čistého názoru na Boha. A nejčistší názor na Boha jest,

že on jest naším Otcem, že od něho všechno máme a že od něho též všechno dostaneme, že nemusíme se obávat, že by nás někdy opustil, že by nás někdy zanechal odkázané sobě.

Ale, jděme ještě dále, abychom viděli celé oprávnění českého překladu katechismového, slova „pietas“.

Teprve po tolikátém čtení sv. Tomáše k tomuto místu jsem dnes porozuměl a porozuměl zároveň též českému slovu dar nábožnosti. Ctnost zbožnosti určuje náš poměr k Bohu Stvořiteli, tedy, vzdává mu povinnou úctu za to, co vše Bůh nám prokázal, za to, že je Stvořitelem především, za všechny jeho dary.

Dar rady však jde hlouběji a jde dále. Dar rady proniká nás celé Bohem, celé nás ozařuje láskou k Bohu, a abych tak řekl, naši lásku povznáší ještě výše než ctnost, třebaže vlitá, zbožnosti, ještě více nás osvobozuje od nás samých, dává nám zapomenouti, pokud jen to je možno, na nás samé.

Proto jest dar rady východiskem vyššího, dokonalejšího křesťanského života.

Abychom již nemysleli, pokud jen to je člověku možné, na sebe, abychom šli k Bohu čistěji, více myslíce na něho, více jej máme ve všem na zřeteli. Toť úkol duchovního života, aby nás co nejvíce naplnil Bohem, aby nás co nejvíce osvobodil od nás, abychom co nejvíce na sebe zapomněli, aby Bůh vládl v našem nitru, aby on ovládl naše snažení. Ovšem nikdy nedojdeme kvietistického blouznění, jež by ve svých důsledcích vedlo k pantheismu, nikdy nemůžeme zcela se tak ztratiti v Bohu, abychom již na sebe vůbec nemysleli, abychom pro sebe nikdy ničeho nechtěli. Musíme rozuměti takovým a podobným rčením u svatých. Naše vědomí o sobě nikdy nemůžeme ztratiti, naše já nikdy se neztotožní s Bohem.

Ale jedno je možno, aby to naše já nepřekáželo v nás slávě Boží, aby to naše já nepřekáželo v nás dokonalemu oddání se Pánu. K tomu nás právě vede dar nábožnosti. Dar nábožnosti učí nás býti malými, dětmi před Pánem. Ničeho sobě nepřisvojovati, ničeho sobě nepřipisovati, nechtíti celý duchovní život jen ko-

lem sebe stočiti. Dítě Boží proto žije duchovně, aby žilo životem Otce svého v nebesích, aby jej oslavilo, aby jej milovalo, protože on jediný jest nejvyšší lásky hoden, protože všechna ostatní dobra, nás v to čítaje, jen jeho otcovskou dobrotou jsou a existují.

Dar rady nám dává konečně zapomínati i na dary Boží, na všechno a učí nás vrhati se prostě na Otce v nebesích, jemu se zcela odevzdati, jen na něho mysliti, jen jím žíti. Toť další onen krok v duchovním životě, kdy duše odráží se již od darů Božích a snaží se dosáhnouti Daru nejvyššího, totiž Boha samého. Od obrazů, od stínů přijíti ke světlu, přijíti ke zřídlu a k Pánu. Svět a dary již nám v tomto stadiu mnoho nepraví. Hořkne nám všechno, co není Ježíš, co není Bůh.

Nemůžeme zůstat v duchovním životě na zemi, nemůžeme zůstat při darech stvořených. Jsme povoláni k tomu, abychom objali *Donum increatum*, dar nestvořený, Boha samého. Proto pomáhá nám dar nábožnosti vrhnouti se zcela na Boha, zvolna se učiti jen jím žíti, jen po něm toužiti a vše ostatní přijímati jen jako cestu, nikdy se nezastaviti ani v nejvyšších darech Božích, chtíti vytrvale a pevně jen *jeho*, jeho co nejdokonaleji.

Dar nábožnosti vidí všechno v Otci, na všechno se dívá jen jeho zorným úhlem. Tak nás učí dar nábožnosti vážiti si Písma sv., jeho nikdy nezneužívat, proti němu se nebouřiti, nýbrž bráti je jako list, ježž Otec napsal a poslal dítkám svým. Daru nábožnosti potřebujeme, abychom ve zbožné, hluboké úctě přijímali slova Písma sv., s nimi nekupčeli, je nezkrucovali tam, kde se nám zdají býti příliš požadující a příliš absolutní. Pak zmizí ono kleté „vykládání“ Písma sv., jež vlastně ochuzuje, oklešťuje Písmo, jež mu ubírá na jeho naprostých požadavcích. Dar nábožnosti vidí též ve všech našich spolubližních bratry. Protože On je Otec, všichni ti, kteří jsou jeho, jsou našimi bratry. Dar nábožnosti vysvětluje tu velkou horoucí lásku svatých k chudým, o jaké se dnešním katolíkům ani nezdá. Ve všem viděli svatí dítky Boží. Dnes,

jen je-li slušně oblečen, jen jestliže jest člověkem i podle tohoto světa. Nežijeme podle daru nábožnosti. Nejsme proniknuti Bohem, protože pak bychom musili cítiti takřka bratry v posledních z lidí, musili bychom vše pro ně učiniti, co jen jest v našich možnostech. Takto chápeme pak onu lásku až k šílenství svatých k chudým. Viděli v nich dítky Boží a dítky trpící, proto milující Boha vrhali se jim k nohám, jim sloužili. Smutno je při myšlence na to, co se dnes děje s tím jménem, jež bylo nashromážděno a dáno, abychom sloužili jím dítkám Božím, bratřím našim.

Drazí, snažme se vžítí do myšlenky dětství Božího, do přesvědčení, že on je Otec, podle této myšlenky celý váš život zařídit. Bude pak zase svatých, bude více svatých a i světu bude lépe.

P. Silvestr Maria O. P.

Svaté Dětství.

U sv. Matouše praví Spasitel: „Kdo se tedy poníží jako dítko toto, ten jest větší v království nebeském“ (18, 4). To byl vlastní základní kámen svaté Terezií Ježíškově pro budovu svatého Dětství. Království nebeské se utváří podle království Božího v duši na zemi. Proto ve svatém Dětství na zemi se musí jeviti svým způsobem vedle malosti též velikost, a to velikost v organické souvislosti s malostí. Tak máme další krok na cestě svatého Dětství:

VI. Velkorysost malých.

Víme, že svatá Terezie Ježíškova nemluvila naplano, že skutečnost byla v její duši při nejmenší taková, jak ji označovala její slova. Velkorysost své duše prozrazuje slovy: „Můj Miláčku, odpusť mi, jestliže má přání, takřka nekonečná, jsou blouzněním. Cítím odvalu křížáků, chtěla bych umíratí na bojišti na ochranu církve. – S jakou láskou bych tě, ó Ježíši, nosila na

rukou, kdyby tě má slova přivedla na zemi, s jakou láskou bych tě dávala duším (kdybych byla knězem)! – Chtěla bych učit duše... Chtěla bych chodit po celém světě, hlásat jméno tvé a v nevěřících krajích stavět tvůj slavný kříž... Chtěla bych být misionářem... Ach, nad to vše bych chtěla být umučena! To je sen mého dětství, jenž rostl jako já v tiché cele Karmelu.“

Pro naduté moudrosti světa je křesťanství bláznovstvím – bláznovstvím obětí, bláznovstvím ve svých apoštolských myšlenkách, v lásce a touhách. Nevidí se, že právě to je velkorysost pravých a celých křesťanů, naplněných věčností, Božstvím, vidících přes hranice času a prostoru. Kdo utkví v čase a lidskosti, nutně utkví v omezenosti a na malých výsledcích, neli na omezenosti. Protože duše svaté Terezie Ježíškovy se zcela ztratila v Božství, nabyla její duše velkorysosti, která se nespokojila žádným omezením. Chtěla hlásat svého Boha všemu světu, snažila se o to všemi prostředky, jež měla v moci. Chtěla být mučednicí pro zájmy svého Boha a své lásky, proto nechtěla znáti ani nejmenšího kroku zpět před jakoukoli bolestí po celý svůj život. Její velkorysost nebyla jen v myšlenkách, nebyla jen planým vzdycháním, věčnost a božskost svých tužeb se snažila uskutečnit důsledně a soustavně krok za krokem. Nedostačil jí malý výsledek nebo úspěch okamžiku, vědomě usilovala o to nejvyšší.

Tajemství tohoto smýšlení i jeho účinků je prozrazeno jejími slovy:

„Nemohu se udělati větší, nežli jsem, musím se snášeti ve svých nesčetných nedokonalostech, ale musím nalézt cestu. Jsme ve století vynálezů a dnes se již nemusíme namáhati vystupováním po schodech, bohatí mají místo toho svou zdviž. A já bych chtěla zdviž, která mne vynese až k Ježíši. Hledala jsem ve svatých knihách předmět své touhy a četla jsem slova věčné Moudrosti: Kdo jsi malíčký, pojď ke mně... Ach, nikdy má duše nevnímala slov něžnějších a lahodnějších. Zdviž, která mne pozdvihne až do nebe, jsou tvé ruce, ó Ježíši!“ Svatým Děťstvím se vložila zcela do rukou

Ježíšových, zcela se ponořila do Božích myšlenek, tužeb a zásad, chtěla konati to, co Bůh chce na zemi míti vykonáno. A to nejsou maličkosti, neboť Boží plány jsou velkorysost sama. Jejím povoláním byla láska a chtěla dosáhnouti nejzásadnějších hranic lásky, chtěla vykonati největší dílo, jehož je schopna láska k Bohu. Sv. Tomáš Akvinský, mluvě o božské ctnosti naděje, pronesl slovo úžasné hloubky: „Od Boha nemá se doufati menšího nic, nežli jest on sám.“ To platí též o obou ostatních božských ctnostech, o víře i lásce. Víra se nemůže spokojiti malým, láska již nejméně se může spokojiti malým dílem. Protože tedy svaté Dětství je výrazem největší lásky, vede samo sebou k největšímu dílu. Ne však na základech lidské ješitné velikosti čili na pojmech takových o velikosti, nýbrž na základě malosti, pokory. Neboť je psáno: Povýšil pokorné. A tak je velkorysost i cesta k ní vyznačena zase třemi slovy: láska, pokora, síla. Láska ohnivá, Boha hodná, pokora dětinně svatá, Boha jedině důstojná, jsou přípravou, které se dostává daru síly od Ducha svatého.

Po šesté musíme říci: V tom je svatá Terezie Ježíškova dána této době jako nejmodernější svěťice. Doba, která neusiluje ze všech sil o výboje, která si zakládá na tom, že zachraňuje a udržuje, co se udržeti dá, je doba bez lásky, protože božská láska, totiž opravdu svatá láska k Bohu, je bezohledně výbojná. Svatá Terezie Ježíškova promluvila kdysi slovo sem náležející: „Každý musíme jednati tak, jako by dokonalost řádu závisela jedině na našem jednání.“ Ta velkorysost jest její duch i za hranicemi zájmů Karmelu, takže velkorysost malých v božích doby o křesťanskost světa znamená: Každý musí jednati tak, jako by od jeho činnosti záviselo vítězství víry nad světem. Jaké cíle se rýsují na takovém obzoru, jaká odvaha, jaká nesmlouvavá výbojnost!

Dnešek však se zdá ovládán dušemi velmi opatrnými, protože malomyslnými a chudými na nadšenou velkorysost svaté lásky. Úzkostlivě se přihlíží k okolnostem, vzdychá se na zlé časy a že se „nedá nic dělati“, že za jiných časů, v jiných okolnostech, na jiných mís-

tech, v jiném sdružení lidí mohlo by se vykonati mnoho, ale v této době, proti těmto nepřátelům, za takových okolností? . . . A zapomíná se, že jediné bezohledné výbojnosti, nadšené svatou láskou a naprostým spoleháním na sílu Boží, jíž jsou vlastní divy, je dáno vítězství — a koneckonců, že musí býti okolnosti a nepřátelé stále horší a smělejší proti nám, když vidí naši opatrnost, čili náš nedostatek svaté lásky k vlastní věci. Svätý farář arsský svou výbojnou velkorysostí lásky proměnil nejenom svou farnost, nýbrž i celé okolí. A co vykonala velkorysost mladičké Terezie Ježíškovy v celém světě?

„Pán mi dal milost nebáti se boje, vykonám svou povinnost za každou cenu.“ Ten krásný a všem srozumitelný výraz velkorysosti svaté Terezie Ježíškovy je heslem jejích Malých. Úkoly naše nejsou dnes malé ani prostřední ani obyčejné. Kéž by nebylo více velkorysosti u našich nepřátel nežli u nás!

P. Em. Soukup, O. P.

Naděje naše.

Matka Boží se sdílí se svým Synem o Jeho dílo vykupitelské, o Jeho milosrdenství k lidem, o Jeho lásku k lidem, poněvadž jako Matka Nejvyššího přijala od Něho i všechny Jeho ctnosti v tom stupni, jaký jí přísluší. Ale ani pro tyto ctnosti její netroufali bychom si k ní volati, neboť jsme všichni spoluvinníky a účastníky tupení, mučení a ukřižování jejího Syna a kdyby její ctnosti přijaté sebe více se blížily hodnotě ctností Boha samého, netroufali bychom si s plnou důvěrou obracet se svými prosbami k Matce, jíž jsme usmrtili Syna; spíše bychom se jejího pohledu báli a ani napomenutí božské by nám nestačilo, abychom tuto svou bázeň přemohli.

Naše naděje v Matku Boží má však svůj základ v naději a víře všeho křesťanstva, že Kristus vstal z mrtvých. Na Bílou sobotu, když kněz přijde před nejsvětější Svá-

rost, napřed zapěje: Regina caeli lactare; neobrací se tedy prvním slovem ke Kristu ve Svátosti, nýbrž k Jeho matce. Vidíme z toho, že radost Matky Boží nad vzkříšením byla tak mocná, takřka nekonečná, že její vzpomínky na strašné přestálé utrpení staly se nyní součástí této nesmírné blaženosti a že v této blaženosti nemůže na nás shlížeti s city jinými než její z mrtvých vstalý Syn, který pro nás dobrovolně podstoupil potupu, muka a smrt, aby nás vykoupil a pro své nebe získal. My, kteří jsme jejího Syna vedli na smrt, přicházíme k ní a oznamujeme jí, že její Syn vstal z mrtvých, jakož byl řekl. Pro tuto radostnou novinu očekáváme s jistotou, že Královna nebes již nevzpomene na naše provinění, které v slzách její radosti se rozplývá před jasně Boha-člověka z mrtvých vstalého.

Nazýváme-li tedy Matku Boží svou nadějí, připomínáme tím svou víru v to, že Kristus vstal z mrtvých, a připomínáme tím Matce Boží největší radost z jejího života. S touto připomínkou ji pozdravujeme, poněvadž slovo pozdravu: buď zdráva! patří v řadě názvů, které jí dáváme, až za ten název nejvyšší: Naděje naše! Tímto názvem jí projevujeme svou úctu nejvyšší, neboť tím, že jako spoluvinníci smrti jejího Syna ji nazýváme svou nadějí, oslavujeme její podíl na díle vykupitelském a její podíl na slávě vzkříšení Kristova, které ji učinilo Královnou nebe. Tímto názvem se jí co nejvíce koříme a je to poučením, že Boha ctíme prosbou a skládáním naděje v Něho či v Jeho Matku na Jeho místě. Sami o sobě nemůžeme Boha ničím uctít, ničím přispěti k Jeho radosti či slávě, a chceme-li tak učiniti, můžeme tak učiniti jen tím, že Ho o něco prosíme; jen vědomím své závislosti na Bohu uctíváme Boha a sloužíme Mu.

Toto naše poddanství daroval Kristus své Matce tím, že vstal z mrtvých a učinil ji Královnou nebe. Od té chvíle se sdílí Matka Boží se svým Synem o Jeho moc, o Jeho slávu a nabyla práv protektorátu, jakých nemají ani všechny stvořené bytosti nebeské vespolek. Pozdravujeme ji tedy jako svou nadějí, pozdravujeme tím zároveň jejího Syna, Jeho zmrtvýchvstání

a povýšení Matky Boží na Královnu nebe, na Královnu celého světa. Ale tuto poctu jí neprokazujeme tím, že jí slovy rozvádíme celou tuto její slávu, že rozvažujeme o této slávě a žasneme nad ní, nýbrž tím, že si uvědomujeme jen to, že se k ní utíkáme v bídě, žalosti a nemohoucnosti jako slepí, kteří nemohou sami ze sebe na její vznešenost zírat a jejichž myšlení a uzpůsobení nestačí na to, aby mohlo pojmuti i jen omezenou část významu její hodnosti, moci a slávy. Můžeme ji poctiti jenom vědomím své bezmocnosti a potřeby, jen vědomím toho, že místo plesu a díky můžeme před ní předstoupiti jen s prosbou o pomoc, jako tvorové nehodní a bezmocní. Ale toto vědomí naší vlastní nehodnosti a bezmocnosti nás nezklíčuje, jakmile před ní předstoupíme. Není Matka Boží jen bytostí mocnou a vznešenou, již Bůh učinil prostřednicí mezi námi a sebou. Vědomí naší bezmocnosti a bídy nás naplňuje zoufalstvím. Naopak, cítíme, jak nesmírná je láska Boží a jak šťastni jsme ve své bezmocnosti a bídě, položil-li Bůh naši naději do své Matky a jsou-li i naše potřeby, naše slzy a naše bolesti uznány za důstojny, abychom jimi uctili Matku Boží a v ní jejího Syna. Šťastné to poddanství a blážení jsme, že nemůžeme Matku Boží uctíti a dosti jí učiniti jinak než tím, když ji o něco prosíme v potřebách tohoto života!

Jaroslav Durych.

Svěcení kněžstva.

Třetím nižším svěcením je exorcistát. Je to už jakýsi úvod, jakási předzvěst veliké moci klíčů, již se klerikovi dostane svěcením kněžským. Zatím se mu dostává moci nad tělem, jež si ďábel podrobil, později bude zbavovat jeho vlády nesmrtelné duše. Biskup ho poučuje jako při předcházejících svěceních o jeho nastávajících povinnostech. Jeho úkolem bude vymítati ďábly, upozorňovati ty, kdož nemají se

účastníci bohoslužby, aby se včas vzdělili, přinášeti vodu k posvěcení, aby byla po ruce při obřadech, kde je jí třeba. Tato jeho funkce souvisí s úkolem vymítati zlé duchy, druhou funkci pak vykonávali kdysi exorcisté vůči křtencům a některým veřejným kašicníkům, kteří při obětování opouštěli chrám.

Aby mohl přemoci démona, jenž ovládl a poskvrňuje lidské tělo, nesmí mu exorcista dopřát nejmenší vlády nad sebou samým. Biskup to svěcencům připomíná: Ze své mysli i z těla mají vyhostiti všechnu nečistotu a zlobu, aby nepodlehli těm, jež svojí službou od jiných zahánějí; nad neřestí mají vládnouti, aby v jejich mravech nemohl si nepřítel osobovati něco, co by mu právem náleželo. Neboť jenom tehdy budou ovládati demony v jiných, jestliže nejprve v sobě překonají jejich mnohotvárnou zlobu.

Potom biskup po prvé dává svěcencům moc skládati ruce na posedlé – znamení vlády a moci nad zlými duchy. V našich krajinách, kde přebývá Kristus v Eucharistii, bývá posedlost ve vlastním slova smyslu velmi řídkým zjevem. A poněvadž vykonávání slavného exorcismu je úloha choulostivá a vážná, mohou ji dnes vykonávat jenom ti, kteří k tomu byli biskupem v jeho diecési zmocněni. Vždyť je to rozhodný boj s ďáblem a vážnost takového okamžiku zřejmě naznačuje velebné a dramatické střídání vroucích modliteb k Bohu a slavnostního zaklínání démona.

Biskup potom vybízí věřící k modlitbě za nové exorcisty. Aby je Bůh požehnal v novém úřadě. Aby byli duchovními vládci – *spirituales imperatores* – nad zlými duchy, aby byli lékaři církve Boží, kteří zbavují vlivu ďábelského těla a kteří později obdrží moc uzdravovati i lidskou duši svátostným rozhrěšením.

Posledním nižším svěcením, totiž na akolytu, blíží se klerik už zřetelně k oltáři. Pontifikál sám naznačuje větší důležitost tohoto svěcení proti svěcením předchozím. Delší promluva biskupova, dvojí odevzdání moci a tři závěrečné modlitby tvoří obsah tohoto svěcení. V krásné promluvě, plné symbolismu a hluboké nauky theologické, ascetické a mystické

mluví biskup k nastávajícím akolytům: „Majíce přijmouti, nejmilejší synové, úřad akolytů, uvažujte, co přijímáte. Neboť akolyta má nositi svíce, rozžít chrámová světla a přisluhovati vínem a vodou při eucharistické oběti. Snažte se tedy přijatou službu důstojně plniti, neboť nebudete moci se líbiti Bohu, jestliže, nosíce v rukou před Bohem světlo, budete sloužit skutkům temnosti a tím poskytovat jiným příklad věrolomnosti. Avšak jak praví pravda: Sviť světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a oslavovali Otce vašeho, jenž jest v nebesích. A jako praví apoštol Pavel: Uprostřed pokolení nešlechetného a převráceného sviťte jako světla na světě, chovajíce slovo života. Buďtež tedy bedra vaše přepásána a hořte svíce v rukou vašich, abyste byli synové světla. Odložte skutky temnosti a oblectě se v odění světla. Bylť jste někdy tinou, nyní však jste světlem v Pánu. Jako synové světla žijte. Jaké pak je to světlo, jež tak velice zdůrazňuje apoštol, ukazuje sám, dodávaje: Neboť ovoce světla záleží ve všelike dobrotě a spravedlnosti a pravdě. Buďte tudíž pečliví ve všelike spravedlnosti, dobrotě a pravdě, abyste i sebe i jiné i církev Boží osvěcovali. Neboť tenkrát budete při božské oběti důstojně podávati víno a vodu, jestliže sami napřed budete podání za obět čistým životem a dobrými mravy. Kéž vám to Hospodin propůjčí skrze svoje milosrdenství.“ Světlo a život znamenají v Písmě svatém i v Pontifikálu totéž. Světlo je nevyhnutelnou potřebou našeho života. Abychom se stali světlem, je třeba, abychom byli Bohu obětováni, zasvěceni čistým životem a dobrými skutky a tak zduchovněni, aby se v nás Kristus viditelně projevoval. To se uskuteční, budeme-li s Kristem umíratí (2. Tim. 2, 11) na kříži, kterážto obět pokračuje na oltáři při mši svaté. Potom budeme také žíti jeho životem. Věru, hluboká pravda, již by si měli býti ustavičně vědomi ti, kdož přijímají svěcení na akolytu.

Podávaje každému ze svěcenců svícen se svíčkou říká biskup: „Přijmi svícen se svící a věz, že jsi pověřen rozžítáním chrámových světél ve jménu Páně.“

Nato jim podává konvičky se slovy: „Přijměte konvičky k podávání vína a vody pro eucharistii krve Kristovy ve jménu Páně.“ Na každou z těchto formulí odpovídají svěcenci slovem Amen, prohlašující tak, že souhlasí s tím, co od nich biskup žádá. Čím více se blíží k oltáři, aby se stali obětovanými, tím jasněji si musí uvědomovati svoje závazky, tím usilovněji a opravdověji projevovati ochotu spolupůsobiti s milostí, již přijali.

A jako při každém svěcení, tak i zde vyzývá biskup věřící k modlitbě za nové akolyty. Modlí se déle než obvykle. Třikrát začíná tytéž prosby a svolává s nebe totéž požehnání. Slyšíme myšlenky a skoro též výrazy, jimiž biskup před chvílí svěcence poučoval. V poslední, třetí modlitbě po prvé užívá Pontifikál slova *Consecramus . . .*, jež jako by už připravovalo přechod k slavnostnějšímu vyšším svěcením. Biskup se modlí, aby Bůh akolyty „i světlem vědomosti osvětil i rosou své zbožnosti svlážil“. Je v těch slovech program celého kněžského života. Vědomost je světlo a zbožnost je rosa, vědomost vede, rosa zúrodnuje činnost, bez světla člověk bloudí, bez zbožnosti nepřináší ovoce. Jak vděčný to předmět každodenního rozjímání nového akolyty, jenž snaže se státi hodným milosti, již přijal, s důvěrou upírá zraky do budoucna, k svatému kněžství!

P. Tomáš M. Dittl O. P.

Hroby bohatýrů v Římě.

Hrob svatého Pavla.

„Hlasatel pravdy a učitel národů“, neúnayný šířitel evangelia Kristova po Asii, Řecku, Itálii a Španělsku, zasloužil si pomníku v hlavním městě veleříše, kde pět let s Petrem pracoval a za svou víru život položil.

Na cestě do Ostie, půl hodiny za hradbami císaře Aureliána, v tiché a zelené rovině, na levém břehu

Tibery stojí jeho basilika s jeho hrobem. Syatý Jan Zlatoústý toužil spatřiti svaté toto místo: „*Ó, kdo mi poskytne příležitost uctít ostatky Pavlovy, dotéknout se jeho hrobu, líbat prach tohoto velikána.*“ – Štěstí, kterého se nedostalo slavnému kazateli cařihradskému, dostalo se mně nepatrnému a nehodnému. Ne jednou, ale stokrát jsem již klečel před hrobem Pavlovým. Naposledy to bylo o svátku jeho obrácení 25. ledna.

Bylo jasné římské odpoledne, když jsem s vyvýšených břehů Tibery pozoroval basiliku. Zevnějšek je jednoduchý, skoro neúhledný; jen čtyřhranný dvůr před chrámem, utvořený portikem korintských žulových sloupů a nádherná mosaika na průčelí basiliky dávají vám tušiti bohatou velebu vnitřku. Mosaika je právě ozářená odpoledním slunkem a leskne se radostně. Ze zlatého pozadí vystupuje sedící postava Kristova se svatým Petrem a Pavlem po bocích, pod nimi je rozkošná krajina, ve které roztonili beránci pijí vodu několika potůčky tekoucí s vyvýšené skály, na které leží beránek, studnice vody živé; v rozích krajiny je Betlem a Jerusalem, kde se Beránek Boží narodil a vykřvácel; pod krajinou jsou na zlatém poli proroci Isaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel, kteří dopodrobna předpovídali život a smrt Beránkova. Nad tuto mosaiku není prý na světě krásnější.

Prohlédnuv si mosaiku vkročil jsem do basiliky. Panovalo tam mystické pološero, protože nová alabastrová okna jen slabě propouštějí žlutavé světlo sluneční. Les žulových sloupů byl v polotmě a nerušil. První pohled letěl k absidě jasně osvětlené skrytými žárovkami. Veliká postava Kristova, mající po stranách svatého Petra a Pavla, Ondřeje a Lukáše, vážně a majestátně patřila ze zlatého pozadí do basiliky. Benediktini zpívali nešpory. Žalmy nesly se velebně prostorami chrámu a přítomný lid se modlil a poslouchal.

Probrav se z prvního dojmu šel jsem ke konfessi a k hrobu našeho bohatýra, který přišel r. 62 do Říma, za Nerona byl jat, v císařském paláci vězněn a roku

67 stat na místě, kde dnes stojí klášter trapistů Tre Fontane asi půl hodiny odsud.

Klekám před konfessí. Na mramorové obrubě hoří a modlí se ve dne v noci třicet lamp. A pod papežským oltářem, tam kde za mřížkou bliká červené světélko, leží setlé zbytky světcovy. Jeho prach nalézá se v sarkofágu z velkých mramorových desek, na kterých je prostý nápis: *Paulo Apostolo Mart.* – Nad hrobem stojí gotický baldachýn na červených porfyrových sloupech. Pod hrobem Pavlovým je hrob jeho žáka Timothea. Konfesse kolem je vyložena červeným a zeleným mramorem z Peloponésu.

Před konfessí, obráceny do basiliky, stojí obrovské a krásné sochy sv. Petra a Pavla. Pavel, energický a výbojný, drží v pravici meč a v levici list k Římanům, jako by jim chtěl stále připomínat vznešené pravdy, které jim za živa slovem i písmem hlásal a které obrátily římské imperium. Petr, dobrý a pokorný pastýř, pravici zehná a v levici drží klíče. Tyto sochy patří k nejkrásnějším, které jsem kdy viděl. Ani socha sv. Pavla v portiku ani jeho socha v Lateráně nevyrovná se této soše apoštolově.

Z mramorové jako zrcadlo hladké podlahy vyrůstá les žulových sloupů s korintskými hlavicemi a lahodí tak oku, že se tento velechrám více líbí než sám San Pietro. Harmonie a nádhera stavby nikde tak nevytiká, jako tady. Není druhé basiliky, která by jednotu a bohatost církve tak makavě znázorňovala jako San Paolo.

Nad sloupovým hlavním lodí a na stěnách lodí křížových kol do kola leskne se mosaiková galerie papežů od Petra až po Pia XI. Jaká dynastie! Její panovníci nepocházejí z jedné rodiny ale z rodů přerůzných, prostých i šlechtických. Církve katolická nedívá se na erby a zámky, odkud by vybírala svoje vladaře, ale na ctnost a zdatnost. Na papežský trůn se nevystupuje posloupností a pragmatickými sankcemi, ale volbou, kterou se i nejchudší může dostat na nejvyšší úřad světa. Z posledních papežů byli dva, Pius X. a Pius XI. z rodu chudého, dva, Lev XIII. a Benedikt XV.

z krve šlechtické. A tak se proletariát od věků bratří s buržoasií a šlechtictvím. Přes to není na světě dynastie a vlády pevnější a trvalejší, než je pestrá dynastie papežská. Jiné trůny padají a se řítí, trůn papežů stojí. — A ještě něco. Jiní panovníci zastupují zájmy svého rodu a svého území; papežové chrání zájmy všech národů a států podpírajíce jejich trůny zásadami spravedlnosti a mravnosti a hlásajíce vznešenost statků kulturních a věčných a stojíce nad národy a státy. Papež nemá mimo těch 44 hektarů Vatikánského Města nic a přece poroučí 340 milionům. A kdyby mu zabrali i onen nepatrný majetek, nevzali by mu vlastně nic, protože nepatří jeho osobě ani jeho rodině. Odtud tryskne onen klid, ona vznešenost, ona jistota vatikánské politiky, světskými diplomaty obdivované. Reči Mussoliniho jsou vášnivé a nervosní, promluvy Pia XI. klidné a vznešené. To proto, že jeho království není z tohoto světa.

Jako Slovana velice mne dojaly oba oltáře křížové lodi. Jeden znázorňuje obrácení Pavlovo na cestě do Damašku, kam vyjel zajat a do Jerusalema v okovech přivést křesťany, muže i ženy. Na jednou byl oslněn světlem s nebe a padnuv na zem uslyšel hlas: „Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?“ I řekl: „Kdo jsi, pane?“ A hlas: „Jsem Ježíš, kterého pronásleduješ.“ A chvěje se pravil Šavel: „Pane, co chceš, abych učinil?“ (Sk. apošt. 9.) Tento výjev, nejdůležitější v životě Pavlově, znamenitě je znázorněn na oltářním obraze. — Druhý oltář ukazuje Nanebevzetí Panny Marie. Oba oltáře jsou provedeny mistrnou mosaikou, takže je ztěžší rozeznáte od maleb na plátně. Dojaly mne tyto oltáře, protože jejich nejcennější výzdoba zeleným malachitem jest původu ruského a byla darována carem Mikulášem. Který Slován by si tu nepřál, aby národ ruský jako druhý Šavel ustal od pronásledování Ježíše Krista a k němu se kajícně vrátil. Potom by se jistě stal původcem obratu světových dějin jako Pavel. Jsem přesvědčen, že tomu tak jednou bude, protože Rus miluje Matku Boží, jak dosvědčuje velkolepý malachit oltáře mariánského.

Těmito myšlenkami a tužbami zaujat opouštím hrob svatého Pavla. Veliký apoštolé národů, přiveď k Beránkovi národ ruský! *P. Jan Hudeček, Řím.*

O pokušení.

Kamkoli sledujeme svého Spasitele, všude ho nacházíme na cestách lásky. I když se dává věsti na poušť, jde ze soucitu s námi. Nedá mu to srdce, aby nás ponechal v nějaké situaci životní, kde bychom byli bez jeho příkladu. Z lásky k nám sestoupil až do zákopů, v nichž denně stojíme, a to do nejpřednější bitevní linie, a v této chvíli stal se našemu srdci tak blízkým, jako nikdy jindy. O vánocích stáváme před jeslemi blahem zaliti, avšak s posvátnou úctou v duši. O Velkém pátku drtí nás odpovědnost pod křížem. Na hoře Tábor musíme si doznati: Nic pro nás. Na hoře pokušení volá však naše srdce: Hle, Spása hříšníků, učiněn jako jeden z nás. Vvdejme se v duchu za ním na poušť, abychom byli svědky jeho pokušení a vítězství.

Dábel stojí u Krista v poušti, přišel, aby pokoušel Toho, kterým mu hrozil Bůh již v ráji. Teď tu stojí proti sobě: nebe a peklo, Bůh a ďábel, zářivé oko Boží a pichlavé, záští planoucí oko satanovo: drama, otřásající nebem a zemí.

Dábel zahajuje své pokušení ve trojí stupňované lsti. Napřed to zkouší vně, s tělem. Pán nejedl 40 dní a nocí, přirozeně, že zlačněl. Tu přistupuje pokušitel a dí: „Jsi-li Syn Boží, rci, ať kamení toto chlebové jsou.“ Na nízkou požívačnost se obrací ďábel se svým návrhem. Jak prohnáně. Ovšem, když tělo lidské, prach a popel, volá po stravě, prachu a popeli, po jídle, pití, po tělesných rozkoších, tu soudí ďábel, že nadešla slabá chvíle pro člověka, velmi vhodná pro pokušení. Než u Ježíše nepochodil. To by Spasitel nesměl býti Bohočlověkem, jenž odhodlal se vzíti kříž vykoupení svého na se. Nepřišel, aby přinesl potravu tělu, nýbrž duši: ten pokrm jediný, kterým je pravda. Až jeho

bratři, vzdálení domů, nebudou mít dosti chleba, rozdělí těch několik chlebů po ruce, a všichni budou nasyceni a zbudou plné koše. Ale kde není nezbytí, nebude rozdělovati chleba, který ze země přichází a do země se vrací. Kdyby proměňoval v chleby kamení na silnici, každý by ho následoval z lásky k vlastnímu tělu a stavěl by se, jako by mu věřil vše, co říká; i psi by přišli k jeho hostině. To však nechce. Kdo v něj věří, má věriti v jeho slovo, nedbaje hladu, bolesti, bídy. A kdo ho bude chtít následovati, tomu bude zanechati polí a peněz, a žíti jako ptáci nebesťtí, vylupovati klasy na polích a prositi o almužnu u vchodu domů. Bez chleba pozemského možno se spíše obejít než bez chleba nebeského u těch, kdož nechtějí zemřít navždy jako ti, kteří ho nikdy neokusili. Ne samým chlebem živ jest člověk, nýbrž láskou, nadšením, jež visí celým životem na svém poslání, jako na něm visel jediný a pravý Spasitel světa, jehož heslem bylo: „Mým pokrmem je činiti vůli Toho, který mne poslal.“ (Jan 4, 34) (Sr. Papini.)

Đábel útočí po druhé. Tentokráte navlekl své pokušení opatrněji, zkoušeje to u ducha, jeho pýchy a marnivosti. I pojal ho ďábel do svatého města a postavil jej na vrchol chrámu a řekl jemu: „Jsi-li Syn Boží, spušť se dolů, neboť psáno jest: „Andělům svým přikázal o tobě, a na ruce uchopí tebe, abys snad neurazil o kámen nohy své.“ Co myslil, nedopověděl. Jako by chtěl říci: Skoč dolů, a omráčíš lidi úžasem a strachem, vyvázneš-li bez úrazu. Lidé milují div. Div vnější, fysickou nemožnost, která byla učiněna možnou v jejich očích. Ti hladoví slaboši světa jsou hotovi padnouti na zemi před divotvorcem, třeba i černokněžníkem nebo šarlatánem. Spasitel však nepřišel na svět, aby dával lidu představení. On donutí svět k víře v Něho ne ve chvíli světské slávy, nýbrž nejhlubšího ponížení. Světa nespasíš velkorysými náměty, nýbrž tou drobnou prací na spáse duší lidských. Srdce chce mluvit k srdcím, láska chce v ostatních vznítiti lásku; veliká duše chce učiniti velikými malé duše opuštěné. Místo aby se vrhl jako všední čaroděj

do propasti pod chrámem, vystoupí z chrámu na horu, aby s výše vypravoval o blaženostech království nebeského. (Papini.)

Po třetí doráží ďábel, bera vše útokem. Vyvádí Pána na velikou horu a ukázav mu všechna království světa i slávu jejich, dí: „Toto vše tobě dám, jestliže padna, budeš se mi klanět.“ Smělost pekelná! A přece není jen frází, jestliže ďábel reklamuje s hory království světa pro sebe. Což nedobyl vítězným pochodem celého světa a nepodrobil si všechna království v něm? Ne nadarmo nazývá Spasitel ďábla „knížetem toho světa“. Ano, svět náleží jemu; kolik říší světských spravuje se zákony Božími? Jsou založena na moci a udržují se klamem. Satan spí každé noci na podušce mocných: klanějí se mu činem a platí mu denně poplatek myšlenek a skutků. Jak otevřeně zní touha jednoho z nich: (Machar, Výlet na Krym): „Ó, kdyby tady Satan stál – a děl, to vše bych tobě dal, jestliže ty jen budeš chtít, – přede mnou čelem o zem bít, – ó dobrodinče Satane, – já neřekl bych jistě ne.“ Nesnesl té nabídky Pán, nýbrž vztyčiv se, poručil celým majestátem: „Ódejdi, satane, neboť psáno jest: Pánu Bohu svému budeš se klanět a jemu jedinému božskou poctu vzdávati.“ Nabídka království pozemských nezbytně ho naplňuje odporem a ještě více cena, kterou satan žádá. Jak za tu cenu může tak mnohý mocný toho světa jen jediný den v nezkaleném štěstí ztrávit, je nepochopitelné, to ať si namluví komu chce. Kristu a jeho vyznavačům nejde o vládu a ještě méně o slávu. Království, které připravují, nemá nic s královstvím pozemským, ba ono je určeno, aby zahladilo království pozemská. Království Boží je v nás; třeba ho důsledně rozšiřovati. Až každý bude dobrý a spravedlivý, až všichni se budou milovati láskou bratrskou, a nikdo nebude pomýšleti na to, aby hromadil poklady, jež rez kazí a moli žerou; nač bude třeba vojska, když nikdo nebude chtít zvětšovat své území na úkor druhého? Nač budou soudcové a biřici, když zločin bude neznám lidu proměněnému? Nač budou králové, až každý bude míti zákon svůj ve

svědomí? Království nebeské, které je jediné, zabere místo království pozemských, jichž je mnoho. Lidé nebudou rozděleni v pány a otroky, svobodné a vězně, občané království budou jedinou rodinou otců a bratrů, a brány ráje otevrou se synům Adamovým, zpodobněným Bohu. (Papini.)

Těžké bylo pokušení Ježíšovo; když je byl přemohl v sobě, vyšel z pouště, aby ďábla přemohl mezi lidmi. Snad napadla vám během čtení myšlenka, proč Nejčistší dovolil, aby se mu zlý duch nablížil, ho pokoušel. Na to nám odpovídá sv. Pavel v listě k Židům (4; 15, 2; 18): „Máme velekněze, jenž ze soucitu k nám chtěl býti zkušěn ve všem, vyjma hříchu . . . A protože sám trpěl, byv zkušěn, může pomoci těm, kdož bývají pokoušeni.“

Kristus dal se pokoušeti nám pro útěchu. Když vidíme, jak satan odvážil se na Nejsvětějšího, nesmí nás lekati, když my máme co činiti s pokušením. Záhy učil ses modliti se: „Neuvoď nás v pokušení“. Byli jsme tehdy útlými dětmi, když jsme ta slova lapali se rtů matčiných. Byť jsme dlouho nevěděli, co provina a pokání, modlili jsme se je, sbírajíce předem sílu, milost k onomu dni, kdy mělo vzejíti nám poznání dobra a zla. Kdo dovede vylíčiti všechny ty boje, soužení, jimiž trpíme dosud od oné chvíle neblahé, kdy tajuplná trhlina se v duši otevřela a dále rostla. Postavili jsme se zmužile na odpor, abychom zvládli temné mocnosti a nabyli nad svým nitrem zase vrchu, protože jsme věřili a dodnes věříme v dobro a jeho sílu. Čím výše však spěla naše duše, tím hlouběji nás to táhlo k zemi.

Teď jsme již věděli, co znamená „Neuvoď nás v pokušení“, teď jsme se prosbu tu modlili z vědouceho srdce, zkrúšeného, tlukouceho úzkostí. Jedno se nám při tom ujasnilo a bylo útěchou, že není stavu, věku, života bez pokušení. Na všechny si troufá ďábel a zkouší jejich sklony. Mládí rád zaplétá do žádostí těla. Kolika mladým srdcím zasadil ránu smrtelnou; nejlépe svědčí o tom kult nahoty a vzrůstající s ním úměrně procento nakažlivě nemocných. Kolik jich

nad to chřadne duševně, jsouc neschopno a otráveno po celý život. Když nadejdou roky vystřízlivění, najímá ďábel pýchu života, pokušení mužovo. Od té doby, co sám pýchou nebe ztratil, zavedl tisíce na tu samou cestu. Co jiného se skrývá za vším rozumářstvím, zlehčováním a podceňováním ne-li ďáblův hřích. Kdo šťastně překonal i tyto nástrahy, ať se nedomnívá, že má již vyhráno a ďábel mu dá pokoj; to nezná tvrdost jeho. Ještě jeden bod mu zbývá k útoku, hlad po zlatě, pokušení stárí. Co jiného jsou ty různé zpronevery, přesedlání, honby za lepším bydlem, postupy v úřadech a organisacích, závislé mnohdy na ztrátě cti, na zradě víry, národa. Za trochu peněz zaprodali mnozí již za časů Jidášových Spasitele, svědomí, duši a víru dětí svých. Tož, zahleď se kamkoli chceš, všude narazíš na černou vypálenou stopu ďáblůvu, odevšad šklebí se na tě jeho maska. Prochází se pyšně po korsu a večer vysedává po nočních kavárnách. Je stálým předplatitelem moderních divadel, kin a varietních představení. Je umělcem, řečníkem, spisovatelem z povolání. Ba nevyhne ani světci. Až do svatyně se plíží a obchází kol zpovědnic své oběti. Žádná poušť mu není dosti odlehlá, žádná samota dosti hluchá, aby tam nezašel, běží-li o to, pokoušeti člověka.

A ty jsi doufal, že nezkříží tvých cest? Klesat však na myslí? Dokud jen bojuješ, nejsi ještě poražen. A kdybys poklesl nastokrát, povstaň též tolikrát, jen jednoho nikdy neučiň; abys nikdy neuzavřel s hříchem trvalý mír. Koho má ďábel jistého, toho již nepokouší, po kom házestále svými sítěmi, toho ještě nemá. Kéž si to vstípi úzkostlivé duše, jež probraly se z mrákot hříchu k novému, duchovnímu životu, avšak již na samém začátku ochabují a kolísají, řkouce sobě: „Jak jen mohu býti lákán tak ohyzdnými věcmi, vidím jasně, co ve mně je, a kdybych sto let se pokoušel o ctnost, nedosáhnu jí; nač tedy se zbytečně namáhat, jsem stejně ztracen.“ Dokud jsi nesvolil, nejsi ztracen. Pokušení Ježíšovo jasně ukazuje, že pokušení není ještě hříchem, tím méně známkou zavržení. (Dokončení.)

Vincenc Kramoliš.

Metafory o duši.

Starí Řekové si představovali duši jako motýla. V pojetí starých národů indogermánských má duše podobu ptací. V umění starých Egyptanů podobu ptáka s lidskou hlavou, mouchy nebo netopýra. Svědčí tak nejstarší památky literární a umělecké. Staré hroby attické bývaly zdobeny postavami siren, bytostí majících tělo ptací, hlavu dívčí. Sireny znázorňovaly duše zemřelých.

I v umění starokřesťanském se vyskytuje ptací podoba duše. Duše má podobu holubice a odchází z těla ústy. Tato představa duše byla asi velmi oblíbena, neboť se stala motivem legendárním. V knize svých Rozmluv vypravuje svatý Rehoř, že svatý Benedikt viděl, kterak duše svaté Scholastiky vzlétla k nebi v podobě holubice. (Lib. 2. cap. 34.) Podobnou zprávu nalézáme i v biografiích jiných světců. V katakombách často se duše zobrazuje beránkem. Nejčastěji představují duše zemřelých oranty, ženské postavy modlící se s rozpiatýma rukama: buď děkují Bohu za vykoupení, buď se přimlouvají za své přátele.

Ve středním věku zobrazovali duši jako dítě, jež vychází z těla ústy: odnášejí ji buď andělé nebo dábli. Katedrála strasburská je ozdobena reliefem představujícím zesnutí Panny Marie. Tělo Matky Boží leží mrtvo na loži. Kolem stojí zarmoucení apoštolové. Uprostřed nich Kristus pohlízející s láskou na tělo zesnulé: v levé ruce drží miniaturní sochu Matky své – symbol její duše.

Bylo by poučno pátrati, jaký vliv měly tyto symboly na vývoj představ o poměru duše a těla. Je-li duše symbolisována ptákem, není daleko myšlenka, že tělo je klec, která toho ptáka vězní. Je-li symbolisována ovečkou, kterou odnáší dobrý pastýř na ramenou, vnucuje se představa, že život v těle byl pustinou nebo trnovým houštím. Děkují-li oranty Bohu, jistě mu děkují za vysvobození ze žaláře těla. Smrt v dobách pronásledování skutečně byla vysvobozením. Jak výmluvný je prostý nápis na hrobě mučedníka:

IN PACE! Zde muky, žalář, tam vysvobození, pokoj.

Představa, že duše je vězeň a tělo žalář, jistě se hodila duším toužícím po věčnosti. Svátý Augustin prosí Boha, aby vysvobodil duši jeho ze žaláře těla. Svátý František umíraje zpívá žalm 141, končící se veršem: Vyveď ze žaláře duši mou!

Věci duchovní jsou tajemné. Těžko je nám mluvit o nich jinak než v podobenstvích. Právě podobenstvím, příměrem, metaforou, přirovnáním dosahujeme jasného osvětlení, přímého pohledu, ostré zkratky. V podobenstvích se modlíme, v podobenstvích kážeme, v podobenstvích učíme.

Poučuji třebaš o nadvládě rozumu v člověku: Pluje člun širým mořem. Rozbouřené vlny jej zmítají, rozpoutané větry jej ženou na skaliska. Běda plavci, ochabne-li! Běsnící živly zvítězí: loďka se převrhne nebo se o skálu roztrhne. Plavba – lidský život. Příboj a vítr – pokušení a mravní nebezpečnosti. Plavec – duše.

Podobně užívám přirovnání: jezdec – kuň. A vykládám: Makedonský král Filip měl ve svých stájích koně jménem Bukefala. Žádný jezdec se nedovedl na něm udržet. Tak byl nezkrotný a bujný. A co nikomu se nepodařilo, dokázal kralevic Alexander. Vsedl na Bukefala a jezdil na něm tak dlouho, až se kuň unavil a poslouchal. Když to viděl král, řekl: Synu, hleděj si jiné království, Makedonie jest pro tebe malá! – Každý člověk má v sobě Bukefala i Alexandra. Bukefalos – toť nižší stránka naší přirozenosti, která se jeví živelnými, slepými takřka a neukrocenými silami – tělo. Alexander – toť stránka vyšší, rozum a vůle – duše. Nižší má podřízeno býti vyššímu. Jezdec má ovládat koně a ne naopak.

Vysvětluji, proč svátý František nazýval tělo bratrem oslem. Duše – pán, tělo – osel. Osel má sloužiti a pracovati. Chybou jest, hubí-li ho pán hladem – neunes pak svého břemene. Chybou jest, překrmuje-li ho – zbujní a neposlechne. Sluha, ne pán. Hýčkati tělo znamená hýčkati otroka. Je-li hýčkán, vzbouří se. Osel je tělo, ale bratr osel. Slovem tím zmírnil svátý

František tvrdost své metafory: že by jinak tvrdá byla, pochopí nejlépe, kdo ví, jak necitelně se na jihu zachází s oslem. Tedy správně: bratr osel, sice jinak by měla metafora smysl nekřesťanský a podporovala by domněnku, že tělo není částí lidské osobnosti.

Takové pojetí je v buddhismu. Budha praví:

– Kdyby nějaký muž odnesl všecku trávu, chrastí, haluzí a listí z tohoto háje Jeta, nebo je spálil či jinak s ním naložil, zdali byste si řekli: Nás odnáší ten muž, nás spaluje, nebo s námi podle libosti nakládá?

– Vpravdě ne, pane!

– Proč?

– Vpravdě, pane, to nejsme my, aniž nám to náleží!

– Stejně, učedníci, nenáleží vám tělo: odřekněte se ho, Odřeknutí těla přinese vám spásu a štěstí. (G. Grimm, *Die Lehre des Buddha*, München 1922, Piper & Co. S. 162-3.)

Všechny zmíněné příklady: vězeň – žalář, plavec – člun, jezdec – kůň, pán – osel a jiné podobné, i když jsou básnicky mohutné, mravně a psychologicky účinné, mají nesprávný základ myšlenkový, jsou příznivy mínění, že duše a tělo jsou si cizí, že jsou to dvě podstaty úplně nepojící se v podstatu jednu a ne dvě podstaty neúplně pojící se v jednu podstatu, a že jejich vztah jest jen vnější, náhodný, dočasný, případný a ne niterný, podstatný, životní a ústrojný.

Nasněmu ve Vienne 1311 prohlásil Klemens V.: Každou nauku pošetile tvrdící, že podstata rozumné duše není vpravdě sama sebou formou lidského těla, zavrhuje za úchvaly posvátného sněmu jakožto bludnou a katolické pravdě odporující, a aby všem byla známa pravda ryzí víry a zamezen přístup všem bludům, prohlašujeme, že, kdokoliv by se příště osmělil tvrdošíjně tvrditi, hájiti a učiti, že duše rozumná není sama sebou a bytně formou těla, má býti za kacíře pokládán. (Denzinger, *Enchiridion symbol. et definit.*, p. 484.)

Duše jest podstatnou formou těla, praví sněm. Jak tomu rozuměti?

Scholastičtí filosofové učili, že hmota se skládá ze

dvou prvků: Látky (materia) a tvaru (forma). Látku, jež jest obecným podkladem hmoty, nazývali látkou prvou, hmotu pak složenou z prvé látky a tvaru látkou druhou. Každá bytost hmotná, ať živá či neživá, skládá se ze dvou podstatných částí: z formy a látky. Jak forma tak i látka o sobě jsou podstaty neúplné: teprve jich spojením vzniká podstata úplná.

Máme tu pšeničné zrno. Půjde chemik, rozebírá je, zjišťuje, které prvky jsou v něm obsaženy, v jakém množství a poměru. Zjistiv, vyrobí na vlas stejné zrno se všemi látkami zrna přirozeného stejně uspořádanými. Zasadíme přirozené zrnko: vzklíčí a vyrostě. Zasadíme umělé: shnije. A bylo naprosto shodné se zrnkem přirozeným. Něco mu chybělo. To něco se nazývá formou. Forma bytostí živých je principem života.

V tom smyslu se praví: duše je formou těla. Bez ní se tělo stává mrtvolou s novou formou, která na místě duše vzniká z hmoty jeho.

Duše je podstatnou formou těla. Formou podstatnou se nazývá ve dvojím smyslu. Předně proto, že sama o sobě jest podstatou, má život rozumový sama o sobě, vlastní jsoucno a tudíž i schopnost žítí mimo tělo a bez těla. A potom proto, že není čirým duchem, jak Plato se domníval, neboť kromě mohutností číře duchových, rozumu a vůle, má též mohutnosti ústrojené a jest již podstatou svojí určena, aby se spojovala s tělem. Kdyby nebyla takto uzpůsobena, měla by jinou přirozenost, čili byla by andělem.

Spojující se s tělem tvoří duše novou přirozenost, jež není ani duch ani tělo, nýbrž člověk. Bez těla není duše tím, čím podle bytnosti své býti má. Duše svou přirozeností lne k tělu. Tím jedině se vysvětluje děs člověka před smrtí. Smrt je násilné roztržení přirozené jednoty. Duše mimo tělo má přirozenou touhu opět se spojit s tělem. V této touze jest hledati přirozený důvod vzkříšení těl.

Duše a tělo se spojují niterně, neprostředně a ústrojně. Spojení jejich je nejen přirozené, ale i osobní. Všecky činnosti duše i těla se sbíhají a soustřeďují v jednom a téměř vědomí. Táž osoba myslí, cítí, vnímá, čije.

Této jednotnosti vědomí nevysvětlí ti, kteří vidí v člověku dvě podstaty úplné a samostatné, z nichž jedna užívá druhé jako nástroje. Vizme rozdíl: vězeň k žaláři nikdy nelze přirozenou touhou. Jezdec a kůň nikdy nesrustají v jedinou bytost – obludného nějakého kentaura. Pták ke kleci nelze přirozenou náklonností: uletí-li z ní jednou, nevrací se nikdy. Majitel osla pěkně by se poděkoval, kdyby mu někdo připisoval činnosti a vlastnosti jeho ušatého služebníka. A jiný rozdíl: Duše je v celém těle celá a celá v každé jeho části, neboť jest podstatnou formou celého těla. (S. Theol. I. q. 76. art. 8.) Avšak vězeň nevyplňuje celý žalář, jezdec není v koni, nýbrž na koni, plavec není v celém člunu, nýbrž jen u vesla, oslař nepřebývá v oslu, ba ani v chlívku jeho ne.

Duše není tělu cizí. Jako duše pro tělo, tak tělo pro duši. V témž okamžiku, kdy vzniká duše, vzniká i tělo. Jich spojením povstává jeden člověk, jeden podmět, jedna osoba, jež jest činným principem nejen duchového, nýbrž i tělesného života.

Tělo není jen nahodilý nástroj duše. Tělo není oděv duše. Tělo není žalář duše. Tělo není sluha duše. Tělo není nosič duše. Tělo není soumar duše.

A dokonce lze v jistém smyslu říci, že duše v těle jest dokonalejší než duše od těla odloučená. Totiž:

Duše odloučená od těla jest dokonalá tím, že patří na Boha, ale nedokonalá tím, že není spojena s tělem.

Duše odloučená od těla zcela se uspokojuje s hledem k předmětu touhy, neb má, po čem toužila, ne však s hledem k podmětu touhy, poněvadž nemá Boha způsobem úplným, jak by jej chtěla mít: a tak opětným spojením duše s tělem vzroste blaženost ne sice obsahem, ale rozsahem.

I po zániku těla má duše dokonalou bytnost a činnost, ale nemá dokonalé přirozenosti, poněvadž je odloučena od těla. (S. Theol. I – 2, q. 4. art. 5.)

Podivný vězeň! Touží po svém žaláři. V něm dokonati chce svou blaženost. Chce státi před Pánem ve svých okovech a zvoniti jimi stříbrnou píseň nekonečného štěstí.

Dominik Pecka.

Novosvěcencům.

*Kněž má být zároveň velký a nepatrný,
vznešený jak z královského rodu,
prostý a jednoduchý jak drvoštěp,
hrdina, který přemohl sama sebe,
člověk, jenž zápasil s Bohem,
zdroj svatého života,
hříšník, jemuž Bůh odpustil.
Pán vlastních tužeb,
služebník slabých a ustrašených.
Nemá se skláněti před mocnými a velkými,
ale schylovati se i k nejnepatrnějším.
Má být jak učedník před svým mistrem
a zároveň vůdcem v bojích duchů,
žebrák se sepiatou dlaní
a bohatýr zlato rozhazující.
Mužem má býti na bojišti
a ženou u lože chorych.
Má býti vidoucím starcem
a plačícím děckem,
po nejvyšším má se vzpínati
a i k nejmenším obracet svůj zrak.
Jak ten, jenž k radosti jest určen
a zároveň s bolestí zasnouben
daleko od veškeré závisti.
Jasný v myšlení a pravdivý ve slově,
milovník pokoje a nepřítel zbabělosti,
má pevně státi v sobě
a býti něco zcela jiného, než jest.
Do jeho rukou byla uložena lidská důstojnost,
s ním klesá a s ním stoupá.*

J. Kühnel.

S v o b o d a.

Nikdo *nemůže* se osvoboditi od sebe více, než pokud mu pro svobodu dáno bylo Bohem porozumění a síly. Ale každý *musí* se tolik od sebe osvoboditi, kolik mu pro to bylo dáno porozumění a síly. Někdo může zůstat bez viny, i když všem svým sousedům je k pohoršení, a někdo může býti na vysokém stupni dokonalosti a mnoho osvoboditi a přec se ještě může státi vinným, je-li v poměru k přijaté milosti ještě málo svoboden a osvobozen.

Svobodným jsi, zapomněl-li jsi všech *ne*, tak zapomněl, že nikdy více v tobě nevyvstanou. Svoboden jsi, pakli všechno tvé cítění je jediným *ano*, to jest, když všechno v tobě je láska.

Kdo miluje, je svoboden. Silná a vítězí láska jest naší svobodou. Dokud nás mohou lidé ještě dráždit, nejsme vítězi, nejsme svobodnými. Kdo jest upjatý, kdo se stává zlostným a podrážděným, ten byl přemožen.

Svobodnými jsme, máme-li v sobě tolik zdraví, abychom byli uchráněni nákazy ducha světa; myslíme-li a cítíme-li vždy svatě; nahromadíme-li v sobě tolik síly Boží, že těžko nám jest hřešiti.

Ilřích činí nesvobodným, přivádí nás do dluhů. Kdo vše vykonal, co mu bylo možno, splatil svůj dluh, jest viny prost. Přivedl-li jsi všechny své možnosti k jich nejvyššímu rozvoji, jen tenkrát jsi se na nich neprovinil. Nikdy však nedoješ tak daleko, abys byl Bohu nebo lidem nebo sobě více učinil, nežli jsi dluhoval. Jest jedno, řekneme-li: Bohu nebo lidem nebo tobě. Jak velký je tvůj dluh oproti jednomu, tak velkým jest i oproti druhým.

*

Svoboden! Ne, kteří na tobě lpí, činí tě nesvobodným, jsou ti překážkou, a byť by jich i sebe více bylo, — ale na nichž ty visíš, a byť by to byl i jen jediný. Ne, kteří tě nenávidí a tobě závidí, ale jež ty nenávidíš a jimž závidíš. Pakli jsi byl svou náklonností ne-

bo odporem z dráhy své odhozen, od svého ideálu odchýlen, potom jsi nesvobodným. Jen láska k Bohu-li to jest, ta nečiní nesvobodným, protože láska Boží musí býti vždycky vydobyta. Ulpění na Bohu však jest jediná plnost síly, jež tě nenechá odpočinouti, nýbrž k činu pudí.

Všecky vnější vztahy jsou tu, aby byly překonány, aby, duchovně, byly hodně oddáleny. Tělesnou lásku i nenávist nutno přemoci. Náklonnost a nepřátelství jest třeba tak zmocí, jako kdyby pout těch vůbec nebylo. To jest nejvyšší svoboda: svoboda v okovech, svoboda v žaláři. Teprve kdo volným v okovech, ten má svobodu všech výšin i dále u sebe, v sobě; ten snáší nepřátele své svobody tak lehce, jako by jich nebylo, jako by byli jeho přáteli. Zhusta bývají také spíše jeho přáteli než nepřáteli. Oni ho teprve donucují k svobodě, k velké, věčné, k svobodě v Bohu.

Naše svoboda jest naším dílem. Nikdo nemá nad ní moci. Čím vpravdě jsi, toho nemůže ti nikdo vzíti, tím jsi, ať z tebe činí cokoliv. Co nepravdivého o tobě říkají — ať více či méně, tím nejsi.

Býti svobodným znamená: nebýti lhostejným vůči lidem a ideálu, nýbrž nadšením, láskou, oddaností, obětmi býti vázán k nejvyššímu. Komu nelze již jinak, než vši silou snažiti se za dosažení výšin, kdo se cítí vinným při pasivním chování, jest svoboden. Svoboda jest neschopnost pro všechno nízké a vázanost k nejvyššímu.

A proto jest naší největší svobodou, jsme-li tak vázáni k Bohu, že nejsme více my, že nechceme už býti my, že chceme jen Boha v nás a že jej konečně máme; necháváme-li Boha v nás za nás mysliti, cítiti, jednati; neboť jen tehdy děje se v nás a námi a z nás to největší, co se státi může. Svoboda smí znamenati pouze: svoboda pro to nejvyšší!

Miluj Boha, pak odpadne od tebe všechna závist, a všechna žádostivost a všechna nucenost. Vždyť potom jsi bohat a netřeba ti dychtiti po ničem a jsi silným oproti všem poutům. Láska zmůže všechno a má všechno. Naše schopnost k lásce Boží jest naší schopností k svo-

bodě. Na kolik Boha milujeme, na tolik jsme svobodní.
Naše láska k Bohu je naší svobodou. *Heliant.*

Laický apoštolát

v jednom ze svých osobních předpokladů a podmínek.

(Praktické pokyny pro duchovní život. 3.)

Pole činnosti laického apoštolátu je tak mnoho-
tvárné, že není vůbec možno nějak předvídat dnes,
co může zítra také patřit do jeho obvodu. A zrovna
tak je potřeba různých *vlastností a předpokladů*, po-
dle jednotlivých úseků tohoto pole působnosti.

Chtěl bych zde upozornit *jen* na některé zapomí-
nané předpoklady této apoštolské činnosti, protože
mohu jistě předpokládat, že úroveň čtenářů této re-
vue je taková, že sami dovedou vycítiti z celého du-
cha ostatních pojednání, duchovně je vychovávajíc-
ích, samozřejmě a všekřesťanské vlastnosti každé
činnosti, která se má dít ve jménu Božím a pro Boha.
Pravím, zapomínané, ale připojím ještě — *neujasněné*.
— A řekl-li jsem, že těchto vlastností je tolik, pak
mohu ze zapomínaných a neujasněných vybrat jen
nejvšeobecnější.

1. Je známý fakt, že o politice a náboženství smí
mluvit každý a že se samozřejmě předpokládá, že *těm-
to* věcem každý rozumí a že stačí k jejich posouzení
pouhý jasný rozum a spekulace. — Denní zkušenost
usvědčuje toto naivní domnění ze lži, ale je tomu tak.

Nuže, nemůže tomu tak a nesmí tomu tak být u to-
ho, kdo by chtěl činně spolupracovat s církví.

Ale je tomu tak i zde, mezi námi!

In medias res! — Máme intelektuály, (redaktory,
tajemníky, předsedy, spisovatele, řečníky), kteří se bijí
v prsa jakožto monopolisovaní zastánci *víry a církve*
(říkají: katolicismu!) a při tom jejich dikce je nejen
nejistá, ale čiší z ní neporozumění věci, zajde-li téma
na pole některé náboženské otázky.

I primitivní, i z katechismu!

Je v tom neúcta k samé víře, (která jim nestojí za poučení), je v tom však *hrozná* a *neodpověditelná odvaha* vzhledem k Bohu a věčnosti: Takový řečník, spisovatel . . . *hájí* v řeči a v *novinách* určitou pravdu svaté víry – a slyší-li ho kněz nebo vzdělanější katolík v té věci, cítí, vidí, poznává, že *onen* buď *hájí* horlivě něco, co církev neučí a co tedy nestojí za křížení meče,

buď že *hájí* sice dogma, ale důvody, které jdou vedle a ukazují, že tomu nerozumí, jinými slovy, že *hájí* a *vykládá věc* NEODBORNĚ, amatérsky.

Ale v tom je právě ona *neodpověditelnost*: Vzbudí více pochybností, – umluví, ale otřeše, – naznačí další pochybnosti, u myslících kompromituje zjevení a učení církve . . .

A nemysleme při tom *jenom* na veřejné řeči a na psaní do časopisů a novin: V privátním rozhovoru (a ten je v laickém apoštolátě nejčastější), přijdou na řadu věci, o nichž nutno mít jasný pojem a na něž bychom ani nemyslili. (Vzpomeňme na př. ústřední otázku zjevení: *O milosti posvěcující, o účinku svátostí* samých ze sebe (ex opere operato), podstatné části *vyznání* při sv. zpovědi, *odpustky* a p.)

Myslím tedy zde *jen* na inteligenci a na její pravděpodobně *širší veřejnost* v širším rámci apoštolátu. Směřuji tedy i vzhledem k ní ke svému cíli:

Pro inteligentního katolíka – hlavně je-li to muž, žena, s určitým školským vzděláním a gradem, od něhož se také čeká úměrné vědění náboženské – *nestačí znalost víry*

pouze ze školy, z doby „za onoho času“,
pouze z brožur, sebe náboženštějších,
pouze z katolických časopisů, sebe výše stojících
a probírajících hluboce náboženské pravdy,
pouze z přednášek a rozhovorů, . . . neboť
učení školní se zapomnělo a bylo minimální –
(dnešní inteligent se také nemůže spokojit s tím,
co se kdysi učil z fyziky a pod.)
brožury jsou pouze výseky určité otázky,

časopisy a revue referují částečně, příležitostně aktualit,

řeči a rozhovory jsou náhodné a také částečné, a všechno to dohromady *předpokládá základy*, na nichž staví a bez nichž i v *těchto pramenech* zůstanou nebezpečné mezery.

Je nutno pro apoštola položit solidní a odborné základy své znalosti svaté víry, jinak bude mít jeho přesvědčení nebezpečné slabé stránky — a bude je mít i *celá jeho činnost*, protože v *této věci* se promítá a prosvěcuje duch sloven a gestem na venek chtít nechtít!

Tyto základy se postaví na *odborných a solidních* dílech z jednotlivých oborů bohovědy.

Je nutno ještě odůvodňovat toto tvrzení?

Myslím, že je každý uzná, ale že přece se s ním prakticky nepočítalo a že *tato nutnost* byla pro apoštolskou práci *hodně* zapomínána a je dosud.

A bojím se domyslit, že tomu tak bude i nadále, že se budeme musit s obavou dívat na různé dogmatické nepřesnosti a morální přehmaty a se strachem očekávat každý článek a každou řeč horlivého katolického řečníka . . . Prosím úsilně Pána světél, od něhož jest každý dar nejlepší a dokonalý, aby toto amatérské nebezpečí v apoštolátě přestávalo, a aby se horlivost a obětavost našich činitelů apoštolských úměrně projevovala ve vážnosti studia *pravd*, při nichž nejde o čas a tělo, nýbrž o ducha a věčnost . . . Nejsou-li toto pro nás prázdná slova, pak dokazují a nutí k hlubší znalosti víry.

II. Zmíněná znalost základů víry se doplňuje *znalostí* praktickou:

a) Jedním z důsledků, na něž myslím, je na př. znalost praxe, jak připravit na smrt umírajícího či jak zachránit jeho duši, když není možno se dočkat kněze, kdo smí křtiti z nouze, *jak* se platně křtí a co je k tomu potřebí, co je třeba po stránce jak církevní tak právní k návratu do církve, které důvody jsou dostatečnou omluvou pro nepřítomnost na nedělní mši svaté, pokud a jak váže půst atd.

b) Právě tak zarmucujícím pro nás jest také, že t. zv. intelektuálové se méně informují o *přání* biskupů a sv. Otce ve věci své výpomoci a úkolů v apoštolátě, než prostí a méně školsky vzdělaní věřící. Není možno popříti, že příčina jest v přesvědčení, že nepotřebují poučení. *Tato bohorovná* póza vševědouceho může nám vše pokaziti. V tom tkví vždy konec konců egocentrismus — to jest pravý opak apoštolátu — theocentrismu. Proto není možno dosti doporučiti buď informační knihy nebo lépe, pokud jsou přístupny, informační kursy. — Je-li kdo již orientován, pak sám si snadno najde *své* místo v celé činnosti.

Pak ovšem, na těchto základech, nutno během času doplňovat to, co přináší doba nového. K tomu pak jsou již odborné (duchovní, bohovědné, liturgické, filosofické atd.) revue a časopisy, z nichž jest nejlépe vyvolit nejlepší a ty potom *pravidelně* číst. (Při čemž jako zásada platí: *Ne mnohé, ale nejlépeší a důsledně!*)

P. Jan Ev. Urban O. F. M.

Sv. Cyril Alexandrijský, obhájce božského mateřství P. Marie.

„Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší!“ Svatá Maria, Matko Boží! Mezi názvy Panny Marie je u věřících málo tak domácích a tak milých a častých jako ten, jenž připomíná její mateřství. Po každé, kdy se modlíme andělské pozdravení, připojujeme k němu slova, která pozvolna přidala zbožnost všech a která církev potvrdila svou mocí. S druhé strany nás pak bohoslovci učí, že všechny výsady blahoslavené Panny, její neposkrvněné početí, slavné nanebevzetí, její úkol Prostřednice v díle spásy tkví v jejím Božím mateřství. Jelikož byla Maria od věčnosti vyvolena za Matku vtěleného Slova, proto byla pro nekonečné zásluhy svého Syna uchráněna dědičného i všeho ostatního hříchu; poněvadž byla

i tělem úzce spojena s Vykupitelským tajemstvím, je jí svěřen úkol Prostřednice všech lidí u Syna; a konečně jako Matka Boha Spasitele vystupuje po smrti na nebesa a je korunována za královnu všech andělů a svatých.

A tento krásný název Matky Boží, tak vzácný vědě bohoslovců a drahý zbožnosti katolického lidu, byl kdysi blahoslavené Marii Panně upírán. Celá východní církev byla v V. stol. zmítána prudkým sporem, jehož příčinou i předmětem byl právě název „Matka Boží“ udílený Panuě Marii. Utkání bylo velmi živé, spor byl přednesen až v Římě, dokonce byl svolán všeobecný církevní sněm, aby potvrdil správné učení a odsoudil blud. Byl to shluk velikých událostí, na něž si stěží pomyslí zbožní věřící, když se modlí růženec nebo Zdravas. Píši v květnu, v měsíci Panny Marie, královny máje, v měsíci, kdy věřící celého světa se modlí k přesvaté Panně tím horlivěji a častěji; jistě jim bude milo, když jim krátce vyličím těch několik stránek z dávných dějin církve, abych posílil a osvětlil zbožnost všech, abych oslavil Tu, jež „sama vyvrátila všechna bludářství“.

Kněz, jménem Anastazius, pronesl při kázání v Cařihradě s kazatelny pravdy tato závažná slova: „Nikdo ať se neodvažuje nazývat Pannu Marii Matkou Boží, poněvadž Maria patří k lidskému pokolení a lidský tvor nemůže nikdy porodit Boha.“ Biskup, dalek jsa toho, aby jej napomenula odsoudil jeho učení, jej právě naopak podporoval proti protivníkům, kteří se ozývali; kryl jej svou autoritou, zaručil se za čistotu jeho víry a prohlásil, že tak vpravdě smýšlí církev. Toto se přihodilo ke konci r. 428 a onen biskup se nazýval Nestor. Jeho stanovisko vzbudilo jednu z největších rozepří, které prožil křesťanský starověk.

A skutečně názory a chování cařihradského biskupa napřed způsobily veliké pohoršení v jeho vlastním biskupském městě a pobouřily mnichy k odporu a konečně byly odsouzeny celým křesťanským světem. Cařihrad byl středem říše a proto věc byla mimořádně vážná.

Jistě Nestor nepopíral, že Slovo v lůně Panny Marie na sebe vzalo lidské tělo; s celou církví vyznával, že „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi“ (Jan 1, 14). Věděl, že zvěstující anděl pravil Marii nazývaje ji plnou milostí: „Hle, počneš a porodíš Syna. Bude velikým a bude nazván Synem Nejvyššího“. (Luk. 1, 31 n.) Také věděl, že Alžběta, když ji přišla Panna navštívit, ji pozdravila: „Odkud mi to, že Matka Pána mého přichází ke mně?“ (Luk. 1, 43.) Ale všechny tyto slavné důkazy Bohem nadchnutých spisovatelů nestaraly Nestorovi či spíše jeho učení jim dávalo takový smysl, že starobylý název tak drahý všem věřícím pro něho nebyl přijatelným. Marie mu byla matkou člověka, matkou Krista, nebyla Matkou Boží.

Nestor užíval způsobu oblíbeného u všech bludařů tvrdě, že název Matky Boží není výslovně uveden v Písmě svatém, k němuž nemáme práva ničeho přidávati.

Pramenem a základem Nestorova bludného učení však bylo, že v Kristu viděl jen člověka, v němž se božství Slova usídlilo jako v chrámě, člověka lepšího a světějšího než kdokoliv z lidí, člověka úplně uchváceného božstvím, člověka spojeného s Bohem, ale nikdy ne Bohočlověka.

Cařihradský biskup brzy našel sobě rovného protivníka, který byl s to se s ním měřiti a vítězně obhájeti učení víry. Nestor byl biskupem v Cařihradě, hlavními městy říše, ale Cyril, tak se jmenoval jeho protivník, byl patriarchou v Alexandrii, hlavním městem Egypta. Oba prožili před povýšením na biskupy dlouhá léta v klášterních samotách a v cvičení řeholních ctností, oba zvláště studovali Písmo sv. u slavných učitelů a sami se tak stali pověstnými bohoslovci. Cyril však studoval v Alexandrii u svého strýce Theofila, po němž zasedl na biskupský stolec, kdežto Nestor vykonal svá studia v Antiochii. Antiochie a Alexandrie nebyly jen velikými sídly patriarchů Východu a soupeři nádhrou a obchodem, závodily i v posvátných vědách, každá z nich měla své názory, svůj způsob výkladu Písem a svou bohovědu. Mistři antiošští kladli důraz především na slovní význam Písem a na jejich význam

mravní a životní, zvláště hodnotili člověčenství Spasitelovo, což nám Její připodobňovalo v utrpení a ve smrti. Naopak Alexandrie hrda na své učení, v němž vynikli Klement a Origenes, dávala přednost volnějšímu výkladu, který více dbal symbolického významu textu, více si všímala zjevení božských osob Otce, Syna i Ducha sv. nežli drobných událostí ze života Kristova; rádi vykládali Kristovy skutky a řeči obrazně a tak lépe zachovávali nadsmyslnost jeho božství. Utkání mezi těmito dvěma směry bylo nevyhnutelné a propuklo, když Nestor zavrhl Boží mateřství Marie.

A skutečně chtěl Alexandrijský patriarcha, brzy zpravený o událostech v Cařihradě, varovati své věřící a duchovenstvo před novými bludy, které mu byly ohlášeny. Jak ve velikonočním listu z r. 429, tak v listu mnichům egyptské pouště zaujal přesné stanovisko ke sporné učené otázce, a nejmenuje ovšem ještě osob, důrazně vykládá pravé a zděděné učení. Zároveň se dvěma dopisy pokouší navázati přímý styk se svým druhem v úradě – Nestorem – v Cařihradě a snaží se jej přivésti k pravé víře. Když Nestor odpovídal vyhýbavě, tu se Cyril dal hned do boje. Obrátil se na dvůr císaře Theodosia a na papeže Celestina. Nestor také vyložil věc papeži a žádal, aby sněm rozhodl o sporu a vyslovil se pro pravé učení. První sněm se konal ke konci července nebo začátkem srpna 430 v Římě a sešli se na něj papeži italští biskupové. Tento sněm soudil podle dokladů poslaných od obou stran a 11. srpna 430 byly z Říma odeslány dopisy do Cařihradu, do Antiochie a do Efesu; jimi bylo odsouzeno učení Nestorovo a patriarcha alexandrijský byl pověřen provedením rozsudku. Cyril byl připraven; předvídaje rozhodnutí Říma, sestavil dvanáct vět, dvanáct anathemat, jimiž vyložil své učení o Vtělení. První článek prohlašoval Pannu Marii za Matku Boží.

Cyril tvrdil proti Nestorovi jednotu Slova s člověkem a hájil, že tato tajemná jednotka je podstatná. V Kristu není vedle Božího Slova člověk, kterému bychom mohli přisuzovati jako odlišné osobě úkony vlastní lidské přirozenosti, zrození, utrpení a smrt.

V Kristu je jen jedna bytost, člověk a Bůh zároveň, vtělený Bůh, jehož se týká všechno, co Kristus vykonal a vytrpěl za pozemského života. Nestor se chtěl vyhnouti názvu „Matka Boží“ a proto rozšiřoval obouznačný název „Matka Kristova“, ale Cyril nechce přijmouti tuto polovičitost. Je-li v Kristu jen jedna osoba, osoba božská, pak trpěl a zemřel za nás Bůh, jako i Bůh se narodil z Marie Panny, a Maria je opravdu Matkou Boží. Zdá se, že Cyril, unesen jsa horlivostí pro víru a proniknut vlastními bohovědnými názory, asi sám překročil zdravé učení a některá slova později potřebovala přesnějšího vysvětlení; ale při nejmenším ve smyslu útoku a v úmyslu, který k nim Cyrila pobízel, odpovídala požadavkům víry. Ostatně Řím promluvil a Antiochie nemeškala postavit se po bok Cyrilovi.

Obecný sněm církevní byl svolán do Efesu na 7. června 431, na den Letnic; byl to třetí obecný sněm, druhý po Nicejském (325). Po dlouhém čekání se Cyril dne 22. června rozhodl zahájit sněm pokládaje nařízení z Říma za dosti jasný rozkaz. Téhož dne byl Nestor prohlášen za „zbavena biskupské hodnosti a vyloučen z veškeré kněžské společnosti“. Ponenáhlu se i opozdílí biskupi přidali ke svým druhům a schválili rozsudek. Není třeba široce líčiti obtíže, jež potkalo provádění usnesení sněmu. Dlouho trvalo, než nastal pokoj a značná část východní církve, kdysi kvetoucí a prospívající křesťanské obce, ještě dnes vyznává víru Nestorovu.

Těchto několik dějinných vzpomínek na nejužívanější obrat naší víry nám pomůže k vážnému pochopení i nejprostších výrazů naší víry a naší náboženské úcty. Modlitby a názvy, které pokládáme za hotovou věc, které máme a neznáme při tom jejich plnou cenu, ty dědíme z dávného a slavného odkazu. Největší lidé církevních dějin, nejstarší patriarchové a biskupové obětovali svůj odpočinek a čas, aby je šířili a obhajovali. Dokázali jejich souvislost s Písmem sv., uvedli je v soulad se zjeveným učením, abychom my, když se je po nich modlíme, mohli Boha vzývat v „duchu

a pravdě“, jak si toho sám přál. Ale vznesme se nad dějiny těchto věroučných sporů, povznesme se nad všechny lidské zápasy a upřeme zrak víry k Duchu svatému, životodárci a vůdci církve. On osvěcoval a řídil práci Otců, on vedl rozhodnutí sněmů a vý-roky papežů, on bdí nad pokladem víry a nad čistotou učení. Vzýváme-li Pannu Marii jako Matku Boží, nemodlíme se jen se všemi starými Otcí a Doktory, kteří jí zachovali její název, nýbrž se také a především modlíme s Duchem svatým, jenž jediný „proniká hlubokosti Boží“ (I Kor. 2, 10), a jedině on nás může naučiti, abychom se modlili jak třeba. S církví, spojující se jménem Cyrilovým prohlášení Božího mateřství Marie, se modleme k Bohu, našemu Otcí, slovy liturgické modlitby ze svátku alexandrijského patriarchy: „Ó Bože, jenž jsi ze svého vyznavače a biskupa blaženého Cyrila učinil nepřemožitelného obránce Božího mateřství blahoslavené Marie Panny, na jeho přímluvu dej nám, kteří věříme, že Maria byla opravdu Matkou Boží, abychom spasení byli pro její mateřskou ochranu, skrze Ježíše Krista Pána našeho, Amen!“

H. D. Simonin O. P., Řím.

Pracovná.

„Pán Bůh mi všechno vzal, jen trpěti mne nechává. Ráda bych tolik pro něho pracovala, ale nemohu ničeho, jsem k ničemu opravdu...“ Tak mi psala jedna duše. A zabylo mně jí upřímně líto. Víím, mnohým je těžkým správný poměr k utrpení.

Dávno jsem se již vyléčil z mladého blouznění, do kterého mne přivedla kniha Bougaudova „O bolesti“: Jak je bolest krásná a jak teprve ona tvoří umělce, že jí teprve člověk nabývá pravé velikosti. Tohle jsou všechno malované fráze, a když jsem byl vržen po prvé v životě tváří v tvář řádné bolesti, poznal jsem, že tohle krasořečnictví třeba theologické člověku nevystačí pro život.

Bolest zůstane a zůstává stále anomalií. Bolest by neměla být. Bolest též opravdu neměla být a proto zůstane bolest zlem, proto není v řádě, proto nemůžeme se s ní smířit jako s trvalým stavem.

Proč máme teprve bolestí hledat v sobě ztišení, aby genius mohl se v umělci vybiti, proč třeba teprve tření životních hran, abychom našli krásu a porozumění moudrosti?

Bolest jest prostě jen provisorium a musíme najít důvodu k tomu provisoriu, musíme najít jeho smysl a pak snad najdeme i jeho krásu, jež je ale stále krásou podmíněnou, nikdy ne krásou absolutní.

Utrpení jest oprávněno dědičným hříchem. Utrpení jest nelad a utrpení jest nepořádkem. Protože vyšlo z prvního neladu, z prvního nepořádku. V řádě by nebylo pro nás bolesti, nebylo by utrpení. Utrpení jest ohlas porušeného míru, porušeného pořádku ve světě. Hřích přerušil harmonii bytí s Bohem. V tom jest kořen veškeré bolesti. Co se od Boha oddělilo a odloučilo, nutně propadá pomstě porušeného taktořádu. Řád jednou porušený smýká jednotlivými složkami tohoto původního řádu. Z toho povstávají bolestné doteky, bolestné konflikty.

Neposlušnost, největší porušení pořádku, protože neposlušnost k Bohu, vrhla nás v nepřátelství s Bohem. Tvor musel nutně trpět, protože od Boha jest všechna blaženost a slast a štěstí a každé vzdálení se Boha má v zápětí újmu na tomto štěstí, každé oddálení se od zdroje pokoje a blaženosti působí vysychání jeho.

A k tomu celé to utrpení lidstva bylo bez pozhánání. Lidé trpěli, ale spásy si tím nezasloužili a nezískali. Jejich utrpení bylo jen trestem. Proto přišel Ježíš Kristus a ten teprve učinil utrpení požehnáním. Svým vrcholným utrpením přinesl Otci obět poslušnosti neskonale a tím zaplatil za nás, tím zase řád porušený vyrovnal. Vyrovnal náš řád a přece utrpení dále trvá na světě. Kristus shladil naši vinu, trest nejstrašnější byl s nás sňat, ale protože jsme všichni v Adamovi zhřešili, protože naše vůle byly v hříchu Adamově všechny postiženy a zasaženy, protože pak jsme svobodné

vůle, jež jednou oslabena, jednou zraněna tíhne ke zlu, proto jsme stále v nebezpečí viny a proto též dále trvá ještě nadvláda bolesti. Řád byl za nás zaplacen, ale konečné vyúčtování přece jen přijde, až dozní na světě poslední Amen!

Co s bolestí? Neměla by býti a přece je a nezbavíme se jí do posledního vzdechu posledního člověka. Teprve v tom posledním vzdechu bude naplněno vítězství. Bolest má tedy význam a smysl jen v Ježíši Kristu, jen v jeho utrpení, jen v jeho svaté krvi.

On jí vykoupil svět a tím dal nám možnost, aby bolest naše byla záslužná, aby tak bolest naše byla krásná. Teprve v Ježíši jest bolest krásná, to jest, podmíněně krásná. než bude totiž na světě doplakáno.

Jeho bolest měla výkupnou cenu. Ille, smysl bolesti křesťanské! Spojiti své utrpení s přehorčným utrpením Ježíše Krista, spojití své utrpení s hříchy svými a s hříchy celého světa. Postaviti se do toho světla, v němž stálo utrpení Kristovo, Kristus stal se za nás prokletím hříchem. Proto abychom dobře trpěli, staňme se ve svém nitru, co jsme ve skutečnosti, totiž hříšníky. Věřme, budme přesvědčeni, že jsme zasloužili všechna muka, že ale netrpíme beznadějně. Spojme se věrou s Ježíšem Kristem, svůj kříž na kříž jeho připoutejme, svou krev, která teče ze srdce našeho, smíchejme s přesvatou krví jeho. Trpme jako dítky Boží, teprve tehdy budeme se moci spojití s utrpením Ježíše, jenž byl Synem Božím. Pak teprve nabudou naše bolesti ceny bolestí Ježíšových. V té chvíli jest utrpení krásné, protože jest výkupné nás i bližních.

Pak můžeme nabídnouti své slzy, své starosti, své strasti Bohu, tehdy je Pán přijme a tehdy mohou prospěti těm, kteří jsou kolem nás, kteří jsou s námi spojeni. Takto pak bude naše utrpení účinnou prací na odstranění bolesti, na tom, aby nakonec všechny slzy dítek Božích vyschly, aby dovršeno bylo vítězství, aby byl obnoven řád.

P. Silvestr M.

Vedení Duchem svatým.

Člověk sám od sebe není nic, ale je mnoho, má-li

Ducha svatého. Člověk je zcela pozemský a zvířecký; jen Duch svatý může pozvednout jeho duši a vyzvednout jej k nebi. Proč byli svatí tak prosti náklonnosti k zemi? Protože se nechali proniknout Duchem svatým *Ti, kdož jsou vedeni Duchem svatým, mají správné pojetí o každé věci a proto mnozí neučení mohou poučovat moudré.* Jsme-li vedeni Bohem síly a světla, nemůžeme bloudit.

Duch sv. je světlo a síla; dává nám rozlišovati pravdu od bludu, dobro od zla. Působí jako čočky, jež zvětšují předměty. Vlivem Ducha svatého vše se nám jeví dobře rozlišeno; i nejmenší skutky jsou buď dobré neb zlé. Tak jako hodinář svou lupou vidí i nejmenší součástky hodinek, tak ve světle Ducha svatého vidíme všechny maličkosti svého života. Pak i malé nedokonalosti se nám zjeví jako velmi velké a malé hříchy působí hrůzu. Proto nejsvětější Panna nikdy nezhřešila; Duch svatý jí dal poznat ohyzdnost zla, ona byla naplněna úděsem při myšlence na nejmenší poklesek.

Ti, kdož mají Ducha svatého, jsou nesnesitelní sami sobě; tak poznávají svou bídu. Pyšní jsou odloučení od Ducha svatého.

Oko lidské nevidí mimo tento život, tak jako mé oko nevidí, co je za zdí, jsou-li zavřeny chrámové dveře. Oko křesťana vidí ve věčnosti; proto ten, kdo se dá vésti Duchem svatým, nepohlíží na svět, tak jako svět nepohlíží na Boha. Jde tedy o to, abychom věděli, kdo nás vede. Není-li to Duch svatý, je nepodstatné a za nic nestojí vše, co konáme.

Duše, jež má Ducha svatého, nikdy se neunavuje přítomností Boží; z jejího srdce vychází neustálý dech lásky. Čas určený k modlitbě zdá se duši, v níž působí Duch svatý, vždy krátkým; její srdce možno přirovnati k hroznu, jenž je právě v lisu.

Je to Duch svatý, jenž diktuje spravedlivým svaté myšlenky, a bez něho každý žár uhasíná; proto jakmile zpozorujeme, že nejsme již zahříváni láskou Boží, musíme vykonati k němu novenu, aby zase sestoupil v nás.

Kdybychom se tázali zavržených: Proč jste v pekle?

Odpověděli by: Protože jsme odporovali Duchu svatému. A kdybychom se tázali svatých: Proč jste v nebi? Odpověděli by: Protože jsme naslouchali Duchu svatému . . . Přijdou-li nám dobré myšlenky, je to Duch sv., jenž je vnuká. — Každého rána musíme říci: „Můj Bože, pošli mi svého Ducha, aby mně dal poznati, co jsem já a co jsi ty.“ Sv. Jan Vianney.

Žeň.

Z duchovního života.

Nemalou radostí mne naplnilo vyjítí biografie *Saint Jean de la Croix*, jejímž autorem je *P. Bruno J. M.*, karmelitán. Historik a člen řádu, kterému sv. Jan dal nový život. Zachytiti vnitřní rozvoj mistra katolické mystiky a vylíčiti ho, že jej téměř vidíte v celé obrovitosti prostoty a lásky k Bohu, a přece se vyhnouti všemu, co by zatížilo dílo — podařilo se P. Brunovi. Proto patří jeho spis mezi nejdokonalejší a bez něho nebude studium a důkladné poznání sv. Jana z Kříže možné, má-li býti na výši. (Vyd. Plon, Paris; stran 482.) S. B.

Dobře bude také zde vzpomenout německého překladu životopisu sv. Karla Borromejského od *Léonce Celier*. Spis poctěný Akademií patří mezi nejlepší ze sbírky „*Les Saints*“ a plně vystihuje svatou osobnost velkého kardinála, který i u nás má hojně ctitelů. Proto bude jistě mnohým čtenářům, zvláště kněžím, vítán i německý překlad v pečlivé výpravě (L. Celier: *Der heilige Karl Borromäus*; Paulinus-Druckerei, Trier; 1929, stran 180, cena 3 [4.50] Mk).

Poměrně málo je u nás znám duchovní spisovatel XIX. stol. F. W. Faber, londýnský oratorián. Český spisek „O dobrotě“ je jen obrázečkem jeho pochopení nadpřirozené povahy všech věcí a všeho dění. Hrabě Preysing dává německé literatuře celé Faberovo dílo; jedním z největších spisů je právě vydané „*Schöpfer und Geschöpf*“ (Habbel, Regensburg; 1930, str. 436, cena ? Mk).

Láska Boží ve stvoření světa a lidí a naše láska k Bohu za jeho nesmírnou lásku i po pádu člověčenstva — předmět, v němž se vylévá v pravém slova smyslu duch Fabrův před majestátem Boží moci a lásky. To třeba čísti a promeditovati a často se k takové knize vrátíme! Čtěte!

JEAN JOSEPH SURIN, *Les fondements de la vie spirituelle*, tirés de l'Imitation de Jésus-Christ. (Editions Spes, Paris V., Rue Soufflot 17.) Str. 332, cena 15 fr. — Surin je z klasiků duchovních, pročez netřeba jej doporučovati. Toto dílo pojednává o základech duchovního života (pokora, zapominání na sebe, život v Kristu

atd.) v 50 kapitolách, v nichž je probráno celkem 123 témat způsobem velmi přehledným, prozrazujícím, že vše je autorem prožito.

— es —

P. AUGUSTIN SCHERZER O. P.: *Das Priesterproblem*. Str. 48, cena 8 Kč. — Spisovatel s delikátností sobě vlastní probírá ve svém dílku stručně katolický pojem kněžství a poměr věřících ke knězi. Velmi vhodná a zdravá četba a pro kněze připravené myšlenky ku přednášce nebo kázání.

Kosmova Kronika česká. (Nakladatelství Melantrich, Praha 1930, str. 206, in 40.) Vedle nového vydání spisů Tómy ze Štítného jeden z největších posledních kulturních činů. Úprava nejskvělejší, pietní, ukazuje na velkou lásku vydavatele k českým dějinám. Byl jsem prostě okouzlen novým vydáním slavné Kosmovy kroniky. A což teprve, když se do ní větete! Jaká lahoda slohu, jak chuť domácího chleba. A ty historie. Srší životem, hoří pravdou. Český starověk se otvírá před užaslým zrakem. Tato kniha by se měla opravdu státi knihou rodinnou. Místo všelijakých alb a parvenuovských obrázkových knih tato kniha by měla ležeti v salonech bohatých. Škoda, že úprava a proto i cena ji odnímají chudému. Duše české posilní se hrdostí a radostí při četbě této dobré a dobrodějné knihy. Překlad Hrdinův zachovává všude vědomě půvab a ryzost středověké latinské dikce. Svolinský, který knihu upravil a vyzdobil, zaslouží si upřímné vděčnosti. Pro nás pak má mimo to ten význam Kosmova kronika, že líčí krásně přerod národa od modly ke Kristu. Jsme tu u kořene národa a od četby vstaneme s přesvědčením, že jen zde pulsuje dodnes jeho míza naděje.

— Braitó —

Z různých polí.

P. NICOLAUS CONCETTI O. S. A.: *S. Augustini vita*. Tolentino, Tipografia F. Filelfo, 1930, str. 589, velkého form. L. 30. Monumentální dílo o sv. Augustinu, jež bude pramenem pro všechny, kdož se budou zabývat světcem hyponským. Autor čerpal především z děl světce samého, jehož ovládá dokonale, jak možno vidět z každé stránky. Zabývá se méně Augustinem hříšníkem na rozdíl od mnohých životopisců, zato však dává vyniknout svatosti, moudrosti velkého biskupa. Štěstí, že kniha vyšla před knižkou Papiniho, proti němuž je autor dosti zaujat. Je aspoň prosta neužitečných polemik, jež by jí jistě neprospěly. Vřele doporučuji všem, zvláště odborníkům.

D. BASSI, *Il Pensiero di S. Agostino*. (Passi scelti e coordinati.) Fr. Ferrari, Via dei Cestari 2, Roma — 1929, str. 279, cena 10 l. Je jisté, že dnes se neodváží každý sáhnout po foliantech sv. Aug. Je nám tedy tím vítanější taková antologie, dávající nahlédnout do hlubokého myšlení světce. Poměr mezi člověkem a Bohem, život, milosti, ctnosti, problém dobra a zla, krása církve, toť obsah nádherných meditací. Výborná rozjímavá kniha.

R. D.

L. BERTRAND, *S. Agostino, Soc. Editr. „Vita e Pensiero“*, Milano, Piazza Ambrogio 9. — cena 10 l. Kniha Bertrandova je dosti

známá i u nás v překladu vydaném Kuncířem. Je to rozhodně jeden z nejkrásnějších životů, jaké byly v poslední době vydány. Její předností je důkladné a podrobné studium doby, prostředí, v němž žil světec.

BONIFETTI, *Diario spirituale del B. G. Bosco*, tamtéž 1930. — str. 190, cena 3-50 l. — Proč máme tak rádi slova světců, i když jsou sebestopší? Je v nich jakási síla, která jim dodává účinnosti, vlivu na naši vůli, je v nich cosi z oné rajske řeči, abych užil slov Durýchovy teorie. Čtete a znovu čtete. Je to život. R. D.

DEML JAKUB: *Šlépěje XIII. a XIV.* (Pavla Kytlicová, Tasov.) Bouři nelibostí vyvolala konfiskace XIII. Šlépějí. Že urazil Židy a p. presidenta. A zatím Deml jen upozorňuje národ na nebezpečí, aby se nedal sám sobě odcizit těm, kteří jsou nám cizí. A ohledně p. presidenta? Jedno připomeňme konfiskujícím: Když se dnes stále katolíkům otloukají o hlavu skutečné či domnělé výroky Masaryka filosofa a profesora, mohou katolíci k tomu mlčet? Neurážíme presidenta, bráníme se jen oproti jeho slovům, jichž se proti nám užívá. Zákon na ochranu republiky ať nejprve též zakáže jakkoliv operovati presidenty proti katolíkům a pak bude zákon iníti plný smysl a oprávnění. Takhle jest neúplný, jest tvrdý pro nás.

A vedle toho, co krásy snesl Deml do obojích Šlépějí. Deml všimá si každého hlasu na svých cestách. Vše mu dovede něco říci. Celý život současný, jenž zaléhá pročištěn do jeho tasovské samoty, odráží se v jeho Šlépějích. Ze všeho dovede vytěžit, všem dovede ukázati, kam co vede. XIII. a XIV. Šlépěje obsahují mimo to cenné doklady ohl. básníka Otokara Březiny. Každý svazek, jenž překoná každou honosnou a prázdnou bibliofilii, stojí 30 Kč.

— Braito —

CIVRIEU COMMANDANT DE: *L'épopée algérienne — Les Francoeur* (Spes, Paris) 1930, stran 226, cena 11 frs. Autor obratně spojil děje dobytí Alžíru Francií, dobytí vojenského; hospodářského: z části kulturního s rodem Francoerů. Ušlechtilé buzení citu vlasteneckého zjemňovaného věrou předků je cílem spisu, ale přece nelze říci „tendenční“. Určeno mládeži. JfP

HATZFELD, *Sant' Agostino*, Desclée, Roma, Piazza Grazioli 1929, str. 170, cena 6 l. Část první: život. Část druhá: nauka. Část první: informativní, stručná, pěkná. Část druhá — což je přirozeno, uvážíme-li malou knihu — neúplná, v otázce o poměru svobody lidské k milosti jasná. Může působit mnoho dobrého. R. D.

HERWIG: *Fluchtversuche*. (Kösel & Pustet, München) 1930, 80, str. 347, váz. Mk. 8. — V tomto nejnovějším románu předvádí Herwig duševní stav lidí zubožených neřestmi a slabostmi, utíkajících před svým vlastním osudem, před sebou samými. Nedovedou se pozvednouti ze své sociální bídě k vyšším ideálům, ukájení svých touh jest jim vším. — V tomto románu ukázal opět spisovatel, jak hluboko psychologicky vnikl do duše moderní společnosti velkoměstské a jak jí lze pomoci láskou z víry plynoucí. K. F.

KINZIG JOSEF: *Apoštol Indiánů P. Petr J. de Smet S. J.* (Dědictví svatojanské, Praha) 1930, stran 160. Vzpomíná pečlivý pře-

kladatel na zájem mládeže a konečně i dospělých o literaturu, o cizinu, o dobrodružství. Správně. O životopisu P. Smeta jsme již jednou referovali (franc. orig.), proto zvláště nerozbíráme. Dejte přece do rukou mládeže tuto knihu, nahraďte jí jiné knihy a duši přimějte k vyšším vznětům, k mravnímu zdokonalení. Vždyť především mládeži věnuje překladatel své srdce. S. B.

LOFFLER PHILIPP S. J., *Exerzitien für Ordensleute.* (Marianischer Verlag, Innsbruck.) Str. VII + 310, cena 4 z. m. — R. 1902 zemřelý P. Löffler patřil k nejlepším duchovním řečníkům. Tyto exercicie vedou po vrcholcích řeholních ideálů, k úplnému odevzdání Bohu v lásce k oběti a sebezapírání. Celkem se drží ducha exercicií sv. Ignáce, ale volba a zpracování témat je nevšední originality. Kdo jich užije, nezklame se ve svém očekávání užitečné změny v duchovních cvičeních. — es —

Die Religion in Geschichte und Gegenwart. Verlag von J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen: Lief. 75-76. Mystik-Niederlande. — Obsahuje obvykle věcné a důkladné studie o protestantské mystice, mytu a mytologii, (podle racionalistických směrnic ovšem i v bibli) následování Krista, nábožensky zajímavá hesla v souvislosti s přírodou, novoplatonismu atd. — es —

Die Religion in Geschichte und Gegenwart. J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen. Lief. 77-78. Niederlande-Optino. — Zajímavý, na vyšší badání stojící článek o smyslu a vlivu Nietzschy na dnešek. Zjevení v dějinách náboženství, přehledný a opatrný článek o okultismu, monografie o oběti, v níž však (III. 4. b) jest politováníhodná nesprávnost, na jaké nejsme zvyklí v této encyklopedii, že totiž podle katolické nauky Kristus při oběti mše svaté prožívá znova oddělení těla a krve. — es —

RUŽICKÁ HYNEK CH. *Živé kameny.* (Birnbau, Brtnice) 1930, stran 46, cena 8 Kč. Knižní prvotiny slibného katol. básníka. V osobních, sociálních a náladových básních je mnoho básnického posvěcení a také posvěcení víry. Nevtrácí se, neútočí, ale mluví v duši zalehnou zvonivé verše. Setrvat na cestě k výši. Vřele doporučujeme přátelům mladých básníků — katolíkům; ujměte se jich a nenechte je hynout v nevěstivosti, v neuznání. „Ten národ — i lid — ještě nezahynul . . .!“ — a. —

SCHILGEN HARDY T. J. *Ty a on.* (Birnbau, Brtnice) 1930, str. 231, 15 Kč. Neměli jsme dosud pro dívky obsírnějšího dobrého spisu o pohlavním problému. Proto dobře učinil Birnbau, když dřívější spis Schilgenův „Ty a ona“ doplnil pečlivě vypraveným a cenou přístupným dílem pro dívky „Ty a on“. Dva protějšky, o jejichž výchovné a praktické ceně není třeba psát. Těžko si představit knihovnu vychovatele a vůdce mládeže, v níž by tyto spisy nebyly. Dejte čísti dospívajícím, zachráníte mnohou duši před rozvratem. — jf —

LUDWIG EMIL: *Lincoln.* (E. Rowohlt, Berlin W 50), 1930, str. 580, cena 12 (16) Mk. Talent Ludwigův je znám a nemohla mu uniknout osobnost velikého státníka a člověka srdce pevného i dobrého — Abrahama Lincolna. Barvitě líčení osoby a doby, lidí i událostí dob osvobození, míním více mravního než jen politic-

kého. Otážete se, četli-li jste román nebo pravdivé věci. Cena je dosti vysoká (na naši měnu), ale kniha má větší cenu. Budou s povděkem čísti vychovatelé a milovníci dějinné četby. Opravdu zasluhuje pozornosti. A zvláště bych radil politicky a veřejně činným – pro spravedlivé lidství a pro pravou demokracii.

– f –

ARTHUR TITIUS: *Natur und Gott*. 2. přepracov. vydání, Liefer. 1. 2. (Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen.) Str. 320, cena 8,80 RM. – Dílo má vedlejší titul: Pokus dorozumění mezi přírodními vědami a theologií. Ovšem theologií protestantskou, zabarvenou moderními filosofickými směry, odvislými od přírodních teorií materialistických. V úvodu se praví: „Kantova filosofie, ať se již zaujímá jakékoli stanovisko k jejím výsledkům, i dnes poskytuje nejbezpečnějších orientačních hledisek; ona může stavěti na bohatých výsledcích přírodních věd, spojených se jménem Newtonovým a Leibnitzovým a zároveň na výsledcích theologické práce, jež přes období orthodoxy nutká dále k dorozumění s autonomním myšlením.“ Tím je naznačen směr díla i poměr katolika k němu. Čeho chce autor pro protestantskou theologii dosáhnouti, že „podle rozhodnutí Kantova víra a věda leží na zcela různých polích . . . vědě se ponechává smyslům přístupná příčinná souvislost světa, bez jakékoliv omezující podmínky, víře pak říše ideí v praktickém zaostření k jednání podle rozumových cílů“ (str. 7) – to pro nás není ve svém správném jádru nic nového, ovšem ale velmi nejasné je to pro nás a velmi neúplné. Vždyť odsunutím na různá pole není ještě odstraněna protivnost, existuje-li. Protivnost se odstraní teprve tehdy, ukáže-li se vnitřní souvislost, původ z jediného pramene u obojího. Na to však Kantova filosofie nestačí. Historicky zajímavé jsou ovšem kapitoly tohoto díla, třebaže zase s katolického stanoviska nelze souhlasiti s každým výkladem, jak je ostatně patrné ze začáteční poznámky o směru celého díla. Odborníkům ve srovnávací náboženské vědě prokáže toto dílo veliké služby zpracováním obrovské literatury.

– es –

HANDBUCH DER PHILOSOPHIE, 28. Lieferung, *Erziehungsphilosophie* (Teil I.), 29. Lieferung, *Erziehungsphilosophie* (Teil II.), von Prof. Dr. Krieck, Frankfurt a. M. (Abtlg. III, Beisatz G.) Verlag von R. Oldenbourg, München. Klade se tu pokus nového systému výchovy. Základy si staví v dějinném vývoji lidského ducha, počínaje od řecké filosofie, kterou zachycuje do několika proposic, a tím je ovšem skresluje. Nový systém musí býti „čistou vědou“, jako ostatní vědy a v tom se přidružuje k antickému pojetí o filosofii celku (poměr jednotlivce k celku je poměr podřadnosti), a zároveň ale je odklonem od řecké konstruktivistické filosofie toho „co má býti“. Pedagogika je funkcí celku a lidské společnosti a v tomto poměru má býti zkoumána.

— Vládne v tomto směru názor, že všechen ideální svět je čistě konstruktivistický, nemá zřetele na skutečnost. Tedy v hlubinách tkví kantismus. Snaha učiniti pedagogiku čistou vědou s tímto přesvědčením je nemožná, poněvadž ztrácí měřítko, kterým by bylo mož-

no měřiti všechny postupy a metody ve výchově. Nesprávné základy pak znemožňují správné výsledky, byť byl materiál knihy velmi přesný a rozsáhlý.

Dr. H.

WALZ ANGELUS M., O. P.: *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum* (Roma, Herder) 1930, stran 664, cena 60/72 lir. Dlouho jsme neměli nových dějin dominikánského řádu. P. Waly, archivář, podjal se obtížné práce, probadal archivy, zjistil všechny prameny a přičinil se vtěsnati na několik set stran dílo staletí; je spravedliv ke všem, všímá si veškeré činnosti řádu, pokud rozsah díla dovoluje. Postačí k důkladnému poučení o řádu a bude nepostradatelné pro historiky.

Jfp.

VERDAGUER JACINTO: *Eucharistie* (ČAT, Praha) 1930, str. 228. Za mnoho jsme povinni P. Bouškovi, neboť mnoho nám dal svými překlady básnických děl Verdagueroých. Láska k Eucharistii rozezpívá duši zpěvankami dětské prostoty, pohne k hluboké meditaci průzor básnickovy duše do krajů nadsmyslna. Eucharistické modlitby básníka – kněze – věřícího člověka – dítěte Božího.

S. B.

BENEDETTI, *I soldati di Cristo*. Casa editr. P. Maglione, Roma, Via Duc Macelli 88., 1930, str. 230, cena 7 l. Cena knihy, obsahující 20 pěkných ilustrací ze života misionářského, je opravdu velmi laciná. Poví vám o národech, v nichž pracují hrdinové víry, misionáři, o jejich obtížích, vzbudí ve vás lásku k dílu misionářskému. Je velmi dobrou příručkou pro ty, kdo chtějí přednášet o misiích.

P. FRANCESCO O. SS. T. *La divozione alla SS. Trinita. Týž: La divozione allo S. Spirito*. Roma, Coll. Intern. di s. Crisogono, Via del Re, 2. – 1930. Dvě knížky, jež zasluhují povšimnutí. Nejsou velké (158, 104 str., cena každé 5 l), ale hluboké, třebaže jsou určeny širšímu kruhu čtenářů. Dnes, kdy se zapomíná na podstatný předmět naší zbožnosti, nejsv. Trojici, Ducha svatého, dárce všech milostí, přichází velmi vhod tyto studie, hodnotné meditace a návod k nejčirkevnější formě zbožnosti.

R. D.

I Catechismi del S. Curato d'Ars, Libr. Editr. Fiorentina, Firenze (3), 1930, str. 200, cena 7 l. Poslední kniha sbírky I libri della fede, řízené Papinim, jež obsahuje pravé perly katolické náboženské literatury. Je opravdu podivné, že v krátké době vydáno v této sbírce 44 svazků nejlepších knih. Přítomná kniha vyniká právě tak velkou hloubkou, jak prostotou a nelze ji dosti doporučit.

R. D.

FOERSTL DR. J. N. *Jungmädchenführung*. (Habel, Regensburg) 1930, stran 144, cena 2.50 (3.50) Mk. Malá kniha, ale velice cenná pro vychovatele a vůdce dívčího dorostu. „Příručka“, o duši dívky, kam zaměřiti výchovu, úkol spolku v životě děvčete. Málo podobných knih jsem dosud měl v rukou, tak stručných a přece pronikavých a důkladných. Nejvýš vhodné pro duchovní a pracovníky mezi ženskou mládeží vůbec. Tam dojde hojného rozšíření.

-i-

JACQUES MARITAIN: *Antimodern*. (Dr. Benno Filser Verlag G. M. B. H. Augsburg. Německá veřejnost překládá francouzského

filosofa Maritaina, který zkoumá v přítomném díle ve světle tomistické filosofie vše, co bylo řečeno ve filosofii nebo ve vědách. Kniha je vlastně úvodem do dnešní tomistické nálady francouzské. Maritain je dosti silný ve své geniálnosti, aby postavil aristotelsko-tomistickou nauku o poznání, o rozumu v moderní době a dospěl k úspěchům. Mluví tam jako všude jinde z Maritaina radost z pravdy, která je největší a hlavní částí filosofie.

— ab —

NISSON CLAUDE: *La conquête du Mont-Blanc*. (Spes, Paris) 1930, stran 216, cena 11 frs. Dějiny snažení lidí dobytí nejvyšší alpské hory Mont Blancu — dějiny plné projevů síly lidské vůle a obětavosti a nadšení pro vítězství ducha. Zaklepe v srdci projev vděčno-ti Panně: posvěcení její sochy na výši 3 1/2 tisíce metrů; bylo zač děkovat. Pro studenty velice vhodné, rovněž milovníkům hor bude kniha milá.

— jfp —

PIERAMI, *Vita del Servo di Dio, Pio X.* — Marieti, Torino, str. 210, cena 5 l. — O hodnotě knihy nejlépe mluví její překlady — dosud franc., španělský, německý, anglický — a její brzké rozšíření. Pius X., bojovník proti modernismu, obnovitel theologie, liturgie, Pius X. světec — to jsou kapitoly, které dovedou nadchnout. (Nemohli bychom mít také český překlad?)

EL SEGRETO ADMIRABLE DEL S. ROSARIO, *Por el B. L. Grignon*. — Tipogr. catol. Casals, Caspe, 108 — Apartado 776, Barcelona, 1929, str. 208. Bylo-li kdy co krásného napsáno o růženci, je to tato knížka apoštola P. Marie a růžence, blahoslaveného Grigniona. Nezaráží nás ani zřejmě legendární zprávy v knize uvedené, protože vidíme, s jakou láskou a hlubokou věrou mluví světec o té, kterou tak miloval.

A. ZECCA, *Ars e il suo Curato*. Società editr. intern. Corso Reg. Mergherita 174 Torino, stran 810, cena 30 lir. — Rozhodně jedna z nejkrásnějších knih, jaké byly napsány o arském faráři, Janu Vianneyi. Není to pouhý životopis, nýbrž studium všeho, co se týkalo svätce; kniha básnická, plná života. Láska autora k svätci je zřejmá z každé stránky a ta právě mu dala napsat knihu prožitou, vroucí. Poněvadž to, co znamenal sv. Jan pro Ars, by měl znamenat každý duch, správce pro svou osadu, proto je tato kniha tak důležitá, tak aktuální. Doporučuji.

R. D.

Dej nám svou sílu!

(Kurs o darech Ducha sv. 7.)

Kolikráte dere se nám na rty slovo: „Ten život je těžký!“ Dokud jsme mladí a dokud jdeme kvetoucími lučinami, ani se nám to nezdá pravdou, když to slyšíme a považujeme to za frázi starých, za frázi, která má omluviti a zastrčiti zpohodlnění neb lenost nebo stárnutí. Ale čím dál tím více cítíme, že život je věc velmi těžká a velmi vážná. Právě pro tolik obtíží, překážek a nebezpečí, kterými se musíme proplétati. Ustavičně abychom byli na pozoru, abychom stále odráželi útoky. Vždy, každého okamžiku rostou obtíže a nové povstávají. Peklo zápasí o naši duši, naše porušená lidská přirozenost sama touží po tom, aby měla jaksi pokoj od Boha a od ctnosti, věci tohoto světa se duši na první pohled tak často více líbí než věci Boží.

A přece nutno vydržeti a přece nutno statečně jíti dále; jíti tak dlouho, jak Bůh bude chtíti, stále, vytrvale a statečně jíti.

Někdy k okamžitému hrdinství se člověk lehko dá pohnouti, ale stále, vytrvale, denně, ustavičně jíti a ustavičně bráti na sebe kříž, denně, jak praví Kristus Pán v evangeliu, to právě jest pro nás těžké a to podle svatého Tomáše (2. 2. q. 70.) přesahuje naše síly. Jíti denní všední vyšlapanou cestičkou, cestičkou bez slávy a nádhery, bez okázalosti, bez pochvaly, bez uznání, to je těžké. Toť vojna posiční, toť válka zákopová bez zvláštních pohybů, bez viditelných úspěchů.

Boj v duchovním životě. Stále se stejnými chybami, stále o stejné zápasiti ctnosti. Ustavičně se nám zdá, že stojíme, že nečiníme pokroků, že je to všechno marné, že je to všechno jen bláhovostí, že duchovní život jest titěrností a hračkou, že jest výmyslem několika spisovatelů nábožných knížek. A přece si zase jen říci, že všem bylo řečeno, buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest a že ten jen, který vydrží do konce, bude spasen, to zase nás strhuje na cestu

Boží, zase znovu, denně znovu začínati. V tom totiž jest obtíž duchovního života: stále býti začátečníkem, stále dovésti býti začátečníkem, nedáti se tím mást, nemalomyslněti, neklesati!

Vydržíme lidskou silou mnoho, mnoho vydržíme též vlitou ctností statečnosti, ale dovésti stále bojovati, nikdy se nedati unaviti, dobojovati vítězně boj s tolika odpůrci, to není v naší síle. Tu se musíme obrátiti o sílu vyšší. Touto pak silou jest právě Dar síly.

Dar síly. To není již naše síla, to již není naše statečnost, nýbrž Bůh sám ve své nekonečné dobrotě nám propůjčuje takřka svou sílu, to jeho sílu oblékáme, jak praví krásně sv. Tomáš, to jeho silou bojujeme, to on bojuje za nás. Zde pak platí slova: Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?

Síla Boží! Síla naše stačí nám k tomu, abychom dovedli snášeti určité obtíže, mnoho obtíží a bojů, ale dar síly nás vede, abychom všechna nebezpečí a všechny překážky překonali vítězně a silně.

Dar síly totiž jest opření se o Boha, jest dokonalé spočinutí na Bohu, jest prožití a uvědomení si jeho síly a moci. „Quis ut Deus?“ Kdo jako Bůh? volá ten, kdo ví, co má v Bohu, kdo se nespolehá na sílu svou. Proto nám dává dar síly nemírnou důvěru. Nebojujeme sami, nejedeme sami. Pán nechce, abychom šli sami, nýbrž chce jíti s námi, chce s námi bojovat. Proto, co by nás mohlo děsiti, co by nás ještě mohlo překvapiti? Nic nás nemůže odtrhnouti od Boha, nic nás nemůže zbaviti jeho lásky, jestliže on nás drží. A on drží tak dlouho své děti, dokud se ho děti samy nespustí.

Dar důvěry jest tento dar. Proto tohoto daru nutně potřebují všichni, kteří chtějí podniknouti velké věci. Tu vidíme jejich zázračnou sílu, tajemství jejich úspěchu. Vědí, že nic je nemůže zarazit, nic že nemůže díla Božího ztroskotati. Před lidmi zdá se, že vše je marné, že podnikají šílené věci, že tolik lidí již na onom či jiném podniku si své síly vyplýtvalo, ale oni přece jdou a jdou zkusiti podnik ten třeba po tisícáté, protože vědí, že je to vůle Boží, a že vůle jeho přece jen musí zvítěziti. Zvláštní, věru nepřemožitelná jest

tato důvěra v Boha, protože prýští z daru síly, který dává nám sílu Boží. Kdo žije tímto darem, ví, jest přesvědčen, že v něm jest jiná síla, než síla lidská, cítí v sobě sílu nadlidskou a proto v síle této všechno posuzuje, proto jde v této síle.

Dar apoštolů, vůdců, hrdinů. Neodměřují již svých sil, neohlízejí se na to, jak jiní dělají, nedbají, co jiní tomu řeknou. Protože vidí, že jednají dobře a že jediné tak dobře jednají, jdou za svým cílem i když všichni se jich zříkají a na ně jako na blázny poukazují.

Silní v Bohu bývají již ode dávna rádi blázny nazývání. To proto, že se neřídí moudrostí a vypočítavostí tohoto světa, nýbrž že, majíce jinou sílu a jiné očekávání, protože důvěry v Boha, mají svůj svět a svou moudrost!

Svatí dovedou býti silnými tam, kde jsou poráženi. Věčná záhada pokory svatých, velkých duší. Oni vítězí, tím právě, že jsou poráženi. Jejich nepřátelé, ti, kteří jdou ve stopách světa, již myslí, že je zničili, že jim překazili na věky bláznovství, ale právě to bylo poslední, co ještě bylo nutné k vítězství. Kristovo vítězství přes kříž a smrt se stále ještě opakuje. Jen dar síly dá toto umění vítěziti porážkou, vítěziti naprostou pokorou. Uměti všechno obětovati, všechno dáti, všechno opustiti i to, co je nám nejmilejší, totiž dílo své, aby právě toto dílo mohlo vzkvétat. Známe jeden případ: Chudá učitelka založila sirotčinec. Žil, živil. Učitelka vstupuje do kláštera sester, které právě onen sirotčinec převzaly. V zájmu velmi pochopitelné kázně a klášterního ducha učitelka ta nikdy se nestává vedoucí svého sirotčince. Sirotčinec dále žije a vzkvétá. Zcela určitě pro tuto obět, obět velkou a bolestnou. A až Bůh požádal obět nejvyšší, totiž života, pak teprve ústav ten povstává k největším svého druhu. Ty případy jsou nescíslné.

Ti, kteří stojí v čele velkým věcem, na kterých mnoho a mnoho závisí, musejí prositi o život tohoto daru síly, aby dovedli obětovati, aby dovedli rozuměti i porážce a ztroskotání. Sv. Josef Kalasanský až po zdánlivém ztroskotání svého díla dočkal se upevnění

svého piaristického řádu. Sv. Dominik tím, že svých 12 učedníků bez kontroly, bez velkých možností společenosti se sebou, podle Božího přání rozeslal, jen tím dosáhl svého velkého díla, třebaže kolem něho to bylo bláznovstvím, třebaže mu všichni předpovídali, že těch 12 se mu již nikdy ze světa šířého nesejde.

Dar síly pro apoštoly, pro kněze, pro ty, které Pán postavil, aby byli strážní na Sionu. Věděti, kdo za námi stojí a pak nedati se ničím otrávit, ani znechutiti, ani odstrasiti a i kdyby všichni byli proti nám, i kdyby vůbec nikdo neměl pro naše dílo, jež považujeme za naprosto nutné, pochopení, zůstatí na místě a jíti tak dlouho, jak si toho Bůh bude přát.

Bůh nám nabízí sílu, která zahání naši slabost. Pak dovede člověk státí jako skála, na místě tvrdém, opuštěném, na místě, před nímž všichni jinak prchají. Silou Boží dovedeme se vyřítiti jako lev proti těm, kteří jsou škůdci duší, třebaže za to nás stihne hněv mocných, těch, kteří moc majíce chrání špatnost, lež a polovičatost. Pak nám nic není těžké a nemožné, pak v síle Boží všechno dokážeme. Tak vykládá sv. Tomáš (III Sent. dist. 34. q. 3 a. 1.) místo: „V Bohu svém překročím hradbu“. „Omne quod posset humanae infirmitati obviare hoc enim nomine muri intelligitur.“ Všechno, co by se mohlo postaviti v cestu lidské slabosti, můžeme rozuměti onou hradbou. A toto všechno, nechť jakkoliv se proti nám staví v cestě k Bohu a v práci pro duše a pro Boha, to všechno v Boží síle překročíme, to všechno Boží silou překonáme.

A konečně potřebujeme dar síly pro oběti nejtěžší, pro oběti toho, co je nám nejdražší, pro oběť našich největších lásek, pro oběť života. Ovšem, i lidé bez Boha dovedou obětovati i život, ale záleží na tom, jak se obětuje. Obětovati klidně, obětovati v důvěře, obětovati krásně bez spílání, s láskou na rtech, pro věčné cíle, to dovede dáti jen dar síly. Tento dar vedl Abrahama, že obětoval tak klidně svého syna Izáka, tento dar síly vedl mučedníky, že opravdu vesele šli na smrt, že šli jako apoštolové radující se od soudu, že byli hodni učiněni trpěti pohanu pro jméno Kristovo.

Proto tak malý jest náš užitek v našich pracích, proto tak často odstupujeme v překážkách, proto se nám nedaří vytrvati na místě, proto nás unavuje duchovní život, proto nás unavuje život i denní, protože se příliš spoléháme na síly své, protože příliš chceme jen sami všechno učiniti, protože nepracujeme sočima upřenýma do nebes, protože nevidíme silou Boží, tedy již předem v budoucnosti.

Dejme se věsti darem síly, prosme, ať Bůh nás naučí žítí jím a podle něho a z něho, obracejme se v těžkostech svých k tomuto daru, abychom dovedli státi, abychom dovedli jíti, abychom dovedli milovati Boha silně, statečně a vytrvale, abychom jej dovedli milovati a jemu sloužiti i v denním životě i v tom únavném životě stále se opakujícím, abychom dovedli při něm vytrvati, když ochladne láska mnohých, když nám nebude rozuměno, když nám nikdo z lidí nepomůže, abychom dovedli z lásky k němu přinést i největší oběti, kdyby toho jeho svatá vůle si vyžadovala.

A nepřestaňme se modliti za apoštoly posledních dob, kteří by vyrazili do boje plni síly, plni života z daru Síly, proti: vlažnosti, proti pohodlnosti, proti povrchnosti křesťanů dneška, aby přišlo již království Jeho!

P. Silv. M. Braitó O. P.

Svaté Dětství.

Pozornému rozboru se zjeví, že na všechna scestí strhuje člověka bolest, to jest jakýkoliv nedostatek, ježmuž člověk chce uniknouti nebo nemůže uniknouti. Proto cílem veškeré výchovy a sebevýchovy vlastně je ovládnouti bolest, aby se bez překážky mohla uplatniti tvůrčí a hybná síla života, radost. Vrcholu života dosáhne, kdo tento úkol provede tak důkladně, že se mu bolest stane zdrojem radosti. Tu nám zazáří symbol sv. Terezie Ježíškovy, kříž zakrytý růžemi, jako by z kříže vyrůstaly růže. Je to skutečně odkaz světice, hlavně z posledních dvou let jejího života:

VII. Kříž malých.

Zkušení postavili tyto stupně k vrcholům křesťanského života: odklon od hříchu, pěstování ctností, dary Duchasv., ovoce Duchasv., blaženství. Božský Spasitel a Učitel světa vyhlásil osmero blaženství a poznání snadno, že všech osm vlastně je obsaženo v myšlence: blažen, kdo umí překonati bolest, ona se mu promění v radost. I sv. Pavel prozradil korintským křesťanům: „Budou se velmi rád chlubití svými slabostmi“ (2. Kor. 12, 9). To slovo vždy prozradí hrdiny křesťanského života, sv. Terezii Ježíškovu podle slov jejího životopisce vyznačuje nejvíce ze všech svatých tento „úsměv bolesti“.

Podstatného významu jsou dvě otázky: zda svěťice skutečně trpěla – neboť víme, co všechno člověk dovede nazvat utrpením; zda v utrpení byla skutečně blažena – neboť víme, že mnohý dovede trpět s klidnou tváří, ale v utrpení býti blaženým je výsadou vyvolených.

Dostatečnou odpověď na první otázku by nám mohlo dáti jediné svědectví svěťice: „Má duše poznala mnoho způsobů utrpení . . . Ach, kdyby se objevila muka, která trpím po celý rok, jak byste užasly!“ Víme však více o povaze těchto muk, že to bylo trojí mučednictví zároveň: těla, duše, srdce. Tělo bylo mučeno plicní chorobou s veškerým průvodem této nemoci a zimou, již byla vydána v klášteře na pospas. Mučednictví duše prozrazuje jiný její výrok: „V mé duši jako by stála zed, která se zdvihá až do oblohy, takže nevidím žádné hvězdy.“ Týrána nejhroznějšími pochybnostmi v duši, vidí v duši jen tmu, slyší, jak ta temnota mluví: vše je nadarmo, vše se ti rozbilo, jen jdi dále touto cestou, uvidíš, jak tě všechny naděje zklamou, uvidíš, kam dojdeš.

Dvojitmu mučednictví vydána byla svěťice bez své vůle a přidala třetí z vlastního hrdinného odhodlání. Mučednictví srdce ji stálo přetvořit lásku rodné sestry v lásku podle předpisů rozjímavé řehole. Doznala: „Pán mi dal píti nejeden kalich z přítomnosti mých sester

v klášteře. „Nelze líčiti toto mučednictví tomu, kdo takovou věc neprožil aspoň na cizí zkušenosti podobné nebo opačné. Ten by také pochopil, co to znamená, že nezasvěcený byl by vůbec nepoznal, že má světice v klášteře rodné sestry, protože ani slůvkem ani posunkem jim neprojevila větší lásku, nežli ostatními řeholními sestrám, ač ji k nim poutaly svazky krve, tak hluboce a něžně. – Hloubku a bolest tohoto trojího mučednictví nemohou ovšem vystihnouti stručná slova, jen určitá životní zkušenost a zpytování svědomí vytuší, že tu byla skutečnost mučednictví. Nejenom ve spojení a současnosti této člověka vyčerpávající trojice, nýbrž i v každé její části.

Svůj těžký kříž si světice pokryla růžemi, byla v utrpení skutečně blažena utrpením. Její blaženost nebyla sugesce jakéhosi stoicismu, že utrpení není nic a že ho necítí. Byla křesťanským hrdinstvím, které se usmívá nadpozemským úsměvem, když pozemsky trpí. Napsala o tom: „V mládí jsem trpěla se smutkeni. Dnes však v pokoji a radosti vychutnávám i nejtrpčí plody.“ Od mládí k tomuto úsměvu byla pracná cesta namáhavého úsilí, aby se kříž pokryl růžemi. Proto také milost byla tak plodná, že úsměv rtů se stal skutečným úsměvem duše. Kterou cestou se brala tato práce světice pokrývající kříž růžemi?

Trpěla plánovitě, uvědoměle. Umínala si, že nebude smutnou v utrpení, že při jakémkoli doteku bolesti na tento dotek odpoví úsměvem. „S počátku se mi to nedařilo vždycky, ale nyní v tom mám již zběhlost.“ Úsměv v bolesti, růže na kříži, úsměv šťastné duše v utrpení, byly květy nikoli rozumových úvah, nýbrž květy svaté lásky, spojené se svatým Děťstvím, se svatou malostí. Malost ji zachránila před vzbouřením nad utrpením, jak činí duše, považující se za zkrácenou ve své velikosti a hodnotě, když trpí. Láska jí ukázala, jak je v utrpení blízkou Trpiteli, jenž zaujal celou její duši a celé srdce. Lidská láska dovede v utrpení se usmáti, když trpí pro milovanou bytost. Nejvyšší láska k Nejkrásnějšímu dovede pak tento úsměv učiniti vytrvalým ve všech případech. To je vlastně celé tajemství

divu kříže pod růžemi, úsměvu v bolestech u svaté Terezie Ježíškovy.

Div kříže pod růžemi je odkazem světice pro její malé ve svatém Děťství. Ukazuje cestu k nejvyšším metám v záležitosti, která nás zaměstnává po celý život. Kdo nezná bolesti? Čím lepší duše, tím více trpí. A tím má právě tolik příležitostí duchovnímu vzestupu. Nepostačí nám totiž zásada: Nehřeš, více není třeba. Tu zásadu neřekl božský Mistr nikde. Řekl však důrazně: Následuj mne se svým křížem. Náš Mistr dobře věděl, proč řekl: Vezmi *Kříž* svůj a následuj mne. Neboť to je cesta nejjistější. Snad by se mnohé duši spíše líbilo, kdyby slyšela: Vezmi mnoho dobrých skutků... vezmi útěk před hříchem... vezmi odloučenost... atd. Avšak Moudrost řekla jinak a ukázala jinou cestu ke svaté lásce a ke svatému štěstí. A znajíc člověka, postavila každého na tuto cestu bez jeho vůle.

Dvou věcí je třeba, aby se nám na této cestě kříž pokryl růžemi rozkvětu královny ctností, lásky, a tím aby se nám stal rukou milujícího a milovaného Boha, vyzdvihující vždy výše. Předně je třeba, bychom byli malými. Člověk v utrpení tak rád se dělá velikým. Tak rád klade veliký smutek do tváře, když vypravuje o velikosti svého utrpení, nemůže naléztí dosti slov, ani dosti velikých, aby vyjádřil, jaká muka mu působí osud. Dítka ducha svaté Terezie Ježíškovy však musí býti malými. Dítětem, které v milované ruce a na milovaném srdci je bolestí vychováváno k největší rodové hodnotě.

Potom je třeba lásky. Vlastně při tom, neboť bez lásky se nelze státí malým, když sebeláska sní o velikosti.

Kdo se dostane tak daleko, by mohl se světicí z Lisieux říci v moři bolesti: „Vše zpívá v mé duši jako v duši sv. Cecilie.“ Každý však se může dostat aspoň tam, aby nerozvíril bouři nářku v duši i ven při utrpení, aby se učil mysliti: Dítě malé má bolest, ale ví, že trpí ve tvé náruči, Milovaný Ukřižovaný. Tak i kříž malých duší ve škole sv. Terezie Ježíškovy se bude znenáhla pokrývatí růžemi vždy krásnějšími a milost povede dále.

P. Em. Soukup O. P.

Bezmezná láska.

Jak můžeme milovat bližního,
když nemilujeme nejbližšího v nás!
Duše a Já,
jak jsme si cizí,
jak si nerozumíme,
jak se nenávidíme,
jak společně podléháme smutku i radosti.
Tvář nás zrazuje a my zrazujeme tvář.
Jak jsme úžasně daleko od sebe:
jako nebe od země.
Duše a Já
touží po svém domově, po své vlasti:
Duše po nebi!
Já po zemi!
Vyhnanec z nebe.
Vyhnanec ze země!
Nesmrtelná ve smrtelnosti!
Chráněná věž a zvon!
Musíme stavět sloupy, kamenné, tvrdé sloupy, aby
unesly bezmeznou lásku, když bedra jsou
slabá!
Jak můžeme milovat bližního,
když nemilujeme nejbližšího v nás:
hřešíme!
Bezmezná láska, vznícená pro vzkříšení,
pro spásu obou,
pro spásu všech,
nás vykoupí!
Bezmezná láska vznícená v nás!

František Sytař.

Volání z vyhnanství.

Slova: „K Tobě voláme“ připomínají nám první zvolání samého Boha k Panně Marii před prarodiči, když opouštěli ráj; Bůh musil naše prarodiče vyhnat od Sebe, ale Jeho láska k nám se nemohla zmenšit. Aby nás všechny nemusil vydati ďáblu, předpověděl příští Panny Marie, chotí Ducha svatého a matky božského Syna. K ní tedy volal Bůh, po ní toužil Duch svatý hned na počátku, aby lidi, které stvořil z božské lásky, nemusil odsoudit k smrti věčné. Ji uznal za hodnou, aby byla matkou Spasitele, od ní očekával souhlas, k ní se upírala naděje všech božských Osob, ji Bůh od počátku přijal za královnu všeho stvoření.

Pravíme-li: K Tobě voláme, uznáváme tíni její plnou moc, přijatou od Boha. Nemusíme volati k Bohu; stačí úplně, voláme-li k Panně Marii, která nám může dáti či opatřiti všecko, co nám může dáti Bůh. Pro nás tedy vlastně jest Panna Maria všemohoucí a rozdíl mezi všemohoucností její a všemohoucností Boží jest jen v původu; Bůh ji má ze Sebe, Panna Maria ji má od Boha. Všecko, co dostáváme, dostáváme vlastně skrze ni, jako skrze ni jsme přijali svou spásu, a tak vlastně nedostáváme ničeho, co by neprocházel skrze ni. I dary Ducha svatého máme skrze ni, poněvadž ona jest chotí Ducha svatého a všečen jeho oheň lásky, ze kterého pochází osvětlení, víra a božské ctnosti, patří vlastně jí jako její věno a Ona nám z něho udílí. Jako zaslíbení Boha Otce, milost Ducha svatého a Tělo Spasitelovo prošlo její bytostí a krev Spasitelova prošla její krví, tak skrze ni prochází i milost Boží a jiné božské dary, takže my přicházíme k Bohu jejím prostřednictvím a s její pomocí. Ona jest pro nás krásou Boží, vznešeností Boží a mocí Boží, skrze ni můžeme patřiti na Boha a proto v osmíru blahoslavenství stojí: Blahoslaveni čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.

Voláme pak tehdy, jsme-li v nebezpečí, nouzi a úzkosti. Slova „K Tobě“ jsou položena na první místo a to znamená, že vlastně máme volati jen k ní.

Naše volání pak má být stálé a nepřetržité, horlivé a mocné. Neboť se praví, že voláme jakožto vyhnaní synové Evy, a toto vyhnanství trvá neustále po celý náš život až do smrti. Máme volati, to znamená, že mezi námi a naší Královnou jest určitá vzdálenost; není nám jako vyhnancům tak blízko, abychom bez namáhavého úsilí mohli k ní mluvit; musíme volati, poněvadž kolem nás nablízku není nikoho, kdo by nám mohl pomoci, ke komu bychom mohli jen tiše volati nebo šeptati. Musíme volati, poněvadž naše Královna je nad námi vysoko a náš hlas obyčejný je tuze slabý, aby se k ní povzněl. Jsme totiž přikryti mlhami a temnotami a mlhy zatěžují křídla naší duše, takže duše se nemůže vznést jen pohodlným letem, nýbrž veškerým úsilím. Proto naše volání má být mocné; máme si být vědomi své nouze a nebezpečí. V nebezpečí křičí člověk o pomoc ze všech sil, též v bolesti; pro nás pak vědomí našeho vyhnanství a odloučenosti od rajske vlasti a od rajske Královny má být bolestí největší a nebezpečí, že můžeme pozbyti milosti a naděje, rovněž jest tak velikým nebezpečím, že správná představa o něm by nás naplnila šílenstvím. Proto naše volání mělo by být tak mocné a opravdové jako křik hynoucích, mučených, vražděných, jako volání rodiček, jež se bojí zoufale o život vlastní i o život dítěte.

Silou svého volání ukazujeme i stupeň své úcty k naší Královně; čím výše ji vidíme nad sebou, tím mocněji má k ní volati naše duše; a též stupeň své důvěry tím ukazujeme; voláme-li jen slabě, tu příliš nedůvěřujeme, tu jen zkoušíme; ale máme-li důvěru úplnou, chceme se dovolati; může to být volání nesyřitelné pro lidi, může to být vnitřní modlitba, ale pak toto volání je tím mocnější, čím je vnitřnější. A silou svého volání ukazujeme též stupeň své lásky k naší Královně; tuto lásku nesmíme tlumiti, nýbrž, kdyby to bylo možno, měli bychom jejím hlasem naplniti celý svět.

Připomínáme své vyhnanství, neboť ve vyhnanství jsme v životě časné stále. I když jsme spojeni s Bo-

hem, i když Ho přijímáme v nejsvětější Svátosti, i když cítíme nebe a lásku Boží, i když se nám zdá, že nepotřebujeme jiného nebe než přítomnosti Boží, nesmíme zapomínat, že sice jsme spojeni s Bohem, ale jen jako vyhnaní synové Evy, že přijímáme Boha v nejsvětější Svátosti, ale jen jako vyhnaní synové Evy, a že právě jen v tom stavu a v tom poměru jako vyhnaní synové Evy cítíme nebe lásky Boží a přítomnosti Boží. I když se nám zdá, že takové nebe a taková blaženost by nám úplně stačila na věky věkův, takže bychom ochotně a radostně chtěli snášet věčně všechny lidské bědy časného života s tou podmínkou, že Bůh zde na zemi zůstane s námi a že se již nemusíme obávat, že bychom Ho ztratili, nesmíme zapomínati na to, že máme Boha milovat z celého srdce svého, ze vši duše své a ze vši síly své; to znamená, že máme chtít milovati a poznávati Ho stále dokonaleji a mocněji, stále se Mu přibližovati, býti u Něho v Jeho pravém sídle, kterým jest nebe; a ať je touha tato sebe smělejší a závratnější, láska se ničeho nebojí, nezřiká, neotálí. Nebe, jehož nám Bůh dopřává na zemi, jest omezeno tím, že tu jsme a zůstáváme vyhnanci, i kdyby milosrdenství Boží dalo nám na toto vyhnanství zapomínat a naplňovalo nás štěstím z milosti. My musíme chtít více, my musíme chtít přijíti do vlastního nebe Božího, ne pro jakési sobectví a bažení po podílu na nebeských radostech a slávě, ale z činné a statečné lásky k Bohu, pro Boha samého, poněvadž teprve v nebi Ho budeme moci milovati tak, jak je určeno, aby duše Boha milovala, teprve v nebi se naše láska může státí pravou láskou, a jen proto, abychom tohoto stupně lásky k Bohu dosáhli, musíme chtít přijíti do nebe, a nesmíme se zdržeti při žádné jiné myšlence, neboť každé takové zdržení jest nedůvěrou v lásku a zajisté pochází od úhlavního nepřítele lásky.

Duch svatý nese naše volání k Panně Marii, neboť on sám ji zahaluje a zastíňuje; dává síly naší důvěře a našemu volání.

Praví-li se, že Bůh jest nám blíže než my sami sobě, pak naše Královna jest nám ještě blíže, neboť jest nám

blíže než Bůh. Proto my sami jsme vlastně od sebe ve-
lice daleko; naše myšlenky jsou rozptýleny v daleké
poušti našeho vyhnanství a v nicotách. Proto jen s ná-
mahou se sbíráme, proto s námahou musíme volati
k své Královně, která je nám tak podivně blízko a přece
prokletbu našeho vyhnanství a naší nicotnosti je tak
vysoko nad námi.

Ale ve své nicotnosti se můžeme dovolávat svého
lidského příbuzenství s Pannou Marií. Voláme k ní jako
synové Evy, připomínající jí tím naši i její společnou
pramáti, tu, které byl přislíben její příchod. Připomí-
náme tím, že my jsme jen vyhnaní synové Evy, ona
pak nejčistší, nejkrásnější a nesvětější růže na prutu
lidstva, vyvolená chof Ducha svatého a matka Spasi-
tele, ale přece jen z lidského rodu. Je v tom důvěra
v lásku, tak nesmírnou, jako byla její pokora, v lásku,
která neklame.

Jaroslav Durych.

Sv. Jan Damašský.

Svatým Janem Damašským dosahuje asi bohověda
řecké církve vrcholu vývoje. Veliké spory bohovědné
IV. a V. stol. o nejsv. Trojici a o Kristu byly v jeho době
již odbyty, napětí povolilo, bohoslovci trpělivě slovo
za slovem projednali a vyjádřili učení víry, církevní
sněmy rozhodly s konečnou platností. Bohoslovec
mající všechny tyto složky a dbalý vykonané práce
svých předchůdců se mohl podjati úkolu, aby urovnal
získané poznatky a vytvořil jednotné dílo pro bu-
doucí věky, sumu, souhrn prací pokolení předchozích.
Takové je dílo Jana Damašského.

Narodil se v Damašku, odtud jeho jméno, ke konci
VII. stol., ze staré křesťanské rodiny, která měla za vlá-
dy arabské význačné postavení ve správě města. Při
Janově narození bylo tomu již více než půldruha sto-
letí od chvíle, kdy Omar vztyčil v Damašku odznak
Proroka. A více než sto let od počátku kalifátu Omni-
adů. Je jistě nemálo na podiv, že nejvyspělejší z řec-

kých bohoslovců vyrůstá v samém středu muslimanské moci a je ve veřejném postavení – jako ostatní členové jeho rodiny – ve správě jinak svobodomyslné bludařských dobyvatel.

Zdá se, že nařízení daná r. 726 byzantským císařem Lvem Isaurským proti úctě svatých obrazů zjevila Janovi jeho povolání a ukázala mu jeho bohovědný úkol. V Cařihradě se skutečně starý patriarcha German nadarmo pokoušel odporovati násilí světské moci a hlásati zděděnou víru církve. Zakrátko byl zapuzen se svého stolce a zemřel ve vyhnanství. Hrozby a sliby přiměly ostatní biskupy císařství k mlčení. Kdežto náš bohoslovec Jan byl v arabském území volný ve víře i ve svých činech, naprosto neodvislý na Byzanci a tak mohl daleko povznést hlas apoštolského podání.

První obrana svatých obrazů, kterou záhy sepsal, byla dílem pevným a jasným, dílem zbožností a zdravého smyslu a hned proslavila Janovo jméno. Pod Janovým perem se způsob sporu hned pozvedl, důkazy se čerpají z nejposvátnějších pramenů víry, úryvky z Písma sv. a z Otců se mu šťastně radí pod perem. S pohybem apoštolské svobody vytýká císařovi, že zavádí nové řady a nové články víry. „Není pochyby, že Bůh je neviditelný, nemá ani těla ani hmoty a nemůžeme si jej dostatečně představit. Což však jeho Slovo nevzalo na sebe lidské tělo v lůně blah. Panny Marie? Nebylo pokřtěno v Jordáně? Neučilo zástupy a nezemřelo na kříži? Pravíte, že nízká hmota, dřevo a kov, není hodna zobrazovati tajemství spásy, ale já si vážím téže hmoty a ctím ji, když je na prospěch mé spásy. Nebylo nám vykoupení získáno na dřevě kříže? Nesmyla křestní voda naše hříchy? Není ve chlebě a ve víně Tělo a Krev Krista? V podstatě jsou manichejské bludy příčinou tohoto zavržení svatých obrazů. Předstírá se, že hmota je cosi zlého, výsledek moci zla a temnot; kdežto všechno bylo učiněno a stvořeno od Boha Otce, Syna a Ducha, k jeho slávě a k naší spásy.“

Toto je stručný obsah Janovy odpovědi na císařskou nařízení; dává vytušiti její úspěch. Ostatně, později za ní následovala ještě dvě pojednání, která znovu

a obšírně podávala myšlenky vyložené v prvním pojednání. Můžeme předpokládati, že toto první tak úspěšné a tak šťastné vystoupení na poli bohovědy zjevilo Janovi jeho pravé poslání. Brzy opustil všechno, aby se dal za ním. Zřekl se postavení a vážnosti ve vlasti, zřekl se rodiny a statků a vstoupil jako prostý mnich do kláštera sv. Sávy u Jerusalema. Tam ztrávil ostatek života v modlitbě a ve studiu, v rozjímání o věcech Božích. Umřel pravděpodobně v prosinci r. 749. Z tradice víme, že byl knězem.

Celý život Janův je tedy nyní pro nás obsažen v jeho spisech; jeví se v nich řečníkem, dějepiscem, básníkem, ale hlavně a především bohoslovcem. Jeho stěžejní dílo, nazvané „Prameny poznání“, je knihou krásné a hluboké bohovědy. Nezanedbává filosofie ani dějin, nýbrž lépe než mnohý z dnešních bohoslovců následuje příkladu starých řeckých učitelů: ví velmi dobře, že zdravá bohověda je nemožná bez opory filosofie a dějin. Proto rozděluje své dílo na tři části: první podává základy Aristotelovy dialektiky (učení o správném myšlení), druhá načrtává dějiny bludařství, a třetí, nejdůležitější, je věnována propracování a podání křesťanského učení. Tak pomalu a po částech docházíme k poznání učení víry. Napřed jsou dialektické výměry a pravidla Stagirity; před jednáním o věcech Božích je nezbytně nutno probrati způsoby lidské mluvy, znáti její prameny a postup; stejně je třeba napřed znáti pravidla lidského myšlení, nežli začneme myslet o věcech Božích, znát prvky a základy myšlení, umění učení a spletitých úsudků. Toto jest předmětem první části Janova díla. Obyčejně bývá nazývána „dialektikou“. Není to filosofie v pravém slova smyslu, metafysická synthesis, ale spíše souhrn pravidel pro správné vedení duševních úkonů, opakování a připomínka odtažitých výměrů potřebných vědění bohoslovce.

Po nabytí základních poznatků se musí Učitel církve seznámiti s tím, co podává víra, čísti Písmo sv. a oprávněné výklady, studovati poučky a rozhodnutí nejvyššího učitelského úřadu. Tato pozitivní, jak dnes říkáme,

stránka theologické práce je v Janově díle zastoupena jen dosti stručným přehledem bludařství, přehledem od začátku světa až po byzantskou dobu. Avšak v jiném spise Jan pečlivě sestavil výklad listů sv. Pavla a v něm shromáždil nejvýznačnější úryvky sv. Jana Zlatoústého, Theodoret a sv. Cyrila Alexandrijského. Jiný jeho spis, bohužel z větší části ztracený, jež latínští spisovatelé nazývali „*Sacra Parallela*“, se nejvíce vyznačoval pozitivní snahou Janovou. Sestavil sbírku úryvků biblických a patristických seskupených okolo základních pojmů bohovědných a tyto zase byly urovnány v abecedním pořádku. Takto vytvořil mnich od sv. Sávy jakési snadno přístupné hledadlo, příručku, v níž shromáždil hlavní prameny bohovědné práce, prameny, jež se týkají všech základních pramenů učení. V tomto spise můžeme právem viděti začátek a předzvěst našich moderních bohovědných slovníků; neboť dílo Jana Damašského mělo svým vrstevníkům prokazovati stejné služby, jako nám dnes nynější bohovědné sbírky úryvků. Nebylo by ovšem správné hnáti srovnání až do krajností a je třeba uvážit různé doby a různé způsoby. Ale přece snaha, která vedla Jana při skládání příručky, je zcela stejná jako snaha našich nejlepších a nejmodernějších dějepisců dogmat, kteří se snaží ze svědectví ústního podání zjistiti různá vyjádření, která sloužila za nositele zjevené pravdy.

Jan, vyzbrojený poznatky filosofickými a vybranými texty, mohl se pustiti do části v pravém slova smyslu bohovědné. Činí to s velikou pokorou a s dokonalou skromností, omlouvá se, že se chápe díla nad své síly, ale že je veden jen prospěchem, který z něho může mítí víra. Této hlavní části spisu „*Prameny poznání*“ se dává název „*O pravé víře*“ a dělí se sama na čtyři knihy. První kniha jedná o Bohu; prvně dokazuje Boží jsoucnost pomocí důkazů, které později široce propracovali latínští scholastici, potom o Boží jednotě a o tajemství nejsv. Trojice. Jan sleduje stopy řeckých bohoslovců a stanoví napřed různost tří božských osob, Otce, Syna a Ducha sv., a každou z nich staví do velmi živého světla; nezrozený Otec je pramenem, z něhož

všechno pochází; rodí Syna, jenž se mu ve všem podobá, vyjma toho, že jest zrozen od Otce, je Bohem jako Otec, je jeho dokonalým obrazem. A konečně Duch sv. doplňující soulad božských osob vychází z Otce skrze Syna. Syn pochází z Otce, Duch svatý z Otce skrze Syna a je dokonalým obrazem jednoho i druhého, je Bohem jako Otec i Syn a ve všem se jim podobá. Ač neužívá Jan těch výrazů jako bohověda latinská, nepraví nikdy, že Duch sv. vychází ze Syna (ex Filio), neboť promítá všechno vycházení božských osob do Otce, přece je každému, kdo zblízka studuje jeho učení, zřejmo, že jeho závěry, třeba že se mohou latiníkům zdát velmi zvláštními, zapadají do rámce dokonalé pravověrnosti. Zdá se, že silný důraz na život božských osob mu brání přijati latinský způsob vyjadřování, kterého konečně asi neznal. A latiníci zase naopak možná bázlivější a jemnější, abstraktnější v trojiční bohovědě ztěží pochopí a ocení šířku řeckého ducha.

Druhá kniha pojednává o stvoření andělů a zlých duchů, světa a lidí. Sv. Jan Damašský dokonce přidává základní pojednání o lidských činech, v němž již nacházíme odborné výrazy, které později přijal sv. Tomáš Aquinský a dal jim přesnější a jasnější smysl. Toto pojednání končí pověstnými kapitolami o otázkách předzvědění a předurčení. Zde je ještě sv. Jan Damašský veden řeckými předchůdci; jako oni stanoví napřed svobodnou vůli člověka a její nejvyšší panství nad všemi činy za všech okolností životních. Ale toto panství pochází od Boha, Bůh jí je dal, aby se obrátila k němu. Náš bohoslovec dává lidským činům pěkný úkol, avšak ještě význačněji líčí vstřícnou dobrotivou činnost Boží. Vždyť od Boha pocházejí všechny dobré věci, on nám dává vůli a čin; a podle slov sv. Pavla uváděných sv. Janem, Bůh ve své dobrotě volá všechny lidi ke spáse a dává jim prostředky, aby jí dosáhli. Je to cíl jeho dobrotivé vůle, jeho přední a nejvyšší blahovůle, kterou chová ke všem. Ale člověk je a zůstává stále svobodný a tak může uniknouti Božímu působení a odporovati milostem, zbavit se mi-

losti a upadnouti do hříchu. Sám je si příčinou své záhuby a svého odsouzení, neboť Bůh neodmítá nikomu svou pomoc a nikdy první neopouští svých. Když však člověk dobrovolně upadl do hříchu, když polhřdl příležitostmi ke spáse, které Bůh mu připravil při jeho životní cestě, tu nemůže uniknouti trestům Boží spravednosti, Bůh jej za jeho zločiny potrestá strašně a na věky. Bůh netouží po trestu pro trest, jako ani nechce zla hříchu, chce jen zachovati řád své prozřetelnosti tím, že trestá toho, kdo se dobrovolně odvrátil od jeho dobrodiní. Chystá-li Bůh muka, je to jako následek vin, které předzvěděl a jako trest viníka. Toto silné a potěšující učení je učení všech řeckých Otců, odlišné od učení sv. Augustina, je méně propracováno a urovnáno než učení scholastiků, ale zato lidštější a zároveň uctivější vůči Božímu tajemství.

Třetí kniha „Pravé víry“ jedná o vtělení Slova Božího, o jedné osobě božské jsoucí ve dvou různých přirozenostech, božské a lidské. Zde ještě dědí Jan od starších bohoslovců; varuje se učení o dvou osobách, bludu to hlásaného Nestorem a zavrženého sněmem v Efesu, jako i učení o jediné přirozenosti v Kristu, které zase šířil Eutyches a odsoudil sněm v Chalcedonu. Proti Nestorovi prohlašuje s Cyrilem Alexandrijským a s celou církví, že Panna Maria je skutečně matkou Boží. Avšak pojednání Janovo se nezabývá jen přirozeností vtěleného Slova, jde dále a badá o boho-lidských činech Kristových, které předpokládají obě přirozenosti a obě vůle. Kristus je Bohem a člověkem zároveň, má dvě vůle, z nichž jedna je druhé v souladu poddána, a svým činům, které koná jako člověk, dává nekonečnou zásluhu, poněvadž jsou zároveň činy Boha. V této věci jsou výrazy Janovy klasické, jsou to výrazy celé církve, samy projevy naší víry.

Předmětem čtvrté knihy jsou poslední věci člověka. Je v ní také několik oddělených pojednání o křtu, o úctě svatých a jejich ostatků a konečně vyvrácení manicheismu. Boji protimanichejském věnoval Jan ještě jinou knihu; projevuje v ní podivuhodnou hloub-

ku myšlenek. Toto jest hrubý nástin bohovědného díla sv. Jana Damašského, kterého mnozí přirovnávají ke sv. Tomáši Aquinskému, neboť skutečně se oba Učitelé snažili podati celek bohovědného učení své doby. Srovnání je spravedlivé a oběma ke cti; ovšem dlužno pamatovati, že žili v různých dobách a v různém prostředí a nebyli stejného nadání. Obě Summy, Tomášova i Janova, se vyznačují touž tradicí a jedním duchem. Sv. Tomáš Aquinský je více filosofický a podrobně studuje spisy a názory Aristotelovy, chápe lépe hloubku peripatetické metafysiky a svému filosofickému učení dává souvislost a rozsah nepředstižený. Sv. Jan Damašský je snad více výlučným bohoslovcem, je blíže pramenům víry, více proniknut širokým duchem řeckých Otců a jejich odvážným realismem. Ostatně sv. Tomáš znal dílo sv. Jana, bylo přeloženo již v polovici XII. stol.; již Petr Lombardský ho užíval i ve svých „Sentencích“, ale sv. Tomáš z něho čerpal více. Zvláště v otázkách Kristologických (o Kristu Pánu) se dovolává damašského bohoslovce, ač rovněž používá rozlišení, které zavedl Jan do Božích vůlí v učení o milosti. Je spravedливо poznamenati, že Andělský učitel poněkud upravuje ve smyslu augustinovském učení podané řeckým Učitelem, sv. Janem.

Jako sv. Tomáš Akv. tak i sv. Jan Damašský málo ve svých spisech dává najevo své osobní city a vlastní duševní život. Není romantikem, který vystrkuje svou osobu, je skromný a uzavřený. S hlubokou úctou a s plným vědomím mála své zásluhy začíná bohovědné pojednání; zdá se, jako by napřed váhal dát se do předmětu, ale až se opře o posvátné texty a vyloží učení svatých Otců, jeho sloh se hned upevňuje a pozvedá. Citíme, že je pánem své myšlenky, že je cele zaujat tajemstvím, o němž pojednává pln síly a ohně. A přece jej nikdy neopouští klid, nikdy nepřekračuje zdravou míru, jak slušno při výkladu víry, jeho veliký a silný duch dovede obsáhnouti učení od základů až po důsledky, zároveň uvažuje o užití, které naléhá, i o posudcích, které hrozí. Mocný a řídký zjev bohovědného genia. Výškou duševního nadání, klidným a jistým cho-

dem uvažování, lehkostí, s níž se pohybuje na vrcholcích článků víry, věští sv. Jan Damašský velikou duchovní postavu sv. Tomáše Aquinského. Jako anděl Scholy byl opravdu dán lidem, kteří žijí v pochybnostech a v nevědomosti, aby je vyrval jejich bídě a umožnil jim poznání Boží pravdy. Dílo sv. Jana Damašského nepřestalo být podle nadpisu opravdovým pramenem Boží vědy, nevyčerpitelnou studnicí krásného a čistého učení bohovědného.

H. D. Simonin O. P., Řím.

Katolík a nekatolík dneška.

(Kurs praktických pokynů 4.)

Poměr věřícího katolíka a jinověrce neb bezvěrce jakékoli denominace se pomalu víc a více vymyká dosud platným speciálními zásadám a nutí dnešního katolíka, aby v poměru k němu čím dál tím více se klonil k všeobecným mravním zásadám a zařizoval podle nich své nazírání a svůj postup v apologetickém nebo apoštolském jednání.

Dnešní literaturou — ne ovšem speciálně morální — jsme nimoděk vychovávaní k polemickému postoji a jednání odpůrců Boha a jeho církve nás ještě utvrzuje v přesvědčení, že v nich působí vědomá zloba a nedostatek nikoli vědění nebo poznání, nýbrž dobré vůle. A dosavadní platná zásada, že v našich krajinách nemůže vůbec žít jinověrec nebo odpadlík od víry, který by byl v dobré víře, že žije v pravdě (*bona fide*), nás i teoreticky posiluje, že náš názor na jinověrce musí být a priori negativní, čili, že žijí ve vědomém bludu.

A podle tohoto přesvědčení zařizujeme s nimi i své rozhovory po případě debaty, a podle toho — což je právě prakticky nejdůležitějším i vzhledem k přikázání lásky — formujeme své city a svou horlivost o spásu jejich duše právě tak jako otázku stupně věrlosti své lásky k nim.

A protože neúnáhlenie nikdy se oddělití sami od sebe a státi se tak objektivními, aby naše vlastní přesvědčení, které ovšem milujeme, protože je naše, nespoleupůsobilo s naším jednáním, vytváří se náš poměr k jinověrcům často více podle našich osobních vlastností a vlastního temperamentu, takže brzo se již neřídí podle cíle, ke kterému chceme dojít, nýbrž zamíříme celou debatou i všemi prostředky, jimiž ji vedeme, k obhajobě *svého* přesvědčení, místo k obhajobě a výkladu pravdy Boží!

Aby tedy tyto city nepřemohly a nenaplnily naše nitro a tím i nevzdálily nás od cíle, musíme si nutně osvětlit zásady, podle nichž třeba vytvářiti poměr k jinověrcům a názor na jejich mravní stav, po případě jejich poměr k Boha.

Jak již z celého úvodu patrnó, předpokládám v každém z nás snahu, která nás pudí, získati jeho duši pro Boha.

Pro Boha! Bůh tedy je příčinou, důvodem a tedy i měřítkem a normou, podle níž musím celý postup jednání, rozhovorů, styků, prostředků posuzovat a volit! To je předpoklad, předpoklad nutný! Prakticky znamená, že nechci dosáhnout svého vítězství, praktičtěji, že snesu s druhé strany jakékoli osobní náběhy a útoky zcela klidně a pokorně, nejpraktičtěji, že se umím vžít a vcítit do druhého a že ve mně vznikne vřelý cit s jeho stavem a porozumění, které potom je tak důležitým pro celé jednání s ním, že teprve, mám-li je já, porozumí on mně!

Vidím tedy vždy v člověku, kterého mi Bůh poslal do cesty a jež snad mohu o Pravdě poučit, vždy lidskou duši, nikdy svého nepřítele!! V tomto postoji je jádro a otázka výsledku!!

II. Zásady! — Pro jasnost si řekněme přesně obecné principy, pokud mají vztah k naší otázce:

1. Nevědomost je nedostatek znalosti nějaké věci. Tato nevědomost může být přemožitelná nebo nepřemožitelná: první nastává, jestliže jí člověk vůbec nemůže odložit, a to buď pro nemožnost fysickou, když na př. na povinnost nebo závazek vůbec nemyslí, nebo

pro nemožnost mravní, jestliže se sice poněkud snaží, ale nikoli naprosto a všemi prostředky.

Nevědomost může být úmyslná nebo neúmyslná, podle toho, zda nechci se poučit o pravém stavu povinnosti, abych ji nemusil zachovávat, nebo zda zanedbávám poučení z jiného důvodu. Neúmyslná opět jest buď hrubě neúmyslná nebo prostě. V prvním případě nestarám se vůbec ani v nejmenším, abych došel pravého poznání.

Mravně plyne z těchto zásad v případě nepřemohitelné nevědomosti, že člověk, v ní a podle ní jednající, nehřeší, i když jest nevědomost pouze morálně nepřemohitelná. — Nehřeší ani, je-li jeho nevědomost neúmyslná, třebas by při nějaké péči mohl se poučit.

2. Připojme k těmto všeobecným zásadám také speciální, týkající se víry, po př. nevěry:

Nevěra ve vlastním slova smyslu jest nedostatek víry u nepokřtěného člověka. V nevlastním slova smyslu jest nevěrou i jakákoli neúplnost víry nebo nějaký částečný nedostatek, jak tomu jest při bludu, odpadu a pod.

Nevěra ve vlastním slova smyslu jest buď záporná, přicházející u těch, kteří nikdy nic o víře neslyšeli, — nevědomá, u těch, kteří nemajíce víry zanedbávají se o ní poučit, když se jim naskytne příležitost, — kladná u těch, již mají dostatečné znalosti o víře, ale nechtějí věřit.

Mravně tedy záporná nevěra není hříchem, nevědomá ovšem jest hříchem u toho, kdo nedbá na hlas přirozeného zákona v sobě a nestará se, aby poznal věčné pravdy a své určení, po případě, vznikla-li v něm rozumná pochybnost o pravosti vlastní víry, nedbá, aby se přesvědčil, zda tato pochybnost je odůvodněná.

3. K praktickému závěru, jak pohlížeti na dnešní nekatolíky a jak se k nim chovati, bude nutno dodati ještě další skupinu zásad, klonících se na druhou, objektivní stránku věcí:

Pius X. odsoudil modernismus. Modernismus však infikuje i nás, krmené moderní literaturou, takže nám bledne jasnost absolutní, neměnné pravdy, a my, byť

ne v teorii, přece v denním životě necítíme její evidenci, podléháme a podržujeme ji plynoucímú dennímu životu, čili jinými slovy: Ustupujeme ve styku s jinověrci jejich bludům, pod záminkou, že je nechceme odrazit, ale vpravdě proto, že jsme slabými ve víře. — Tedy zásada: Nikdy nesmím zapřítí nějakou pravdu, nikdy nemohu, aniž bych zaprel víru, činit ústupky měnivé moderní pravdě, která dnes jest, a zítra jest opakem, v klamně naději, že tak někoho zachráním pro Boha.

III. Nyní jest ovšem nutno tyto zásady aplikovati na jednotlivé případy: Dříve bylo náboženství vyučováno ve všech školách. Dříve bylo lidí bez vyznání mizivé procento. Dříve byl většinou, a mluvíme-li o nás, vůbec, sňatek mimonábožensky nemožný, právě tak jako trestány byly zločiny, které jsou dnes zákonem dovoleny nebo aspoň trpěny. (Aborty, rozluky, atd.) Dříve byla literatura aspoň poněkud držena v mezích a protibožské zuření hlídáno. Neznamená to, že na to s touhou vzpomínáme, ale mluví to jasně pro skutečnost, že lidé tak byli obklopeni náboženskými činiteli, vlivy, výchovou, že nemohli zůstatí v omluvitelné nevědomosti, že nezůstaly ušetřeni životního problému o pravosti svého náboženského přesvědčení.

Proto také byla správná zásada, že nekatolík — *skoro*, a odpadlík od katolické víry *vůbec*, nemůže být v dobré víře, čili, že každý odpadlík ví, nebo může morálně zcela dobře vědět, že zapírá pravou víru.

Ale dnes: Dnes už můžeme opravdu a bez nadsázky používat u nás zásad, platících pro země, kde teprve víra začíná pouštět kořeny, pro země misijní: Je faktum, že dnes v Čechách je již tolik nepokřtěných dětí, že již tolik dětí vyšlo ze školy, kde neslyšely o náboženství nic, nebo jen získaly negativní poznatky. Při úžasném rozšíření nevěrecké literatury, při naší nedbalosti o katolický tisk (do roka vychází v republice 90 milionů nevěreckých nebo indiferentních publikací všeho druhu, katolických v téže době čtvrt milionu), při důsledně organisované činnosti socialistic-

kých spolků, které dnes dostanou takřka všechnu mládež do svého vlivu, máme skutečně mnoho lidí, kteří žijí v nezaviněné nevědomosti, protože o víře a Bohu neslyšeli buď nic, nebo vyrostli úplně v ovzduší, které v nich vypěstilo celkové vědomí, že Bůh, náboženství a duše jsou hloupé malichernosti, které nestojí vůbec za přemýšlení. A namítne-li se, že každý člověk dostane tolik milostí, aby mohl pravdu poznat a mohl být spasen, pak nutno říci, že toto lnutí milosti jest již předem soustavně a cílevědomě rušeno a ničeno, aby nemohlo působit tím, že zájem a pozornost pro duchové problémy umlčuje a dusí dnešní hypertrofie technických poznatků a pohrdáním vším, co není hmotné. A z toho pak (viz výše podle Noldina)¹ vzniká nevědomost skutečně nepřemožitelná, protože, jak praví Noldin, člověk vůbec o těchto věcech nemyslí; a je to nevědomost dokonce fysická. — Tím spíše vzniká nevědomost mravní, když se totiž člověk nestará ani tolik, kolik se o poučení stará průměrný rozumný muž.

Je-li tato nevědomost i z části zaviněná, když totiž se vyhýbá dnešní člověk z jakési ostýchavosti nebo i z nedůvěry a z předpojetí náboženskému poučení, ani tehdy ještě nemůžeme mu přičítati vinu, protože výše jmenovaní činitelé nepřestávají naň působit.

A tak se může stát, že žijí mezi námi lidé, kteří, předpokládáme-li, že jsou živi opravdu podle svého svědomí a podle přirozeného zákona, mohou býti spaseni i mimořádnou cestou milosti, mimo církev.

A máme další skupinu: Žijí mezi námi protestanti, kteří vyrostli ve svém vyznání. Předpokládáme-li zase, že žijí opravdu podle svědomí, že nemají a neměli ještě rozumné pochybnosti o svém náboženství,² nemůžeme než přiznat, že i oni v tomto prostředí mohou žíti v dobré víře o pravosti svého vyznání.

A to vše platí analogicky v míře pokud možno větší o nešťastnících, žijících v brlozích, ve vagonech, toužících často, třebaš ne výslovně, t. j. ochotných a na-

¹ Noldin, Summa th. m. I, 45, 1905.

² Noldin, II, 29.

kloněných přijmouti poučení, po Bohu a rádném životě, a není, kdo by je vytrhl aspoň z té mravní prohlubně, když už bytově jim není pomoci.

Připojíme-li tedy k těmto případům skutečnost, že nejbližší normou mravnosti je *svědomí*, pak vidíme, že dnes přicházejí v úvahu při věcech mravnosti víc všeobecné principy o přičetnosti, svědomí, nevědomosti atd., než jednotlivá přikázání, a že mimořádná cesta spasení za těchto poměrů bude asi daleko častější, než kdy jindy.

IV. Přehlédnuvše takto důsledky, plynoucí ze zásad jak o mravnosti, tak o svědomí, vytvořme si direktivy, jaké má být naše jednání s nekatolíky dneška a náš názor na jejich mravní kvalitu, pokud se týče jejich vyznání:

1. První zásadou bude: Nikoho neobrátime pouhými řečmi. Obrácení, t. j. uznání pravdy na rozdíl od poznání, je aktem vůle a podléhá jakožto objekt řádu nadpřirozeného působení milosti.

2. Jedná-li se nám o získání duše pro víru, nikoli o vědeckou debatu, zapomeňme sebe! Nejde o mne, zda to „vyhrají“ nebo ne, nejde o mou čest, tedy nutno nevidět a trpělivě snést poznámky, naivnosti, pomluvy.

3. Pokud možno, vyhýbejme se debatám a náboženským hádkám, spoléhajíce více na sílu mravní osobnosti a její vliv. Jen neradi a jen na prosbu druhých dejme se k nim pohnouti a to jen, jsme-li jisti, že sami známe jednak vlastní víru (o žalostných mezerách ve věcech víry u inteligence katolické jsem psal v posledním článku o Laickém apoštolátě,) jednak – a to je velice důležité – vyrovnáme-li se svou znalostí vědomostem druhé strany a svým vzděláním vzdělání jejímu, hlavně v oboru věd přírodních a filosofie, a jsme-li si jisti, že aspoň tak opravdově a zbožně jdeme k rozmluvě jako ona, aby nás potom nezahanbila naše vlastní lehkovážnost, s níž jsme začali rozmluvu nebo známost, domnívající se, že to bude jen slovní potyčka, zatím co druhá strana pojímá celý náš poměr jakožto snahu po poznání životní pravdy.

4. V poměru k nekatolíkovi, jakmile začne rozmluva o náboženství a jedná se o to, naši svatou víru vyložit, snažme se co nejvíce se mu přiblížit: Vstupme a vžijme se na jeho stanovisko, chápejme věc tak, jak on ji chápe a s jeho stanoviska vykládejme mu problematické (jemu) pravdy.

Nemohu tedy dokazovat racionalistovi nějakou pravdu ze zjevení nebo z Písma, Izraelitovi z Nového zákona, a pod.

Nade vše se varujme a nedejme se vyprovokovati nikdy, i když druhá strana používá sebe více této zbraně, k výtkám, pomluvám osobním, nevyužíváme faktické slabosti nebo historických pochybení k důkazu o nepravosti jeho přesvědčení. Poznavše jeho přesvědčení, vyjděme mu vstříc, jak daleko můžeme, a přijmeme jeho zásady, jak se to jen dá, abychom ho na nich mohli přivést na stranu katolického učení. Z toho důvodu předpokládáme – pokud jen možno – u něho dobrou vůli a opravdovou snahu po poznání pravdy a nepřičítáme nikdy předem nějaké mravní důvody jeho nevěře nebo bludu (třebas fakticky většinou jsou, hlavně pýcha).

Příklad: Připustme, že subjektivně nemusí být ve stavu hříchu, připustme, že subjektivně může být v lásce Boží, vždycky připustme, že upřímně chce hledat pravdu, připustme i mimořádné cesty Boží u něho, tedy bonam fidem, atd.

5. Ve svých požadavcích ustupme, jak daleko můžeme: Tedy nechtějme, aby *hned* uznal pravdu neomylnosti papežské, aby *hned* porozuměl škapulíři, růženci, účtě svatých a pod. – Jinými slovy: Nikdy nesmíme ustoupit v něčem, co by bylo pravdou sv. víry, ale také to nemusíme zdůrazňovat *hned*! Jediné, co musíme chtít, je dobrá vůle poznat pravdu. A proto nechtějme vše *hned*, ale také se nedejme nikdy do hovoru, který by začínal nějakou pravdou, která je závislá a předpokládá mnoho jiných: Dům se staví od základů: Kdo nevěří v osobního Boha, tomu přece nebudu vykládat a dokazovat článek o obcování svatých; proto vždy klidně přejdeme od jakési otázky

zpět k té, která je základní a které náš odpůrce ještě věří.

Příklad: Mluvím s vysoce vzdělaným protestantem, který sám o sobě tvrdí, že patří k nejlevějšímu protestantskému křídlu. Věří v osobního Boha, ale nic více. Při jeho nesmírné erudici ve filosofické a nábožensko-historické literatuře, ale při právě tak nesmírné neznalosti katolické literatury jak dogmatické, tak i filosoficko-historické, nemohu, než vyjít pouze od fakta osobního Boha a začítí možností zjevení, kterému také částečně věří. A nesmím při jeho tvrzení, že se též modlí, hned říci, že to není nic platno snad proto, že není v církvi, která je jediné samospasitelná.

Teprve po mnoha rozmluvách, kdy jsme došli k samospasitelnosti, možno bez bázně, že se přetrhne jednání, vyložiti pravý pojem samospasitelnosti; a co se stane? Pojem ten byl jako samozřejmý přijat ...!

Je jasno, že toto vše jsou zásadní a hlavní rysy. Každý člověk je individuum a s každým bude jiné jednání. Je jisto, že Bůh dává každému tolik milosti, aby mohl dojít spasení a že cesta *mimo církev* je vždy jen mimořádná. Ale nezapomeňme, že tvrdím-li, že mnoho lidí žije v nezaviněné nevědomosti, že snad můj styk s nimi má být jednou z těch milostí, kterou mu Bůh nabízí pravdu a její poznání, ale že *dosud* byl živ v dobré víře. Třebas tedy málokdy najdeme lidi, kteří by čistě hledali pravdu a u nichž by nespoleupůsobily mravní činitele, kteří by žili v nevědomosti bez nejmenšího tušení svého omylu, přece my, přistupující k nim, vždy předpokládejme a prakticky hodnotme to lepší: dobrou vůli.

Při ní, spojené s trpělivostí, nemusíme, jako ani nesmíme, ustoupit ani v nejmenším od rozhodného zavržení bludu a nepravdy, a přece k pravdě, když ne hned, tedy v čase, až Bůh bude chtít, dojdeme ...

P. Jan Ev. Urban O. Fr. M.

Bratrství věřících.

Dílem Otokara Březiny jako vůně dalekých zahrad vane jedna myšlenka, která je s počátku více jen tušením a pohybem němých rtů, ale velmi brzo tato vanoucí vůně stává se hlasem a pohyb těchto němých rtů naplňuje se slovem.

V první jeho básnické knize čteme ještě nápis: „Vůně zahrad *mé* duše“, v první básni téže knihy sloky začínají se slovy: *V mé duši, Mé jaro, Mé vzpomínky*, ale již ve „Svítání na západě“ přechází toto smutné a bolestné já v pokorné a radostné, protože v nadějném *My*.

Odkud smutek a bolest toho Já? Odtud, že člověk sám, i kdyby tisíc let byl živ, nevykoná na této zemi, co se vykonati má, a sám o sobě, sám v sobě nemůže býti šťasten. Této pravdy dosud nikdo jiný nevyslovil tak přímo, tak tělesně a tak duchovně jak Šalomoun v knize Koheleth, čili Ekleziastes: „Marnost nad marností, a všechno je marnost. Co má více člověk ze vši práce své, kterouž vede pod sluncem? Národ pomíjí a národ přichází: ale země na věky stojí. Vychází slunce, i zapadá, a na místo své navracuje se: a tam zase vycházejíc, točí se přes poledne a chýlí se k půlnoci. Obcházíje všechno vůkol jde vítr a zase se v své kolo navracuje. Všecky řeky vcházejí do moře a moře se nepřeplyne: k místu, odkud vycházejí řeky, navracují se, aby zase tekly.

Všecky věci jsou nesnadné: nemůže jich člověk vypraviti řečí. Nenasycuje se oko hleděním, aniž ucho naplňuje se slyšením.

Co jest, co bylo? Totéž, co zase bude. A co jest, co se činilo? Totéž, co se činiti bude.

Nic nového pod sluncem, aniž může kdo říci: hle, toť je cos nového; neb již to přeběhlo s věky, kteříž byli před námi.

Není paměti předešlých věcí: jakož ani těch, kteréž potom nastanou, bude památka u těch lidí, kteříž budou v čase posledním.“

Toť obraz člověka, který myslí jenom na sebe, který

se stará jenom o sebe, který pamatuje jenom na sebe, člověka tělesného, člověka zvířecího, člověka požívače, člověka lakomce a sobce, člověka osamoceného, z vlastní viny opuštěného, osiřelého, smutného. Francouzský grafik André Lambert znázornil nám takového člověka: sedí vyčerpán a zemdlen, opíraje se o kolena zdravé barbarky, v levici drží C. Claudiani Carmina, v pravici číší dopitou až na dno. Je to člověk antický, týž člověk, kterého nám vystavuje za příklad a za vzor Sokolstvo, a tento člověk sedí, ba spíše leží, opíraje se o kolena zdravé barbarky, uprostřed zřícených, symbolicky zlomených a rozmetaných korintských a dórských sloupů. Tento člověk je znechucen, unaven a zelhostejněn až k smrti. Vidíte na něm, že beze zvláštní námahy a beze zvláštního odporu podřezal by si žíly v lázni. Už je mu všechno lhostejno. Všecko ví, jak se domnívá, všechno viděl, všechno ochutnal, všechno očichal, všechno ohmatal, už je tak daleko, že se mu nic ani nehnuší: všechno už je mu lhostejno. Kolem hlavy vine se mu věnec rozkoše, nebo slávy, ale i ten je mu lhostejný, tak jako přezrálému jablku je naprosto lhostejna materská jablň.

Co znamená, anebo co je to lhostejnost? Je to podle české etymologie stejnost, anebo rovnost, která lže. Lho-stejnost.

Tak zvaná rovnost nebo stejnost je lež. Lhostejnost. Český jazyk je jazyk Boží. Národ už nemůže býti ve lži, ale jazyk jeho může býti ještě v pravdě. Ještě nějaký čas, ale dlouho už ne. Vidíte-li, že stromy vyhánějí pupence, víte, že blízko je jaro. Slunce už zapadlo, ale nad obzorem ještě je záře, a ti, co se dívali do zapadajícího slunce, ještě dlouho vidí kolem sebe samá slunce. Oči těch, kteří viděli slunce zapadat a dívali se do něho, jak zapadalo, ještě dlouho nevidí kolem sebe nic jiného než samá plující a vznášející se slunce.

Já viděl jednu večeri. Lhostejno, kde. A přece ne lhostejno, neboť byla to večere v mém národě, uprostřed mé rodné země, možno říci, v srdci mého lidu.

Byl to dům dvou- nebo tříposchodový, veliký dům, postavený za tři miliony v rokli mezi dvěma tunely.

Vedne, v noci každých patnáct minut vyřítíl sez těchto tunelů vlak a nechal svůj uhelný dým v této rokli, kde byl postaven za tři miliony třípatrový dům a ten se jmenoval: Masarykova studentská zotavovna.

To všechno je vedlejší a možno říci lhostejné. Ale dole při potoku mezi dvěma tunely, ze kterých ve dne, v noci jako jedovatý, dlouhý ještě vyřítíl se nákladní nebo osobní vlak, tam dole na palouku pan profesor, obklopen svými i cizími dětmi, rozbíjel a skládal stan, a když jste se na něj dívali, nemohli jste se zbavit dojmu, že tento pán považuje vás za šéfredaktorku „Pestrého týdne“ a čenichá ve vašem svrchníku kodak. Slovem, bylo to velice dojemné a krásné, neboť vskutku, ze všeho na světě nejkrásnější a nejdojemnější jsou lidé, kteří něco vědí a hledí své jednání a počínání zároveň přizpůsobiti i tomu, co zmateně a podvědomě tuší. Ty děti od pěti do desíti let netušily ovšem nic, ale vousatý pan profesor, a nikoli člověk starý, zajisté mnoho viděl ve sportovních a ilustrovaných časopisech a máje zajisté ve své vlastní rodině štěstí a skrovný plat, byl na první pohled šťasten a dokonale, jak jsme viděli, spokojil se tímto paloukem při potoce mezi dvěma železničními tunely, rozbíjeje a skládaje pro malé děti svůj stan.

A toto rozbíjení a skládání stanu, ba i toto prázdňinové obcování s vlastními i cizími dětmi mělo do sebe cosi metodického, cosi soustavného, cosi plánovitého. Byl to, prosím vás, jakýsi obřad. Musím vás prosit, abyste mně věřili. V duchu litoval jsem těch ubohých dětí, ale z jejich řevu jsem usuzoval, že nevěděly nic. Usuzoval jsem, ale nedal jsem se mýlit. Neboť konání a počínání starších přechází lehce na děti, a když staří lhou, nemyslete si, že jejich, anebo jim svěřené děti mluví pravdu. Bylo to jak západ slunce: slunce už je dávno pod obzorem a na nebi dlouho ještě vidíte červánky a světelné pruhy.

Pan profesor viděl, že přicházíme od nádraží. Pan profesor cítil jakousi potřebu, tedy více než lhostejnost. Bylo potřeba ukázati člověku nově přicházejícímu, že na tomto palouku mezi dvěma tunely, kde teče

smradlavý potok, jemuž neprávem říkají řeka, na tomto palouku, kde v miniaturních pídimužických úlech pěstuje kterýsi pan učitel včely jen a jen na chov, bylo potřeba ukázat každému nově přicházejícímu, že na těchto místech země, ačkoliv nedaleko od Brna, možno žít v harmonickém rozkvětu všech tělesných smyslů a duchovních schopností, jak Gaugine na Tahiti . . .

Možnosti nebyly velké. Opustivše záhy palouk, přesycený dýmem lokomotiv, octli jsme se pod zotavovnou na terase. Terasa je slovo zrovna tak šťastné a v životě mladých lidí důležité jako balkon, limousinka nebo cousin.

Byl již večer a vycházely první hvězdy. „Prosím vás, jaký je to tamhle dole oheň?“

To jsou skauti!

Tři stanice od Brna, v rokli mezi dvěma čoudícími tunely, při smradlavém potoce skauti!

Ale před bílým, neposkvrněným stanem, nad nímž plápolá státní vlajka, oheň planě jako v táboře cikánském anno Dmini 1820.

Film je nebezpečná věc. Ten pan profesor a tito skauti s maminkami pod neposkvrněným, bílým stanem, nad nímž plápolá neposkvrněná státní vlajka s tím modrým a potměšilým trojúhelníkem, byli často v biografu a viděli mnoho ilustrovaných časopisův a patriotických slavností . . . Jakmile se začnou fotografovati a tisknout slavnosti eucharistické, pouti u sv. Antonínka, v Lurdech a na Velehradě, nebudeme vědět, na čem jsme. Ba může to dojít tak daleko, že i tady a v této příčině, zajisté zásluhou Dušana Jurkoviče a Jože Úprky, začneme býti lhostejni.

Lhostejnost. Lhaní stejnosti. Demokracie.

Chodíme po terase. Pan profesor už dávno svinul svůj stan. Ještě v plné slávě plápolá mezi dvěma smradlavými tunely a na pár kroků od smradlavého potoku pod bílým stanem oheň skautů.

Hodina večere. Vcházíme po schůdkách do vysokého a prostranného sálu. Okna, stoly, židle a na průčelní stěně velká, olejová podobizna hlavy státu. Nic víc. Na některých stolcích tabulka: Zadáno.

Dívky v kuchyňském, předepsaném úboru s čepečkem roznášejí mýsy. Nevím proč, připomínají mně ony uniformované bonny z lepších domů a diakonky. Snad i vím, proč.

Jí se. Trochu se mluví. Nikdo se nepokřizoval, nikdo se nepomodlil.

Na všech obličejích, ve všech pohybech, výrazech, posuncích a hlasech viděti stísněnost, pramenící z jakéhosi divného podezření.

Zádný z těchto lidí není svůj a necítí se doma. I ta dívka, která se naklání nad studentským stolem, hraje filmovou roli a její smích je nedobrovolně bolestný. Cítil jsem se ne jak mezi lidmi, nýbrž jako mezi přízraky. Slyšel jsem větu: „Slečno sestro hospodyňko!“

Když byla večere v plném chodu, a ku podivu, ve chvíli ticha jako uměle vytvořeného, z venku poschůdkách vešla do jídelny dívka. na jejíž postavě, na jejímž kroku a celém vzezření bylo znát, že sice nenáleží do této společnosti, že však tato společnost je bez ní nemožna. Neodbytně zatanul mi na mysli portrait of madame Vigée le Brun z národní galerie londýnské, snad to dělal ten slaměný klobouček se širokánskou střechou, která byla koketně zprohýbaná, jak to vídáme po teplých deštích mezi smrcím u některých, ne už mladých ryzců.

„Slečna sestra ředitelka“, „slečna sestra vrchní správkyně“ – nevím, cosi takového se šeptlo a oči mnohých, oči totiž těch, kteří tu byli teprve 24 nebo 48 hodin, zalétly v tu stranu. Nebylo potřeba nic šeptati, zvláště ní a důležité postavení této mladé dámy sálalo z její bytosti jak světlo z letního obrazu. Vstoupila do kuchyně, aby však sama sebe znova ujistila, že je tam potřeba jen jejího ducha a zároveň aby nám, lidem zajisté inteligentním, jen tak bezděky připomněla, že ani bez takových formalit společnost lidská se neobejde, a že je to často nevděčný úkol, a ostatně, že zkušený a své věci znalý člověk, na př. takový generál, konaje přehlídku, jen mrkne okem na první řadu mužů, před ním defilujících, a už ví dokonale všecko jak o důstojnictvu, tak o celém pluku.

Slečna sestra vrchní správkyně v kuchyni se jen obrátila a už ji bylo viděti, jak s kloboučkem tentokrát v ruce a s vlasy rozpuštěnými vystupuje do horního poschodí; musí se říci vystupuje, neboť na třetím schodu na čtyři vteřiny, a jednu nohu nechávajíc o stupeň níž, stanula, jako by jí z čista jasna byla napadla spasná nějaká myšlenka – ale nechala to být a zmizela ve vyšších prostorech.

Všichni tito lidé a celý tento dům i se svým okolím připadaly mně jak apokalyptické zjevení a ještě dnes, když si to vše představím, obchází mne hrůza:

Všichni tu byli pohromadě, pod jednou střechou spávali, v jedné jídelně společně snídali, obědvali, svačili, večereli, na jednom trávníku si hráli a povídali, po jedné cestě společně se procházeli, navzájem se vítali, naproti sobě se usmívali a přes to přese vše tito lidé si byli naprosto lhostejní a cizí. Co je tu spojovalo? Jedna společná nenávist, nepodobná nenávisti ďáblů, kteří tam dole ve svých černých a studeně žhavých propastech si vzpomínají, že tam kdesi nad nimi, vysoko nad nimi ve věčném světle zpívají a před obličejem Nejvyššího se sluní bytosti šťastné...

Kdyby vždy na prvního bylo aspoň 5000 Kč, kdo by z této smrduté a prokleté rokle nepospíchal, jako slušný člověk, na francouzskou Rivieru? Ale takhle! Žít čtyři neděle v ustavičném, společném a zahanbujícím, žíravě poskvvrňujícím soucitu jenom proto, aby se mohlo říci, že jsme *také* nebyli doma...!

Desetina národa najednou touží, aspoň 4 neděle v roce nebyti doma! Není to podivné? Není to hrozné?

Aspoň měsíc nebyti doma? Co to je? Je to touha, vyjít z řádu, či naopak, je to touha, vstoupiti do řádu?

Vidím tu rodiny, které doma mají krásný, čistý, vzdušný, slunný byt se vším pohodlím, s elektrikou i vodovodem a zde prodlévají ve vzduchu otráveném ustavičným čmoudem lokomotiv, v rokli, ze které není naprosto žádného rozhledu a ve které si libují jen užovky a mloci; ve společnosti, která se ani ne-

může nazývat společností, poněvadž kromě závisti a klepů nemá naprosto nic společného . . .

Proč tedy tito lidé, kteří doma mají mnohem více hygieny a pohodlí, proč tito nešťastníci platí zde denně 28 Kč za byt a stravu a trpí při tom hladem a nepohodlím? Zde si nemohou poručit: zde pro sebe i pro své děti, z nichž každé stojí 20 Kč denně, musí se spokojiti stravou i lůžkem, jaké se jim určují a podávají.

Je-li pravda slovo Ernesta Hella, že ďábel je opice Boha, všichni tito lidé zmýlili si cestu. Jdouce do tohoto hygienicky smrdutého doupěte a sociálně dostupné, cizorodé společnosti, ve které je i velké procento izraelitů (studentská zotavovna!), a především: nikterak a naprosto nemusejíce tu býti, příliš okatě dávají najevo, že nemohou býti bez řádu, že také touží po řádu! Přesně v tolik a v tolik hodin je snídaně, přesně v tolik a v tolik hodin je oběd a večere, v tolik a v tolik hodin se vstává, anebo jde se spat, a jí se pokorně a poslušně, poněvadž toho vyžaduje slušnost, jí se jenom to, co se k jídlu podává. Neboť na to, co se vaří a jak se vaří, žádný z těchto letních hostů nemá a nemůže mít žádného vlivu.

Každý tedy, kdo si v tomto domě předplatí 28 Kč denně, chtěj, nechtěj, přijímá všechny podmínky tohoto domu a musí souhlasiti s řádem tohoto domu.

Ano, přátelé, ďábel je opice Boha, a peklo má také svůj řád! Je to rouhání každému řádu!

Tady v tomto domě shromáždění jsou lidé, kteří sobě i jiným předstírají, že jsou jako bratři a sestry. Jak se musejí navzájem nenávidět!

Hned ve své druhé básnické sbírce opouští Otokar Březina své smutné Já a trvale je nahrazuje náměstkou My. V básni „Vladaři snů“ takto začíná zpívat:

„*Bratři*, jichž duše klekají vedle duše mé v svatyních
Nepoznaného,
jichž ruce dotýkají se mých, když sypane zrní na uhlí
společné kadidelnice,
sblížení opojením společné modlitby, již přijali jsme
dědictvím věků, . . .“

Ano, přátelé, bratrství je možno jenom tam, kde duše klekají, kde duše se modlí, kde ruce dotýkají se rukou, kde si lidé z lásky k Bohu navzájem pomáhají, kde je jedna společná kadidelnice, jedna totiž víra a jedno náboženství, kde je jedna společná modlitba, a nikoli modlitba kterákoliv, nikoli modlitba nějaké nové sekty, nýbrž modlitba, kterou jsme přijali dědictvím věků, modlitba svatého Augustina, modlitba svatého Tomáše Akvinského, modlitba svatého Dominika, modlitba svaté, samospasitelné, jediné církve apoštolské a římskokatolické . . .

Jednou mi řekl Otokar Březina: „Sociální otázku možno správně a dobře řešit jenom na základě Otčenáše. Modlíme se: Otče náš! Kde je otcovství, tam je i synovství a tedy i bratrství. Kde se neuznává Bůh jako Otec, tam také není možno žádné bratrství, tam se nedá čekat žádná náprava poměrů sociálních!“

V tomto smyslu vyznívají všechny věštby a všechna proroctví: bratrství je možno, ale jenom bratrství věřících!

Jakub Deml.

O pokušení.

(Dokončení.)

Je tu ovšem ještě jiná palčivá otázka. Proč vůbec dopouští Bůh na nás pokušení, když ví, jak křehcí jsme? Předně obsahuje prosba Otčenáše: neuvoď, kus odpovědi na to. Kdybychom zvěděli, z kolika pokušení nás Bůh na vlastní prosbu vytrhl, a kdybychom aspoň tušili, kolik pokušení překazil, kolika jich nás ušetřil, aniž bychom ho o to žádali, vzali bychom svou výtku nazpět. Dopustí-li přece to neb ono pokušení na nás, dopouští je jeho věčná moudrost, aby nás uchoval v pokoře. V pokušení vidíme, co jsme; totiž zhola nic, bez Božího přispění. I stáváme se tak mírnými v úsudku o slabých hříšnících, když z vlastní zkušenosti víme, jak těžkým bývá mnohé pokušení a jak křehkým je lidský tvor. Pokušením pročistuje

dále Bůh náš charakter a tříbí ho. Co milosti a jejímu blahodárnému rozvíjení je nejvíce na závalu, je naše sebedůvěra, jež nás rázem opouští v pokušení. Posléze činí tak Bůh, aby nám ztrpčil zemi a vzbudil touhu po nebi. Uštvanému člověku, trápenému dnem i nocí, zneklidněnému srdci lidskému zní radostně a toužebně poselství míru: *Requiem aeternam*.

Hle, negativní stránka pokušení. Kladně řečeno, je pokušení též zkouškou ctnosti. Jako statečnost se osvědčuje teprve v boji, tak i v pokušení je nám přiznati barvu, s kým to vlastně jdeme, zda s Bohem, či ďáblem. Mohli bychom kdy oslavovat trpělivost Jobovu, kdyby ho ďábel nebyl pokoušel? Anebo cudnost egyptského Josefa, kdyby nestoudná Putifarka mu nebyla nalícila tak těžké pokušení? Pokušení nás činí dále bdělými a ostražitými. Oč bdělejší je voják v nebezpečném pásmu, než voják vzdálen od nepřítele na 10 mil a cítící se proto v klidu a bezpečí.

Dojde-li kdy na nás pokušení, nedivme se; dolehlo i na nejsvětější. Ale též se nerozčilujeme. Bůh nedopustí nikdy pokušení nad naše síly. (1 Kor. 10; 13.) Co řekl sv. Pavlovi, platí v plném rozsahu i nám: „Postačí tobě milost má.“ Raději se modleme, jak žádá Kristus: „Bděte a modlete se.“ To je též jedna z kladných hodnot pokušení, že dohání k modlitbě. Snad se ti zdá, že prosíš nadarmo, když nevidíš a necítíš ohlas vášnivého volání a úpění. Sotva že se aspoň na venek opanuješ, ale uvnitř jsi tak hrozně sláb a mdlý. Když člověk vynaložil vše, jak se zdá, marně, tu dostavuje se nejhorší pokušení vrátiti se k egyptským hrncům masa, a zatím co ve snu horečném nás obletují krásy světa, skládá člověk bojem znaven zbraň před pokušením. Ó, vytrvej a zůstaň jen ještě maličko věren a trpěliv. Co řekl posel Boží Jobovi, praví i tobě: „Ze šesti béd tě vysvobodil Hospodin, nestihne tě pohroma ani v sedmé.“ (Job. 5; 19.) A kdyby celý svět byl samá žádost, přebrodíme ho s Petrem bez úhony, máme-li jen skalopevnou víru v pomoc Kristovu.

Nikdy ovšem si nesmíme s pokušením zahrávat. Byla by to hazardní hra se svým osudem, tím ne-

bezpečnější, čím vtíravější je dnes pokušení, nastražené po celém světě. Kolik je jich, kdož přímo či nepřímo spolupůsobí, aby dnešní společnost a veřejný život byl jediným pokušením pro nás. Není místa, ulic, úřadů, novin, knih, zábav, kde by ďáblovy dcery, žádost očí, těla, pýcha nevystavovaly svou hanbu na odiv. Člověk má práce dost, aby se jim vyhnul. Kdo by se však s hříchem smlouval a jemu nadbíhal, chtěl by počítati na pomoc Boží? Bohužel, pod jakými divnými hesly koluje a kryje se snaha, o hřích se aspoň otřítí. Již to projevuje velkou naivnost, domnívá-li se svět, že mu nemůže nic uškoditi při trochu rozumu a opatrnosti. pokládá-li při tom za nenahraditelnou ztrátu, pakli vše neviděl, nečetl, neprodělal. Prý patří k dobrému bon-tonu, vyznává-li se mladík v nejnovějších tancích a děvče v módním plesovém úboru, proto prý ještě netřeba hřešiti; a zatím, kdyby všude postaven byl kříž, kde pochována nevinnost, zatmělo by se kol našich tanečních síní. Dnes prý musí člověk odložití strojený stud, natož aby se pozastavoval nad tím, co je dnešku samozřejmé: do divadla se přece chodí k vůli hudbě a obsahu, do lázní a hromadných koupališť k vůli zdraví, na hory a noční partie za měsíce pro osvězení.

Měj se na pozoru před ďáblem; dovede se nenápadně přiblížit. K pysnému přijde s lichocením, ctižádostivému lichotí slávou, lakomému leskem peněz, zpustlému omamnými květy smyslnosti. Často přitochí se k tobě jako dobře smýšlející přítel, ba dává si dokonce podobu anděla světla (1 Kor. 11; 14) a podpírá své rady výroky z Písma sv. Běda však, naslouchá-li mu kdo třebas jen na půl ucha; tu dlužno v něm od počátku viděti svého protivníka a bojovati rovněž výroky z Písma sv. Postací již ono železné slovo: „Nezabiješ, nesesmilníš, nepokradeš, nevydáš křivého svědectví proti bližnímu svému.“ Právě dnešní doba vyžaduje křesťanství, jež ochotno je poslouchati Boha více než lidí, jež se nedá uplatiti celou krásou světa a jeho říší, křesťanství pevné páteře, jež má též sílu, odvahu, říci, je-li nutno tvrdé: Ne. Kde Boží čest

a právo vydává se všanc, tam přestávají všechny lidské ohledy, tam musí zmiznouti i t. zv. láska k bližnímu, tam zbývá slovo: *Apage, odejdi, satane!*

A ještě dva pokyny udává Kristus vůči pokušiteli. Je to půst, výborná pomůcka, jak dostati nepoddajné tělo do moci a zachovati si ducha svěžího, a je to samota kraje a duše. Všechny hluboké duše milují samotu a cítí se cizí a nepochopeny ve zvatlajícím a politisujícím, života a lásky nenasytně hladovém davu. Samota prospívá zdraví duše, v tichu nabývá duch Božího poznání a zjevení.

Shrneme-li krátce, co bylo o pokušení řečeno, radí se nám: Nevyhledávat pokušení, nelze-li se mu však vyhnouti, bojovati. A kdyby dívka měla použití nehtů svých vůči svůdci a kdyby muž měl vzíti hořící poleno jak sv. Tomáš na prodejnou ženu. Často postačí vážná tvář, slza v oku, křížek na hrdle. Pokud živi budeme, nebudeme prosti pokušení, budeme stále v boji, avšak jen ten, kdo náležitě bojoval, bude korunován. (II. Tim. 2; 5.) To je poslední bohatá stránka pokušení, že mnozí naše zásluhy pro nebe, takže by se vlastně měl křesťan radovati, je-li velmi pokoušen, jak radí sv. Jakub: „Za čistou radost to mějte, bratří moji, když upadnete v rozličná pokušení.“ (Jak. 1; 2.) Pokušení vnáší neklid a napětí do mravního života, dotýká se arcit bolestně, avšak probouzí též mravní síly a dává zakoušeti vzácného štěstí z dobytého vítězství. Nepřejme si tedy pokušení, pamětlivi své slabosti, avšak přijde-li, poděkujme zaň Bohu a nereptejme, neboť psáno jest: „Blahoslavený člověk, jenž snáší pokušení, neboť když bude zkušén, obdrží korunu života, kterou Bůh přislíbil těm, kdož ho milují.“ (Jak. 1; 12.)

V. Kramoliš.

Pracovna.

Fabricando fit faber.

V životě duchovním je to jako v umění nebo řemesle. Učeň činí pokroky jen cvikem, stálým, důsledným,

obětavým. V potu tváře musí kovářský učeň třímati kladivo a bušiti na kovadlinu. Ale výsledek stojí za námahu. Co den sílí jeho svaly, vyrůstá v obra a dlouholetým nápirem stává se mistrem. Konečně

*ocel rukou láme,
pěstí kámen kruší,
hračkou zvedne statný strom,
jeho perlík jako hrom
v kovadlinu buší.*

(Lešetínský kovář).

Všední sice přirovnání, mluvíme-li o životě duchovním, ale obraz je dobrý a průkazný. Ani v životě duchovním nedospěje se k dokonalosti bez denního námahavého cviku; ani v životě duchovním nestane se obrem, než kdo denně buší na tvrdou kovadlinu svého těla, svýchlých náklonností, až si je podmaní, že mu slouží jako kovadlina kovářovi k tepání a kutí železa ctnostného života, „Sub te erit appetitus eius et tu dominaberis illius.“

Ctnost vůbec má čtyry stupně. Stojíš na *prvním* stupni, konáš-li dobrý skutek proto, že je to krásné a pozitivé. Stojíš na *druhém* stupni, konáš-li dobré pro Boha, pro svůj nadpřirozený poznání cíl. Stojíš na *třetím* stupni, jsi-li ctnostný netoliko pro Boha, ale k Bohu, kolem něhož všechny tvoje skutky se otáčejí; na tomto stupni jest Bůh slunkem, kolem kterého jako hvězdy krouží všechny tvoje počiny, myšlenky a touhy, každý tep tvého srdce a každý záblesk tvého rozumu; sem spadají ctnosti theologické víra, naděje a láska, jimiž v Boha a v nadpřirozeno věříme a doufáme a Boha a bližního milujeme; jsi na *čtvrtém a nejvyšším* stupni života ctnostného, když netoliko všechno pro Boha, v Bohu a kolem Boha konáš, ale když to vše i božsky konáš, to jest dary Ducha svatého, těmito nejvznešenějšími činiteli života duchovního. O ty musíš stále prosit. Z toho vyplývá důležitost modlitby.

Pravil jsem, že ctnost vůbec má čtyry stupně. — Ale i jednotlivé ctnosti mají svoje stupně. Na *prvním* stupni té které ctnosti stojí, kdo ji koná, protože je snad-

ná a příjemná; kdo vystoupil na *druhý* stupeň, ten ji koná a v ní statečně vytrvá, když je i obtížná a spojená s pokušeními; sladkým ovocem této námahy je stupeň *třetí*, když člověk koná ctnost delectabiliter, s radostí, která je duchovně tím větší, čím je ctnost krušnější.

Vraťme se k přirovnání o kováři. Jako začínající učeň má nemalé potíže při práci, protože jeho paže jsou slabé a jeho umění neapné, tak koná začátečník v životě duchovním dobré s namáháním a odporem; tovaryš počíná si již zručněji a pracuje s větší chutí — tak ten, kdo ve ctnostech pokročil; náš lešetínský kovář konečně jako pravý mistr láme ocel a krusí kámen se zpěvem na rtech a se smíchem v lících — tak i mistr či dokonalý v životě duchovním s neochvějným klidem a nadpřirozenou chutí a radostí koná ctnost i sebe těžší. — Zase můžeme malou ohměnou uvést případný popěvek tovaryše Václava v Lešetíně, když se zdokonalil v mistra:

*Buší perlík, buší,
jiskry srší dokola —
ale pouto, které pojí
Boha mého s duší mojí,
žádná síla nezdolá.*

Jinými slovy: „Království Boží trpí násilí, a jen odvázní na sebe ho strhují“ (Mat. 11, 12).

P. Hudeček C. SS. R.

Naše nemoc.

Ba, je to nemoc, dravá a zatvrzelá, to české kritikaření za každou cenu a za všech okolností. Symptomy: Závistivé dráždění k pošklebujícímu smíchu, nevolnost u srdce, a nadprodukce silných slov a udatně opravných návrhů, kdykoliv někdo se vynoří na tom omezeném českém horizontě. Stačí jen, aby někdo šel jinou cestou, aby za ním nestála mocná skupina jej podpírající a jemu respekt dávající, stačí jen, aby snad byl mladý, aby něco dovedl, aby něco dokázal, aby se mu něco podařilo, a chrabří, místo, aby byli vděční

takovému jednotlivci, vyřítí se na něho svými kritiky. Stačí třeba, aby též měl nějaký peníz a pak kritika jistě by byla jen tehdy umlčena, kdyby tu osobu viděla se žebráčkou mošnou.

Naše nemoc: kritisovati za každou cenu a každého. A pak to hrdinství při tom. To se ta kritika pronáší opatrně jen v užším kroužku, od ní se okamžitě utíká, má-li kdo státi ve slově. Ohavný zjev mezi námi. O kritiky není nikdy nouze.

Najítí za každou cenu slabiny, to jest velmi snadné. Ale daleko účinnější a křesťanštější by bylo pomoci, podati ruku, lépe sám věc učiniti. Obvyčejně ale nejlepší kritikové kázání jsou slabí kazatelé, kteří káží Dostojevskioho a kteří mají kázání a přednášky složené jak barevnou čepici z výpisků nejmodernějších autorů, že člověk se zoufale ohlídí po slově Božím. Nejlepší kritikové knih a článků bývají ti, kteří by se nezmohli ani na slušný dopis.

To je humorná stránka kritiky.

Je ale i stránka bolestná. Ti, kteří jsou kritisováni, ti dali své nejlepší síly. Kdopak něco má dnes ze svého nadšení, z nových cest a nových metod ať v pastoraaci, ať v literatuře, ať v homiletice? Ale to, co má takový nadšenec, t. j. oheň, to se v něm může ubítí tou nebratrskou, tvrdou kritikou. Bolestná stránka kritiky, že je to známka velké duševní pýchy a omezenosti.

Přátelé, kritisujte jen tehdy, když jste k tomu povoláni, a pak kritisujte v lásce a ... přímo do očí, ne po straně. A kritisujte věcně. Pak bude kritika účinná.

P. Silvestr.

Laický apoštolát.

Všeho nutno se odvážiti, všechno podniknouti, abychom duše přivedli zpět k Bohu. Laický apoštolát III. řádu sv. Františka v Praze hledá duše láskou, pomocí, milosrdenstvím. Dívky i vdovy, které můžete, podejte ruku tomuto dílu; nezústaňte sobecky za pecí, když se jedná o to, že můžete pomoci, mnoho pomoci! Illaste se v Laickém apoštolátě: Praha II., Jungmannovo náměstí č. 20 (Frant. klášter). Je to vzácné dílo z Katol. akce u nás!

Žeň.

Z duchovního života.

Největší novinkou v duchovní literatuře jest dvojdielná kniha GARRIGOU-LAGRANGE: *L'amour de Jésus et l'amour de la Croix*. (Editions du Cerf Juvisy: 1930. Cena 35 frs). Studie mystické theologie o problému čisté lásky a o pasivním očisťování. G. L. sahá opatrně, ale přece jen klidně s vědomím vyrovnaného vědce do centra nejtěžších otázek. Řeší tyto otázky podle sv. Tomáše a podle sv. Jana z Kříže. Mluví o očisťování a vzrůstu všech ctností, studuje podrobně roli darů Ducha sv. v mystické pasivitě. Velkou pozornost věnuje otázce mystika apoštolského života. Tam dostal se za ohradu, ve které se stále pohybovaly jeho studie a studie mnohých moderních mystických teoretiků, totiž za názor vidící prakticky celý vyšší duchovní život jen v kontemplativní formě. G. L. se správně teď povznáší k staré zásadě sv. Tomáše, že nejvyšší forma duchovního života jest ne snad jak se říká někdy smíšený život, nýbrž plnost života rozjímavého, jež se nutně pak rozlévá v život apoštolský. V dalších pak kapitolách vyzvedá krásně a bohatě centrální myšlenku katolické mystiky: Ježíš jest naší cestou a v lásce a v následování Ježíše Krista jest celé naše posvěcení.

Druhým dobrým dílem v této době jest třetí vydání: ARINTERO, *Évolution Mystica*. (Editorial Fides, Salamanca, Apart. 17. — 1930 — str. 740, 10 pes.) Třetí vydání tohoto hodnotného díla o mystice jednoho z největších teologů španělských je známkou úspěchu. Arintero znamená velmi mnoho pro rozšíření solidního názoru na mystiku nejen ve Španělsku, nýbrž i tam, kde byly přeloženy jeho knihy a ve vědeckém světě — neboť jeho díla jsou spíše rázu vědeckého než populárního — vůbec všude. Hluboký theolog a svatý řeholník bojoval o prohloubení duchovního života, ukazuje všem, že jsou pozváni až k nejvyšším vrcholům rozjímavé modlitby a u života ve spojení s Bohem. Přítomné dílo, jež shrnuje jeho práci na tomto poli, založenou zvláště na svatých Otcích, theologii sv. Tomáše, sv. Jana od Kříže a sv. Terezií, nelze dosti doporučit zvláště odborníkům. R-D.

LISTY SVATÉ KATEŘINY ŠIENSKÉ: *Přeložil dr. Jos. Vašíca*. Vydalo Dobré dílo ve Staré Říši. Nové vydání listů této velké světice, která nosila ve svém srdci celou církev. Všechny její bolesti a starosti jí ležely na mysli: Hořela touhou, aby všichni milovali jejího Ježíše sladkého, Ježíše lásku. Tyto Listy vydají za mnoho a mnoho knih „duchovního života“. To nejsou plevy, to není rozředěné víno, toť čisté víno žhavé víry a vše obepínající lásky. Čtěte tyto „Listy“, abychom se naučili milovati Ježíše Krista a jeho svatou nevěstu — církev, která dnes krvácí z tolika ran, jako za dob Sienské světice.

Příjemně jsem byl překvapen praktickým dílem WALLENSTEIN O F M: *Katechismus der christlichen Vollkommenheit*.

(Herder, 1930, str. 260, cena 3-80 Mk.) V 17 kapitolách jest tu probrán celý duchovní život, o stupních dokonalosti, o vnitřní modlitbě, o řeholním životě, o životě ctností a tak dále. Katechismus jest velmi dobrou příručkou pro skutečné vyučování otázkám duchovního života v klášteřích. Kniha je úplná a při tom srozumitelná. Má tu ještě výhodu, že ji psal řeholník, jenž je zároveň profesorem psychologie a duchovním vůdcem mnohých duší.

Otázky duchovního života, mystiky zvláště, neobejdou se dnes bez důkladného studia otázky o nadpřirozené lásce k Bohu, v jejímž rozpětí kotví právě vyšší duchovní život. Proto s radostí uvítáme dokonalou studii důstojného nástupce velkého kardinála Merciera, kardinála VAN ROEY: *De virtute charitatis* (Mehliniae, Dessain, 1929, str. 370, lex 80.)

Dokazuje nejprve, že láska jest ctností ústřední, že dává život všem ostatním ctnostem, že jen ona je řídí k poslednímu cíli. Studuje vše, co Písmo sv. praví o lásce. Zvláštní pozornost věnuje studiu této otázky u sv. Augustina. Velmi důležitá jest jeho studie o poměru lásky k zásluze. Mohu říci, že je to nejlepší dosud napsané kompendium o otázce lásky k Bohu. Studie velmi dobře doplňuje ke studii Garrigové.

Rovněž dobře se hodí sem do rámce kniha ADAMOVA: *Christus unser Bruder*. (Habbel, 1930, II. vydání, str. 260, cena 4 Mk.) Druhé vydání jest daleko lepší než vydání první. Kniha jest nádherným obrazem organické jednoty církve v Ježíši Kristu. Kniha jest vlastně knihou jak o Kristu, tak o církvi, která vyšla jako neposkvrněná nevěsta ze sv. boku Kristova.

Pro duchovní život velmi dobře poslouží přednášky slavného konferenciéra jesuity *De Ravignana*. Dámy, jímž konal ony přednášky, je pečlivě zaznamenaly a nyní vycházejí tiskem. Pojednávají o nejruznějších důležitých otázkách duchovního a náboženského života. Mírnost, jemná láska a tichá horlivost o spásu duší podmaňují si srdce čtenářovo. Již dávno jsem nečetl nic tak krásného. (Entretiens du P. De Ravignan: Téqui, 1930, str. 300, cena 9 frs.)

Podobnou je tomu kniha moralisty LEMKUHLA S. J.: *Die heilige Fasten und Osternzeit im betrachtenden Gebet*. (Herder, 1930, str. 670.) Dobře propracovaná, protože promyšlená a prožitá rozjímání, jež konal dobrý řeholník a pečlivý vůdce duchovního života. Rozjímání jsou plna myšlenek, plna síly. Nejsou to stereotypní únavná mravoučná témata, nýbrž celý duchovní život v nich se odráží a proto mohou býti dobrou příručkou a pomůckou.

O prázdninách letos rozvinulo se krásně i u nás exerciční hnutí. Proto jest dobrá i u nás knížka BERNHARDTOVA: *Die vier Zentralideen des Exercitienbuches des hl. Ignatius*. V nebezpečí, že duchovní cvičení pro nepochopení jich účelu a smyslu a pro jakousi libovůli, kterou vlastně sv. Otec si nepřaje, když si přeje, aby exercicie byly konány pod záštitou sv. Ignáce, přichází tato kniha věru včas a jest na místě. Chceme jen dobré, vyčerpávající a spolehlivé právě jako směřodonné. Vřele doporučuji.

(Vyšlo u Habbel: Regensburg 1930, právě tak jako kniha Adamova: Christus unser Bruder.)

V češtině vykonal právě proto též dobré dílo nakladatel G. Francel, že vydal pro laiky knihu o obnově, jež má následovati exercicie: PLATER KAR. T. J.: *Duchovní obnova pro laiky*. (1930, str. 84, cena Kč 5.) Dobrá a praktická duchovní četba pro katolíky, který má a chce věřit činem přiměřeným dnešním poměrům. Čtete a následujte.

Poznati Ježíše Krista. Řekl jsem, že je to ústřední zájem celého duchovního života, protože On jest cestou naší. Kdo by se nezaradoval proto, když dostane do ruky takovou krásnou knihu, jako výklad sv. Augustina na Evangelia. Trpělivý a dlouho již pracující augustinian BARTHET vydal ze spisů sv. Augustina: *L'Évangile commenté par St. Augustin*. (Lethielleux, 1930, str. 300, cena 25 frs.) Barthet sestavil výklady sv. Augustina v krásné stavěné a pracovaný celek. Nemluví tu Barthet, mluví tu jen Ježíš a sv. Augustin. Tak krásný život pak Ježíše Krista těžko napsat! Dílo podává jen slova sv. Augustina. Slova silná, krásná, uvážená a prožitá. Jak by se z toho pracovaly krásné homilie kněžím! Kniha důstojná k oslavám sv. Augustina.

Po homiliích přichází mi pak do ruky sličně vypravené dílo kardinála FAULHABERA: *Vesperpsalmen*. Slovnutný a hluboce zbožný kardinál chápe se svého učitelského úřadu a vykládá věřícím žalmy, jež se modlí odpoledne při nešporách církev svatá. J. Em. chce v těchto výkladech budoucím kněžím, dosud studujícím, ukázati na hloubku, krásu a život žalmů, aby se je naučili milovati a je se opravdu modlili a neodrecitovali pouze. Kniha podává bohatou studnici námětů myšlenek k meditacím, otvírá vhléd do modlitby církevní. (Faulhaber: *Vesperpsalmen*: Kösel-Pustet, 1930, str. 343, cena 7 Mk.)

A jak odporučiti a jak přivítati nové německé vydání krásného a světoznámého díla jiného kardinála SCHUSTERA, dříve opata benediktinského u sv. Pavla za hradbami. Stále jej ještě vidíme v jeho milé, důstojné vznešenosti v této basilice a nechce se nám uvěřiti, že jej již u sv. Pavla neužříme, nůlcho a srdečného k nám studujícím v Římě. Jeho vedělo *Liber Sacramentorum*. (*Liber sacramentorum*, díl I-IV, Kösel-Pustet, cena 24.70 Mk.) Po překladě anglickém, francouzském vychází nyní též pro naše širší kruhy přístupné vydání německé. Jednotlivé díly, i vázané, jsou poměrně laciné. Jsou opravdovým dobrodiním a pomůckou v nynějším obnoveném liturgickém hnutí. Podává nejobširnější a nejspolehlivější výklad misálu, a to výklad historický, rituelní, dogmatický i liturgický. Je to klasické manuale pro kněze i pro laiky v liturgii. Snad je to vůbec nejlepší liturgická kniha, kterou z poslední doby máme. Protože my se nemůžeme nikdy na podobné monumentální dílo zmoci, upozorňuji na tento překlad německý. Italský originál v laciném vydání asi po 9 lirách svazek vyšel u Mariettiho v Torino.

Přímou pak pro praxi liturgickou jest psána dobrá knížka: MULLER: *Zeremonienbüchlein*. (Herder, 1930, 10. vydání, str.

304, cena 5 Mk.) Kniha nahradí velkou rubricistickou literaturu. Jest přímo psána pro kandidáty kněžství a jako repetitorium pro kněze, jímž vždy poskytne spolehlivou informaci ohledně rubriky obřadů, jsme-li někdy v nějaké pochybnosti. Obsahuje tichou i zpívanou mši svatou, rubriky breviřové, Svatý týden a mnoho jiných ještě.

Mile též překvapí zpráva, že neúnavné nakladatelství Köselovo vydalo nové, lidové a pohněné laciné vydání *Hořkého Umučení Páně* podle vidění ctih. KATERINY EMMERICHOVÉ, tak, jak je zaznamenal Klemens Brentano. Kdo miluje tato krásná, pravdivá a životu duchovnímu tolik prospěšná vidění vidoucí z Dülmenu, rád sáhne po tomto původním vydání, třebaže máme prý zase nový český překlad: (Das bittere Leiden unseres Herrn Jesu Christi, nach den Gesichten der Dienerin Gottes Anna Katharina Emmerich aufgezeichnet von Klemens Brentano, Kösel-Pustet, München, 1930, str. 364, vázané, cena 5-50 Mk.)

Vedle Platterovy knihy dobrá jest brožurka BASTIDE: *Après la retraite*. Opakuje dobrá předsevzetí, učí žiti podle nich a uváděti v život to, co v nás svatá duchovní cvičení zasila.

A nakonec hagio a biografie: Leží přede mnou vkusně vypravený a dobře psaný život sv. apoštola Německa sv. Wolfganga. (HÄFNER: *Der hl. Wolfgang*. Badersche Verlagsbuchhandlung, Adolf Badar, Rottenburg, 1930, str. 210, cena 6 Mk.) Kniha jest přesně vědecky psaná a přece není suchopárná, protože jest psána s velkou láskou. Postava světcova vystává před námi v celé své velikosti apoštola, jenž znal jen jednu žízeň, touhu, aby celý národ miloval Krista. Všichni, kteří pracují na rozšíření království Božího, najdou v knize útěchu a posilu.

Přátelům benediktinského řádu doporučuji poučnou biografii o prvním opatu primasovi benediktinského řádu Dom Hild. de Hemptine. (DOM DE MOREAU: *Dom Hild. Hemptine*. Abbaye de Maredsous, 1930, str. 390, cena 15 frs.) Život velkého organisátora benediktinského řádu. Kniha jej kreslí jako mnicha, jako svědomitého, dobrého představeného, jenž neznal oddechu, jenž všechny své síly jen své velké lásce věnoval, aby totiž benediktinský řád se zaskvěl v té slávě, která jemu vždy jako koření řeholního života patřila a patří.

Dvě knihy zachytily krásnou čistou dětskou dušičku: Kniha: HUSTACHE: *Le livre de Jaqueline*. Dílko tak čisté, protože psané milujícím, rozumějícím srdcem mateřským. Matka Jaqueline, zbožná, Bohu oddaná, otvírá nitro své dcerušky, předčasně zralé pro nebe a proto předčasně matce odňaté. Hluboká znalost duše dítěte, velká víra diktovala tyto řádky. Spis potěší ty, které Bůh navštívil odnětím drahého dítěte, naučí mnohou matku vážiti si dětské duše a bráti ji jen svatě do svých rukou.

Druhá knížka: Anička, O dítěti, malé svěťci: LAJEUNIE ETIENNE-MARIE: *Anička*. (Édice Smíru, Přerov. 1930' stran 172, cena Kč 13.) Knížka o děvčátku-svěťci; již dříve jsme referovali o franc. originále tohoto spisku. Přerovské sestry zasluhují uznání, že dovedou najít z dobrého to nejlepší. Velmi bych doporučil

rodičům i vychovatelům, aby o Aničce vyprávěli svým dětem, připraví v nich radostné dni. Nakonec malá poznámka: Lajeunne je dominikán. Proč se sestřičky toho bojí? — a —

Pobožnost k Matce Boží bolestné. (Školské sestry, Praha, 1930, stran 57, cena Kč 5.) S pochopením sestavená příručka o pobožnosti k P. Marii bolestné. Pěkné reprodukce 7. bolestí P. Marie. Pijde vhod lidem v bolesti.

Z různých polí.

ACHIM VON ARNIM: *Christus und die Mönche*. (Kösel-Pustet, 1930, str. 70, cena 1 Mk 25.) Učený autor podává skutečnou souvislost mezi učením Ježíše Krista mezi mništvím. Kniha dobře vpravená, umělecky hodnotná. S. B.

BAUMANN EMILE: *Abel et Cain*. (Grasset, Paris, 1930, stran 263, cena 15 frs.) Rozdíly v povaze a ve výchově vedou k vraždě nevlastního bratra; otec pozitivista a syn bratrovrah, macecha a její dítě oběti vítězící. Baumann dovede osvětit mravní hodnoty a přece není „tendenční“. — a.

BRUNSMANN: *Religion und Offenbarung*. (St. Gabriel, Missionsdruckerei, stran 450.) Dílo psané profesorem na misijním ústavě ve Sv. Gabrielu u Vídně. Vyšlo z přednášek a pro ně jest zase určeno. Podává soustavně celou apologetiku. Dílo jest metodicky dobře, jednoduše zpracováno, což jest jednou velkou předností jeho. Všimá si všech moderních otázek a problémů. Pojmy jsou přesně formulovány. Přejí tomuto druhému vydání hojněho rozšíření. S. B.

DEBOUT JACQUES: *Le chanoine Broussillard à Ninive*. (Spes, Paris, 1929, stran 202, cena 12 frs.) Debout — kněz — má veliký dar: dovede mravní věčné zákony podati slovy a obrazy dneška. „Sedm hlavních hříchů žen“ — body, na něž se upjala celá síla dnešní „katolické“ ženy a dívky. — *Aux assassins comme il faut*. (Spes, Paris, 1929, stran 236, cena 12 frs.) Úspěchy kardinála Broussillarda pokračují v Herkulanu; tu zase se věnuje mužům, a líčí stejně různým způsobem vrahy — moderní liřichy. Nejsou to nějaké „umravňující“ úvahy a povzbuzení a přece chytanou Deboutovy řádky každého hluboko v srdci a k mnohému se ve skrytu srdce přiznáte. Nelze dosti doporučiti dostatečně znalým franštiny. — *Et par omission*. (Spes, Paris, 1929, stran 91, cena 6 frs.) Zpytování svědomí prostředního křesťana . . . Nač zapomináme v náboženském životě! Je toho mnoho. Velmi dobře aspoň dvakrát za rok pročísti. — a.

FRANCHETTI: *Gesù e la vita sua*. (Marietti, Torino, 1930, str. 408, L 10.) Pěkný lidový život Krista Pána. Zasluguje pozornosti pro množství vyobrazení, namnoze originálních, jež dobře ilustrují podávanou pravdu. Od téhož autora: *Gesù e la vita sua scritta pei venciulli*, L 5. R. D.

GENGLER: *Heilige Saat*. (Kösel-Pustet, Bd III, str. 380.) Referoval jsem již o druhém svazku této vzácné a vzorné sbírky námětů pro kázání. Tento díl obsahuje dobu od letnic do Nanebe-

vzetí P. Marie. Témata dobře propracovaná jsou vybrána z nejlepších a skutečně něco podávajících autorů. Odporuji. S. B.

GIORDANI: *La prima polemica christiana*. Gli apologeti greci del secondo secolo. (1930, L 7.) Dobrý příspěvek k patristice.

R. D.

HRUŠKA JAN FR.: *Proč jsem neodpadl a neodpadnu*. (Českosl. akciová tiskárna, Praha, stran 256, cena Kč 20.) Chvála a obhajoba katolictví. Hruškovo nábožensky zanícené srdce a jeho umění se spojují v ladný celek ve statích naplněných vědou, zkušeností, láskou k národu i církvi. Nade vším září slunce víry. Kniha je hodna velikého rozšíření.

— a —

KARRER OTTO: *Bleibet in meiner Liebe*. (Ars sacra, München, 1930, stran 360, cena +20 Mk.) Karrerovy sbírky modliteb jsou dobře známy; znalost dějin, askese a mystiky, celého náboženského života, umělecký cit, to vše se snoubí v jednotu souladu. Tato sbírka uvádí květy duchovní literatury nového věku z celého katolictví. Nemohu dosti doporučiti.

— of —

DR. J. KRLÍN: *Návrat vzdělců*. (Praha, 1930, cena 20 Kč. Vlastním nákladem: Praha-Vršovice, Baráková 10.) Nevím ani, jak dosti doporučiti tuto krásnou a svěží a milou knihu. Znáte jistě všichni Krlína, jenž učil dlouho české čtenáře v revui Život milovati Francii, totiž její obrat a její návrat. Proto nadepsal tuto svou knihu *Návrat vzdělců*. Málokdo zná tak dobře jako on moderní katolickou francouzskou literaturu. Málokdo také zná kulturní život katolíků francouzských jako on. Nyní vybral z celého toho obrovského tažení katolicismu ve Francii, aby znovu získal národ, výstižné obrazy konvertitů, vynikajících spisovatelů. Miluje je a proto je tak teple rýsuje, takže dovedou nadechnouti k následování. Doufám hodně od této knihy i u nás. Každý čtenář Hlubiny by ji opravdu měl mít.

S. B.

Kvart číslo 1: Sborník pro poesii a vědu. (Praha XII, Rejskova 2.) Neobyčejně bohatý sborník mládých autorů a překladatelů kolem Tvaru a zdá se z odštěpené skupiny Devětsilu. Kvart jest opravdu bohatým albem moderní poesie, moderních proudů vědeckých. Byl bych sám rád, kdyby nezůstalo jen při prvním čísle. Ovšem sborník zasluhoval by si poněkud zkázněnosti, ale to možné není při takové silné skupině. Sborník jest dobrým zrcadlem soudobého tvoření a chtění. Není tu ovšem všechno zrnem, a bylo by třeba dobrého víchu, který by odprášíl plevy. Krystalů však je v tom sborníku hodně a pro ně jej doporučuji.

Red.

Die Religion in Geschichte und Gegenwart. Verlag von J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen. Lief. 81-82. Pastum-Pfarramt. V tomto sešitu mimo obsáhlé pojednání o sv. Pavlu jsou jen menší pojednání a veliké bohatství naznačené liturgie: ráj, politické strany, Peršané, Petr apoštol.

— es —

PECKA DOMINIK: *Assunta*. (DLU, Olomouc, 1930, str. 184.) „Nanebevzetí“ Evy — sestry Marie Assunty; stoupání ze světa do nemocniční síně za sestřičku, vnitřní vzlet k nebi dokončený smrtí. My Pecku známe; Moudrost Boží dává básníkovi věřící-

mu vidět víc než nám. Román, také však duchovní povznesení k nebi. Takové romány mládeže a záhy se vykreslí jiná budoucnost.

S. B.
PELIKÁN AD. S. J.: *Mladý katolík*. (SKM, Praha, 1930, stran 159, cena 5 Kč.) Velmi praktická příručka o spolkovém životě katol. mládeže. Stane se dobrou pomůckou všech vůdců mládeže.

PETRANI: *De relatione juridica inter diversos ritus in ecclesia cathol.* (1930, I. 6.) Studie poslouží v krajích smíšených.

PILECKÝ JIRÍ: *Rudé růže*. (Nová Lyra, 1930, str. 60.) Dostává mnoho básní začátečnických knih. Obvykle je odkládám s pocity více méně tajemného smutku nad škodou potěštěného krásného papíru, nad zbytečně vylechtávanou ješitností mladých hochů. Ale tohleto je sbírka velmi dobrá, která ukazuje na věru lví dráp. Básně voní materiídouškou, domovem a ne zápachem nočních brlohů. Písničkami bych to spíše nazval. A není to pohana, protože písničky již dávno nikdo neumí udělat. B. Smutnému, mladému autoru, přji dalšího rozvoje a další píle. *Braitó*.

PLOTIN-HARDER: *Plotins Schriften*. (Felix Meiner, Leipzig, 1930, str. 200, I. díl cena 12 Mk.) Konečně tedy překlad Plotina. Plotin má velký význam pro vývoj křesťanské mystiky a filosofie. Z filosofie neoplatonské vyšel totiž Pseudodionysius Areopagita zvaný, na němž musil pak celý středověk výklady a opravováním pracovat, aby byla tato mystika přijatelná. Plotinovy spisy v originále jsou těžko k dostání a ještě obtížněji ke čtení a přece Plotin shrnul celý starověk ve svém myšlení, měl své spory a boje s gnostikou, měl své osobní stanovisko ke křesťanům. To všechno činí z tohoto nového překladu dílo kulturně velmi důležité. Dílo vychází v subskripci. S. B.

SCREMIN: *L'educazione della castità*. (1930, str. 160, I. 6.) „Základní a v každém ohledu instruktivní práce“ podle slov kard. Bertrama.

SPRINGER P. JOACH. M., O. P.: *Meine Mutter*. (Ars sacra, München, 1930, stran 45.) Zdánlivě všední téma. Ale Springery vzpomínky na matku jsou krásným a srdečným hymnem na lásku matky a dítěte. K takové knizečce se vracíme . . .

VANDENHOCK & RUPRECHT, Göttingen, A. Titius, *Natur und Gott*, Lief. 3. Str. 321-480. Co bylo řečeno o prvních dodávkách tohoto díla, platí i zde: Úžasná literatura je tu zpracována, vedoucí v historických, fysických a filosofických oborech až do nejnovější doby. To má i pro nás veliký význam a velikou výhodu. Nemůžeme však souhlasiti s celkovým názorem, jemuž autor činí služebnou všechnu svou práci; neuznáváme pravdy ve všem, nýbrž rozeznáváme pravdu a omyl. Autor však příliš vážně bere co do obsahu pravdy i zcela patrné omyly. — es —

P o s j e z d ě .

Sami jsme nečekali ani v nejlepším případě, že to vše tak krásně dopadne, že budeme moci počítati s tak dobrým výsledkem pro náš sjezd a pro naše exercicie.

Jaký smysl a význam měl náš sjezd? Ta návštěva a ta účast a ona pozornost, s jakou šest set lidí vyslechlo všechny i nejtěžší referáty, i referáty suché vědy, byly znamením, že toho všeho bylo snad i potřebí. Chtěli jsme veřejně prohlásiti se jako živelné a životní hnutí, jako hnutí, jež dovede soustřediti, jež dovede semknouti duše. Chtěli jsme toto ukázati, abychom upozornili ty, kterým náleží vedení duší, na to, že je tu hnutí, jež si přeje jimi býti vedeno, jež si přeje, aby se mu postavili v čelo. Chtěli jsme svým pastýřům přivéstí jejich duše, které poznaly potřebu hlubokého náboženského života pro obrození u nás a pro příští království jeho u nás.

Svým sjezdem měli jsme v úmyslu hlasitě vykřiknouti svůj rozdíl od proudů, jež setěžnazývají duchovní, jež v masách chrlí své knihy falešného duchovního života, falešné mystiky. Bylo to třeba jasně a přímo prohlásiti. Mlčet bylo by již možná osudné, když stále nás docházejí dotazy, zda knihy Weinfurtovy, Kerningovy a podobné jsou knihami katolické mystiky. Rozšíření těchto tiskovin právě ukazuje, že jsme přišli včas, že bylo velmi důležité o těchto věcech mluvit i s katolického hlediska, protože jinak bychom ponechali zcela volné pole těm, kteří nemohou dáti pravdy a k nimž přeje jen tisíce si pro ni jde, protože neznají jiné cesty. Proto byl náš sjezd též důležitým upozorněním na toto nebezpečí, jež nemožno podceňovati, abychom zase nepřišli v tomto ohledu pozdě, jako v mnohém jiném. Sjezd byl vlastně jakýmsi shrnutím, přehledem celého programu Hlubiny. To, co léta v ročnících vykládáme, to jsme chtěli jasně, stručně a pochopitelně vyjádřiti. Proto děkuji všem referentům za jejich krásné přednášky.

Sjelo se nás na šest set z celé republiky a ti, kteří nemohli, poslali příписy a telegramy, z nichž zvláště

dojal srdečností telegram skupiny užhorodské, poslaný p. štkt. Koutným. Kež všechno to, co jsme na sjezdě probrali, se uskuteční v praktickém životě. Bůh dobrý budiž odplátcem všem, kteří se přičinili o sjezd a jeho zdar. Především pak zde děkuji ještě jednou J. M. panu opatu Zavoralovi za všechnu péči a přičeň, kterou nám prokazoval. Díky naše patří pí B. Dlouhé za její obětavé práce, jež byly tak skryté, ale jež sjezd z podstatné části zabezpečily a umožnily. Dík srdečný patří nakladateli Lad. Kuncířovi za všechnu starost o výstavku knih, právě tak jako p. arch. B. Štormovi za jeho technickou vzácnou radu a pomoc. Dík všem slečnám, které pracovaly v sjezdové kanceláři a pak při prodeji knih a na výstavce.

A tak jako sjezd zakončil se adorací, tak kež celá naše práce a naše snažení v Illubíně necht též vždy končí adorací: Ne nám, Pane, ne nám, ale Jménu svému dej slávu. Necht všechno naše snažení, necht všechny naše práce vyzní nakonec: Přijď k nám království tvé. Amen! Hlubina též chce býti pokorným a skromným k tomu spolupracovníkem.

Podobně všude krásně se vydařily exercicie. Letos jsme teprve hledali cestu. Použijeme svých zkušeností, aby vše narok bylo dokonaleji a lépe zřízeno. A nyní: Laboremus, do práce!

P. Silv. M. Braitto, redaktor.

Pláč.

Pláč jest dvojit: pláč lítosti a pláč radosti.

Pronášíme slova modlitby: K Tobě vzdycháme, lkající a plačící v tomto slzavém údolí.

Při tom můžeme mysliti na své časné bědy, na své světské smutky, protivensství a obtíže. Matka Boží jest pomocnicí naší v potřebách našich, ať jsou to potřeby pro věčnost či jen potřeby časné, slyší naše prosby a vyhovuje podle spravedlnosti a milosrdenství. Jest pravda, že pro větší část lidstva jest tato země

slzavým údolím; jest v tom však cosi spravedlivého, neboť naše vlastní hříchy ještě mnohem více než hřích dědičný vynucují téměř neustále znova a znova porušení země a porušení života; naše hříchy maří požehnání, sotva je Bůh zemi udílí; chce-li Bůh udělit lidem pokoj a štěstí, lidé sami tomu odporují svou nedůvěrou, nestálostí, rouháním, zoufalstvím i vzpurností. Není to nedostatek milosrdenství Božího a lásky Boží, co udržuje svět v bídě, hrůze a neštěstí, nýbrž naše stále nové a nové svévole a hříchy. My sami voláme bídu a neštěstí na sebe, na své bližní i na své děti, maříme Boží dobrotivost a zabráňujeme Božímu milosrdenství. Jedinou omluvou je to, že pokušitel zatemňuje naše smysly a náš rozum, takže mnohdy nevíme, co konáme či co bychom konati měli. Tu pak máme s důvěrou prositi Matku Boží o radu a pomoc, aby rozhodla místo nás, aby jednala za nás, když nevíme, jak sami jednati máme, aby nás chránila před ještě větší bídou, před ještě větším zoufalstvím. Víme, že sami jsme příliš slabí, postaví-li se ďábel proti nám opravdu do boje či narazíme-li na překážky, které povstaly proti nám jako následky našich hříchů, neboť Bůh nám sice hříchy odpouští ve svátosti křtu a pokání, ale jejich časné následky zůstávají ještě nějaký čas, mnohdy dosti dlouhý.

Ale všechna, i nejprudší, nejtěžší a nejdelší bolest lidská, pokud pochází z vlastního poměru člověka k tomuto časnému životu, pokud se týká věcí časných, věcí tohoto světa, jest jen jakýmsi zkaleným povrchem té pravé a nesmírné bolesti, která proměnila zemi v slzavé údolí. Ať je život sebe těžší, ať slzy trpících, utiskovaných a hynoucích tekou spojeným proudem, ať volání o pomoc je slyšet až nad oblaky, jsou to jen projevy časné lidské bídy a lidské úzkosti, není to pravý obsah té bolesti, kterou se vlastně zachvívá svět.

Úzkost nám nahání nejen viditelné neštěstí, ale i neviditelný protivník; v hrozící zkáze života mnohdy cítíme nejen přirozené následky chyb a hříchů, ale i zlobu věčného protivníka, jehož vůle je v tom, aby

zmařeno bylo království Boží. Protivník náš jest ničitelem lidí; nehubí těch, kteří se mu oddají, až po smrti, ale už za živa; jako podvedl Evu, tak podvádí stále každého, a pomáhá-li někomu na světě k časnému blahu a úspěchu, činí to jen tak dlouho, dokud toho potřebuje: neoplácí hříšníkům věrnost za věrnost, ale ničí je časem strašlivě a náhle, aby se snad v poslední chvíli nevzpamatovali a neodvrátili se od něho. Nechce vytvořití rub říše Boží, nechce zříditi svou říši, ve které by ti, kdož odpadli od Boha, dosahovali určitých hodností podle stupně své pýchy: chce jen mařití dílo Boží za každou cenu; nechce urvat kus království Božího, aby v něm vládl nějakým způsobem, obráceným sice na ruby, ale podobným tomu způsobu, jakým vládne Bůh; neboť satan je neplodný, je to duch nenávisti, lži a zkázy; nestojí o to, aby cokoliv bylo a trvalo mimo něho samého; poněvadž v něm není lásky, musí nenávidět všechno stvoření; proto ďáblové se musí nenávidět navzájem, a pokud jsou si vědomi toho, že nepovstali sami ze sebe, ale že také byli stvořeni od Boha, musí jedenkaždý z nich nutně nenávidět i sám sebe. Jak by se tedy země netrásla úzkostí před nimi?

Člověk málo cítí z těch věcí, ale všechno to cítí Bůh a cítí to i na této zemi, když jako Vykupitel přijal tělo lidské. Pravou bolestí této země jest tedy bolest Kristova. Jemu byli jsme vyrváni, proti nám se chystají úklady. Naše smysly jsou tupé, my nechápeme vlastní cenu své duše, pravou hrůzu zatracení a skutečnou velikost lásky Boží. Spasitel to však viděl a cítil a stále to vidí a cítí. Tato úzkost o nás, pocházející z božské lásky, byla tak strašná, že raději šel vydat se do rukou našich a nechat se od nás ukřižovat, aby nás svou smrtí vykoupil.

Toto vše viděla, poznala a ucítila Matka Boží. Její bolest byla nad všechnu lidskou bolest. O vy všichni, kteří jdete mimo, pohledte a vizte, zda nějaká bolest jako bolest moje!

Naše bolesti, naše vzdechy, naše slzy! Jak jsou vlastně nicotné! A přece tato modlitba dává nám právo

je ukazovati. Matka Boží není ve své moudrosti a ve svém milosrdenství tak omezena, jako člověk, byť se-
be světější. Vidí nejen nesmírnou bolest svého Syna,
svoji bolest vlastní a hrůzu úkladů dábelských, jimiž
má býti zničen celý svět, ale vidí i jednotlivé naše
bolesti, které jsou jen nepatrnými a pomíjivými krů-
pěkami v nesmírném moři utrpení Božího a utrpení
celého světa. Tomuto utrpení Božímu se však vyrovná
milosrdenství Boží, které ve své všemohoucnosti
vždycky má kdy, aby hledělo i na naše vezdejší po-
třeby a aby se s námi sdílelo o všudypřítomnost své
lásky. Tato všechna moc jest svěřena do rukou Krá-
lovný nebes, která sama naplněna nesmírným mi-
losrdenstvím Božímu zapomíná při našich modlitbách
na to, co jsme učinili jejímu Synu, poněvadž ví, že
jako synové zavržení musili jsme chtít s celou touhou
svého srdce utratit a zničit jejího Syna, který se ra-
ději sám dobrovolně vydal v naše ruce, aby nad naši
vražednou zlobou zvítězil svou smrtí a ukojiv naši
zuřivost, aby nás získal a obnovil ve své lásce. To-
muto úkolu se podrobila již tenkrát, když svolila
státi se matkou Syna Božího a v tom byla pokora a
poslušnost tak nesmírná, že celé království nebeské
na věky věkův se nevzpamatuje z úžasu nad nesmír-
ností takové pokory a poslušnosti v lidském těle a
v lidské duši.

Lidský pláč pochází z vědomí naší slabosti a nedo-
konalosti; z naší touhy, abychom se Bohu přiblížili,
a zároveň z našeho zklamání, když vidíme, že sotva
jsme učinili krok k Bohu, již zase couváme několik
kroků zpět.

Lidský pláč pochází též z lásky k Bohu, a to jest
pláč těch, kteří poznávají, že až v nebi dosáhnou jis-
toty o dokonalosti své lásky a jejího naplnění.

Ale jest i pláč radosti, pláč vděčnosti, jímž lidská
touha odpovídá dosažené milosti.

Všechn tento pláč, slzy dítek i slzy zhroucených,
všechna tato úzkost, ať její podklad jest jen časný a
chvilkový, či ať pochází z hlubin té nesmírné úzkosti,
která stravuje všechno stvoření a která jest i v srdci

Božím, tvoří z naší země údolí slz, vzdechů a nářků. Pláč lidský se může obracet sám k sobě a může se dusit v bezmocném hoři; může se obracet k lidem, kteří mohou pomoci jen někdy a to právě v bolestech rádu nejnižšího, v bolestech pomíjivých; může se obracet k ďáblu, který jest původcem a udržovatelem zla a který může někdy uleviti, ale nikoliv ze soucitu, nýbrž z lstivosti; může se obracet k Bohu.

Všechn pláč lidí jest darován Panně Marii; lidé totiž mohou sami ze sebe přinést Bohu jen svou bídu, kterou sami nechťejí; lásku, ctnosti a platné služby sami ze sebe přinést nemohou, neboť to jim Bůh napřed musí udělit a dáti do rukou a lidská zásluha tkví pak jen v tom, že lidé těch darů neobráťí ve zlé. Máme tedy aspoň své slzy a vzdechy věnovati Panně Marii. Jak málo se vlastně od nás žádá a přece i to se nám zdá obližné! I své slzy raději házíme světu a ďáblu, ač nemůžeme od nich očekávat než posměch.

Tato slova modlitby nás učí a nám připomínají, že právo na naše slzy, vzdechy a nářky má Panna Maria a jí máme své bolesti a úpění přednášeti. Činíme-li jinak, zpronevěrujeme jí to, co jsme jí povinni, zpronevěrujeme tu jedinou daň, kterou jí sami ze sebe můžeme přinést, ač je to vlastně daň nejlehčí a nejpříjemnější, daň, která jest vlastně obětováním věci, které se sami chceme co nejdříve a nejúplněji zbavit. Neobracíme-li svůj pláč k Panně Marii, pak vlastně pohrdáme její láskou, přímlovou a milosrdenstvím.

Tato slova modlitby jsou tedy jednak slibem, že všechny své bolesti svěříme Panně Marii a že úlevu nebudeme hledati na srdci světa a na srdci ďáblůvč, nýbrž na srdci Tě, které Bůh svěřil všecku bolest svoji, na srdci Matky Sedmiboletné, která jest jedinou a svrchovanou královnou veškeré bolesti a veškeré útěchy.

Jednak jsou tato slova prosbou, aby Panna Maria jako vlastní a jediná Paní našich slz pomohla nám a nedopustila, bychom tyto své slzy obětovali někomu jinému než Jí a pomoc a útěchu místo v milosrdenství jejím hledali v klamu své síly vlastní, v klamu světa a v klamech ďáblůvých.

Z těchto slov modlitby vyplývá zároveň naděje, že naše Královna obrátí jednou všechen tento náš pláč bolesti a lítosti v pláč blaženosti a radosti věčné, neboť daroval-li Bůh Královně nebes všechen pláč a všechnu bolest světa, daroval jí to k její slávě, aby tyto slzy nezůstaly tou bídnou, hořkou a nenáviděnou věcí, jakou jsou nyní, nýbrž aby byly proměněny v něco drahocenného! Panna Maria jest totiž bytostí nejblaženější a naše slzy tak, jak jsou, nepřispívají by k její blaženosti a slávě; k té patří právě ten zázrak její moci a lásky, že slzy, jí obětované, nabývají jiné, vyšší hodnoty.

Jaroslav Durych.

Dar bázně synovské.

(Kurs o darech Ducha sv. S.)

Dary Ducha sv. možno nazvati vystřídáním naší slabosti a ubohosti Boží silou. Nejsme schopni svými silami dospěti tak daleko a tak vysoko, jak Bůh nám určil. Proto on musí přispěti svou silou. A běda duši, která by nechtěla se dáti vésti, která by chtěla jíti sama. Nikam, prostě nikam vůbec nedojde, jen se zníví, jen vyplývá své síly a výsledek jejich bude přežalostný.

Boží síla je tajemstvím darů Ducha sv. A jakoby podkladem všech ostatních darů jest dar, jež někteří theologové neprávem kladou jako nejnižší dar, totiž dar bázně Boží. To proto, že v mnohých stále straší slovo bázeň jen ve svém špatném, jen ve svém nejnižším smyslu. Je totiž bázeň, která není dobrá, jest bázeň, která jest urážkou Boží, která jest pohrdáním jeho láskou, jež jest pouze jen a jen otrockým uhýbáním před bičem. Toť bázeň zvaná právem otrocká, bázeň, která nemiluje Boha, která miluje jenom sebe a jenom pro sebe a bojí se následků a proto nechce hřešiti, protože se bojí hřešiti. Kdyby nebylo trestů, hřešila by směle, jen věčná muka duši zastraší, ale jenom naoko, protože srdce zůstává dále ve hříchu, protože srdce neprchá před vinou a také tato bázeň

dlouho nevydrží. Nemiluje tato bázeň Boha, nýbrž jen a jen sebe, je to bázeň sobecká a vypočítavá. Po ní přichází bázeň, která již odhlíží od sebe a patří na Boha. Ví, co má v Bohu, ví, co by v něm ztratila, proto se bojí viny, že by ztratila hříchem Pána, že by ztratila nejvyšší dobro. Toť bázeň začátečníků v duchovním životě, toť bázeň duší, které právě povstaly z viny, které se ještě nerozhořely velkou a čistou láskou k Pánu, a které přece jenom tuší velikost Boží.

Dar bázně Boží, je totiž darem vidoucnosti, darem, který poznává s hrůzou, co je Bůh, a proto tak se děsí, že by ho mohl člověk vinou ztratiti. Tato bázeň vidí prozatím jen velký majestát Boží, vidí jen jeho nekonečnost, ale jako by ještě neviděla jeho dobrotu, důvěra ještě není tak rozhořelá, duše se cítí více tvorem ubohým a slabým a hynoucím bez Boha, než jeho milovaným dítětem.

Láska teprve se učí choditi, teprve se rozlétává, teprve vidí jen Boží velikost. A přece i tato bázeň jest krásná a jest dobrá a nemají práva protestanté se nad ní horšiti. Jest pravda, že se třese před tresty, ale přece jen miluje Boha, nebojí se jenom trestů, nýbrž toho, aby neztratila Boha, protože ví, protože začíná tušiti, koho má v Bohu, totiž svého dobrodince, své nejvyšší dobro, protože tuší propastný rozdíl mezi sebou a mezi Bohem, a tuší ve své maličkosti Boží velikost a právě potřebu této své maličkosti, aby se pevně držela svého Boha, protože ví, že bez něho nemůže najíti štěstí, bez něho nemůže dojíti míru a pokoje. Bázeň tato obyčejně jest darem kajících, kteří dlouho bloudili, ochutnávali radostí po všech cestách a cestičkách a všechny ty radosti je nakonec zklamaly a tak přišli ke svému Bohu. Právě ve svém marném hledání, právě ve svém mnohém a děsném a krvavém zklamání poznali ubozí trosečníci lidských štěstí, jak velký je Bůh, který rozpálil v nich žár a touhu po štěstí, když nic na světě ani všechno, co jen mohli duši snést, je neuspokojilo. Toť bázeň těch věčných nenasytníků lásky a štěstí, kteří krvavě proplakali svou touhu a nyní majíce Boha, jsouce již v přístavě, bojí se jej ztratiti. Bojí se muk,

ale ne pro muka, nýbrž proto, že by v nich musili se rozloučiti s Bohem, protože by v nich nemohli již milovati Boha. A tak slyšíme smělá a odvážná slova těchto kajících, že by chtěli třeba, aby byli i zavrženi pro své hříchy, ale bolestně dokládají: V zavržení nemožno Pána milovati, v zavržení nemožno míti Boha...

Dar bázně tryská z poznání a dává lepší poznání. A podobně i tato bázeň před tresty dovede duši k lepšímu poznání, protože sama již pochází z jakéhosi poznání, co má duše v Bohu. Duše pak začíná před pokusem, před zápasem srovnávat, co je Bůh a co je to, co se nabízí místo Boha, a v srovnání tomto jasněji zazáhá se světlo poznání Božího. Čím více duše srovnává Boha s věcmi tohoto světa, s věcmi, které jej chtějí odlouditi od Boha, tím více si zamiluje Boha.

A tak roste v duši pomalu bázeň čistá, bázeň synovská. Jest dána hned s milostí posvěcující, ale její činnost se někdy jeví až později, až když duše se procvíčí v bázni nedokonalé. Duše dívá se na svého Pána. Čím více se pak na něho dívá, tím dokonaleji jej poznává. Poznává pak nejenom, že jest velký, že jest strašný, nýbrž záhy též poznává, že on je především láska, že on je otec.

Duše si zamiluje svou lásku nekonečnou, jež tolik lidstvo milovala. Duše chce býti na věky a co nejdokonaleji spojena s láskou svou a proto se bojí již ne tak trestů, jako spíše bojí se uraziti Otce, ne proto, že trestá, nýbrž proto, že je dobrým, že tolik nás miluje.

Bez rozkvětu tohoto daru těžko si představiti nějaký pokrok v duchovním životě, těžko si bez něho představiti i varování se tak zvaných lehkých hříchů.

Sv. Tomáš nazývá tuto bázeň bázní synovskou neb čistou, podobně jako syn se bojí uraziti otce, protože jej miluje a jako manželka se bojí uraziti chotě, právě protože jej čistě miluje, tak duše naše, jež přece jest zasnoubena s Bohem, jak dále dokládá sv. Tomáš, bojí se uraziti toho, jenž s námi je tak intimně spojen, jenž jest naším Otcem a chotí duše naší.

Svatá bázeň lásky, bojící se uraziti toho, jenž nás zahrnuje svými dary, jenž stále nám svou lásku do-

kazuje, svatá bázeň uraziti lásku, jež vydala na kříži všechnu krev svého Syna, jež ho nám dala ve Svátosti oltární za pokrm náš a nápoj.

Svatá bázeň dítek Božích, jež je učí dokonalé a přesné poslušnosti vůči Otci. Jí uctivě se bojíme Boha, jako Syn se bojí Otce, jeho lásky a jeho důstojnosti, které jej samy již od provinění chrání. Protože máme úctu k svému Otci, proto se bojíme jemu se zpronevěriti, proto se bojíme jeho vůli se protiviti. Tak je bázeň Boží základem všech ctností neb jest základem především pokory, na níž ostatní ctnosti stojí. Protože víme, co je Otec a co jsme my, proto se neodvážíme vzbouřiti se proti němu, proto se neopovázíme sebe proti němu neb nad něho postaviti, což právě dělá hřích, což právě dělá základ všech hříchů, totiž pýcha.

Tato bázeň Boží nás strhne vždy, když proti Bohu nás něco vábí, když se kloníme něco postaviti proti Pánu, když se již již kloníme, abychom více byli poslušni sebe a volání světa než Boha. Vždy totiž nám uvede na mysl: Co jsi, červe, který se bouříš proti Pánu, a Tak jedná syn, tak jedná dítě hodné za všechno dobrodiní činiti to, co Otec nechce, činiti něco proti jeho vůli, proti vůli Boží? Vždyť vůle Boží jest On a proto uraziti vůli jeho jest uraziti pouze a právě jen ho!

A čím více v nás vzrůstá láska, tím více též vzrůstá naše synovská bázeň. Láskou více a lépe poznáváme Boha, zakoušíme, jak je dobrý, jak jest lásky plný a lásky hodný a proto čím více toto poznáváme, tím též dokonaleji si ošklivíme vinu, jež jest nevděkem vůči lásce nejlepší, jež jest urážkou toho, jež přece chceme milovati. Vždyť přece milovaného nemilujeme urážením, vždyť přece miláčka svého neobjímáme nevěrnostmi a krivdami!

Potřebujeme daru bázně ve chvílích, kdy hřích k nám dovede sladce, přesladce mluvit, kdy nás láká a vábí k sobě tak prudce, že jsme v nebezpečí přivoliti. Toť velké umění ďábla a hříchu, že dovede krásně vábiti, že dovede mluvit skoro hlasem andělským, když nás k sobě volá. A jenom dobré dítě Boží dovede odpovéděti: Jak by to mohlo býti dobré, jak by to

mohlo býti tak krásné, když přece cítím, že bych tím Boha, Otce zarmoutila. Jen dobré dítě Boží hned v začátcích si řekne: Co je to všechno platné, když je to přece jen proti Bohu a když miluji Boha více než všechno, když pro to, co mi slibuješ, ztratila bych Boha.

Tato bázeň synovská staví hrázi před lehkomyšlným hřešením, před lehkomyšlným spoléháním na jeho milosrdenství. Kdo bojí se ztratiti Boha, protože jej miluje, protože nechce ztratiti svou lásku nejvyšší, ten se již ani tak neohlíží na tresty, ten již není od hříchu zdržován věčnou hrozbou, nýbrž jej již zdržuje jen a jen láska.

Vědět, co máme v Bohu, pak se nedopustíme tak snadno hříchu.

Prosme Pána za dar jeho synovské bázně, prostě, aby nám vlil do srdce živé přesvědčení o své velikosti, lásce a dobrotě, tak abychom věru žili z tohoto přesvědčení, aby toto přesvědčení bylo světlem a vodítkem našich činů. Bude nám pak snadnější bojovat s vinou, pak se nám podaří i vítězně bojovati s vinou zvanou všední, i pak se nebudeme ani tak snadno dopouštět všedních hříchů, protože i o nich budeme věděti, že urážejí Pána, že jsou nespravedlností vůči dobrému Otci.

P. Silv. M. Braitto O. P.

Svaté Dětství.

Čím více uvažujete o svatém Dětství, tím více vidíte jeho podivuhodnou promyšlenost. Řekli byste, že z něho mluví zkušenost sto let stojící v duchovním boji, ne duše dvacetileté dívky. Několika hesly jsou obsaženy i velké obrysy a cíle křesťanského života, i jeho nejmenší důležité podrobnosti. Nejvíce to bude patrné, když nyní budeme mysliti na

VIII. Obavy malých.

Obavy jsou denním chlebem duše myslící a bojující. Obavy jsou cestou, po které odchází chuť k boji a

radost, jsou cestou, po které přichází bolest a porážky a nečinnost. Kdo jest jen poněkud zkušený v duchovním životě, ví dobře, že obavy jsou doslova denním pokrmem, při každé vážné a svaté myšlence se vnučujícím duši. Kolik vzletu zmařily obavy, kolik smutných chvil nám již způsobily! Různě sebe a jiné těšívání. Ale na cestě svatého Děťství není třeba těšení, protože tam obavy zmizí. Malí ve smyslu svatého Děťství obav neznají. To je nejvýnosnější část cesty svatého Děťství.

Bojíme se své slabosti, že nás zastihnou okolnosti, které budou nad naše síly a strhnou nás na scestí. Dějiny lidstva, zvláště dějiny náboženství nám tu poskytují zajímavý pohled. Člověk se zpronevěřil Bohu a odtrhl se od Boha spoléháním na svou sílu. Čím více se pak vzdaloval od Boha, tím více rostl jeho strach, až tento strach se vžil do krve lidstvu a stal se strachem pokryteckým. Kdybychom si pozorně rozebrali obavy ze své slabosti, zděsili bychom se. Naše obavy tohoto druhu mohou totiž mít jen takové důvody: Bůh mi nepomůže, protože nestojím o dostatečnou míru jeho pomoci; Bůh mi nepomůže, protože nechce. V duši skutečně tyto obavy jsou, třebaže si jich duše není tak v jejich důsledcích vědoma; jsou i duše, které se jimi netají, skrývajíce se ovšem zase za svou slabost. Řeknou: moje slabost je tak veliká, že mi nedovolí namáhati se dostatečně; moje slabost je taková, že Bůh se ode mne s ošklivostí odvrátí.

Svatá Terezie Ježíškova měla naprosto jiné myšlenky, když myslila na svou lidskou slabost. „Vzpomínka na mé slabosti a chyby mne pokořuje, učí mne nespolehati se na vlastní sílu, jež není leč slabostí, ale ještě více mi vypravuje o milosrdenství a lásce. Mám důvěru v Ježíše, vypravuji mu podrobně své nevěrnosti, směle se domnívám, že tak nabudu tím větší moci nad jeho srdcem a tím více že přivábím k sobě lásku toho, jenž nepřišel volati spravedlivé, nýbrž hříšníky . . . Již dávno jsem přesvědčena, že Pán je něžnější nežli matka – a já znám dokonale mateřské srdce. – Vím, že matka je vždy ochotna odpouštět.

Položím se do náruče Ježíšovy a tam naleznu vše, co jsem ztratila, a mnohem více . . .“ Duši vyučené v takové škole nemůže žádná obava působiti skleslost. Duši dobře chápatící toto učení nemůže se bázeň ani přiblížiti.

Bojíme se velikosti svého Boha. I v tom je mnoho neupřímnosti. Vždyť víme, že tento nadevše dokonalý Bůh s úsilím, jež lze nazvati jen božským, se nám chce přiblížiti, svou velikost zdůrazňuje jenom tam, kde mu ji člověk upírá. Jaksi z donucení tak činí. Ale vlastní jeho snaha je sblížit se s duší lidskou a s celým životem člověka. Kdybychom neměli jiného důkazu, zázračné tajemství Vtělení bude o tom mluvit na věky řečí všem dobré vůle pochopitelnou. Člověk se stal Bohu cizím a proto se bojí velikosti Boží. Apoštol Jan (L. 4, 18) naznačuje, co svatá Terezie Ježíškova dala svým malým jako lék proti obavám před Boží velikostí, řka: „V lásce není strachu, nýbrž dokonalá láska ven vyhání bázeň.“

„Ježíše uráží a zraňuje jeho srdce nedostatek důvěry . . . Anismrtelný hřích by mne nezbavil mé důvěry. Víím, že, kdybych měla na svědomí všechny hříchy, které mohou býti spáchány, ničeho bych neztratila ze své důvěry. Se srdcem zdrceným lítostí bych se šla vrhnouti do náruče svého Spasitele. Víím, že má rád vracející se zbloudilé dítě. Slyšela jsem to od Marie Magdalské, od cizoložné ženy, od Samaritky. Ne, nic mne neodstraší, protože víím, proč se držím jeho lásky a jeho milosrdenství. Víím, že celé toto množství hříchů by se rozplynulo v okamžiku jako kapka vody puštěná do sálající výhně . . . Ó Ježíši, dovol mi říci, že tvá láska šla až k šílenství . . . Jak by se mé srdce před tímto šílenstvím mohlo zdržeti neletěti k tobě? Jak by má důvěra mohla míti meze? Ó Ježíši, věřím, že, kdybys našel duši ještě slabší nežli moje, s radostí bys ji zahrnul ještě většími dary, kdyby se v naprosté důvěře odevzdala tvému milosrdenství.“

Bojíme se toho, co souborným jménem nazýváme „neprátele“, ať jsou živí nebo neživí, ale zato obvyčejně tím hroznější. Vííme, jak tyto obavy dovedou přivést

člověka nejenom do trudnomyslné netečnosti, nýbrž i ke skutečnému zrazení víry. Třebaže jsme nepřáteli obklopeni všude a v každé době svého života, přece i tyto obavy zmizí u duší malých ve smyslu svatého Dětství. Svatá Terezie píše takto: „Ach, jsem jen ubohý ptáček, pokrytý sotva chmýřím, nejsem orlem, mám toliko jeho oči a jeho srdce. Co ze mne bude? Zemru bolem, vidouc se tak bezmocnou? Ach ne! Nebudu se trápiti. S odvážnou odevzdaností tu zůstanu, až do smrti upírajíc zrak na své božské Slunce. Nic mne neodstraší, ani víchř ani liják, a jestliže veliké mraky mi zakryjí mé Slunce Lásky, v té chvíli se má důvěra vystupňuje k největší síle. Nehnu se se svého místa, vědouc, že za těmito ponurými mraky stále září moje sladké Slunce. Věřím, že chce viděti, co dovede moje naděje a důvěra. Nyní se mi zdá, že nemohu již více snést, ale nebojím se, protože můj dobrý Bůh mi dá tolik odvahy, kolik mám utrpení.“

Bojíme se smrti a všeho, co ji provází. Hle, jak smýšlela naše světice: „Nemám nejmenšího strachu před posledními boji, ani před bolestmi nemoci, byť by byly sebe větší. Dobrý Bůh mi vždy pomáhal, chránil mne a nejněžnější ruka jeho mne vedla od útlého mládí . . . spoléhání naň. I kdyby utrpení dosáhlo nejzazších mezí, vím jistě, že mne nikdy neopustí.“

Nechci přidávati nic ze svého, by se nekazila harmonie myšlenek svaté Terezie. Pozornému rozjímání se ukáže hloubka důvěry z lásky a radostná cesta života malých. A jaký vítězně plodný život by se rozvinul!

P. Em. Soukup O. P.

Hroby bohatýrů v Římě.

Katakomby.

K nejhudším sice, ale k nejdojemnějším hrobům křesťanských bohatýrů náleží katakomby. Bylo modré jarní odpoledne, když jsem pod zeleným Celiem

u staré brány Capena vstupoval na „královnu cest“, abych vykonal pout do nejpamátnějších a nejrozsáhlejších katakomb svatého Kalixta.

Zádná druhá cesta neprobouzí tolik dojmů jako Via Appia. Aby zajistil moc Říma, založil censor Appius Claudius r. 312 před Kr. první vojenskou silnici a první vodovod, Aqua Appia. Byl to podnik odvážný, protože musily se podkopati hory a překlenouti údolí ohrovenskými mosty. Tak se stal Appius Claudius zakladatelem pro Řím tolik důležitého a charakteristického stavitelství vodovodů.

Krajina se tu jeví ve svém původním půvabu, nezkaženém dosud moderními stavbami. Za sebou necháváte hukot tramvají a houkání autobusů a libujete si, že je tu ticho; nad vámi modrá obloha, po které nepluje ani jediný mráček, a kolem vás zelený park s piniiemi a smutečnými vrbami. Z parku trčí k nebi ohrovenská kostra nádherných kdysi lázní Caracalových; dnes v jejich rozvalinách klidně hnízdí plémě havraní. Myslí-li člověk na to, co zde bývalo dříve a co je tu teď, jaký život tu vřel a jaká je tu dnes samota, zmocňuje se ho stesk nad chodem dějin a prací času.

Cesta se úží u hrobky Scipionů, ve které byli pochováváni členové a přátelé slavné této rodiny, na př. básník Ennius. Pod mohutným obloukem Drusovým, vlastně Trajánovým, k jehož oslavě byl postaven. procházíme k bráně aureliánských zdí Porta San Sebastiano a vstupujeme do vlastní římské roviny. Tady je „královna cest“ ještě užší. Místy je stará dlažba z lávy. Kdyby mohla vypravovat! Po ní táhly římské legie do válek a po ní se vracely vítězně do jásajícího města. Kupci různých národů brali se tudy vezouce své tovary dychtivým a bohatým Římanům. Nepřetržitý ruch, jásot, zpěv a křik rozléhal se okolím. Po stranách silnice stály hrobky, oltáře, pomníky, sochy, mausolea, mezi nimi se zelenaly cypřiše a pinie a připomínaly svým ševelem marnost slávy a konec veselí.

Dnes je tady pusto. V malých špinavých domcích tu a tam bydlí chudý lid a umouněné děti vybíhají

a žebrají un santo, una medaglia a na konec un soldo. Rádi jsme jim dali oboje. Je ku podivu, jak římské děti milují obrázky. A nejen děti chudé, ale i z lepších rodin; vysvětlují si to dětinnou myslí italského lidu, která má radost z každého dárku.

Kostelík zvaný „Quo vadis“ připomíná krásnou legendu, jak prý svatý Petr, který nikdy nebyl příliš smělým, ze strachu před mučením utíkal z Říma a tady potkal svého mistra z křížem na ramenou a udiven se ho tázal: „Quo vadis Domine?“ a jak mu Pán smutně odpověděl: „Venio Romam iterum crucifigi“ a jak Petr kajícně se vrátil do města, aby tam byl ukřižován. Sienkiewicz pojmenoval podle kostelíka svůj slavný román.

Ještě kousek po vystupující silnici a jsme u cíle. Vpravo za zdí v zahradě trapistů šumí tmavé cypřiše a vedou nás rovnou alejí až ke katakombám sv. Kalixta.

*

Katakomby jsou společná pohřebiště křesťanů v prvních stoletích po Kristu. Kdežto totiž Římané mrtvé obyčejně spalovali, od kterého zvyku však nejedna rodina římská z úcty a lásky ke svým drahým ustoupila a je do země ukládala, pochovávali křesťané svoje v Pánu zesnulé věřice, že jednou vstanou z mrtvých a žítí budou na věky.

V dobách pronásledování stávaly se katakomby útočištěm křesťanů a často i jevištěm hromadného mučení, když totiž luza přes zákaz zákona, který pohřebiště chránil, do katakomb vnikla a přítomné přepadla a pobila. Tak byl papež Sixtus II. ubit v katakombě Pretextáta, když pro shromážděnou křesťanskou rodinu obětoval oběť nejsvětější.

Římské katakomby, počtem asi 42, leží na severní a jižní straně města a mají rozlehlost 246 hektarů a jsou obrovským podzemním Římem. Chodby jejich, rozšířené místy na výklenky a kaple, tvoří několik poschodí nad sebou, někdy i pět, a jsou 876 kilometrů dlouhé. Podle toho lze snadno usoudit, jak veliké množství těl zde bylo pochováno ve stěnách chodeb,

tělo nad tělem a řada nad řadou. Takových hrobů napočteno přes tři miliony.

Do nich tedy byla ukládána těla křesťanů k časnému odpočinku. Všichni bez výjimky, i když se jim nedostalo koruny mučednické, dokázali mysl bohatýrskou, přijavše náboženství Kristovo tak protichůdné zvykům, mravům a názorům tehdejšího Říma.

Neznaje pravého Boha a uctívaje jako bohy dlouhou řadu divných božstev, takže o něm dobře napsal sv. Lev: „*Magnam sibi videbatur assumpsisse religionem quia nullam respuebat falsitatem*“ – dospěl Říman tak daleko, že konečně samého císaře učinil bohem a obětoval mu jako bohu. A tu se musil střetnout s křesťanstvím, jehož názor o takových bozích vyslovil Tertulián: „*Císaře neuznávám za boha, jednak protože nejsem sto lháti a jednak protože nemám odvahy vysmívat se svému mocnáři; stačíž mu, že je císařem, že nese jméno tak slavné; spokoj se s tím, že ho ctíme, jak je dovoleno nám a přiměřeno jemu, to jest, že jde hned po Bohu a že jest hned pod Bohem; a vez, že my se modlíme k Bohu živému, pravému a věčnému za blaho Césara!*“ – Bylo třeba bohatýrské odvahy tak mluvit a podle toho jednat. Byli proto křesťané obviňováni z bezbožectví, z nenávisti císaře a státu; jim přičítány veškeré pohromy jak veřejné, tak soukromé, porážky v bitvách, sucho, zemětřesení, hlad, mor, povodně. „*Si Tiberis ascendit ad moenia, si Nilus non ascendit in arva, si terra movet, si fames, si lues, statim christianos ad leones*“, vyčítá císařům Tertulian. Křesťané byli ponecháváni libovůli soudců a náladovosti luzy. Podněcování haruspici a vykladači budoucnosti podle střev obětních zvířat a letu ptáků, za což byli placeni státem a měli dobrý výdělek od lehkověrných, vrhal se lid po ulicích na nechráněné křesťany, mučil je, zabíjel a zapaloval jejich příbytky.

Oficiálně byla křesťanská krev prolita po prvé za Nerona. 19. července 64 vyšlehl v Římě oheň a vichrem roznášen zachvátil velikou část města. Kdo oheň založil, nevíme: „*sorte an dolo principis incertum; nam*

utrumque auctores prodiderunt“ píše Tacitus. Požár trval devět dní a zničil přes deset okresů města a strávil drahocenné historické památky a spisy, pomníky, díla umělecká, chrámy a paláce. Lid si šuškal, že požár je dílem zbrklého císaře, jenž chtěl zničit město, aby mohl vystavět nové nádhernější; jiní pravili, že chtěl viděti a opěvovati požár Troje; podle Suetonia vystoupil dokonce na věž hrůzným divadlem se pokochat. Aby umlčel hlas lidu, že on je žhářem, stavěl mu baráky a útulky a stanovil slavné smůrlivé oběti bohům. Lid přes to na něho stále ukazoval. I připadl na myšlenku, svalit vinu na nenáviděné křesťany a kruté je potrestat: „*abolendo rumori subdidit reos et quesitissimis poenis adjecit quos per flagitia invisos vulgus chrestianos appellabat*“ vypravuje Tacitus.

Křesťané byli tedy odsouzeni a mukám a smrti vydáni. A jakým mukám! Byli oblečeni do zvířecí kůže a předhozeni divoké zvěři, čemuž se říkalo *venatio*; nebo byli připevněni na kůly nebo kříže, obtočeni předivem napuštěným a pomazaným smůlou a pryskyřicí a zapáleni, aby byli živými pochodněmi. Sie-miradzki nádherně zobrazil Neronu s komonstvem, jak se labužnický pasou na utrpení ubožáků v cirku Neronově, kde nyní stojí basilika sv. Petra, kdežto prostý lid je litoval, protože byli mučeni nikoliv pro obecné blaho, ale aby se ukojila krutost Neronova. „*Unde miseratio oriebatur tamquam non utilitate publica sed in saevitiam unius desumerentur*“ vypravuje Tacitus.

Hony, kříže a živé pochodně nebyly jedinými mukami. Nero chtěl vidět živé obrazy starých pohádek. Křesťanské ženy byly tudíž přivázány nahé na rohy býka a vláčeny po zemi jako vybájená Dirke. Křesťan musil držeti ruku v ohni jako pohádkový Mucius Scevola; jiný byl s výše svržen, aby viděli padajícího lkara. Sloventi, křesťané stali se hříčkou krvelačného tyрана. A podobných tyranů bylo na trůně císařském až do čtvrtého století ještě devět: Domitian, Trajan, Marc Aurel, Septimius Severus, Maximinus, Decius,

Valerianus, Galerius a Dioklecian, všichni obdivovaní Macharem.

Bířící chodili městem a vyzývali otce rodin, aby se i s dětmi dostavili do chrámů obětovat bohům. Když neuposlechli a chtěli žít podle svého přesvědčení, byli odsouzeni. Mám ještě vyjmenovat některá muka? Zábor statků, vypovězení z vlasti, *damnatio ad lenonem potius quam ad leonem* pro křesťanské ženy a dívky, okovy, dřevěná a železná svěradla na krku a nohou, bičování železnými drápy, hranice a různé druhy pálení, skřípec, křížování hlavou dolů a dušení kouřem, lámání kostí, vroucí smůla, uřezování nosu, uší, rukou, jehly a dráty vpichované za nehty, roztavené olovo lité na záda, odírání kůže, ozubená kola, železné hřebeny, trhání zubů a nehtů, rožň, poltění jazyka atd.

„Muka byla tak krutá, že bychom jim nevěřili, kdyby je vypravovaly legendy. Ale máme svědky, kteří psali, když byl popel hranic ještě horký,“ praví Duchesne.

„Non mihi si linguae centum sint, oraque centum
Ferre vox, omnes scelerum comprehendere formas
Omnia poenarum percurrere nomina possim“.

„Kdybych měl sto jazyků a sto úst a železný hlas, nemohl bych vyjmenovat všechny způsoby a názvy trestů,“ praví Laktantius.

Mučedníků musilo tedy býti velmi mnoho. Přesný počet není znám. Tacitus mluví o ohromném množství „*multitudo ingens*“, sv. Cyprian o nespočetném zástupu mučedníků „*martyrum innumerabilis populus*“, sv. Augustin o legiích mučedníků „*legiones martyrum*“, takže někteří badatelé je počítají na miliony. – Jisto je, že v římských katakombách bylo pochováno na sta a na tisíce mučedníků. Papežové, pochovaní v papežské kryptě u sv. Calixta, byli vesměs mučedníci, z nichž nejznámější a nejvíce uctíváni jsou Fabian (236 – 250), Cornelius (251 – 253) a Sixtus II. (257 až 258).

Později, aby se předešlo jejich zneuctění Saraceny a Longobardy, byla svatá těla vyzvednuta a uctivě uložena v kostelích netoliko římských, ale v celém

světě. Odvezením těl se stalo, že se na katakomby stále méně pamatovalo; časem docela zmizely pod zemí, roste na nich tráva a kolem nich se rozprostírá tichá Campagna; otvory, kterými vnikalo trochu světla do katakomb, mizejí a schody, po nichž se dolů sestupovalo, samoděk se plní hlínou. Mrtví, kteří tam ještě zůstali, odpočívají zapomenuti v hluboké samotě a tmě. Přestaly návštěvy poutníků a na katakomby nikdo již nemyslí.

Teprve v 16. století maltezák Antonio Bosio znovu je objevil. Ale hlavní zásluha o náležité prozkoumání jejich náleží Římanu Janu Křtiteli Rossimu v minulém století, který našel a objasnil tolik důležitých a pro dějiny křesťanské theologie významných památek, že se stal zakladatelem „křesťanských starožitností“.

Dnes jsou katakomby zase přístupny a nebude poutníka, který by jich nenavštívil.

*

Sestupme do nich, nikoliv abychom ukojili zvědavost, ale abychom uctili svatá místa, kde odpočívala těla velikých bohatýrů, a nechejme je na sebe působit a osvěžme svou chabou víru rekovným duchem, který zde vane.

Trapista dává nám svíčky a v jeho průvodu sestupujeme po úzkých schodech do podzemního města. Na stěnách jsou neumělou rukou veškrabány povzdechy poutníků ze čtvrtého a pátého století a jejich prosby k mučedníkům, což velice dojíká poutníka dvacátého století. — Procházíme kryptou, ve které od čtvrtého až do devátého století leželo umučené tělo šestnáctileté dívky Cecilie; dále kryptou papežů, ve které odpočívala těla třinácti papežů-mučedníků; obdivujeme básnický nápis papeže Damasa, kterým oslavuje zde uložené bohatýry, svítíme si na hroby ve stěnách, někdy velmi krátké a úzké, patrně hroby dětí.

Jak výmluvné jsou ve své úsečnosti nápisy na nich. *In pace — In refrigerio — Cum sanctis — Martyr in pace — Aeterna tibi lux — Vivas in Deo — Vivis in glo-*

ria Dei – Cornelius Martyr – In luce Domini susceptus – Neophytus ivit ad Deum – Lazarus amicus noster dormit – Sophronia dulcis semper vives Deo. –

Víra naše není od včerejška, ale je pevně zakotvena již v katakombách, kde ji křesťané vyznávali prostými sice a neumělými, ale tím pravdivějšími a výmluvnějšími kresbami. Hlavním předmětem, který svou mohutností a svým významem zaujímal v prvních stoletích docela mysl křesťanů, byla osobnost Ježíše Krista. Co je nám drahé a vzácné, ukrýváme před těmi, kdož nás nerozumí a kdož by naše city zesměšlili a urazili. Tak ukrývali křesťané svatou osobu Ježíše Krista symboly dobrého pastýře, Jonáše, vycházejícího z lůna velryby, Daniele v jámě lvové, zvláště pak obrazem ryby, jejíž řecké slovo *ichthys* obsahuje začáteční písmena a význam Ježíše Krista: *Ježíš Kristus Boží Syn Spasitel*. – Jsou zde však také obrazy Matky Páně, nejsvětější Trojice, vtělení a vykoupení a svatých svátostí.

Na kamenné nebo mramorové desky, kterými uzavírali křesťané hroby svých drahých, vrývali důmyslné obrazy: kotvu, lodičku, olivovou ratolest, beránka.

Světské myšlenky, které jste si snad sem přinesli, ustupují myšlenkám svatým, čím déle kráčíte vlhkými těmito chodbami a mizejí docela při pohledu na lahvičku v prázdném hrobě, ve které snad byla uctivě chována krev mučedníka zde pochovaného, nebo když čtete nápis: *Martyr in pace*, nebo spatříte v hrobě umrlčí lebku, která tmaavými důlky na vás civí, jako by se tázala, zda nepřišla ještě chvíle, kdy vstane z mrtvých a bude odměněna podle skutků. Zvláště vás dojmají drobné hroby dítek, které sotva spatřivše světlo světa musily snad vlastní krví zaplatiti milost svatého křtu a sestoupiti sem do tmy, kam nikdy k nim se neprodral paprsek sluneční.

Jako ve snu kráčíte za trapistou dále a vidíte v plápolavém světle pochodní průvod mužů, žen, starců, dívek, otroků a patriciů, gladiátorů a vojáků, jak těmito chodbami táhnou a se modlí a pěji; na konci průvodu nesou otec a bratři na nosítkách bohatýra,

jenž za stejnou víru prolil krev; vidíte, jak ho ukládají do výklenku ve stěně, staví k němu lahvičku s jeho krví, jak zavírají výklenek kamennou deskou, do níž vryto: „Žij v Bohu.“

Tady v tomto městě bez světla scházivali, modlili a těšili se pronásledovaní křesťané; zde ve stěnách pochovávali své drahé zesnulé nebo umučené. Sem do těchto hlubokých brázd ukládali zrno, ze kterého vyklíčila bohatá úroda. V mateřském lůně katakomb zápuštěny kořeny budoucí síly a krásy. Základy svatopeterské kopule vítězně ční k nebi tkví zde v katakombách.

Den se chýlil k večeru, kdy jsme z nich vystupovali. Jaký nádherný pohled na okolí ozářené fialovým jemným světlem zapadajícího slunka! S tohoto místa možno patřit na dva světy, pohanský v rumech a křesťanský v zenitu slávy. Onen zastoupen nádhernou hrobkou Cecilie Metelly, tento kopulí svatopeterskou. Trapisté důmyslně vysázeli stromovou alej tak, že, stojíce uprostřed, vidíte na jedné straně aleje hrobku Cecilii a na druhé kopuli sv. Petra. A kolem vás sama zeleň a vůně a samý zpěv ptáček svobodně tady hnízdících a se radujících. Jinak zde ticho hřbitovní, ticho svaté. *Martyres in pace.*

P. Hudeček C. SS. R., Řím.

Svěcení kněžstva.

Vázným okamžikem v životě klerikově je první z vyšších svěcení, poněvadž jeho životní rozhodnutí činí definitivním. Biskup to zdůrazňuje ve své řeči, když připomíná svěcencům, že dosud jsou svobodní a mohou se vrátiti ještě do světa; jestliže se rozhodnou kladně, přijmou tím na sebe navždy jeho Páně a budou s ním nerozvíitelně spjati. Takové rozhodnutí je dalekosáhlé a děje se jenom jednou v životě: „*Amplius non licebit a proposito resilire.*“ Ale je diktováno láskou, velkou láskou, a je odměněno pravou svobodou, královskou svobodou. „*Deo servire regnare est*

– Sloužití Bohu znamená kralovati“, připomíná biskup svěcencům. Bůh je tvůrcem naší svobody, čím více jsme Božími, tím jsme svobodnějšími a z veškeré naší činnosti dýše svěžest jejího zřídla. „Deo perpetuo famulari“ – Bohu budeme navždy sloužiti, ale jako údobé jeho rodiny.

Biskup končí svoje naučení, vyzývá je ještě jednou svěcence k rozvážení nastávajícího kroku. Ve jménu Páně přistupují po zralé úvaze, aby se zasnoubili s církví. A církev s mateřskou láskou modlí se nad nimi, zatím co oni v pokoře leží na zemi před oltářem, jednu ze svých nejslavnějších prosebných modliteb, litanie ke všem svatým.

Biskup je potom poučuje o povinnostech jejich nastávajícího úřadu. Budou pomáhati jáhnovi, budou přisluhovati vodou u oltáře. Biskup uvádí podle pontifikálu ještě některé podrobnosti starých liturgií, které už dnes nejsou v platnosti. A hned jim vykládá smysl jejich funkcí. Skrže věci viditelné mají uskutěčňovati věci neviditelné. Jenom zdánlivě jsou funkce jejich úřadu malé, nepatrné. Ve skutečnosti vše, co je závojem Boží velebnosti, je velikým. Podle symbolismu apokalypse oltář je Kristus. Skrže Krista-kněze a v Kristu-vítězné oběti je všechno zasvěceno nebeskému Otci. Oltářní pally a korporálie, jež podjáhen čistí, představují věřící lid; je třeba, aby byly čisté, poněvadž jsou oděvem slávy Kristovy. Jako se tato plátna čistí vodou, tak se duše očišťují vodou nebeské nauky, jestliže se z lidské křehkosti poskvřily. Podjáhen nemůže je dosud rozhřešovati, nuže, nechť jim poskytuje aspoň očišťnou lázeň slova Božího! K tomu je třeba, aby měl sám pevné základy v katolické víře, má-li splniti svůj úkol, má-li oživovati víru v duších a tak vštěpovati jim bázeň či spíše lásku, jež přivádějí marnotratného syna nazpět k Otci. Má-li jim předcházeti svým dobrým příkladem, musí teď už býti vytrvalým, strážlivým, čistým. „Usque nunc inhonesti, amodo casti!“ Třebaže církev s takovým klidem pronáší svoje naučení, přece dobře zná slabost lidskou a proto skládá svou důvěru v pomoc Boží, prosíc Boha,

aby ráčil dáti novosvěcencům všechno to, co od nich požaduje.

Podává pak svěcencům prázdný kalich pokrytý paténou k doteku, znovu jim zdůrazňuje biskup, jaký ze je jejich úřad a jaké proto jsou také jeho požadavky. A hned nato vybízí lid, aby se s ním modlil za nové podjáhnny, aby sloužili před tváří Boží ve víře a došli tak odměny, jež je určena svatým. Modlí se za ně, aby je Bůh požehnal, aby byli čilými a oddanými strážci oltáře. Svolává na ně dary Ducha svatého, jež nás činí poddajnými nástroji v rukou Božích. Této poddajnosti je tolik třeba budoucímu knězi, jenž má být pouhým nástrojem. Svět žije ve znamení odboje, a jenom poslušností, spojenou s poslušností Ježíšovou, může být spasen. Na této poslušnosti podjáhnově závisí udělení stavovské milosti: „... ut obedientes facto ... tuam gratiam consequantur.“

Biskup obléká potom podjáhnovi odznaky jeho úřadu, a nikť, manipul, tuniku. Amikt čili humerál je znamením ovládnutí jazyka. Podjáhen je teď tak blízko oltáři, má být mužem modlitby, má se vystříhati všeho zbytečného mluvení v kostele i v sakristii. Jak pohoršuje věřící lid hlasitý hovor a zábava v sakristii, již možno mnohdy slyšet už od vchodu do chrámu Páně! A pak ty časté hříchy jazykem proti lásce k bližnímu! V takové blízkosti Boha lásky! — Manipul znamená ovoce dobrých skutků, kéž nám ho uzraje hojně do dne soudu! — V sebranosti a mlčení nalézáme Boha, dobré skutky působí dobré svědomí. A z obého prýští do duše radost, již symbolisuje tunika: tunica jucunditatis et indumentum laetitiae. Radost je krásným výkvětem křesťanství. Listy sv. Pavla, jež biskup právě podjáhnovi svěřil, tolik vybízejí k radosti! Svět po ní prahne a přece umírá smutkem, poněvadž nenašel Boha. Podjáhen ji pocítuje v den své ordinace a jeho obět je mu zdrojem štěstí. Bohu se zasvětil slibem dokonalé čistoty, přijímaje vyšší svěcení a ve spojení s celou církví bude nyní každodenním brevírem chváliti Hospodina zástupů.

P. Tomáš M. Dittl O. P.

Reformátor.

Je spřízněn s revolucionářem? Žije v reformátorovi revolucionář? A žije v revolucionáři reformátor?

V každém člověku žije směs z hora a z dola, pravosti a lži, lásky a jášství. Obzvláště ve velkých lidech jsou protivy ty silně zastoupeny.

Reformátor a revolucionář: Na počátku jeho cesty nevíme ještě, kdo z obou v něm dosáhne převahy. Teprve na konci jeho cesty víme, čím byl, čím více byl. Zdalí žehnal či otravoval, zda stavěl či boural, zda v něm žil démon či síla Boží.

Reformátor a revolucionář: Oba mají ono velké nadání, poznati nedostatky přítomnosti a to, co býti má. Liší se od sebe způsobem, kterým chytějí změnu přivést. Jeden prožívá své vyšší poznání jako milost a cítí oproti druhým povinnost býti jim vzorem. Druhý vystupuje s právním vědomím a požadavky. Jeden učí dobrému svou bytostí, druhý požaduje je hlasitým komandem. Jeden vystupuje ve jménu Božím, druhý jménem svým.

„Jak dlouho budou trvat spory?
Až do konce všech života –
až obětavost vyčerpána
a duše z klamu uvolněna.

A vaše oběť? Každá modla,
jež nahrazuje Boha věků
a stkvoucí, zlatá pouta rabů
i s loži lenosti mdlé vaší.

Vítězství cena? Sjednocenost
a víry vzlet; a duše bělost
a blaženost, jež vás až děsí,
jež všechno dá a přetrvává.

Kol čela z trní koruna:
Ille, všechna vaše odměna.“

Takto mluví Ibsenův Reformátor, kněz Brand, k lidu. Ale oni slyší pouze všechna *ne* a žádného *ano*, jen ono těžké, nikoliv však vysoké. A reformátor příliš brzy poznává: Lidé chtějí cíl, ale žádné cesty, ovoce, avšak žádné práce.

Je srdce plno
hlubokých tužeb
po nové době
a vysokém vzletu.

Však oběť? – Ach ne,
to zaplaší je.
Chtí pevnost a sílu!
To tísní je.“

Reformátor naráží na veliké odpory zástupu, protože požaduje od něho mravní výkony, jimž nebyl uvyklý. „Jak dlouho . . .“ Zástup nechce přinášeti obětí; neboť nevidí žádného „proč“ pro oběť. A nikdo přec nepřináší oběť pro nějaké *nic*, nýbrž pouze pro vyšší vzájemné dary nebo alespoň pro přísliby. Proto musil i Bůh sám za plnění svých přikázání dáti vyhlídky na odměnu, a to vnější, kdy vnitřní nebyla prožita: „Aby se ti dobře vedlo a ty dlouho žil jsi na zemi!“ „Manželka tvá jest jako plodný kmen vinný; synové tvoji jak mladistvé olivové kolem tvého stolu.“ „Potrestám vás za hříchy vaše až do čtvrtého kolena.“ „Vaše odměna bude veliká v nebesích.“ „Cokoliv jste opustili pro mne, obdržíte stonásobně.“

Reformátor je zcela pravdivý a zcela dobré vůle. V ní leží všechna jeho síla a jistota a klid. A také jeho víra. V jeho duši nikdo se mu nevzpírá. Bůh žije v duši jeho a Bůh učí ho zákonům života, učí ho dívati se do duší lidských: že odpor člověka oproti pravdě a dobru jest pouze pomíjejícím omylem, jež pouze ještě nepoznává, jež on mu má pomoci přemáhati. Omyl, pod nímž lidé sami trpí, jež nemohou zmoci, protože ho nepoznávají.

Proto se reformátor na své odpůrce nehněvá. Mi-

luje je, jako dobrý pastýř ovci, jež před jeho očima vrhá se v zkázu, která se dokonce dobrému pastýři vzpírá, pokud ještě plachá a zastrašená dobrého pastýře nepoznala.

Reformátor předvídá svůj úspěch s jistotou, protože zná jeho pravost, stále jej v sobě prožívá a prožívá i touhu lidstva po pravdě a dobru. A proto nemá netrpělivosti. Celá jeho bytost jest dobrotivým, hotovým uvítáním. Kdo kvapně naléhá a žene, kdo nedovede čekati, ten probouzí přec nedůvěru, že nezná zákonů v lidech, že nechce prosaditi vůli Boží, nýbrž svoji.

Reformátor pohání pouze sebe k živému činu a lásce, revolucionář pohání druhé. On kvapí za rychlým úspěchem a za svou poctou.

Vzdor tomu je však revolucionář lidem spíše milým než reformátor. Onť nepožaduje ničeho od těch, jež chce získati, on pouze slibuje. On obrací se k nízkým pudům člověka, pomstychtivost, panovačnost, hrabivost a slibuje jim ukojení těchto chtíčů. Teprve když svedení poznají, že to s nimi dobře nemyslí, že měli býti pouze přípreží k vítěznému jeho vozu, pouze stupni k jeho trůnu, pak ho zavrhnou a nenávidí.

Reformátora však především zamítají; neboť on neslibuje jim, jak to jejich pudy očekávají. Požaduje od nich: čistotu a pravdivost, oběť a kázeň. Požaduje od nich obnovu života a odsuzuje jich ochablý způsob žití. Proto jest reformátor líným zástupem nenáviděn. a je nenáviděn úředními vůdci zástupu. On je oba znepokojuje, jak zástupy v jich lenosti, tak vůdce v jejich lenosti a panovačnosti. Vůdcové nemohou připouštět, že by bylo třeba něco zlepšovati. Ano, ne vždycky bojují proti němu, provinilemu, často i z nedostatku vlastního poznání. Neboť měli-li by sami ono poznání, pak nebyl by musil Bůh sesílati reformátora.

Jsou právě též dítkami své doby, s měřítky své doby aspatřují v Bohem seslaném novotáři bezecného nebo dokonce vládychtivého bořitele.

Jest životním zákonem, že reformátor bývá zprvu odmítnut. On právě zasahuje příliš silně do životních obyčejů a život nejde skoky, nýbrž kroky. A novoty

nesmí se přijímati bez prozkoumání. S přesvědčením musí vcházeti do lidské duše. Přesvědčení však jest pozvolný, byť i prudký proces životní. Vznik života může se dít pouze v klidu a stálosti, v poslušnosti vůči zákonům, nikoliv však bezplánovitému, skákavému vzhůru a dolů.

I pro reformátora jest dobře, že nedochází záhy uznání, by se vytríbil, aby měl příležitost svou vlídností a duchem oběti, svou nezištností dílo své doporučiti. Reformace jest něco tak velikého, že nemůže tkvít pouze ve velkých, zvučných slovech, nýbrž musí se uváděti viditelnými důkazy. Reformátor musí uvést lidi ve svatý údiv, co jeho nové učení na něm samém vytvořilo životní síly, velikosti, životního štěstí. Má-li reformátor načítí novou dobu, pak musí ovšem zcela jiný, zcela nový na prahu této doby státi. Má-li se státi reformátor otcem nových pokolení, musí se v něm projevit nezměrná síla životní, kteroužto nová pokolení nasytí. Má-li reformátor jako jedinec vyvážit celé národy, pak musí jeho slovo a talent též mnoho do vázkové misky vhoditi.

*

Vše, v čem jsem ve výhodě nad ostatními, co mám nezaslouženě, to mne tísní. Co mám však po zásluze? Proto mne tísní všechno. A moje boje a moje utrpení? Tíží také ony? Vidím-li jiné osvobozeny od nich, od jejich požehnání, pak poznávám: Utrpení jsou největší milosti. A potom mne tíží, že jich nevyužívám pro druhé; že moje zkoušky nestaly se nám, mně a ostatním, požehnáním, jímž se mohly a měly státi.

Heliand.

Svatý Pavel v Athénách.

Svatý Pavel na druhé svojí apoštolské cestě po prvé stanul nohou na evropské půdě, když, poučen byv od Boha v nočním vidění, přepravil se z Troady po moři

do Neapole a odtud se odebral do macedonského města Filipp. Před pěti sty lety tímže směrem po mostu zbudovaném přes Hellespont táhly bezpočetné voje perského krále Daria, aby svobodnou Helladu podmanily perskému samovládcí. Také svatý Pavel šel na výboj. Chtěl Řecko, zemi klasické vědy a nejskvělejšího umění, k němuž se kdy povznesl lidský duch, podrobiti sladkému jhu Kristovu. Neměl s sebou žádných vojenských čet, ale jedinou jeho zbraní byl kříž a slovo evangelia, které jest ostřejší nad „každý meč dvojsečný“ (K Žid. 4, 12)

Výpravy Dariovy a Xerxovy v bitvách u Marathonu, Salaminu a Platejí úplně ztroskotaly a perské samodržaví bylo donuceno uchýlit se zpět do hlubin Asie. Naproti tomu výprava Pavlova skončila vítězstvím nejskvělejším. Zásluhou Pavlovou evangelium v Řecku pevně zakotvilo a zanedlouho řecké Musy a řecká věda postavily se do služeb Ukřižovaného. Splnila se tu slova, že „co pošetilé je ve světě, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabé je ve světě, to vyvolil Bůh, aby zahanbil silné“ (1. Kor. 1, 27).

Jestli kdy, tedy tehdy, když svatý Pavel přestoupil na evropskou půdu, splnila se na něm předpověď, kterou kdysi božský mistr pronesl k apoštolům: „... budou vás vydávati soudům a bičovati vás budou v synagogách svých; před vladaře a krále budete voděni na svědectví jim a pohanům“ (Mat. 10, 17 – 18). Pavel při těchto pronásledováních se řídil pokynem Spasitelovým: „Když vás budou pronásledovati v tomto městě, utecte se do jiného“ (Mat. 10, 23). A tak, když vypuklo proti němu vzbouření ve Filippech, uprchl do Thessaloniky, a když odtud byl úklady Židů vypuzen, uchýlil se do Bereje. Když také v Bereji po počátečním úspěchu vznikly proti němu nepokoje, tu tamní křesťané dopravili Pavla k moři, odkudž – nevíme z kterého přístavu – nastoupil cestu do metropole celého Řecka – do Athén!

Cesta po Egejském moři patří i dnes k těm nejpůvabnějším. More tam bývá poměrně klidné. Na obzoru po obou stranách lodí vystupují blíže či dále nové a

nové ostrovy. Panorama se mění každou chvíli a upoutává pozornost cestovatelovu. Ještě krásnější byla ona cesta za časů Pavlových, kdy ostrovy, dnes holé a pusté skály čnící nad hladinou mořskou, byly pokryty aspoň částečně lesy a svěží zelení. Po pravé straně viděl Pavel nejprve řeckou pevninu a pak protáhlý ostrov Eubeji, po levici táhl se jižní cíp poloostrova Chalkidického a pak se střídaly severní Sporady, po nich ostrovy Skyros, Andros, Keos. U mysu Sunion, s něhož zírala do daleka obrovská socha Pallas Athény se zlatou přilbou, zabočila loď na západ a brzy poté na sever rázic sinodrymi vlnami cestu k přístavu Pireu.

Než přírodní krásy nemohly upoutat ducha Pavlova a nedovedly rozptýlit chmurné myšlenky, jaké plnily jeho mysl. Poslední události nezlomily sice jeho odvahy, která po každém nezdaru znova se vzpružovala, sílena nadpřirozenou milostí Kristovou. Ale přece jen se Pavel jako člověk – a byl slabým a křehkým člověkem jako každý jiný – cítil sklíčeným. Sklíčenost ona byla tím větší, poněvadž své druhy a pomocníky, Silvana a Timothea, zůstavil v Macedonii, kde bylo jich přítomnosti nezbytně potřeba. Jsa úplně sám v cizím okolí a mezi cizími lidmi, zakoušel svatý Pavel onu pokleslou náladu, o které mluví v listu ke Korinfanům, když jim píše, že k nim zavítal „s bázní a třesením mnohým“ (2, 2). Nejvíce, jak víme z listu prvního k Thessaloniickým, znepokojoval jej osud mladých obcí macedonských, které s takovou námahou založil, které tak miloval a jejichž budoucnost byla tolik ohrožena . . .

Když loď přistála v Pireu, tu Pavel, vystoupiv na pevnou zemi, namířil kroky své k Athénám. Tam jej čekalo nové dílo a nová práce pro ideál Kristův, jež muž zasvětil celý život a pro něž bilo jeho srdce každým svým tepem . . . Tato myšlenka jistě znova povznesla ochabující síly Pavlovy – –

V době, kdy svatý Pavel zavítal tam, byly Athény městem, jež mohlo s hrdostí pohlížeti na staletou slavnou minulost. Ba minulost ta byla slavnější a význam-

nější než přítomnost. v níž už se jevily patrné známky úpadku a rozkladu slavného kdysi města.

Počátky Athén se ztrácejí v temnu dějin. Podle pověsti založil je Kekrops, který pocházel z Egypta a který byl nejen budovatelem města, ale i zákonodárcem a zakladatelem náboženství.

Návrší Akropole, na němž byla nejstarší tvrz, ovládá okolní rovinu a bylo svou polohou předurčeno státi se střediskem města, jež tu vzniklo. Prvotní město bylo na západním úpatí Akropole, odtud se pak šířilo na sever a na ostatní strany. V době největšího rozkvětu měly Athény deset tisíc domů a měřily v obvodu 167 stadií, to jest asi 30 kilometrů.

Attika, jejíž hlavním městem byly Athény, byla země vyprahlá, skalnatá a chudá. Základem blahobytu a athénské moci byla mořeplavba: tuto umožňoval výborný přístav Píreus rozkládající se jen ve vzdálenosti asi 6 kilometrů na západním pobřeží.

Vrcholu moci i slávy dosáhly Athény za válek perských. Deset tisíc vojinů athénských, jiniž pomáhalo tisíc platejských, porazilo roku 490 za velení Miltiada u Marathonu desetkrát silnější vojsko perské. Za druhé války perské Themistokles, jenž měl tehdy v Athénách rozhodující vliv, potřel v bitvě u Salaminy r. 480 loďstvo perské. Rok nato byl u Platejí perský vůdce Mardonios poražen a tím bylo vítězství Helenů nad perskou velmocí definitivně rozhodnuto.

Na podnět Themistokla byly athénské zdi znova vystavěny a Píreus opevněn.

Perikles spojil Athény s přístavem dvěma velkolepými zdmi, které byly dlouhé $6\frac{1}{2}$ a $7\frac{1}{2}$ kilometrů a které se za války peloponéské výborně osvědčily, neboť zajišťovaly spojení města s přístavem a s mořem. Zbytky těchto zdí jsou do dnešního dne patrné.

Za Perikla Athény nejen vévodily celému Řecku politicky, ale strhly na sebe též přimát v umění a literatuře. Byla to především Akropole, kterou za Perikla vyzdobili nesmrtelnými díly největší umělci řečtí. Mnesikles postavil nádherné propyleje, jimiž se na Akropoli vcházelo. Iksinos a Kallistrates zbudovali

nejslavnější stavitelskou památku Athén: chrám bohyně Athény zvaný Parthenon. Skulptury, jimiž byl Parthenon zvenčí okrášlen, pocházely z dílny Fidie, největšího mistra sochařského. Naproti Parthenonu stálo Erechtheion, svatyně to zasvěcená Athéně Polias a Poseidonu Erechtheiu. Z menších chrámů vynikal chrám Nike, t. j. svatyně vítězné Athény. Mezi různými sochami, jež tu stály pod širým nebem, vynikala socha Athény Promachos, vytesaná mistrovskou rukou Fidiovou. Bělostný mramor z nedalekého Pentelikonu, z něhož byly postaveny budovy na Akropoli a vytesány sochy, oslepoval svou skvělostí příchozího poutníka.

Úpadek Řecka a také úpadek Athén počíná od té doby, kdy se Řecko dostalo pod vládu římskou. Je pravda, že příčiny úpadku byly hlubší a neprameňily pouze z římské nadvlády. Ale zrušení Řecka od Římanů — Lucius Mummius zrušil Korint a Sulla dobyl Athén — úpadek onen urychlilo. Řecko bylo za Římanů jen částí provincie Macedonie, až od roku 27 před Kristem stalo se zvláštní provincií zvanou Achaja.

Za doby císařské Římané, kteří dobře cítili a uznávali, že celou svoji kulturu vděčí Řekům, provozovali politiku velmi blahovolnou vůči Řecku a hleděli podporami a různými výsadami zdržeti úpadek stále se stupňující. Nero roku 67 při isthmických hrách dal Achaji svobodu, takže nemusila platit poplatků a nebyla poddána římskému místodržiteli, nýbrž přímo císaři. Athény jako Sparta patřily mezi nečetná svobodná města — civitates foederatae — měly tedy autonomii, své soudnictví a byly zproštěny říšských daní. — Ale tato trochu sentimentální podpora, kterou Římané věnovali Řecku, byla marnou: venkov se vyliďňoval, města pustla, blahobyt klesal . . .

Jedna věc však Řecku zůstala: vznešené historické vzpomínky a bezpočetná díla umělecká, chrámy, budovy a sochy, které, ač leckdy už ve zříceninách, hlásaly velikou minulost země. Jako dnes Itálie, tak tehdy Řecko bylo cílem turistů, kteří sem přicházeli shléd-

nout staré památky, a také cílem umělců, kteří se tu vzdělávali na nedostižných vzorech antické krásy.

Athény vedle toho měly ještě jednu přednost. Byly od 1. století před Kristem střediskem vědy a filosofie. Sem spěchali vědychtiví mladíci z celé říše římské, aby nabyli filosofického vzdělání a vyšší kultury. Také v jiných městech byly proslavené školy, na příklad v Aleksandrii, v Massiliu, v Tarsu atd. Než Athény proti této konkurenci dovedly si uhájit svou pověst jako první universitní město v celé říši římské. A toto postavení si udržely i ve staletích pozdějších. Zde studovali svatý Basilius, Řehoř Nazianský, Julian Odpadlík a j. Filosofická škola athénská, ovšem pohanská, se udržela až do šestého století po Kristu. Byl to poslední útulek pohanské vědy v křesťanské říši. Justinian athénskou školu zrušil, poslední pak filosofičtí učitelé, kteří zde působili, uchýlili se do Persie.

Takové bylo postavení a význam Athén v době, když tam – asi v roce 52 – přišel svatý Pavel hlásat evangelium a kříž Kristův!

Zprávu o pobytu svatého Pavla v Athénách podává nám Lukáš ve Skutcích apoštolských 17, 16-34. Lukáš sice se svatým Pavlem v Athénách nebyl, protože zůstal ve Filippech, měl však, jak je patrno z četby onoho úryvku jeho knihy, o činnosti Pavlově přesné a podrobné informace, jichž se mu dostalo pravděpodobně od Pavla samého.

„Mezitím, co Pavel v Athénách čekal na ně, bouřil se v něm jeho duch, když viděl, že je město plné model. Rozmlouval tedy v synagoze se Židy a proselyty a na agoře každodenně s těmi, kteří se tam právě nahodili. Někteří z epikurejských a stoických filosofů přeli se s ním. A jedni pravili: Copak chce mluverka tento říci? Jiní pak: Zdá se, že je hlasatelem cizích bohů – poněvadž zvěstoval Ježíše a zmrtvýchvstání.“ (v. 16 – 18).

Křesťané z Bereje doprovodili Pavla až do Athén, ale ihned se vrátili zpět do rodného města. Po nich poslal Pavel vzkaz do Macedonie, aby Timotheus a Silvanus co nejdříve za ním přišli. V Macedonii mu-

sili zůstat, aby mladé, právě založené křesťanské obce nepodlehly bouři pronásledování. Ale i Pavel potřeboval jejich pomoci při evangelizačním díle, které se chystal nyní započítí ve vlastním Řecku: proto, jakmile by se poměry v Macedonii uklidnily, měli přijít za ním.

Očekáváje příchodu svých spoludruhů, procházel se městem a prohlížel si jeho památnosti. A těchto památek a uměleckých děl bylo bez počtu. Řecký spisovatel Polemos napsal čtyři knihy jen o votivních darech umístěných na Akropoli! A římský Livius praví: Athény mají sochy bohů i lidí vynikající všelikým druhem i materiálu i umění. Jiní turisté, kteří tehdy houfně navštěvovali Athény, bývali vši tou krásou a nádherou uchváteni. Ale o Pavlovi dí svatý Lukáš, že se „bouřil jeho duch, protože viděl, že je město plné model“! Ve všech městech, kde dosud svatý Pavel působil, také vládlo pohanství a byly tam svatyně, oltáře a sochy zasvěcené modlám. Proč právě v Athénách se cítil tak vzrušen a pobouřen? Odpověď na tuto otázku je na snadě. Svatý Pavel, jak vidíme z četných, umělecky krásných míst v jeho listech, měl smysl a cit pro uměleckou krásu. Proto dobře chápal a vnímal onu krásu, jaká zářila z athénských staveb, chrámů a soch. Ale Pavel také si byl vědom, že nejvyšším cílem všeho umění je Bůh, prazdroj a vzor vsí krásy a všeho umění. A proto se právě v Athénách bouřil jeho duch, poněvadž viděl, že tu největší umělecké vzepětí lidského ducha je ve službách bohů falešných, že slouží klamu a lži... Snad jeho duch v té chvíli prorocky zalétal do vzdálených dob budoucnosti, kdy, jak tomu bylo ve středověku, i umění bude ctít jediného pravého Boha a jemu jedinému bude sloužiti a tak se stane oporou víry a mravnosti.

Nečekaje proto na příchod svých druhů, počal apoštolskou činnost, a to jak mezi Židy, tak i mezi pohany. Především navštívil židovskou synagogu a rozmlouval tam s Židy i proselyty. — Jako všude, kde byli četněji usedlí, tak i v Athénách měli Židé svoji

synagogu. V diaspoře, t. j. u Židů mimo Palestinu, byly synagogy, kam se Židé v soboty a svátky shromažďovali k pobožnostem, prostředkem udržujícím u Židů v pohanském prostředí vědomí náboženské a národní. Všude také se Židům podařilo získati proselyty, t. j. pohany, kteří uvěřili v pravého Boha, zřekli se modloslužby a navštěvovali synagogy, aby tu poslouchali předčítání a výklad Zákona a tak se seznámili s úctou jediného Boha. Svatý Pavel povždy uznával, že Židé jako vyvolený národ mají první právo na mesiášskou spásu, kterou přinesl Kristus. A proto vždy bez výjimky kázal nejprve evangelium Židům. Teprve potom obracel se k pohanům. Touto metodou se řídil i v Athénách. Nedočítáme se ve Skutcích apoštolských, s jakým úspěchem se jeho kázání setkalo u athénských Židů. Bylo tomu asi, jako dosud všude jinde: někteří uvěřili, většinou však zaujali k němu nepřátelské stanovisko.

Než Pavel neomezoval se na činnost v synagoze mezi Židy a proselyty, ale snažil se navázati styky i s pohanským obyvatelstvem a uchystati tak cestu kázání evangelia. K tomu nejvhodnějším místem bylo hlavní athénské náměstí – agora.

Píše-li alexandrinský židovský filosof Filo, současník svatého Pavla, že „čím je v oku zřítelnice a v duši rozum, tím že jsou v Helladě Athény“, tu slova jeho platí ve zvýšené míře o agorě: čím byly Athény pro Řecko, to byla agora pro Athény! Jako v Římě forum, tak v Athénách byla agora místem, kde se soustřeďoval nejen společenský a politický, ale i vědecký a literární ruch.

Agora ležela na západní straně Akropole a byla obklopena nádhernými a památnými budovami. Na jižní straně byla Stoa basiliké se sochami Konona, Timothea a Euagora. Na západě rozkládala se radnice – buleutério – a malířská galerie Stoa Poikilé s nástěnnými obrazy malíře Polygnota. (Stoa značí vlastně sloupová síň). Na protější straně byla Stoa Attalova, kde se prodávaly všechny věci, které průmysl i příroda poskytovaly. V dnešní době snad jen

náměstí svatého Marka v Benátkách poskytuje nám obdobný obraz umělecké nádhery, jež obklopovala athénskou agoru. Půjde dále. *Dr. Tomáš Hudec.*

O vzniku světů a podstatě božství.*

V tajemných nezbadaných dálkách tvoří se, žijí nové světy. Myšlenka možného někdy zániku tvoří myšlenku badání o začátku. Není původu. Bůh nesmrtelný a všemohoucí, stvořitel a ředitel přírody, je od věčnosti. Nelze pochopiti věčnosti, žádný sebevíce racionelní filosof nedovedl o tomto tématu diskutovati a podati zdůvodnění.

Je něco obrovsky drtivého v lidském pojmu *věčnost*. Byl Bůh neznámý a přece *chápatelný*, Bůh Otec – Stvořitel. Stvořil světy, které půjdou od svého stvoření do – věčnosti. Tak zvaní pozitivisté negují *Stvořitele*. Dobrá! Věc ta se dá oddisputovati slovem „*příroda*“. Ale naskytá se *zásadní* otázka, kdo stvořil přírodu. Je jednoduchým pravidlem skutečnost, že stroj, není-li obsluhován strojníkem, nemůže fungovati a kotel bez regulativu, přetopený, praskne.

Tedy *příroda* je takovým pouhým strojem, který řídí Neznámý, neviditelný a přece *chápatelný*. Příroda, vulgárně řečeno, je společnost s ručením omezeným. Jejím majetkem je různé rostlinstvo, různí živočichové a různé nerosty. Ale Stvořitel, který představuje věčnost, důmyslně to zařídil tak, že, pomine-li jeden svět, zrodí se několikero (viz souhvězdí) světů druhých, na něž dostanou se poslední lidé z tohoto světa a bude to opět Neznámý, který posledního člověka starého (dnešního) světa převede na svět druhý, instinktivně, aby vyhověl přání posledního člověka tohoto světa.

* P. red. Redakce nesouhlasí se všemi větami, ale článek z pera univ. docenta, filosofa, je ve správných částech svědectvím o rozumnosti naší víry i v nejhlubších tajemstvích. Svítá na horách.

Mluví se mezi skeptickým filosofickým světem, že Ježíš neexistoval, či existoval-li, byl pouhým tesařem.

Proti různým hypothesesám (Renan, Kozák, Rádl atd.) stojí zde *historická skutečnost*, že *Ježíš* heslem „milujte se vespolek“ a dělbou hodnot i práce způsobil převrat ze zastaralého feudálního systému – k demokracii. A po dvou tisíciletích bez sedmdesáti let, nenašla se kapacita filosofická, která by řád Kristův změnila, nebo něco *podstatného* na něm opravila.

Nyní stojíme nad nezvratným faktem: Kristus jsa prodchnut *absolutní* božskou myšlenkou Neznámého čili Boha, Otce, jda v jeho intencích mohl se *rozhodně*, přiblíživ se myšlenkově Neznámému, státi se božskou osobou. A tuto versi žádný zdravě myslící člověk nemůže popřít.

Tedy proti různým pochybovačům o absolutním božství Kristově lze postavit fakt, že Ježíš Kristus *Bohem* fakticky je, ne v přeneseném, ale v pravém slova smyslu.

Boha lze personifikovati ve třech známých božských osobách jako celek – neboť jedno jsou.

Z Ducha svatého Marie počala – incident ke *stvoření*. Bůh – Otec – *Neznámý* stvořil světy řídě je a Ježíš Kristus, syn Boží a přetvořitel a přeskupitel zastaralých t. zv. „právních a sociálních“ řádů.

A je příznačné, že v analogii vrací se historie. Jen že je zajímavé, že žádný z reformátorů-filosofů nedovedl dostoupiti božsky sugestivní moci – Boha Syna Ježíše Krista. Skutečně racionelní deistickou gnosi nahrazovali a nahrazují t. zv. realisté a pozitivisté skepsí.

Nestačí dovolávati se slov apoštola Tomáše: „Neuvěřím, dokud nevložím“. Toť byl by mechanicko-fyzický postup. Pak nebylo by lze ani věřiti tomu, co udávají dějiny, ačkoliv jsou to právě pozitivisté a realisté, kteří se dějin dovolávají.

Rozumovým hloubáním, přesvědčujícími fakty sběhu denních i všedních událostí, nepředvídanými převraty v našem dění, ať v postupu myšlenkovém, ať ve faktech, docházíme k problému existence Boha.

Majíce pevnou základní jistotu o jsoucnosti Boží,

dedukujeme logickým pochodem myšlenkovým závěr, totiž konkrétní poznání Boží Trojice, nerozdílné ve své podstatě a projevu, jen v božských osobách.

Byla tu kromě židovského i pohanská náboženství Budhova, Konfuciova, Zoroastrova, ale žádné z nich, nejméně už židovské, nedostoupilo ani zdaleka nejzákladnějších pravd filosofických, právních a sociologických, jako náboženství Kristovo.

Názor na Boha je ovšem individuální, ale kolektivním, protože absolutním pojmem původního učení Ježíše Krista jsou evangelia, bible svatá.

Církev jdouc ve stopách didaktiky Kristovy, může leckteré nejasné myšlenky obsažené v Písmu rozvíjet, ale nemůže nikdy měnit podstaty jeho vzneseného odkazu.

PhDr. Stanislav Popelka.

Pracovna.

Oprava.

Do článku P. Jakuba Demla v 7. č., str. 333, 14. řádek od spodu, se vloudila nemilá chyba. Správně má věta znít: Národ už může býti ve lži, ale jazyk jeho ještě může býti v pravdě.

Bůh v nás.

Bůh v nás a my v Bohu. Bůh oživující vše, co jsme, a my oživení vším, co jest Bůh. Bůh vše v nás koná a působí... my jsme hýbáni a vedeni Bohem ve všem, co konáme... Toť především to, co nazýváme životem ducha, životem duše, ne že duše pouze oživuje a porádá naše tělo, nýbrž že jest hlavně jakoby oživována a vedena samým Bohem.

Noulléau: L'idée du vrai chrétien p. 18–19.

Přátelům studujícím.

Studujte, ne, abyste dosáhli postavení a místa. To byste zotročovali sebe. To, čemu se říká „postavení“, „místo“, znamená zotročení, upoutání. To nemůžete

hledati. Vy sníte hledat pravou svobodu a duchovní neodvislost. I v postavení a povolání. To je právě to nejtěžší a nejkrásnější. Uměti sloužiti! Tak, abyste zůstali svobodni, abyste právě službou nabyli svobody. Umění, které osvětlí pouze křesťanská zásada: *Servire Deo regnare est*. Jen tehdy budete pány sebe a okolí, až se osvobodíte od otroctví sobě, až přijmete svůj úkol jako službu. Ne v baťovském smyslu, protože to není upřímné a pravdivé, protože zde „služba“ znamená pouze zvýšení odbytu a tím příjmu. Nýbrž považujte sebe za spolupracovníky na Božím díle. Bůh ještě chce, aby ten svět kolotal ve vesmíru. V tomto pak životě, tak jak jej Bůh chce neb trpí, jsme vzájemně na sebe odkázáni, jedni muscí druhým cestu ulehčovat. Dělíme se o práci. Tak tedy studujte, abyste byli dobrými spolupracovníky na díle Božím tohoto světa, abyste byli dobrými služebníky bratří. I technický i kulturní rozvoj i pokrok vědy neměl by oslabovati rozumu, nýbrž umožňovati *všem* lépe a více a snáze věnovati se duši. Horečný spěch jest zneužití pokroku. Pokrok má osvobozovati a ne zotročovati. Je to ďábelství zmechanisovat a zmaterialisovat rozvojem a pokrokem práci a život. Studujte co nejlépe a co nehlouběji. Hluboko zaberete, když učiníte své studium Boží službou. Napíši vám občas podobné řádky, jak si mnozí z vás přáli. Ziskávejte nám nové přátele mezi kolegy!

P. Silvestr.

Naděje.

Bože věčný, jedno z největších přikázání, jež se ti zalíbilo mi dáti, jest přikázání pevně v tebe doufati. Nepřikázal jsi mi méně v tebe doufati než v tebe věřiti a tebe milovati. Ani jsi méně nezakázal zoufalství, nechť se octnu v jakémkoliv postavení, než nevěru nebo nenávisť k tobě.

Na tomto základě, nechť jsem hříšník jakkoliv velký, očekávati nebe se vši jistotou. A protože nemohu do něho se dostatí než prostředky tebou ustanovenými k tomu, v čemž totiž jest svatost života, mohu a mám očekávati s touž jistotou tuto svatost potřechnou,

abych došel tvé slávy. Stavím na této naději a již dnes s určitostí počítám, že jsem mezi tvými vyvolenými, a proto ti za to děkuji ve vši důvěře. Děkuji ti tak za tvé věčné předurčení, jako za své stvoření a zachovávání, za to, že mohu již předem zakoušeti rajských slastí, třebaže jich tak nepožívám v této své jistotě z tvého zaslíbení tak, jako jich budu požívat ve skutečnosti.

Ale, o tom jsem aspoň zcela jist, že s tvé strany nikdy se mi nebude ničeho nedostávat z toho, co jest potřebné k tomu, abych dosáhl věčné slávy. Vždyť jsi mi dal svůj ráj, když jsi mne stvořil. A když jsem jej hříchem ztratil, koupil jsi mi jej zpět krví Ježíše Krista, svého Syna. Ach, jak jsem ti zavázán ještě většími díky za krev Ježíšovu než za království, které jsi mi připravil a pro které jsi mne stvořil. Neb více jsi mi dal v Ježíši než je ráj, který mi jednou otevřeš.

Nouveau: L'esprit. IV. p. 124.

Odvaha a statečnost.

Kterýsi starý generál dokazuje ve svých válečných vzpomínkách, že tak zvané hrdinské činy mnohých vojáků byly jen činy z nervosity – z neschopnosti vydržeti na jednom místě. Byly prý případy, že se důstojník vrhl proti nepřátelským liniím, ač k tomu nebylo důvodu a ač mu hrozila jistá smrt.

Jednou u moře jsem se díval na odvážného veslaře, který se pustil do rozbouřených vln: lodička skákala po vlnách jako jezdecký kůň, a ten, kteří se dívali zdáli, mohlo se zdáti, že jižjiž se potápí, ale to vše byla pouhá hra rozvlněného moře. K odvaze, myslím, že je třeba jisté přípravy ducha: je třeba odmysliti si jisté okolnosti, které házlivost a péče o život zveličují: hloubku vody, vzdálenost od pobřeží, vrátkost člunu a jiné věci. Odvaha člověka sedícího v člunu není o nic větší než odvaha člověka koupajícího se, neboť ten, kdo se koupe, již ve vodě jest, kdežto ten, kdo jede v člunu, ještě ve vodě není.

Odvaha jest především schopnost zjednodušiti situaci. Člověk odvážný vidí vždy jen jádro věci. Umí

odhadnouti, co je vedlejší, případné, podružné, náhodné. Mohlo by se říci, že v řádu myšlenky jest odvaha schopnost hodnotiti věc podle podstaty, ne podle případnosti. V řádu činu se stává odvaha statečnosti.

Podle svatého Tomáše jest dvojí kon statečnosti: útok a vytrvání. Útok musí býti založen na důvěře ve zdar boje a na pevném úmyslu, odhodlaností vykonati čin. K vytrvání pak je třeba dvou podmínek: trpělivosti, jež záleží v dobrovolném snášení nesnází a strastí dlouho trvajících, a stálosti, jež záleží v neúnavném překonávání překážek a nebezpečností. (S. Theol., 2 – 2, q. 128, art. unicus.)

Jsou tudíž čtyři nezbytné prvky statečnosti: důvěra, odhodlanost, trpělivost a stálost.

Změnil se, jak se dovídáme, pojem statečnosti vojenské. V dobách dřívějších se uplatňoval prvý kon statečnosti: útok spočívající na důvěře a odhodlanosti. Ve válce moderní útočí stroje, to jest děla, mitrailleusy, letadla, vrhače plamenů a plynů, kdežto voják jest více méně kanonenfutter, potrava děl. Proto se uplatňuje v novodobém válčení spíše druhý kon statečnosti spočívající v trpělivosti a stálosti: snášeti hlad, žízeň, zimu, únavu, samotu, nehybnost, nespaní, hrůzu.

Moderní vojn je trpělivý asketa. Ne lev, ale beránek. To se ukáže ještě více v příští válce. To bude tak zvaná vědecká válka. Vražditi se bude rozumem. Bude to válka vynálezů pracujících ve vzduchu, pod zemí, pod vodou. Boj všech proti všem. Vojínem bude každý, neboť boj nebude omezen na určité území.

A tato perspektiva budoucí války láká k antithesi: Vynálezy proti askesi.

Rozum proti vůli.

Mozek proti srdci.

A dále láká k otázce, co nakonec zvítězí, a k tvrzení, že budoucnost světa spočine na těch ctnostech křesťanských, které s pohrdáním bývají nazývány ctnostmi pasivními, a že zvítězí ne mozek, ale srdce, ne vynález, ale trpělivost.

Dominik Pecka.

Mluvení.

Slovo též je práce. Stavíme slova, představy, věty. Jestliže nevede milost slova, tu buď v nejlepším případě jsme zvučící kov; nebo mluvíme jen věci tohoto světa, nebo sestupujeme ještě níže ke slovům prázdným, z nichž pak čerpáme plnost pekelnou, jež jest nepravdy, nelásky, zloby. Klinkání bláznovského zvonku neb chrčení pekel.

Slovo jest něco strašného. Je to část nás, našeho života, našeho dění vnitřního a konání vnějšího. Sine tuo numine nihil est in homine. Bez divu Ducha svatého posvěcujícího, posvěcujícího a poznáajícího nic není v nás, a Božího teprve ne. Slovo, které nechce být Boží, jest břemenem duše, trním pro bližní.

Z každého prázdného slova máme skládati počet. Za to, že bylo prázdné, že zůstalo prázdné, že v něm nebylo Božia a že proto bylo hluché a neplodné, že nevydalo, nezahrálo života, protože jen v Bohu je život a že to, co je v Bohu, může život dáti. A co nedává život aneb neslouží životu, je marné.

Slovo naše slouží, je vyjádřením pojmu, který má zachycovati pravdu. Slovo, které neslouží, slovo oslnující jen svým vnějším leskem, v sobě se zcela soustřeďující jest slovem marným, protože pyšným. Pýcha je lež. Proto marností. Slovo je pro pravdu, aby zahrálo, osvítilo, pomohlo, zvedlo, vedlo.

Slovo Boží, své, Bůh si ostríhá; dá mu ovoce v době příhodné. Snad právě teď přijímáš nadpřirozenou pomoc zásluhy dobrého, Božího slova nějaké staré černošky umírající v bambusové chyši. *P. Silvestr.*

Ž e ň .

Z duchovního života.

MORINEAU: *La sainte Vierge*. (Bloud et Gay, Paris 1930, str. 220, cena 12 frs.) Víme, přátelé, jak velkou úlohu měla a má Maria Panna v tajemství našeho vykoupení? Morineau s úctou a láskou dětinnou psal tuto knihu. Není to dílo školometa, nýbrž dogmatika, jemuž dogma je pro život a to pro život nejhlubší.

Dílo jest zároveň historické i theologické. Mariologie pro každého, pro laika i pro kněze, protože jest čerpáno ze solidních pramenů, protože jest odposloucháno ve zbožné účtě od svatých otců a učitelů církevních.

D'ALES ADIHEMAR: *Eucharistie*. (Bloud et Gay, Paris 1930? str. 175, cena 12 frs.) Profesor katolického Institutu v Paříži přispěl vzácnou hřívnou svou k obohacení Bloudovy kolekce monografií theologických pro laiky. D'Ales jest známý dogmatický odborník. Čtenář může se na něho spolehnouti. Dobře vidí v Eucharistii, jak musíme všichni viděti i oběť i svátost. Velmi přesně studuje ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní, jak po stránce věroučné, tak po stránce historické, především pak vzájemný vztah Poslední večeře Páně, Oběti na kříži a mše svaté až do posledního dne světa. Mnoho pozornosti věnoval ustavičně a skutečně přítomnosti Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti.

DIDON O. P.: *Lettres a Madame Commanville*. (Plon, 1930, str. 306 a 380.) Stále ještě po letech zajímavá postava Didonova. Známé boutady Bloyovy proti tomuto řeholníku. Mně samému se nelíbí rovněž jeho Ježíš Kristus. Dnes již nevyhovuje ani po stránce vědecké a pak skoro fatálně každý pokus, napsati život Ježíše Krista, znamená jakousi snahu o apologii Ježíše Krista. A toho věru Ježíš nepotřebuje. Každý život Ježíše Krista buď je pobožným vzdycháním, nebo je nakažen snahou učiniti Ježíše Krista „hoffähig“. Obojí je nechutné. Nejlepším a jediným životem Ježíšovým jest a zůstane na věky jeho Evangelium. Ale, jestliže se nepodařilo v tomto směru životní dílo Didonovo, přece jen mu Bloy ubližoval. Spolubratři francouzští, kteří jej znali, mi vypravovali o jeho přímo heroické pokoře, poslušnosti a trpělivosti, o jeho vzorném řeholním životě. Totéž potvrzují tyto listy, jež ukazují celou jeho krásnou duši. Před zrakem naším se rozvíjí krásný obraz života, který chtěl jenom Bohu sloužiti, jenž chtěl jen duše nesmrtelné hledati. Listy hluboce poučné a rehabilitující.

Brailo.

P. HIER. WILMS, O. P.: *Albert der Grosse*. (Josef Kösel & Friedrich Pustet, München, str. 237, cena váz. 6.50.) Zralý plod dlouholetého studia. Se všech stránek se ukazuje skutečná velikost blahoslaveného Alberta, jako člověka, jako učence filosofa, theologa, přírodovědce, světce. Dílo má sloužiti poznání velikosti blahoslaveného Alberta, když se nyní usiluje o jeho svatořečení a prohlášení za učitele církevního.

— es —

Hrdinné postavy misionářů oživuje překrásná sbírka: *La légende dorée au delà des mers*. (Grasset, Paris 1930, str. 350, cena 15 frs.) Misie v Mexiku, v Paraguay, nedalekého Orientu vydechuje tu jeden libý květ nadšení lásky k bližnímu a k Bohu za druhým. Duše se věru přihřeje na jejich oddanosti, na jejich nadšení a hrdinství. Knihu bych všude doporučoval bohoslovcům, aby nacerpali v ní sílu a statečnost, doporučoval bych ji i kněžím unaveným a upracovaným. Zvláště jsou překrásně podány obrazy z misí a z pronásledování posledních dob. Při čtení těchto článků, jež napsali vynikající francouzští spisovatelé, laici i kněží,

zachvějete se radostí a hrdostí, že jenom církev katolická dává dnes takové hrdiny, a rádi přinesete sebe celé v obět, aby z ní vzešlo nové ovoce!

Nakladatel-tví MAME v Tours vydalo dokonalý a vzorný životopis sv. Jana de la Salle. (1930, str. 262, autor: Fernand Laudet.) Vyšlo velmi vhodně k encyklice sv. Otce o škole a výchově. Hle, zde vzor křesťanských učitelů takových, jak je chce mít sv. Otec. Církev dávno a lépe konala vyučování mládeže než dnes stát, jenž si chce zmonopolizovati nespravedlivě výchovu dětských duší. Devatenáct století církev jediná měla školy, vydávala takové sv. Josefy Kallasanské, sv. Janv de la Salle a teď nás budou chtít vylučovat z vlivu na dítě? To se vám to lehko pak již kazí nebo pokračuje v tom, co církev po staletí sama vedla. Život sv. Jana ukazuje, jak vždy hořela v církvi láska k těm nejmenším, k těm, kteří se nedovedou brániti. Celý život zasvětil sv. Jan výchově, záchraně a povznesení a posvěcení mládeže. Učitelé, kteří chtějí učit podle Kristova přikázání ty nejmenší, zde mají vzor!

ROSENMEYER: *Konvertitenkatechismus*. (Bonifacius Druckerei, str. 176, cena 3 Mk.) Kniha pro ty, kteří chtějí poznati katolicismus a nejsou naši, ale takovými se státi chtějí. Co jest velkou předností katechismu tohoto, jest jeho poctivost. Zná těžkosti konvertitů, ale právě proto vše otevřeně řekne, třebaže by to mohlo působiti obtíže. Zakrývání a nějaké shánění kompromisů ještě nikoho ke katolicismu nepřivedly. Definuje vše přesně, nic nezatajuje, nic nechce učiniti konvertitům přijatelnější. Platí u něho zásada: Friss Vöglein, oder stirb! Ale lásku i k církvi i k duším k ní se vracejícím z knihy hned vycítí každý. Doporučuji duchovním bratřím, kteří takové knihy již dávno jistě hledali.

Z per horlivých duch. spisovatelů T. J. vycházejí dva životy Páně, Zákův a Spáčilův. I. díl ŽÁKOVA spisu *Ježíš Kristus* (jeho osoba) (Slezská lid. tiskárna, Opava, str. 315, cena neud.) obsahuje definici a výměr zázraků, odůvodnění pravosti evangelia, výměr prorocství a pojednání o osobě Pána Krista. Poslednímu tématu je věnováno 34 kapitol. Všechny úvahy přihlížejí k moderním námitkám a každá řádka prozrazuje znalost východní, zejména ruské theologie; přihlíží se zvláště k těm stránkám, jež jsou nejvíce palčivými pro ruské theology. Mám zde na mysli kapitoly o mesiánském vědomí Krista, které fakticky korigují, opravují anebo uvádějí ve známost leckterý názor Vladimíra Solovjeva, pro něhož právě tato otázka měla stěžejný význam. Přejeme hojného rozšíření a uznání. Dr. J. Vilinský.

SPÁČILŮV „*Život Krista Pána*“ podle čtyř evangelií (Francel, Praha, str. 167, Kč 10[—], sv. I.) je sbírkou ignaciovských meditací o skrytém životě Páně na základě evangelií harmonie. Bude vítána od kněží, ač ani laik není vyloučen, neboť meditace jsou živé a bohaté. Nenechme zapadnout v netečnosti.

Dobře bude přivítán něm. exegeta DR. PAUL HEINISCH: „*Das Buch Genesis*“ (übersetzt und erklärt, Bonn, Verlag von

Peter Hanstein, 1930, XII 436 S. brosch. M. 14' —, geb. in Leinen M. 17-50.) Očekávati již od vykladatele všestranně uspokojivé rozřešení problémů první knihy Mojžíšovy, bylo by ilusí, třeba však přivítati každý nový pokus o jejich rozřešení, zvláště děje-li se s ohledem na nové biblické výzkumy. Snaží se o to i náš spisovatel a ne beze zdaru. — Výkladu samému předešlá delší pojednání o autoru a složení této knihy. Zabývá se důkladně teoriemi o pramenech, kterých mělo býti užito k jejímu sestavení. Poněvadž obhájcové těchto teorií (Welhausenovy a novější školy) vidí jejich sílu ne tak v jednotlivých důkazech jako spíše v celkovém uvážení všech důkazů, spisovatel zdařile ukazuje, že ani v tom případě nemohou tyto teorie obstáti. — Výklad pak sám je jasný a nikterak unavující. Nejprve vykládá jednotlivé verše, po statích pak tvořících jeden celek, snaží se podati čtenáři jeho obraz. K tomu připojuje pojednání o mimobiblických zprávách té oné pravdy. V popředí vždy klade náboženské pravdy, které byly vlastním účelem spisovatele Genese. Není opomenuta ani psychologická stránka mnohých událostí. Tak na př. dobře vystihl psychologický postup při svádění Evy. Kdo touží po prohloubení svého poznání první knihy Písma sv., jejíž poznání je tak důležité k utvoření si správného náboženského pojmu o vztahu stvořených věcí a bytosti k Bohu, o Prozřetelnosti řídící vše ke spáse člověka, rád sáhne po tomto výkladu a nezklamne se. Kniha vyšla jako první svazek právě vycházející sbírky výkladů všech knih Písma sv. Pracuje na nich více německých exegetů.

Dr. P. Š.

Z různých polí.

„Acta conventus pragensis pro studiis orientalibus“. V Olomouci 1930, stran 258, nákladem Akademie velehradské, Salesianum. Cena 38' —. Dokumenty a zprávy nesmírné ceny, kterých nemůže naše inteligence nechat v nepovšimnutí. Unionistické snahy jsou tak úzce spjaty s naším náboženským životem, že můžeme říci, že jsou jaksi duší naší zbožnosti a vedou nás nejjistěji ke splnění apoštolského poslání našeho národa. Ovšem jest nutno, aby zájem o literární unionistické podniky u naší inteligence rostl. Jako XIV. svazek děl A. V. vycházejí tato „Acta“. Nemůžeme referovati o jednotlivých statích, jen upozorňujeme, že vedle hodnotných latinských statí předních unionistických pracovníků (d'Herbigny, Grivec, Dvorník, Vajs, Vašica atd.) jsou skvělé české referáty od Spáčila, Vilinského atd. Pak přehled unionistické práce u nás i za hranicemi. Rada fotografií dodává dílu nově ceny. Doporučujeme co nejdůrazněji a nejsrdčněji.

Fr. J.

ADAM KARL: *Die sakramentale Weihe der Ehe*. (Herder, Freiburg, 1930, stran 23.) Nadpřirozená cena manželství, podíl rodičů na výstavbě mystického těla Kristova, Malá knížka ceny veliké; je pro všechny, kterým jde o budoucnost církve. — ef —

BENSON ROBERT HUGH: *Žádných jiných bohů*; stran 402, cena Kč 25. *Obyčejný člověk*; stran 398, cena Kč 25. *Zkouška*;

stran 267, cena Kč 18. Bensonovy spisy, které vydává Českosl. akc. tiskárna v Praze, jsou z nejlepších náboženských psychologických románů. Sám konvertita zachycuje duše konvertitů: V „Žádáních jiných bohů“ postava akademika-šlechťice Franka, který se obětuje pro vysvobození dívky na scetstí, v „Obyčejném člověku“ staví vedle sebe zbohatlého, ale slabošského Percy a konvertujícího prostého anglikánského duchovního. „Zkouška“ pak zachycuje „konversi“ katolíků-manželů Jacka a Marie k dokonalému životu. Jsou to knihy, kterými každý může prosvítit svůj život – ke konversi. — a.

P. CAM. BUTTI, AGOST: *La Mente di S. Agostino nella Città di Dio*. (Librer. Editr. Fiorent. (Bibl. Agost.) de „La Cardinal Ferrari“ S. A. J. — 1930, str. 300, L 10.) Mezi publikacemi o sv. Aug., jež nás zaplavují letos, zasluhuje pozornosti cenná studie P. Butti o veledile Augustinově „O městě Božím“. Byla to jistě nádherná a zajímavá práce prodirat se spoustou myšlenek, jež uložil světec v tomto díle, a právě tak zajímavá je čistá výslednou studií. Zvláštní pozornosti zasluhuje kapitola o filosofii dějin, jejíž principy uložil sv. Aug. právě v tomto díle, neb právě dnes se namnoze disputuje o této látce nejen vzhledem k její existenci, nýbrž i množnosti. Doporučuji. R. D.

CONCONI: *Leggende di S. Antonio di Padova, e altri documenti del secolo XIII*. (Librer. editr. Antoniana, Via Cappelli 12, Padova, cena L 16 — .) Nejde o populární legendy lidového světce, nýbrž o kritické vydání starých latinských životů divotvůrce Paduánského. Kniha obsahuje vedle různých menších dokumentů tři nejstarší životy sv. Antonína s hojnými vědeckými poznámkami. Je bohatým pramenem nejen pro životopisce a historiky, nýbrž každý se může osvěžit četbou o podivuhodném životě tohoto světce a povznést z trampot dneška do dětského středověku, do ducha oné víry, která hory přenáší. Vřele doporučuji. R. D.

DROUVEN S. J.: *Un anima di ragazzo*. (Venezia, Librer. editr. Emiliana, 1930, cena L 5 — .) Psychologie mládeže je aktuální otázkou světových pedagogů. Kniha P. D. je hodnotným příspěvkem na tomto poli. Podána ve formě téměř románové upoutá nejen rodiče a vychovatele, nýbrž i samu mládež, pro níž je především psána. Jde o zajímavou duši chlapce, duši bázlivou, kterou chápe končně nadaný svatý kněz. Děj zajímavý, poučný. Doporučuji. R. D.

FONQUERAY HENRI S. J.: *Martyrs da Canada*. (Téqui, Paris 1930, str. 354, cena 15 frs.) Obšrný popis života a mučednictví nedávno blahověčených misionářů Kanady z Tovaryšstva Ježíšova. Kniha se opírá o hlavní prameny a podává velmi pěkný obraz. jfp.

HARTMANN N.: *Eine schöne Auffassung vom Wunder unseres Werdens*. (Ars sacra, München, I, II po 32 str., cena po 40 pf.) Dvě malé knížечky, které cením za obsažné spisy. Poučít dítě o věcech zrození a o pohlavním životě vůbec je nejtěžším orlškem pro vychovatele. Bez teoretických výkladů podává autor

návod, v I. sv. jak poučiti dítě do 12 let, v II. sv. dítě 10-14 leté. Radím mezi nejceněnější výchovatelské pomůcky především pro rodiče a srdečně doporučuji každému vychovateli. — a.

LEGENDRE: *Littérature espagnole*. (Bloud et Gay, Paris 1930, str. 174, cena 12 frs.) Co je velké, vše má nádech anebo přibuzenství katolické. To se zřetelně jeví z dobré studie Legendrovy o španělské literatuře. Vidíme zřetelně, k jaké dokonalosti a výši dovedl katolicismus španělskou literaturu. Autor jde pečlivě po jednotlivých stopách. Velmi přesné a správné jsou studie o velkých mysticích španělských. Dílo učiní své poslání, zainteresovati totiž čtenáře o přímou četbu oněch klenotů, jež zde autor podává.

LIPPUSCH VIKTOR: *Mutter und Kind*. (Tyrolia, Innsbruck 1930, stran 176, cena 4(5) S.) Základy nábožensko-mravní výchovy kladé hlavně matka již v době předškolní. Lippuschovo dílo dává po části teoretické dobré praktické vzory, jak si počínati v jednotlivostech. Kniha pozoruhodná pro každého vychovatele, dvojnásob pro mladou matku. Čtete ji a následujte.

— ip —

LICHIOUS DR. MAT.: *Handbuch der katholischen Schulen und Internate Deutschlands*. (Kathol. Schulorganisation Deutschlands, Düsseldorf 1929, stran 284, cena 12(14) M. Bohatě vypravená dokumentární kniha o něm. katol. školství. K důkladnému systematickému přehledu podle zemí a druhu škol jsou připojeny kratší zprávy o jednotlivých ústavech. Vzácná jsou úvodní pojednání. Cenný svědek životnosti a výchovné ceny katol. ústavů.

— j —

LORTAL R.: *La certitude sur l'existence de Dieu*. (Aubanel Fils aîné, Avignon 1930, stran 61, cena 4.80 frs.) Stručně, ale hluboké pojednání o jistotě poznání jsoucnosti Boží. Obratně vyvozuje ze sv. Tomáše základní poznatky; přirozeně nemůže si všimati široce všech jednotlivých námitek, ale i tak prospěje apologetovi a každému v nejistotě.

ODVALIL: „*Pět legend*“, Kuncíř, Praha, str. 220. Kniha plná zbožnosti a poesie zaneše vás do duchovního života starých Čechů a Španělů a Franků, když u nich kvetla víra. Osvěží vaši duši.

Fr. J.

PHILIPPE P. ANTONY: *Ouganda, au coeur de l'Afrique*. (Dillen et Cie, Paris, stran 191, cena 20 frs.) Autor je povolán, aby psal dějiny nejkrásnější nové africké církve — Ugandy. Padesát let práce Bílých otců, padesát let apoštolátu zakončených vítězstvím mučedníků. Dobrý, informativní, také povzbudivý spis; hojně původní ilustrace. Prátelům církev. dějin, misí a vůbec každému.

J. F. P.

SILVANA LUPO: *J. J. von Görres*. (Soc. editr. internazion. Torino, Corso Reg. Margherita 174, 1930, str. 320, cena L 10.) Ve výtečné kolekci tohoto nakladatelství, zvané *Pagine cristiane*, vychází známé Görresovo dílo *Křesťanská mystika*, ne sice úplně, nýbrž ve výboru nejlepších kapitol a zároveň krátký autorův životopis. Je sice pravda, že v mnohém je už dnes překonáno

vědecké stanovisko a nazírání Görresovo, jak uznává i překladatel v předmluvě, ale přes to můžeme jen s velkým užitekem číst toto dílo, jež mělo být a je dosud velkým protestem proti zhoubnému racionalismu a negaci nadpřirozena. Upozorňuji zvláště na zmíněnou kolekci, která už mnoho přinesla a ještě více slibuje.

R. D.

SVENSON: „*Die Geschichte des kleinen Guido*“. Herder, Freiburg, str. 133, v plát. Mk 2-80. — Známy spisovatel líčí život ditka-světce též u nás známého Víta de Fontgalland. Podkladem knihy jest životopis od Vítovy matky. Vřele doporučujeme všem, kteří svou zbožnost chtějí učiniti radostnou.

f. j.

TROCHU F.: *Sainte Philomène*. (Vitte, Lyon 1930, str. 290, cena 15 frs.) Život, dějiny úcty sv. Filomeny a její „styky“ se sv. Janem Vianneyem. Kniha dobře dokumentovaná a každému přístupná. Velmi vhodná pro kněze, obsahuje i mnoho poučení o křesť. starověku.

— a.

Časopisy.

Hochland. Verlag Koesel-Pustet, August 1930. Die Judenfrage als Reich-Gottesfrage. Die Frau im geistigen Leben. Richard Strauss oder Musik und Weltanschauung. Der Papst aus dem Ghetto. Frankreichs Ringen um seine Romantik. Die Stigmatisierte von Konnersreuth. Untergang der Erde am Geist. Die drei Generationen der Kommunisten. Ostasiatische Malerei aus acht Jahrhunderten.

Zeitschrift für Ascese und Mystik. Verlag Tyrolia, Innsbruck. Ehrmann, Maria Immaculata. Die asketischen Schriften des hl. Kardinal Bellarmin. Das Werk der Augustinischen Konfessionen mit einem Opfer besiegelt. Weltflucht oder Weltgebrauch. Kanonisationsprozess und Vollkommenheit. Musikalisch-moralisch-asketische Harmonien.

Linzer Theologisch-praktische Quartalschrift. Cathrein, Vom Wandel der Begriffe. Stolte, Die Mystik des hl. Thomas von Aquin. Die pastoral-sozialen Aufgaben der Gegenwart. Kirche und Proletariat. Welche Frömmigkeit? Pastoralfälle. Mitteilungen etc.

Schöner Zukunft. Wien-Regensburg. Kollektivwirtschaft und Weltrevolution. Das Ende der Dispensen in Österreich. Wo bleibt das gute Beispiel von oben. Der katholische Pfarrkiosk. Grundsätzliches zur heutigen Religionsphilosophie und Apologetik. Der Feminismus in Geschichte und Gegenwart. Das Wiedererstehen christlichen Gedankengutes in der Biologie. Die Weltliteratur im Lichte der Weltkirche.

Bulletin des Missions. L'abbaye St. André, Lophem-les-Bruges. Prvotřídní misijní revue věnovaná studiu i praksi misijní.

Kristus inkognito.

Už v národních pohádkách vidíme Krista, an jde našimi vesnicemi, neznám. Pozastavme se nad tím, že v těchto národních pohádkách Kristus nikdy nejde městem. Na venkově, ba možno říci: pod širým nebem se narodil, na venkově, skrytě třicet let žil a teprve potom chodil od města k městu, aby dobře činil, a ve městě byl ukřižován.

Ale v těch národních pohádkách Kristus nechodí sám: vždycky Ho doprovází svatý Petr. Poctivá, ryzí česká duše vidí a uznává papežský primát, přes to, že tento svatý Petr představuje leckdy moudrost tohoto světa, kterou sám Kristus musí vodit jako slepou ovci a z nesnází vysvobozovat.

Není to pohádka: Kristus ještě dnes chodí den co den inkognito vesnicemi i městem. Možno Ho potkati na cestě úvozové nedaleko hřbitova, v lese, na stráni, u rybníka, při řece, na uzounké pěšině mezi obilím, u nějaké Boží muky, anebo v domě, kde se stalo neštěstí! Umře-li dětem matka, stává u hlav její rakve a jedno z těch dětí Ho vidí. Nenaříká, neplače, jen stojí a dívá se na to dítě. Kromě Krista a kromě toho dítěte nikdo neví, co se stalo. Lidé pláčí, lidé se hašteří, lidé žnou, orou, prodávají a kupují, lidé dobývají chleba a peněz, také výskají, vdávají, žení se a zpívají, ale Kristus jde inkognito mezi nimi, dívá se na ně, ve dne, v noci je pozoruje a všechno si pamatuje. On si nemusí docela nic pamatovat, On věčně všechno vidí, tak jako věčně vidí ruku, která tato slova o Něm z duše píše a tiskne a která za dvacet let promění se v neviditelné nic.

Kristus nemůže býti nikterak omezen, v ničem a nikterak zkrácen; není bytosti a tvora, kteří by Mu mohli přidati na blaženosti, dokonalosti, moci a slávě – ale Kristus jde inkognito světem a pozoruje lidi, laiky, i kněze, kteří se domnívají, že Mu slouží, ba dokonce, že Mu pomáhají...

Kdyby se mohl usmívat, usmíval by se, ale On všechno ví a proto obličej Jeho se nemění, tak jako se nemění Jeho nejsvětější Srdce.

Kristus jde inkognito světem a pozoruje lidi, laiky, i kněze, kteří nevýslovně trpí, že je tak inkognito, neboť se donnívají. kdyby nebyl inkognito, že by nebyl tak urážen. Ale Kristus, který stojí na rozcestích inkognito ve způsobě ukřižovaného lotra, anebo ve hlavách rakve, ve které odpočívá matka sirotek, ve svém nekonečném milosrdenství najde si už svou oběť, předmět totiž svého věčného vidění, i může se stát, že některé, docela neznámé dítě přestane plakat a začne mlčeti. A lidé, kteří mezi svým obchodem a mezi svou orbou ze zvláštní milosti Boží uloví vteřinu volného času, pozastaví se a řeknou: „Jaký to smích lomcuje tímto sprostým děckem?“ A sotva to řeknou, ihned zase upadnou do svého zakletí, neboť Bůh nechce, aby němá tvář dlouho prorokovala.

A Kristus jde inkognito vesnicemi i městy, Kristus jde inkognito celým národem. A ti, kteří Ho viděti mají, ti Ho vidí. A přemnozí z těch, kteří Ho na těchto cestách vidí, zakrývají si oběma dlaněma tváře a pláčí. A někteří z nich odvažují se k slovu a říkají: „Kriste Ježíši, proč jen jsi tak ošumělý, když přece, kdykoli se Ti zlíbí, můžeš na sebe vzítí šarlat a zlato a drahé kamení a kment?“

A co by se stalo, kdyby některému dítěti, které ani neví, co mluví, kdyby najednou Kristus odpověděl:

„Máte republiku, máte, čeho jste si přáli, a jestliže jste si toho nepřáli, máte to, čeho jste si zasloužili: nebojte se, já vás nepřestal milovati a moje láska svou vlastní tíží schopna jest pro vás sestoupiti a klesnout ještě níže! Já nemohu být podveden a okraden a zkrácen, ale líto jest mi zástupů, líto jest mi vás, kteříž sami sebe podvádíte a okrádáte a zkracujete!“

Jakub Deml.

Svaté Dětství.

U proroka Jeremiáše je napsáno: Kletý člověk, který spoléhá na člověka (17, 5). To je snad jediné heslo, které má přítomnost ze svatého Písma. Proto do doby triumfujícího sobectví a tedy vzájemné nedůvěry musí zářiti příklad nejmodernější světičky v jejím poměru k lidem. Tato složka jejího života je nejenom nesmírně důležitá, jest i nesmírně milá a nejuzápadnější zrcadlem její duše. V ní se každému pochopitelně odráží její svaté duchovní dětství a malost Božího dítěte. To má býti vyjádřeno heslem

IX. *Malá a lidé.*

Duchovní matka svaté Terezie Ježíškovy, svatá Terezie Avilská, byla učelivou začkou nauky svatého Tomáše Akvinského v zásadách duchovního života. Celý řád karmelský po své veliké reformátorce byl proniknut tímto duchem ve svých vynikajících zástupcích a proto jest i u svaté Terezie Ježíškovy právě v této nauce o poměru malých duchovním dětstvím k lidem. Svatý Tomáš Akvinský probírá 32 hlavní otázky o poměru k bližnímu v křesťanské lásce. Na všechny otázky odpovídá podle stále se opakujícího rozdělení, podle rozlišování v každém člověku jeho stránky lidské a stránky božské; k tomu pak jen přidává zásadu, že láska je snaha druhému prospěti. Svatá Terezie Ježíškova napsala mnoho o svém poměru k lidem, ale všechny její výroky nejsou leč důsledky, nebo i výslovné jmenování a uplatňování zásad andělského Učitele.

Čtete na příklad: „Nyní chápu, že pravá láska záleží ve snášení nedostatků bližního, že se nepozastavuje nad jeho chybami, vzdělává se i jeho nejmenším ctnostným úkonem . . . Když chci ve svém srdci zvětšiti lásku k bližnímu a nepřítel mi staví před oči jeho chyby, usilovně hledám, co je něm dobrého.“ To jest ono dělení na lidské a božské. Naše vlastní pozemská stránka se až příliš dobře stará, bychom viděli lidskosti,

ale láska hledá božské. U naší světice toto dělení plynulo právě z jejího duchovního dětství. Lidské dítě má každého rádo, dokud mu neublíží, a i tomu, jenž ublíží, dovede nejsnáze ublížení zapomenouti. Přirozeným sklonem je srdce táhne ke každému člověku, protože je člověkem. Světice z Lisieux, protože se vy-pěstovala v dokonalé dítě nebeského Otce, uměla v každém člověku hledati něco Božského, co jej činí příslušníkem její rodiny. Hledala obraz Boží, hledala dobrou vůli, hledala, co ten člověk koná Bohu milého, a když neviděla než málo, připomínala si společnou vlast na věčnosti, kde bude dokonalá bratrská láska všech. Proto se dovedla tak modliti i za zlosyna k smrti odsouzeného. Byla dítě nebeského Otce, byla „malou“ a proto neměla zájmů duší „velkých“, to jest sobeckých. Dovedla snadno překonat všechny nástrahy „velikosti“, protože tyto nástrahy vycházejí z pozemských starostí a obav. Těch však Boží malí nemají. Jej první myšlenkou, první záležitostí jest Boží děti a v Otcově náručí. Podle toho posuzují a rozlišují všechny záležitosti života.

V životě světice z Lisieux vidíme zřetelně i cestu a postup práce lásky k lidem, opět úplně ve smyslu nauky sv. Tomáše Akvinského. Láska je snaha prospěti. Prospěti však lze trojím způsobem. Nejmenší stupeň snahy prospěti je snaha neškoditi ani srdci ani duši ani tělu. Stupeň nejnižší, ale má-li býti důsledně proveden, vyžaduje veliké jemnosti duše a citu. Jaké oběti přinášela naše světice, aby „nezahanbila sestry, aby nezarmoutila sestry“! V prvním roce jejího pobytu v karmelu byl pro ni v jídelně připraven tak zvaný cidr, jablečné víno, které je v Normandii považováno za posilující nápoj. Její sousedka u stolu však trpěla chorobnou žízň a majíc totéž dovolení a svůj nápoj v jedné větší láhvi společně s Terezií, vypila sama všechnen cidr. A Terezie se neodvázila prositi ani o trochu vody, trpěla žízeň, „aby nezahanbila nemocnou sestru“. Svým novicám kladla důrazně na srdce, by nechodily do společného, stanovami předepsaného „zotavení“, s úmyslem potěšiti se, nýbrž s výslovným

přáním potěšiti druhé a druhým způsobiti radost. Hrdinstvím nejvyšším na tomto stupni pak jest období, kdy byla Terezie pomocnicí sestry vrátné. S touto sestrou bylo velmi těžko vycházeti. Ale Terezie jí ani jednou nezarmoutila, takže po její smrti řekla tato sestra: Byl to anděl. A abyste věděly, já byla jejím miláčkem! – Až tam uměla jíti světice ve své snaze nikoho nezarmoutiti a jen těšiti.

Vyšší stupeň lásky k bližnímu je prokazovati kladné dobro bližnímu, prokazovati dobrodiní nejrůznějších způsobů. V této věci bylo oblíbeným heslem světice slovo božského Mistra: „Kdo chce vzít sukni tvou, tomu zanechej i plášť, a přinutí-li tě někdo na míli jednu, jdi s ním dvě“ (Mat. 5, 40). Její výklad pak je takový: „Nedostačí mi vyhověti každému, kdo mne o něco žádá. Snažím se vytušiti jeho přání, ukazovati, že mám radost, když mohu někomu vyhověti. Neboť náš božský Mistr pravil: Nevyhýbejte se tomu, kdo si chce od vás vypůjčiti.“ I to plyne z malosti. Vždyť o jednorozeném Synu Božím je napsáno jeho vlastní slovo: „Syn člověka nepřišel, aby se mu sloužilo, nýbrž, aby sloužil“ (Mat. 20, 28). Tak nebeský Otec i Syn jeho prokazují dobro každému a ve všem. Dítě zcela odevzdané nebeskému Otci a v jeho náruči stulené celým svým životem, nemůže než cítiti nutkání napodobiti Otce a jednati také tak při každé příležitosti.

Svatý Tomáš Akvinský ve své Sumě theologie II-II. 26, 5 praví, že člověk křesťanskou láskou k bližnímu má více milovati duši bližního, nežli své vlastní tělo, protože společná blaženost v nebi je více nežli blaho našeho těla. To jest vrchol lásky k bližnímu: v duchu křesťanské lásky sloužiti bližnímu. Nejenom mu se u tam posloužiti, nýbrž tuto službu bezplatnu považovati za svůj životní úkol. Dvě složky tvoří tuto svatou službu. Vlastní nenáročnost a ochota vždy posloužiti i za cenu vlastního pohodlí, i za cenu obětí citelných. Svata Terezie Ježíškova pravila: „Nikdy se nebudu ukazovati náročnou, by nikdo nemohl přijíti na myšlenku, že, když posloužím druhým, čekám za to vzájemnou službu . . . Dávám všechno: své nejosobnější

a nejvlastnější myšlenky, svůj rozum i své srdce, každý může všechno mě považovati za své, nikomu neřeknu, že na to nemá práva.“ Jediným jejím zájmem, kterého by nedala nikomu, byla její malost, její spočívání na srdci Božím; vše ostatní nemělo ceny. Pro to sloužila a síla ve sloužení byla právě svatá malost jejího duchovního dětství.

Kdysi se mluvilo o plnomocných odpustcích a sestra Terezie Ježíškova s úsměvem pravila: „Je nejhlavnější plnomocný odpustek, kterého může každý získávat bez obyčejných podmínek. To je láska. Neboť o lásce je psáno: Láska přikrývá nespočet hříchů“ (přisl. 10, 12). Tak budou malí svaté Terezie Ježíškovy přispívat k pokání světa, tak se stanou spoluvykupitelskými dušemi, budou-li pěstovati za příkladem své vůdkyně lásku, které je tak žalostně málo.

P. Em. Soukup O. P.

Oči Orodovnice.

Naše oči jsou oči tvorů, kteří byli zplozeni se známkou hříchu dědičného, se známkami hříchů svých rodičů a předků, se známkami lehkomyšlnosti, různých neřestí a zvlášť chlípnosti; naše oči jsou téměř odzrození zvyklé dívat se na svět, změněný neřestmi, a pohled na věci, které slouží žádostem těla, je jim příjemnější a žádoucnější než pohled na věci, které připomínají ráj duchovní. I když právě nejsme zatíženi hříchem smrtelným, cítíme uspokojení z toho, že pozemský život v tom stavu, jak jej upravily nespočetné neřesti nespočetných lidí, je jakýmsi teplým a krytým pařeništěm, ve kterém se nám příjemně žije, ve kterém naše zlé vášně a žádosti jsou chráněny a ospravedlňovány obecným zvykem, obecnou účastí, obecným příkladem, ba i vzájemnou podporou. I hříchy, za které se hanbíme, bývají ve společnosti vlídně a někdy i s pochvalou přijímány; lidé bývají někdy upřímní v neřestech, a co odpouštějí sobě, to odpouštějí, ba i podporují též u dru-

hých, hnání zvrácenou dobrotou, zvráceným soucitem a zvráceným milosrdenstvím. Naše myšlenky od věcí věčných rády se vracejí do těchto teplých a hostinných míst, do toho obcování lidského, kde jeden trpí s druhými se všemi, aby ani jediný člověk ani všichni lidé se nemusili bolestně odtrhovat od chtíčů, rozkoší, náruživosti a neřestí, kde všichni společně doufají i zoufají, kde život je chlévem, plným sladkých věcí a bez přísného pořádku, jaký musí vládnouti v paláci. Je to vlastně všechno jen zatažené a zastřené zoufalství, které se opíjí klamnou sladkostí zvrácených nadějí v neznámé milosrdenství. Neděsí nás ani nejhrubší neřest a neodsuzujeme ji proto, poněvadž si tajně myslíme, že do ní můžeme jednou upadnouti též a že pak takovéhle obcování lidské bude nám dobrým útočištěm a pomocí, abychom příjemností hříchů déle mohli užívat. Vidíme bídu, ale těší nás, že z ní vykvétají květy rozkoše, že každé rozmnožení bídy na některé straně přinese rozmnožení rozkoše, zvláště v chlípnosti, že mnozí, kteří klesají s výše duchovní, klesají do tohoto milosrdného a vlídného objetí světa, které jako by jim bylo připraveno a nastaveno proto, aby si nezoufali a na svůj život nesáhli, a tím se všechna tato bída vzájemně zahřívá, utěšuje a uklidňuje, tím se tvoří přesvědčení, toto že je právě a jediné možné ovzduší lidského života na zemi, a je-li vliv společného života na život jedincův všeobecně takový, že snad toto všechno lidské společenství přece nemůže býti jen tak bez milosti na věky zavrženo. Tak se pěstují neřesti, které přecházejí do krve dětí z krve rodičů, hrůza z hříchu se opatrně odkládá, křestní odříkání se opatrně omezuje; jsme přece jen lidé, kteří vědí, že umrou, a chtějí umřít s vědomím, že si tělesné smrti zasloužili také pro ty hříchy, které sami spáchali.

Krev Kristova nás obmyla a stále se na nás vylévá, aby smyla naši nečistotu, která je tak těžko zničitelná, že právě jen krev Kristova ji může smýti. Mnohdy necháme krev Kristovu téci marně v opovážlivé naději, že je jí dosti a že se můžeme nechat obmýti až ve chvíli poslední, abychom nemusili litovat, že jsme

se předčasně vzdali něčeho ze sladkostí hříchů. Drahý je nám hřích od chvíle prvního poznání až do posledního okamžiku lítosti nad tím, že blížící se smrt nebo pohroma těla zbavila nás jeho sladkosti. Oči naše posilňávají vždy aspoň na okamžik kradným pohledem do zákoutí, odkud nás vábí tělo, svět a ďábel; naše žádostivost i do modliteb našeptává své úpění, aby nebyla jen tak rychle a jen tak zhola potřena, prosíme, aby naše odloučení od těla, světa a ďábla nebylo příliš rychlé, nepředvídané a bolestné, vždy toužíme ještě jednou se napít z kalných zdrojů, potěšit se vědomím, že ještě nejsme zcela neschopni pohybovat se ve skutečích, pyše a nádherě těla, světa a ďábla. Oči naše se naučily šilhati a tato šilhavost chůců se mění v kletbu, podobnou hříchu dědičnému tím, že často přechází z pokolení na pokolení. Tak jest život náš pln různých náklonností k hříchům, ke kterým nás ďábel ani nemusí příliš pobízet, tak je v nás a v našich očích plno kalu a nečistoty, tak si nosíme své nečisté představy i do svých modliteb a rozjímání a těšíme se tím, že i vynuknutí, která dostáváme, můžeme si aspoň částečně přiodívati svůdným rouchem bláznovství, tak všude a do všeho podstrkujeme své tajné výhrady, které se bojíme si plně uvědomovati, ale od kterých neupouštíme, jako bychom chtěli své neřesti vzít s sebou až za hrob, až před tvář Boží, až do nebe, a kdyby tento rozkol v naší duši měl být učiněn očím lidí zřejmý v celé své podstatě a v celém svém rozsahu, pak teprve bylo by zřejmo, jak strašné a nesmírné jsou nároky, které tímto způsobem klademe na milosrdenství Boží.

Ale neposuzujme své oči a svůj pohled jen podle hříchů, které pašeme, které chceme páchat či které bychom rádi páchali; to už je bída, která na nás dopuštěna byla. Ale mimo tuto bídu, kterou cítíme aspoň ve chvíli poznání, jsme ohroženi ještě bídou jinou a to mnohem strašnější. Nikdy nejsme svrchovanými a jistými pány svých myšlenek a citů. Jen tenkrát je můžeme jakž takž vésti a řídit, pokud nám pomáhá Bůh milostí všeobecnou, kterou nám obýcej-

ně ponechává i ve stavu hříchů smrtelných, neboť je vždy s námi. Ale stačilo by, aby se jen na chvílku ukázalo, jaké by to bylo, kdyby nás ponechal sobě samým. Ihned by se naše myšlenky pomátly. Naše porušená přirozenost by se zvrátila úplně a zděsili bychom se šílenou hrůzou z toho, co by z našeho myšlení a citění učinil ďábel; zlořečili bychom Bohu a zavedili bychom s rouháním a zlobou chátrý jeruzalemské cestou na Golgotu. Nic by nám nepomohla naše úzkost, naše úpění. Poznali bychom, že bez pomoci Boží nemůžeme trvale poroučeti ani sebe hnusnějším představám, aby nevstupovaly do naší mysli, poznali bychom, že i ve chvíli, kdy jsme páchali hříchy smrtelné, chránilo nás milosrdenství Boží před úplným pomatením a že, kdyby toto milosrdenství nestálo při nás i tenkrát, když konáme hříchy nejtěžší, páchali bychom ty hříchy způsobem mnohem ohavnějším a strašnějším. Milosrdenství Boží nám brání, bychom nepáchali všechno zlo, které bychom páchat i mohli, a bychom je nepáchali takovým způsobem, jakým bychom mohli. Když my jsme už padli, Bůh ještě za nás bojuje. Kdyby jen na chvílku ustal, ukázalo by se, jak hroznou nicotou je naše přirozenost bezspojení s Bohem, a že jen v Bohu jest příčina toho, že i nejhroší nečistota našich očí a našeho pohledu není ještě tak úplná, jaká by byla, kdybychom byli zůstaveni sami sobě.

Těmto očima hledáme Královnu nebes a prosíme ji, aby k nám obrátila oči svoje.

Lidé se ostýchají nastavovat své oči pohledu lidí zřejmě zvrhlých a nečistých, jako by sami jejich pohledem byli poskvřňováni a zneucťováni; štítí se očí, ze kterých vyhlíží patrná nestoudnost a urážlivá výzývavost. My však svýma očima vyhledáváme Královnu nebe s prosbou, aby k nám obrátila své milosrdné oči, aby k nám obrátila oči, jejichž pohledu nesnese satan, oči, které by chtěl zneuctít pekelnou urážkou, proti kterým syčí našimi vlastními myšlenkami a žádostmi, proti kterým chce vzkřísiti v nás ten řev zoufalství a šílenství, které by nastalo, kdyby se Bůh od nás odvrátil. Prosíme ji, aby shlédla na nás, kteří sami

ze sebe nejsme schopni hleděti na ni jinak než s veškerou nečistotou své duše. Prosíme ji, aby k nám obrátila své oči, do kterých od věků a na věky zírá jen nejsvětější Trojice, Otec, který ji od věků vyvolil, Duch, který ji zastínil, a Syn, který jako dítětko z jejího náručí zíral do těchto očí svděčností, přítulností a radostí. Všecko dvorstvo nebeské sklání své oči před jejíma očima a my ji prosíme, aby k nám obrátila své milosrdné oči, jako by to nebyla prosba svrchovaně troufalá.

Ale takový je osud náš, že jen cenou nekonečnou jsme vykoupeni, že jen dobrotou nesmírnou jsme udržováni od Boha pro Boha, který nás chce mít u sebe v ráji a proto nepřestává nabízet nám milosti, jejichž velikost nejsme schopni odhadovati. Proto nám dal Královnu nebes za naši Orodovnici.

Královna nebes nemá moc nejvyšší bytosti lidské, nýbrž drží ve svých rukou všecku moc Boží. Jinak by nemohla býti naší Orodovnicí, nesnesla by pohledu do naší nejvnitřnější a nejtemnější bídy, nesnesla by našich vyslovených i nevyslovených, zjevných i tajných urážek, nemohla by k nám obracet své milosrdné oči. Vidí totiž mnohem zřetelněji všecku hrůzu naší bídy než my sami a cítí mnohem bolestněji. Ale Ona je chotí Ducha svatého a matkou Stvořitele a tím její poměr k nám je povýšen nad všechny naše představy o milosrdenství. Čeho by nesnesla žádná jiná z bytostí stvořených, ani nejvyšší bytost andělská, to stalo se nejvyšším úřadem Královny ráje pro naši záchranu, po naše spasení.

Cím je člověk, že toto vše se činí pro něho? Ach, ničím! Ale jinak musí znít tato otázka: Jakou bytost vznešenou a krásnou učiniti chce Bůh z bídného hříšníka, který není ničím, že mu nabízí takové milosti? Kde jsou vlastně konce lásky Boží?

Prosíme tedy z bídy své nicoty, nečistoty, pokrytectví, tmy a tuposti Královnu ráje, aby k nám obrátila své milosrdné oči, aby zázrak a nesmírná síla jejího čistého pohledu spálila v nás tu nečistotu, které bychom se nemohli zbaviti žádnou lítostí, slzami, před-

sevzetím, tu nečistotu, která zkazila i kořeny našeho rozumu a naší bytosti a které bychom ze sebe vyrvati nemohli.

Královna ráje může se na nás dívatí právě pro svou nejsvětější čistotu, právě proto, že dlí ve společnosti nejsvětější Trojice, a právě proto, že má všechnu Boží moc v ruce. A Boží moc spočívá v Božím milosrdenství. Všemohoucnost Boží a sláva Boží – toť Boží milosrdenství. Svěřil-li Bůh Královně ráje své milosrdenství, svěřil jí všechno. A jen z toho důvodu můžeme k ní volati: Obrát k nám své milosrdné oči!

Jaroslav Durych.

Blahoslavení . . .

(Kurs darů Ducha sv. 9.)

Nové, nadpřirozené moudrosti učil Ježíš Kristus ve svém památném kázání na hoře. Nezvyklé věci blahoslavl Ježíš. Nezvyklé Židům i těm, kteří jej jinak rádi poslouchali. Což nebyla ta slova blahoslavící chudobu, milosrdenství, nebyla v rozporu již s tužbami jeho nejbližších, apoštolů, kteří stále a stále čekali, kdy Ježíš obnoví království izraelské, když se ustavičně hádali o první místa, když svolávali oheň a síru na města, která se k nim nezachovala pohostinsky?

Ježíš mluvil o novém životě, o životě nadpřirozeném, o životě dítek Božích, které se řídí jinou moudrostí, které mají oči své výše upřeny, totiž k Otci nebeskému. Moudrost Ježíše Krista zahrnuje celý život. Pro každý okamžik lze nalézt jeden z těchto sedmi paprsků, jenž nás má vésti k Otci nebeskému.

Středověcí theologové, kteří byli zároveň exegety, mnoho se naniáhali, aby klasifikovali tato blahoslavenství. I když se nám dnes tato klasifikace zdá jaksi umělá, ex post složená, hledaná, jedno přece zůstává platné i dnes, totiž těsné sepetí blahoslavenství s dary Ducha sv.

Provedl jsem vás dary Ducha sv. Ukázal na jejich

velký význam pro duchovní, náboženský význam. A nyní, svatý Tomáš krásně připíná blahoslavenství Kristova na nauku o darech Ducha sv. Dary Ducha sv. jsou ohněm, hybnou silou Ducha sv. v duši naší. Jiní se podřizujeme vedení Ducha sv. Tyto dary nás povznášejí se země k nebi, ony nám takřka propůjčují sílu Boží. Sv. Tomáš výslovně podotýká, že ten jest rozdíl mezi ctnostmi a mezi dary, že ve ctnostech, třebaže jsou nám též vlity, přece jen jednáme způsobem, který jest přizpůsoben člověku, kdežto v darech Ducha sv. Bůh pozvedá nás, Bůh sám nás vede, dává nám síly, jež nepůsobí již „secundum mensuram humanam“, jak praví sv. Tomáš, nýbrž síly, které můžeme jediné podle Boží míry měřiti.

Proto jsou dary Ducha sv. nezbytny jak ke spasení, tak pro další duchovní rozvoj. Není správné, co praví Biard ve své nejnovější knize (*Les dons du St Esprit*), že sv. Tomáš omezuje dary Ducha sv. na mimořádné případy. To autor špatně četl i text sv. Tomáše, jenž výslovně má artikl, kde píše, že dary Ducha sv. jsou nezbytny ke spasení. Tedy i pro běžný život, protože mimořádné skutky nejsou nutné ke spáse, podle souhlasného učení všech.

Dary Ducha sv. nás povznášejí, nás vynášejí v jiný svět, jimi žijeme bohatě svůj život dítek Božích, protože Bůh, abych tak řekl, takřka nám propůjčuje svou sílu, neb jimi jednáme způsobem, který nám není vrozen, totiž způsobem nadpřirozeným.

Ježíš Kristus svou smrtí na kříži, svou předrahou krví vykoupil nám ztracený sdělený život dítek Božích. Tak bylo překonáno dychtění lidské, kterému nestačí tato země, ale které by se samo ze sebe nedovedlo ani v pomyslení vznésti k tušení nějaké jiné velikosti, jiného naplnění. Milostí posvěcující dlí Bůh zvláštním způsobem v duši, zvláštním způsobem, než jest ve všech věcech. Dlí v nás jako dobro, jehož máme *jaksi* zakoušeti (*Cognitio quasi experimentalis*, podle sv. Tomáše). Má býti naší blažeností.

A k tomuto přiblížení se k Bohu docházíme právě životem, jenž se přibližuje životu Božímu, jenž se po-

vznáší nad tento pozemský časný a stvořený život. Dary Ducha sv. dávají nám účast na životě Božím zvláštním způsobem a proto zvláštním způsobem nacházíme pak Boha. Bůh pak jest sladkostí a blažeností těm, kteří jej nalézají.

Proto slibuje Ježíš Kristus blahoslavenství, blaženost těm, kteří nejednají pozemsky jako lidé tohoto světa. Teď porozumíme, proč sv. Tomáš spojuje blahoslavenství s dary Ducha sv. a tvrdí, že blahoslavenství jsou úkony darů Ducha sv. (1. II. q. 69. art. 1.) Neboť snad jste si všimli, že je každé blahoslavenství složené ze *skutku* a *z odměny*, jež následuje onen skutek. Obojí pak jest zahrnuto slavným blahoslavenstvím. Můžeme to pak takto rozložit, přesně podle ducha výkladu Tomášova: Blažení ti, kteří takto jednají, protože jednou již zde dostane se jim předchutí blaženosti a protože jednou blažeností dokonalou a naprostou zaplaveni budou.

V tomto rámci jest již přijatelná klasifikace blahoslavenství podle sv. Tomáše.

Ježíš Kristus hlásá novou blaženost, protože dává lidem nový cíl, než oni si dosud dávali. Ježíš Kristus zasahuje všechno nesprávné snažení lidí najíti kromě Boha své štěstí.

Lidé povrchní sahají po tom, co prvního jejich ruka dosáhne. Proto dychtí po věcech vnějších, po majetku a po slávě. Tímto chtějí naplniti naši věčnou touhu po hojnosti, po cti. Proto Ježíš ukazuje, kde jest naše pravá blaženost, kde je totiž pravá a jediná hojnost, z níž veškerá jiná hojnost a důstojnost se ctí jest, totiž v Bohu. Proto volá Ježíš: Blahoslavení chudí duchem. Ti, kteří nepřilnuli k věcem tohoto světa, kteří mužně se přiklonili jedině k Bohu, najdou v Bohu hojnost naprostou a trvalou a důstojnost nejvyšší, totiž v podobnosti a v příbuzenství s Otcem, jenž jest v nebesích. Touží lidé po štěstí a hledají je na zemi. Protože pak všichni nemohou míti naprostou plnost věcí pozemských, které jsou omezené, a mnoho je těch, kteří by jich chtěli míti co nejneomezenější množství a užití, proto se snaží ti, kteří na zemi hledají štěstí,

proto se snaží zdržiti své protivníky, ty, kteří podobně hledají nebo by mohli hledat. Odtud rozbroje, podle sv. Tomáše, z toho povstávají války, nenávisť, pře. Proto obrací Ježíš zraky naše k Bohu, kde je pravé bezpečí a pravé zabezpečení nejvyšších hodnot, kde si nemůžeme navzájem překážeti, navzájem si záviděti, protože v Bohu jest naprosté, nepřeborné bohatství možností, obohacení. Kdož jsou spojeni s Bohem, kdo se k němu dokonale přivinuli, jsou pokorní, jsou mírní. Jim patří klidná jistota v držení země pravé, totiž země živých, pravé naší vlasti.

Mnozí nechápou výkupný, výchovný význam práce, hledání, bolesti, utrpení. To, co skýtá příroda jako odměnu za různé povinnosti, v podobě návnady, v podobě totiž radosti, slasti a rozkoše, považují za přirozené naplnění života, v tom celý život svůj utápějí. A nenajdou v tom štěstí. Proto blahoslaví Ježíš ony, kteří pláčí ve svém životě, kteří pláčí nad vinami svými i cizích, kteří přijímají spravedlivě a v lásce a v pochopení bolesti a strasti života, kteří je nakonec objímají, aby v nich našli sebe, aby v nich našli Boha. Proto volá: Blahoslavení lkající.

Neradi vidíme kolem sebe ještě jiné. Rádi bychom se na světě tak roztáhli, jako bychom byli na něm prostě sami. Nechceme uznati společné vzájemnosti všech se všemi, neradi uznáváme bližnímu právo na život, na jeho vzrůst, vývoj, zdokonalení. Proto jsou záchranou světa ti, kteří po příkladě Ježíše Krista žízní a lačněji po spravedlnosti, kteří žízní po spravedlnosti časné a kteří volají k nebi, aby již přišlo konečné vyrovnání a konečné vyřízení spravedlnosti vesměrné, naprosté, v celém světě, kteří dávají přesně, jak jen mohou, co jest Božího, Bohu a bližním rovněž, co jest jejich. Protože nehledali svého nasycení v tom, aby si sami ním Boha, proti Bohu, proti jeho vůli brali věci, které dovedou něco dáti, ale ne všechno, právě proto, že dovedli na čas trpěti hlad a žízeň duchovní i hmotnou, že dovedli se zřeknouti zdánlivého nasycení věcmi pozemskými, věcmi cizími, neb věcmi Božími, jež ale nejsou k nasycení pýchy neb marnivosti,

nýbrž k jeho slávě a službě, právě proto slibuje Ježíš velké nasycení v Bohu, jenž dá sebe celého za blaženost, za věčný pokrm duši naší žíznící po naprostém dokonalém dobru.

A těm, kteří vedle sebe nejen že ještě vidí bližního a jemu přejí života, nýbrž též vidí jeho slabosti, vidí jeho bídy a nemoci a snaží se k nim se přiblížiti, je za své vzíti, těm slibuje, že sami dojdou největšího milosrdenství, milosrdenství posledního, protože bez milosrdenství sami nikdy bychom ke konci cesty své nedošli. Svět pláče a trpí, protože je málo milosrdenství, milosrdenství pravého, ne falešného, ne hanitárního, totiž milosrdenství především s *duší* hledající a plačící. Proto blahoslaví Kristus ty, kteří vidí ve světě všechny slzy, kteří vidí svět na loži bolesti a podnikají všechno, co jest v jejich silách, aby mu zjednali odpuštění, aby mu přinesli lék a posilu.

Tak jest duše připravena již k tomu, aby objala Boha. Naše nitro se ztišuje a otvírá se Bohu. Nastává ještě cesta hlubšího očistění. Oči naše vidí vše jenom Božímá očima, na všechno se dívá jen v jeho světle, jen v jeho úmyslech a plánech. Čistého srdce budou proto viděti Boha. Nemůžeme se dostat dále v duchovním životě, nemůžeme se k Bohu přiblížiti, nemůžeme jeho okusiti ani tušením, ani vzdáleným přiblížením, pokud ze neztiší svět v nás, pokud naše duchovní oči, pokud náš zrak bude ještě na něco jiného hleděti, něco jiného očekávati než Boha. Patření na Boha ve vlasti a milosti bohaté a úrodné vnitřní nazíravé modlitby jsou ovocem a odměnou té statečnosti, která se všeho vzdala, která tak se očistila, že již jenom Boha ve všem vidí a hledá, jen k němu ve všem směřuje. Pak duše zvolna utone v pokoji.

Pokoj se sebou, pokoj s Bohem a pokoj s věcmi. Víme, jaké vše má místo. To místo každému dáme, podle toho místa se vším jednáme a vše oceňujeme. Proto již na ničem nelpíme, proto na nic se nevážeme, protože již o nic nebojujeme, protože vše jest již v duši rozřešeno. Přibližujeme se k životu dítek Božích, aby jenom Bůh byl nám Otcem, abychom jenom

jeho hledali a všechno podle něho zařídili a k němu usměrnili: Cesta pravé blaženosti. Blaženosti duše, žijící podle Boha, aby přišla k němu a požívala jeho, blaženosti naprosté.

P. Silvestr M. Braitto.

Vzpouřa slov.

Slova lidské řeči mají sloužiti, ne panovati. Někdy sami kazíme slova tím, že na ně příliš mnoho nakládáme. Chceme jedním slovem vyjádřiti různé pomysly. Slovo duše, které by mělo znamenati toliko ducha lidského, má v technologii význam tuhé vložky, v kovovém hřídeli značí tyč, na kterou se dokola přivařuje železo, v tkalcovství značí osu v člunku, na kterou se navléká cívka, při výrobě drátěných lan značí konopnou vložku, na kterou se navinují dráty, aby se utvořil pramen, v puškařství značí vnitřní vývrt hlavně, v automobilismu gumovou vzdušnici v pneumatic, v klukovské hantýrce bezovou dřev a marmeládu v buchtě. Kterak tedy můžeme chtít, aby se slova nevpouzela a neoplácela zlého zlým? Kdybychom od nich žádali méně, sloužila by nám lépe. Slova se nistí. Především tím, že se k nám vracejí co potměšilí přestrojenci, jejichž pravou tvářnost hned neuhodneme. Pouhé slovo bez určující a objasňující souvislosti vyvolává v duchu tolik představ, kolik břemen jsme na slovo naložili. Máme pak práci, abychom našli pravý jeho smysl.

Nutíme také slova, aby vyjadřovala věci tajemné a nevýslovné, věci božské. Chceme, aby zapomněla svého hmotného a nečistého původu. To se nám nepodaří tak lehko. I když povyšujeme slova lidská do rádu vznešenějšího, nepřestává na nich lpěti skvrna neurozenosti. Vyřkneme-li nějaké slovo, vynoří se obvyčejně jeho prvotní, surový nezušlechtěný význam. Anebo se vynoří nejprve jeho všední význam a teprve, když jsme nespokojeni, jde se převléci a objeví se po náležitém průtahu ve významu svátečním. Růz-

ná slova jsou navzájem spřízněna. Tvoří rody či řady. Jedno slovo vyvolává jiné. Jako představy, tak i slova se sdružují v mysli podle vztahů místa, času, příčinnosti, podobnosti, opaku a snad ještě jiných. Tak vzniká nesnáze mysliti správně o věcech duchovních. Často je třeba zpřetrhávati vazivo, jímž různé představy navzájem jsou spojeny, a vybrati si z tlupy zakuklenců, kteří si vynucují vstup do duše, nejlepší a nejschopnější. Těžko je mysliti – těžko vyjadřovati, těžko chápati. Slovo nikdy nevyjádří přesně, co jsme myslili, a v mysli jiných nikdy nevyvolá přesně ozvěnu toho, co jsme chtěli říci.

1. Žádným slovem lidské řeči není možno vystihnouti Boha. Podstata božská je nevýslovná.

Slovo či jméno jest vyjádřením pojmu. Člověk, bytost konečná a omezená, není schopen utvořiti pojem Boha nekonečného. Máti pojem Boha znamená býti Bohem. Slova, jimiž člověk jmenuje Boha, vyjadřují jen některý rys podoby božské, jak se jeví v tvorstvu, nikoli však podstatu božskou, jak jest o sobě a v sobě.

V Písmě sluje Bůh Jahve - Jsoucí, Šaddaj - Mocný, Eljon - Nejvyšší, Kadoš - Svatý, El - Silný, Adonaj - Pán.

Jméno Jsoucí vyjadřuje dobře, že Bůh má vlastní a naprostou jsoucnost na rozdíl od bytostí stvořených, majících jsoucno nevlastní, dočasné, darované, relativní. Ostatní jména vyjadřují buď niternou vlastnost božské bytnosti, buď odlišnost Boha od tvorstva, ale jsou to jména poměrná, částečná, stranná.

Bůh se jeví tvorstvu nesmírným množstvím různých dokonalostí. Proto by bylo třeba dáti Bohu tolik jmen, kolikerym způsobem září jeho božská podstata. V tom smyslu lze nazývati Boha mnohojmenným (polyonymos) nebo všejmenným (panonymos). Poněvadž ale žádným jménem lidské řeči není možno Boha dokonale vyjádřiti, a ani ne tisícem tisíců jmen, může Bůh nazýván býti bezejmenným (anonymos) nebo nadejmenným (hyperonymos).

A tak, ať mluvíme o Bohu jakkoliv, vyjadřujeme ho vždy jen nejasně, nedokonale, částečně, lidsky. Vyslo-

víme-li slovo Bůh, míváme představu hodně antropomorfní. Samo Písmo mluví o Bohu jako o člověku a přičítá mu lidské vlastnosti. A Bůh přece nemá vlastností v lidském smyslu. Má ve skutečnosti jen jedinou vlastnost, naprostou jsoucnost. Mluví-li se už o vlastnostech Božích, mělo by se vždy ukázat, co je v tom nepřesného. Lidské vlastnosti jsou jakési přílepky na lidech. Tento člověk je dobrý, pravím. Ale člověkem by byl, i kdyby dobrý nebyl. Avšak byl by Bůh Bohem, kdyby nebyl dobrý? Vlastnosti Boží jsou takřka vkořeněny v samu podstatu božskou, ba více, jsou s ní totožny a tudíž také navzájem se nijak nerozlišují. Také není přesné užívati o Bohu přídavných jmen: věčný, spravedlivý, moudrý. Přesné je říkati: Bůh je věčnost, spravedlnost, moudrost. Užívá-li se přídavných jmen, připouští se nepřímou aspoň možnost, že by Bůh tu neb onu dokonalost mohl nemíti.

2. Slovo: Nejsvětější Trojice rozhodně vyvolává představu trojice číselné. Jeden Bůh a tři osoby – to na první ráz se vtírá v podobě nesmyslné rovnice: $3=1$.

Trojice tato však není matematická. Výklady o Trojici mohou se opírat o poznání ducha lidského. Člověk je duch a Bůh je duch. Duch duchu je podoben. Podoben, ne roven. Duch lidský má tři základní schopnosti: paměť, rozum, vůle.

Paměť uchovává dojmy. Paměť obsahuje minulé, přítomné i budoucí. Minulé vzpomínáním, přítomné vnímáním, budoucí předvídáním.

Dojmy jsou otisky věcí v duši. Otisky věcí podobných srovnává duch a hledá, co mají společného. To společné nalézá odmyšlením zvláštních znaků. Vzniká tak pojem. Tvořiti pojmy jest vlastní činnost rozumu. Zvíře má jen obrazy věcí, ne pojmy.

K poznáním věcem není duch lhostejný. Buď se s nimi sblíží, buď se od nich vzdaluje. Buď je miluje, buď nenávidí. Tato činnost ducha je vůle.

Trojí tato činnost ducha jest náznakem vnitřního života v Bohu. Nekonečný, věčný a vševědoucí Otec je naznačen pamětí. Syn je naznačen rozumem. Duch sv. je naznačen vůlí. Vůlí se projevuje život. Známkou

života první i poslední je dech. Duše se nazývá v Genesi dechem života. Duch svatý je vůle Boží. Činnost Boží. Láska Boží.

Psychologie lidská se podobá psychologii božské. Člověk je stvořen k obrazu a podobnosti Božímu. Budí-li název Trojice Boží představu trojice číselné, má vinu nevhodné slovo. Lze naléztí lepší? Bylo by dobré mluvití ne o dogmatu nejsvětější Trojice, ale o dogmatu vnitřního života v Bohu nebo o dogmatu Boží psychologie?

3. Dogma Vykoupení. První představa, kterou uvádí na mysl slovo Vykoupení, jest představa koupě: jako by nás byl Kristus vykoupil tím, že za nás položil výkupnou cenu a tak nás vysvobodil z otroctví ďáblova. To by se předpokládalo, že ďábel nabyl hříchem právní moci nad lidstvem a vyrval takřka Tvůrci jeho majetek. Takový předpoklad by však byl dogmaticky nesprávný.

Kristus spasil lidstvo nejen tím, že zaplatil výkupné a zůstal i jinak cizím lidskému pokolení, nýbrž tím, že vtěliv se ztotožnil sebe s člověčenstvem a jako hlava jeho učinil zadost Otcí za hříchy světa. Spojení Krista s člověčenstvem není ani fysické, ani právní, ani mravní. Tu opět selhávají slova. Z nedostatku jiného výrazu pravíme, že to spojení jest mystické: to znamená, že všechno se dělo, jako bychom my a On jedno byli. Tedy spojení neskutečné? Nikoliv, ale tajemné. Tajemno není protivou skutečna, nýbrž jeho nehmatatelnou a nezvažitelnou stránkou.

Zadostučinění jest dílem Krista i lidstva. Cena jeho je nekonečná, poněvadž není jen lidským dílem, nýbrž boholidským. Jako v Adamovi všichni zhřešili, tak v Kristu všichni docházejí odpuštění. Svatý Pavel děkuje Bohu, že tajemství vůle své nám oznámil podle svého zaslíbení, které si byl uložil sám u sebe vzhledem ke zřízení plnosti časů, aby totiž všechno pod jednou hlavou opět spojil v Kristu, co jest na nebi i co jest na zemi. (Ef. 1, 10.) Řecký text má: *anakefalaiosasthai ta panta en to Christo*. Vulgata překládá: *instaurare omnia in Christo* — aby napravil všechno

v Kristu. To není přesné. Podle reliefního výrazu původního textu byla náprava světa zjednána tím, že vše bylo pod jednou hlavou spojeno v Kristu.

4. Říká se: Třetí osoba božská se nazývá Duch sv., protože nás posvěcuje. Ptáme-li se, která nás posvěcuje, zní odpověď: Tím, že nám uděluje milost posvěčující.

Tohle jest jen tautologie, nic nepravící hra slov. Ta hra budí zdání, že to posvěcování jest jen něco zevního. Změna jakási na povrchu. Vzniká chybná představa o Duchu svatém jako o čistíči a okrašlovači duše. Vzniká domněnka, že milost posvěčující je věc, přívěsek, který dělá duši hezcí.

Bůh nás posvěcuje tím, že v nás přebývá. To je řečeno jasně u svatého Jana: Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávati bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme. (Jan 14, 23.) Přebývání Boha v duši připisujeme Duchu svatému. Duchu lásky, poněvadž v podstatě jest dílem lásky Boží k člověku. Křesťan je chrámem. Je svatostánkem. Je monstrancí.

Co je milost posvěčující? Co si myslíme, vyřkne-li to slovo? Něco nejasného, neskutečného, nepřesného. Jsme obětí abstraktního výrazu. Řeknu-li však: Milost posvěčující je Bůh v duši, je to jasné, skutečné, přesné vyjádření. Kterýsi filosof náboženský řekl: Nepokládejte nekonečno za věc, nýbrž za osobu! Milost posvěčující je Bůh zvl. způsobem v duši. Není to jen něco, nýbrž *někdo*.

5. Představa, již budí slovo církev, jest jakousi stínovou stopou, kterou zanechaly v mysli obvyklé definice církve. Praví se, že Církev jest společnost pravověřících křesťanů, kteří jedno učení vyznávají, jedněch svátostí užívají a římského papeže za nejvyšší viditelnou hlavu uznávají. (Podle kard. Bellarmína.) Nebo: Církev jest říše Kristova na zemi apoštolskou autoritou řízená. (Palmieri.) Netřeba vykládati, že tyto definice jsou neúplné. Vyjadřují toliko pojem církve viditelné. K církvi však podle ducha náleží i spravedliví jinověrci a pohané, mají-li touhu Boha poznati

a jeho vůli plniti. K církvi náleží všichni, kdož jsou nějakým způsobem pokřtěni: buď křtem žádosti, buď křtem krve, buď křtem vody. Mimo to náleží k církvi i svatí v nebi a duše v očistci. Ti nejsou v definici pojati.

Otázka: lze definovati církev? Chceme-li nějakou věc definovati, užijeme nejprve nejbližšího jména či názvu druhového a připojíme zvláštní znaky, jimiž se věc od jmenovaného druhu liší. Člověka definujeme: živočich rozumný. Živočich – nejbližší druh. Rozumný – zvláštní znak, specifický rozdíl mezi člověkem a živočichem. Všecky definice jsou vztažné, poměrné. Definujeme vždy na základě podobnosti naznačující shodu a neshodu.

Plyne z toho, že nemůžeme definovati věci, které nemají sobě podobných. Nemůžeme definovati *unikum*. Církev je unikum. Řekneme-li, že církev je sbor či společnost, již tím slovem omezujeme a snižujeme pojem církve. Při slově církev mají lidé nezřídka na mysli jen kněze, biskupy a papeže. To se jim zdá, že je církev.

6. Život věčný. I tu selhávají slova. Mluvívá se o životě posmrtném. To přídavné jméno podobno sepii vyvrhuje černé barvivo, aby nám zakalilo duševní zrak. Slyším-li vyraz život posmrtný, mám dojem čehosi ponurého, neživotného. Ovane mne jakýsi děs nicoty a prázdna, jest mi, jako bych nahlédl v temnou říši stínů.

Mluví se o životě záhrobním. Vynoří se mi v duchu temná jáma, do které spouštějí černou rakev. Slyším pláč. Vidím ženy v černých závojích, jak padají do mdlob. Smutečný flór, lkání, lomení rukou, jako by všemu byl konec. A není přece konec ničemu. Tvým věrným, ó Pane, život se mění, ale neodnímá – píše stará španělská preface. Život věčný není život po smrti, ale život bez smrti.

Katechismus mluví o posledních čtyřech věcech člověka. Jsou to smrt, soud, nebe a peklo. Slyším-li věc, mám především představu hmotného předmětu. To dalo podnět k známému vtipu, že poslední čtyři věci člověka jsou brýle, paruka, hůl a průtržní pás.

Fechner ve svém *Büchlein vom Leben nach dem Tode* a Eymieu v třetím díle svého *Gouvernement de soi-même* přirovnávají smrt ke zrození. Praví, že člověk nežije jeden život, nýbrž trojí. První život je život v lůně matky. To je stálý spánek ve stálé tmě. Druhý život je to, co obvykle nazýváme životem. Počíná se narozením. Tento život je střídání mezi světlem a tmou, spánkem a bděním. Třetí život se počíná smrtí tělesnou. Život ten je stálé světlo a stálé bdění.

Na prvním stupni života tvoří si dítě ústroje potřebné pro druhý stupeň. Na druhém stupni si tvoří člověk ústroje potřebné pro třetí stupeň. Netvoří jich sám. Ba vůbec jich netvoří ve vlastním smyslu. Dostává je. Bůh mu je dává na křtu svatém.

Do pláňte duše zaštípen byl roub božského života. Pláň se zuleschtilo. Zbožštilo. Počalo mít účast na božském životě. Tato účast se nazývá milostí posvěcující. Je to účast neúplná, ale zároveň schopnost k účasti úplné, ústroj k vidění Boha.

Co se děje po smrti? Buď je duše připravena Boha viděti – bude ho tudíž viděti. Neb není – nebude ho tedy viděti. Je to tak jako při zrození tělesném. Buď má dítě zdravé oči – prohlédne: buď ne, ježto si nevytvořilo v lůně matky ústrojí zrakového, i bude žíti v tmě, slunce mu bude nadarmo svítit.

Netřeba si představovati, že soud nad duší zemřelého se koná zvláštním výrokem Božím. Soud je hra života a smrti. Buď ústroj – pak vidění, věčné světlo, patření na Boha, blaženost, nebe, buď nedostatek ústroje – pak věčná tma, odloučení od Boha, marná touha po něm, peklo.

Čtyři poslední věci člověka nejsou věci, ani nejsou čtyři. Smrt, soud, nebe, peklo – vše je jedno a totéž, přechod do třetího života, různý ovšem podle uschopnění duše ke spojení s Bohem.

Dominik Pecka.

Svatý Pavel v Athénách.

Na agoře vládl po celý den čilý život. Přicházeli sem domáci a cizinci, aby se pobavili a zvěděli novinky všeho druhu, takže obvyklá slova, jimiž se známí na potkání oslovovali „Co je nového“ stala se jakýmsi athénským pozdravem. Literáti přednášeli tu plody svého ducha, filosofové ve svých známých filosofických pláštích vykládali co možná poutavě svoje nauky. Kolem nich tvořily se skupiny posluchačů, které buď zvědavost nebo touha po vzdělání přivedla na agoru.

Recká filosofie byla už tehdy v úpadku. Minuly ony doby, kdy Plato a Aristoteles bystrým umem řešili světové záhady a hleděli proniknout k poznání pravdy. Na jejich místo nastoupili epigonové, kteří dovedli obratně a se sofistickou hbitostí přetrásati všemožné otázky, hájíce podle potřeby a okolností mínění brzy jedno a brzy zase opačné. Nejednalo se jim o pravdu, ale o to, aby vzbudili senační dojem a tak došli úspěchu a s úspěchem i zisku.

Byli to především oba tehdejší módní směry filosofické, jež byly na agoře zastoupeny: epikurejci a stoikové.

Epikurejci měli jméno od svého zakladatele filosofa Epikura (342 – 271 před Kr.). Epikur byl materialista. Učil, že celý svět je složen z atomů, a že také duše je bytost hmotná, skládající se ovšem z atomů mnohem jemnějších nežli tělo. Když se při smrti duše od těla odloučí, tu atomy, z nichž se skládá, rozptýlí se v prostoru, tělo pak propadne rozkladu. Nesmrtelnost v nauce Epikurově nemá místa. Bohové, v něž věří lid, jsou pouhé bajky, jež povstaly z bázně a nevědomosti. — V mravouce Epikurově jest rozkoš jediným a nejvyšším dobrem, bolest jediným zlem. Dosíci rozkoše a ujití bolesti, to jsou poslední motivy lidských skutků. Praktická životní moudrost záleží v tom, aby člověk dosáhl tak zvané „ataraxie“, to jest onoho duševního stavu, kdy je prost jakéhokoliv bolestného vzrušení a znepokojení. Epikur sám, jak se o něm sděluje, byl

v životě mírný, laskavý a dobročinný. Než stoupenci jeho většinou oddávali se tělesným požitkům a rozkošnictví.

Zakladatelem stoiků byl Zeno, současník Epikurův, pocházející z Kitia na Cypru. Své učení hlásal v athénské Stoa Poikilé, o níž byla už dříve řeč, odkud žáci jeho dostali jméno „stoiků“. — Stoikové holdovali pantheismu. Látku, z níž je svět stvořen, ovládá a řídí vnitřní síla, která je příčinou všeho světového dění. Tato síla, kterou nazývají též božstvím, světovou duší, éterem, od světa se podstatně neliší. Bůh a svět je jedno. — Ve světě se vše děje absolutní nutností, jež sluje „heimarmené“, t. j. osud a která jest v podstatě totožnou s duší světovou. — Hlavní důraz kladli stoikové na mravnost, kterou rozuměli takový život, jenž je v souhlase se zákony rozumné lidské přirozenosti. Jediná ctnost podle stoiků poskytuje člověku pravé štěstí a je proto jediným skutečným dobrem. Jediným zlem je neřest, to jest vše to, co je v odporu s přírodními zákony. — Jak vidět, hlásají stoikové přirozenou morálku, kterou také křesťanství plně uznává a přejímá. Odtud ona shoda mezi obojí mravoukou, stoickou a křesťanskou, ač v některých věcech, na příklad ve schvalování sebevraždy, stoicismus příkře křesťanství odporuje. V obecné zkaženosti mravů, jaká vládla v době císařské, stoicismus byl směrem ideálním, a třeba uznati, že způsobil mnoho dobrého. Pantheismus stoický ovšem nedal se s křesťanstvím nijak sloučiti. Stoikové své nauky hleděli šířiti mezi lidem morálními traktáty zvanými „diatriby“. Forma těchto diatrib, tehdy obecně známá a oblíbená, měla jakýsi vliv i na sv. Pavla, jak vidíme při výpočtech ctností a neřestí, které byly v diatribách obvyklé a s nimiž se i v listech Pavlových setkáváme. —

Předmětem rozmluv, které měl svatý Pavel na agoře s filozofy epikurejskými a stoickými, byl „Ježíš a zmrtvýchvstání“. Pavel tedy jim zvěštoval a dokazoval, že Ježíš přišel vykoupit všechno lidstvo z poroby hříchu, že toto dílo dovršil svou smrtí na kříži, a že svým zmrtvýchvstáním podal nezvratný důkaz

svého božského poslání. A dále učil, že tento Ježíš přijde soudit všechny lidi v poslední den, kdy všichni, dobří i zlí, vstanou z mrtvých, aby se objevili před jeho soudnou stolicí. Že opravdu byl takový obsah Pavlových řečí, vidět ze závěru jeho řeči, kterou měl na Areopagu a kterou nám svatý Lukáš zaznamenal.

Epikurejští materialisté a stoicíí pantheisté, kteří neuznávali ani osobního Boha ani nesmrtelnosti, neměli pro nauku Pavlovu nejmenšího pochopení. Vše to, co mluvil Pavel, odporovalo jejich zásadním názorům. Byli ihned hotovi se svým úsudkem, který byl krátký a při tom úžasně povrchní. Jedni říkali: Co chce tento mluvka říci? Druzí pravili: Zdá se, že je hlasatelem cizích bohů.

Takoví hlasatelé nových, cizích božstev nebyli tehdy v Athénách ničím zvláštním. V císařské době se zdálo, že všechna božstva Východu nastoupila cestu na západ. Kněží Mithry, Isidy, Velké matky Cybely a jiných východních bohů v zástupech chodili po městech říše římské. Předstírali znalost prastarých a tajemných nauk, které sami bohové v pravěku zjevili. V tajemných obřadech mystérií slibovali svým přívržencům poznání nehlubších pravd a zajištění posmrtné blazenosti. Vnitřní prázdnota srdce, kterou filosofie nedovedla vyplnit, a náboženská touha, jež tehdy vanula celou římskou říší, zjednávala takovým dobrodruhům četné stoupence a tím také nemalý hmotný zisk. — A za jednoho z těchto orientálních hlasatelů nových božstev, jací byli v Athénách obvyklým zjevem, považovali oni athénští filosofové i svatého Pavla.

„I uchopili ho a dovedli do Areopagu řkouce: Můžeme-li zvěděti, jaké je to učení nové, které hlásáš? Neboť jakési věci podivné dáváš nám slyšeti. Proto chceme zvěděti, co by to bylo. Athénané totiž všichni, i cizinci tam se zdržující, neměli času pro nic jiného, než aby povídali nebo poslouchali něco nového.“ (v. 19 – 21).

Hovory sv. Pavla na agoře, plné opravdového přesvědčení a svatého zanícení, přece jen na některé posluchače působily jistým dojmem, nejspíše asi na

ty, kteří byli přívrženci stoiků. Uchopili tedy Pavla a zavedli ho do Areopagu, tam jej pak zdvořile, ale i důrazně vyzvali, aby jim svou nauku blíže a podrobněji vyložil. Spolupůsobila tu jistě také zvědavost, kterou byli athénští, domácí i cizinci, po celém světě známi, jak na to svatý Lukáš poukazuje.

Areopag je dnes holý a skalnatý pahorek ležící na sever od agory. Ze starých dob se uchovalo jediné šestnácte schodů vedoucích nahoru. Jméno jeho značí „pahorek Aresa“, poněvadž se k němu poutala stará pověst, že Ares, bůh války, totožný s římským Martem, byl tu souzen. Odedávna bylo na Areopagu sídlo vrchního athénskému soudnímu dvoru, a z líčení Skutků apoštolských je vidět, že tomu bylo tak i za časů Pavlových.

Vypravování svatého Lukáše vykládají někteří (Ramsay) v tom smyslu, že soudní dvůr na Areopagu měl policejní dohled na veřejnou mravnost a bděl mezi jiným též nad tím, aby v městě nebyly šířeny zhoubné a škodlivé náboženské nauky. Proto prý byl Pavel sem předveden, aby tu své učení předložil a Areopag aby rozhodl, zda hlásání takové nauky je přípustným.

Než scéna na Areopagu, jak ji líčí svatý Lukáš, nemá nikterak rázu výsledku a soudního jednání. Mnohem pravděpodobnějším je, že posluchači zavedli Pavla na Areopag jediné z té příčiny, aby tam v tichých sloupových síních soudní budovy vyložil jim svoji nauku v klidu a bez vyrušování, což za všeobecného ruchu a hluku, jaký vládl na agoře, možným nebylo.

„Pavel, stanuv tedy uprostřed Areopagu, řekl: Muži athénští, vidím, že jste v každé příčině nadmíru bohabojní. Neboť když jsem procházel a prohlížel vaše svatyně, našel jsem oltář, na němž bylo napsáno: Neznámému bohu! Co tedy ctíte, ač toho neznáte, toto já zvěstuji vám!

Bůh, který stvořil svět a vše, což jest v něm, tento, iako pán nebe a země, nebydlí ve chrámech zhotovených rukama ani nebývá rukama obsluhován, jako by něčeho potřeboval, neboť on sám dává všem život a dech a všecko.“ (v. 22 – 25).

Vyzvání posluchačů Pavel rád a ochotně vyhověl. Stanul uprostřed Areopagu, jenž se nyní stal první katechetickou křesťanskou v Athénách, vztáhl ruku, jak bylo u řeckých retorů zvykem, a začal svou řeč.

Řeč Pavlova byla jistě obšírnější a delší než oněch šestnáct veršů, jež nám Lukáš zaznamenal. Lukáš podává jen osnovu a hlavní myšlenky Pavlovy řeči. Než slova onoho stručného náčrtku jsou tak jasná a věty jsou tam tak lapidární, že si bez obtíží můžeme utvořit představu, co ona Pavlova řeč obsahovala a jak asi zněla. Tím více, že mnohé z myšlenek z Pavlovy řeči vyskytují se i v jeho listech, kde jsou obšírněji rozvedeny.

Bylo zvykem u klasických řečníků, že svou řeč zpravidla počínali myšlenkou neb obratem, kterým si chtěli získat přízeň posluchačů. Takové „captatio benevolentiae“ užil i svatý Pavel, když hned na počátku učinil přítomným poklonu, kterak viděl, že Athénané jsou v každé příčině nadmíru bohabojní. Neboť za takové Athénané v antickém světě opravdu platili.

Josef Flavius v apologii proti Apionovi nazývá je „nejzbožnějšími z Hellénů.“ Attický řečník Lykurgus, současník Filippa Macedonského, píše, že Athénané se vyznačují zbožným chováním jak k bohům, tak i k lidem. A podobně Pausanias.

Ovšem zbožnost Athénanů byla čistě vnější a spočívala v tom, že své město zdobili četnými chrámy a sochami bohů a že svědomitě zachovávali náboženské obřady. Oskutečné vnitřní zbožnosti nebylo u nich řeči. Když tedy Pavel chválí jejich zbožnost proto, že staví oltáře bohům nejen známým, ale i neznámým, tu je cítiti v jeho slovech jemnou ironii, které posluchači v Areopagu ovšem nepostihli.

Existence takových oltářů, zasvěcených neznámým bohům, je doložena nejen v antické literatuře, ale i některými zachovanými nápisy. Věnování bylo obyčejně v množném čísle: Neznámým bohům. Není důvodu pochybovat, že Pavel v Athénách viděl oltář s nápisem v čísle jednotném: Neznámému bohu. — Když město nebo jednotlivec byl postižen nějakou po-

hromou a když nevěděl, který z četných olympských bohů je toho příčinou, tu, aby ono neznámé božstvo usmířil a získal si jeho přízeň, postavil oltář neznámému bohu, t. j. tomu bohu nebo těm bohům, kteří jej stihali neštěstím, kterých však jménem neznal. — Taková vzývání neznámých bohů se vyskytují už ve starém Babyloně.

Vtipně a důmyslně navazuje Pavel na tuto zmínku o oltáři, jenž byl všem přítomným znám, hlavní a podstatné téma svojí řeči: „Jest jediný pravý Bůh, jehož vy sice neznáte, jehož existenci však jaksi tušíte, když stavíte oltáře neznámému bohu. A tohoto pravého Boha, jehož takto nevědomky ctíte, hlásám vám já.“

Svatý Pavel, když kázal Židům, počínal důkazem ze Starého zákona, že mesiášská proroctví se splnila na Ježíši a že tudíž tento je zaslíbeným mesiášem. Taková argumentace by však nebyla měla smyslu u pohanského obecnstva, jež Pavla v Areopagu poslouchalo. Proto první myšlenkou, z níž Pavel vychází a na níž staví další postup svého kázání, jest základní pravda přirozeného náboženství, k níž člověk svým rozumem může proniknouti: existence jediného nejvyššího Boha, který je tvůrcem a pánem všehomíra a který je proto bytostí duchovou, od světa hmotného naprosto odlišnou.

Přesvědčení o jediném, duchovém a nadsvětovém Bohu je základem, na němž stojí celá nauka křesťanská. Kázati evangelium bez tohoto základu bylo by stavěti na písku. Proto svatý Pavel hned na počátku své řeči vytkl tuto pravdu s takovým důrazem.

Tím samým vyvrátil a dokázal bezpodstatnost všech jiných názorů o Bohu, které jeho posluchači mohli mít. Vyvrátil nauku epikurejců, kteří existenci jakéhokoliv božství popírali. Vyvrátil pantheismus stoiků, kteří viděli v božství jakousi sílu pronikající svět a s ním totožnou. Vyvrátil i běžný lidový polytheismus Řeků, kteří z přírodních sil si utvořili řadu bohů podobných lidem s lidskými ctnostmi a slabostmi.

Z existence jediného, duchového Boha sama se-

bou vyplývá pošetilost modloslužby, která stavěla ve chrámech sochy bohů a která je uctívala obětmi a obřady v domnění, že bohové po takových obětech touží a že si lze takovou zevnější, mechanickou službou jejich přízeň zajistiti. Tito pohanští bohové nejsou „ničím“ – nihil est idolum in mundo (Kor. 8, 4.) – jsou pouhou vidinou a výtvozem lidské obraznosti. Jediný je pravý Bůh, od něhož máme vše – život a dech a všecko – a od něhož úplně a ve všem závisíme.

„A učinil, aby veškeré pokolení lidské pocházející z jednoho (člověka), přebývalo po celém povrchu země, neboť stanovil určité doby a hranice jejich sídel, aby hledali Boha, zda by snad k němu dospěli a jej našli, ač není daleko od jednoho každého z nás; vždyť v něm žijeme, hýbáme se a trváme, jakož i někteří z vašich básníků pravili: zajisté i my jeho pokolením jsme.“ (v. 26 – 28.)

Další myšlenky Pavlova kázání obsažené v tomto oddílu spadají také ještě do oboru přirozeného náboženství. Bůh, který je tvůrcem a pánem světa, řídí svou mocí též osudy národů! On způsobil, že pokolení lidské pocházející z jednoho člověka, rozšířilo se po celém oboru zemském. On národům vykázal určité země a stanovil doby, ve kterých užívajíce darů a schopností od Boha jim daných, mají plniti svoje dějinné poslání, svou kulturní a sociální úlohu! Nevládne osudy člověčenstva ani nezměnitelný osud stoiků ani náhoda epikurejců ani proměnlivé rozmary olympských božstev, nýbrž Prozřetelnost Boha nanejvýše moudrého a spravedlivého!

V těchto slovech Pavlových, krátkých, ale znějících podle výroku svatého Jeronyma jako údery hromu, je vyjádřena celá křesťanská filosofie dějin, kterou později rozvedl a propracoval svatý Augustin v díle *De civitate Dei*.

Posledním cílem člověka na zemi je Bůh: poznání Boha jako tvůrce a pána, uznání nejvyšší autority jeho, život podle jeho příkazů a posléze spojení s Bohem ve věčné blaženosti. Tento úkol a cíl platící jak pro jednotlivce, tak pro celé národy, vyjadřuje Pavel

slovy: „aby hledali Boha, zda by snad k němu dospěli a jej našli, ačkoliv není daleko od jednoho každého z nás“.

Člověk má schopnost a možnost poznati Boha. Všechno přírodní dění i jeho vlastní nitro nutí člověka pátrat po první a nejvyšší příčině všech oněch jevů. Může tedy člověk přirozeným světlem rozumu dospěti k poznání existence Boha, jeho duchovosti i ostatních jeho vlastností, neboť, jak právem dí Pavel, Bůh není daleko jednogokaždého z nás.

„V něm žijeme, hýbáme se a trváme,“ jak praví dále Pavel. Bůh totiž svět nejen stvořil, ale zachovává jej stále svou všemohoucností. Kdyby tato vše udržující vůle Boží přestala, v témže okamžiku obrátil by se svět v nicotu, ze které jej Bůh do bytí vyvolal! (Příště dále.)

Dr. Tomáš Hudec.

Svěcení kněžstva.

Není náhodou, že tři velcí jáhnové, jež uctívá církev jako světce, sv. Štěpán, sv. Vavřinec a sv. Vincenc, byli mučedníky. Vždyť hlavní milostí jáhenského svěcení je síla, statečnost.

Svěcení na jáhna začíná krátkou rozmluvou arcijáhna s biskupem. Usty arcijáhna žádá svatá matka církev za vysvěcení podjáhnů na jáhny. Biskup se táže arcijáhna, zda jsou toho svěcení hodni. A tento odpovídá: „Pokud mi je lidská křehkost dává poznati, i vím i do-svědčuji, že jsou hodni břemene tohoto úřadu.“ Jako by církev tím pozorněji zdůrazňovala povinnost služby, čím vyšší jestupeň zastávaného úřadu, nazývá úřad jáhnův břemenem. „Bohu díky,“ praví biskup, vždyť od Boha všechno pochází, od Boha dostal svěcenec také milost povolání, jež ho přivádí k nohám biskupovým.

Biskup potom přistupuje k vlastnímu svěcení a ozna-muje duchovenstvu i lidu: „S pomocí Pána Boha a Spa-sitele našeho Ježíše Krista volíme tyto přítomné pod-jáhny pro stav jáhenský. Má-li kdo něco proti nim, pro

čest a lásku Boží, ale i s bázní před Bohem (pro Deo et propter Deum) ať vystoupí a mluví; avšak necht' je pamětliv svého vlastního stavu.“ Posuzuje druhé musí si býti každý věřící vědom své vlastní bídy a svých nedostatků a nepozbývati pokory!

Biskup se na chvíli odmlčuje a po malé přestávce poučuje a napomíná budoucí jáhny. Jest třeba, aby, majíce býti povýšeni na vlastní levity, t. j. přísluhovatele kněze u oltáře, zrale a dlouho uvažovali o vznešenosti tohoto hierarchického stupně. Neboť v moci jáhnů jest pomáhati knězi při svaté oběti, přísluhovati tělem Páně, slavně křtíti a kázati, vykládati slova toho, jenž sám je Slovem Božím. Ve Starém zákoně jedině pokolení Levi ze všech dvanácti bylo vyvoleno k ustavičné službě stánku. V Novém zákoně jsou jáhni jejich nástupci, ale jejich povolání, jejich výsada je větší, poněvadž je osobní. Jsou vybíráni, voleni, aby sloužili arše novozákonní, církvi Boží, jejíž hlavou je Kristus a srdcem Duch svatý, a v níž je až do konce věků stánek a oltář obětní. Věru, závratná výsada hříšných lidí!

Církev na zemi je církví bojující, poněvadž pokračuje v díle Ježíše Krista, jehož život na zemi byl bojem proti ďáblu, hříchu a smrti. Proto církev, vždy připravena k zápasu, bojuje bez ustání proti svým nepřátelům, zvláště proti světu a proti tajemné moci zlé, proti ďáblu. Na tu pravdu nesmí jáhen zapomínati, nechce-li se zpronevěřiti svému povolání. Jenom jako silný, neohrožený vůdce ponese potom dobře církev, onu archu úmluvy v Novém zákoně, bouřemi světa, a bude ji dobře hájiti. Jakým způsobem? Biskup to vykládá jáhnům: *Ornatu sancto, praedicatu divino, exemplo perfecto*. Tedy dokonalá svatost vnitřní, kázání a dobrý příklad, jenž zúrodňuje kázání, jsou jim prostředkem k dosažení cíle. Levi znamená povznesený, vytržený z všednosti. Proto mají býti jáhnové povzneseni nad sebe, nad touhy vlastního těla a nad svět, nad tužby pozemské. To není jenom přání biskupovo, nýbrž je to jeho rozkaz. Mají býti diskretní, zdrželiví na zevnějšek (*nitidi*), mají se chrániti každé vnější poskvrny (*mundi*), býti čisti uvnitř (*puri*), jemného svědomí (*casti*). Proč tu

zdůrazňuje biskup tak velice čistotu? Poněvadž jáhen je „služebníkem Kristovým, rozdavačem Božích tajemství, spolupřisluhovatelem, spolutvůřitelem těla a krve Páně.“ A znovu opakuje biskup požadavek čistoty: „Buďte vzdáleni všeho svodu tělesného, jak praví Písmo: Očistte se, vy, kteří nesete nádobí Hospodinovo.“ Biskup jim ukazuje na příklad sv. Štěpána, jenž byl zvolen za jáhna zásluhou své zvláštní čistoty. Jako matka znovu a znovu napomíná svoje děti, tak činí ústy biskupovými i matka církev, poněvadž za dva tisíce let poznala dokonale lidskou slabost.

A biskup dodává: „Pečujte, abyste těm, jimž ústy hlásáte evangelium, živými skutky je vykládali, aby se o vás řeklo: Blahoslavené nohy těch, kteří zvěstují pokoj, kteří zvěstují věci dobré. Mějte svoje nohy obuté příklady světců, připravující radostnou zvěst po-koje.“

Nekonalo-li se svěcení podjáhnů, zpívají se teď litanie ke všem svatým. Nato biskup dvakrát vyzývá lid k modlitbě za svěcence.

Vlastní obřad svěcení na jáhna začíná slavnou děkovnou modlitbou, prefací. Opravdu je hodno a spravedlivě děkovati původci všeho dobra, dárci povolání, posvěcení úřadu, jenž, sám v sobě nezměnitelný, všemocnostvořil a zachovává, skrze Ježíše Krista, neboť skrze něho byly všechny věci od věčnosti připraveny a v čase docházejí svého uskutečnění. Dílo Ježíšovo se uskutečňuje v čase skrze církev, jež je jeho tělem, jeho chrámem, ozdobeným rozmanitými milostmi a vytvořeným z různých údů. A přes tuto různost vládne v ní podivuhodná jednota, roste a šíří se. Pro spásu člověka nečiní Bůh nic bez člověka, a proto si zvolil spolupracovníky, ustanovil trojí stupeň služebníků, bojujících pro jeho jméno. Po této chvále Boží obrací se teď biskup na Boha přímo s prosbou, aby dobrotivě shlédl na přítomné podjáhnny, jež zasvěcuje službě posvátných oltářů Božích v úradě jáhenském. Jako člověk, mající jenom lidské poznání, oceňuje jejich život. Za to Bůh nejenom poznává, nýbrž i zkoumá lidské srdce a nic ho není tajno. Kéž je prozkoumá a

očistí, uzdraví jejich duši, kéž jim dopřeje konati skutky svatosti!

Biskup přerušuje prefaci, aby svolával na svěcence Ducha svatého: „Přijměte Ducha svatého k posile, abyste dovedli odporovati ďáblu a jeho pokušením, ve jménu Páně.“ A po tomto přerušení, které je teprve pozdějšího původu, pokračuje biskup, drže pravou ruku vztáženou nad svěcenci, v slavné prefaci a pronáší formu svěcení jáhenského. Prosí Boha, aby na svěcence seslal Ducha svatého s jeho sedmi dary, aby jimi posíleni byli věrní ve svém úřadu a aby byli poddajnými nástroji v ruce Boží. Kéž oplývají všemi ctnostmi! Kéž mají autoritu spojenou s hlubokou pokorou, jež se dovede přenést přes nedůvěru a nepochopení! Kéž žijí čistě! Kéž zachovávají duchovní kázeň! Kéž z jejich mravů vyzařují Boží přikázání, kéž dávají lidu příklad svým čistým životem! Kéž vytrvají a pokračující ve ctnostech zaslouží si svěcení kněžského!

Tímto posvátným okamžikem, kdy přijali Ducha sv., vyvrcholilo svěcení jáhnů. Biskup jim teď ještě obléká štolu, odznak jejich moci duchovní, a dalmatiku, šat spásy a radosti i spravedlnosti. A posléze jim podává knihu evangelií a dává jim moc čísti je při mši svaté jak za živé, tak za zemřelé.

A ještě se nepřestává modliti za nové jáhny. Obrácen k nim prosí za požehnání pro ně, aby jím obohaceni mohli se líbiti Bohu a dávali lidem dobrý příklad. A konečně v poslední, zvláště krásné modlitbě, prosí Boha, Otce víry, naděje a lásky, jež odměňuje duchovní pokrok, jež si vyvolil anděly za své služebníky zde i na nebi, jež používá všeho k uskutečnění své vůle, aby dal svým služebníkům zálibu v duchovních věcech, svou lásku, aby byli poslušni, čisti a z milosrdenství Božího stále čistší a čistší, aby se tak stali hodnými hierarchického stupně, na něž byli svěcením povýšeni, jako sv. Štěpán, jejich vzor, příklad síly, poněvadž byl pln Ducha svatého. Kéž mají všechny ctnosti, jež vyžaduje jejich úřad a jimiž se mohou líbiti Bohu!

P. Tomáš M. Dittl O. P.

Církevní tresty.

(*Kurs praktických pokynů pro duchovní život 6.*)

Kapitola neduchovní?

Ano, člověk, snažící se žít v milosti, tedy duchovně, nemá s ní skutečně co dělat, a přece se s ní někdy setká: Buď *jemností* svědomí, buď *potřebou*, aby jako věrný věřící mohl na ni upozorniti, nebo mu může být aspoň *výstrahou* nebo *povzbuzením* při vědomí, že církev chrání energicky určité předměty své víry a lásky, aby tím chránila jejich nedotknutelnost a zvýšila hrůzu zneužití. (Na př. ochrana zpovědi i zpovědníka a zpovědního tajemství.)

Pro všechny tyto důvody je třeba i v časopise nekněžském poučení o nich, aspoň o těch, které jsou určeny laikům.

Námítku, která se snadno naskytne, že je lépe o nich nevědět, protože aspoň se člověka nedotknou, nutno naprosto odmítnouti jako necírkevní, neboť církev jistě neustanovuje svých zákonů, abychom o nich raději nevěděli nebo snad se dovídali jen náhodou, protože by tím ztrácely docela smysl a účel.

Ostatně po tomto úvodě obrátíme se k mravnímu prvku církevních trestů; ten jest nám konečně vzhledem k duchovnímu životu nejbližší.

a) *Všeobecné poznatky o církevních trestech.*

„Církevní trest stanovený nebo vynešený zákonitou vrchností, zbavuje vinníka některých dober duchovních nebo časných, aby ho napravil nebo zjednal zadostčinění za vinu.“ Již z toho poznáváme trojí druh církevních trestů: Jedny mají být lékem (*poenae medicinales*), směřujícím k nápravě vinníka. Podmínkou jejich odpuštění jest, aby vinník odložil zatvrzelost ve zlém. — Účel zadostčinící mají jiné tresty, které nezávisejí na zatvrzelosti, nýbrž zůstávají až do výslovného odvolání, majíce funkci pokání za vinu i tehdy, kdy se již vinník obrátil. (*Degradace a pod.*)

Jsou konečně také *preventivní* prostředky, spadající do kategorie trestů, ač jimi vlastně nejsou, jako napomenutí, výstraha, pokárání, kontrola atd.

Podle tohoto účelu používá jich svatá církev jakožto pomůcky, v tomto stavu zkoušky užitečné nebo i nutné. Některé z nich sama již předem vymezuje (*poenae determinatae*) nebo pouze stanoví faktum viny a ponechává způsob potrestání některé autoritě partikulární, jako biskupovi, představenému řeholí.

Některé tresty nastupují teprve tehdy, když byly prohlášeny a vyneseny (*ferendae sententiae*), jiné však, protože mnohdy vina, na níž je trest nebo pokání za ni stanovena, je často tajná, vstupují v účinnost ve svědomí vinníkově hned se spácháním hříchu (*latae sententiae*). Tak na př. je stanoven za hřích četyh zavvržené knihy trest vyloučení z církve, který vstupuje v platnost ihned, jakmile se kdo toho hříchu za daných podmínek dopustí. Naopak: Kdo vstoupí na př. v civilní sňatek, není sice ihned vyloučen za to z církve, ale může být po roce jakožto veřejný hříšník jmenovitě od biskupa z církve vyloučen (CJC can. 2356).

Tresty církevní může platně stanovit i uvalit pouze duchovní (*clericus*), mající k tomu z nějakého titulu právo: Je to jednak ten, kdo má v církvi moc zákonodárnou, tedy papež, sněm a biskup, nebo jiný klerik, mající k tomu od církevní autority sdělenou moc.

Kdyby církevní tresty byly pouze vnějšími efekty určitého výnosu, přiznali bychom, že nejsou předmětem, majícím vztah k duchovnímu životu. Avšak, analogicky podle podstatných složek celé církve jako takové, jsoucí společností božsko-lidskou, v níž element božský jest směrodatný, konečný a vzorný, kdežto lidský, ač podstatný, přece má funkci spíše trpnou ve smyslu, že má být veden, zdokonalován, přetvářen a uzpůsoben v podobu elementu božského – tresty, provázené účinky duchovními a zasahujícími hluboko do života milosti, skoro v témže poměru převládají nad prvými a proto jejich příčinou není pouze nějaký delikt vnější, nýbrž také předpokládají mravní čili vnitřní důvod. A pro-

tože právě tyto mají vztah k životu duše a také prakticky u laiků právě jen tyto přicházejí nebo přijít mohou, omezíme se jen na ty, které nezpůsobují nějakou ztrátu limotnou (beneficia, postavení), nýbrž změnu duchovní, ztrátu spojení k církvi, svátostmi, účastí na jejich zásluhách a modlitbách a přerování živého spojení s božským a eucharistickým životem Krista Ježíše jak v celé církvi tak i v jednotlivém jejím údu.

Nuže, tyto tresty, ať už mají účel léčivý nebo zadostčinící nebo preventivní, nemohou být nikdy odloučeny od subjektivního stavu svědomí vinníka: Vždy nastupují jen tehdy, jsou-li s úkonem, za nějž jsou stanoveny, spojeny tyto podmínky:

Čin, uvalující na duši církevní trest, musí být:

1. sám v sobě těžkým hříchem, neboť za všední hříchy církev trestů neukládá. Nutno tedy, aby se jednalo o vážnou věc, která sama svou důležitostí může být předmětem smrtelného hříchu.

2. Tento hřích musí být nejen navenek (materiálně) těžkým, nýbrž takovým i ve svědomí. Cokoli tedy omlouvá od osobního smrtelného hříchu, omlouvá i od trestu, i kdyby věc sama v sobě byla skutečně sebe závažnější.

3. Za hříchy pouze vnitřní církev trestů neuděluje: Hřích musí být vnější (skutkem, slovem, projevem ...) i vnitřní zároveň.

4. Hřích pak musí být dokonán. Na pouhý pokus, třebaš se nezdařil bez vůle vinníka, trest nenásleduje, nebylo-li ovšem jinak ustanoveno při stanovení trestu.

5. Hřích musí být naprosto jistý, takže pochybnost jakákoliv osvobozuje od trestu, ať už se jedná o pochybnost vzhledem k samému činu (zda totiž se zákon vztahuje i na tento čin, ať pochybnost o zákoně samém, zda totiž tento zákon vůbec existuje).

6. Trest se vztahuje pouze na přímého původce, nikoli na spoluvinníky, není-li ovšem výslovně o spolupachatelích řeč v zákoně.

7. Zákon o trestu se musí vykládat naprosto přesně a doslovně, takže neplatí analogie sebe podobnější.

8. A rovněž nedospělost (u hochů 14 let plných, u děvčat 12,) osvobozuje od trestu.

9. A konečně neznalost zákona (že je to neb ono vůbec hříchem, na př. vstup do klausury kláštera druhého pohlaví) i neznalost trestu jsou důvodem, proč nenastává jeho účinek. – Samozřejmě, neznalost nezaviněná, nikoli neznalost chtěná nebo zaviněná: (Jestliže vinník se dopustí činu spojeného s trestem a vlastní vinou o trestu neví, protože se vůbec nepoučuje, nikoliv proto, že by právě v tom případě se poučení byl vyhnul, omlouvá i od trestů léčivých (exkomunikace).

Jestliže pak se v zákoně praví, že se trest vztahuje pouze na ty, kteří vědomě, schválně, vzdorně jej přestoupili, omlouvá od trestu jakýkoliv nedostatek přičetnosti, na př. strach, třebaš jen nepatrný, jakákoli nevědomost (nikoli však schválně chtěná), rozrušení myslí, neopatrnost a nepozornost, nedbalost o povinnou péči, věk menší než 21. rok a pod. –

Není-li v zákoně oněch slov, nýbrž je-li trest uvažen bez nich (tedy bez výrazů: scienter-vědomě, praesumptuose-schválně a pod.), omlouvá od trestu těžký strach, potřeba a nahoře již zmíněná neznalost viny nebo trestu, třebaš zaviněná, jen když přímo nechtěná.

A nutno zdůraznit: Všech těchto podmínek je třeba, aby nějaký čin vyvolal církevní trest, nikoliv tedy jen jedna z nich. (Viz cann. 2204, 2229, 2205 § 2), a Summarium Theologiae moralis, Arregui, 1923, str. 403 a 561.)

Církevní trest, právě jako moc zákonodárná, se vztahuje na území toho, kdo tuto na něm má: Papež tedy má naprostou moc nad celým tímto světem, biskupové pak nad svými diecésami. A také jen v nich platí jimi uložené tresty – ukládané podle potřeby za hříchy v jejich diecési zvlášť zhoubné nebo bující – na ty, kteří se jich tam dopustí.

Trest církevní přestává řádnou absolucí při trestech, majících hříšníka napravití – smířením nebo dispensí při trestech majících účelem potrestání (Cann. 2236

§ 1 a 2289). Odpuštění pak se děje různým způsobem: Buď ve zpovědnici nebo veřejně, ústně nebo písemně, přítomnému nebo i nepřítomnému, podle jednotlivých a různých poklesků, vin a hříchů, jakož i trestů, za ně uložených, o nichž pojednáme v další části.

P. Jan Ev. Urban O. F. M.

Pracovna.

Naši nepřátelé.

„Kdybychom se za Židy tolik modlili, kolik na ně nadáváme, dávno by se již obrátili.“ Mluvil hluboce z pravdy kněz, který to spolubratřím zdůrazňoval při exerciciích. Naši nepřátelé: Našimi by rozhodně neměli býti. Jestliže jsou nepřáteli, nechť si jsou již nepřáteli pravdy, ale našimi by neměli býti. Již to je prvá nesprávnost. Měli by býti našimi velkými dobrodinci a my bychom jim za to měli nesmírně mnoho spláceti dobrodiním nadpřirozeným. Nadávati na nepřátele! Proč na ně nadáváme? Zpytujme poněkud sebe a poznáme, že naše horlivost o čest a slávu Boží, která se chce takovým divným způsobem ukazovati, jest hodně neupřímná, kdybychom si měli přiznati, proč nadáváme na nepřátele Boží! Ne proto, že pracují proti Bohu. Vždyť ten Bůh nás kolikrát nechal celkem dosti chladné ve vlastních záležitostech. Vždyť my toho Boha nejinak než nevěřící uráželi. Uráželi jsme ho nevěrou, nedověrou, malověrností, uráželi ho kolikrát svatokrádeží, prohřešovali se proti jeho zákonu. Naši nepřátelé vysloveně bojují proti Bohu. Horšíme se na ně za to. Ale v čem jsme jich lepší? Oni to aspoň říkají, že nenávidí Boha neb jeho církev. My však tak jednali a ještě jsme se chtěli považovati za dobré dítky Boží. Horšíme se na nepřátele. Prohlédněme dobře důvody, proč se na ně hněváme. Když to není Bůh v prvé řadě, jak jsem řekl, pak jsme to rozhodně my. Nadáváme na nepřátele, protože se dotýkají kolikrát našich zájmů. Nepřátelé Boží činí kolikrát útoky na

naše statky, na naše hodnoty, na náš majetek, na naši čest. Máme vydržená práva nejen nadpřirozená, o ty nám tak často ani nejde. Ale máme vydržená určitá práva časná. Jsou to práva nejsvětější, protože jsou to věci, jež zbožnost a láska k Bohu dala k jeho slávě. Jsme jich uživateli. A nyní nepřátelé brojící proti Bohu brojí též proti těm, kteří užívají hodnot a statků Bohu odevzdaných. Cítíme, že se stahuje kolem nás železný kruh ruky loupežné, ruky nečisté, která sahá po tom, co jest posvěcené a zasvěcené Bohu. Ohrožují naši hmotnou existenci. Totiž jen zdánlivě. Protože církev přece jen nezávisí na těchto či oněch statcích. Když jich bude potřebovati, můžete si tvořiti nevím jaké zákony, zase si věrnost a vděčnost věřících najde cestu, aby udržela a uživila ty, kteří jim přislужují slovem Božím a milostí Boží.

Nadáváme nepřátelům, protože v nich kolikráte cítíme instinktivně rušitele blažené spokojenosti. Tak bylo všechno krásně v pořádku. Všechno jsme měli hezky urovnané, vše bylo na svém místě a nyní přichází kdosi a chce ten pořádek ze základů vyvrátiti. Musíme znovu všechno dávatí na své místo. Mnohé pak již na své místo nikdy nepříjde. Nutno nalézati nové cesty, abychom zase všechno srovnali, abychom všemu zase dali řádné koleje a linie. Proto se mrzíme na ty, kteří nám ruší naše výpočty, a proto jim kolikráte nadáváme. Snad právě proto, abychom zase jednou ty své pořádky přehlédli a revidovali, abychom své zrezavělé zbraně zase jednou vyměnili, abychom se zase pocvičili v šermu, dopouští Pán nepřátele a jejich výpady. Kdybychom všemu rozuměli, poznali bychom, že i nepřátelé mají hluboký smysl. Oni totiž ukazují naše slahosti. Snad to činí způsobem trochu či někdy příliš brutálním a nespravedlivým, ale přece jenom nám ukazují zrcadlo, přece jenom nás nutí ke zpytování svědomí. Nadáváme jim, protože nás olupují o čest, protože nám berou vážnost. My jsme se tolikráte tak krásně schovali za slávu Boží. V jejím stínu jsme šťastně spočívali. Kolikráte jedinou naší zásluhou oproti těm, kterým říkáme nepřátelé, bylo, že jsme

se ze slávy Boží měli dobře, že jsme z té slávy též leccos urvali. Nyní nepřátelé berou slávu jménu Božímu a my se rozhorlujeme. A zase pro co se vlastně rozhorlujeme? To bychom tak upřímně věřili a tak hluboce byli vžiti do slávy Boží a do jeho Majestátu, že bychom jeho urážku pocítovali jako urážku svou? Ale proč tedy my sami jsme tak často uráželi Boha? Nejsou jen urážky nepřátel, které křičí: Já chci urážeti Boha, já se chci rouhati. Jsou rouhání, která říkají, že se klanějí!

Kdybychom vážně byli přáteli Božími, pak bychom především nenadávali, protože nadávka jest hříchem, protože hřích jest též urážka Boží a urážka Boží jest nepřátelský akt vůči Bohu.

Nadávkou nikoho neobrátime. Jen snad roztrpčíme jiné. Rovnou nesmíme my, křesťané, spláceti. Nemysleme, že nás jinak nepřátelé udoupou. Koho udoupou? Církev jeho? Tu si již Bůh uchrání. A hříchem ji jistě chrániti nemusíme a hřích jistě není správná cesta a metoda k obraně církve.

Kdybychom se tolik modlili za nepřátele, co na ně nadáváme! Opravuji. Kdybychom se za ně modlili tolik, kolik nás pokušení k nadávání, ke hněvu proti nim svádí, co bychom jich obrátili.

Nezapomeňme nikdy, ani jeden den se modliti za nepřátele církve svaté, za nepřátele pravdy Boží, aby se poznali, aby jim bylo dáno světlo, aby si je Pán přivedl k sobě. „Abys nepřátele církve svaté pokořiti ráčil.“ Pokořiti, protože pýcha se bouří proti Pravdě. Aby jim dal Bůh milost pokory, aby dovedli jako malíčtí přijímati pravdu, aby dovedli svou hlavu skloniti. Aby je zklamala jejich nadutá pýcha hledající pokrok v temnotě, v nejpustším zpátečnictví, v zotročení ducha zení a peklem!

P. Silvestr M.

Studentské kapitoly.

Vaše obrana. Sami s tím musíte zápasiti a druhí přicházejí s tím k vám. Jsou to námítky a útoky proti tomu, čemu se říká církev. Musíte se vypořádávati s tím, jak „Církev“ byla proti vědě, jak byla proti umě-

ní, jak je proti svobodě lidské, jak je vůbec protivníkem nejostřejším jakékoliv lidskosti. Hříchy papežů, biskupů, temná inkvisice. S tím vším jde se na vás a vy se s tím snažíte vyrovnati a druzí jdou s tím k vám, aby vás buď zmátli, nebo aby snad u vás hledali poučení ve svých obdobných bojích. A tak si řekněme především, že ten pojem církve jest dnes velmi nepřesný. Církev není papež sám, církev není římská kurie a její úřady a kanceláře, církví není několik prelátů, několik kněží. Církev, toť ona všeobecnost všech zrozených v krvi Kristově na křtu svatém, spojených jednou věrou, jednou poslušností, jedněmi sváto-
stmi. Ille, toť církev. Církev, toť všichni věřící. Proto jak je nejpapné mluvení: Církev to a ono vykonala neb nevykonala, když to přece vykonal nějaký její člen.

Vůbec, pamatujte si, přátelé, že takhle individuální, osobní apologie či polemika jest velmi neužitečná a neplodná. Ukazuje se často, kolik učenců a umělců bylo katolíky, a z toho se chce dedukovati, že víra neodporuje vědě či čemu. Ale vedle toho by každý rádný nevěrec zase mohl ukázati na rady rovněž velkých učenců, kteří nevěřili v Boha. Z těchto argumentů ničeho nemůžete vyvoditi. Proto jest zcela bezúčelné s těmito námitkami se vyrovnávati.

Raději si uvědomme, že církev jest sice božského původu, ale že jest realisována v lidech. Když v lidech, tedy to znamená, že její členové si do ní přinesou všechny své nedostatky, všechny své chyby. Proto, místo na lidi, dívejme se na zřízení samo, na jeho cíl, na jeho určení. Hleďme vždy nejprve na pravdu Kristovu samu. Hledí se pravda Kristova stále ještě dnes? Kde jinde hledati léku proti všem dnešním bolestem a nemocem, jež marně se snaží moderní felčari duší a společnosti vyléčiti bez Krista? Hleďte vždy na evangelium čisté, neposkvrněné, jež lidé nepotřísnilí svými falešnými výklady, hleďte na evangelium tak, jak je církev Kristova, jeho jediná dědička a vykladatelka, podává lidstvu, totiž nezkrácené, totiž nijak nezeslabené a nerozředěné. Hajte křesťanství a ne křesťany, hajte katolickou církev a ne katolíky. Ne-

myslete, že se vykoná nevím jaká služba církvi, když budete hleděti oddisputovati vše, co lidé v církvi jsouci kdy špatného provedli, třeba i ve jménu této církve. Právě to je nám důkazem, že církev je původu božského, když všechny ty chyby lidí ji nedovedly zničiti, když zase po všech porážkách lidstva, po všem hledání zase nakonec se věční žiznivci, lidé s duší velkou a nenasytnou vracejí k tomu, jenž jest Cesta, Pravda a Život, když ztroskotáním všech systémů musejí doznati: Ježíši, jen Ty máš pravdu a my musíme hladý zahynouti bez Tebe!

Na pravdu hleďte a na to, že ti, kteří tuto pravdu Kristovu poctivě a dopísmene pochopili a přijali, využili všech pokladů církve, jež jí Kristus uložil, že se snažili co nejvíce se přiblížiti k ideálu církve, která vyšla přec z boku Kristova čistá a neposkvrněná, abychom i my čisti byli a neposkvrněni, abychom tuto neposkvrněnost, kterou nabyli církev ve chvíli smrti Kristovy, abychom i my všichni na sobě uskutečnili. Jak vysoko, k jaké šlechetnosti, k jaké lásce a nezištnosti dovedla vychovati Pravda Kristova ty, kteří se jí oddali! Snažte se býti také takovými a všechny nespokojence s dnešní církví k podobnému vyzvěme. Chcete míti církev svatou a velkou. Ona je svatá v pravdě Kristově ona je svatá v jeho milostech a ne-svatá jest pouze v nás. Proto očistme matku svou, ale ne hádkami, ne omýváním toho, co přece jest jen kolikrátě černé, nýbrž v sobě obmyjme obraz Boží, v sobě obmyjme církev, která právě v nás a jen v nás trpí.

P. Silvestr M.

Žeň.

Z duchovního života.

Jen málo novinek můžeme z duchovního života zaznamenati. Především je tu kniha BIARDOVA: *Les dons du St. Esprit*. (Aubanel Fils, Avignon. 1930, str. 200, cena 20 frs.) Sv. Tomáš a sv. Pavel vede autora celou knihou. Nemyslím, že by tato metoda byla šťastná. Proto se exegetická část velmi dobrá naprosto jaksi neklíží se stranou theologickou, kde pak se autor snaží dokazovati, kde všude sv. Tomáš neexegeticky si počíná. Concedo totum et amplius. Ale to nepochopil sv. Tomáš, nepochopil významu jeho práce. Jinak, když se čtou obě části o sobě, jest kniha docela dobrá. Synthesu pak si musí každý teprve sám učiniti. Kniha je vzácná tím, že podává poznámky z přednášek Billotových na Gregoriáně.

Dosti postrádáme knihy, která by shrnula pro laika křesťanskou morálku. LINHARDTOVA kniha: *Unsere Ideale* se tu nabízí k užítí těm, kteří po takovém díle toužili. (Herder, Freiburg. 1930, str. 350, cena 5 Mk 20.) Kniha jest přesná, vědecká, a při tom snadno porozumitelná těm, kteří nejsou školeni v odborných výrazech theologických. Vědecky pracovaná kniha, ale bez zatížení vědecké terminologie. I rozdělení jest ideální. Člověk, Základní mravní otázky, Povinnosti člověka k Bohu, k sobě a ke společnosti. Kniha jest životně psaná, skvělým a důstojným slohem.

Velmi cennou novinkou obohatil Kuncíř literární stůl. Vydal DURYCHOVY články z Akordu o *Nadějích katolictví* v zemích českých. (Kuncíř, 6 Kč.) Durych čte hluboko v době a v duších svého národa. Jest jedním z těch, kteří nejvíce rozumí české duši, protože prohlédl českých duší. Nedá se másti zdánlivostmi. Proto nehledá naděje katolicismu tam, kde je hledají mnozí, kteří pracují s čistě světskými prostředky, kteří tyto prostředky ani neposvěti modlitbou a posledním cílem a svatým úmyslem. Durych zpytuje svědomí našimi katolíkům, ukazuje jim, kde zapominají hledati své naděje, kde je pro ně síla jejich, o které jako by se zarputilou slepotou nechťeli věděti. Těžko nalézt krásnější slova o milosti, o všemohoucnosti milosti, o důvěře, o naději a lásce jako jediné naší záchrany. Kniha musí se rozletěti v tisících exemplářích. Měla by býti čtena na kněžských exerciciích, na exerciciích i laiků měla by se vážně a ponalu předčítati. Měl by ji nuti každý bohoslovec a měla by býti katolíkům zrcadlem, zpovědním zrcadlem pro jejich snažení, pro jejich práci, oběti a modlitby. Rozšiřujte v masách, hromadně tuto knížku.

A jako na zavalanou po těchto voláních Durychových vydávají konečně katoličtí Němci z říše život velkého kněze, podobně jako Durych věřícího, doufajícího kněze, který se přiblížil hodně k ideálu sv. Šebestiána z Weddingu od Herwiga, knihu totiž o knězi apoštolu velkoměst, dru Karlu Sonnenscheinovi.

KARL HOEBER napsal: *Dr. Carl Sonnenschein* (Germania, 1930, str. 164, cena 3 Mk 50.) Hoeber byl věrným spolupracovníkem Sonnenscheinovým a proto nad jiné byl povolán k napsání života tohoto nadšeného, svatého kněze. Zatím, co nemožno se dostat ke klasickému životu Thrasoltově o tomto knězi, protože každé vydání jest rozebráno dříve ještě, než opustí tiskárnu, sáhneme s vděčností po této knize. Kniha jest prostě a při tom silně, strhujícím způsobem psaná. Proto je to kniha věrná, protože právě takový byl život pátera Sonnenscheina. V knize zrcadlí se celá velká, krásná duše svatého kněze, jeho jediným snažením bylo státí se všechno všem. Sonnenschein všeho se odvážil, všechno podnikl, všechny hledal, všechny chtěl zahřátí Kristovou láskou, všechny k pravdě a ke štěstí přivést. Poučné jsou kapitoly, jež nám líčí, jak Sonnenschein soustřeďuje kolem sebe studenty a učí je stýkati se s bídou duchovní i tělesnou chudiny lidu pracujících. Takových kněží kdyby bylo hrstka, tak přetvoříme, převrátíme svět, protože nic nemůže odolati lásce Kristově, když hoří v nás. Musí zapalovati. Vřele doporučuji mladým kněžím, aby se mohli učit, odporučuji všem, kteří veřejně pracují, všem, kteří se v semináři připravují.

Čtenelům svatých přijde vhod nový život sv. Františka, jež vydal Herder. (1930, str. 242, cena 4 Mk 60.) *Da kommt der Heilige*. Kniha jest zpracováním legend františkánských z úst bratří Leo a Egidio. Jedno z nejlepších zpracování života sv. Františka. Chce posloužiti především mládeži a lidu, ale jest málo knih i pro duchovního labužníka, které by jej z františkánské literatury tak uspokojily, jako tato kniha. *P. Silvestr.*

Z různých polí.

JAKUB DEML: *Šlépěje XV.* (Pavla Kytlicová, Tasov, cena knihy 33 Kč.) Chcete mít jistý přehled tím, co hýbalo nebo mělo hýbatí dušemi? Pak to za vás bezpečně učiní Demlovy Šlépěje. Čas od času vyrazí Deml ze své tasovské samoty a vypálí salvu do všeho shnilého, jasným světlem osvítlí, co mu v tichu rozjímání a neštranného pozorování se zdá, že osvětlení potřebuje. Tyto XV. Šlépěje jsou zase něčím zcela osobitým a zvláštním. Vřele musíte stisknouti Demlovi ruce za ty jeho krásné vise a hovory s jeho nezapomenutelnou sestřičkou Matylkou, která byla již tolikráte jeho inspirátorkou. Pro Demla nezemřela, to je viděti. Ta jeho víra v jiný, lepší život jest prostě ohromující. A za tím několik rádek zase se vyřítí Deml jako lev proti farizejství, proti světáctví na místech svatých, proti povrchnosti, nespravedlnosti. Jeho rány hanebně dodělávajícímu českému pokroku jsou věru jedny z nejpádnějších. Však by ho jinak tak nepronásledovali. Jeho čeština v těchto Šlépějích jest češtinou, která voní jako domácí chléb, která je pevně hnětená jako ty živcové skály tasovské. Mluv, Demle, křič a vyhrožuj a zpívej a plač! Máš tolik těch, kteří tebe poslouchají na slovo. *Braitto.*

AUBANEL PÈRE, Avignon, udržuje tradici svého *Almanach des Paillettes d'or* (6 frs) vhodně proplétajícího články zábavné s náboženskými.

AUGUSTINUS: *Bekenntnisse und Gottesstaat*. (1930, Kröner, Leipzig, cena 4 Mk.) Šťastná velmi dobře provedená myšlenka, dát k jubileu úmrtí sv. Augustina německému čtenářstvu hlavní dvě knihy světcovy v dobrém, kapesním překladu. Problémy, které sv. Augustin ve Vyznáních a v Městě Božím řeší, jsou staré a věčně nové problémy, které tísni provázejí a bičují celé lidstvo tak dnes, jako tehdy. Vyznání hledají smysl v duši a Město Boží v obecnosti lidské a křesťanské. Místo všelijakých rozředěných studií o sv. Augustinu vezmeme přímo jeho díla do ruky a z nich se o něm poučme a v nich jeho hledejme. Jaká krásná příležitost naskytuje se každému za 30 Kč mít v krásném vydání v kapesním formátu obě základní knihy Augustinovy.

S. B.

BERGMANN PAUL: *Katholische Hausbibel* (Ars Sacra, Müller, Mnichov, str. 362, cena .) Müllerovo vydání biblické rodinné čítanky je projevem úcty k Písmu, která se jeví vzácnou výpravou tiskovou i ilustrační. Fugelovo umění je vznešené a hluboce náboženské, mluví, žije.

DANZER BEDA OSB: *Benediktinermissionäre des Mittelalters* (Missionsverlag St. Otilien, 1929, str. 67, cena 1 Mk.) Potěšení z četby přehledného zápisu o práci benediktinů v Evropě ve středověku jsem měl krutě zkaženo. Má autor divné názory na naše dějiny, nechci-li říci slovanské vůbec. Prospělo by více kritičnosti v užívání pramenů (spor o slov. liturgii přičinou husitských válek!). Jinak velmi zajímavé.

J. F. P.

Des fleurs et des Fruits (Spes, Paris). Několikrát jsme referovali o knihách této sbírky pro dospívající mládež. Více jsme utvrzeni v hodnocení posledními dvěma svazky: D'ARMAGNAC: *Le Sauvage de Jean Paquerel* (stran 231, cena 11 frs) a M. BOURCET: *Toujours prêts* (str. 222, cena 11 frs.). Obojí vede mládež k činným šlechtěným, první mládež dělnickou, druhý skautky. Mravní hodnoty vystoupí samy ze zajímavého děje. Tak bych si představoval protějšky „noblesy“ lupičů a ztracených žen. — jp.

DÖRFLER PETER: *Als Mutter noch lebte*. (Herder, Freiburg, str. 276 a 15 dřevorytů, cena váz. 12 Mk.) Vzpomínky známého básníka — je to opravdu báseň dětské radosti i žalu — Dörlera na dětství, na doby, kdy žila matička. Jemné slovesné umění, hloubka rozvíjející se dětské duše v paprscích lásky matčiny a otcovy, živá víra . . . My máme „Babičku“; možná, že naši sousedé budou mít „Als Mutter noch lebte“. Prátelům pěkné knihy podává Herder toto vydání (54. tisíc díla!) v bibliofilské výpravě s dřevoryty R. Schumannovými, také umělkyně a básníčky. Čti, komu možno.

J. P.

FASCIE D. B. - KARRER O.: *Wie Don Bosco seine Buben erzog* (Ars sacra, Müller, München, 1930. str. 192, cena 3.60 Mk.) Knížka o způsobu výchovy největšího vychovatele posledních dob bl. Jana Bosco. Vzácné umění postavit výchovu na lásce, předejít

mravní vadě dítěte. Komu jinému bych doporučil šťastnou mo-
saiku Bosceva vychovatelství než všem vychovatelům?

FLORILEGIUM PATRISTICUM, fasc. XXI, XXII, XXIV. podá-
vají tyto perly patristické literatury: STI EUSEBII HYERONYMI
ET STI AURELII AUGUSTINI: *Epist. mutuae*, STI AURELII AU-
GUSTINI: *De doctrina christiana*, ST. THASCI CYPRIANI: *De
lapsis*. (Prvé dva svazky stojí à 5 Mk, poslední 2 Mk. Vydalo na-
kladatelství Petr Hanstein, Bonn. 1930.) Jak jest zajímavá výměna
korespondence starého Iva, sv. Jeronyma, s novým zápasníkem
Augustinem, jenž právě vstupuje do arény. Ovane vás dech svatě
horlivosti, přesnost ve výkladu učení Kristova a geniální rozsah
Jeronymovy erudice. *De doctrina christiana* jest jedinečné kom-
pendium křesťanského života toho, co se dnes nazývá snaha o křes-
ťanskou dokonalost. Kniha jest přepracována a klasicky vybrou-
šena. Možná, že ji též jednou v Krystalu vydáme. Kniha svatého
Cypriána jest mohutnou knihou pastýře a vůdce, jenž energicky
chrání svou autoritu, jenž nedopouští, aby mu laikové rozvrátili
pod nevíru jakými zásluhami vedení církve a duší, které jediné
pastýři, biskupu patří. Kniha je i dnes aktuální, kdy mnozí za své
zásluhy snaží se vměšovati do církevních pastýřských záležitostí.

S. B.

FUCHS DR. ALFRED: *Novější papežská politika*. (Orbis, Praha,
1930, str. 318, cena 40 Kč.) Jsou to více dějiny katolictví papež-
ské Stolice v nejnovější době ve veřejnosti, hlavně v poměru k stá-
tům. Druhý díl informuje o jednotlivých zřízeních apoštolské
Stolice. Proto má kniha cenu informačního pramene.

GOEBEL DR. BERN. O. M. CAP.: *Katholische Apologetik*. (Her-
der, Freiburg, 1930, str. XII a 488, cena 13,40 [16] Mk.) Nejmo-
dernější apologetika odpovídající všem požadavkům novodobé
theologie. Náš pojem apologetiky je poněkud rozsáhlý, Goebel
se omezuje na Zjevení, na osobu a dílo Ježíše Krista (církev), třetí
část o „pramenech“ zjevení. Dílo má mnoho dobrého, důklad-
nost v důkaze, přesnost slova, všímá si námitek; a přece není
zkornatělé. Určeno více pro bohoslovce, ale nikdo nebude lito-
vat nákladu ani námahy na tento spis. Kdo můžeš, čti. — a —

HESSBERGER MARIA: *Die Lebenskameradschaft*. (Herder,
Freiburg, 1930, stran IV a 40, cena 0,60 Mk.) Šťastí v manžel-
ství je nemožné bez zákona Božího. Autorka podává hlavní směr-
nice Božích příkazů pro manželský život. Spisek vykoná mnoho
dobra.

HRONEK JOS.: *Svatý Augustin*. (Francel, Praha, 1930, str. 64,
cena 3 Kč.) Drobný, všem přístupný životopisný náčrt o svatém
Augustinu. Je dobře psán a může proniknout všude; povšimněte
si ho.

Kalendářová literatura oznamuje blízký konec roku. Z českých
se zmiňujeme o dobrých kalendářích Matice cyrilometodějské
(Olomouc, Wilsonovo 16.); Schulbrüderverlag, Kirnach-Villingen
se opět ohlásil svým Theresien-Kalender (0,60 Mk) a Schulbrüder-
Kalender (0,60 Mk), oba ve světlotiskové výpravě. České mládeži
věnuje Československá akciová tiskárna (Praha) Malý kalendář

pro mládež (Kč 5) pěkně a zajímavě uspořádaný. Schulbrüder-verlag zdokonaluje svou tradici uměním Bohatta-Möppurgo v Kalendar für kleine Leute (0.50 Mk).

KEPPLER DR. P. N. V.: *Morgenland*. (Herder, Freiburg, 1930, stran VIII a 240, 16 příloh, cena 3.50 (±80) Mk. Kepplerovo umění jazykové je dobře známo. Věřící umělec, dějepisec a theolog na cestě Svatou zemí, všechny podmínky jsou a dílo je opravdu skvostem cestopisné nábož. literatury. Je přístupno všem i méně školeným. Potěší každého.

— i —

KOÚDELAK JOSEF: *Nový Jičín*. (Kryl a Scotti, Nový Jičín, 1930, str. 35, cena neudána.) Také mladý básník, nadějný. Dva obrazy na jedné ploše — Nový Jičín a básníková duše. „Potácíme se ven, aniž víme kam“ a nakonec „naspođu všeho skrytý smysl cest . . . kdy srdce před věčností tuším klečeti“. Tak třeba vidět duši básně, plně jemné osobní lyriky. Kdo můžeš a máš rád naše mladé naděje, nepřehlédni Koudeláka; přej mu se mnou, aby „sen o království Božím“ se stal skutečností i u něho.

— j —

LAUB ALFRED: *Nervenkraft durch Gottes Geist*. (Herder, Freiburg, 1930, stran X a 242, cena 2.80 (±) Mk.) Laubův spis nepostrádá správného podkladu a metody. Nervosita, duševní nemoci jsou metlou dnešního člověka; kde je pramen? Ztráta činné víry. Jak se vyléčit? Radi zkušení rádci: úplný návrat k Bohu. Myšlenka správná. Dejte čisti trpícím; duch. vůdce, vychovatel udělá velmi dobře, prostuduje-li a zařadí mezi své pomocníky.

— ef —

LANCE VITALIS OFM: *Das apostolische Vikariat Tsinanfu*. (Verlag der Provinz.-Missionsverwaltung, Werl, 1929, str. 210.) Velmi dobrá monografie misijního území v Číně. Dějinný nástin o začátku misii po dnešek je doplněn výstižným obrazem dneška. Způsob podání živý a přece přesný. Pro přítele misii a dějinně cenná kniha.

J. F. P.

LECHNER DR. MATHIAS: *Die Religiosität und Sexualität des Kindes*. (L. Auer, Donaauwörth, 1929, stran 159, cena 3.50.) Náboženský a sexuální život dítěte. Obtížný předmět, kterého Lechner neřeší čistě teoreticky, nýbrž podává řadu svých pozorování a každý může usouditi na správnost jeho názoru. Jak často stojí katecheta před branou dětské duše. Lechnerovo dílo přichází jak na zavalanou. Obě části jsou v díle dobře zpracovány. Srdčně radím vychovatelům.

— a —

LORTZ DR. JOSEPH: *Geschichte der Kirche*. (Aschendorff, Münster in Westf., 1930, stran VIII a 104, cena 2 Mk.) Zachytit jednotný obraz středověku, vítězství křesťanství v Evropě, není lehké, aby mladý duch postačil podání. Lortzovi se dílo hodně podařilo, přihlíží k novým výzkumům a dobře podává věc. Mezi Němci dojde jistě rozšíření.

— a —

MAUSBACH: *Katholische Moraltheologie*. (Aschendorff, Münster, 1930, 3 sv., ceny 5 Mk 40, 4 Mk 80, 5 Mk 85.) Prvá kniha podává všeobecné morální zásady, druhý díl povinnosti naše k Bohu a třetí povinnosti k bližním. Celé dílo jest psané srozumitelnou, přístupnou němčinou a přece je to vědecké dílo první třídy. Mu-

síme říci, že je to nejlepší mravouka katolická vůbec, jakou jen máme. Mausbach jest moderní autor, který ale dovede ctít sv. Otce, který konstantně k nim se vrací, z nich čerpá, který na nich staví a buduje. Vychází z všeobecné nauky církevní. Nepouští se do zhoubných moderních kompromisů s pseudomorálkou člověka povrchního, člověka, který by měl rád jen práva a ne břemena. Krok za krokem drží se andělského učitele, jehož věrně sleduje a ukazuje jeho modernost, protože perennitu, která právě jest nejsvětější cenou sv. Tomáše. Podobně Mausbachova kniha jest ceny trvalé, že sestoupil co možná nejhluběji veden tradicí a otec a učitel církve až do nitra lidské duše a tam hledal odpovědi na otázky, hledá totiž rozumem osvěceným věrou. Velkým plusem je též bystrá a pronikavá psychologie. Mausbachovu morálku vřele doporučuji kněžím i laikům. Je to dílo nesmírné ceny a velkého významu.

S. B.

J. C. B. MOHR (PAUL SIEBECK), TUBINGEN: *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*. Lief. 87/88. Privilegien der Geistlichen – Ramin. Obsahuje: Světské básnictví ve St. zákoně, Proci, Protestantismus, Zalmý, Psychiatrie atd. Zvláště poučná je studie o protestantismu, protože je to snad nejlepší současné svědectví o celkové situaci protestantismu.

— es —

SCHLUND DR. ERHARD OFM: *Die Stellung der Religion in der modernen Seele*. (C. v. Lamas Nachfolger, München, 1930, stran 117, cena 2.80 [3.50] Mk.) Kapitoly náboženské psychologie dnešní doby. Autor dobře chápe duši moderního člověka zmítaného mezi nadpřirozenem a hmotou. Kapitoly o podstatě nábož. a překážkách nábožnosti, jak moderní člověk cení náboženství a jak vypadají různí lidé. Duchovní a inteligent mnoho získá, pozná cesty k duším.

— ef —

TISSOT J. M.: *Les puissances morales et surnaturelles des femmes*. (Téqui, Paris, 1930, str. 208, cena 9 frs.) Rada stavovských promluv paním a dívkám. Duchovní rádce spolku najde zde mnoho podnětů.

— i —

VLČEK VÁCLAV: *Pomněnka*. (Fr. Buhr, Praha-Břevnov 514, 1930, stran 61.) Neptáme se, příteli, kdo vašim mistrem byl, mile znějící struny niladého srdce. Není pomněnka posledním mezi květy a kolik jiných vkládáme do knížky modlicí? Všimněte si, přátelé, našich mladých zpěváků slova, jsou toho hodni.

— ai —

ZELL DR. ALBERT: *Der Kreuzweg des modernen Menschen*. (Schöningh, Paderborn, 1930, str. 253, cena 3.50 [4, 5] Mk.) Čím více štěstí slibuje dnešní svět, tím více je vyžděnců ráje srdce. Zellova kniha zachycuje jejich duševní stavy, odhaluje příčiny a podává lék. Trpíte, trpí někdo z vašich, přicházejí k vám o duchovní almužnu? Čtěte, dejte číst, pomůžete duši ke svobodě.

— a.

Ovoce Ducha sv.

(Kurs darů Ducha sv. IC.)

Z ovoce pak jejich poznáte je. Věčně pro všechny případy bude platit toto rozeznávací znamení Ježíše Krista. Nemůže strom dobrý špatného ovoce přinášeti a nemůže podobně špatný strom dobrého ovoce nésti.

Život duchovní jest životem, který se rozlévá z milosti posvěčující, jenž jest touto milostí též účaststvím na životě Božím. Život duchovní jest životem z působení Ducha sv.

A proto jen ten život jest skutečným životem duchovním, jenž nese též ovoce tohoto působení Ducha sv., jenž nese, zkrátka řečeno, ovoce Ducha sv.

Ovoce Ducha sv. jest zkušebním kamenem vážnosti neb líčenosti, pravosti neb nepravosti našeho duchovního života.

Ovoce Ducha sv. Ovoce jest výsledek, korunou stromu, korunou jeho života, jeho vzrůstu, práce hospodářovy. Ovoce Ducha sv. jest proto výsledkem stromu, výsledkem života, na němž plody rostly, zrály a byly připraveny k odměně péče a píce hospodáře. Život náš duchovní vyrůstá ze stromu Ducha sv., z života jeho, jež nám sděluje svou posvěčující milostí, životem pak podle této milosti a z této milosti, totiž životem ctností a darů. Ctnosti učí nás jednati podle vůle Boží a dary Ducha sv. vedou nás, aby v nás mohl Bůh svou vůlí přímo působiti, abychom byli schopnými nástroji Ducha sv. Dary Ducha sv. nás osvěćují vyšším světlem, vedou nás božskými cestami.

Když pak jsme takto již uzpůsobeni nadpřirozenými ctnostmi, když Bůh jest naším nejvyšším Pánem nejen teoreticky, nýbrž když proniká svou vůlí od nás přesně chtěnou každý čin náš, když jeho dary nás dokonale připoutaly k Bohu, když z nás učinily dokonale, jak je to zde možné, nádobu, v níž se chvěje sdělený život Boží, čím dále tím dokonaleji božskému životu nesdělenému podobný, pak tento duchovní život dozrává,

pak přináší své ovoce. A protože je tento duchovní život způsoben Duchem sv., proto i jeho koruna nese na sobě pečeť, zvláštní známku působení Ducha sv. Proto ovoce duchovního života, jenž jest z Ducha sv., dává též zvláštní ovoce Ducha sv.

Na tomto ovoci pozná se, zda žije v nás Duch sv., neb zda jsme se krutě mýlili a klamali sebe a duchovního vůdce. Celé rozeznávání duchů jest usnadněno právě tímto faktem, že každý strom musí vydati své ovoce a že též život Ducha sv. v nás musí vydati ovoce života Ducha sv. v nás.

Duch sv. jest mír, jest zář lásky, jest láska sama, jest světlo, které jest podmínkou života. Ovoce má tuto základní vlastnost a podmínku, aby bylo životem i čili plodem stromu, vzrůstu a práce, že je totiž korunováním práce a vzrůstu, že jest proto něčím sladkým, něčím obcerstvujícím. Proto jen tehdy žijeme duchovním životem, když náš duchovní život jest pro lidi dobré vůle, když jest pro ty, kteří jsou kolem nás, občerstvením, plodem, nasycením, když má i pro nás určitou lahodu a líbeznost. Sv. Tomáš klade vyšší duchovní život, v němž právě jest život mystický, do jakéhosi tušení skoro okoušení sladkosti Boží v nadpřirozené lásce naší, kterouž se právě spojujeme s Bohem. Proto jest normální cestou duchovního života, že není nám Bůh odporný, že přemáháme hřích nechuti k Bohu definitivně a vítězně, hřích strašný a častý hřích acedie se všemi jejími sestrami, že nakonec nejvyšší štěstí, třebaže smyslově necítěné, ale přece jen celou bytostí pronikající a řídící, jen v Bohu nalezneme.

Štěstí v Bohu, hle, toť základní ovoce Ducha sv. Sv. Tomáš krásně seřazuje jednotlivé plody Ducha sv. podle 5. hlavy epistol y sv. Pavla ke Galatům. (I. II. q. 70 a. 3. Com. in ad Gal. lectio VI., c. V.)

Toto štěstí v Bohu vyplývá z dokonalého ocenění všeho, z dokonalého a správného uspořádání svých vztahů ke všem dobrům. Duch sv. jest láska a proto jeho prvé ovoce v duších musí býti láska, čím dokonalejší láska, tím zralejší ovoce, čím zralejší ovoce, tím větší uspokojení nad ním, protože více jest naše. Čím

více jest Bůh náš, tím více vzrůstá radost, druhé ovoce Ducha sv. Radost čistá, svatá radost.

Jako by nám odlétla radost, všechna radost ze srdcí našich. Dnes se dovedou lidé lehkomyslně smáti, vyskati, ale radosti neznají, protože kdyby znali radosti, tak budou věřit. Raduje se ten, kdo má dobro. Nám pak nestačí dobro částečné a proto se lidé dnes neradují, protože právě jiného dobra nechtějí. Dobra všechna, všechny dary zde na světě nám neúprosně prchají a proto nemáme radosti, protože nemáme z čeho se radovati. Tak rozumíme svatým, kteří byli nenáviděni, štváni, kterým se třeba nic nezdařilo, kterým se všechny jejich plány zhatily, a přece měli radost, přece byli šťastni, protože měli dobro jediné a v něm pak nic jim již nebylo neštěstím, protože všemu rozuměli v Bohu, protože věděli, že on je dobrý a že vše, co posílá, třeba i to bylo strašlivé, třeba i to byla zdánlivá porážka Boha samého v duších a ve světech, že i to je dobré. Nevíme jak, ale přece jenom je to dobré. Tak chápeme sv. Filipa Neri, který pod Gianicolem běhal a křičel se svými hochy, který sršel vtipem a šprýmem, tak nechápeme bručavé askety, kteří se nad vším pohoršují, kterým umělci a básníci nejsou ničím jiným než cháskou právě k tomuto svatému pohoršení. Ne, to nejsou svatí a to nejsou asketi. Morousové nejsou svatí, protože nevydávají ovoce Ducha sv., jež musí býti radost, protože láska jest radostná. Jenom nenávist je smutná. Musí býti, protože jest pekelná a peklo, toť smutek a nenávist.

Kdo Boha má, čeho by se obával? Co mu může svět odejmouti? A když mu odnímá, co tím ztrácí? Jde ještě za loupežníky, kteří jej obrali o všechno a kteří mu jako u jednoho světce zapomněli jeden peníz ukrásti, jde za nimi a i ten peníz jim odevzdává. Jednají jako bl. Jordán Saský, druhý velmistr dom. řádu, který, když oslepl na jedno oko, svolává bratry do kapituly, velízanotiti Te Deum, že byl konečně zbaven jednoho nepřítele. Jen ten se sváří, jen ten jest neklidný, kdo ještě nemiluje dokonale Boha, kdo vedle Boha miluje ještě věci mnohé a bouří se pro ně, když

mu je někdo chce odejmouti. Proto jsou svatí, proto jest církev v nich tak klidná proti nepřátelům, proto velí jim nezlořečiti! Vždyť nakonec ho zuohou. A ikdyby nám všechnovzali, kdyby nás na ulice dožebrot vyhnali, vezmou Boha, vezmou nám jeho lásku, vezmou nám jeho pravdu? Svárliví proto ještě nežijí duchovně, protože nedají se Duchem svatým tak zaplniti, aby jim nejvyšším a jediným dobrem byl Bůh. Dokud Bůh jest v srdci našem ještě stále obklopen bůžky, za něž žárlíme, se bijeme, nežijeme duchovně, protože žítí duchovně znamená, ještě jednou opakuji, žítí z lásky nadpřirozené, která zná jen jediný předmět, která jen k jedinému se dokonale odnáší a vše ostatní zpola, ale jistě přechází a zapomíná.

Bůh jest věčný a proto shovívavý. Netrestá hned. Proto čeká. Kdo žije v Bohu a podle Boha, přenáší se přes délku času, protože žije věčností a čas dovede přeploviti v naději a čekání. Ví, že nemožno zde hned najíti rozřešení všeho, že nutno čekati, protože i Bůh chce čekati, dáti čas nám ke zkouškám a jiným k napravení. Zná smysl zla a bolesti, jejich cenu nadpřirozenou, a protože celý jeho život jest nadpřirozeně zaměřen, i bolest dovede nadpřirozeně zužtkovati.

Proto jest shovívavý, protože zná v Bohu svou vlastní ubohost a to, že sám tolikráte potřeboval a ještě stále bude potřebovati, aby i nám Bůh poshověl a počkal. Proto jest shovívavý k chybám, křivdám a urážkám bližních. Mstivý, jenž hned vždy a za každou cenu i za cenu pohoršení si zjednává své domnělé právo, není v duchovním životě. A když si to myslí, pak sebe klame.

Vedle bolesti a zla od jiných jest náš život zatížen bolestmi a strastmi všeho druhu. Jen ten, kdo žije z milosti posvěcující, jen ten zná pravou cenu, smysl a význam bolesti. Jen ten dovede si odpověděti na otázku: Proč utrpení, proč bolest a zlo. Dovede si nakonec říci, že vše má napomáhati těm, kteří milují Boha, k dobrému. Proto, kdo žije v Duchu sv., jest trpělivý. Netrpělivost ukazuje na nedůvěru v jiný vyšší život, v dobrotu a spravedlnost Boží, která nakonec všechno urovná a rozhodne.

V Bohu jsme zakotveni, v jeho dětství. Jsme dětmi jeho, žijeme ze života, ježž nám v milosti posvěcující sděluje. A proto ve všech vidí bratry a se všemi jedná jako bratr. Sv. Tomáš sem krásně zařazuje ovoce duchovního života z Ducha sv., totiž dobrotu, nebo přívětivost, dobrotivost, mírnost a tichost a věrnost nebo důvěru. Jako Bůh jedná laskavě, vlídně, tiše, dobrotivě, i ti, kteří jsou jeho, nutně musejí o totéž se snažiti. Dokud jsme hrubí, tvrdí, nelaskaví, vězine, že jsme ještě daleko od Boha. Ti, kteří jsou trýzní pro své okolí, kteří jen surovou rukou dovedou druhé ovládati, kteří neumějí mírně léčiti, mírně i operativní zákroky prováděti, kteří jsou jen postrachem, po jejichž smrti si lidé dobré vůle musejí oddechnouti, nemají Ducha Božího.

Když Bůh jest naším nejvyšším dobrem, pak nedáme se strhovati slastmi a radostmi, které jsou nekonečně níže pod radostí, kterou máme mítiz objetí Boha. Nedáme se strhovati radostmi zakázanými, nedáme se oslepiti a ohlušiti radostmi dovolenými. Zdrženlivost a čistota jsou strážkyněni naší vnitřní svobody, abychom se nestali otroky těla.

Ovoce Ducha sv. jsou výsledkem výchovy Ducha sv., korunou jeho působení v duších našich. Proto jest úkolem duchovního života neklásti překážek působení Ducha sv. v nás, čili nečiniti v nás překážek působení milosti. Uchopiti ji, jakmile přijde, uchopiti ji, co nejvíce jen můžeme. Prakticky řečeno, znamená to, žiti podle ducha zásad nadpřirozeného života, ne podle ducha tohoto světa, ne podle ducha naší vlastní sebelásky a pýchy.

Ovoce Ducha sv. jest naším nadpřirozeným věrným zrcadlem a ukazatelem. Shlížejme se v něm často, často podle něho kontrolujme sami sebe. Ale přísně a bezohledně. Nic si neokrašlujme, ničeho si nenalhávejme. Jaké ovoce vydává život náš ve styku s Bohem, s bližními a s dary světa, jež mají nás k Bohu přivést, ať jsou to již dary kladné v dobrou či zla, jež máme dobrem přetvořiti.

Pak nebude duchovní život planým sněním, nebude

sportem, jak u mnohých dušiček bývá, nebude možno, aby nás zmátl, aby nás naplnil ješitností a pýchou, nýbrž bude nám stále vzpruhou k novému rozmachu, k novému obrození duchovnímu.

Nuže: Duchovní život, toť život dítek Božích, vedených Bohem podle zásad jeho žijících a k němu se stále přibližujících a k němu se ustavičně připodobňujících.

P. Silvestr M. Braitó.

Svaté Dětství.

Papež Pius X. nazval svatou Terezii Ježíškovu největší světicí přítomnosti. Když ze všech nejvýše vystoupila, ze všech duší přítomnosti nejlépe pochopila cestu vzestupu duše k dokonalému křesťanskému životu. To pochopení je tajemství její svatosti a pochopení jejího tajemství musí nejvíce zajímati její „malé“. Závěrem se tedy pokusíme naznačiti toto tajemství, iž zároveň je světlem pro vše dosud řečené.

X. Tajemství malých.

V theologii je obecně uznaná zásada, že milost Boží nezasahuje rušivě do lidské přirozenosti, nýbrž ji zdokonaluje. Sv. Tomáš Akvinský II.-II. 111, 3. píše: „Je paterý účinek milosti v nás. Nejprve uzdravuje duši, pak působí, že duše chce dobro, třetí účinek je, že duše úspěšně uskutečňuje dobro chtěné, čtvrtý, že v dobrém setrvává, pátý, že dosáhne věčné slávy.“ O svaté Terezii Ježíškové napsal kdosi: „Její život a její způsoby činí dojem věci tak jednoduché, snadné, že všechny výsledky milosti v ní se zdají jen rozvinutím její přirozené bytosti.“ Velmi správně je to poznamenáno a nauka sv. Tomáše je důvodem i vysvětlením této záhady.

Když nám duch Boží slovy Spasitelovými praví: „Buďte dokonalí, jako váš nebeský Otec je dokonalý“, musíme při tom mysliti na první stránku Písma,

kde je napsáno: „Učinme člověka podle své podoby“. Bůh stvořil člověka hlavně s tím úmyslem, aby svým ušlechtilým úsilím a s Boží pomocí se co nejvíce přiblížil kráse a dokonalosti Boží bytosti. Všechnu přirozenou výbavu člověka stvořil Bůh podle toho svého přání. Přirozená výbava lidské bytosti jest úplná, aby její pomocí mohl člověk dosáhnouti hlavního cíle svého života. Kdyby tato výbava byla zůstala nedotčena zkázou hříchu, nebylo by třeba jiného, než aby Bůh svou milostí člověka postavil na vyšší úroveň, na půdu, na které stojí Bůh sám, a aby jej svou milostí podporoval ve snahách přirozené výbavy člověka takto povýšené. Protože však hřích způsobil v přirozené výbavě člověka rány, totiž menší odolnost tolikerým překážkám, musí býti Bůh člověku nejprve milosrdným Samaritánem a pak teprve může konati, co by byl konal i před hříchem. Proto sv. Tomáš nejprve mluví o léčivé činnosti milosti a pak o činnosti podporující, udržující na cestě k cíli a k němu přivádějící. Ale milost nedává nové přirozenosti, kterou by pozdvihla na božskou půdu, nýbrž jen uzdravuje. Tedy přirozená výbava člověka se všemi svými schopnostmi jest úplná, aby po svém uzdravení milostí a držená na výši milosti mohla přivést každého člověka ke svatosti. Proto také to není jakési nemožné snění, když svatá Terezie Ježíškova pravila, že na její cestě jsou jen praobyčejné věci, a že její „malí“ mohou vykonávat vše, co ona koná. Ukazuje se nám, že jsme na dobré cestě, tušíce zde vlastní ohnisko jejich myšlenek o cestě k Bohu, o malé cestě ke svatosti. Ke svatosti, to jest k dokonalému křesťanskému životu, se nejde něčím, co není dáno každému, co se jen vyvoleným přidá, jako skutečný přídavek výbavy jejich bytosti. Kdo s milostí pracuje a s milostí Boží spojen na udržuje všechna svoje díla, všemi jde výše k dokonalosti křesťanského života. Žádná část přirozené výbavy lidské bytosti, uzdravena a spojena s milostí, není překážkou na cestě k dokonalosti, každá v tomto spojení je bohatým zdrojem ctnostných úkonů a ctností, tedy dokonalosti křesťanského života.

Přirozená výbava lidské bytosti jest úplná a proto není jednoduchá. Ale ve své složitosti není bez ladu. Je velmi přesně uspořádána, soustředně k lásce. Tato soustřednost je tak přesně Tvůrcem provedena, že není-li v činnosti láska, člověk je prostě neschopen práce i té nejpozemštější. Mimochodem tu můžeme žasnouti nad moudrostí Tvůrce lidské bytosti, když vložil do duše člověka, či do jeho srdce věc tak záluďnou, která působí tolik zla, totiž sebelásku; sebeláska je nikdy neselhávající rezervou, jež udržuje člověka v činnosti i tehdy, když láska k věci mimo člověka je v srdci mrtva. Ať koná člověk cokoli, musí to konati s láskou, třebaže si té lásky ani není vědom. Bez lásky, nebo v nejhorším případě aspoň bez sebelásky, by mu v každém smyslu visely ruce bezvládně v nečinnosti. Proto i ve všech zcela pozemských záležitostech pro úspěšnou činnost platí slovo Písma: Nadevše mějte lásku, neboť ona působí dokonalost.

To slovo však bylo řečeno pro křesťanský život. A potvrzuje se jím, že i život ctností a pohyb člověka k cíli podobnosti s Boží svatostí je stejně vybudován, soustředně k lásce božské ctnosti lásky. Theologie praví, že láska k Bohu je královnou a duší všech nadpřirozených ctností, že v ní jsou obsaženy všechny ctnosti; čím je láska dokonalejší, tím jsou všechny ctnosti dokonalejší, bez lásky k Bohu jsou všechny ctnosti mrtvy. Dále praví theologie, že nadpřirozené ctnosti jsou tak přizpůsobeny ctnostem přirozeným, že se od nich liší jediné svým nadpřirozeným původem a prací v oblastech nadpřirozena. Vidíme tedy v křesťanském životě přesně týž obraz, jaký se jeví v přirozeném životě. Láska k Bohu jest ohniskem a ona sama dostačí za hybnou a úspěšnou sílu ke svatosti, k dokonalému křesťanskému životu.

Otvíráme oči, když čteme toto vyznání svaté Terezie Ježíškovy: „Ó Ježíši, moje lásko, konečně jsem našla své povolání! Mým povoláním je láska! Ano, našla jsem své místo v lůně církve, a ty, můj Bože, dal jsi mi toto místo v srdci mé matky církve: budu láskou. Tak budu vše, tak se uskuteční můj sen!“ Ta-

ková a podobná slova nerozumějící vykládají svaté Terezií za unylou a nic nepovídající sladkost – a zatím je v nich moudrost nejhlubšího učence v Božích vědách. Můžeme jim také rozumět. A pak jsme pronikli k tajemství celé „malé cesty“ ke křesťanské dokonalosti. Udržovati v živém spojení s láskou k Bohu vše, co konáme ve svém pozemském povolání. Nelze si mysliti dokonalejšího a pronikavějšího zjednodušení křesťanského života, nelze si mysliti cesty přístupnější prostě všem a každému.

Zdá se, že právě v této věci je vrchol geniality sv. Terezie Ježíškovy. Pronikla až do nejhlubších smyslů Boží moudrosti o povolání člověka, pokud jsou lidskému duchu přístupny. Všechny složky svatého Dětství touto základní myšlenkou pozbývají své zdánlivé složitosti, všechny zdánlivé nepochopitelnosti se stávají jasnými, všechny nedosažitelnosti se stávají dosažitelnými. A dosáhne jich, kdo ve svém životě zkusí uskutečniti toto prozrazené tajemství.

P. Em. Soukup O. P.

Barbora čili zbožnost.¹

Franz Werfel, autor románu Barbora čili zbožnost, by mohl býti nazván poutníkem svatohorským: dvakrát uvádí svého hrdinu na Svatou Horu, jednou jako dítě, podruhé jako muže dospělého, a dává mu tam prožít city vznešené. Jsa nevěřící, sotva si přeje takto býti nazýván. Stojí asi jen o to, aby byl nazýván slavným spisovatelem. Budou ho čísti v Berlíně a ve Vídni, poněvadž tam vyšla jeho kniha, budou ho čísti v Praze, poněvadž Čechy jsou jeho vlastí. A ve všech těch městech je dosti řemeslných kritiků a výrobců slávy spisovatelské: ti ať konají svoji práci – jsouť za ni placeni.

My chceme říci jen toto: Franz Werfel, jsa Žid a německý spisovatel, napsal knihu, mající 809 stran drob-

¹ Franz Werfel, *Barbara oder die Frömmigkeit*, Paul Zsolnay Verlag, Berlin-Wien-Leipzig, 1929.

ného tisku, a v té knize oslavuje katolickou zbožnost české služby.

Přečteme-li název knihy, můžeme držeti autora za slovo: Barbora čili zbožnost, to znamená, že Barbora je zosobněním zbožnosti. Zbožnosti živé, činné, ryzí a ctihodné.

Hrdina Werfelův Ferdinand R. si pamatuje tvář Barbořinu už z nejtěplejšího dětství: leže v kočárku na měkkých poduškách nevidí nic jen modré nebe nad sebou a Barbořin veliký obličej: a cítí jen vůni višňového dřeva, jež zdá se vycházeti z temene její hlavy.

Syn rakouského plukovníka vyrůstá v teplé kuchyni, kde vládne Barbora a důstojnický sluha Vojta. Matka má ovšem den co den hosty a baví se s rytmisty. Sotva najde chvíli, aby prolila několik zlostných slz, když vidí, že hoch má raději služku než matku. Není divu: Barbora je rozněcovatelka ohně. Zimní ráno je temné, těžké, nevlídné a chladné. Barbora však vstupuje do světničky a rozdělá v kamnech oheň. Duše se rozjasní a srdce se rozehřeje. Barbora je strážkyně spánku, lékařka všech bolestí, před níž i smrt má strach. Barbora je bytost silná. Voda je živlem ryby. Vzduch je živlem ptáka. A Bůh je živlem služby Barbory. Je silná Bohem, neboť žije v Bohu. A to se nejeví jen tím, že každý den časné zrána chodí na mši svatou, ale jeví se to hlubokým a neměnným klidem, sladkou přichylností, láskou k práci, tajemnou povzneseností.

Barbora je prostřední, přímé postavy. Oblečena je černě. Má tmavohnědé, jemné, uprostřed rozčísnuté vlasy. Oči, z nichž zřídka mluví nevěle a hněv nikdy, oči plné nehybného plamene a vytrvalé oddanosti, tvář, z níž září vnitřní stav milosti.

A matka opouští starého manžela i mladičkého syna jdouc za svou vášní. Otec umírá vysílením, hanbou a steskem. Sirotka se ujímá teta. Barbora, zbavena služby, vrací se do rodné vsi. Vyprošuje si mladého pána na několik dní. Bere ho na pout na Svatou Horu. Modlí se, aby jí Bůh ponechal to cizí dítě, aspoň než vychodí školu. S věže chrámu ukazuje Ferdinandovi rodnou ves: Tam jsem doma. A osiřelý hoch vnímaje vůni višňo-

věho dřeva cítí, že jeho domov je tam, kde je Barbora.

Minou léta. Ferdinand chodí do kadetky. Barbora slouží u cizích lidí. Kadet ji navštěvuje každou neděli a ona mu spravuje roztrhané prádlo. Kamarádi vysлідí jeho tajné návštěvy. Dozívají se, že sedává v kuchyni – budoucí důstojník. Poskvrnil svou čest. Či dokonce je synem této služby? Tím hůře! Nadto zjišťují představení, že nemá vlastností potřebných k povolání vojenskému. Je propuštěn a dán do semináře, aby se stal knězem.

Dokončí gymnasium. Vypukne válka. Syn vysokého důstojníka nemající vojenských vloh jde na vojnu a prožívá všechny útrapy světové války. Zraněn leží nakonec ve lvovské nemocnici. U jeho lože se objevuje Barbora s velkým balíkem. Tři dny jela, aby spatřila mladého pána. A několik dní prosedí u nemocničního lože, na němž spí raněný, a jako v dětství kdysi střeží jeho spánek.

Uzdraviv se ocitá se Ferdinand v hlavním městě chvějícím se předtuchou blízkého zániku monarchie. Vlna osudu mu přináší nové přátele. Jsou to lidé podivní: žebraví básníci, pološílení filosofové, kavárenští tlachalové a teoretikové revoluce, zneuznaní umělci a ženy perversní a hysterické.

Mír. Ferdinand studuje lékařství živě se vyučováním. V den promoce opouští Vídeň, aby vyhledal Barboru. Žije ještě? táže se jeho duše s úzkostí. Nejprve chce shlédnouti Svatou Horu. Kupuje tam pro Barboru růženec. Ví, co ji potěší. Mrzela by se, kdyby jí koupil něco příliš drahého. Žije ještě?

Žije. Přímá postava již se nachýlila jako strom, jehož život se končí a jenž svým vrcholem hledá zemi, ze které vyšel. Záda se sklenula a hlava se naklonila na stranu. Ale vlasy dosud voní višňovým dřevem. I praví Ferdinandovi, že je zdravá, jen revma ji trochu trápí. ale to nic nevadí, jen když může pracovati. Už je jí 75 let.

Dlouho nebude živa. Vede Ferdinanda do své komůrky, otvírá svoji truhličku. Vytahuje těžký míšek. – To je pro tebe, budeš to nyní potřebovat – po prvé

mu tyká — pro tebe jsem to šetrila ode dne, kdy umřel pan plukovník . . . A zdráhajícímu se vnucuje svůj dar, v němž se tají nesčetná rána, kdy vstávala, aby donesla mléko a pečivo, tisíce hodin, jež prostála užhavé plotny, dlouhé noci, jež probděla u lůžka nemocných dětí, volné neděle, kdy si odepřela jakoukoliv zábavu. Nevěřila nikdy spořitelnám ani bankám. Jiní ztratili válkou, co ušetřili, ona zachránila svou práci.

S darem odjíždí Ferdinand a slibuje si, že jen v krajní nouzi ho použije. A ví, že již nikdy nespátí své drahé Babi . . .

Přepychový parník Assuan se blíží k mysu Matapanu, nejjižnějšímu výběžku Peloponesu. V tom místě je moře poněkud neklidné a cestující, když večer uléhají, bývají ukolébáni k spánku.

Radiová depeše pro lodního lékaře, který bývá tak podivně zamyšlen. Někdo mu umřel.

A lékař vstupuje do své kabiny ve stavu jakéhosi mezivědomí a ochromení vůle. Neví ani, proč otevírá svůj kufr a proč přepočítává zlaté mince v něm. Jen několik jich prodal, když byl v největší nesnázi. Ostatní jsou tu všechny.

A po chvíli nakloněn přes palubní zábradlí vysypává zlato do moře.

Barbořino zlato, jehož svět nebyl hoden, leží nyní v hlubinách. Med zlaté včely je na věky chráněn před znesvěcujícím oběhem.

Dominik Pecka.

Prosba poslední.

Pro naději, kterou nám dává úřad Královny nebes, odvažujeme se prosby nejtěžší a poslední, aby nám ukázala svého Syna.

Víme, že Syn Boží jest požehnaným plodem jejího života, že Jej jakožto vlastní dítě milovala největší a nejvyšší láskou mateřskou, jaká byla možna nejen na zemi, ale v celém světě stvořeném, že v Něm milovala Boha a zároveň ctíla Boha. Víme, že Syn Boží ji

korunoval na Královnu nebes a dal jí moc a slávu. Víme, že tohoto Syna jejího před očima jejíma jsme potupili, umučili a zabili. Tento Syn vstal z mrtvých na důkaz vítězství nebe nad peklím, udělal nám odpuštění hříchů a pozval nás do svého příbytku v nebi. My pak odvracíme se od Něho nejen ze slabosti a mdloby, ale i ze zlé vůle, ba i z nejhorší vůle. Podobáme se zločincům, kteří nechtějí zločinů zanechat. kteří se spravedlnosti posmívají a přece se jí bojí. Nebojíme se křížovati svého Spasitele, posmívati se Mu a tupiti Ho, ale bojíme se posledního trestu; často se podobáme psům, kteří už zbaběle kňučí strachem a žalostí, vidouce hůl, zdvihnutou k ráně, a přece ještě pod samou holí snaží se dokončiti to, zač je má stihnouti rána, doufajíce, že snad rána selže nebo že v posledním okamžiku se jim podaří uskočiti. Láska k Bohu není z nás a my víme, že nám hrozí záhuba pro nedostatek této lásky; víme, že tato láska nebude v nás nalezena, odstoupí-li od nás milost, a že tuto milost úplně zapuzujeme svými hříchů. Bojíme se, abychom nebyli překvapeni právě v takové chvíli, kdy je milost úplně zapuzena a kdy tedy jsme proti trestu úplně bezbranní. Proto prosíme Královnu nebes předem, aby za nás prosila obzvláště v hodině smrti naší.

Prosíme, aby nám po tomto putování ukázala svého Syna. Tou chvílí po tomto putování se miní jednak hodina naší smrti, jednak chvíle posledního soudu, jednak věčnost nebeská.

Splní-li Královna nebes naši prosbu v hodině naší smrti, spatříme svého Krále umírajícího na kříži s hrůzou Jeho utrpení a poznáme na Něm zcela jasně právě ta muka, která jsme Mu sami a nejvíce způsobili; poznáme na Něm potupu, kterou jsme Mu činili, a bude nám zřejmý učiněn způsob, kterým jsme přispěli k Jeho usmrcení. Bude to hrozná chvíle pro nás, až uvidíme ve skutečnosti svou vlastní katanskou práci na ukřížovaném Spasiteli. A přece, ať hrůza z tohoto pohledu a poznání bude jakákoliv, věříme pevně, že tento pohled v hodině naší smrti přinese

nám spasení, neboť, bude-li nám ukázán Spasitel náš, třebaž již kopím probodený, bude to známka milosti. Proto tímto voláním úpíme k Matce Boží: Ukaž nám, kde jsme tvého Syna udeřili, poplivali, probodli! Je to hrozná a smutná prosba a hrůza i smutek je též v jejím vyplnění, ale přece je to prosba největší a poslední naděje a přece v jejím vyplnění je nejvyšší sladkost Boží spravedlnosti a lásky.

Splní-li Královna nebes naši prosbu při posledním soudu, budeme též zachráněni.

Při posledním soudu poznáme svůj pravý poměr k Bohu, poznáme sebe a svůj život. Z tohoto poznání bude nám úzko, neboť nebude to poznání takové, jaké máme nyní a které si můžeme sami libovolně zatemnit, nelíbí-li se nám nějaká skutečnost tak, jak jest, nýbrž bude to poznání určité, úplné a nezměnitelné. Tímto poznáním pochopíme též, jakého údělu si zasluhujeme na věčnosti. Toto poznání samo nás bude soudit, takže se vlastně budeme soudit před tváří Boží sami. Přítomnost Spasitelova při tomto soudu bude zárukou, že veškeré poznání bude úplné a soud neomylný. Jak sami sebe budeme souditi, to vyjadřují slova úzkosti a zděšení: Hory, padněte na nás, pahrbkové, přikryjte nás! — Hrozně zajisté by bylo, kdybychom se v ten den měli souditi sami. Proto voláme ke Královně nebes, aby nám po tomto putování ukázala svého Syna. Víme zajisté, že, jakmile nám Královna nebes svého Syna ukáže, nebudeme již sami sebe soudit, nýbrž bude nás soudit Syn Boží.

Milosrdenství Boží od věků na věky. Je tak nesmírné a neobsáhlé, jako všemohoucnost Boží. Projevuje se, aniž o tom víme. I tenkrát, když sebe více hřešíme, projevuje se tím, že nám není možno dosáhnouti té úplnosti hříchu, jakou bychom měli na mysli. Ani Satanu se nepodařilo dosáhnouti té úplnosti hříchu, které dosáhnouti chtěl a které byl by jistě dosáhl, kdyby nebylo milosrdenství Božího. Bůh Satana srazil do propasti, ale zapomenouti na něho nemohl; kdyby byl býval úplně na něho zapomněl, byl by Satan býval

klesl ještě mnohem hlouběji až na kraj svého úplného zániku. Proto ani Satan nemůže duše zavržených v pekle mučiti tak, jak by chtěl sám, nýbrž jen tak, jak dopouští Boží milosrdenství, které se nezastavuje ani před branami pekla, ba ani před samým Satanem, neboť Satan není svrchovaným pánem pekel ani svrchovaným pánem svým, nýbrž zůstává sluhou Pána nejvyššího, třebať sluhou nevěrným a zavrženým, a není zavržen tak, jak by sám chtěl býti zavržen, nýbrž jen tak, jak jej zavrhl Bůh. Satan trpí milosrdenstvím, které prokazuje Bůh jemu i zavrženým.

Odsouzení nastává odvrácením tváře Boží od tvora. My pak prosíme Královnu nebes, aby nám ukázala po tomto putování svého Syna, kterého sice užří všechna země, přicházejícího s mocí velikou ve velebnosti a slávě, ale jest rozdíl v patření těch, kteří prosí, aby Ho spatřili, a těch, kteří Ho spatří proti své vůli. Jedni Ho spatří k svému zatracení, druzí k svému spasení. Jeho příchod a zjevení se lidem bude milosrdenstvím pro všechny, i pro ty, kteří Ho zapřeli; ponесou jistě s sebou do tmy zavržení část Jeho světla. Toto milosrdenství pomůže k spasení těm, kteří nezůstanou od něho odvráceni.

Splní-li Královna nebes tuto naši prosbu v hodině naší smrti a v den posledního soudu, pak zbývá už jen splnění ve věčnosti nebeské.

Splní-li tam naši prosbu, pak to znamená, že v nás obnoví čistotu srdce, neboť jen blahoslavení čistého srdce Boha viděti budou. Jinak by to nebylo možno, poněvadž tajemství nejsvětější Trojice, ve které bydlí její Syn, nemůže býti viděno bez úplné čistoty srdce, tedy bez úplného přetavení lidské osoby. Toto přetavení se děje buď v očištění, nebo přímou milostí. Tedy i nad očištěm a nad přímou očišťující milostí vládne Královna nebes, jejíž moc sahá z nebe přes všechny věci až do pekel.

Patření na Syna Božího jest však činností osob nejsvětější Trojice a Panny Marie; je též božskou radostí, a doufáme-li ve splnění této prosby, doufáme tím v účast na této činnosti a blaženosti Boží i Panny Ma-

rie. To však jest již nad pochopení lidské, to jest věc, které ani anděl nepochopí bez pomoci Boží.

Tak se tedy naděje lidská nezastavuje před ničím. Ne že by sama byla tak smělá, vynalézavá a přímá, ale poněvadž Bůh tomu chce a aby nám to umožnil, usnadnil a zpříjemnil, dal nám k tomu za naši prostřednici Pannu Marii. A tak ve své bídě, o jejíž nesmírnosti nemáme ani správného tušení, smíme a máme prositi o věci, o jejichž nesmírné kráse a blaženosti máme tušení ještě daleko mlhavější a slabší.

Jaroslav Durych.

Čiňte — pokání!

Heslem, řekl bych zákonem nějaké předsevzaté činnosti, práce, úsilí, snahy, myšlenky, zákonem, zajišťujícím úspěch, vítězství, dokonalé dílo, jest všem, zvláště pak na hlubinu duchovního života plujícím odvážlivcům (vítězi a dělníky hodnými mzdy jen a jen odvážlivci): *Proti činu čin!* Započínáme nějakou činnost a tato započínající činnost jest vždy bojem proti činnosti jiné, opačné, nepřátelské, byť nezjevné; dáváme se do práce, abychom touto dobrou prací, předpokládám, přemohli práci špatnou aneb práci lenosti (i hříchy pracují); a usilujeme proti úsilí, snažíme osvoboditi se od snah uchvatitelů, myslíme v sobě proti myšlenkám nesvým, jako mluvíme, odpovídáme, voláme a křičíme proti hlasům, abychom my byli slyšeni.

Tedy vždy proti činu čin! Avšak proti činu zlému ne čin zlý, aniž odměnou za čin velký čin malý, za dobrý zlý, za mnoho málo, za málo zase málo — ne, nikoliv! Proti činu čin, avšak podle míry, pravidla, zákona lásky Boží! A míra lásky Boží jest převrácená u porovnání s měrou lidské přízně, neboť pravidlem lásky Boží jest: nikdy neměřiti, vždy dávatí bez míry a pravidla, prostě jen a jen dávatí. Proto zákon Hospodinův odporný jest srdcím, jež jsou plytkou nádobou, miskou, již odměřují vše na desetiny litru, či mincířem,

jež na všechno přivěšují, aby zvážila a zhodnotila, to jest usoudila. Odporný jest jim zákon, že jediné té odpornosti nezměří a neváží. A odporem tímto jest jejich zášť a závist, že jsou tak nepatrná, tak uboze nízká proti lásce Boží, jejíž mohutnost, plnost a svrchovanost proti vůli tuší. A pakli čin proti činu, tož u těchto srdcí zlý proti zlému, hněv proti hněvu, zášť proti zášti, nikoliv však lásku za lásku, pomoc za pomoc, dar za dar. ne lásku, uznání, víru a obět za lásku, péči, požehnání a obět Boží — jen, jen vzdor.

Hlas volajícího na poušti, pronikavý, zaléhá i dnes v sluch jejich a ona, ta srdce, majíce uši k slyšení, slyší! *Čiňte pokání!* Ale opět, opět vzdorují. Nauku Kristovu poznala, prohlašují velkomyslně, jako paradoxní a Ježíše uznala, tvrdí rouhavě — jako výmysl bláznů. Avšak Hlas volajícího na poušti dnes mocně bije je v sluch slovy: *Čiňte pokání! Paradox, paradox!* Uznejte onen nesmysl v uznání nesmyslu vši té práce své po léta činěné — marně! Neboť tak dlouho jste činili a užitku jste neměli, tak dlouho jste pracovali, však znaveni ustali jste u díla nedohotoveného, tak dlouho jste seli a zalévali, než nic vám nevzešlo. Což vás užitky práce, výsledky, jichž jste se nedočkali, neusvědčují dosti, že jste činili práci marnou, že jste totiž přeléváli moře? O, zajisté! Tož *čiňte* ještě naposled, *čiňte pokání* a nebudete činiti marně. Dejte zapomenutí místo hněvu, úklon místo vzdoru, úsměv za škleb, pohlazení za udeření pěstí. A — tváře, jež svrašťely smíchem vilnosti, zalejte slzami, potopou slz, by shlazen byl hřích nečistoty; a jedním slovem: *čiňte pokání* proti činům vzdoru a pýchy! *Čiňte nesmysl, nečiňte* však toho, co vám bylo tak, tak příliš rozumným — nepřelévejte moře. A misky svých srdcí odvrzte! Jste dušemi, hlubokými dušemi beze dna. Lásku Boží nelze měřiti, proto dopusťte, aby se moře podle libosti své vzdulo větry milostí a podle vůle své rozšířilo. A váhy svých úsudků pyšných odvrzte! Vážením neušetříte, natož zbohatnete; vážením drobíte svá srdce a ubýváte, činíce se lehkými ke dni soudu, kdy se po prvé a naposled zjeví rozdíly! —

Tak volal, tak volá a tak volati bude *ten*, jenž usiluje, abychom my, malí, zmenšeni byli skrze něho, aby ON mohl růsti a byl zvýšen. Jest Hlasem křtu, t. j. pokání, a mluví v srdcích.

Dokrálovství Božího všichni spějeme, do země, oplývající mlékem radosti a medem lásky. Hranicí této země jest Jordán – pokání. A pokání jest nezbytné. Všichni to již víme, nicméně mnozí ještě ne. Všichni již pracujeme, započavše činem pokání, nicméně mnozí ještě sedmým těžkým, přetěžkým hříchem jsme obtíženi. Všichni již jsme očištěni převzácným pramenem pokání, ve všech nás tento zinohutněl v Jordán, zavlažující suchopar duší s námi spiatých, nicméně mnozí ještě jdeme pouští s vyprahlými rty, v žízni a touze nalézt Oasu, aneb mnozí sedíme na pramenu, jež jsme našli, jako ona ropucha z pohádky ve studnici, sobecky střežíce jej pro sebe.

Čím jest dešť půdě, tím jest pokání duši. Čím jest lázeň dělníku čistícímu stoky, tím jest pokání duši. A čím jest stín oblak všemu živému, trpícímu dlouho žehem slunce, čím jest stan poutníkům, putujícím pouští, tím jest pokání duši. Vpravdě jest vlhou nezbytnou k životu a podmiňující život. Ježíš Kristus místo slov: Nenarodí-li se kdo z vody . . ., mohl též říci: Nenarodí-li se kdo z pokání, nemůže vjíti do království Božího. Duchovní život, jakým již žijeme aneb jakým usilujeme žít, jest vcházením do království Božího, a děje-li se toto vcházení, tož určitě skrze narození z pokání.

Jako na každé cestě, tak i na cestě Kristově poutníci buď jdou jednotlivě, osamoceně, buď společně, dva neb tři, nebo se předbíhají, potkávajíce se. A nesporným faktem jest, že jako cestovatelé stepní krajinou vidí step a vnímají a poznávají step, v tropickém pralese pak udivují se divům přírody, sdílejíce stejné zkušenosti, tak i účastníci duchovního života mají *tytéž* zkušenosti. A tak prvou zkušeností jest vědomost, že cesta začíná u pramene pokání a že tento pramen rozlévá se do cesty v takové šíři a hloubce, že jest nutno svléci se, oděv nechat oděvem a nah přejíti. Sdílení v této zkušenosti těch, kdož přešli, jest chvalozpěvy

díků za tu velikou, převelikou milost očisty, jíž se jim v pramenu tom dostalo.

A nyní nebudíme v krajině ani na cestě, ale přímo v duši. Jaké mraky nerozhodnosti, nejistoty, touhy po vyrovnání sil valí se duší, zbloudila-li, díky, v labyrintě světa! Jaký děs, jaká bázeň, nikoliv aby se mraky rozprchly, ale aby se nevrátilo parno, nesnesitelné parno starého života! A jaká žízeň po dešti! A jaká touha po slunci, po novém slunci v blankytě nového života! A to všechno, to všechno, ó, jistě, jest milostí, jež nás zachvacuje. Neboť tím vším, tou nerozhodností, zablouděním a bázni zaněcuje se touha nastoupiti cestu za Kristem, zaněcuje se v zár rozhodnutí, v čin ve skutek. A duše se vzdává, jde a *činí pokání* . . .

A pakli jsme hovořili o činu pokání proti činu hříchu, o Jordánu, o pramenu rozlitém vůkol, a pakli byla řeč o dešti a lázni a vláze, tož jsme jen zvěstovali, sdělili pravdu, že:

Když v pláči kajícím slzy se rodí,
duchovní oheň zažehnut bývá
a srdce tajemství jasem svítí.
Je smyta vina, každý hřích zčistí se ve varu slz.
doufá-li srdce, žádá-li lásky.
Modlitbou pláče pokorného toužícího srdce
spasení se blíží.
Velká je před Bohem modlitba tato,
ničím však říkání bez slz a vzplanutí.
Okrašlené řeči zklamání je výsledkem,
však pláč věrného srdce
k jistotě, ku víře Boží povznáší!

(Podle sv. Augustina.)

Jan Rubin.

Hroby bohatýrů v Římě.

Hrob sv. Stanislava Kostky.

Naproti královskému paláci na Kvirinale stojí malý, ovální kostelík sv. Ondřeje, vystavený podle nákresu Berniniho. Je velmi útulný a sám Bernini jej počítal ke svým nejlepším stavbám, a zestárnuv, rád se do něho chodíval modlit. Vnitřek skví se červeným a bílým mramorem, kterým všechny stěny jsou vyloženy, a vybíhá v pozlacenou kopuli, která se zúžuje v jasnou lucernu s vysokými okny a je nesena pilastry z bílého mramoru. Svou přívětivou souměrností a svými pěknými oltáři povznáší mysl a povzbuzuje k modlitbě a meditaci. Panuje tu klid a ticho, ve velkém městě tak vzácné, a hodí se výborně pro noviciát.

Skutečně tu založil sv. František Borgiáš, třetí generál jezuitů, noviciát, ze kterého vyšli světci, jako Alois z Gonzagy, Bellarmin, Pavel Segneri. Dnes tam již neslyšet modliteb noviců, protože nová vláda r. 1872 noviciát zrušila, dům zabrala a dosud jej drží. Nicméně se vám zdá, že duch noviciátu dosud tady přebývá a že kostelík je dosud naplněn vůní nevinnosti a kajícího a modlitbami noviců, kteří se sem scházivali k rozjímání a k hodinkám a přihluhovali mši svaté.

Na těchto místech klečival také patron noviců sv. Stanislav, mladičský bohatýr lásky k Bohu. *Consumatus in brevi explevit tempora multa*. Jako chlapec opouští proti vůli otcově a bratrově rodinu a prosí Kanisia, aby ho přijal do Tovaryšstva Ježíšova. Kanisius posílá jej do Říma ke generálovi Františku Borgiášovi, který ho přijímá a mu dovoluje prohlédnouti si památky a krásy věčného města. Stanislav zřká se nevinné radosti a vstupuje hned do noviciátu tady u sv. Ondřeje. Jediný anděl strážný, stálý svědek života mladičského novice, mohl by prozraditi, co viděl v chudičské jeho světnice. Kajícího a modlícího se anděla v těle lidském! Stanislav v krátké době naplniv léta mnohá umírá 18letý v ranních hodinách na Nanebevzetí Pan-

ny Marie, aby byl přítomen v nebi oslavám své Matěře, kterou tolik miloval a kterou drobnými, ale stálými službičkami uctíval říkáje: „*quidquid minimum dummodo constans*“ (ať je to sebe nepatrnější, je-li to jen stálé). Ještě před svátkem, když římské zvony zvonily večerní Anděl Páně, obrácen k basilice S. Maria Maggiore, pozdravoval svou královnu a vyprošoval si její požehnání. Ráno kolem třetí hodiny byl mrtev. Zesnul r. 1568.

Jeho pokojík byl změněn v kapličku, která se stala cílem nesčíslných poutníků z celého světa, mezi nimi i polské královny Marie Kazimíry, vdovy po velikém Sobieském. Na jeho svátek přicházejí sem nepřetržitě řady seminaristů a dívek a klekají a modlí se dojaty a prosí za svou nevinnost. — Když byl dům noviciátu italskou vládou zabrán, přenesli, jak se dalo, pokojík tam, kde je dnes. V jeho předsíni je mnoho cenných památek: rukopisy sv. Kanisia, sv. Aloisa, sv. Jana Berchmansa a našeho Stanislava vedle jejich pravých podob. V pokojíku pak samém je dojemná socha umírajícího panice, nejlepší prý dílo Legrosa.

Na posteli ze žlutého mramoru odpočívá bledý na pravém boku, hlavu má položenu na bílé mramorové podušky, v pravici drží křížek a růženec, a levicí svírá obrázek Matky Boží, ke které obrací hasnoucí zrak. Myslíte, že máte před sebou skutečně umírajícího, tak je výraz tváře živý a pravdivý.

Nad hlavou umírajícího je na stěně obraz od Minardiho: nejsvětější Panna nesená na křídlech andělů a provázená sv. Anežkou, sv. Barborou a sv. Cecilíí vztahuje láskyplně ruce k Stanislavovi, jako by přijímala jeho duši, aby ji uvedla do nebe; svaté mučednice a andělé nesou v rukou květy, obrazy to ctností světcových, a házejí je na jeho lůžko. Louis Veuillot píše: „Tato kaplička sv. Stanislava, jedna z nejmilejších v Římě, je místem, kde se modlitba v srdci sama rodí a z něho tryská jako z přirozeného pramene.“ Tady sloužil první svou měsícatou Joachim Pecci, pozdější papež Lev XIII.

Ale vraťme se do kostelíka, kde je hrob našeho svět-

ce. V malé bohatě vyzdobené kapli nalevo od vchodu, pod oltářem s obrazem od Maratty znázorňující sv. Stanislava jak z rukou Panny nejsv. přijímá božské Děťátko, je urna z pozlaceného bronzu a z lapislazuli a v ní odpočívá tělo našeho svatého mládence. Před urnou hoří ve dne v noci lampa z průsvitného křišťálu v podobě srdce a stále připomíná srdce Stanislavovo, jak hořelo láskou k Pánu Bohu. Jiné dva obrazy na stěně po stranách ukazují světce, jak přijímá Tělo Páně z rukou andělů a jak si na srdce přikládá navlhlé rouško, aby ochladil žár nebeské lásky, která ho zžírala. Na urně je psáno zlatými literami: „*S. Stanislaus Kostka*“.

Na zámku Kostků v Polsce připravovala zbožná matka hošíčka Stanislava na svátost svatého biřmování. „Mé dítě, dobře víš, jak slavný je náš rod. Kostkové počítají mezi svými členy kancléře království, vojevůdce, zkušené a obratné správce země, paladýny. Ale neskvělejší ozdobou naší rodiny je věrnost víře katolické. Mé dítě, zůstaň i ty věrným synem církve katolické a nedej se svést k životu, který by jméno Kostků potřísnil.“ – Věru, ani kancléřové, ani vladaři ani paladynové rodiny Kostků tak neoslavili – kdo je dnes zná? – jako náš Stanislav, jehož jméno ctěno ve světě veškerém. A je to sláva čistá, neposkvrněná krví a falešným uměním diplomatickým, sláva nehledaná, sláva dítěte, které nikomu vlásku nezkřivilo, sláva, která konec konců jest slávou Boží.

Vedle hrobu sv. Stanislava je hrob a pomník Karla Emmanuela IV., krále sardinského a piemontského. Tento král sestoupil s trůnu a uchýlil se r. 1802 do Říma, kde vstoupil r. 1815 do Tovaryšstva Ježíšova, přitážen vůní svatého onoho mládence, a zemřel roku 1819 vyvoliv si k časnému odpočinku místo vedle hrobu jeho. Na vysokém podstavci je poprsí královo, napravo stojí anděl z mrtvých vstání, nalevo žena smutného vzezření nakloněná k hrobu.

Dva hroby – věrné obrazy slávy: slávy světské a slávy svaté. Kdo ví dnes o Karlu Emmanueli IV.? Že tu o něm píší, je jedině proto, že jeho popel odpočívá vedle popelu světcova.

V bývalé zahradě noviců dosud viděti zbytky vo-
dojemu, v jehož vodě si sv. Stanislav po svatém při-
jímání navhlčoval rouško, aby si jím ochladil hrud roz-
pálenou láskou Boží. Do pamětní mramorové desky
na zdivu je vryto:

*Olim Kostka meis ignem lenibat in undis
Illum Divinus quo peredebat Amor.
Ite alio, juvenes, alius quos ignis adurit,
Accede huc simili quisquis ab igne cales.*

„Kdysi Kostka v mých vlnách ochlazoval oheň bož-
ské lásky, který ho zžíral. Jinam jděte, mládenci, které
jiný zažihá plamen; přistup, kdož podobným plápoláš
ohněm.“

P. Hudeček C. SS. R., Řím.

Svatý Pavel v Athénách.

Myšlenku o přirozeném poznání Boha a o příči-
nách, proč lidstvo toto poznání ztratilo a upadlo do
modloslužby, podává svatý Pavel obsírněji v první
hlavě listu k Římanům (v. 23 – 32). Můžeme se práv-
em domýšleti, že ony vývody, jak jsou obsaženy na
onom místě, byly také předmětem Pavlova kázání
na Areopagu, ač to svatý Lukáš výslovně nezazna-
menal. Souvisí totiž vnitřně s myšlenkou o přiroze-
ném poznání Boha a s celým postupem Pavlovy řeči.

Podle listu k Římanům, ač lidé poznali Boha, „ne-
oslavili jej“, t. j. neuznali jeho autority a nesloužili
jemu, ale zmarněli ve svých myšlenkách, t. j. oddali
se s hrdým „non serviam“ svým vášním, hříchům a
neřestem. To mělo za následek, že se „zatemnilo ne-
moudré srdce jejich“ a že místo jediného pravého
Boha počali uctívati množství bohů falešných, kteří
byli jenom ztělesněním jejich hříšných žádostí a tu-
žeb. Byl to tedy mravní odklon od Boha, jenž měl za
následek zatemnění správného poznání Boha: prava-
da to, jež platila za všech časů a dob a platí i podnes!

Atheismus nebývá výsledkem rozumových úvah, ale zpravidla je důsledkem hříšného mravního života. –

Citát uvedený z řeckých básníků je už přechodem k další, nové myšlence Pavlova kázání. Těmito řeckými básníky, na něž se Pavel odvolává, jsou Aratos v básni Fainomena a Kleanthes v hymnu na Jova. Oba byli žáky Zenona a žili okolo roku dvoustého před Kristem.

Ještě na dvou místech cituje svatý Pavel ve svých listech řecké básníky, a to Menandra (I. Kor. 15, 33) a Epimenida (Tit. 1, 12). Z těchto tří citátů nelze usuzovat, jak někteří činí, že by Pavel byl nějak zvlášť zběhlým v řecké literatuře. Jeho řečtina, jakou píše své listy, je příliš lidová a příliš semitsky zabarvená, než abychom mohli se domnívat, že Pavel navštěvoval řecké školy a tam že se vzdělával v řeckých klasikách. Na druhé straně ony citáty dokazují, že nebyl také v řecké literatuře ignorantem a že dovedl, když toho bylo třeba, doložit hlásané pravdy výroky řeckých spisovatelů. Snad znal ony básně z nějaké anthologie, jaké tehdy byly velmi rozšířené.

„Když jsme tedy pokolením Božím, nesmíme se domnívat, že božství je podobným zlatu, stříbru, kamení, výtvoru to dovednosti a důmyslu lidského“ (v. 29).

Básníci řečtí, kteří napsali, že člověk je z pokolení božího, nechtěli tím pouze říci, že člověk pochází od Boha, ale že je také v člověku něco vyššího, vznešenějšího, něco božského, co jej povznáší nad ostatní tvory a činí Bohu podobným. Tušili onu pravdu, které Písmo svaté jasně vyjádřilo řkouc, že člověk je stvořen k obrazu podobenství Božímu!

Právě z této vznešenosti člověka vyplývá pošetilost a nerozum modloslužby. Všechny ony sochy a obrazy bohů, ať sebe krásnější a z materiálu sebe vzácnějšího, jsou pouze výtvořiny lidské dovednosti a lidského důvtipu a jsou tedy nižší než člověk. Člověk stojí výše než to, co svými rukama a svým důmyslem vytvořil. A nekonečně výše nad člověkem stojí Bůh, od něhož člověk pochází. – Svatý Pavel mluví o modloslužbě šetrně, by neodpudil svých pohan-

ských posluchačů, ale tito sami z jeho slov mohli poznat, jaká je nesmírná vzdálenost mezi správným pojmáním jediného, duchového Boha a mezi modloslužbou, která božství snížila pod člověka.

Bůh nedbaje těchto časů nevědomosti, nyní zvěstuje lidem, aby všichni a všude činili pokání, poněvadž stanovil den, v němž bude soudit obor zemský podle spravedlnosti skrze muže, jehož k tomu určil podav všem o tom důkaz tím, že jej vzkřísil z mrtvých (v. 30 – 31).

Kdežto až dosud vývody Pavlovy se pohybovaly v oboru přirozeného náboženského poznání, nyní v tomto verši přechází k pozitivní nauce křesťanské. – Nevědomost o Bohu, jaká vládla v lidstvu před Kristem, byla zaviněna lidskými hříchy a vášněmi. Leč Bůh ve svém milosrdenství nejen jí netrestal, ale naopak „přehlédl“ ony časy nevědomosti a nedbaje viny lidstva poslal nyní do celého světa věrozvěsty vyzývaje všechny lidi, aby se obrátili a činili pokání. Toto obrácení, má-li býti rozumně odůvodněné a upřímné, musí ovšem vycházeti z víry v Ježíše Krista a jeho poslání.

Výzva k pokání byla hlavním tématem kázání jak u Jana Křtitele, tak i u samotného Krista. Oba volali k přícházejícím zástupům: Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské. (Mat. 3, 2 a 4, 17.)

Jako hlavní motiv k obrácení a pokání uvádí svatý Pavel poslední soud, při němž bude Bůh skrze Ježíše souditi všechny lidi, při čemž spravedliví budou odměněni v nebesích, hříšníci však potrestáni ohněm věčným. Je to jistě motiv nad jiné účinný a působivý!

Svatý Pavel, právě tak jako ostatní apoštolé a všichni první křesťané, měl stále před očima příchod oslaveného Krista k soudu. V listech svých opět a opět poukazuje na tento příchod, aby věřící pohnul k pokání a bohabojnému životu. Kristus ovšem pravil, že dne jeho příchodu nezná nikdo z lidí, ba ani andělé Boží. Na druhé straně však upozorňoval, že den ten přijde náhle a neočekávaně. První křesťané ve zbožné touze po spojení s Kristem přáli si, aby den parusie nastal co nejdříve, a hlavně v dobách proná-

sledování vroucně se modlili, aby Pán svůj příchod urychlil. Odtud ona starokřesťanská invocace „Maranatha“ (I. Kor. 16, 23.) t. j. Přijdi, Pane; odtud ono vroucné vzývání, jímž sv. Jan zakončuje své Zjevení: „Veni, Domine, Jesu!“ (Apok. 22, 20.) – Bůh ovšem ve svých nevystihlých úradcích ustanovil jinak. Než toho první křesťané neznali a znáti nemohli.

Když svatý Pavel začal výklad vlastního křesťanského učení, byl posluchači přerušen, a tak donucen v další řeči ustati.

„Ale když uslyšeli o zmrtvýchvstání, tu jedni se posmívali, jiní pravili: poslechneme tě o tom po druhé. Tak vyšel Pavel ze středu jejich.“

Když Pavel počal mluvit o nadpřirozených pravdách křesťanských, mizel zájem posluchačů více a více. Kamenem úrazu stala se nauka o zmrtvýchvstání. Bylo to něco, co se s tehdejší filosofií stoickou a epikurejskou nedalo nijak srovnat. Pavel zdál se přítomným posluchačům snílkem a pošetilcem, který hlásá věci, jímž rozumný a vzdělaný člověk nikdy nemůže dáti víry.

I nenechali Pavlovi dokončit jeho řeči, ale přerušili jej. Odcházejíce z Areopagu, jedni se mu vysmívali, druzí, poněkud zdvořilejší, pravili mu, že jej o tom poslechnou po druhé, což také bylo mírnější formou odmítnutí.

Víra v duši člověka nikdy nevznikne jako výsledek rozumování a přesvědčování, nýbrž je vždy jen ovocem milosti Boží. Proto svatý Pavel, jak sám píše v listu I. Kor. 2, 4, neužíval přemlouvavých slov lidské moudrosti, jak to činili řeční filosofové, ale hleděl „ukazovati Ducha a moc“, t. j. hleděl posluchače disponovati, aby milost Boží v srdcích jejich zapustila kořeny jako símě v úrodné půdě a tam mocně působila. Co svatý Pavel o této věci v listu prvním ke Korintánům píše, je jakoby ohlasem zkušenosti, kterou už tehdy v Areopagu učinil s řeckými filosofi. Jako dělníky při šíření svého království nezvolil si Bůh hrdé filosofi, ale to, co je ve světě pošetilé, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré. (1, 27.)

Milost Boží tehdy při kázání Pavlově vanula Areopagem, ale většina přítomných pyšných mudrců uzavřela ji svou domýšlivostí srdce . . .

Ale někteří muži přidrževše se ho uvěřili; mezi nimi Dionysus Areopagita a žena jménem Damaris a jiní s nimi (v. 34).

Slovo evangelia v Areopagu hlásané přece jen u některých přítomných padlo na úrodnou půdu. Z těch, kteří tehdy uvěřili, uvádí svatý Lukáš jménem dva: Dionysa Areopagitu a ženu jménem Damaris. Podle starokřesťanských zpráv byl Dionysius prvním biskupem athénským. V římském martyrologiu je 9. října uveden jako mučedník. O Damaris není ničeho známo. Z toho, že je mezi ostatními nověobracenými křesťany v Athénách výslovně jmenována, lze soudit, že byla váženou matronou athénskou. Že by byla Dionysiovou manželkou, jak pozdější svatí Otcové za to mají, nelze nijak dokázat.

Vylíčení činnosti sv. Pavla v Athénách a jeho řeč v Areopagu jsou v takové shodě s tehdejšími poměry vládnoucími v Athénách a nesou na sobě pečeť takové bezprostřednosti, že nemůže býti nejmenší pochybnosti o původnosti celé zprávy, kterou – jak už na počátku podotknuto – měl sv. Lukáš asi od samého Pavla.

Svatý Pavel svou řečí na Areopagu ukázal, jak dovede býti všem vším, nejen pro Židy Židem, ale i pro Hellény Hellénem. I když jeho řeč je dochována pouze ve výtahu, přece jeví se býti nejen mistrovským kusem křesťanského kazatelského umění, ale svou šetrností i opačným názorům a jasností ve výkladu křesťanských nauk jest i vzorem pro každého kněze, jemuž je působiti v podobném prostředí falešných vzdělanců, jak tomu bylo u svatého Pavla v Areopagu. –

Třebas byla v Athénách založena křesťanská obec, přece Athény, město domýšlivých a sebevědomých filosofů, nezaujaly při šíření křesťanství v Řecku vůdčího místa. Místa tohoto dostalo se městu prostých, neučených, ale upřímně věřících křesťanů, to jest Korintu, kam se svatý Pavel zanedlouho z Athén odebral.

Dr. Tomáš Hudec.

Svěcení kněžstva.

Stejně jako svěcení na jáhna koná se i svěcení na kněze mezi mší sv. po graduale a začíná prosbou arcijáhna o vysvěcení přítomných jáhnů na kněze. Biskup se obrací k lidu vážným a delším upozorněním. než tomu bylo u diaconátu, aby mu oznámil, o jak důležitou věc se jedná. Biskup je kapitánem lodi své diecése a zájmy hlavy i údů jsou totožné; stejnými mají být i pocit bezpečnosti i důvody k obavám. Takovou jednotu smýšlení má vytvořit nikoli sobecká nutnost, nýbrž dobrá vůle a náklonnost. Ta se má projevit teď, když se biskup táže lidu na mravy přítomných svěcenců. Často, co mnoho lidí neví, ví několik jednotlivců. A jestliže se kdo příznivě rozhodne pro kandidáta kněžství, tím spíše ho později uposlechne jako posvěceného kněze. Podle biskupova soudu jsou sice mravy svěcenců chvalitebné a bohumilé, hodné vyšší církevní pocty, kněžství. Ale úsudek jednoho nebo několika lidí nebývá vždy docela jasný. Často klame náklonnost nebo slepá láska. Jest třeba hleděti jenom ke ctnostem, k zásluhám, když někoho posuzujeme!

Po malé přestávce mluví biskup k svěcencům o jejich budoucím kněžském úřadě. Jest třeba, aby jej hodně přijali a chvalitebně vykonávali. Kněz přináší oběť novozákonní. A poněvadž všechno požehnání pochází z oltáře, dostává kněz moc žehnati. Dříve, a dnes dosud na Zelený čtvrtek, koná se žehnání mezi mší svatou. Jako obětník je kněz v čele, neboť u oltáře jako druhý Kristus stává se středem všech věřících. Proto má opravdu autoritu. Ale to slovo pochází z latinského „augere, auctum“ a naznačuje jasně, že kněz má proto autoritu, aby rozmnožoval, zvětšoval mravní cenu věřících. Proto má hleděti na autoritu jako na službu. Kněz posléze káže a křtí, t. j. přivádí lid k oltáři a jej poučuje. „Proto s velikou bází je třeba vystupovati na takový stupeň,“ praví biskup, a starati se, aby nebeská moudrost, šlechetné mravy a ustavičné zachovávání spravedlnosti doporučovaly k to-

mu vyvolené. Proto Hospodin, přikazuje Mojžíšovi, aby si vybral na pomoc sedmdesát mužů ze všech Izraelitů, jimž by rozdělil dary Ducha svatého, vnukl mu: o kterých víš, že jsou starší lidu. To vy jste naznačení oněmi sedmdesáti muži a staršími, jestliže skrze sedmero darů Ducha sv. zachovávající desatero zákona budete šlechetní a zralí jak ve vědomostech, tak ve skutcích. Pod týmž tajemstvím a týmž obrazem vyvolil Pán v Novém zákoně dvaasedmdesát a po dvou je poslal před sebou kázat, aby slovem i skutkem poučil služebníky své církve, že mají býti dokonalí věrou i skutkem, čili že mají býti založeni na ctinosti dvojí lásky, totiž k Bohu a k bližnímu. Snažte se tedy býti takovými, abyste hodně, milostí Boží, mohli býti vyvoleni na pomoc Mojžíše a dvanácti apoštolů, totiž katolických biskupů, kteří jsou zobrazení Mojžíšem a apoštoly. Touto jistě podivuhodnou růzností je církev svatá obklopována, zdobena a řízena, když jedni jsou v ní svěceni na biskupy, jiní na kněze, jáhny a podjáhny, muže různých hierarchických stupňů a z mnoha údů střídavé důstojnosti se vytváří jedno tělo Kristovo. Proto, nejmilejší synové, jež nám na pomoc vyvolilo k posvěcení rozhodnutí našich bratří, zachovávejte vesvých mravech neporušenost čistého a svatého života. Uznejte, co konáte, napodobte, čím se obíráte, abyste slavíce tajemství smrti Páně pečlivě umrtvovali své údy ode všech neřestí a žádostivostí. Budiž vaše nauka duchovním lékem lidu Božímu; budiž vůně vašeho života potěšením církve Kristovy; abyste kázáním a příkladem stavěli dům, to jest rodinu Boží; abychom ani my za vaše povýšení, ani vy za přijetí tak velikého úřadu nezasloužili si býti zavrženi od Pána, nýbrž spíše odměněni. Kéž nám to propůjčí skrze svoji milost.“

Jestliže biskup neuděloval před tím jiných vyšších svěcení, modlí se teď s ostatními litanie ke všem svatým, při nichž svěcenci leží pokorně na tváři před oltářem.

Potom biskup a každý z přítomných kněží skládá

ruce na hlavu každého svěcence. A biskup vyzývá k modlitbě: „Prosme, nejmilejší bratři, Boha Otce všemohoucího, aby nad těmito svými služebníky, jež vyvolil k úřadu kněžskému, rozmnožil nebeské dary; a aby, co jeho milostivost přijímají, s jeho pomocí dosáhli. Skrze Krista Pána našeho. Amen.“ Mezi touto výzvou drží biskup i kněží společně vztažené pravice nad svěcenci. A hned nato se modlí biskup se sepiatýma rukama: „Vyslyš nás, prosíme, Pane Bože náš, a vylij na tyto své služebníky požehnání Ducha svatého a sílu milosti kněžské; abys ty, jež tvým milostivým zrakům obětujeme k posvěcení, provázel ustavičnou štedrostí svého daru. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého jako Bůh.“

To, co následuje, modlí se nebo zpívá biskup na způsob preface, a je to vlastní obřad posvěcení na kněze. V nejstarších sakramentářích, zvláště Gelasiově a Rehořově a v „Missale Francorum“ má tato modlitba název „Consecratio“. Rozebíráme-li ji, vidíme, že Bůh je tu nazýván původcem všech darů, rozdačem úřadů a důstojností. Ve Starém zákoně uspořádal kněžský úřad, činí tak i v Novém zákoně. On vzbudil už v dávných dobách apoštolům spolupracovníky v hlásání evangelia . . . „Prosíme tě tedy, Pane,“ pokračuje biskup, „dej naší slabosti podobné pomocníky, tím více jich potřebujeme, čím jsme slabší . . .“ A teď přichází vlastní forma svátostná, v níž, třebaš všeobecným způsobem, přece jsou jasně a úplně naznačeny důstojnost a moc kněze i milosti kněžského posvěcení: „Dej, prosíme, všemohoucí Otče, těmto svým služebníkům důstojnost kněžskou; obnov v jejich srdci ducha svatosti; aby úřad druhé hodnosti, od tebe, Bože, přijatý, si udrželi a příkladem svého chování vštěpovali přísné zkoumání mravů. Kéž jsou obezřelými spolupracovníky našeho úřadu; kéž v nich září obraz veškeré spravedlnosti, aby, majíce jednou vydati počet z vládařství sobě svěřeného, došli odměny věčné blaženosti.“ Nižším hlasem končí biskup tuto prefaci.

Potom klade každému svěcenci štolu také přes pravé ramě, takže mu splývá napřed v podobě kříže, říká při tom: „Přijmi jeho Páně; vždyť jeho jeho je sladké a jeho břímě lehké.“ A nato obléká každému kasuli, jejíž zadní část je dosud svinuta a sahá jenom přes ramena: při tom pronáší slova: „Přijmi oděv kněžský, jímž se rozumí láska; neboť Bůh může v tobě rozmnožit lásku a dokonalost tvých skutků.“ Svěcenec odpovídá biskupovi: „Bohu díky.“

V krásné modlitbě, jež následuje, nalézáme snadno celý program kněžského života. „Bože, původce všeho posvěcení, jenž jediné dáváš pravé posvěcení i plné požehnání, ty, Pane, vylej na tyto své služebníky, jež zasvěcujeme čestnému úřadu kněžskému, dar svého požehnání; aby vážností skutků a přísným životem osvědčili se jako starší lidu, vychovaní v té kázni, jakou Pavel vyložil Titovi a Timoteovi; aby dnem i nocí rozjímajíce o tvém zákonu věřili, co čtou; učili, co věří; jednali podle toho, čemu učí; ukazovali na sobě spravedlnost, stálost, milosrdenství, statečnost a ostatní ctnosti, příkladem poskytovali jejich vzor, napomínáním v nich utvrzovali a zachovali si čistý a neposkvrněný dar svého úřadu; a k službě lidu tvého proměňovali neposkvrněným požehnáním chléb a víno v tělo a krev Syna tvého; a aby s neochvějnou láskou k mravní dospělosti křesťanské, k míře plnosti Kristovy, vstali z mrtvých v den spravedlivého a věčného soudu Božího s čistým svědomím, s pravou věrou, plni Ducha svatého.“

Biskup zanotí potom hymnus „Veni Creator Spiritus“ a mezi jeho zpěvem (po první strofě) sedě máže ruce svěcenců olejem křtěnců. říká při tom: „Rač, Pane, posvětit i svatými učiniti tyto ruce skrze toto pomazání a naše požehnání. Amen. — Aby, cokoli požehnají, bylo požehnáno, a cokoli posvěti, bylo posvěceno a svatým učiněno, ve jménu Pána našeho Ježíše Krista.“ Tento obřad mazání rukou není v církvi řecké a nebylo ho vždycky v církvi latinské. Také zpěv hymnu k Duchu svatému je pozdějšího původu.

Když biskup všem svěcencům posvětil ruce, po-

dává jim k doteku kalich s vínem a vodou, pokrytý paténou s hostií, a říká při tom každému: „Přijmi moc přinášeti oběť Bohu a sloužiti mše jak za živé, tak za zemřelé, ve jménu Páně. Amen.“ Také tohoto obřadu při kněžském svěcení nezná církev řecká a na západě byl zaveden ještě později než mazání rukou.

Biskup pokračuje potom ve mši svaté. Po offertoriu obětuje mu každý z nově vysvěcených kněží rozžatou svíci. Po přijímání biskupově přijímají také noví kněží z jeho ruky tělo Páně. Při této mši svaté vůbec spolucelebrují s biskupem. Počínaje obětováním chleba říkají celou mši svatou i kánon s biskupem nahlas.

Po svatém přijímání modlí se biskup (po případě zanotí) responsorium: „Již vás nebudu nazývati služebníky, nýbrž přáteli svými, neboť jste poznali všechno, co jsem konal uprostřed vás. Aleluja. Přijměte Ducha svatého Utěšitele, on jest, kterého Otec pošle vám. Aleluja. Vy jste moji přátelé, budete-li činiti, co vám prikazuji. Přijměte Ducha svatého, Utěšitele. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. On jest, kterého Otec pošle vám. Aleluja.“ Ježíš nemá už vůči svým novým kněžím nějakého tajemství, vše jim svěřil, vše jim dal, i moc nad sebou samým. Povzbuzení tímto božským ujištěním vyznávají noví kněží tvář v tvář svému světiteli svou víru starobylým symbolem apoštolským. Z jejich srdce plného lásky tryská víra tím horoucněji.

Nato biskup zase usedá a skládá postupně každému novosvěcenci ruce na hlavu pronášeje slova: „Přijmi Ducha svatého; kterým odpustíš hříchy, odpouští se jim, a kterým je zadržíš, jsou zadrženy.“ A rozvínuje a spouští každému kasuli na zádech svinutou říká: „Rouchem nevinnosti oděj tě Pán.“ Také toto skládání rukou, jemuž předchází vyznání víry a následuje spouštění kasule, nebylo obvyklé v církvi západní po celých prvních dvanáct století a dosud ho není v církvi řecké.

Biskup žádá potom od každého novosvěcence slib úcty a poslušnosti: „Slibuješ mně a nástupcům mým (po případě: vlastnímu svému biskupu; nebo u řechníků: svému představenému ordináři) úctu a po-

slušnost?“ A když každý přisvědčil slovem „slibuji“, biskup, drže ruce novosvěcencovy ve svých rukou líbá ho na pravou tvář se slovy: „Pokoj Páně budiž vždycky s tebou.“

A znovu ještě, jako by se nemohl odloučiti od novosvěcenců, napomíná je biskup: „Poněvadž věc, kterou budete konati, je dosti povážlivá, napomínám vás, nejmilejší synové, abyste dříve, než přistoupíte k slavení mešní oběti, naučili se pečlivě od jiných vycvičených kněží pořádku celé mše a posvěcování a lámání i přijímání hostie.“ Následuje nové požehnání biskupovo: „Požehnání Boha všemohoucího Otce i Syna i Ducha svatého sestup na vás, abyste byli požehnáni v úřadě kněžském a obětovali oběti smírné za hříchy a urážky lidu všemohoucímu Bohu, jemůž čest a sláva po všechny věky věků. Amen.“ Biskup pokračuje potom ve mši svaté a před posledním evangeliem ještě jednou a naposledy oslovuje nové kněze: „Nejmilejší synové, bedlivě uvažujte o přijatém úřadu a o břemeni, vloženém na vaše ramena; snažte se žíti svatě a zbožně a líbiti se všemohoucímu Bohu, abyste mohli nabýti jeho milosti, kterou on vám ráčiz uděliti skrze svoje milosrdenství. Jednotliví novosvěcenci služte po své první mši tři jiné mše, totiž jednu o Duchu svatém, druhou o blahoslavené Marii vždycky Panně, třetí za věrné zemřelé, a všemohoucího Boha také za mne prostě.“

Spolu s biskupem modlí se potom novosvěcenci poslední evangelium. Po něm biskup odkládá biskupskou roucha a modlí se hlasitě s novosvěcenci děkovné modlitby po mši svaté. Svěcení je skončeno. Duše nových kněží plna vděčnosti k Bohu zpívá svoje vnitřní „Te Deum“ a děkuje v hlubokém pohnutí za milost kněžského svěcení. Ví, komu uvěřila, a proto může s důvěrou zpívati závěrečná slova tohoto krásného chvalozpěvu, jež pro ni budou nejsladší jistotou, až nadejde jednou večer pozemského života: „In te, Domine, speravi: non confundar in aeternum. — V tebe, Hospodine, jsem doufal, nebudu zahanben na věky.“

P. Tomáš M. Ditl O. P.

Všeobecný soud.

Jedním z nejnádhernějších okamžiků v dějinách světa a lidstva bude poslední soud, ve kterém bude triumfovati pravda, spravedlnost a skutečnost. Tohoto posledního soudu očekává všechno: země, přeplněná lží a zkažená hříchem, i nebe pomlouvané, vysmívané a tupené, i každé srdce lidské, hledající marně spravedlnosti na světě.

Jako člověk, ten malý svět, tak i veliký svět bude míti svou smrt, podobnou smrti člověka. Oči světa, slunce a hvězdy, pohasnou a země, tělo světa, bude sevřena bolestmi ohně a hrozných převratů.

Vlnobití, děs požáru, hromadná smrt, zánik národů jsou jistě hrozná. Ale hroznější bude soud Boha živého, neboť bude souditi se spravedlností nepodplatitelnou, vševědoudcností neoklamatelnou a straující svatostí. Tu nepomůže nijaké „ale“, „protože“, „jednak“, tu se neskryje srdce za hladkou tvář, úkladné pikle, za krásné fráze, tu se nepřenesou sladká ústa přes tvrdou povinnost, tu nezůstane nic zapomenuto, promlčeno, beztestno, vše vyjde najevo. (1. Kor. 4:5.)

Tak žádá *spravedlnost*, již vložil Bůh do našeho srdce, které se všude staví v čelo našich přání. Proto také, kdybychom přiložili ucho k srdci dnešního člověka, zmučeného válkou, společenskými nepokoji, bídou a hladem a především panujícím nespravedlností, neuslyšeli bychom nic jiného než: „Spravedlnost. Žádáme spravedlnost, nechceme milosti.“

Každý ví, že spravedlnost je základem pořádku a spokojenosti, a bez spravedlnosti se musí v trosky zhroutiti každá společenská budova. A přece země stená pod nespravedlností a národové proto upadají ve stále větší bídu.

Popatříme-li na křivdy, páchané jednotlivci mezi sebou, deptající práva druhého, protože jsou na chvíli silnější, na šalby, lichvy, ničemnosti v rodinách, sdrůženích, na nespravedlivé soudy, věznicí malé a propouštějící veliké zločince, prosáklé slzami, krví a bídou lidskou, jen proto, že zaujímají vynikající posta-

vení, aneb mají mocné obhájce a příznivce, popatříme-li na zrady a úplatky, na všechny spády, jež pro ukojení vášní hrají krvavou roli v lidském srdci a nikdy tu nebudou potrestány, přiměřeně pomstěny, tu opravdu celá země stále volá v největším pobouření ke svému Stvořiteli: „Povstaň, Bože, a spravuj zemi.“ (Ž. 81; 8.)

Bůh slyší volání a soudívá jednotlivce již na soukromém soudu. Než člověk nežije sám pro sebe a stává se ve společnosti tvůrcem pořádku aneb připravuje katastrofy, následky svých skutků.

Mimo to těm, kterým se ukrivdilo, musí býti dáno zadostiučinění před očima celého světa, aby každý věděl a viděl, že na tomto světě neujde nic beztrestně, že trest se sice odkládá, ale nepromíjí, a především společné zločiny budou také společně potrestány a pomstěny.

Teď nastane definitivní revise soudů světa a ukáže se, jak spravedlivým je Bůh a spravedlivým soud jeho: (Ž. 118; 137). Či má býti spravedlivec stále posmíván a opovrhován, a nespravedlivý žíti v moci, cti a slávě před světem? Jednou musí přijíti k pročištění pšenice od plevele. O soudu posledním. Tenkrát se dostane zneuznanému spravedlnosti, tenkrát tě pochopí, kdož tebe na zemi nechápali, a ruka Boží, tisíce rukou tebe pohladí, duše obětovaná. Jednou tě Bůh povznese z prachu a skryje na své hrudi, i kdyby to bylo v den poslední.

Dalším důvodem pro obecný soud je mravní řád, vyžadující odhalení zla a zjevení skrytého dobra v očích všech. Kolik lidí vydává se za dobré a poctivé, ve skutečnosti však jsou hříšníky a zločinci, obilnými hroby. Je třeba obecného soudu, aby se celému světu ukázalo pokrytectví mnohého života, aby strhl masky s tváří, rozptýlil hustou mlhu domnělé velikosti a klamných zásluh, aby každý byl před veřejností takovým, jakým skutečně je.

Kolik lidí opravdu velikých, skutečných dobrodinců a horlivých apoštolů a především duší velikých, ušlechtilých a čistých odchází z toho světa, lidem ne-

jen úplně neznámých, ale jimi opovrhovaných a ponižovaných. Tyto ukryté perly a klenoty lidského pokolení vydobývá Bůh ze zapomenutí a ukáže je užaslým očím světa jako přejasné hvězdy, jako nejpodivuhodnější květy, zrozené z jejich tiché práce a pomoci Boha, jemuž věrně sloužily.

Dobří musejí dojít slávy před celým světem a zlí před celým světem zahanbení. Soud by nebyl dokonalý, kdyby nebyl před veřejností. A tu bych poukázal ještě na jeden trest, který jest jen člověku vlastní. Jmenuje se hanba, stud. Zvířata mohou trpět, ale stydět se nemohou. Přes všechnu prostopášnost, rouhavý a bezbožný život je síla studu tak veliká, že člověk svá pravá poblouzení přece jen ukrývá pečlivě ve svém srdci, zahaluje je největším tajemstvím nejen před lidským zrakem, ale i před sebou. Když se stane, že jeho zlé činy, jako podvody, krádež a nečestnosti mají vyjít na denní světlo, tu takový člověk raději odejde násilnou smrtí s lidských očí, než by pokryt hanbou svých vlastních činů stanul třeba jen před známými a sobě blízkými.

Jak jim bude při posledním soudu! Když všechny závoje klesnou a masky roztají, když každé zdání se rozplyne v niveč, tu pocítí duše lidská v celé hloubce, co znamená objeviti se před druhými *v celé své nahotě*. Vševedoucnost Boží pronikne ji jako sžírající paprsek. Nebude možno utéci nebo se usmrtiti. Pochopme to: tvé utajené hanebnosti vrhnou se na tebe a budou tě páliť více než oheň pekelný, rozmetají tvoji zdánlivou čest, tvé klamné dobré jméno, tvoji pýchu, tvoji domýšlivost a ukáží tvoji bezednou lehkomyšlnost, hloupost a ničemnost. Není divu, že budou volati: „Hory, padněte na nás, pahrbkové, přikrejte nás.“ (Luk. 23; 30.) Ale jejich hlasu nikdo neposlechne, neboť bude to den Páně. —

Nebude soud jen pro ospravedlnění lidí před Bohem, nýbrž též Boha u lidí. Jestliže vyžadují soud křivdy na lidech, tím více křivdy na Bohu. Neboť každý přizná, že není na světě zákonů, které by se lehkomyšlněji přestupovaly a byly za nic pokládány

jako zákony Boží. Stane-li se z vůle Boží lidem zadost, musí se státi zadost i Bohu, neboť na tomto světě ubližuje se nejvíce Bohu. Až dá nám Bůh blíže nahlédnouti do svých plánů, umlknou rázem všechna reptání proti Prozřetelnosti Boží a Boží moudrost, láska a smilování v řízení světa budou skvěle ospravedlněny. Celé lidstvo společně shromážděné musí uznati, že, co vyšlo z rukou Božích, bylo jediné dobré, ano, že Bůh použil k dobru i zla, které lidé vnesli v jeho božské řízení světa, chtějíce je zkaziti.

Pro ten den si uchovejte všechny tíživé otázky, jimiž se trápíte, nemohouce najíti odpovědi: Proč tvá poctivá píle ti nepřináší užitku, zatím co darebácká prohnatost druhých kypí hojností a zdarem? Proč pro jediný přestupek máš trpěti po celý život, zatím co druzí v hříších se válejí a dobře se mají? Proč ty, nejsa již k ničemu, musíš dále žít a trpěti na zemi, jsa jiným na obtíž, zatím co nepostradatelní otcové, matky klesají v chladný hrob? Proč tvůj život se nepohyboval v rovině, nýbrž vedl jen horami, temným údolím? Proč mnohé smělé přání zůstalo pouhým snem? Při posledním soudu odkryje Bůh své plány a jeho moudrost, jež vládla dějinami, vystoupí z temna tajemství a odhalí hádanky života, zákony dějin. Pak bude nám tak mnohé jasné v dějinách světa i svého života, jak uprostřed zmatků, kdy události šíleně kvapily vpřed, moudrost vládce největšího třímala pevně veslo a neztrácela jistého běhu, jak Bůh to s námi dobře myslel i v dobách, kde se nám zdálo, že ho nechápem a nesnesem.

A konečně posledního soudu žádá sobě uznání Ježíše Krista, jemuž Bůh dal vládu nad světem. (Mt 28; 18.) Kolik lidí mu ji upírá a bude upírati. Což nemá přijít den, kdy Kristus, znamení, jemuž budou odpírati až do konce (Luk. 2; 34), ode všech bude uznán za Pána časů, střed stvoření a krále lidstva, a nikdo se neodvázá sáhnouti na jeho korunu? Což nemá vzejít den, kdy církev jeho, tolik tupená a pronásledovaná, bude od nepřátel uznána za dobroditelku lidstva? Jednou to bude, kdy Kristus požádá od světa

zadostučinění jménem svým a jménem církve své, v den poslední, kdy veškeré lidstvo se musí pokloniti Ježíši Kristu a zvolati: „Tys jediný měl slova života věčného.“ (Jan 6; 69.)

Utkvěme na chvíli pohledem na Kristu, Soudci. Kdys tak skromný, přístupný dítku i nebohému hříšníku, kdys tak ponížený, muž bolesti a pohany, odsouzen od nespravedlivých soudců a přibit na kříž od zlosynů, teď Soudce světa, před nímž se kloní všechna kolena. (Filip 2; 10.) V každém soudu jest něco z velebnosti Boží, v tomto soudu zazáří celá Boží velebnost; tehdy dojde k světovému pokleknutí.

Představ si, že i ty budeš mezi souzenými. Představ si, že Ježíš odhaluje ve shromáždění myšlenky tvé nejspínavější, záměry nejbídnější, činy nejošklivější. Kdo by snesl tuto hanbu? Styďme se ve svědomí hřešiti před tváří Boží, a ten stud uchrání nás studu před celým světem. Čiňme pokání a budeme míti obránce v církvi sv., ve svatých Božích, v andělech strážných, v Panně Marii, které Syn její ničeho neodepře. Jen neodkládat s polepšením, aby nás den soudný nepřekvapil a my nestanuli s množstvím hříchů svých ve znamení vzpoury proti spáse svojí.

Vincenc Kramoliš.

Pracovna.

Důvěra.

Proč se bojíte malověrní? Věřně, že nám snad nedá Bůh vždy to časné, o které prosíme, ale že nám vždy určitě dá to věčné, k němuž všechno časné má směřovati.

Čas nemá naprosté hodnoty. Jest jenom odrazem věčnosti, jenom vede k věčnosti. Časné jest pro věčné. A tehdy, když je z vůle Boží časné spojeno s věčným, tehdy se nám věčného jistě dostane. Bůh dá nám to pomíjející, které se má proměnit ve věčné. Věčné nám Bůh jistě neodepře, když o ně budeme prositi. Tomáme míti především na mysli, když o něco prosíme. Nesmíme nikdy prositi o časné jako o časné. Tak si nikdy nezajistíme vyslyšení. Pozlatme věci tohoto světa, posledním cílem, Bohem samým je posvěťme, aby nám byly mostem k Bohu, abychom jimi šli k Bohu. Bůh, který nás volá k sobě, donů, určitě nám dá cestu, abychom též došli.

Braitó.

O sociální reformy.

Jsou naprosto nutné, vím to, uznávám, ale tím ještě neučiníte lidí šťastných. Kdyby všechny statky tohoto světa byly tak rozděleny a tak spravovány, že by byla všechna bída na věky znemožněna, ještě jste tím lidí neučinili šťastnými. Mýlí se ti katolíci, kteří všechno počínání a naděje do budoucna kladou na charitu, na řešení sociálních béd. Ne, že bychom mnoho v tom ohledu vykonali. Vykonali jsme směšně málo z toho, co se sluší na děti Boží, na ty, kteří vyznávají víru v Krista, největšího žebráka, jenž blahoslovil tak velebně chudobu, ale i kdybyste odstranili všechnu chudobu na světě, ještě jste ničeho neučinili. Co pomůže tomu, jenž ztratil otce, dobrého otce, že ho příbuzní zahrnou péčí, když mu nedají lásky otcovy. To je především bolest dnešního člověka, že je sirotkem, že nezná Otce, že neví, jak On jde s ním, jak jej provází, jak naň patří, jak jej miluje. A až tomu naučíte lidi, pak to

řešení i hmotné bídy přijde již snáze a lépe. Nepřevra-
cejme věci a řádu!

Braitó.

Studentské kapitoly.

Kniha knih. Svaté Písmo dostalo toto jméno zkušeností věků. A tím je dán i význam četby Písma. Písmo je božská zbrojnice, dokonale poučující o Bohu a jeho dílech, o Kristu Spasiteli světa a jeho postavení v dějinách života, o církvi, jejím ustanovení, její povaze, jejím úkolu a činnosti, o člověku a jeho poměru i cestě k Bohu a životu. Nevypisuje tyto věci moudrý světec, podávající zralé ovoce svaté duše a svatého života, nýbrž Moudrost sama, Boží autorita. Neboť vše je psáno nejen pod dozorem Boží Moudrosti, nýbrž za přímého vlivu Boží Moudrosti a Všemohoucnosti, jež vedly ducha i ruku spisovatelů posvátných knih. Není tedy pro hledající duši četby důležitější a užitečnější. Aby však nebyla svedena na cesty vykládající sebelásky, musí při četbě se nechat vésti Duchem Božím. Ducha svého slíbil Spasitel až do skonání světa své církvi, Ducha pravdy, jenž by v ní zůstával a vyučoval ji veškeré, to jest ryzí pravdě. Proto čtoucí Písmo není vydán nebezpečím omylů, jímž se podlehl v četbě bez církve, že lidé chtěli určovati, co je v Písmě od Boha a co ne, třebaže je to historicky zjištěno, jako součástka Písma. — Čtěte svatá Písma, hlavně Nový zákon. Ale neberte do rukou Písmo, které vám nabízí, kdo není ve svazku katolické církve. Berte na pomoc výklad, který svatost a láska dvou tisíc let nashromáždila v katolické církvi. Tak vám vytryskne z Písma pramen života.

Soukup.

Přátelství.

Conení? Není to pouhá známost. Ve známosti se dotýkají jenom dvě existence, stýkají se spíše povrchově anebo časově. Známost je prvý stupeň ku přátelství, že totiž dvě bytosti si nejsou cizí, že totiž něco společného, třebaže velmi letmého je spojuje. A není přátelstvím spojenectví, protože to jsou ještě stále dva. A ani to není přátelství, třebaže se z toho přátelství jednou vyvinouti může, když se ty zájmy ztotožní s by-

tostí obou, a to s nejlepším, co je v obou. Nemůže býti přátelství ve zlém, protože zlo nutně rozdvouje, protože je z moci pekla, která jest principem rozkladu a sváru. Není pak přátelství ještě společnost zájmů, protože nejhlubší bytost zůstává si zde vzájemně cizí. A přátelství je jediné vesplynutí dvou v jednom, v jedné lásce, splynutí, které staví na známosti, na spojenectví a na společném zájmu, ale tak, že se spojí dokonale dvě duše, dvě duše v tom, co mají nejlepšího a nejvyššího, že si tu vše sdělí vzájemně, sdělí a odevzdají.

Přátelství jsou proto možná jen mezi těmi, kteří buď chtějí k Bohu nebo jsou v něm. Co nás více proniká než Bůh? A tento Bůh pak jest v nás nám bližší než my sami sobě. A proto kdo se chce spojit intimně s bližním, což pak jest přátelství, nechť se spojí jediné v Bohu. Jen toto pak přátelství je trvalé a jen toto je hluboké a plodné. A sv. Kateřina Sienská často upozorňuje své přátele na to, že i přátelství nejživější zklame a nedá štěstí toho, jehož v něm hledáme, jestliže je stále nenaplnujeme Bohem. Jakmile se jednou přátelství vyprázdní v Bohu, jakmile se přátelé nesnaží vzájemně sebe přiblížit v Bohu a k Bohu, jednota nutná k přátelství pomalu hasne, protože se odkláníme od jednoty nejvyšší a vší jednoty zdroje. Pak nastává jenspolečnost zájmů, společenství neb spojenectví nebo věrností, která ale pak jest často skrytou mukou a ustavičnou trýzní, protože cítíme jasně jakousi prázdnotu, jakousi neúměrnost mezi obětí v trvání věrnosti a mezi smyslem a podkladem jejím.

Braitó.

Něco pro Homéra.

Když postavili krematorium, koupili si starého koně, aby ho tam spálili na zkoušku.

Iliá dobyl kůň, v němž byli skryti řečtí hrdinové, lstní a odvážní. Těžko říci, proč se skryli právě do koně. Ale řekněme, že měli důvěru v koně. Kůň je pomocník člověka. Kůň je zvíře krásné. Zvíře bojovné.

Spalovatelé lidských odpadků složili veškeru svoji důvěru v koně, kterého jim dodal ras. A zvířeli. Neví se, jaký to byl kůň. Nějaký drožkářský vysloužilce,

příliš starý a hubený, aby ho koupil pan Hebelka, vyrabitel koňských uzenin v Husovicích.

Tento vychrtlý, uhoněný, odraný, zbitý, bezzubý, chromý, zbídačelý, starý, ubohý kůň šel tedy první tam, odkud není návratu. Vešel v pec rozžhavenou plynem, aby se proměnil v popel na důkaz, že jeho ubohé tělo nijak není převýšeno tělem člověka stvořeného k obrazu Božímu.

A vydav ze sebe všechn smrad, který byl ještě utajen v jeho zchátralém těle, dobyl lla věčnosti, jež vzdorovalo dosud, a které s dýmem vycházejícím z pece rozpadlo se v nic.

Cichající incens nicoty stáli kol členové odborné komise sjednocení již předem v úsudku, že pálení mrtvol zvířecích jakož i mršin lidských je věc vznešená a krásná . . .

Dominik Pecka.

Dej mi píti!

V zemi cizí, v zemi nepřátelské a hříšné, vysílá Ježíš unaven a vyčerpán tuto vroucí prosbu.

A já, daleko od Vlasti, ubohá, nehodná, špatná, slyším v hlubinách srdce šeptati Ježíše tutéž prosbu: „Dej mi píti . . . Sitio.“

Žízni vznešený Kristus. Ó, moci jej napojiti! Žízni po duších. Žízni po mých obětech, po mých odřikáních . . . Tak ráda bych se vzdala sebe, opustila sebe, ale nedovedu to. Nechápu to dokonale. Jaká bolest! Pochopiti povrchně a nebýti s to nechati se tím proniknouti, nedati život těmto zárodkům, neuskutečnit, po čem toužíme!

Uměti opustiti Ježíše, jenž se mi dává v rozjímání, v modlitbě, abych se dala jemu, vtělenému v bližních, přívětivou láskou v úplné odevzdanosti!

Je zde Miláček v hloubi této duše. Zebrá na mně v bližních úsměv, polibek, soucitné slovo, trochu zájmu, službu, snad radu . . . a já bych zamítla?

Sestra Klára od Ježíše O. S. B.

Žeň.

Z duchovního života.

Malou, ale hodnotnou brožurku musím doporučiti: JAECHER S. J.: *La vie d'identification au Christ- Jésus* (Editions Cerf. Juvisy.) Vede duchovní život k jediné ústřední cestě, totiž k Ježíši. Nemožno než co nejvřeleji doporučiti.

Jak je vedle nových knih krásný starý traktát: *Theologia Deutsch.* — Vydal: SIEDEL (Klotz, Gotha, 1930, str. 198, 7 Mk.). Jest to vydání Lutherovo, k vůli čemuž byla dlouho ke knize, která má však katolického autora, nedůvěra. Dílo jest z Taulerovského kruhu, jest proto ne Eckehartovského, nýbrž tomistického ducha. Vydavatel považuje Lutherovo vydání za lepší než druhý opis z 1497, jež nedávno Reuss našel. Knihu provází studie o dominikánské mystice.

Dary Ducha sv. jež v duši vedou a rozněcují duchovní život, nalezly nejlepšího theologa ve slavném žaku sv. Tomáše: Joannes a Sto Thone. Jeho velkolepý traktát o Darech Ducha sv. vydal právě Maritain se svou chotí v Edici Cerf. v Juvisy: *Les Dons du St. Esprit.* Zároveň hlásím studii svého spolužáka kdysi v Římě: PARIS: *De donis Spiritus Sti.* Dílo se povznáší smělymi spekulativními rozlety nad bédnou literaturu doktorských „thesi“ (Marrétti, Torino. 1930, str. 108, lir 6.)

Volání sv. Otce ke smírnému zadostiučinění vyvolalo záplavu příslušné literatury. Není nejhorší dílko: *Vers une vie réparatrice* III. díl od kanovníka Thóna. Tento 3. díl poučuje o duchu, jímž mají býti provanuti ti, kteří chtějí býti smírnou obětí. (Desclée, de Brouwer. Paris, cena 7.50 frs.)

Cesta ke štěstí, nazval bych knihu redemptoristy SCHRYVERSE. Celý duch tohoto řádu, duch laskavé, všemu rozumějící dobroty chvěje se vzácnou knihou: *Hingabe an Gott.* Vydali: Schulbrüder; Kirnach-Villingen, 1930, str. 184, cena 2.80 Mk.) Kniha osvěcuje o životě, učí tulit se k Otci a v něm všemu rozuměti. Všem duším upachtěným, úzkostlivým, zneklidněným bude to dílo balzámem a přivedením k hlubokému životu v Bohu.

PLUS: „*Consummata*“ — „Ztrávená“, (Habbel, 1930, 2 sv. 9 Mk.) zní nezvykle titul knihy o zvláštní vyvolené Boží. P. Plus ji uvedl na pole duch. literatury francouzské. Život psaný podle listů a poznámek vyvolené. Přijal jsem knihu s nadšením. P. Plus se asi ji stal apoštolem té velké pravdy, na níž stavím veškerou mystiku i astetiku, totiž, že Bůh je v nás, že v nás ale též žije a působí. *Consummata* navazuje na sv. Terezii Ježíškovu. Její poslání bylo znovu připomenouti věřícím poklad Nadpřirozeného. Vedle této knihy vyšla ještě řada dobrých životopisů svatých a sluhů Božích. Z nich věru vyniká velký život vzácného kněze francouzského. BACHELLIER: *La belle histoire de Monsieur Orain.* Nantes: Lanoëstr 350, cena 15 frs. Kniha osvětluje jako blesk francouzské poměry náboženské v letech 1756 až do prvního čtvrt-

letí století devatenáctého. V napjatých stránkách jako dobré plachetnice stíhají se větrné bouře a celý vír doby. A sledujeme s utajeným dechem kněze hrdinného, svatého věru a opravdového. Všechna pronásledování nedovedla udusiti jeho horlivost a lásku. Odporují všle kněžím a bohoslovcům tuto knihu, která jim ukáže na vzor.

Podobný vzor najdou též v THRASOLTOVĚ životopise *Dr. Karl Sonnenschein* (Kösel-Pustet, München, 1930, str. 405, cena 5 Mk.) Thrasolt chce klidně, spravedlivě psáti život tohoto zvláštního kněze. Líčí jeho dvojí fázi v životě. Jeho vývoj od kněze spolkaře ke knězi oběti lásky k duším nesmrtelným. Kniha jest vědomě skoro suše psaná, aby k nám mluvil jedině příklad velkého kněze. Jakým povzbuzením pro všechny kněze, kteří hledají cest, jak zachytiti duše, jeho příklad a řekneme též, jeho výsledky. Právě proto, že se jeho dílo po jeho smrti zhroutilo, jest známkou jeho velikosti, na niž pak ostatní epigoni již nestačili. Ta kniha necht' vede ne snad ke slepému napodobení, nýbrž ke hledání u nás nových, pro nás přiměřených cest.

Do starých universitních síní a klášterů XIII. století uvádí vás kniha MARGUERITE ARON: *Un animateur de la jeunesse* (Desclée, Paris, str. 390, cena 20 frs.) Dokonalá znalost středověkého života náboženského oprávnňuje tuto dobrou začku velkého Mandonneta ke studii, jež hýří barvitým líčením pestrého universitního života, v němž lovili tak bohatě svého času dominikáni a františkáni. Kniha jest životem II. generála řádu bl. Jordána Saského. Ba, že bychom se mohli znovu učit od starých mistrů, jak zase získati ty, kteří i ve XIII. století byli živlem bouřlivým a nezkrotným, jež ale přece takoví vůdcové dovedli pro nejvyšší, nejvyšších zápasů hodné cíle zapáliti.

Pomůcky k duchovnímu životu též nějaké byly vydány. Tak vyšel pátý svazek německého překladu *Liber Sacramentorum*. SCHUSTER vydal knihu italsky. Pro ty, jimž není italština přístupná, jest vítaný tento překlad. Pátý svazek (204 str., cena 4-20 Mk.) vysvětluje vliv Východu na římskou liturgii. Krásně popisuje vliv a zásluhy mnišstva na a o liturgii. Následuje pak liturgická studie neděli po Duchu sv.

Pěknou příručku pro *Zasvěcení Srdci Ježíšovu* vydala ARS SACRA, (Müller, München, str. 48, cena ? Mk.) Knížka pojednává o významu tohoto Zasvěcení a pak obsahuje modlitby a pobožnosti k Božsk. Srdci. Pro nemocné bude útěchou pěkná knížka biskupa Saliera, svaté paměti. *Kleine Bibel für die Kranken*, (Ars Sacra, str. 256, cena 3 Mk 60.) Salier dovedl těšiti, protože sám rozuměl dobře bolesti. Vybral žalmy, které se modlil David právě ve svých bolestech, vybral čtení ze Starého i Nového zákona, přidal dobré modlitby ranní i večerní i přípravu a díkučinění ke sv. přijímání. *Brait.*

FRANZ HERWIG: *Der grosse Bischof*. (Verlag der Buchgemeinde, Bonn am Rhein 1930, str. 340.) Referovali jsme soustavně o všech Herwigových románech, v nichž s psychologickou hloubkou řeší problémy nynějších duší. V tomto románě

jest vyličena osobnost velikého biskupa Kettelera, jehož život a práce měly jediný zdroj a cíl – Boha. – Není to obyčejný životopis ani román, na jaké jsme zvyklí. Vřele doporučujem všem, hlavně bohoslovcům. – rák.

J. VIANEY : *Svatý farář arsský*. (Školské sestry O. S. F., Praha-Vinohrady, str. 224.) Nic vás tak neuchvátí, jako pohled do duše svatého kněze. Tato kniha učí žiti, mysliti a pracovati po způsobu světců, což je nejdokonalejší způsob. Král přeložením tohoto díla vykonal krásný skutek. Doporučuje se samo. Fr. J.

EM. DE SANCTIS ROSMINI: *Santa Caterina da Siena*. (Torino, Società Editr. Intern. 1930, str. 536, cena L 25. – .) Mezi tolika životopisy sv. Kateřiny, které vyšly v poslední době, si uchová čestné místo životopis psaný ženou, která dovedla pochopit ženskou duši svěřence. V tom, myslím, spočívá přednost této knihy, neboť tam, kde spisovatel viděl krutou strohost siensské svěřence, vidí spisovatelka ženskou něhu. Není ta kniha proto snad přecitlivělou, nikoliv; je pouze pravdivou. Text doprovází množství krásných ilustrací, takže kniha se doporučuje sama nejen svou krásou, nýbrž i láci. Je ostatně mohutnou ozvěnou kateřinského hnutí italského, které působí tolik dobra pro církev.

C. SALOTTI: *La s. Lucia Filippini*. (Casa gener. delle Maestre Filippini, Arco dei giunasi 20, Roma) 1930, str. 360 velkého formátu, s mnoha nádhernými reprodukcemi. – Nová svěřence. kanonisovaná letos, si zasloužila této knihy. Životopis je psán s opravdovou láskou k svěřenci, v níž podává autor opravdový vzor katolické řeholní učitelky, vychovatelky mládeže a sociální pracovnice. Je to opět volání po hlubokém duchovním životě, bez něhož je naše činnost marná, neplodná, protože staví na naší slabosti a ne na síle Boží. Kniha zaslouží doporučení a život následování. R. D.

GIOVANNI PAPINI: *S. Agostino*, II. vydání opravené (Firenze, Vallecchi Editore) 1930, str. 418, cena L 15. – Kniha už zde byla recenzována. (V. 3.) Poukazují pouze na druhé vydání letos, tedy na známku velké obliby, jaké se kniha těší. S velkým povděkem přijímáme opravy, jež učinil autor. Spočívají hlavně v tom, že vynechal ona příliš realistická a hrubá místa – hlavně v hl. V. – kdež jistě křivdil sv. učitel, čta v jeho Vyznáních více, než on tam chtěl říci. Tyto opravy jakož i všechny jiné nejen neškodily krásě knihy, nýbrž ji nesmírně doporučují. Nad tímto vydáním se už nemusí nikdo pohoršovat.

MARIA GORETTI, *Martire della purita*. (Nettuno, Santuario della Madonna, Prov. Roma) 1930, str. 243, L 4. – Kněz pasionista podává život děvčátka, jež ve 12 letech umírá pod ranami zkaženého mladíka, hájíc svou panenskou čistotu. Krásný, čistý život, vzrušující, hrdinná smrt, překrásný příklad pro mládež. Bude úctu, vzdávanou lidem, následovat úcta oltáře? R. D.

L. BEAUDENOM, *Pratica progressiva della confessione I., II.* (Torino, Marietti) 1930, str. 314 a 426, L 8-50. – Třebaže nesusouhlasím ve všem, co se týče metody, dlužno toto dílo doporučit jak duchovním vůdcům, kteří tu najdou mnoho rad a ná-

vodů, jak vésti duše, oddané duch. životu v tomto tak těžkém bodě duch. pokroku, sv. zpovědi, tak i každému, kdo má potíže v této věci. I. část vede od stavu vlažnosti k horlivosti, druhý díl pokračuje až k dokonalosti. Je to kniha rozjímavá a zároveň nanejvýš praktická. A poněvadž praksi staví na základech úvah, není to pouhá kasuistika. Podobným způsobem pokračuje též autor v knize *Formazione alla umiltà*, vydané 1930 tamtéž, I. 4, str. 404. Látka je v této knize uspořádána v jakýchsi měsíčních exerciciích, jejichž účelem je získání pokory. *R. D.*

GIUSEPPE BALDESCHI: *Esposizione delle sacre cerimonie*. 6. ediz. Roma. Desclée & C. 1931. — Tato kniha obsahuje poučení, jak sloužiti tichou mší svatou nebo při ní přisluhovati, o obřadech při slavné mši svaté a slavných nešporách, o funkcích liturgických na hromnice, ve svatém týdnu, o Božím těle, při čtyřicetihodinové pobožnosti atd. Jsou tu uvedeny některé funkce, obvyklé ve všech farních kostelech a posléze obřady pontifikálních nešpor, jež celebruje biskup na faldistoriu. Dekrety kongregace obřadů jsou citovány číslem, jež mají tyto výnosy v nové autentické sbírce, vydané zmíněnou kongregací; podle nich jsou všechny ceremonie upraveny. Praktická příručka pro kněze. *Dittl.*

GUARDINI ROMANO: *L'esprit de la liturgie*. (Plon, Paris) 1930, stran 277. Spisy Guardini-ho jsou na čelném místě mezi knihami o liturgii; ne tolik výklad obřadů, jako vystižení ducha symbolů liturgických úkonů. Po promeditování takové knihy rozumíme lépe a hlouběji posv. obřadům, dovedeme se modlit liturgicky. Pečlivý překlad d'Harcourtův předesílá obsáhlou předmluvu o liturg. hnutí, proto je tím cennější. — *ef.*

Z různých polí.

BENSON: *Neviditelné světlo*. (Kuncíř, Praha.) Knihou dostáváte se do zcela jiného světa. Cítíte knihou vanouti života víru v nadpřirozený život, jenž má své působení, své tryskání ve všech duších, které dají se prolínati Duchem Božím. Povídky opravdu mystické musíme říci, které dávají tušiti nesmírné bohatství života vnitřního. Vřele doporučuji. *S. B.*

BLOY LEON: *Na prahu Apokalypsy*. (Kuncíř, Praha 1930, stran 344, cena ? .) Deník Bloy-ův z let 1913-15, tedy z dob, kdy vřel zápas národů. A Bloyovy oči vidí mnoho, soud jde hluboko. Umí mluvit a umí nenávidět. Proto Bloye jedni milují a jiní zase nenávidí, ač toho nikdy nezasluhuje. Ostré slovo odráží v každé duši dosti nánosu. *S. B.*

BORKOWSKI ST. VON DUNIN S. J.: *Reifendes Leben*. (Dümmler, Berlin 1929, stran 352 cena 4 [5] Mk.) Von Dunin Borkowski zůstává věren své studující mládeži. Reifendes Leben je o ní a pro ni, kapitoly o dospívající mládeži. Více pro mládež či pro její vůdce a vychovatele? Autor dovedl spojití nejvyšší pravdy mravní a nejširší zkušenosti v dostupný a vábívý celek. Dávno

jsen neměl spisu výchovného tak dobrého. Dejte tuto knihu svému studentovi, svému příteli vychovateli, budou vám vděční.

CAYRÉ: *Précis de Patrologie*, tome II. (Desclée, Paris, str. 920, cena 2.5 frs.) Hle, kniha laciná a při tom vzácná. Druhý svazek této dobré patrologie zahrnuje poslední Otce, přichází bohatou studií přes mistry scholastiky až k theologii XVI. století. Dílo Cayrého jest solidní příručkou. Takovou by měly všechny příručky býti. Kdo ji přečte, není sváděn, jako to bývá po mnohých příručkách, mysliti si, že jsme se již všeho dověděli, nýbrž právě studie Cayrého nás pudí samostatně studovati a čísti v Otcích. Cayré magistralně ovládá svou látku, kterou velmi svěže a poutavě podává.

S. B.

DURANDI DE STO PORCIANO: *Tractatus de habitibus*. (Aschendorf, str. 80, cena 1 Mk 50.) Osmý svazček Aschendorffovy kolekce středověkých textů pro školní potřebu. Tato ukázka dává nahlédnouti do vývoje hnutí protitomášovského, jež v lůně sáního řádu Tomášova hned v začátcích se rodilo. Durandus byl spíše platonik, odtud jeho odpor k Tomáši, jenž sledoval Aristotela.

GOYAU GEORGES: *Le cardinal Mercier*. (Flammarion, Paris 1930, stran 302, cena 12 frs.) Osoba velikého kardinála upoutala jednoho z nejlepších znalců soudobého katolictví. A Goyau podává velmi výstižný obraz Mercierova života. Filosof, syn a obhájce církve zraněné bludem, nebojácný syn potupené vlasti. Veliký. Je dobře znáti jeho život.

- a.

FANFANI: *De Rosario B. M. Virginis*. (Marietti, Torino, str. 190, cena 10 lir.) Prvá kniha shrnující dějiny, zákonodárství a praxi pobožnosti sv. růžence. S historií, s původem růžence nesusouhlasím, protože podle dnes pevně stanovené historie se stará legenda o původu růžence držeti nedá. Cennější a velmi dobré jsou další dvě části, které se velmi hodí všem ředitelům a zakladatelům bratrstva růžencového.

KOLEK ANTON N.: *O klíče markrabství*. (Slovácké noviny, Uher. Hradiště 1930, stran 357, cena 40 Kč.) Román historický? Román mladého novice, kterého se dovolal svět? Toto nebude soudit, ale věděl Kolek, který škrptorálek vzít a v jakém atramentu namočit, že lehce zapomenuty hodiny i věky a půlnoc sevřela čelo skloněné nad klíčem markrabství – od husitské Břeclavě sevřené rakouským vojskem. Kleofáši Pistorie, poděkuj Bohu za dar ti svěřený, stále k dobrému jej ved. Hojně čtenáři ti budou částečnou odměnou.

- o.

KRATOCHVIL DR. JOSEF: *Meditace věků*. (Barvič a Novotný, Brno 1930, stran 187, cena 30 Kč.) Život člověka jedince i v celku vychází z myšlenky. Kratochvilovy Meditace věků se snaží zachytiti právě myšlenku lidstva o nejvyšších věcech, v tomto dílu (III.) zvláště filosofii novověkou. Autor má dar pro tento druh práce, ví dobře podat základní a nechat stranou vedlejší, a tak jsou jeho obrazy filosofů a jejich nauk velmi dobré. Dojde jistě mnohého pochopení.

LERCHENFELD: *Lia* . . . (Ars Sacra, str. 35, cena 0 Mk 40.)

Roztomile vypravovaná a zpracovaná legenda, jak stará švadlena v Kafarnaum Lia mohla v sirotku přijmouti do domu Ježíše Krista, což jí dodalo zvláštního pak smyslu života. Právě prostota knížky jest hezká.

MEDDING: *Die Westportale der Kathedrale von Amiens und ihre Meister*. (Dr. Benno Filser Verlag. Augsburg.) Co nám praví staré katedrály? Je to nesmírnou zásluhou Filserova nakladatelství, že vydává jednu knihu za druhou o katedrálách celého světa. Nyní zase obohatil literaturu studií krásnou, tak vyčerpávající, o portálech katedrály amienské. Všichni, kteří jsme kdy před ní stáli, všichni máme ještě ji srdce plné. Celá víra, veškerá láska věřících je tu na památku vytesána do kamene, abychom se mohli na těch kamenech, teplých ještě srdcem, které se rozlilo do dlát, ohřátí v našich dobách chladu. Dokonalá analýsa všech detailů, výklad historický i symbolický a pak ty překrásné fotografie, jež celky i detaily tak jemně reprodukuje. Upozorňuji vřele milovníky gotiky, milovníky duší na tuto knihu. *Braitó.*

MIKULKA DR. MARTÍN: *Křesťanským matkám*. (Komise Matice CM, Olomouc 1930, str. 200, cena 15 Kč.) Sbírká úvah o povolání křesťanské matky. Povolání těžké, odpovědné. Pomoc podává výběr z činnosti duch. rádce Jednot křesť. matek. Spis psaný s láskou a pochopením skutečných potřeb. Ať není matky, která by tohoto spisu nečetla.

J. C. B. MOHR (PAUL SIEBECK.) TUBINGEN: *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*, (89 90. Ramsauer-Religion.) V tomto pokračování jsou témata snad nejzajímavější z celého díla: racionalismus, právo, ospravedlnění, reformace, království Boží, čistota v dějinách náboženství, relativismus, náboženství.

— es —

PAILETTES D'OR. (Aubanel Frères, Avignon 1930, str. 144, cena 3.40 frs.) Sbírká námětů k rozjímání. Vynikají prostotou, ale jsou hluboké a vyhoví každé duši, protože jsou ze života. Můžeme je opravdu každému doporučiti.

UCCELO: *De sacramento poenitentiae*. (Marietti 1930, stran 500, cena 15 lir.) Dobrá pomůcka jako repetitorium pro zpovědníka. Běžná praxe zpovědníká i vedení duší k vyššímu životu je tu dobře podána. Kdo nemá kdy na díla původní, má tu zhuštěno vše, čeho právě potřebuje.

DELPLANQUE ALBERT: *La pensée de Fénelon*. (Desclée de Brouwer, Paris 1930, str. 358.) Cambraiský arcibiskup, vrstevník Bossuetův, jeden z velikánů katolictví. Autoru nejde tak o život jako o myšlenku Fénelona spisovatele. Spis je proto vlastně čítankou, výběrem Fénelonových nejvýznamnějších myšlenek a názorů životních. Dílo velmi zajímavé a cenné po mnoha stránkách a poslouží za opěrný bod pro poznání Fénelona. — a.

TÝDEN DUCHA SVATÉHO

CÍRKEVNÍ HODINKY A MEŠNÍ
MODLITBY.

Pro účast při bohoslužbě veřejné i pro potřebu
soukromou.

Podle nových překladů sestavil
Dr. JAN HEJČL

V OLOMOUCI L. P. 1930.

Nr. 17642

IMPRIMATUR

—

Josephus Fyčlečka,
praeses a. c. Consistorii
Olomucii

die 13. Novembris 1929.

ÚVODEM.

Předslav : „Naším nejvřelejším přáním jest, aby pravý duch křesťanský zkvétl všemožně a udržel se ve všech věřících ; proto jest přede vším třeba postaratise o posvátnost a důstojnost chrámů, kde se všichni shromažďují, právě proto, aby čerpali tohoto ducha u svého prvotního a nenahraditelného zdroje, to jest z činné účasti v posvátných tajemstvích a při veřejných a slavných modlitbách církve svaté.“ (Pius X.).

Svatý Cyril a Metod založili u nás liturgii, t. j. veřejnou a společnou bohoslužbu katolickou. Při té bývalo hojnou měrou používáno úryvků z Písma sv. Snahou jejich bylo, aby naši otcové mohli obcovati bohoslužběs náležitým porozuměním, procítěním, aby mohli každé bohoslužebné slovo promysleti, duchovně zažítí. Chtěli, aby jim liturgie byla tím, čím svým posláním býti má, zlatou páskou, která by je poutala s Bohem, zprostředkovala jim oduševněný styk s Nejvyšším, byla jim uvědomělým výrazem oddanosti Otci nebeskému, vlévala jim do duší očistu, nadpřirozený duchovní život, nadšení pro nejvznešenější lidské zájmy, mravní sílu, a byla jim zárukou definitivního blaha a štěstí za hrobem...

Od časů svatých bratří soluňských uběhlo již mnoho, mnoho let. Více než tisíckrát otočila se zeměkoule okolo slunce.

Leccos se za těch tisíc roků změnilo, ale mnoho zůstalo a zůstává také nezměněného. Nekrvavá obět těla a krve Kristovy, kterou podávali slovanští apoštolové Trojici Boží za své věřící, bývá dosud každý den podávána na stech a stech oltářů našich svatyní, roztroušených netoliko po naší vlasti, ale po celém světě. Užívalisice při této obětní liturgii jiného jazyka, než kterým mluvíme dnes, konali snad obřady při ní poněkud odchylné od obřadů našich, ale v *podstatě její*, v proměně chleba v tělo a vína v krev Kristovu

není do dneška rozdílu žádného. Totéž tělo, jež podávali věřícím k sv. přijímání, bývá podáváno také dnes nám ... Vážili milost Boží a rozlévali ji do duší svých věrných z týchž pramenů, z nichž váží dnes naše kněžstvo cyrilometodějské. Neměli ani o jednu svátost více, ale také ne méně, než máme my ve století dvacátém ...

Kdyby žil sv. Cyril a Metod dnes mezi svými, naléhali by veškerými silami svými na „*liturgickou obnovu*“, to jest, aby si věřící na výsost vážili své veřejné a společné katolické bohoslužby, jež obsahuje tolik neocenitelných pokladů pro naše nesmrtelné duše, aby si byli vědomi, že při této bohoslužbě druží se živě k největší společnosti světové, k níž patří také miliony členů říše nadzemské, že při liturgii oslavují Toho, jenž veškeré slávy jest nejhodnější, že jej velebí ve spojení s touto světovou společností, již jmenujeme církev a jejíž hlavou jest sám Bůh-člověk Ježíš Kristus ... Kdyby žil sv. Cyril a Metod dnes mezi námi, podporovali by všemi silami svými „*liturgické hnutí*“, jež vybízí katolíky, aby si zamilovali svoje chrámy, dbali o jejich čistotu a úhlednost, aby chápali jejich mluvu, aby se kochali v umění sochařském, malířském, zpěvním i hudebním, jež jest v nich nakupeno, aby nedávali mu hynouti, ale sami přispívali svými hřívnami k jeho rozkvětu ...

Kdyby žil sv. Cyril a Metod dnes mezi námi, zase by překládali ... Jako před (více než) tisícem roků přeložili bibli *pro potřeby liturgické*, tak by překládali také dnes bohoslužebné knihy, aby jich mohli věřící s prospěchem užívat při bohoslužbě. Jsem jist, že by první starostí jejich bylo – přeložiti misál, to jest mešní knihu a dáti ji lidu do rukou, aby si ji bral sebou do kostela a tam podle ní sledoval každé slovo, jež pronášá u oltáře kněz, aby stopoval každý jeho pohyb a spojoval se v duchu s ním, prostředníkem Boha a lidu a skrze něho aby se sjednocoval s Ježíšem Kristem ... Svatí apoštolé slovanští nejsou již mezi námi, nemohou toho díla vykonati osobně, vykonali a konají je však v duchu jejich jini:

Mánie „*Římský misál*“, jež přeložil benediktin p. Marian Schaller a svým nákladem vydal nejdůstojnější pan biskup dr. Antonín Podlaha. Ta knížečka umožňuje českému člověku nejdokonalejší účast v *liturgii mešní*.

Největší a nejlépe organisovaná společnost všelidská, světová, jež má od svého božského Zakladatele povinnost i právo pořádati liturgii, ovíví každodenní nekrvavou obětí Kristovu věncem modliteb, jež jejím jménem k nebesům vysílají ustavičně ve dne v noci tisíce jejich služebníků, kněží a řeholníků. Ty modlitby nazýváme „*církevní hodinky*“ nebo také „*breviář*“. Skládají se většinou z úryvků biblických. Sv. Cyrilu a Metodu šlo o to, aby jejich duchovenstvo mohlo také tyto církevní hodinky konati jazykem staroslověnským a jejich věřící aby mohli těmto hodinkám, jež patří též k liturgii, zbožně obcovati. Proto přeložili bibli. Také dnes může každý český člověk jednati v duchu svatých slovanských apoštolů: může se připojovati k té modlitbě, kterou tisíce a tisíce duší naplňuje ovzduší zeměkoule, může se modliti aspoň někdy nějakou hodinku, zejména v neděli, jakož i o svátcích. Másnad kancionál pro diecési olomouckou a tam si může vyhledati, pomodliti se nebo zazpívati si na př. „*nešpory*“, t. j. hodinky večerní. Může si opatřiti „*Český kancionál*“ od dra Orla (v Praze 1921) a tam na str. 630 najíti si i s notami „*Nešpory o nejvyšší Svatosti*“, nebo na str. 644 „*Nešpory mariánské*“. Celé „*Hodinky mariánské*“ s výkladem lze koupiti za 1 Kč v Dědictví sv. Jana v Praze. Hodinky vyplňují zejména „*Žalmy*“, jež možno si opatřiti u téhož Dědictví ve zvláštní knížce za 7 nebo 8 Kč. Tamže možno jest dostati za 4 Kč knížečku „*Na slavnost Božího těla*“ (1927).

Ilubokým dojmem působí na mysl naši bohoslužba církve katolické za v Pánu zesnulé. Abychom jí lépe rozuměli, měli bychom si na pohřeb, na „*requiem*“, na „*Dušičky*“ bráti s sebou do kapsy „*Pobožnost za v Pánu zesnulé*“ (Vydalo také Dědictví sv. Jana).

Jásavou radostí naplní nás *hodinky vánoční*, bude-

me-li se jich účastniti s knížečkou v ruce, vydanou od arcib. knihtiskárny v Olomouci se čtyřmi Hrabalovými dřevoryty nadepsanou „*Slova, jež se modlí a zpívá církev římskokatolická na svátek Narození Páně*“ (1927).

Jak se chvěje srdce naše při velebné liturgii ve sv. Týdnu! Do jaké nálady uvádějí nás zejména „*temné hodinky*“ při nichž bývají zpívány úryvky z Jeremjášova „*Pláče*“! Celá tato kniha Jeremjášových žalozpěvů vyšla v nádherné úpravě a v novém překladě v Olomouci r. 1923. Prodává ji Matice CM ve Vurmově ulici č. 13. Matice CM má v komisi také jinou vzácnou a nádhernou příručku k bohoslužbě svatého Týdne, zvanou „*Od Květné neděle do Bílé soboty*“ (1928)

Týž úkol jako uvedené příručky chce splniti také „*Týden Ducha svatého*“.

Kéž by všechny jmenované pomůcky našly hojně čtenářů, kteří by se z nich naučili více oceňovati poklady uložené v katolické liturgii, kteří by se o ni živě zajímali a dovedli z těch pokladů těžiti co nejvíce cti a slávy pro Boha, co nejvíce svatosti, mravní síly, útěchy a radosti pro sebe i pro své miláčky, živé i v Pánu zesnulé!

Kdykoliv počínáš modliti se některou hodinku, vykonej kleče tuto

MODLITBU PŘÍPRAVNOU:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

Otevři, Pane, má ústa, by blahorečila tvému svatému jménu; očisti také mé srdce ode všech neužitečných, nezřízených a nemístných myšlenek. Osvět rozumi, rozněť cit můj, bych důstojně, pozorně a nábožně mohl se tyto hodinky modliti a zasloužil býti vyslyšen před tvou božskou velebností. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Pane, ve spojení s oním božským úmyslem, s kterým jsi sám na zemi Bohu chválu vzdával, chci tyto hodinky ke cti tvé konati.

PRVNÍ NEŠPORY

Hodinka večerní na sobotu odpoledne před svatodušní nedělí.

Otče náš . . . potichu. Zdrávas, Maria . . . potichu.

V.: Bože, měj na paměti mou pomoc. Zde se poznámenej velikým křížem.

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému – jako byla na počátku, buď nyní i vždycky i na věky věkův. Amen.
– Aleluja.

Antifona 1: Když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě, aleluja.

Ž A L M 109

Všichni (apoštolé) byli pohromadě trvající „jednomyslně na modlitbě se ženami a s Marií, matkou Ježíšovou, i s bratry jeho“. (Skutky ap. 1, 14.) Připravuj se i ty modlitbou těchto hodiněk na příchod Ducha sv. ! Veliká většina slov jejich vzata jest z Písma sv., jež Duch sv. nadpřirozeným způsobem vnukl svatopiscům, takže bible jest zvláštní dílo Ducha sv. – Vykupitel, jenž ještě před padesáti dny cestou křížovou „pil z potoka“ života a dopil do poslední krůpěje kalich utrpení, zaslechl již před 10 dny z úst Otcových „Zasedej po mé pravici“. Dnes o letnicích „na Sioně“ vzniká církev, království Kristovo, jež řídí a spravuje bezmála již 2000 let Duch svatý, jehož tehdy byl Kristus, vítězný vládce

seslal. – Za tu dobu Velkněz obětoval nesčetný počet nekrvavých obětí svých (pod způsobou chleba a vína) a Duch sv. přisvojil ovoce její milionům a milionům nesmrtelných duší. Dějiny církve = dějiny působení Ducha sv.

Řekl Hospodin mému Pánu:
„Zasedej po mé pravici,
dokud nedám nepřátele
za podnož tvým nohám.
Mocnému žezlu tvému dá vzejít
Hospodin ze Sionu;*
panuj uprostřed nepřátel svých!
Ty vládni ve dni své síly
v lesku svatém,
z lůna před jitřenkou
zplodil jsem tě.“
Přisáhl Hospodin takto:
– a žetel toho nebude –
„Ty jsi knězem na věky,
jako byl Melchisedech!“
Pán bude tobě po pravici,
bít bude v den svého hněvu krále;
mezi národy soud konat,*
dokonale porážeti,
třítit hlavy po širé zemi.
Z potoka na cestě bude píti,
proto pozdvihne hlavu.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant. 1: Když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě, aleluja.

Ant. 2: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.
(Moudr. 1, 7.)

Ž A L M 110

Duch sv. osvěcuje, posvěcuje, posiluje, těší již bezmála 2000 let „sbor spravedlivých, obec“, zvanou církev. Děkuj mu dnes za to „veliké dílo“ posvěcování miliard duší, také duše své!

Vždyť tyto svátky jsou „ustanoveny na památku“ divů Ducha sv., divů jeho lásky a milosrdenství. Za starých dob chována byla Svátost oltární v nádobě, mající tvar holubice – náznaku to Ducha sv., jenž nás připravuje na hodné slavení i přijímání Kristova pokrmu a spolupůsobí k tomu, bychom měli z něho co největší užitek. (Srv. t. zv. „epiklesis“). Pamatuj na svou křestní „smlouvu“, kterou jsi se zavázal Duchu svatému, že zachováš svou duši křtem očistěnou a posvěcenou v tom stavu, do něhož ji Duch sv. uvedl.

Chci tě slavit, Pane, z celého srdce
ve sboru spravedlivých, jakož i v obci.
Veliká jsou Hospodinova díla,
dokonalá podle všech jeho plánů.
Slavná a velebná jest činnost jeho,
a jeho spravedlnost zůstává na věky.
Ustanovil památku na své divy,
milosrdný a milostivý Pán jest.
Pokrm dává těm, kdož se ho bojí,
na věky je pamětliv své smlouvy.
Moc svých skutků ukázal svému lidu,
odevzdav mu, čím pohané dědičně vládli.
Díla rukou jeho jsou věrnost a právo,
všecko, co ustanovil, je spolehlivo,
je to utvrzeno na věky věkův,
vydáno upřímně a spravedlivě.
Vykoupení seslal svému lidu,
věčnou platnost udělil své smlouvě.
Svaté jest a hrozné jeho jméno;
počátek moudrosti je bázeň Páně.
Blahé má poznání, kdokoli tak činí;
chvála jeho zůstane na věky věkův.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant. 2: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

Ant. 3: Všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit, aleluja, aleluja.

Duch sv., pramen veškeré svatosti, spravedlnosti, slitovnosti, dobročinnosti „plývá bezmála jak rozdává (nám) chudým“ své milosti. „Září v temnu jak světlo spravedlivým“, budí nás, bychom ho následovali v jeho štědrosti, soucitu s nuznými. On jest původce veškeré dobročinnosti, „charity“, cokoliv se jí v církvi za 2000 roků vyskytlo . . . Duch sv. vzbudil sv. Vincence z Pauly, sv. Jana z Boha, sv. Kamila, a jiné podobné apoštoly praktické lásky k bližnímu.

Blaze tomu, kdo bojí se Hospodina,
a v jeho příkazech velikou zálibu má.
Mocné v zemi bude potomstvo jeho,
rodu poctivých bude požehnáno.
Hojnost a bohatství je v domě jeho
a jeho spravedlnost zůstává na věky.
Září v temnu jak světlo spravedlivým,
je milostivý, slitovný, spravedlivý.
Šťasten, kdo je soucitný a půjčuje,
kdo své věci vyřizuje dle práva.
Neboť na věky nebude se viklat,
v paměti věčné bude spravedlivý,
Zprávy zlé se nemusí obávat,
pevně doufá srdce jeho v Pána.
Pevné je srdce jeho, nebojí se,
až může hleděti vítězně na odpůrce.
Plývá bezmála, jak rozdává chudým,*
jeho spravedlnost zůstává na věky,
čelo jeho vysoko ve cti se zdvíhá.
Bezbožník vida to rozčiluje se zlostí,
zuby svými skřípá a chřadne;*
přání hříšníků přichází na zmar.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant. 3: Všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit, aleluja, aleluja.

Ant. 4: Prameny a vše, co se hýbá ve vodách, dobrořečte Pánu, aleluja.

Ž A L M 112

Chval Ducha sv. třetí božskou osobu, s Otcem a Synem jedné podstaty, moci, velebnosti, vznešenosti, slávy. Všiml si ubohého poníženého lidstva, když v lůně Panny Marie vytvořil lidskou přirozenost, se kterou se Syn Boží nerozlučně spojil. Ano, vtělení Syna Božího – jest dílo Ducha sv. – Duch sv. zdvíhá hříšníka z kalu hříchu, uvádí ho do společnosti svatých, povyšuje ho do sboru nebešťanů. Všecky veliké kajícíníky, cokoliv jich dějiny církevní vykazují, na př. sv. Augustina, vzbudil Duch sv.!

Chvalte, sluhové, Hospodina,
 chvalte jméno Hospodinovo.
 Buď jméno „Hospodin“ požehnáno,
 od tohoto času až na věky.
 Od slunce východu do západu
 chváleno buď jméno Hospodin.
 Vyvýšen nad všecky národy Hospodin,
 ba nad nebesa sláva jeho.
 Kdo jako Hospodin, Bůh náš?!
 Přebývá sice na výsostech,
 přece však nízkého si všímá,
 na nebesích i na zemi.
 Zdvíhá se země vysíleného
 a z kalu povyšuje chudása,
 aby ho posadil vedle knížat,
 vedle knížat lidu svého.
 Usazuje bezdětnou v rodině,
 učiniv ji šťastnou matkou.
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

Ant. 4: Prameny a vše, co se hýbá ve vodách, dobrořečte Pánu, aleluja.

Ant. 5: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích, aleluja, aleluja, aleluja.

Ž A L M 116

Duch sv. shromáždil všecky národy bez výjimky v jednu velikou světovou společnost, ve které všichni se cítí bratry a sestrami, jednou velikou rodinou, plnou teplé lásky a pokoje.

Chvalte Hospodina, všichni pohané,
vychvalujte ho všichni národové,
neb mocně nad námi vznáší se jeho milost
a věrnost Hospodinova trvá na věky.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant. 5: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích, aleluja, aleluja, aleluja.

Kapitola (Sk 2, 1 – 2):

Když přišel den letnic, byli všichni učedníci pohromadě na jednom místě; tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný, a naplnil všecek dům, kde seděli.

O.: Bohu díky.

Chvalozpěv:

Ó Stvořiteli, Duchu, přijď,
u věrných svých se uhosti
a srdce, která jsi jim dal,
svou nebeskou plň milostí.

Ty nazýván jsi Těšitel
a Boha nejvyššího dar,
Tys pomazání duchovní,
zdroj živý, oheň, lásky žár.

Tys sedmitvárný v darech svých,
jsi moc v Otcově pravici,
Tys Otcův příslib slavnostní,
řeč hrdlům uštěďrující.

Rozžehni světlo v rozumu,
vlij srdcím lásku plamennou
a slabým tělům sílu dej
svou mocí nevystiženou.

V dál nepřítele zaháněj,
dej mír nám beze prodlení,
ať všemu zlu se vyhneme
tvým světlem stále vedeni.

Ať Tebou samým, rač nám dát,
Otce i Syna poznáme
a Tebe Ducha obou dvou
v čas každý věrou vyznáme.

Buď Bohu Otci sláva, čest,
i Synu, který z mrtvých vstal,
i Duchu Utěšiteli
po všechny věky teď i dál.
Amen.

(Přeložil Ant. Štemberg.)

V. : Všichni byli naplněni Duchem sv., aleluja.

O. : A počali mluvit, aleluja.

Ant. k Magnificat:

Nenechám vás sirotků, aleluja; přijdu zase k vám,
aleluja; a radovati se bude srdce vaše, aleluja.

Chvalozpěv Panny Marie:

Velebí
duše má Hospodina,
a duch můj zaplesal
v Bohu, Spasiteli mém,
že vzhlédl na ponížení služebnice své,
neboť, aj, od této chvíle blahoslaviti mě budou
všecka pokolení.
Neboť veliké věci učinil mi ten, jenž jest mocný;
a svaté jest jméno jeho
a milosrdenství jeho trvá od pokolení do pokolení
těm, kteří se ho bojí.
On učinil mocné věci ramenem svým:
Rozptýlil pyšné smýšlením srdce jejich,
sesadil mocné s trůnu
a povýšil nízké.

Lačné naplnil dobrými věcmi
a bohaté propustil prázdné.
Ujal se Israele, služebníka svého,
aby byl pamětliv svého milosrdenství,
jakož byl mluvil k otcům našim,
s hledem k Abrahamovi a potomstvu jeho na věky.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Antifona:

Nenechám vás sirotků, aleluja; přijdu zase k vám,
aleluja; a radovati se bude srdce vaše, aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jenž jsi dnes srdce věřících osvícením Duchasvatého poučil, dej nám, abychom v témž Duchu správně smýšleli a z útěchy jeho vždycky se radovali. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

V.: Duše věrných zemřelých pro milosrdenství Boží
ať odpočívají v pokoji.

O.: Amen.

Otče náš . . . potichu.

Modlitba závěrečná.

Svatosvaté a nerozdílné Trojici, lidské přirozenosti ukřižovaného Pána našeho Ježíše Krista, požehnané neporušenosti blahoslavené, přeslavné a vždy panenské Marie, jakož i sboru všech svatých budiž věčná chvála, čest a mocná sláva ode všeho tvorstva vzdávána; námi pak dostaniž se odpuštění všech hříchů — po nekonečné věky věkův. Amen.

V.: Blahoslavené lůno Marie Panny, které nosilo Syna věčného Otce.

O.: A blahoslavené prsy, které napájely Krista Pána.

Otče náš . . . potichu. Zdrávas, Maria . . . potichu.

Hodláš-li se však po nešporách modliti bez přestávky „dopl-něk“ (kompletář), začni po verši A duše věrných zemřelých . . . Amen ihned V.: Rač, pane, požehnati . . . atd. jako níže. (Tedy bez „Otče náš“.)

KOMPLETÁŘ (DOPLNĚK)

V.: Rač, pane, požehnati!

Požehnání: Pokojnou noc a šťastný konec dej nám všemohoucí Hospodin.

O.: Amen.

Krátké čtení (1 Petr 5, 8n): Bratři, střízliví buďte a bdě-te, neboť protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. Jemu odpírejte, silni jsouce ve víře. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi.

O.: Bohu díky.

V.: Pomoc naše ve jménu Páně.

O.: Jenž učinil nebe i zemi.

Otče náš . . . potichu.

Kněz: Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blaho-slavené Marii, vždy panně, svatému Michalu archan-dělovi, svatému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Pet-ru a Pavlu, všem svatým a vám, bratři, že jsem zhře-šil velmi myšlením, řečí a skutkem; svou vinou, svou vinou, svou prevelikou vinou. Pročež prosím blaho-slavenou Marii, vždy pannu, svatého Michala arch-anděla, svatého Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra a Pavla i všechny svaté, a vás, bratři, abyste se modlili za mne k Hospodinu, Bohu našemu.

Lid (sbor): Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, od-pustiž tobě hříchy tvé a přivediž tě k životu věčnému.

Kněz: Amen.

Lid (sbor) opakuje: Vyznávám se . . . Místo „a vámi, brat-ři“ a „vás bratři“ říká „a tobě, otče . . .“ „a tebe, otče . . .“

Kněz: Smiluj se nad vámi . . . jako výše s příslušnými změnami.

O.: Amen.

Rozhřešení: Odpuštění, rozhřešení a prominutí hříchů našich † uděliž nám všemohoucí a milosrdný Hospodin.

O.: Amen.

V.: Obnov nás, Bože, Spasiteli náš.

O.: A odvrát hněv svůj od nás.

V.: Bože, měj na paměti † mou pomoc.

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . . Amen. Aleluja.

Antifona: Aleluja.

ŽALM 4

Ježíš Kristus, nejvyšší náš utěšitel, prve než odešel k Otci, slíbil nám, že bude tohoto Otce prositi, ten že nám dá „jiného Utěšitele, aby s námi zůstal na věky, Ducha pravdy“ (Jan 14, 16.). Jest naše „právo“ čekati, že tento slib bude splněn, že nás potěší Duch sv. v každém „soužení“, budeme-li ho vzývati a nebudeme-li ho v „roztrpčení“ rmoutiti hříchy; Ducha sv. rmoutí zejména šestero hříchů proti němu, na př. nad milosrdenstvím Božím zoufati (opak: „mějte důvěru v Hospodina“) Blaze ctiteli Ducha sv.! Třetí božská osoba vznáší se nad ním, opatruje ho, naplňuje ho pocitem bezpečnosti, že se svatým klidem může se odebírat každý den na lůžko.

Když jsem volal, vyslyšel mne
Bůh, jenž chrání moje právo;
v soužení jsi uvolnil m;,
slituj se nade mnou, vyslyš mou modlitbu.
Pokolení mužů, jak dlouho
bude čest má na postupu?
Proč máte zálibu ve věcech marných
a proč honíte se za lží?
Vězte přece, že podivuhodně
Hospodin mne omilostnil;
Hospodin mne vyslychá,
kdykoli ho vzývám.
Jste-li roztrpčeni, nehřešte! *
Čím se v mysli své zabýváte,

toho na svých ložích želte.
 Podejte oběť, jak se sluší,
 a mějte důvěru v Hospodina.
 Mnoho je těch, kteří praví:
 „Kdo nám dá dočkati se blaha?“
 Vznáší se nad námi jas tvé tváře,*
 Hospodine, udělil jsi
 srdci mému radost větší,
 nežli bývá, kdy mají hojnost
 obilí, vína i oleje.
 Klidně na lůžko uložím se
 a také budu spáti,
 neboť ty, Pane, sám se staráš,
 aby bydlo mé bezpečné bylo.
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, bud nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

ŽALM 90

Duch svatý jest věrný a všemohoucí ochránce i zastánce celé církve i každého jejího úda. Bývá zobrazován holubicí. Jeho ochranné peruti, jsou však tak veliké, že jimi „zastiňuje“ celý svět, jeho křídla jsou roztažena tak, že nescetné zástupy lidstva nalézají pod nimi útočiště. Kdo říká Duchu sv. „Tys ochrana má, Bůh můj, v něhož naději svou skládám“, ten nemusí se báti pokušení ani jakého jiného zla, nemusí se báti útoku zloduchova ...

Pod záštitou Nejvyššího přebývá,
 ve stínu Boha nebes odpočívá,
 kdo říká Pánu: „Tys ochrana má a hrad můj,
 Bůh můj, v něhož naději svou skládám.“
 Neboť on vysvobodí tě z osídla lovců,
 od slova, které přináší zkázu.
 Perutěmi svými zastíní tě,*
 pod křídly jeho najdeš útočiště,
 štítem obestře tě věrnost jeho.
 Nebudeš se báti hrůzy noční,
 ani střely létající ve dne,
 ani čeho, co se plíží za tmy,
 ani útoku zloducha o polednách.

Padne jich po boku tvém tisíc,*
 deset tisíc ti po pravici,
 ale k tobě se nepřiblíží.
 Ty jen na své oči budeš to vidět,
 na odplatu hříšníků budeš patřit.
 Protožeš řekl: „Hospodin naděje má jest,“
 učiniv Hospodina svým útočištěm:
 nepřihodí se nic zlého tobě,
 rána se nepřiblíží k tvému stánku.
 Neboť andělům svým o tobě kázal,
 aby tě ostříhali na všech tvých cestách.
 Takořka na rukou budou tebe nosit,
 abys o kámen nohou svou nezavadil.
 Po zmiji a basilisku chodit,
 šlapat budeš po lvu, jakož i po draku.
 „Protože lne ke mně, vysvobozuji ho,
 chráním ho, ježto zná mé jméno.
 Vžívá mne i slyším ho; jsem při něm v tísní,
 vytrhuji ho a oslavuji.
 Dlouhého věku do syta mu dávám,
 a svou spásu popřádám mu vidět.“
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

ŽALM 133

Nuže, teď oslavujte Hospodina,
 všichni služebníci Páně,
 kteří stáváte v Hospodinově domě,
 v nádvořích domu našeho Boha!
 V noci zdvíhejte ruce své ke svatyni,
 oslavující Hospodina!
 „Žehnej tobě Hospodin se Sionu,
 který učinil nebe i zemi!“
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

Antifona:

Aleluja, aleluja, aleluja.

HYMNUS

1. Prve než světlo zhasne dnes,
Tě, tvůrce světa, prosíme,
bys podle laskavosti své
byl vůdcem nám a záštitou.
2. Kéž od nás vzdálí se zlé sny,
jakož i noční přeludy;
a sevři škůdce našeho,
by těla čista zůstala.
3. Buď Bohu Otci sláva, čest,
i Synu, který z mrtvých vstal,
i Duchu Utěšiteli
po všechny věky teď i dál.
Amen.

Kapitola (Jer 14, 9):

Tys přece mezi námi, Hospodine, tvoje jméno máme,
neopouštěj nás, Hospodine, Bože náš!

O.: Bohu díky.

Krátké responsorium:

Ve tvé ruce, Hospodine, poroučím ducha svého,
aleluja, aleluja.

Ve tvé ruce, Hospodine, poroučím ducha svého,
aleluja, aleluja.

V.: Ty mne zachrániš, Pane, Bože věrný.

O.: Aleluja, aleluja.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.

Ve tvé ruce, Hospodine, poroučím ducha svého,
aleluja, aleluja.

V.: Střez mne, Pane, jako zřítelnici oka, aleluja.

O.: Ve stínu svých křídel uschovej mne, aleluja.

Antifona:

Opatruj nás.

Chvalozpěv Simeonův. (Lk 2, 29.)

Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého
podle slova svého v pokoji,
neboť viděly oči mé spásu tvou,
kterou jsi připravil před očima všech národů,
světlo k osvětlení pohanův
a k slávě lidu svého israelského.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Antifona:

Opatruj nás, Pane, když bdíme, střež nás, když spíme;
abychom bděli s Kristem a odpočívali v pokoji.
Aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se: Navštiv, prosíme, Pane, tento příbytek
a všechny nástrahy nepřitele od něho zapuď; tvoji
svatí andělé ať v něm přebývají, a ti ať nás v pokoji
opatrují; a tvé požehnání buď vždy s námi. Skrze Pá-
na našeho Ježíše Krista, Syna tvého. jenž s tebou živ
jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všechny
věky věkův.

O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

Požehnání: Požehnej a ostříhej nás všemohoucí a mi-
losrdný Hospodin Otec, Syn † i Duch svatý.

O.: Amen.

Závěrečná antifona mariánská.

Královno nebeská, raduj se, Maria,
jehož si počala, z mrtvých vstal, chvála tvá,
za nás pros Boha, aleluja.

V.: Raduj se a vesel se, Panno Maria, aleluja.

O.: Z mrtvých vpravdě vstal Kristus Pán, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi zmrtvýchvstáním Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, svět oblažil, uděl, prosíme, abychom na přímluvu Rodičky Boží, P. Marie, dosáhli radosti věčné. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

O.: Amen.

V.: Pomoc Boží zůstávej † vždycky s námi.

O.: Amen.

Otče náš . . . Zdrávas, Maria . . . Věřím v Boha.

Vše potichu.

Závěrečná modlitba: Svatosvaté a nerozdílné Trojici...

Jako výše na str. 16.

MATUTINUM (HODINKY JITŘNÍ)

Přípravná modlitba: Otevři, Pane, má ústa... Jako výše na str. 9.

Otče náš . . . Zdrávas, Maria . . . Věřím v Boha.

Vše potichu.

V.: Pane, otevři † mé rty. Poznamenej rty malým křížkem.

O.: Aby ústa má mohla zvěstovati tvoji chválu.

V.: Bože, měj na † paměti mou pomoc. Poznamenej se velikým křížem.

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . . Aleluja.

Invitatorium (Výzva k Boží chvále): Aleluja, Duch Páně naplňuje okruh zemský; pojdte, klanějme se, aleluja.

Aleluja, Duch Páně naplňuje okruh zemský; pojdte, klanějme se, aleluja.

ŽALM 94

Pojdme, chvalme s radostí Pána,
s jásotem slavme Boha, svou spásu;
předstupme před tvář jeho s díky,
písně plesu pějme jemu.

Aleluja, Duch Páně naplňuje okruh zemský; pojdte, klanějme se, aleluja.

Nebot Bůh veliký jest Hospodin
a král nade všechny bohy.
Jsouť v jeho ruce všechny hlubiny země,
temena hor jsou majetek jeho.

Pojďte, klanějme se, aleluja.

Jehoť jest moře, neb on je učinil;
i souš je dílo jeho rukou.
Pojďte, klanějme se, padněme,
klekněme před Pánem, svým tvůrcem.
Jeť on Pán, náš Bůh a my jsme
lid, ježž on vodí, a ovce, ježž pase.

Aleluja, Duch Páně naplňuje okruh zemský; pojdte,
klanějme se, aleluja.

Kéž byste poslechli dnes hlasu jeho:
„Nezatvrzujte svých srdcí
jak v Hádce, jak v Pokušení na poušti,
kde vaši otcové pokoušeli mne,
zkoušeli mne, ač vídali skutky mé.“

Pojďte, klanějme se, aleluja.

Čtyřicet roků mrzel jsem se
na to pokolení a řekl jsem:
„Lid je to myslí stále bloudící!“
Oni však nechtěli znáti mé cesty,
takže jsem přísáhl ve svém hněvu:
„Nedojdou odpočinku mého!“

Aleluja, Duch Páně naplňuje okruh zemský; pojdte,
klanějme se, aleluja.

Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Pojďte, klanějme se, aleluja.

Aleluja, Duch Páně naplňuje okruh zemský; pojdte,
klanějme se, aleluja.

Chvalozpěv:

Již Kristus vstoupil ke hvězdám,
tam vrátiv se, zkad přišel k nám;
by seslal Ducha svatého,
jenž dán nám láskou Otcovou.

Den slavnostní stál ve dveřích,
když tajuplným sedmerem
svět otočil se sedmkrát
na blahých časů znamení.

Ve světla třetí hodinu
svět znenadání zahřímá,
co apoštolé modlí se,
jim hlásá, že Bůh přichází.

Tak tedy z plamu Otcova
to sličné živné světlo plá,
jež věrné duše Kristovy
teplotou Slova plnit má.

Tu hrudi plné jásají,
nadechnuty Duchem přesvatým,
a zvučí hlasy různými
a divy Boží hlásají.

Teď známí všechněm národům,
Římanům, Řekům, barbarům,
zároveň všechněm na podiv
hovoří ve všech jazycích.

Tu nevěřící Židé jen
nekalým duchem svedeni
Kristovým věrným střízlivým
spílají moštěm opilých.

Než – vydav mocné zázraky
jde Petr vstříc a učí lid,
že nevěrci dí nepravdu
a Joelem to pečeti.

Buď Bohu Otcí sláva, čest,
i Synu, který z mrtvých vstal,
i Duchu Utěšiteli
po všechny věky teď i dál.
Amen.

(Podle překladu Dostála-Lutinova.)

Ant.: Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne
vítr silný, aleluja, aleluja.

Ž A L M 47

Veliký jest Hospodin, sídlící v nádherném Jerusalemě. Králové, kteří podnikli útok na to Hospodinovo město, musili s hanbou odtáhnouti. Jerusalelem, Sion byl předobrazem města Božího, království Kristova, církve katolické. V Jerusalemě byla založena tato světová společnost, tam se snesl Duch sv. na shromážděné prvotiny její. Od té doby v ní přebývá a odráží všechny útoky bludu, lži, mravní zkázy, násilí proti ní podnikané. Kláštery, ústavy charitativní – tot její pevné věže. Dějiny církve jsou dějiny útoků na ni vítězně odražených. Tak bude i příště. Duch svatý bude vždycky nové a nové hrdiny ctnosti a mučedníky tvořiti. Čisti dějiny církevní jest procházeti církví a přesvědčovati se, jak neporušena zůstala její původní nauka, ústava, svátosti atd. Doufejme v činnost Ducha svatého!

Veliký jest Hospodin,
a velmi hoden chvály
v městě našeho Boha,
na svaté hoře jeho,*
kde má své základy Sion
na radost veškeré země,
na půlnoční straně*
města velkého krále.
Na jeho palácích ukázal
Bůh, že je opatruje.
Neboť, hle, sešli se králové,
přitáhli v jednom šiku;

jak to zřeli – jal úžas je,
 zděsili se a prchli.
 Hruza je zachvátila,
 úzkost jak rodící ženu,
 jako když prudkým vichrem
 tříští tarsiské lodi.
 Jak jsme to slyšali, zřeli jsme
 ve městě Pána zástupů,
 ve městě Boha našeho:
 Bůh je upevnil na věky!
 Myslíme na tvoji milost,
 Bože, ve tvém chrámě.
 Jako tvé jméno, tak chvála tvá,
 Bože, jde do končin světa.
 Práva je plná tvá pravice,
 proto se veselí Sion,
 jásají dcery judské
 pro tvé soudy, Pane.
 Jděte kol Sionu, jděte,
 čítejte jeho věže;
 hleďte na jeho hradby,
 prohlížejte si paláce,
 vypravujte to potomkům,
 že je takový Bůh.
 Bůh náš vždycky, na věky;
 on nás povede věčně!
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

Ant.: Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný, aleluja, aleluja.

Ant.: Úpevňuj, ó Bože, co jsi nám prokázal, ze svatého chrámu tvého, jenž jest v Jerusalemě, aleluja, aleluja.

ŽALM 67

Duch sv. připravoval církev již po statisícetiletí ve St. z. Udržoval jádro pravého náboženství ve vyvoleném lidu svém, vdechoval své myšlenky do úst a do pera prorokům („kázal mluvit“)

vedl synagogu k vítězství. Malý byl hlouček, jenž tvořil církev novou v den seslání Ducha sv. Mnoho měl nepřátel v židovstvu i v pohanstvu. Duch sv. však ty nepřátele vždycky rozptyloval a vedl církev od vítězství k vítězství zejména nad pohanstvem. Podmanil je církví svou pravdou a láskou. S Duchem sv. vždycky pracovalo množství duší šlechetných, nadšených. Kdybychom nepatřili k nim, platila by nám výtku, že si „hovíme jako plaché, bázlivé holubice“, jež se bojí, aby v zápase nepotřísnily svého bělostného šatu, zlaceného paprsky slunečními, aby si nepotřísnily svého perí krví. O letnicích Duch sv. slavil svůj vítězný vjezd do svatyně, t. j. do nové církve. „Pokáral zvěr rákosových houštin“, když přiměl svou milostí Egypt (= hroch a krokodil), aby vstoupil do nového, živého chrámu Božího. Vzpomeňme, kterak kvetla kdysi církev egyptská! Podobně působil Duch sv. na jiné národy a jejich krále (stádo býků a telata). Budíž Duch sv. za to všechno vděčně chválen!

Bůh se zdvíhá, i rozptylují se odpůrci,
prchají před ním jeho nenávistníci.
Jak bývá rozehnan dým, se rozprchují;
jak vosk se rozplývá před plamenem,*
tak i bezbožníci před Bohem hynou.
Spravedliví však veselí se a plesají,
před Bohem se radující jasají.
Zpívejte Bohu, hrejte jeho jménu,
spravte cestu tomu, jenž pouští se veze:
Hospodin sluje, radujte se před ním!
Děsí se ho.
Otcem sirotků a zastáncem vdov
Bůh jest ve svém svatém sídle.
Opuštěným opatruje domov,
vyvádí z vězení do blahého bydla,*
také zbujníky, kteří zůstali v hrobech.
Bože, když v čele lidu svého jsi vytáhl,
když jsi ubíral se pouští,
země se trásla a nebe se rozplývalo
před Bohem Sinaje, před Bohem Israelovým.
Deštěm hojným skrápěl jsi, Bože, své dědictví,
bylo zemdleno, tys však je občerstvoval.
Tvoji tvorové v něm se usadili,
v dobrotě své je chudému spravuješ, Bože.
Bůh kázal mluvit, byl zástup poslic vítězství
..Králové se zástupy prchají, prchají;*

hospodyně rozděluje kořist.
 Proč si hovíte mezi ohradami,
 holubice s křídly stříbrnými,*
 jejíž peří vzadu leskne se zlatem?
 Když Bůh nebes tam krále rozplašoval,
 sněhem zabělal se Selmon.“
 Horstvo Boží horstvo Basanské jest,
 mnoho vrcholků má horstvo Basanské.
 Proč, ty horstvo, vy vrcholy, žárlivě hledíte
 na horu, kterou si zvolil Bůh za své sídlo,*
 na které bude též Hospodin na věky sídlit?
 Vozů Božích je mnoho desetitisíc,
 tisíce plesajících – Pán mezi nimi*
 přišel ze Sinaje do svatyně.
 Vystoupil jsi do výše zajatce veda,
 v dar jsi přijal lidi, kteří se vzpírali,*
 aby sídlil Hospodin, Bůh tam.
 Chválen buď Hospodin! Den co den nás nosí.
 Bůh je naším spasitelem.
 Bůh je nám Bohem jakékoli pomoci;
 Hospodin, Pán má i ze smrti východiště.
 Zajisté Bůh rozbije hlavy svých nepřátel,
 vlasaté téměř zatvrzelých v hříších.
 Bůh totiž řekl: „Z Basanska je přivedu,
 přivedu je z hlubin mořských,
 aby se mohla tvá noha v krvi koupat,
 jazyk psů tvých v krvi protivníků.“
 Lidé se dívají na slavný průvod tvůj, Bože,
 jak slavně vjíždí Bůh, král můj, do svatyně:
 Napřed jsou zpěváci, za nimi hudebníci
 ve středu panen, jež na bubínky tlukou:
 „Ve valných sborech dobrořečte Bohu,
 Pánu vy, kteří z krve jste Israelovy!“
 Tu je Benjamin, nejmladší, s nadšenou myslí
 knížata judská, která jsou jejich vůdci,*
 knížata Zabulonova, knížata Neftali.
 Račiz ukázati, Bože, svou sílu,
 upevňuj, ó Bože, co jsi nám prokázal!
 Do tvého chrámu do Jerusalema
 králové přinášejtež tobě dary!

Pokárej zvěř rákosových houštin,
 stádo býků a telata národů s nimi.
 ať pustí ty, kteří chtějí se osvědčit stříbrem;
 rozpraš národy, kteří chtějí války!
 I přijdou velmožové z Egyptské země,
 Etiopie zdvihne hned ruce své k Bohu.
 Království veškeré země, zpívejte Bohu,
 hrejte Hospodinu, hrejte Bohu,*
 tomu, jenž vozí se po nebi nejvyššími, odvěkém!
 Pozor! Když bude hřímat, mocně hřímat,
 vzdávejte chválu Bohu Israelovu,*
 jehož velikost a síla jeví se v mračnech!
 Podivuhodný jest Bůh ve svých svatyních.
 Israelův Bůh dává moc a sílu*
 svému lidu. Pochválen buď Bůh!
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

Ant.: Upevňuj, ó Bože, co jsi nám prokázal, ze sva-
 tého chrámu tvého, jenž jest v Jerusalemě, aleluja, ale-
 luja.

Ant.: Vysíláš dech svůj, i tvoří se, a takto obnovuješ
 tvářnost země, aleluja, aleluja.

Ž A L M 103

oslavuje Boha tvůrce a správce světa. Stvoření, zachovávání a
 správa vesmíru je dílo Trojice Boží, tedy také Ducha sv., jenž v den
 svého seslání „na perutích větru se snesl, žhoucí oheň svým slu-
 hou učiniv“. Duch sv. svou posvěcující milostí stvořil a tvoří ne-
 sčítný počet „nových tvorů“ v řádu nadpřirozeném. Sluncem
 v tomto řádu byla a jest lidská přirozenost Kristova. Nad měsíc
 spanilejším dílem Ducha sv. jest Maria Panna, živá svatyně Du-
 cha sv. O miliardy nesmrtelných duší do řádu nadpřirozeného
 posvěcující milostí povýšených pečoval a pečuje Duch sv. roz-
 dává jim plnou rukou potřebného pokrmu a nápoje duchovního
 – své pravdy a milosti. Otvírá jim nevyčerpatelné prameny
 svých darů. Dopustí-li se křesťan těžkého hříchu, Duch sv. od-
 nímá mu „svůj dech“, nadpřirozený pramen života, posvěcující
 milost, hříšník duchovně umírá. Duch sv. pracuje však dále o něm:
 vede ho ke kajícímu, a činí-li upřímné pokání, Duch sv. vysílá
 znova svůj „dech“ do něho, hříšník stává se novým, živým tvo-

rem. Ž. 103., není-li po stránce umělecké nejkrásnější píseň celého žaltáře, patří jistě k nejskvostnějším.

Dobrořeč, má duše, Hospodinu!
Hospodine, můj Bože, tys nad míru veliký.
Ve slávu a velebnost jsi oděn,
světlem se zahaluješ jako rouchem.
Rozprostíráš nebe jak oponu stanu,
stavíš nad vodami své zásobárny.
Činíš oblaky svým vozem,
na perutech větru se vznášíš,
posly svými činíš větry,
a svými sluhy zhoucí oheň.
Položilš zemi na základech jejích,
že se nepohne na věky věkův;
moře ji přikrývalo jako roucho,
nad horami stály vody.
Jak jsi pohrozil jim, rozběhly se;
rachot hromu tvého zaplašil je.
Hory se zdvihly a údolí sestoupila
na místo, jež vykázals jim.
Mez jim jsi položil, které nesmějí překročit,
nesmějí se vrátit, by přikryly zemi.
Kážeš, by prameny v údolích vyvěraly,
aby mezi horami vody tekly;
napájejí všelikou zvířenu polní,
prahne po nich divoký osel, kdy žízní.
U nich má své sídlo nebeské ptactvo,
v ratolestech šveholící.
Svlažuješ hory se svých zásobáren,
plody tvé práce země se nasycuje.
Trávě dáváš růsti pro dobytek,
jakož i zelinám pro potřebu lidstva.
Vyvozuješ ze země chléb i víno;
víno, by veselilo srdce lidí,
olej, aby se jím leskl obličej jejich,
chléb pak, by srdce lidí posiloval.
Do syta pítí mohou polní stromy,
i cedry libánské, jež pěstuje Bůh;
tam si staví ptactvo hnízda svoje,
čáp mívá vysoko svůj domov;

vysoké hory patří kozorožcům,
 skály pak jsou útočištěm damanům.
 Učinil měsíc, časy by odměřoval;
 slunce ví, kdy dlužno mu zapadati.
 Přivádíš tmu, i nastává doba noční;
 v té se hýbají všechna zvířata lesní;
 mladé plémě lví rve po kořisti,
 žádá na Bohu pokrmu sobě.
 Vychází slunce, i sbírají se zase,
 a do svých doupat se ukládají;
 tu pak vychází člověk k dílu svému,
 aby pracoval až do večera.
 Jak jsou četná díla tvá, Hospodine!
 Všecky věci učinil jsi moudře,*
 plná jest země tvorstva tvého.
 Moře tu velké a širé na obě strany,
 v němž se hemží počet nescíslný*
 živočichů maličkých i velikých.
 Tam se probíhají vodní obři,
 leviatan v něm si hraje.
 Toto všechno očekává tebe,
 že jim dáš pokrmu v přiměřenou dobu:
 ty jim dáváš, a oni sbírají si;
 otvíráš ruku svou, a všechno plno je slasti.
 Odvrátíš-li však tvář svou, lekají se,
 odnímáš-li dech jim, umírají,*
 a v prach svůj se navracují;
 vysíláš jim dech svůj, i tvoří se,
 a takto obnovuješ tvářnost země.
 Sláva Hospodinova trvá věčně,
 Hospodin má ze skutků svých radost.
 Pohlédne-li na zemi, zachvívá se,
 dotkne-li se hory, kouří se z ní.
 Zpívat budu Pánu celý svůj život,
 chválit Boha svého dokud budu.
 Kéž mu se líbí moje rozjímání,
 já mám věru radost z Hospodina.
 Ó, by vyhynuli hříšníci se země;
 ó, by nebylo již bezbožníků!*
 Dobrořeč, má duše, Hospodinu!

Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant.: Vysíláš dech svůj, i tvoří se, a takto obnovuješ
tvářnost země, aleluja, aleluja.

V.: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

O.: A ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu,
aleluja.

Otče náš . . . potichu.

V.: A neuvoď nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás od zlého.

(Absoluce:) Vyslyš, Pane Ježíši Kriste, prosby služeb-
níků svých a smiluj se nad námi, který s Otcem i s Du-
chem sv. živ jsi a kraluješ na věky věkův.

O.: Amen.

V.: Rač, pape, požehnati.

Požehnání: Četba svatého evangelia budiž nám ke
spáse a k ochraně.

O.: Amen.

Čtení svatého evangelia podle Jana (14, 23–31).

Čtení I.

Za onoho času Pán Ježíš řekl učedníkům svým: „Mi-
luje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec
můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek
u něho si učiníme. A tak dále.

HOMILIE SVATÉHO ŘEHOŘE PAPEŽE

Zalíbilo se nám, bratři nejmilejší, slova evangelij-
ního čtení krátce přeběhnouti, aby potom delší dobu
bylo možno v patření na tak velikou slavnost pro-
dlévati. Dnes totiž Duch svatý náhlým hukotem při-
šel na učedníky a myslí tělesných (lidí) proměnil v lás-
ku k sobě; zevně ukázaly se ohnivé jazyky, uvnitř však
srdce zahorela, ježto ti, kteří spatřivše oheň přijali Boha,
láskou sladce vzplanuli. Ten svatý Duch totiž je láska;
proto také praví Jan: „Bůh jest láska.“ (1 Jan 4, 16.) Kdo

tedy celou myslí po Bohu touží, jistě má již toho, jež miluje. Aniž může někdo Boha milovati, nemá-li toho, jež miluje. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi.

O.: Bohu díky.

Responsorium breve: Když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě, aleluja; tu povstal náhle s nebe hukot, aleluja; jako když táhne vítr silný, a naplnil dům, aleluja, aleluja . . V.: Když tedy byli učenící pohromadě pro strach před židy, přišel náhle hukot s nebes na ně. Jako když táhne vítr silný, a naplnil dům, aleluja, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Pomoc Boží zůstávej vždycky s námi.

O.: Amen.

Čtení II.

Avšak ejhle, kdyby každý z vás byl tázan, miluje-li Boha, s veškerou důvěrou a s bezpečnou myslí by odpověděl: Miluji. Hned však na počátku čtení slyšeli jste, co Pravda praví: „Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude.“ Důkaz tedy lásky jest výkon skutku. Proto týž Jan ve svém listě dí: „Kdo praví: ‚Miluji Boha‘ a přikázání jeho nezachovává, lhář jest.“ (1 Jan 4, 20.) Opravdu totiž Boha milujeme a přikázání jeho zachováváme, odpíráme-li svým chťcům. Neboť ten, kdo se ještě rozplývá nedovolenými tužbami, jistě Boha nemiluje, protože mu svou vůlí odporuje. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi.

O.: Bohu díky.

Responsorium breve: Všichni byli naplněni Duchem svatým, a počali mluvit, jak Duch svatý dával jim promlouvat; i sešel se zástup mluvících, aleluja. V.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích. I sešel se zástup mluvících, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. I sešel se zástup mluvících, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Dospolečnosti nebešťanů dovediž nás král andělů.

O.: Amen.

Čtení III.

„A Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.“ Uvažujte, bratři nejmilejší, jak veliká je to důstojnost: míti v srdci hostem zavítavšího Boha. Zajisté, kdyby měl vstoupiti do našeho domu některý bohatý nebo velmožný přítel, čistili bychom s veškerou rychlostí celý dům, aby snad nebylo něco, co by oči vstupujícího přítele uráželo. Ať tedy setře skvrny zlého skutku ten, kdo připravuje Bohu dům své mysli. Vizte však, co Pravda dí: „Přijdeme a příbytek u něho si učiníme.“ Do srdcí některých totiž přichází, a příbytek si nečiní; protože zkroušeností sice návštěvy Boží docházejí, avšak za doby pokušení na to, čím byli zkroušeni, zapomínají a tak se vracejí ke hříchům, jako by jich nebyli nikdy oplakávali. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi.

O.: Bohu díky.

Bože, tebe chválíme, * Pane, tebe slavíme.
Tebe, Otče věčný, * celá země velebí.
Tobě všichni andělé, * tobě nebesa a všechny moci,
tobě cherubové i serafové * neutuchajícím hlasem
provolávají:
Svatý, * svatý, * svatý jest * Hospodin, Bůh zástupů.
Plná jsou nebesa i země * tvé slavné velebnosti.
Tebe slavný * sbor apoštolů,
tebe ctihodných * řada proroků,
tebe chválí bělostné * šiky mučedníků,
tebe po širém světě * slaví svatá církev,
tebe, Otče * nesmírné velebnosti,
tvého vši cti hodného, * pravého a jediného Syna,
jakož i Ducha svatého * Utěšitele.
Tys král slávy, * Kriste.
Tys Otcův * věčný Syn.
Ty hodlaje se státi člověkem, bys ho spasil, * nehrozil
ses lůna Panny.
Ty zlomiv osten smrti * otevřel jsi věřícím říše nebeské.
Ty sedíš na pravici Boží * ve slávě Otcově.
Věříme, že přijdeš k * soudu.

Proto tě prosíme, bys přišel na pomoc svým služeb-
 níkům, * které jsi předrahou krví vykoupil.
 Dej, bychom k tvým svatým * ve slávě věčné byli při-
 počtení.
 Dej dojít spásy svému lidu * a žehnej svému majetku.
 Spravuj jej * a vyvyš ho na věky.
 Každý den * ti dobrořečíme
 a chválíme tvé jméno na věky, * až na věky věkův.
 Rač nás, Pane, tohoto dne * hříchu chrániti.
 Smiluj se nad námi, Hospodine, * smiluj se nad námi.
 Sestup milosrdenství tvé na nás, * jak v tebe doufáme.
 V tebe, Hospodine, doufám, * nebudu zahanben na
 věky.

LA UDES (CHVÁLY)

V.: Bože, měj na paměti † mou pomoc.
 O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.
 Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. Jako byla na
 počátku, buď nyní i vždycky i na věky věkův. Amen.
 Aleluja.
 Ant.: Když přišel den letnic, byli všichni pohroma-
 dě na jednom místě, aleluja.

ŽALM 92

Hospodin kraluje, oděn jest velebností;
 oděn jest Hospodin a opásán silou,*
 upevnil zemi též, že se nekolísá.
 Pevně stojí trůn tvůj od počátku;
 od věčnosti jsi ty . . .
 Vlny vznášejí vysoko, Hospodine,
 vlny vznášejí vysoko svůj hukot,*
 vlny vznášejí vysoko svůj jekot.
 Podivuhodnější nežli hukot spoust vodních,
 nežli jekot mořského vlnobití*
 podivuhodnější na výsostech Hospodin.
 Výroky tvé jsou nejvyšš spolehlivé,
 domu tvému přísluší svatost,*
 Hospodine, na věčné časy.

Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant.: Když přišel den letnic, byli všichni pohroma-
dě na jednom místě, aleluja.

Ant.: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

ŽALM 99

Jásej Bohu všechna země,
služte Hospodinu s veselím,*
předstupujte před něho s plesáním.

Vězte, Hospodin že Bůh jest,
on nás učinil a ne my sami;*,
jsme lid jeho a ovce pastvy jeho.

Vcházejte do bran jeho s díky,
do jeho nádvoří s chvalozpěvy,*
slavte ho, chvalte jméno jeho!

Neboť dobrotiv je Hospodin,
na věky milosrdenství jeho,*
a rod od rodu věrnost jeho.

Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant.: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

Ant.: Všichni byli naplněni Duchem svatým a počali
mluviti, aleluja, aleluja.

ŽALM 62

Bože, můj Bože, hned z jitra tě hledám,
žízni po tobě má duše,
nyje po tobě mé tělo,
jak pustá, neschůdná, vyprahlá půda.
Proto jsem chodíval do tvé svatyně,
abych spatřil tvou moc a slávu.

Lepšíť jest milost tvá než život;
 rty mé budou tebe chválit.
 Proto tě chválit chci celý život
 a ve tvém jménu zdvíhat své ruce.
 Nejsladší lahody plna je duše má
 a rty plesu slaví tě ústa má,
 když na tě vzpomínám na svém lůžku,
 když v noci bdím a na tebe myslím.
 Neboť tys byl mým pomocníkem,
 a já v stínu svých křídel plesám.
 Na tobě má duše lpí,
 tvoje pravice mne drží.
 Kterí však neprávem život mi vzít chtějí,
 propadnou se do podzemí,
 budou vydáni na pospas meči,
 kořistí šakalů se stanou.*
 Král pak bude se radovat z Boha;
 kteří při něm přísahají,
 všichni budou honosit se,*
 že budou ucpána ústa lhářům.
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

Ant.: Všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit, aleluja, aleluja.

Ant.: Prameny a vše, co se hýbá ve vodách, dobrořečte Pánu, aleluja.

Chvalozpěv tří jinochů v ohnivé peci. (Dan 3, 57–88. 56.)

Dobrořečte všechna díla Páně Pánu,
 chvalte a nade všechno ho vyvyšujte na věky.
 Dobrořečte andělé Páně Pánu,
 dobrořečte nebesa Pánu.
 Dobrořečte všechny vody, které jsou nad nebesy, Pánu,
 dobrořečte všechny moci Páně Pánu.
 Dobrořeč slunce a měsíc Pánu;
 dobrořečte nebeské hvězdy Pánu.
 Dobrořeč všecek dešť a rosa Pánu;

dobrořečte všechny Boží větry Pánu.
 Dobrořeč oheň i žár Pánu;
 dobrořeč mráz i vedro Pánu.
 Dobrořeč krupěje rosy a jíní Pánu;
 dobrořeč mráz i zima Pánu.
 Dobrořeč led i sníh Pánu;
 dobrořečte noci i dni Pánu.
 Dobrořeč světlo i temno Pánu;
 dobrořečte blesky i mračna Pánu.
 Dobrořeč země Pánu;
 chval a nade všechno ho vyvyšuj na věky.
 Dobrořečte hory a pahorky Pánu;
 dobrořeč všechno rostlinstvo na zemi Pánu.
 Dobrořečte prameny Pánu;
 dobrořeč moře i řeky Pánu.
 Dobrořečte veliké ryby a vše, co se hýbá ve vodách,
 Pánu;
 dobrořečte všichni nebeští ptáci Pánu.
 Dobrořečte všechna zvířata divoká i krotká Pánu;
 dobrořeč lidstvo Pánu.
 Dobrořeč Israel Pánu;
 chval a nade všechno ho vyvyšuj na věky.
 Dobrořečte kněží Páně Pánu;
 dobrořečte služebníci Páně Pánu.
 Dobrořečte duchové i duše spravedlivých Pánu;
 dobrořečte svatí a stísněného srdce Pánu.
 Dobrořeč Ananiáši, Azariáši a Misaeli Pánu;
 chvalte a nade všechno ho vyvyšujte na věky.
 Dobrořečme Otci i Synu i Duchu svatému;
 chvalme a nade všechno ho vyvyšujeme na věky.
 Požehnaný jsi, Hospodine na nebeské obloze;
 úctyhodný, slavný a nade všechno vyvýšený jsi na
 věky.

Ant.: Prameny a vše, co se hýbá ve vodách, dobrořečte Pánu, aleluja.

Ant.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích, aleluja, aleluja, aleluja.

-

Chvalte Hospodina s nebes,
 vychvalujte ho na výsostech.
 Chvalte jej všichni andělé jeho,
 chvalte ho všechna vojska jeho.
 Vychvalujte jej slunce i měsíc,
 chvalte ho všechny svítící hvězdy!
 Vychvalujte jej nebesa nebes
 i všechno vodstvo, které jest nad nebem.
 Ať chválí jméno Hospodinovo,
 řeklť on – a byly učiněny.*
 on rozkaz dal – a byly stvořeny.
 Upevnil je na věky věkův,
 zákon dal, jehož nepřekročí.
 Chvalte Hospodina od země,
 obři mořští, všechny tůně,
 oheň, krupobití, sníh, led,
 vichřice, činící rozkaz jeho,
 hory, jakož i pahorky,
 stromoví ovocné i všechny cedry!
 Zvěř i všechna zvířata domácí,
 plazi a ptactvo okřídlené,
 králové země se všemi národy,
 knížata a všichni soudcové světa,
 jinochové jakož i panny,
 starcové a s nimi děti!
 Ať chválí jméno Hospodinovo,
 jeť jen jeho jméno vznešené,*
 sláva jeho nad nebem, nad zemí!
 Zdvihl roh též lidu svého,
 ke cti veškerých svých ctitelů,*
 Israele, lidu mu blízkého.
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

Ant.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích, aleluja, aleluja, aleluja.

Kapitola (Sk 2, 1 – 2):

Když přišel den letnic, byli všichni učedníci pohromadě na jednom místě; tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný, a naplnil všecek dům, kde seděli.

O.: Bohu díky.

Chvalozpěv (podle překladu Dostála-Lutinova.)

V blažených opět radostech
k nám navrátil se roku běh,
an svatý Utěšitel Duch
se snesl na apoštoly.

Co oheň světlem zašlehal,
jazyka způsob na se vzal,
by jejich slova plynula
a jejich láska hořela.

Aj, mluví řečmi národů,
i trnou davy pohanů,
mní, že jsou moštěm zmořeni
ti, již jsou Duchem prodšeni.

To tajuplné stalo se,
kdy velkonoční minul čas,
v posvátném onom kruhu dní,
kdy zákon viny promíjí.

Nuž tedy, Bože, láskou tvou
prosíme s tváří skloněnou,
nám uděl s nebes výšiny
těch darů Ducha svatého.

Jenž dávno srdce posvětils
a milostí svou naplnils:
odpuť nám naše činy zlé
a navrať doby pokojné.

Buď Bohu Otci sláva, čest,
i Synu, který z mrtvých vstal,

i Duchu Utěšiteli
po všechny věky teď i dál.

Amen.

V.: Všichni byli naplněni Duchem svatým, aleluja.

O.: A počali mluvit, aleluja.

Antifona k Benediktus: Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, aleluja.

Píseň Zachariášova (Lk 1, 68 – 79).

Požehnán buď Hospodin, Bůh israelský,
že navštívil a vykoupení zjednal lidu svému,
a že vyzdvihl nám roh spásy
v domě Davida, svého služebníka,
jakož byl mluvil ústy svých svatých
proroků odvěkých,
spásu to od nepřátel našich
a z ruky všech, kteří nás nenávidí,
aby učinil milosrdenství s našimi otci,
a byl pamětliv svaté úmluvy své,
přísahy to, kterou byl přísahal Abrahamovi, našemu
že nám dá, otcí,
abychom vysvobození jsouce z rukou nepřátel svých
beze strachu sloužili jemu
ve svatosti a spravedlnosti před ním
po všechny dny své.
A ty pak, dítě, prorokem nejvyššího slouti budeš,
neboť předejdeš před Pánem připravovat cesty jeho,
abys dal lidu jeho známost
o spáse odpuštěním hříchů jejich
pro srdečné milosrdenství Boha našeho,
ve kterém nás navštívil vycházející z výsosti,
aby posvětil těm, kteří sedí ve tmách a stínu smrti,
aby řídil kroky naše na cestu pokoje.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant.: Přijměte Ducha svatého: kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jenž jsi dnes srdce věřících osvětlením Ducha svatého poučil, dej nám, bychom v témž Duchu správně smýšleli a z útěchy jeho vždycky se radovali. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh po všechny věky věkův.

O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

V.: Duše zemřelých pro milosrdenství Boží ať odpočívají v pokoji.

O.: Amen.

Otče náš... potichu.

V.: Hospodin uděl nám svůj pokoj.

O.: A život věčný. Amen. - Královno nebeská...

Atd. jako na konci kompletáře str. 22n.

PRIMA

(Hodinka první.)

Otče náš... (potichu). Zdrávas, Maria... (potichu).
Věřím v Boha (potichu).

V.: Bože, měj na paměti mou pomoc. (Poznamenej se velkým křížem.)

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.

Sláva Otci... Amen. - Aleluja.

Chvalozpěv.

Když denní hvězda vyšla již,
pokorně Boha vzývejme,
by v žádném denním úkonu
nám nedal trpět úhonu.

Nechť uzdou krotí jazyk náš,
by neozval se krutý svár;
zrak ochranou ať zacloní,
marností aby nevnímal.

Ať nitro srdce čisto jest,
a vzdálí se i nerozum:
nechť pýchu těla potře v nás
v nápoji střídmost, v pokrmu.

Abychom, až den zapadne
a po řádu noc nadejde,
světa se odříkající
jej zpívající slavili.

Buď Bohu Otci sláva, čest
i Synu, který z mrtvých vstal,
i Duchu Utěšiteli
po všechny věky teď i dál.

Amen.

Ant. Když přišel den.

ŽALM 53

Bože, jménem svým mi pomoz,
mocí svou dej mi dojít práva.
Bože, vyslyš modlitbu mou,
popřej sluchu slovům úst mých.
Povstávajíť cizáci proti mně,
mocní mi o život ukládají,*
nemají Boha na zřeteli.
Avšak Bůh, hle, pomocník můj,
Pán jest ochráncem života mého.
Obrát zlo to na mé odpůrce,
podle své věrnosti je zahlad!
Pak budu dávat ti oběti dobrovolné,
slaviti, Pane, jniéno tvé dobrotivé,
ježto mne z každé tísně vytrhuješ,
že mohu na odpůrce vítězně hledět.

Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST PRVNÍ

Blahoslavení bezúhonných mravů,
kteří chodí v zákoně Hospodinově.
Blaze těm, kteří myslí na jeho zjevení,
a kteří celým srdcem hledají ho.
Nebo kdož dopouštějí se nepravosti,
po cestách jeho nekrácejí.
Ty jsi udělil přikázání svoje,
aby bedlivě jich bylo dbáno.
Ó, by řízeny byly cesty moje
k tomu, bych šetřil ustanovení tvých!
Tehdy nebude mi hanbiti se,
budu-li hledět si všech příkazů tvých.
Budu ti děkovat v upřímnosti srdce,
naučím-li se spravedlivým tvým soudům.
Ustanovení tvá chci zachovávat,
docela mne tedy neopouštěj!
Jak se zachová jinoch na cestě pravé?
Bude-li chovati se dle tvých řečí.
Celým srdcem vyhledávám tebe;
nedopust, bych se vzdálil od tvých příkazů.
Ve mém srdci ukrývám výroky tvé,
abych se neprohřešil proti tobě.
Požehnaný budiž, Hospodine;
vyučuj mne ustanovením svým.
Svéma rtoma ohlašuji
vše, co tvá ústa usoudila.
Z cesty zjevení tvých raduji se,
jako z veškerého bohatství.
Ve tvých příkazech se cvičím,
a mám na zřeteli tvé stezky.
O tvých ustanoveních rozjímám,
nezapomínám tvých řečí.
Sláva Otci i Synu

i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST DRUHÁ

Milost dej služebníkú svému, bych živ byl,
abych zachovával slova tvoje.
Otevři mi oči, abych patřil
na podivuhodnosti zákona tvého.
Cizincem jsem na této zemi;
neskrývej přede mnou svých příkazů.
Prahne duše moje dychtivostí
po tvých ustanoveních každou dobu.
Káráš lidi pyšné, zlořečené,
kteří se uchylují od tvých příkazů.
Odejmi ode mne pohanu a potupu,
neboť zjevení tvá vyhledávám.
Byť na mne ve schůzi knížata se smlouvala:
sluha tvůj cvičí se ve tvých ustanoveních.
Vždyť tvá zjevení jsou mým rozjímáním,
s inými rádci ustanovení tvá.
Přilnula ku prachu má duše;
obživ mne podle slova svého.
Cesty své ti ohlašuji a slýcháš mne;
vyučuj mne ustanoveními svými.
Cestu rozkazů svých ukazuj mi,
neboť uvažuji o tvých dívech.
Umdlévá má duše roztrpčením;
rač mne posilnití slovy svými,
Cestu nepravosti ode mne odvráť,
a mě zákonem svým omilostni.
Cestu pravdivosti jsem si zvolil,
na tvá práva nezapomínám.
Lnu k tomu, co jsi zjevil, Hospodine;
nedopouštěj, abych zahanben byl.
Po cestě tvých přikázání běžím,
neb ty uvolňuješ mému srdci.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,

jako byla na počátku, buď nyní i vžděcky
na věky věkův. Amen.

Ant.: Když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě, aleluja.

Kapitola: Králi věků, nesmrtelnému, neviditelnému, jedinému Bohu budiž čest a sláva na věky věkův. Amen. (1 Tim. 1, 17).

O.: Bohu díky.

Responsorium: Kriste, Synu Boha živého, smiluj se nad námi, aleluja, aleluja. Kriste, Synu Boha živého, smiluj se nad námi, aleluja, aleluja.

V.: Jenž sedíš na pravici Otcově. Aleluja, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. Kriste, Synu Boha živého, smiluj se nad námi, aleluja, aleluja.

V.: Povstaň, Kriste, pomáhej nám, aleluja.

O.: A vysvoboď nás pro své jméno, aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Hospodine, Bože všemohoucí, který jsi nás na počátek tohoto dne přivedl: svou mocí nás dnes zachovej, abychom tohoto dne k žádnému nezhnuli hříchu, ale ať řeči naše jdou za tím a myšlenky i skutky směřují k tomu, bychom ustavičně činili, co jest před tebou správné. Skrze Pána našeho Ježíše Krista . . .

O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

V.: Vzácná jest před Hospodinem.

O.: Smrt jeho ctitelů.

Svatá Maria a všichni svatí, orodujte za nás u Hospodina, abychom si zasloužili pomoc a spásu od toho, jenž jest živ a kraluje na věky věkův.

O.: Amen.

V.: Bože, měj na paměti mou pomoc.

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.

V.: Bože, měj na paměti mou pomoc.

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.
V.: Bože, měj na paměti mou pomoc.
O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš.
Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . . na věky
věkův. Amen.
Pane, smiluj se nad námi.
Kriste, smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.
Otče náš . . . (potichu)
V.: A neuvoď nás v pokušení.
O.: Ale zbav nás od zlého.
V.: Shlédni na své sluhý, jsoutě tvé dílo, a rač žehnat jejich synům.
O.: Buď milost Pána, Boha našeho, nad námi; dílům rukou našich shora žehnej, ano, dílu rukou našich žehnej!
V.: Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.
O.: Jako byla . . . Amen.
Modleme se. Rač, Hospodine Bože, králi nebes i země, řídit, posvěcovati, pořádati a spravovati dnes srdce i těla naše, smysly, řeči i skutky naše podle zákona svého a podle skutků, jež přikazuješ: abychom zde i na věky s pomocí tvou spasení a osvobození býti si zasloužili, Spasiteli světa, jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův.
O.: Amen.
V.: Rač, pane, požehnati.
O.: Dny i skutky naše ve svém pokoji pořádej Hospodin všemohoucí.
O.: Amen.
Krátké čtení: Jak Židé tak proselyté, Krefané i Arabové – my slyšíme je mluvíti jazyky našimi o velikých skutcích Božích. (Sk. 2, 11).
Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi.
O.: Bohu díky.
V.: Pomoc naše ve jménu Páně.
O.: Který učinil nebe i zemi.
V.: Požehnejte!
O.: Bůh!
Požehnání: Hospodin nás požehnej, všeho zlého chraň

a k životu věčnému doved. A duše zemřelých pro milosrdenství Boží ať odpočívají v pokoji.

O.: Amen.

HODINKA TŘETÍ

Otče náš . . . (potichu) Zdravas, Maria . . . (potichu)

V.: Bože, měj na paměti ť mou pomoc!

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš!

Sláva Otci i Synu . . . jako byla na počátku . . .

Amen. Aleluja,

Chvalozpěv: Ó Stvořiteli, Duchu, přijď . . . jako výše
k nešporám na str. 14.

Ant.: Duch Páně.

ŽALMU 118. ČÁST TŘETÍ

Vštip mi, Pane, cestu svých ustanovení,

abych ji vyhledával každou dobu.

Dej mi rozum, bych badal ve tvém zákoně,

abych zachovával jej celým svým srdcem.

Voď mne po stezce svých přikázání,

neboť na té mám zalíbení.

Nakloň srdce mé k zjevení svým,

nikoli však ke chtivosti zisku.

Odvrať mé oči, ať nepatří na marnosti;

na své cestě rač mne občerstvovat.

Potvrď svému služebníkovi své slovo,

dané tomu, kdo se bojí tebe.

Odvrať pohanu mou, kterou tuším,

neboť tvoje právo příjeniné jest.

Hle, já toužím po tvých nařízeních,

spravedlností svou obživuj mne.

Přijď tedy na mne milost tvá, Hospodine,

spása tvoje podle výroku tvého,

ať něco odpovím svým utrhačům,

neboť naději skládám ve tvých slovech.

A neber ústům svým nikdy slova pravdy,

neboť soudům tvým velmi důvěřuji.

I budu šetřiti zákona tvého vždycky,
na věky, a na věky věkův.
Ať mohu tedy vykračovat volně,
nebo přikázání tvá vyhledávám.
Nechat mluvím o tvých zjeveních před králi
bez házně a beze strachu
a uvažuji o tvých přikázáních,
která jsem si zamiloval.
Ruče své vztahuji po tvých milých mi rozkazech
a v tvých ustanoveních se cvičím.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST ČTVRTÁ

Pamatuj na slovo své sluhovi svému,
kterým jsi mi naději dát ráčil.
To jest útechou mi v soužení mém,
že mne výroky tvé obživují.
Zpupní nepravě činí ustavičně;
já však od tvého zákona jsem se neuhnul.
Pamětliv jsem odvěkých tvých soudů,
Hospodine, a tak se potěšuji.
Jíná mne zmalátnělost pro hříšníky,
kteří opouštějí zákony tvé.
Zpívám o tvých ustanoveních
na místě putování svého.
V noci jsem pamětliv jména tvého, Pane,
a dle zákona tvého se zachovávám.
Toho údělu se dostalo mně –
že tvé zákony zachovávám.
Úděl můj jest, Hospodine – říkám –
chovati se podle zákona tvého.
Prosím před tebou z celého srdce svého;
smiluj se nade mnou podle výroku svého.
Uvažuji v duchu o svých cestách
a své nohy obracím ke tvým zjevením.
Připraven jsem a nedávám se másti,

abych ostríhal tvých přikázání.
Osidla hříšníků mne oplétají,
ale zákona tvého nezapomínám.
O půl noci vstávám, bych tě slavil
pro tvá spravedlivá rozhodnutí.
Společníkem jsem všech, kteří bojí se tebe
a kteří šetří tvých přikázání.
Tvé milosti, Hospodine, plná je země;
ustanovením svým vyučuj mne.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST PÁTÁ

Dobrotu prokazuješ sluhovi svému,
Hospodine, podle slova svého.
Pravému umění a vědě uč mne,
nebo přikázáním tvým věřím.
Dříve než snížen jsem byl, já jsem hřešil;
proto nyní výroků tvých šetřím.
Dobrotiv jsi; nuže v té dobrotě své
vyučuj mne ustanovením svým.
Rozmnožila se proti mně nepravost zpupných,
já však celým svým srdcem badám v tvých
Ssedlé je jako mléko srdce jejich; příkazech.
já však o tvém zákoně uvažuji.
Dobře mi, žeš mne ráčil pokořiti,
abych se naučil ustanovením tvým.
Lepší je mi zákon tvojich úst
nežli tisíce zlata a stříbra.
Ruce tvé učinily mne, stvořily mne;
dej mi rozum, bych naučil se tvým příkazům.
Kdo se tě bojí, hledí na mne s radostí,
že slovu tvému pevně důvěřuji.
Poznávám, Pane, spravedlnost tvých soudů,
a žeš dle věrnosti své pokořil mne.
Ukaž se milost tvá, by mne potěšila,
dle slibu tvého daného sluhovi svému.

Sneste se na mne tvá slitování, bych živ byl,
neboť zákon tvůj rozjímání mé jest.
Zahanben každý buď zpupný, jenž neprávem tísnil
mne,

já však se cvičím ve tvých přikázáních.
Ke mně se obraťte, kteří bojí se tebe,
a kteří znají výpovědi tvoje.
Budiž mé srdce bezúhonné v tvém právu,
aby nebylo mi hanbiti se.

Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant.: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.
Kapitola (Sk. 2, 1 – 2): Když přišel den letnic, atd. jako
výše na str. 14.

O.: Bohu díky.

Responsorium: Duch Páně naplňuje okruh zemský,
aleluja, aleluja. Duch Páně naplňuje okruh zemský,
aleluja, aleluja.

V.: A ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu,
aleluja, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.
Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja, aleluja.

V.: Duch Utěšitel, aleluja.

O.: Naučí vás všemu, aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jenž jsi . . . jako výše na str. 16.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

V.: A duše zemřelých pro milosrdenství Boží at od-
počívají v pokoji.

O.: Amen. — Otče náš . . . (potichu)

MŠE SVATÁ

Modlitba stupňová: Ve jménu Otce † i Syna i Ducha
svatého. Amen.

Antifona:

(K.): Přistoupím k oltáři Božímu, (L.): před Boha,
který mě od mládí radostí naplňoval.

ŽALM 42

Kněz: Ujmi se mne, ó Bože, a dopomoz mi
ku právu proti lidu nesvatému; od lidí zlovolných
a lstivých mne vysvobod!

Lid: Neb tys, Bože, má síla! Proč jsi mne zapudil?
Proč smutně chodit mám, když mne nepřítel
skličuje?

Kněz: Sešli své světlo a věrnost! Ty mne povedou
a uvedou na svatou horu tvou, do tvých stanů.

Lid: Abych přistoupil k oltáři Božímu, před Boha,
který mne od mládí radostí naplňoval.

Kněz: Abych ti děkoval na citaře, Bože, můj Bože.
Proč jsi zarmoucena, duše moje,
a proč znepokojuješ mne?

Lid: Doufej v Boha, neb ještě mu děkovat budu,
že je mou spásou a mým Bohem.

Kněz: Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.

Lid: Jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Antifona:

(K.): Přistoupím k oltáři Božímu, (L.): před Boha,
který mne od mládí radostí naplňoval.

V.: Pomoc naše je ve jménu Hospodina.

O.: Jenž učinil nebe i zemi.

Kněz: Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blaho-
slavené Marii, vždy panně, svatému Michalu, arch-
andělu, svatému Janu Křtiteli, svatým apoštolům
Petrů a Pavlu, všem svatým a vám, bratři, že jsem
hřešil velmi myšlením, řečí a skutkem: svou vinou,

svou vinou, svou převelikou vinou. Pročež prosím blahoslavenou Marii, vždy pannu, svatého Michala, archanděla, svatého Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra a Pavla i všechny svaté a vás, bratři, abyste se modlili za mne k Hospodinu, Bohu našemu.

O.: Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, odpustiž tobě hříchy tvé a přivediž tě k životu věčnému.

Kněz: Amen.

Lid (ministrant) opakuje: Vyznávám se . . . Misto „vám bratři“ a „vás bratři“ říká „tobě, otče“ a „tebe, otče“.

Kněz: Smiluj se nad vámi . . . hříchy vaše . . . vás . . . věčnému.

Lid: Amen.

Kněz: Odpustění, rozhřešení a prominutí hříchů našich udělíš nám † všemohoucí a milosrdný Hospodin.

Lid: Amen.

Kněz: Bože, rač nám zase život dáti.

Lid: Aby tvůj lid se radovati mohl z tebe.

Kněz: Ukaž nám, Hospodine, milost svoji.

Lid: A své blaho rač nám poskytnouti.

Kněz: Pane, vyslyš modlitbu mou.

Lid: A volání mé k tobě přijď.

Kněz: Pán s vámi.

Lid: I s duchem tvým.

Kněz (vystupuje k oltáři): Modleme se. Odejmi od nás, Hospodine, prosíme, nepravosti naše, abychom do svatyně svatých s čistou myslí vejíti zasloužili. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Prosíme tebe, Hospodine, pro zásluhy tvých svatých, jejichž ostatky tuto jsou (kněz líbá oltářní hrobku) i všech svatých, abys mi odpustiti ráčil všechny mé hříchy. Amen.

Introit (vstup) na epištolní straně:

Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja; a ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu, aleluja, aleluja, aleluja. (Moudr. 1, 7.) – Bůh se zdvíhá, i rozptylují se odpůrci, prchají před ním jeho nenávistníci. (Ž 67, 2.) – Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jako byla

na počátku, buď nyní i vždycky i na věky věkův.
Amen. — Duch Páně naplňuje okruh zemský, ale-
luja; a ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu,
aleluja, aleluja, aleluja.

Prostřed oltáře kněz střídavě s lidem :

Pane, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!

Andělský chvalozpěv (Gloria) :

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem
bohumilým! Chválíme tě. Dobrořečíme tobě. Klaníme
se tobě. Oslavujeme tě. Díky vzdáváme tobě pro ve-
likou slávu tvou, Pane, Bože, králi nebeský, Bože, Otče
všemohoucí, Pane, jednorozený Synu, Ježíši Kriste!
Pane, Bože, beránku Boží, Synu Otce. Ty, který sní-
máš hříchy světa, smiluj se nad námi. Ty, který sní-
máš hříchy světa, přijmi kající modlitbu naši. Ty,
který sedíš na pravici Otce, smiluj se nad námi! Ne-
boť ty jediný jsi Svatý, ty jediný jsi Pán, ty jediný jsi
Svrchovaný, Ježíši Kriste, se svatým Duchem ve slávě
Boha Otce. Amen.

Kněz: Pán s vámi.

Lid: I s duchem tvým.

Modleme se:

Bože, jenž jsi dnes srdce věřících osvícením Ducha
svatého poučil, dej nám, bychom v témž Duchu správně
smýšleli a z útěchy jeho vždycky se radovali. Skrze
Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou
živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh
po všechny věky věkův.

O.: Amen.

Čtení ze skutků apoštolských.

(2, 1 – 11)

V těch dnech, když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě. Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný, a naplnil dům, kde seděli; i ukázaly se jim jazyky jako ohnivé rozdělující se, a posadil se na každém z nich (jeden), a všickni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit jinými jazyky, jak ten Duch dával jim promlouvat. Přebývali pak v Jerusalemě Židé, muži nábožní, ze všelikého národa pod nebem. A když povstal ten zvuk, sešel se zástup a strnul, neboť slyšeli je mluvit jednakaždý jazykem svým. I žasli všickni a divili se řkouce: Nejsou-li tito všickni, kteří mluví, Galilejci? I kterak my každý slyšíme jazyk svůj vlastní, ve kterém jsme se zrodili? My Parthové a Médové i Elamité a obyvatelé Mesopotamie, Judska i Kappodocie, Pontu i Asie, Frygie i Pamfylie, Egypta a končin Lybie ležící při Cyreně, i příchozí Římané, jak Židé tak novověrci, Kretané i Arabové – my slyšíme je mluvit jazyky našimi o velikých skutech Božích.

O.: Bohu díky.

Aleluja, aleluja.

V.: (Ž. 103, 30) Vysíláš dech svůj, i tvoří se, a takto obnovuješ tvárnost země. Aleluja. (Kněz kleká)

V.: Přijď, Duchu svatý, naplň srdce svých věřících a oheň lásky své v nich roznět.

Sekvence:

Přijď, ó Duše přesvatý – pramen světla bohatý – sešli v země dolinu! – Sestup, Otče ubohých, – dárce darů přemnohých, – osvět srdcí hlubinu.

Božský Utěšiteli, – sladký duší příteli, – v tobě šťasten spočinu. – Ty mne v práci osvěžíš, – ty mne v pláči potěšíš, – v žáru pozveš do stínu.

Ó ty slunce blažené, – světlem lásky plamenné – naplň věrnou rodinu! Bez tvé božské milosti – pusto v lidské bytosti, – všechnu ztrácí nevinu.

Smyj, co třísni vina zlá, – zavraždě srdce vyprahlá, –
rány zhoj, ať nezhygnu. – Osviť, co v nás chmurného,
– naklon, co je zpuštěného, zbloudilé veď v otčinu!

Připrav nám, svým věřícím, – vroucně tebe prosí-
cím, – sedmi darů hostinu. Odměnu dej za ctnosti,
– do věčné nás radosti uveď v blahou hodinu;

(Kancionál Orlův str. 576n)

Tatáž sekvence podle kancionálu olomuckého (str. 347):

Přijď, ó Duše přesvatý, – světla svého bohatý – pa-
prsek rač na nás lít. – Přijdiž, otče nebohých, – dárece
darů přemnohých, – rač nám srdce osvětit.

Božský Utěšiteli, – sladký duší příteli, – rač nás mi-
le zotavit! – V práci libý pokoji, – krotiteli v rozbroji,
– rač nás v pláči ukojit!

Ó ty světlo blažící, – srdce v tebe věřící, – milostně
rač naplnit. – Člověk bez tvé pomoci – zchabne a jest
bez moci, – vše mu může uškodit.

Smyj, co šereď zasáhla, – ovlaždě srdce vyprahlá, –
raněné rač vyhojit. – Srovnej, co je zkriveno, – ohřej,
co je studeno, – nedej duši zabloudit.

Řač nás, v tebe věřící, – a tě vroucně prosící – dary
sedmi podělit. – Uděl v ctnosti prospěchu, – v smrti
blahou útěchu, – a dej v radost věčnou vjít.

Kněz (nebo jáhen) prostřed oltáře: Očisti srdce a rty mé,
všemohoucí Bože, jenž jsi rty Isaiáše proroka žhavým
očistil uhlem; tak mne dobrotivým slitováním svým
rač očistit, abych hodně zvěstovati mohl tvé svaté
evangelium. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

V.: (Kněz nebo jáhen) Řač, pane, požehnat!

Požehnání: Pán budiž v srdci mém (tvém) a na rtech
mých (tvých), abych (abys) důstojně a náležitě zvěs-
toval evangelium jeho (ve jménu Otce i Syna i Du-
cha svatého). Amen.

Kněz nebo jáhen: Pán s vámi.

Lid: I s duchem tvým.

Kněz nebo jáhen: Slova svatého evangelia podle Jana
14, 23–31).

Lid: Sláva tobě, Pane.

Za onoho času Pán Ježíš řekl učedníkům svým:

„Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme. Kdo mne nemiluje, slov mých nezachovává, a (přece) slovo, které slyšíte, není moje, nýbrž Otce, který mě poslal.“ „Toto mluvil jsem vám u vás zůstávaje. Utěšitel pak, Duch svatý, kteréhož Otec pošle ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem a připomene vám všechno, co jsem mluvil vám. Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já vám dávám. Nermuť se srdce vaše, aniž se strachuj. Slyšeli jste, že já jsem vám řekl: Jdu a přijdu (zase) k vám. Kdybyste mě milovali, radovali byste se, že jdu k Otci, neboť Otec větší jest mne. A nyní pověděl jsem vám to, prve než by se stalo, abyste, když se stane, uvěřili. Již nebudu mnoho mluvit s vámi, neboť přichází kníže tohoto světa, a na mně nemá ničeho, avšak aby svět poznal, že miluji Otce a tak činím, jak mi Otec přikázal.“

O.: Chvála tobě, Kriste.

Kněz (líbaje knihu sv. evangelíí): Slovy sv. evangelia zahlazeny budtež naše viny.

Credo (vyznání víry).

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. — I v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, z Otce zrozeného přede všemi věky. Boha z Boha, světlo ze světla, Boha pravého z Boha pravého. Zplozeného, neučiněného, jedné podstaty Otcem, skrze něhož všechno jest učiněno. Jenž pro nás lidí a pro naši spásu sestoupil s nebes. Kněz kleká. Vtěliv se působením Ducha svatého z Marie Panny stal se člověkem. Byl také za nás ukřižován, trpěl pod Pontským Pilátem a pohřben byl. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písem. Vstoupiv pak na nebesa, sedí na pravici Otce. Opět přijde slavně soudit živé i mrtvé a království jeho nebude konce. — Věřím také v Ducha svatého, Pána a oživovatele, jenž z Otce i Syna vychází, jemuž spolu s Otcem a Synem vzdávána jest nejhlubší úcta a sláva, jenž mluvil skrze proroky. — Vě-

řím dále v jednu svatou, katolickou a apoštolskou církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů a očekávám vzkříšení mrtvých, jakož i života příštího věku. Amen.

Kněz: Pán s vámi.

Lid: I s duchem tvým.

Obětování. (Ž. 67, 29n) Upevňuj, ó Bože, co jsi nám prokázal. Do tvého chrámu do Jerusalema králové přinášejtež tobě dary, aleluja.

Kněz obětující chléb: Přijmi, Otče svatý, všemohoucí, věčný Bože, tuto neposkvrněnou oběť, kterou já nehodný sluha tvůj, obětuji tobě, Bohu svému, živému a pravému, za nescetné hříchy, urážky a nedbalosti své a za všechny vůkol stojící, jakož i za všechny věrné křesťany, živé i mrtvé, aby mně i jim prospěla ke spáse a k životu věčnému. Amen.

Kněz † mísící vodu s vínem: Bože, jenž jsi důstojnost lidské přirozenosti podivně stvořil a podivněji obnovil: dejž, abychom skrze tajemství této vody a vína byli společníky toho, jenž člověčenství našeho ráčil se státi účastným, Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Kněz obětující kalich: Obětujeme tobě, Pane, kalich spásy a vzýváme dobrotnost tvou, aby před obličej božské velebnosti tvé s líbeznou vůní se vznesl za spásu naši i celého světa. Amen.

V duchu poníženosti a s myslí zkroušenou přijati budme od tebe, Pane, a oběť naše děj se dnes před obličejem tvým tak, aby líbila se tobě, Pane Bože.

Přijď, Posvětiteli, všemohoucí, věčný Bože, a požehnej † tuto oběť svatému jménu tvému připravenou.

Kněz žehnaje kadidlo při slavné mši sv: Na přímluvu sv. Michala, archanděla, stojícího na pravici oltáře kadidlového, a všech vyvolených svých račiž Pán kadidlo toto požehnati a v líbeznou vůni přijmouti. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Kněz okuňující hostii a kalich: Kadidlo † toto od tebe požehnané † vznášej se k tobě, † Pane, a sestupuj na nás tvé milosrdenství!

Kněz okuřující oltář :

Modlitba má se nes jak oběť kadidla před tebou,
pozdvížení mých rukou jak večerní oběť!

Postav, Hospodine, stráž k mým ústům
a bránu hradní před moje rty.

Nedej, by srdce mé chýlilo se k zlému,
abych dopouštěl se bezbožných skutků.

Kněz odevzdáváje kadidelnici jáhnovi: Roznět v nás Pán
oheň své lásky a plamen věčného milování. Amen.

Kněz umývá si ruce modlí se Ž 25, 6 – 12:

Nevinen jsa mohu si ruce mýti
a tvůj oltář obcházet, Hospodine,
abych slyšel hlasitou chválu tebe
a všechny zázraky tvé vypravoval.
Hospodine, miluji skvostný dům tvůj,
místo, na kterém velebnost tvá sídlí.
Nezahlazuj mne s bezbožnými, Bože,
neber mi život s lidmi, lačnými krve,
na jejichžto rukou lpí hanebnosti
a jejichž pravice je úplatků plna,
kdežto já ve své nevinnosti kráčím.
Vysvobod mne, budiž milostiv mně!
Noha má stojí na ploše urovnané,
ve sborech budu tě chválit, Hospodine!
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Prostřed oltáře :

Přijmi, svatá Trojice, tuto oběť, kterou ti podáváme na památku umučení, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Ježíše Krista, Pána našeho, jakož i ke cti blahoslavené Marie, vždy panny, blahoslaveného Jana Křtitele, svatých apoštolů Petra a Pavla, a těchto, i všech svatých, aby jim prospěla ke cti, nám pak ke spáse; a v nebesích aby za nás orodovali ráčili ti, jichžto památku konáme na zemi. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Kněz obrací se k lidu: Modlete se, bratři, aby má i vaše oběť příjemnou byla Bohu Otci všemohoucímu
Lid: Přijmiž Pán oběť z rukou tvých ke cti a slávě jména svého, ku prospěchu našemu i celé své svaté církve.

Kněz: Amen.

Sekreta (Tichá modlitba):

Obětované dary, prosíme, Pane, posvěť a srdce naše osvícením Ducha svatého vyčišť. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého Bůh

PREFACE (PŘEDMLUVA)

V.: po všechny věky věkův.

O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Vzhůru srdce!

O.: Máme k Pánu.

V.: Díky činíme Pánu, Bohu svému.

O.: Hodno a spravedlivě jest.

Kněz: Vpravdě hodno a spravedlivě jest, slušno a spasitelné, bychom tobě vždy a všude díky činili, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista, Pána našeho, jenž vstoupiv nadě všechna nebesa a zasednuv po tvé pravici slíbeného Ducha svatého dnes na dítky za své přijaté vylil. Proto překypujícími radostmi všecek svět na okruhu zemském jásá. Ale i nebeské síly a andělské mocnosti chvalopěv slávy tvé prozpěvují bez ustání volajíce:

Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh zástupů. Plná jsou nebesa i země slávy tvé. Hosanna na výsostech. Požehnán buď, jenž přichází ve jménu Páně. Hosanna na výsostech.

Kánon mešní (Tichá mše sv.):

Tebe tedy, nejlaskavější Otče, skrze Ježíše Krista,

Syna tvého, Pána našeho, zkroušeně prosíme a žádáme, abys milostivě přijal a požehnal tyto † úděly, tyto † dary, tyto † svaté oběti neposkvrněné, jež tobě obětujeme zejména za církev tvou svatou katolickou, kterou v míru zachovávatí, hájiti, sjednocovatí a řídití račíš po celém oboru zemském spolu se služebníkem svým, papežem naším N., biskupem naším N. a se všemi pravověrnými křesťany a katolické a apoštolské víry pěstiteli.

Vzpomínka na živé :

Rozpomeň se, Pane, na služebníky a služebnice své N. a N. a na všechny přítomné, jejichž víra i pobožnost tobě známa jest, za které tobě přinášíme, nebo kteří tobě přinášejí tuto oběť chvály za sebe i za všechny svoje příbuzné, za vykoupení duší svých, za naději spásy a blaha svého, předkládající tužby své tobě, věčnému, živému a pravému Bohu, trvající v obcování svatých a oslavující přesvatý den letnic, kdy Duch svatý apoštolům nespočtenými jazyky se zjevil, ctíce však také památku zejména téže slavné, ustavičné panny, Marie, Rodičky téhož Boha a Pána našeho, Ježíše Krista, ale i blahoslavených apoštolů a mučedníků tvých Petra a Pavla, Ondřeje, Jakuba, Jana, Tomáše, Jakuba, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Tadeáše, Lina, Kleta, Klementa, Xysta, Kornelia, Cypriána, Vavřince, Chrysogona, Jana a Pavla. Kosmy a Damiana i všech svatých tvých; pro jejich zásluhy a přimluvy udělití račíš, bychom při všech věcech ochranou a pomocí tvou utvrzeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen. (Kněz drží ruce nad obětními dary.)

Tuto tedy oběť nás sluhů, ale i veškeré rodiny své, kterou ti podáváme také za ty, jež jsi z vody a z Duha svatého znova zploditi ráčil, uděliv jim odpuštění všech hříchů, prosíme, Pane, abys milostivě přijal, dny pak naše v pokoji svém pořádal, od věčného zatracení nás vytrhnout a ke stádcí vyvolenců svých nás připočísti ráčil. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Kteroužto oběť ty sám, ó Bože, prosíme, rač ve všem

učiniti † požehnanou, † přijatou, † platnou, rozumnou a příjemnou, aby stala se nám † tělem a † krví nejmilejšího Syna tvého, Pána našeho Ježíše Krista.

Před a při pozdvihování vzpomínej na Pána Ježíše, který sloužil při poslední večeři první mši svatou, jak nám vypravuje na př. sv. Matouš (26, 26 – 28):

Když pak večeřeli, Ježíš vzal chléb a † požehnav rozlámal jej a dav učedníkům svým, řekl: Vezměte a jezte: toto jest tělo mé.

A vzav kalich poděkoval a dal jim rka: Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů. (Klaněj se tělu a krvi Páně v nejhlubší pokoře a kajícínosti.)

Po pozdvihování:

Proto také, Pane, my služebníci tvoji, ale i lid tvůj svatý, konajíce památku přesvatého umučení téhož Krista, Syna tvého, Pána našeho, jakož i zmrtvýchvstání a slavného nanebevstoupení jeho: přinášíme přejasné velebnosti tvé z darů a údělů tvých obět † čistou, obět † svatou, obět † neposkvrněnou, chléb † svatý života věčného a kalich † spásy ustavičné.

Rač na ně milostivou a jasnou tvář shlédnouti a je sobě oblíbiti, jako jsi ráčil si oblíbiti dary sluhy svého Abela spravedlivého a obět arcioťce našeho Abrahama, i tu, kterou ti podal velekněz tvůj Melchisedech, žertvu svatou, neposkvrněnou obět.

Pokorně prosíme tebe, všemohoucí Bože, dej tuto obět donést rukama anděla svého na vznešený oltář svůj, před obličej božské velebnosti své, abychom, kteříkoli (kněz libá oltář) účastenství oltáře tohoto majíce, svatosvaté † tělo a † krev Syna tvého přijímati budeme, všelikým požehnáním † nebeským a milostí naplněni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Vzpomínka na zemiřelé:

Rozpomeň se také, Pane, na služebníky a služebnice své N. a N., kteří nás předešli se znamením víry a spíspánek pokoje. — Račiž, prosíme, Pane, jim i všem
▼ Kristu odpočívajícím popřáti místa občerstvení,

světla i pokoje. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

I nám, hříšníkům, služebníkům tvým, ve množství slitování tvého se důvěřujícím, račiž udělití nějaký podíl a společenství s tvými svatými apoštoly a mučedníky: s Janem, Štěpánem, Matějem, Barnabášem, Ignácem, Aleksandrem, Marcellinem, Petrem, Felicitou, Perpetuou, Hátou, Lucií, Anežkou, Cecilíí, Anastasií a se všemi svatými tvými, v jejichž společnost ne podle zásluh našich, ale podle slitování svého nás, prosíme, uvésti račiž. Skrze Krista, Pána našeho, skrze něhož všechno toto dobré, Pane, vždy tvoříš, † posvěcuješ, † oživuješ, † žehnáš a nám uděluješ. (Kněz čini sv. hostií tři kříže nad kalichem a dva kříže před kalichem říká je:)

Skrze † něho a s † ním i † v něm jest tobě, Bohu Otci † všemohoucímu v jednotě Ducha † svatého všeliká čest a sláva (kněz nazvedá kalich) po všechny věky věkův.

O.: Amen.

Kněz: Modleme se. Spasitelnými příkazy napomenuti a božským naučením vzdělání jsouce osmělujeme se volati:

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes. A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. A neuvod' nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás od zlého.

Kněz potichu: Amen. Zbav nás, prosíme, Pane, všeho zlého minulého, přítomného i budoucího a na přimluvu blahoslavené a slavné vždy panny, Bohorodičky Marie, a svých blahoslavených apoštolů Petra a Pavla, Ondřeje i všech svatých, uděl milostivě pokoje za našich dnů, bychom přispěním tvého milosrdenství hříchu vždy byli prosti a přede vším soužením bezpečni. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův.

O.: Amen.

Kněz: Pokoj † Páně buď † vždycky † s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Kněz spouštěje částčku sv. Hostie do kalicha: Toto smíšení a posvěcení těla a krve Pána našeho Ježíše Krista budiž nám přijímajícím k životu věčnému. Amen.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, uděl nám pokoje.

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl svým apoštolům: Pokoj vám zůstavuji, pokoj svůj vám dávám, nehleď na mé hříchy, ale na víru své církve a rač jí podle vůle své udíleti pokoj a jednotu: jenž jsi živ a kraluješ Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Při slavné mši sv. kněz políbiv oltář líbaje jáhna praví: Pokoj s tebou.

Jáhen odpovídá: I s duchem tvým.

Kněz: Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi z vůle Otce za součinnosti Ducha svatého smrtí svou oživil svět: vysvoboď mě skrze toto svatosvaté tělo a krev svou ode všech nepravostí mých i ode všeho zlého; učni, abych vždycky příkazům tvým byl oddán, a nedopouštěj od tebe kdy odloučenu býti, jenž s Bohem Otcem a s Duchem svatým živ jsi a kraluješ Bůh na věky věkův. Amen.

Požívání těla tvého, Pane Ježíši Kriste, které já nehodný přijímati se osměluji, ať není mi k odsouzení a k zavržení, ale pro milostivost tvou budiž mi na ochranu duše i těla a vyléčení jich; jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Kněz pokleknuv zase vstáváje: Chléb nebeský přijmu a jméno Páně vzývati budu.

Kněz bije se v prsa říká třikráte: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.

Kněz žehnaje se křížem, jež činí sv. Hostií: Tělo Pána našeho Ježíše † Krista zachovávej duši mou k životu věčnému. Amen.

Čím se odplatím Hospodinu
za všechno, co prokázal mi?
Kalich díky za spásu zdvihnu
a jméno Páně budu vzývat.
Chválit a vzývat budu Hospodina,
a tak nepřítel svých budu zbaven.

Kněz žehnaje se kalichem krve Páně: Krev Pána našeho
Ježíše † Krista zachovávej duši mou k životu věčné-
mu. Amen.

Kněz přijav krev Páně: Co jsme ústy požili, ó Pane,
čistou duší podržme a z daru časného staniž se nám
lék věčný.

Kněz dává si nalévati na prsty vína a vody: Tělo tvé, Pa-
ne, které jsem přijal, a krev, které jsem se napil, přilni
k útrobám mým a dej, by ve mně nezůstala poskvrna
nepravosti, ježto mě obcerstvily čisté a svaté svátosti.
Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Communio (K přijímání) na straně epištolní (Sk. 2.)

Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne
vítr silný, kde seděli, aleluja; všichni byli naplněni
Duchem svatým a počali mluvit, aleluja, aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Duch svatý, Pane, nechť se vlije do
našich srdcí a tím je očistí; svou rosou nechať nitro
jejich pokropí a zúrodní. Skrze Pána našeho Ježíše
Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jed-
notě téhož Ducha svatého Bůh po všechny věky vě-
kův.

O.: Amen.

K.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

K.: Jděte, jest po mši svaté.

O.: Bohu díky.

Nechať se líbí tobě, svatá Trojice, služba podda-
nosti mé, a dej, by ta oběť, kterou jsem já nehodný
před očima velebnosti tvé vykonával, příjemna byla
tobě, mně pak i všem, za které jsem ji obětoval, pro

milosrdenství tvé ke smíření prospěla. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Kněz obrací se k lidu dává mu požehnání: Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec i Syn † i Duch svatý.

O.: Amen.

Na straně evangelijní:

Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Kněz: Počátek svatého evangelia podle Jana.

O.: Sláva tobě, Pane!

Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha a Bůh bylo Slovo. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci povstaly skrze ně, a bez něho nepovstalo nic (z toho), co učiněno jest. V něm byl život a ten Život byl světlem lidí, a Světlo ve tmě svítí, a tma ho nepojala. Vystoupil pak jeden člověk, byv poslán od Boha, jméno jeho bylo Jan; ten přišel na svědectví, aby vydal svědectví o Světle, by všichni uvěřili skrze něho. On nebyl Světlem, nýbrž přišel, aby svědectví vydal o Světle. Bylo však světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět. Na světě bylo, a svět povstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Kolikokoli však jej přijali, dal jim moc státi se dítkami Božími, těm (totiž), kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha. Kněz kleká.) A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.

O.: Bohu díky.

SEXTA (HODINKA ŠESTÁ)

Otče náš . . . Zdravas, Maria . . .

V.: Bože, měj na † paměti mou pomoc!

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš!

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . . Amen.

Aleluja.

Chvalozpěv:

Ó správce mocný, pravdivý
Bože, jenž řídíš věcí běh,
dáš jitru skvělou září plát
a ohněm nítíš poledne.

Uhasiž sváru plameny
a škodlivý žár odejmi,
propůjči tělům zdraví dar
a srdcům opravdový mír.

Buď Bohu Otci sláva, čest
i Synu, který z mrtvých vstal.
i Duchu Utěšiteli
po všechny věky teď i dál.
Amen.

Ant.: Všichni byli naplněni.

ŽALMU 118. ČÁST ŠESTÁ

Duše má prahne po tvé pomoci,
důvěřujiť velmi tvému slovu.
Zemdlely oči mé touhou po tvém výroku
říkající: „Kdy as potěšíš mne?“
Ačkoli jsem jako měch kožený v jíní,
ustanovení tvých nezapomínám.
Jak bude dlouhý život sluhy tvého?
Kdy budeš soud činit nad mými nepřáteli?
Vyprávěli mi nešlechtníci bajky;
ty však nejsou jako zákon tvůj.
Všecka přikázání tvá jsou pravda;
bez důvodu mne pronásledují, pomoz mi.
Bez mála již ubili mne na zemi,
já však neopustil jsem tvých rozkazů.
Podle milosrdenství svého mne obživ,
abych šetřil výpovědí úst tvých.
Na věčné časy, ó Hospodine,
slovo tvoje trvá na nebesích.
Rod od rodu trvá věrnost tvoje;

jak jsi založil zemi, v toin stavu zůstává.
 Dle tvého zařízení trvá den,
 neboť všechny věci slouží tobě.
 Kdyby zákon tvůj nebyl mým rozjímáním,
 dávno byl bych zahynul ve své bídě.
 Na věky nezapomenu práv tvých,
 neboť jimi dodáváš mi života.
 Tvůj jsem já, rač mi pomoc poskytnouti,
 nebo příkazy tvé vyhledávám.
 Číhají na mne bezbožní, aby mne zničili,
 já však tvé výpovědi mám na zřeteli.
 Všeho i nejlepšího vidím konec;
 toliko zákon tvůj rozměru je nesmírných.
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST SEDMÁ

Ó, jak miluji zákon tvůj, Hospodine!
 Je mým celodenním rozjímáním.
 Nad mé odpůrce moudřejším činíš mne slovem
 ježto mám je ustavičně před sebou. svým,
 Nade všechny své učitele jsem zmoudřel,
 ježto tvé výroky jsou mým rozjímáním.
 Nad starce stal jsem se rozumnějším,
 ježto rozkazy tvé vyhledávám.
 Od každé cesty zlé zdržuji své nohy,
 abych se zachovával dle slov tvých.
 Od práva tvého se neuchyluji,
 protože ty mně zákon vštěpuješ.
 Ó, jak sladké jsou hrdlu mému tvé řeči!
 Sladší nežli med jsou mým ústům.
 Z přikázání tvých jsem rozumu nabyt,
 že nenávidím všeliké cesty hříchu.
 Svítlnou mým nohám je tvé slovo,
 ano, je světlem stezkám mojim.
 Přisáhl jsem – a to také plním –
 že budu šetřiti spravedlivých tvých řádů.

Sklíčen jsem přenáramně, Hospodine;
obživ mne podle své přípovědi.
Svobodnou obětí mých úst mile přijmi, Pane,
a svým právům rač mne vyučovat.
Duši svou na jazyku mám ustavičně,
ale zákona tvého jsem nezapomněl.
Hříšníci osidlo na mne poličují,
já však s rozkazů tvých nezbloudil jsem.
Jakožto dědictví slov tvých jsem ujal se na věky,
neboť radosti jsou srdce mého.
Nakloňuji své srdce, bych činil tvé rozkazy
na věčné časy, abych odměněn byl.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST OSMÁ

Nešlechtníky mám v nenávisti,
protože tvůj zákon miluji.
Pomocníkem mým a ochráncem ty jsi,
ve slovo tvé nade všechno doufám.
Odstuptež ode mne zlomyslníci;
badati budu v příkazech Boha svého.
Ujmi se mne dle výroku svého, bych živ byl,
ať nejsem zklamán v tom, že naději mám.
Pomáhej mi, abych zachován byl
a měl tvá ustanovení na mysli vždycky.
Pohrdáš všemi, kdož od práv tvých odstupují.
neboť jest nespravedlivé smýšlení jejich.
Za zrádce pokládám všechny hříšníky světa:
a proto miluji tvá nařízení.
Protkni tělo mé bázní před tebou,
neboť soudů tvých se bojím.
Činil jsem podle práva a spravedlnosti,
nedej mne mým utiskovatelům.
Zastaň se sluhy svého k štěstí jeho,
aby mne zpupní neutlačovali.
Zemdlely oči mé touhou po tvé spáse.

po tvé spravedlivé přípovědi.
Nalož se svým sluhou podle své milosti
a svým ustanovením mne nauč.
Služebník tvůj jsem já, rač mi rozum dáti.
abych poznal tvoje výpovědi.
Čas jest, abys jednal, Hospodine,
neboť rozmetali (již) tvůj zákon.
Proto miluji tvá nařízení
více nežli zlato a drahý kámen.
Proto se spravuji všemi předpisy tvými;
každé cesty hříšné nenávidím.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant.: Všichni byli naplněni Duchem svatým a po-
ali mluvíti, aleluja, aleluja.

Kapitola (Sk. 2, 6): A když povstal ten zvuk, sešel se
ástup a ztrnul, neboť slyšeli je mluvíti jedenkaždý
azykem svým.

O.: Bohu díky.

Responsorium: Duch Utěšitel, aleluja, aleluja. Duch
Utěšitel, aleluja, aleluja. V.: Naučí vás všem věcem.
Aleluja, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.
Duch Utěšitel, aleluja, aleluja.

V.: Všichni byli naplněni Duchem svatým, aleluja,

O.: A počali mluvíti, aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se, Božé, jenž jsi dnes srdce věřících . . .
ant. jako výše na str. 16 po všecky věky věkův.

O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

V.: Duše věrných zemřelých pro milosrdenství Boží
ať odpočívají v pokoji.

O.: Amen.

NONA (HODINKA DEVÁTÁ)

Otče náš . . . Zdrávas, Maria . . .

V.: Bože, měj na † paměti mou pomoc!

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš!

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . . Amen.

Aleluja.

Chvalozpěv:

Ó Bože, hybná sílo všech,
sám v sobě nepohnutelný,
jenž dobám světla denního
jak postupovat určuješ.

Popřej nám světla u večer,
v němžto už život nezniká,
však smrti svaté v odměnu
pověčná sláva nastává.

Buď Bohu Otci sláva, čest
i Synu, který z mrtvých vstal,
i Duchu Utěšiteli
po všechny věky teď i dál.
Amen.

Ant.: Apoštolové mluvili

ŽALMU 118. ČÁST DEVÁTÁ

Podivu hodny jsou výpovědi tvoje;
proto zabývá se jimi duše má.
Výklad výroků tvých osvěcuje,
poznání zjednává lidem prosté mysli.
Ústa svá otvírám a popadám dechu,
nebo přikázání tvých jsem žádostiv.
Pozpívej na mne a smiluj se nade mnou
dle práva těch, kteří milují tvé jméno.
Kroky mé spravuj podle výroku svého,
ať žádná nepravost nade mnou nepanuje.
Vysvohď mne od útisku lidí,

abych dbáti mohl příkazů tvých.
Vyjasni tvář svou na svého služebníka
a svým ustanovením mne vyuč.
Proudý slz mé oči prolévají,
že lidé neostríhají zákona tvého.
Spravedlivý jsi, ó Hospodine,
a také spravedlivé jsou tvé soudy.
Příkazy, které jsi dal, jsou spravedlivé,
jsou i nade všecko spolehlivé.
Jsem až zvadlý, jak se rozhorluji,
že zapomněli tvých slov moji nepřátelé.
Osvědčená jest řeč tvá dokonale;
a proto služebník tvůj miluje ji.
Chlapec já jsem a opovržený;
ale tvých ustanovení nezapomínám.
Spravedlnost tvá je spravedlnost věčná,
a tvoje zákonodárství věčná pravda.
Útrapy a nátisk mne sice stíhají,
avšak tvé příkazy jsou mým rozjímáním.
Spravedlnost jsou výroky tvé na věky;
uděl mi poznání, abych živ být mohl.
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST DESÁTÁ

Volám celým srdcem svým: „Vyslyš mne, Pane!“
Ustanovení tvá vyhledávám.
Volám k tobě, zjednej mi vysvobození,
abych ostríhal tvých přikázání.
Záhy před svítáním volávám,
neboť ve tvá slova velmi doufám.
Oči mé obrazení se k tobě před jitemi,
abych rozjímal o tvých výpovědích.
Hlas můj slyš podle své milosti, Hospodine,
a dle svých ustanovení mne obživ.
Kteří mne tísní, blíží se k nepravosti,
od tvého zákona však vzdalují se.

Blízko jsi ty, Hospodine,
 a všechny cesty tvé jsou pravda.
 Záhy poznal jsem z tvých výpovědí,
 že jsi založil je na věčné časy.
 Viz mé utrpení a vysvoboď mne,
 neboť na zákon tvůj jsem nezapomněl.
 Zastaň se mne v při mé a vysvoboď mne;
 pro svou přípověď rač mne obživiti.
 Daleko jest od hříšníků spása,
 nebo tvých ustanovení nehledají.
 Milosrdenství tvého je mnoho, Pane;
 dle svého práva rač mne obživiti.
 Mnoho je těch, kteří honí mne a tísní;
 od tvých však rozkazů se neuchylují.
 Patřím na věrolomce a chřadnu,
 protože nevšímají si tvých řečí.
 Viz, že tvé přikazy miluji, Hospodine,
 podle milosrdenství svého mne obživ.
 Podkladem tvých zásad pravdivost jest,
 na věky trvá tvůj každý soud spravedlivý.
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svatému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

ŽALMU 118. ČÁST JEDENÁCTÁ

Knížata bez příčiny mne pronásledují,
 ačkoliv slov tvých bojí se mé srdce.
 Já se raduji z tvých výpovědí,
 jako ten, kdo nalezl kořist hojnou.
 Nepravost v nenávisti, v ošklivosti mám,
 ale zákony tvé miluji.
 Sedmkrát za den chválu vzdávám tobě,
 pro tvé spravedlivé rozsudky.
 Pokoj hojny mají, kdož milují zákon tvůj,
 jakýkoliv úraz jich nepotká.
 Očekávám spásy tvé, Hospodine,
 a tvá přikázání miluji.
 Duše má zachovává výroky tvé,

neboť má je v lásce veliké.
 Dbám tvých příkazů a výpovědí,
 neboť všechny cesty mé před tebou jsou.
 Přiblíž se prosba má před tebe, Hospodine;
 dle svého slova poznání mi uděl.
 Dojdiž má žádost před obličej tvůj;
 podle své přípovědi vysvobod mne.
 Rty mé pronášeti budou chválu,
 že mne učíš zásadám spravedlnosti.
 Opěvovat bude můj jazyk tvůj výrok,
 jsoutě všechny tvé příkazy spravedlivost.
 Budiž ruka tvá mojí pomocnicí,
 neboť zvolil jsem si tvá přikázání.
 Toužím po tvé pomoci, Hospodine,
 a tvůj zákon jest mým rozjímáním.
 Kéž jsem živ, abych chválit mohl tebe,
 a tvé soudy kéž mi pomáhají!
 Jestliže bloudím jako ztracená ovce,
 hledati rač služebníka svého,*
 nebo příkazů tvých nezapomínám.
 Sláva Otci i Synu
 i Duchu svátému,
 jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
 i na věky věkův. Amen.

Ant.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích, aleluja, aleluja, aleluja.

Kapitola (Sk. 2, 11): Jak Židé tak proselyté, Křefané i Arabové – my slyšíme je mluvit jazyky našimi o velikých skutcích Božích.

O.: Bohu díky.

Responsorium breve: Všichni byli naplněni Duchem svatým, aleluja, aleluja. Všichni byli naplněni Duchem svatým, aleluja, aleluja. V.: A počali mluvit. Aleluja, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svátému. Všichni byli naplněni Duchem svatým, aleluja, aleluja.

V.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky, aleluja.

O.: O velikých skutcích Božích, aleluja.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jenž jsi dnes srdce věřících . . .
atd. jako výše na str. 16 po všechny věky věkův.

O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

V.: Duše věrných zemřelých pro milosrdenství Boží
ať odpočívají v pokoji.

O.: Amen.

Otče náš . . . potichu. Poté možno se modlit mariánskou
antifonu Raduj se, nebes Královno . . . vše jako na konci
kompletáře výše na str. 22n.

DRUHÉ NEŠPORY

Na Boží hod svatodušní (případně každý den oktávy tohoto
svátku) odpoledne.

Ve jménu Otce † i Syna i Ducha svatého. Amen.

Otevři, Pane . . . Pane, ve spojení . . . jako výše na str. 9.

Otče náš . . . potichu. Zdravas, Maria . . . potichu.

V.: Bože, měj na † paměti mou pomoc!

O.: Hospodine, pomáhat mi pospěš!

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jako byla . . .
Amen.

Aleluja.

Ant. 1: Když přišel den letnic, byli všichni pohro-
madě na jednom místě, aleluja.

ŽALM 109

Řekl Hospodin mému Pánu atd. jako výše na str. 10.

Ant. 1: Když přišel den letnic, byli všichni pohro-
madě na jednom místě, aleluja.

Ant. 2: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

ŽALM 110

Chci tě slavit, Pane, atd. jako výše na str. 11.

Ant. 2: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

Ant. 3: Všichni byli naplněni Duchem svatým a po-
li mluvit, aleluja, aleluja.

ŽALM 111

Blaze tomu, kdo bojí se Hospodina . . . jako výše na
str. 12.

Ant. 3: Všichni byli naplněni Duchem svatým a po-
li mluvit, aleluja, aleluja.

Ant. 4: Prameny a vše, co se hýbá ve vodách, dobro-
čte Pánu, aleluja.

ŽALM 112

Chvalte, sluhové, Hospodina atd. jako výše na str. 13.

Ant. 4: Prameny a vše, co se hýbá ve vodách, dobro-
čte Pánu, aleluja.

Ant. 5: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o ve-
cích skutečích Božích, aleluja, aleluja, aleluja.

ŽALM 113

Ž 113 skládá se vlastně ze žalmů dvou. V prvním básník líčí
zraky, jimiž Bůh provázel svůj lid, putující z poroby egyptské
v zaslíbené zemi. Mnohem pečlivěji vedl a vede Duch sv. křes-
ny z otroctví náboženské nevědomosti a z poroby nemravnosti
svobodě Božích dětí a do nebeské vlasti. Duch sv. jest novo-
konný sloup ohně a mraku, jenž stojí v čele církve. Jako když
šel Bůh na hoře Sinaj svůj zákon, napsaný ve dvě kamenné
sky, chvěla se země, podobně provázely podivné úkazy pří-
rodní Ducha sv., když o prvních letnicích sestupoval na apoštoly
první věřící a když jim psal svůj zákon do měkkých srdcí svou
láskou. Od té doby rozlévají se vody milosti této po celé země-
kouli. — Druhý žalm, počínající se slovy „Ne námi, Hospodine,
námi . . .“, možno se modlit za pomoc Boží, by sílil církev ka-
lickou v jejím boji proti pohanským názorům a proti pohan-
ské nemravnosti, která ohrožuje také její děti.

Když vyšel Israel z Egyptské země,

Jakobův rod z národa cizáků,

stalo se Judstvo svatyní jeho,

Israelstvo královstvím jeho.

Moře to vidělo, i prchlo,

Jordán obrátil se nazpět;

hory jak berani poskakovaly,
pahorky jako mláďata ovčí.
Co je ti, ó moře, že přeháš,
a ty, Jordáne, že se vracíš,
hory, že skáčete jako berani,
pahorky, jako mláďata ovčí?
Před tváří Páně chvěj se, země,
před tváří Boha Jakobova,
jenž mění skálu v jezera vodstva
a křemen ve vody tryskající.
Ne nám, Hospodine, ne nám,
ale jménu svému čest zjednej
pro svou milostivost a věrnost,
aby nemohli pohané říci: *
Kdepak mají Boha svého?
Vždyť je Bůh náš na nebesích,
činí vše, co jemu se líbí.
Modly však pohanů stříbro a zlato,
výrobky jsou rukou lidských.
Ústa mají a nemohou mluvit,
oči mají a nemohou vidět,
uši mají a nemohou slyšet,
nos mají, ale nemohou čichat,
ruce mají a nemohou hmatat,
nohy mají a nemohou chodit, *
nemohou křičeti svým hrdlem.
Podobni budou jim, kteří je dělají,
a všichni, kteří doufají v ně.
Israel doufá v Hospodina,
jest jejich pomocí a štítem.
Dům Aronův doufá v Hospodina,
jest jejich pomocí a štítem.
Ctitelé Páně doufají v Pána,
jest jejich pomocí a štítem.
Pán na nás pamatující žehná,
žehná domu Israelovu,
žehná domu Aronovu, *
žehná všem ctitelům Hospodinovým,
malickým i velikým!
Hospodin rač vás rozmnožiti,

rozmnožit vás i děti vaše!
Žehnání buďte od Hospodina,
který učinil nebe i zemi!
Nebe jest nebe Hospodinovo,
zemi dal pak synům lidstva.
Nebudou mrtví tě chválit, Pane,
ti, kteří do pekel sestupují;
my však živí chválíme Pána
od tohoto času až na věky!
Sláva Otci i Synu
i Duchu svatému,
jako byla na počátku, buď nyní i vždycky
i na věky věkův. Amen.

Ant. 5: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích, aleluja, aleluja, aleluja.

Kapitola (Sk. 2, 1–2): Když přišel den letnic atd. jako výše na str. 14.

Chvalozpěv:

Ó Stvořiteli Duchu, přijď . . . jako při prvních nešporách výše na str. 14n.

V.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky, aleluja.

O.: O velikých skutcích Božích, aleluja.

Ant. k Magnifikat: Dnes přišel den letnic. aleluja; dnes Duch svatý v ohni učedníkům se zjevil a udělil jim milodary; poslal je do celého světa kázat a vydávati svědectví: Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, aleluja.

Velebí duše má . . . jako při prvních nešporách výše na str. 15n.

Ant.: Dnes přišel den letnic atd. jako výše.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jenž jsi dnes atd. jako výše na str. 16
. . . v jednotě téhož Ducha sv., Bůh po všechny věky věkův.

O.: Amen.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

V.: Dobrořečme Pánu.

O.: Bohu díky.

V.: Duše věrných zemřelých pro milosrdenství Boží
ať odpočívají v pokoji.

O.: Amen.

Nehodláš-li se modlití další hodinku, šepotej „Otče náš“ . . .
atd. všecko jako výše na konci Nony. — Možno však také hned po
„Amen“ počítí „Kompletář“ slovy: „Rač, pane, požehnatí“
atd. vše jako po prvních nešporách výše na str. 17.

NA SVATODUŠNÍ PONDĚLEK

všecko jako na Boží hod svatodušní kromě těchto změn:

V jitřních hodinkách (v matutinu) po třech žalmech a po třetí
antifoně

V.: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

O.: A ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu,
aleluja.

Otče náš . . . (potichu)

V.: A neuvoď nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás od zlého.

Absoluce: Vyslyš, Pane Ježíši Kriste, prosby služeb-
níků svých a smiluj se nad námi, ty, jenž s Otcem
i s Duchem svatým živ jsi a kraluješ na věky věkův.

O.: Amen.

V.: Rač, pane, požehnatí.

Požehnání: Četba svatého evangelia budiž nám ke
spáse a k ochraně.

O.: Amen.

Čtení svatého evangelia podle Jana (3, 16–21.)

Čtení I.

Za onoho času řekl Ježíš Nikodemovi: Tak Bůh
miloval svět, že Syna svého Jednorozeného dal, aby
nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život
věčný. A tak dále.

HOMILIE SVATÉHO AUGUSTINA BISKUPA.

Lékař, co jest na něm, léčit přichází nemocného.
Sám se zabývá, kdo příkazy lékařovy zachovávatí ne-

hce. Spasitel přišel na svět. Proč sluje Spasitel světa, nežli proto, aby svět spasil, ne aby soudil svět. Nechceš-li dáti se od něho spasiti, sám od sebe budeš souzen. A co dím „Budeš souzen“? Viz, co praví: „Kdo věří v něho, nebývá souzen; kdo však nevěří – co čekáš, že řekne, nežli „bývá souzen“? Co dodává? „Již“ – praví – „jest odsouzen“; ještě se soud neukázal a již jest soud vykonán. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi.

O.: Bohu díky.

Responsorium: Již více nenazývám vás služebníky, nýbrž přáteli svými, (Jan 15, 15) protože jste všechno poznali, co jsem učinil mezi vámi, aleluja. Přijměte Ducha svatého Utěšitele, toho, jež Otec pošle vám, aleluja.

V.: Vy jste přáteli můjmi, činíte-li, co já prikazuji vám. Přijměte Ducha svatého Utěšitele, toho, jež Otec pošle vám, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Pomoc Boží zůstávej vždycky s námi. – O.: Amen.

Čtení II.

Zná totiž Pán svoje; ví, kteří vytrvají ke koruně, kteří vytrvají pro plamen. Zná pšenici na svém humně, zná také plevu; zná také osení, zná také koukol. Již jest odsouzen, kdo nevěří. Proč odsouzen? Protože nevěří ve jméno jednorozeného Syna Božího. To pak je soud, že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu nežli světlo; neboť skutkové jejich byli zlí. Bratři moji, kterých lidí dobré skutky našel Pán? Žádných. Samé skutky zlé našel. Kterak tedy někteří činili pravdu a šli ke světlu? I to jest dále řečeno: „Kdo činí pravdu, jde ke světlu.“ Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. – O.: Bohu díky.

Responsorium: Duch svatý, vycházející od trůnu, nio apoštolů neviditelně pronikl novým znamením pověcení: Aby v ústech jejich zrodily se druhy všech zvyků, aleluja. – V.: Přišel oheň božský, nespaloval, ale osvěcoval, a udělil jim milodary. Aby v ústech jejich zrodily se druhy všech jazyků, aleluja. Sláva Otci

i Synu i Duchu svatému. Aby v ústech jejich zrodily se druhy všech jazyků, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Do společnosti nebešťanů dovediž nás král andělů. — O.: Amen.

Čtení III.

Ale lidé milovali — praví — více tmu nežli světlo. Na to položil důraz. Mnozí totiž milovali své hříchy, mnozí vyznali své hříchy: neboť, kdo vyznává své hříchy a žaluje na sebe hříchy, ten již jedná s Bohem. Žaluje Bůh na tebe hříchy; žaluješ-li je i ty, spojuješ se s Bohem. Jsou to jaksi dvě věci, člověk a hříšník. Že jsi člověk, to učinil Bůh: že jsi hříšník, to učinil sám člověk. Zahlad, co jsi učinil, aby Bůh spasil, co učinil. Třeba jest, abys měl v nenávisti sám v sobě dílo své a miloval v sobě dílo Boží. Až pak počne se ti nelíbiti, co jsi učinil, tu se počnou dobré skutky tvé, protože žaluješ na sebe zlé své skutky. Počátek skutků dobrých jest vyznání skutků zlých. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Bože, tebe chválíme . . .

Antifona k Benediktus: Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž věří v něho nezahynul, ale měl život věčný, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi svým apoštolům dal Ducha svatého, popřej lidu svému výsledku zbožné prosby: abys těm, jimž jsi dal víru, udělil také pokoj. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

MŠE S V.

jako v neděli kromě těchto změn:

Vstup (introit): Krmil je nejlepší pšenicí, medem zeskalil nasytil je, aleluja, aleluja. (Ž 80, 17). — Plesejte Bohu, jenž pomáhá nám, jásejte Bohu Jakobovu. — V.: Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jako byla na počátku . . .

men. Krmil je nejlepší pšenicí, medem ze skály natřil je, aleluja, aleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi svým apoštolům . . . jako výše.

Čtení ze Skutků apoštolských (10, 34. 42 – 48).

V těch dnech Petr otevřev ústa svá řekl: (Muži bratři, Pán) přikázal nám, abychom hlásali lidu a svědčili, e on jest ten, jenž byl od Boha ustanoven soudcem živých i mrtvých. Jemu všichni proroci vydávají svědectví, že skrze jméno jeho dostanou odpuštění hříchů všichni, kdo v něho věří. Když Petr ještě nmluvil tato slova, připadl Duch svatý na všechny, kteří to slovo slyšeli. I užasli věřící z obrázky, kteří byli přišli s Petrem, že také na pohany vylila se milost Ducha svatého; slyšeli je totiž, ani mluví jazyky a velebí Boha. Tu promluvil Petr: Může-li kdo zabrániti vodě, aby nebyli pokřtěni ti, kteří přijali Ducha svatého, jakož i my? I rozkázal je pokřtiti ve jménu (Pána) Ježíše Krista. Aleluja, aleluja.

V.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích. Aleluja. (Kněz kleká.) Půjď, Duchu svatý, naplň srdce svých věřících a oheň své lásky v nich rozněť. — Sekvence: Půjď, Duše svatý . . . jako výše v neděli na str. 56.

Evangelium podle sv. Jana (3, 16 – 21).

Za onoho času Pán Ježíš řekl Nikodemovi: Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo jenž v něj věří nezhynul, ale měl život věčný. Vždyť, Bůh neposlal Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž aby spasen byl svět skrze něho. Kdo věří v něho, nebývá souzen; kdo však nevěří, již jest odsouzen, poněvadž nevěří ve jméno jednorozeného Syna Božího. To pak je soud, že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu nežli světlo; neboť skutkové jejich byli zlí. Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světla a nejde ke světlu, aby nebyli usvědčeni skutkové jeho. Kdo však činí pravdu, jde ke světlu, aby skutkové jeho se zjevili, neboť v Bohu jsou vykonáni.

Věřím v Boha . . . jako na str. 58.

Obětování (Ž 17, 14. 16): Tu počal Hospodin hřímati

s nebe dolů, Svrchovaný vydávati hlas svůj; tu se ukázaly prameny vodní, aleluja.

Tichá modlitba (sekreta): Posvěť milostivě, Pane, prosíme, tyto dary; přijmi tuto duchovní obět a učin si také z nás samých obět věčnou. Skrže Pána našeho Ježíše Krista . . .

K přijímání (Jan 14, 26): Duch svatý naučí vás, aleluja, cokoliv jsem vám mluvil, aleluja, aleluja.

Po sv. přijímání: Opatruj, prosíme, Pane, lid svůj; a ježto jsi ho nebeskými svátostmi naplnil, chraň ho před zlobou nepřátelskou. Skrže Pána našeho, Ježíše Krista, Syna tvého . . .

Antifona k Magnifikat: Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu, a příbytek u něho si učiníme, aleluja.

V ÚTERÝ SVATODUŠNÍ

Všecko jako v neděli kromě těchto změn:

V jitřních hodinkách po zopakované třetí antifoně:

V.: Duch Utěšitel, aleluja.

O.: Naučí vás všem věcem, aleluja.

Otče náš . . . (potichu).

V.: A neuvoď nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás od zlého.

Absoluce: Pomáhej nám milostivost a slitovnost Toho, který s Otcem a Duchem svatým živ jest a kraluje na věky věkův. — O.: Amen.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Četba svatého evangelia budiž nám ke spáse a k ochraně.

Q.: Amen.

Čtení svatého evangelia podle Jana. (10, 1–10).

Čtení I.

Za onoho času Pán Ježíš řekl farizeům: Vpravdě pravím vám: Kdo nevchází dveřmi do ovčince, nýbrž odjinud vstupuje, ten je zloděj a lotr. Kdo však vchází dveřmi, jest pastýř ovcí. A tak dále.

HOMILIE SVATÉHO AUGUSTINA BISKUPA

V dnešním čtení Pán předkládá podobenství o svém tádu a o dveřích, kterými se vstupuje do ovčince. Ať edy řeknou pohané: „Dobře žijeme!“ Nevstupují-li lveřini, co jim pomůže to, čím se chlubí? K tomu totiž má každému přispívati dobře žítí, aby mu bylo dáno věčně žítí; neboť komu není dáno věčně žítí, co mu prospěje dobře žítí? Nelze říci, že dobře žijí ti, kdož konce dobrého žití pro zaslepenost neznají nebo pro nadutost jím pohrdají. Nemůže však nikdo míti pravou a jistou naději, že bude žítí věčně, neuznává-li života, jímž je Kristus a nevstupuje-li dveřmi do ovčince. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Responsorium: Ukázaly se apoštolům jazyky jako ohněvé rozdělující se, aleluja. Takže se posadil na každém Duch svatý, aleluja, aleluja. — V.: A počali mluvit jinými jazyky, jak jim Duch svatý dával promlouvati. Takže se posadil na každém Duch svatý, aleluja, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnatí.

Požehnání: Pomoc Boží zůstávej vždycky s námi. — O.: Amen.

Čtení II.

Tací lidé snaží se často také přesvědčiti jiné, aby dobře žili, ale nebyli křesťany. Jinou stranou chtějí vstupovati, uchvacovati a zabíjeti; ne jako dobrý pastýř zachovati a spasiti. Byli někteří filosofové, kteří o ctnostech a neřestech mnoho rozprávěli, rozlišovali, vyměřovali, nejbystřejší závěrky vyvozovali, knihy naplňovali, svou moudrost zvučnými troubami vytrubovali, kteří se dokonce opovážili říkati lidem: Za námi pojdte, naší nauky se držte, chcete-li blaženě živi býti. Avšak nevstupovali dveřmi; ničiti chtěli, zabíjeti a hubiti. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Responsorium: Apoštolové muvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích, jak Duch svatý dával jim promlouvati, aleluja. — V.: Všichni byli naplněni Du-

chem svatým a počali mluvíti. Jak Duch svatý dával jim promlouvatí. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. Jak Duch svatý dával jim promlouvatí.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Dospolečnosti nebešťanů dovediž nás král andělů. — O.: Amen.

Čtení III.

Co mám o těchto lidech říci? Ejhle, sami farizeové četli o Kristu a čtouce hlásali ho, že přijde, doufali, a přece, když přišel, neuznávali ho. Vychloubali se i oni, že patří mezi proroky, to jest mezi mudrce, a zapírali Krista a nevcházeli dveřmi. I ti tedy, jestliže snad některé svedli, svedli je k tomu, aby byli zabiti a zahubeni a ne vysvobozeni. Než dosti o nich! Vizme, zdali snad vcházejí dveřmi ti, kteří se honosí jménem samého Krista. Jeť nesčetný počet těch, kteří se nejenom chlubí, že jsou proroky, ale chtějí, aby se zdálo, že jsou od Krista osvěcováni; jsou to však kacíři. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Bože, tebe chválíme . . . atd. jako v neděli na str. 35.

Antifona k Benediktus:

Já jsem dveře, praví Pán; vejde-li kdo skrze mne, bude zachován a nalezne pastvu, aleluja.

Modleme se. Buď při nás, prosíme, síla Ducha svatého, a ta srdce naše milostivě očistiž i ode všeho zlého chraniž. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

MŠE SVATÁ

Introit (vstup): Přijměte rozkoš slávy své, aleluja; díky činíce Bohu, aleluja, jenž vás k nebeským královstvím povolal, aleluja, aleluja, aleluja. — (Ž 77, 1.) Pozor dej, lide můj, na mé naučení, nakloňte ucha svého ke slovům úst mých! V.: Sláva Otci i Synu i Duchu sva-

tému, jako byla . . . Amen. — Přijměte rozkoš slávy své, aleluja, díky činíce Bohu, aleluja, jenž vás k nebeským královstvím povolal, aleluja, aleluja, aleluja.

Modleme se. Buď při nás, prosíme, síla Ducha svatého . . . atd. jako výše.

Čtení ze Skutků apoštolských (8, 14 – 17).

Za oněch dnů apoštolé, kteří byli v Jerusalemě, uslyševše, že Samarij přijalo slovo Boží, poslali k nim Petra a Jana. Ti přišedše modlili se za ně, aby přijali Ducha svatého; neboť ještě nepřišel na nikoho z nich, nýbrž toliko pokřtěni byli ve jménu Pána Ježíše. I vzkládali na ně ruce, a oni přijímali Ducha svatého.

Aleluja. Aleluja.

Duch svatý naučí vás všemu, co jsem mluvil vám. Aleluja.

Přijď, Duchu svatý, naplň srdce svých věřících a oheň lásky své v nich rozněť. (Kněz klká.)

Sckvence: Přijď, ó Duše přesvatý . . . jako v neděli na str. 56.

Slova svatého evangelia podle Jana (10, 1 – 10).

Za onoho času Pán Ježíš řekl farizeům: „Vpravdě, vpravdě pravím vám: Kdo nevchází dveřmi do ovčince, nýbrž odjinud vstupuje, ten je zloděj a lotr. Kdo však vchází dveřmi, jest pastýř ovcí. Tomu vrátný otvírá, a ovce slyší hlas jeho a on své ovce volá jménem a vyvádí je. A když své ovce vypustí, jde před nimi a ovce ho následují, nebo znají hlas jeho. Cizího však nenásledují, nýbrž utíkají od něho, neboť neznají hlasu cizích.“ Toto podobenství pověděl jim Ježíš, ale oni neporozuměli, co jim mluvil. Ježíš tedy řekl jim opět: „Vpravdě, vpravdě pravím vám: Já jsem dveře k ovcím. Všichni, kteří vystoupili (předemnou) jsou zloději a lotři, ale ovce neslyšely jich. Já jsem dveře. Vejde-li kdo skrze mne, bude zachován; a vejde i vyjde a nalezne pastvu. Zloděj nepřichází, leč jen aby kradl a zabíjel a hubil. Já jsem přišel, aby měli život a měli hojnost.“

Věřím v jednoho Boha . . .

Obětování. (Ž 77, 23 – 25): Nebeské průduchy pozotvíral, dešť many na ně seslal, by měli pokrmu, nebeský

chléb udělil jim, andělský chléb jedl člověk, aleluja.

Tichá modlitba: Očistiž nás, prosíme, Pane, oběť tohoto daru a učiň nás hodnými účasti této svátosti. Skrze Pána našeho . . .

K přijímání (Jan 15, 26; 16, 14; 17, 1. 5.): Duch, jenž od Otce vychází, aleluja, ten mě oslaví, aleluja, aleluja.

Modlitba po sv. přijímání: Modleme se: Duch svatý, prosíme, Pane, rač mysli naše obnoviti božskými svátostmi, neboť on jest odpuštění všech hříchů. Skrze Pána našeho . . . v jednotě téhož Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův. O.: Amen.

Antifona k Magnifikat. (Jan 14, 27): Pokoj svůj zůstavuji vám; pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já vám dávám, aleluja.

VE STŘEDU SVATODUŠNÍ

Všecko jako v neděli kromě těchto změn:

V.: Všichni byli naplněni Duchem svatým, aleluja.

O.: A počali mluvit, aleluja.

Otče náš . . . (potichu).

V.: A neuvoď nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás od zlého.

Absoluce: Z vazeb hříchů našich vyprostiž nás všemohoucí a milosrdný Hospodin. O.: Amen:

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Četba svatého evangelia budiž nám ke spáse a k ochraně. — O.: Amen.

Čtení svatého evangelia podle Jana (6, 44–52).

Čtení I.

Za onoho času Pán Ježíš řekl zástupům židovským: Nikdo nemůže přijíti ke mně, nepřitáhne-li ho Otec, který mne poslal. A tak dále.

HOMILIE SVATÉHO AUGUSTINA BISKUPA

Nemysli si, že jsi proti své vůli tažen; tažen může býti duch také láskou. A netřeba nám báti se, aby-

chom snad tímto evangelickým slovem Písem svatých nebyli káráni od lidí, kteří se zabývají slovy, ale daleko jsou toho, by chápali věci, zejména božské, netřeba nám báti se, aby nám nebylo řečeno: „Kterak dobrovolně věřím, jsem-li tažen?“ Já pravím: Netoliko dobrovolně, také zálibou jsi tažen. Co je to: taženu býti zálibou? „Hledej svého potěšení v Hospodinu, i dá tobě žádosti srdce tvého.“ (Ž 36, 4). Jest jakási rozkoš srdce, jemuž sladký jest onen nebeský chléb. Dále – bylo-li dovoleno básníkovi říci: táhne každého rozkoš jeho, ne nutnost, nýbrž rozkoš, ne závazek, nýbrž potěšení, čím spíše smíme říci my, že jest ke Kristu přitahován člověk, který má zálibu v pravdě, zálibu v blaženosti, zálibu ve spravedlnosti, zálibu ve věčném životě, což vše jest Kristus? Ci však mají tělesné smysly své rozkoše, kdežto duše postrádá svých rozkoší? Nemá-li duše rozkoší svých, jakým právem jest řečeno: (Ž 35, 8b – 10): „Lidé ve stínu křídel tvých mohou se skrývat. Rozjařují se nadbytkem domu tvého, a proudem rozkoše své napájíš je. Neboť u tebe jest pramen života, a v tvém světle vidíme světlo.“ Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. O.: Bohu díky.

Responsorium: Kázni a moudrosti naučil je Hospodin, aleluja; utvrdil v nich milost Ducha svého a rozumem naplnil srdce jejich, aleluja. – V.: Náhlým hukotem totiž Duch svatý přišel na ně. A rozumem naplnil srdce jejich, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Pomoc Boží zůstávej vždycky s námi. – O.: Amen.

Čtení II.

Představ si člověka milujícího a rozumí, co pravím; představ si toužícího, lačnického, představ si člověka v této poušti putujícího, žíznícího, a po prameni věčné vlasti vzdychajícího; představ si takového a ví, co pravím. Mluvím-li však studenému, neví, co pravím. Tací byli ti, kteří vespolek reptali. Koho přitáhne Otec, pravil, přichází ke mně. Co to jest však

„Koho přitáhne Otec“, když tě přitahuje sám Kristus? Proč chtěl říci „Koho přitáhne Otec“? Máme-li být taženi, buďme taženi od toho, jemuž praví žena milující: „Poběžíme po vůni tvých mastí“ (Pís 1, 3). Mějme však pozor, bratři, co chtěl dáti na vědomost a pokud možno to pochopme. Otec přitahuje k Synu ty, kdož proto věří v Syna, že mají za Otce jeho Boha. Bůh Otec totiž zplodil rovného sobě Syna; a toho, kdo má za to, a věrou poznává a přemýšlí, že jest roven Otci ten, v něhož věří, toho přitahuje Otec k Synu. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. – O.: Bohu díky.

Responsorium: Jděte do celého světa a hlásejte evangelium, aleluja. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, aleluja, aleluja, aleluja. V.: Ve jménu mém budou zlé duchy vymítati, novými jazyky mluvíti, hady bráti. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, aleluja, aleluja, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, aleluja, aleluja, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Do společnosti nebešťanů dovediž nás král andělů. O.: Amen.

Čtení III.

Arius věřil v tvora, a toho netáhl Otec, protože nemá na zřeteli Otce, kdo nevěří v rovného Syna. Co pravíš, Arie? co pravíš? kacíři, co to mluvíš? Co jest Kristus? Není to pravý Bůh, praví, nýbrž ten, jež učinil pravý Bůh. Netáhl tě Otec; neboť nepoznal jsi Otce, jehož Syna popíráš. Jiného myslíš, není to Syn; a netáhne tě Otec, a netáhne tě k Synu. Něco jiného jest Syn a něco jiného, co ty pravíš. Fotinus praví: Pouhý člověk jest Kristus, není také Bůh. Kdo takto věří, toho nepřitáhl Otec. Koho přitáhl Otec? Toho, jenž dí: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ Ukazuješ ovci zelenou ratolest a táhneš ji. Chlapci ukazují orechy a táhnou ho; že běží, jest tažen; láskou jest tažen, bez úrazu těla jest tažen, poutem srdce jest tažen. Táhnou-li tedy tyto věci, jež mezi rozkošemi a laho-

lami pozemskými se milujícím ukazují, ježto pravda est, že táhne každého rozkoš jeho: nepřítahuje Kristus, zjevený od Otce? Neboť po čem mocněji touží duše než po pravdě? Ty pak, Hospodine, sniluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Bože, tebe chválíme . . .

Antifona k Benediktus:

Já jsem chléb živý, praví Pán, jenž s nebe sestoupil, aleluja, aleluja.

Modleme se. Mysli naše, prosíme, Pane, Utěšitel, jenž od tebe vychází, osvítiž a do všeliké pravdy, jak Syn tvůj slíbil, uveď, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

MŠE SVATÁ

Všecko jako v neděli svatodušní kromě těchto změn:

Introit (Vstup): Ž 67, 9n: Bože, když v čele lidu svého jsi vytáhl, když jsi jim cestu upravoval, když jsi mezi nimi sídlil, aleluja; země se trásla a nebe se rozplývalo, aleluja, aleluja. — (Ž 67, 2): Bůh se zdvíhá i rozptylují se odpůrci, prchají před ním jeho nenávistníci. — Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jako byla . . . na věky věkův. Amen. — Bože, když v čele lidu svého jsi vytáhl, když jsi jim cestu upravoval, když jsi mezi nimi sídlil, aleluja, země se trásla a nebe se rozplývalo, aleluja, aleluja.

Po Kyrie.

Modleme se. Mysli naše, prosíme, Pane . . . jako výše . . . po všechny věky věkův. O.: Amen.

Čtení ze Skutků apoštolských (2, 14–21).

Za oněch dnů Petr povstav s jedenácti pozdvihl hlasu svého a promluvil k nim: Muži judští a všichni obyvatelé jerusalemští, toto budíž vám známo a pozorně poslyšte slova má: Nejsou totiž tito, jak myslíte, opilí — vždyť jsou (teprve) tři hodiny na den — nýbrž

to jest to, co bylo předpověděno skrze proroka Joele: „I stane se v době poslední, praví Hospodin, (že) vyleji z Ducha svého na všeliké tělo — i budou prorokovati synové vaši a dcery vaše, a mládenci vaši vidění budou vídati a starci vaši sny budou mítí. Ano i na služebníky a na služebnice své vyleji v těch dnech z Ducha svého, i budou prorokovati. A učiním divy svrchu na nebi a zázraky dole na zemi, krev a oheň a páru dýmovou; slunce obrátí se v tmou a měsíc v krev, prve než přijde den Hospodinův, ten veliký a zjevný. I stane se, (že) každý, kdo bude vzývati jméno Hospodinovo, spasen bude.“

Aleluja. — V (Ž 32, 6): Slovem Páně jsou nebesa stvořena, a dechem úst jeho moc jejich všecka.

Chvalozpěv andělský: Sláva na výsostech Bohu . . . atd. jako v neděli na str. 55.

V.: Pán s vámi.

O.: I s duchem tvým.

Modleme se. Dej, prosíme, všemohoucí a milosrdný Bože, aby Duch svatý přišel, v nás milostivě přebýval a tak dokonalý chrám své slávy z nás učinil. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh . . .

(Druhá modlitba): Modleme se. Modlitby církve své, prosíme, Pane, přijmi, aby přemohla všecka protivenství a potom v bezpečí a svobodě tobě sloužit mohla. Skrze Pána našeho . . .

(Nebo za papeže): Modleme se. Bože, všech věřících pastýři a vůdce, shlédni milostivě na služebníka svého N., jehož jsi ustanovil nejvyšším pastýřem své církve: dej mu, prosíme, ať slovem i příkladem prospívá těm, jež spravuje, aby spolu se stádcem sobě svěřeným dospěl života věčného. Skrze Pána našeho . . .

Čtení ze Skutků apoštolských. (5, 12–16).

Za oněch dnů dělo se v lidu skrze ruce apoštolů mnoho divů a zázraků. I bývali všickni jednomyslně v podloubí Šalomounově, z ostatních však neosměloval se nikdo připojit k nim, ale lid je velebil. Tím více však přibývalo Pánu věřících, davy mužů i žen, takže

i na ulice vynášeli nemocné a kladli je na ložce i nosítka, aby, když by šel Petr, alespoň stín jeho zastínil někoho z nich, a aby byli osvobozeni od nemocí svých. Přicházelo pak do Jerusalema také množství lidu z měst okolních, přinášejíce nemocné a od nečistých duchů trápené; a ti všichni byli uzdravováni.

Aleluja, aleluja.

(Kněz kleká): V.: Přijď, Duchu svatý, naplň srdce svých věřících a oheň lásky své v nich rozněť.

Sekvence: Přijď, ó Duchu přesvatý . . . jako v neděli na straně 55.

Slova svatého evangelia podle Jana (6, 44 – 52).

Za onoho času řekl Pán Ježíš zástupům židovským: Nikdo nemůže přijít ke mně, nepřitáhne-li ho Otec, který mne poslal; a já ho vzkřísím v den poslední. Jest psáno v prorocích: „A budou všichni poučováni od Boha.“ Každý, kdo uslyšel od Otce a se naučil, přichází ke mně. Nepravím tím, že by kdo viděl Otce, leč jen ten, jenž jest od Boha, ten viděl Otce. Vpravdě, vpravdě, pravím vám: Kdo věří ve mne, má život věčný. Já jsem chléb života. Otcové vaši jedli na poušti manu a zemřeli. To jest chléb s nebe sestupující, aby, jí-li kdo z něho, nezemřel. Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dám, tělo mé jest (které dám) za život světa.

Obětování: (Ž 118, 47n): Uvažuji o tvých přikázáních, která jsem si zamiloval, a ruce své vztahuji po tvých milých mi rozkazech, aleluja.

(Tichá modlitba): Přijmi, prosíme, Pane, podanou obět a rač učiniti, abychom slavili také milostné účinky tajemství, jež nyní konáme. Skrze Pána našeho . . .

Druhá tichá modlitba: Chraň nás, Pane, sluhy tvých tajemství, bychom na božských věcech lpěli a sloužili tobě duší i tělem. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista . . .

Nebo za papeže: Obětovanými dary, prosíme, Pane, se usmíř, a služebníka svého N., jehož jsi nejvyšším pastýřem své církve ustanoviti ráčil, ustavičnou ochranou spravuj. Skrze Pána našeho . . .

K přijímání (Jan 14, 27): Pokoj svůj zůstavuji vám, aleluja; pokoj svůj dávám vám, aleluja, aleluja.

Po sv. přijímání: Přijímajíce, Pane, nebeské svátosti, prosíme tvou dobrotivost, abychom toho, co v čase konáme, ve věčných radostech dosáhli. Skrze Pána našeho . . .

Druhá modlitba po sv. přijímání (za církev): Modlemese, Prosíme, Hospodine, Bože náš, aby nás, jimž dáváš radovati se z účasti v božství, nenechával podléhati nebezpečím lidským. Skrze Pána našeho . . .

Nebo za papeže: Modleme se. Toto přijetí božské svátosti, prosíme, Pane, ať nás chrání a služebníka tvého N., jehož jsi nejvyšším pastýřem církve své ustanoviti ráčil, ať spolu se stádcem jemu svěřeným, vždycky zachovává a brání. Skrze Pána našeho . . .

Antifona k Magnifikat: Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil; bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky; a chléb, který já dám, tělo mé jest za život světa, aleluja.

VE ČTVRTEK SVATODUŠNÍ

Všecko jako v neděli kromě těchto změn:

Po zopakované antifoně po třetím žalmu v jitřních hodinách:

V.: Duch Páně naplňuje okruh zemský, aleluja.

O.: A ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu, aleluja.

Otče náš . . . (potichu).

V.: A neuvoď nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás ode zlého.

(Absoluce): Vyslyš, Pane Ježíši Kriste, prosby služebníků svých a smiluj se nad námi, který s Otcem i s Duchem svatým živ jsi a kraluješ na věky věkův. — O.: Amen.

V.: Rač, pane, požehnatí.

Požehnání: Četba svatého evangelia budiž nám ke spáse a k ochraně.

O.: Amen.

Čtení svatého evangelia podle Lukáše. (9, 1 – 6).

Čtení I.

Za onoho času Pán Ježíš povolav k sobě dvanácte apoštolů, dal jim moc a sílu nade všemi duchy zlými i uzdravovati neduhy. A tak dále.

HOMILIE SVATÉHO AMBROŽE BISKUPA

Jaký má býti ten, kdo hlásá evangelium o království Božím, jest naznačeno evangelickými příkazy: bez hole, bez mošny, bez chleba, bez obuvi, bez peněz, to jest nemá se sháněti po prostředcích pomoci světské, ale věrou jsa pevný má se domnívati, že tím více těchto věcí bude míti, čím méně se bude po nich sháněti. Kdo chce, může to chápati tak, že chce toto místo patrně vytvořiti toliko duchovní smýšlení, jež takorka svleklo jakýsi šat těla tím, že nejen odhodilo moc a pohrdlo bohatstvím, nýbrž zřeklo se také rozkoší tohoto těla. Kazatelé dostávají nejprve všeobecný příkaz míru a stálosti: aby přinášeli pokoj, zachovávali stálost, šetřili práv závazku pohostinnosti; dodává, že se nesluší na kazatele království nebeského, aby běhal po domech a měnil práva neporušitelného pohostinství. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. – O.: Bohu díky.

Responsorium: Přišel oheň božský nespalující, ale osvěcující, nestravující, ale svítící a shledal, že srdce apoštolů jsou nádoby čisté; i daroval jim milodary, aleluja, aleluja. – V.: Shledal, že jsou láskou svorní, a osvětil je zaplaviv je milostí Božství. – I daroval jim milodary, aleluja, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Pomoc Boží zůstávej vždycky s námi. – O.: Amen.

Čtení II.

Avšak, jako se má za to, že dlužno prokazovati milost pohostinství, tak se i prikazuje, vytrásti prach a vyjít z města, nebudou-li přijati. To nás poučuje, že pohostinnost bude odplacena dobrem ne prostřed-

ním: abychom neskýtali hostitelům jenom pokoj, nýbrž aby také, zastiňují-li je nějaké přestupky pozemské slabosti, byly odstraněny za to, že přijali pocestné apoštolské kazatele. Ne bez příčiny podle Matouše se prikazuje, že mají apoštolé vybrati si dům, do něhož by vstoupili; aby nebylo příčiny měnití pohostinství a rušiti povinnost. Neprikazuje se však tatáž opatrnost tomu, kdo přijímá hosty, aby vybíráním hostů nebyla zmenšena sama hostinnost. — Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Responsorium: Duch svatý naplnil celý dům, kde byli apoštolové; i ukázaly se jim jazyky jako olnivé rozdělující se tak, že posadil se na každém jeden, a všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit jinými jazyky, jak ten Duch dával jim promlouvati, aleluja, aleluja, aleluja. — V.: Když tedy byli učedníci pohromadě na jednom místě, protože se báli Židů, tu povstal náhle s nebe hukot nad nimi. A všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit jinými jazyky, jak ten Duch dával jim promlouvati, aleluja, aleluja, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. A všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit jinými jazyky, jak ten Duch dával jim promlouvati, aleluja, aleluja, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Do společnosti nebešťanů dovediž nás král andělů. — O.: Amen.

Čtení III.

Avšak tento výrok, jako podle doslovného smyslu obsahuje ctihodný příkaz o závaznosti pohostinství: tak se nám tu i zamlouvá nebeská narážka na smysl tajemný. Neboť, když si vybíráme dům, hledáme hodného hostitele. Vizme tedy, zdali snad není naznačeno, že dlužno při volbě dáti přednost církvi a Kristu. Neboť který dům jest hodnější, aby do něho vešlo apoštolské kázání, nežli svatá církev? Anebo komu dlužno dáti přede všemi přednost nežli Kristu, jenž umývá nohy svým hostům a kohokoli přijímá do svého domu, žádného nenechává v něm přebývati s nohama po-

skvrněným; ale chodidla, třebaže předchozími životem pošpiněná, přece probudoucnou ráčivá očisťovati. Ten tedy jest jediný, jehož nikdo nemá opouštět, nikdo zaměňovati. Dobře mu řečeno: Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného máš, a my věříme. — Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Bože, tebe chválíme . . .

Antifona k Benediktus:

Ježíš povolav k sobě dvanáct apoštolů, dal jim sílu a moc nade všemi duchy zlými i uzdravovati neduhy, a poslal je hlásati království Boží a uzdravovati nemocné, aleluja.

Modlemese. — Bože, jenž jsi dně srdce věřících osvětlením Ducha svatého poučil, dej nám, bychom v témž Duchu správně smýšleli a z útěchy jeho vždycky se radovali. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

MŠE SVATÁ

Všecko jako v neděli svatodušní kromě těchto změn:

Prvá modlitba: Bože, jenž jsi srdce věřících . . . jako výše.

Druhá modlitba za církev nebo za papeže jako výše na str. 92.

Čtení ze Skutků apoštolských (8, 5–9).

V těch dnech Filip přišel do města Samaří a hlásal jim Krista. I pozorovali zástupové jednomyslně, co Filip pravil, poslouchajíce a hledíce na divy, které činil; neboť z mnoha těch, kteří měli duchy nečisté, tito vycházeli s křikem velikým, a mnoho ochrnutých i kulhavých bylo uzdraveno. Nastala proto veliká radost v tomto městě. — O.: Bohu díky.

Slova svatého evangelia podle Lukáše (9, 1–6).

Za onoho času Ježíš povolav k sobě dvanáct apoštolů, dal jim moc a sílu nade všemi duchy zlými i uzdravovati neduhy, poslal je hlásat království Boží a hojit nemocné. I řekl jim: „Ničeho neberte na cestu,

ani holi, ani mošny, ani chleba, ani peněz, ani po dvou sukních nemějte. A do kteréhokoli domu vejdete, tam zůstávejte a odtud vycházejte. A kde vás nepřijmou, z toho města vycházejíce, setřeste i prach s nohou svých na svědectví proti nim.“ I vyšli a chodili po vesnicích, zvěstující evangelium a uzdravující všudy.

První sekreta: Obětované dary, prosíme, Pane, posvět a srdce naše osvícením Ducha svatého vyčist. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

Druhá sekreta za církve nebo za papeže jako výše na str. 93.

Modlitba po sv. přijímání: Modleme se: Duch svatý, Pane, nechť se vlije do našich srdcí a tím je očistí; svou rosou nechť nitro jejich pokropí a zúrodní. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

Druhá modlitba za církve nebo za papeže jako výše na str. 94.

Antifona k Magnifikat: Duch, jenž vychází od Otce, aleluja, ten mě oslaví, aleluja, aleluja.

V PÁTEK SVATODUŠNÍ

Všecko jako v neděli kromě těchto změn:

Po zopakované antifoně po třetím žalmu v jitřních hodinkách:

V.: Duch Utěšitel, aleluja.

O.: Naučí vás všem věcem, aleluja.

Otče náš . . . (potichu).

V.: A neuvoď nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás od zlého.

Absoluce: Pomáhej nám milostivost a slitovnost Toho, který s Otcem a s Duchem svatým živ jest a kraluje na věky věkův. — O.: Amen.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Četba svatého evangelia budiž nám ke spáse a k ochraně. — O.: Amen.

Čtení svatého evangelia podle Lukáše (5, 17 – 26).

Čtení I.

Za onoho času stalo se jednoho dne, Ježíš seděl a učil, a seděli tam i farizeové a zákoníci, kteří byli přišli ze všeliké osady galilejské i judské a z Jerusalema, a moc Páně čelila k tomu, aby je uzdravoval. A tak dale.

HOMILIE SVATÉHO AMBROŽE BISKUPA

Uzdravení tohoto ochrnulého není bez významu aniž jest malicherné, když jest předtím řečeno, že se Pán modlil; zajisté ne o pomoc, ale pro příklad. Dal totiž vzor k napodobení, nehledal však ukázati, co vše prosbou vynúže. Když tedy sešli se učitelové zákona z Galilee, z Judska i z Jerusalema, mezi vyhojením ostatních neduživých popisuje se také uzdravení tohoto ochrnulého. Především, co jsme prve řekli, každý nemocný má použití prosebníků za své zdraví, aby jejich pomocí léčivým slovem nebeským napraven byl uvolněný svazek našeho života a kulhavé kroky skutků našich. — Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Responsorium: Ne vy jste mne vyvolili, nýbrž já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás k tomu, abyste šli a přinášeli užitek, a užitek váš aby zůstával, aleluja, aleluja. V.: Jako mne poslal Otec, i já posílám vás. Abyste šli a přinášeli užitek a užitek váš aby zůstával, aleluja, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Pomoc Boží zůstávej vždycky s námi. — O.: Amen.

Čtení II.

Buďtež tedy nějací připomínatelé myslí, kteří by ducha člověkova, třebaže slabostí vnějšího těla zlenivělého, k vyšším věcem pozdvihli. Jejich pomocí aby také člověk položen býti mohl před Ježíše, schopen jsa zdvihnouti i ponížiti se, a uznán byl hodným pohledu Páně. Neboť na poníženost shlédá Pán. „Shlédl na ponížení služebnice své.“ (Lk. 1, 48.) Když viděl je-

jich víru, pravil: „Člověče, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ Veliký jest Pán, jenž pro zásluhy jedněch odpouští druhým; a když jedny zkouší, druhým promíjí pochybení. Proč by u tebe, člověče, druh nic nezmohl, kdyžť u Boha sluha má zásluhu přínulvy i právo vyslyšenu býti? — Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Responsorium: Duch Páně naplňuje okruh zemský; a ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu, aleluja, aleluja. — V.: Jeť on všech věcí umělec, všemohoucí, nade vším bdící. — A ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu, aleluja, aleluja. Sláva Otcí i Synu i Duchu svatému. A ten, jenž udržuje vesmír, ví o každém hlesu.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Do společnosti nebešťanů dovediž nás král andělů. — O.: Amen.

Čtení III:

Uč se, soudče, odpouštěti, uč se, nemocný, vyprošovati. Nedoufáš-li v odpuštění těžkých hříchů, použij přímluvců, použij církve, by za tebe orodovala, aby Pán při pohledu na ni promínil ti to, co by tobě mohl odepríti. A jakkoliv nemáme opustiti skutečnost této události, bychom byli přesvědčeni, že tělo tohoto ochrnutého bylo vpravdě uzdraveno, viz v tom přece uzdravení vnitřního člověka, jemuž byly hříchy prominuty. Když Židé tvrdí, že hříchy mohou býti jenom od Boha odpuštěny, vyznávají ovšem, že On jest Bůh; a svým úsudkem dokazují svou nevěru; dílo zdůrazňují, aby osobu popřeli. — Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Tebe, Bože, chválíme . . .

Antifona k Benediktus:

Ježíš řekl: Abyste však věděli, že má moc Syn člověka na zemi odpouštěti hříchy, (řekl ochrnutému): Tobě pravím: Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého, aleluja.

Modleme se. Dej, prosíme, církvi své, milosrdný

že, aby Duchem svatým jsouc sjednocena žádným nepřátelským útokem nebyla rušena. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a žije v jednotě téhož Ducha svatého, Bůh po všechny věky věkův. — O.: Amen.

MŠE SVATÁ

Všecko jako v neděli kromě těchto změn:

Introit (Ž. 70, 8. 23): Ústa má plna jsou chvalozpěvů, aleluja, jež pěj, aleluja; jásatí budou mé rty, až budu ti hrát, aleluja, aleluja. — (Ž. 70, 1n.) K tobě, Hospodine, utíkám se, nedej mi na věky zahanbenu býti. Ježto jsi spravedliv, vytrhni mě a vysvoboď. V.: Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . . Ústa má plná jsou chvalozpěvů, aleluja, jež pěj, aleluja; jásatí budou mé rty, až budu ti hrát, aleluja, aleluja.

Modlitba první: Modleme se. Dej, prosíme, církvi své . . . jako výše.

Druhá modlitba za církev nebo za papeže jako výše na str. 92.

Čtení z proroka Joela (2, 23 – 26):

Toto praví Hospodin Bůh:

Také synové Sionští veselte se,
plesejte z Hospodina, Boha svého;
neb dá vám učitele spravedlnosti,
a sešle vám dešť ranní i pozdní, jak bývalo.

I budou humna plná obilí,
a lisy oplývat vínem i olejem.
Náhradu dám vám za roky,
které sežraly kobylky,
žrouti, hlodavci a hltavci,
velké mé vojsko, jež poslal jsem na vás.

Budete jíst ustavičně do sytosti,
a chválit Hospodina, Boha svého,
který učinil na vás divné věci.

A nebude zahanben lid můj na věky
praví Hospodin všemohoucí.
Aleluja, aleluja.

V.: (Moudr. 12, 1): Ó, jak dobrý a líbezný jest, Pane, duch tvůj v nás! Aleluja. (Kněz kleká): Přijď, Duchu svatý . . . jako v neděli. — Sekvence: Přijď, ó Duše přesvatý . . . jako v neděli na str. 56.

Slova svatého evangelia podle Lukáše (5, 17 – 26).

Za onoho času stalo se jednoho dne, Ježíš seděl a učil, a seděli tam i farizeové a zákoníci, kteří byli přišli ze všeliké osady galilejské i judské a z Jerusalema, a moc Páně čelila k tomu, aby je uzdravoval. A hle, muži nesli na loži člověka, který byl ochrnutý, a hledali, aby ho vnesli dovnitř a položili před něho, a nenalezše pro zástup, kudy by ho vnesli, vystoupili na střechu a spustili jej s ložem skrze cihly doprostřed před Ježíše. A on vida jejich víru řekl: „Člověče, odpouštěj se tobě hříchyvé tvoji.“ I počali farizeové a zákoníci mysliti takto: „Kdo jest tento, jenž mluví rouhání? Kdo může odpouštěti hříchy leč jediný Bůh?“ Ale Ježíš seznáv myšlení jejich, odpověděl a řekl jim: „Co to myslíte v srdci svém? Co jest snazší říci: „Odpouštěj se tobě hříchy“, čili říci: „Vstaň a chod“? Abyste však věděli, že má moc Syn člověka na zemi odpouštěti hříchy, (řekl ochrnutému): Tobě pravím: „Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého!“ A hned vstav před nimi, vzal lože, na němž byl ležel, a odešel do domu svého velebě Boha. I pojal úžas všechny, a velebili Boha; a byli naplněni bázní říkouce: Viděli jsme dnes věci neuvěřitelné.

Věřím v jednoho Boha . . .

K obětování: (Ž. 145, 2). Chval, má duše, Hospodina! Chválit budu Pána po svůj život, pět svému Bohu, dokud budu. Aleluja.

První sekreta: Obětní dary, Pane, jež přinášíme před tvůj zrak, nechať stráví onen božský oheň, jenž zanítil skrze Ducha svatého srdce učedníků Krista, Syna tvého. Skrze téhož Pána našeho . . . jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha svatého . . .

Druhá sekreta za církev nebo za papeže jako výše na str. 93.

K přijímání: (Jan 14, 18). Nenechám vás sirotků, přijdu zase k vám, aleluja; a radovati se bude srdce vaše, aleluja.

Modlitba po sv. přijímání: Modleme se. Přijali jsme, pane, dary svatého tajemství, i prosíme pokorně, aby o, co jsi nám přikázal konati na tvou památku, přepelo nám ku pomoci naší slabosti. Jenž jsi živ a kráuješ . . .

Druhá modlitba za církev nebo za papeže jako výše na str. 94.

Antifona k Magnifikat: Utěšitel pak, Duch svatý, kteréhož Otec pošle ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem a připomene vám všechno, co jsem mluvil vám, aleluja.

V SOBOTU SVATODUŠNÍ

Všecko jako v neděli kromě těchto změn:

Po zopakované třetí antifoně (po třetím žalmu) při hodinkách jitřních:

V.: Všichni byli naplněni Duchem svatým, aleluja.

O.: A počali mluvit, aleluja.

Otče náš . . . (potichu).

V. A neuvoď nás v pokušení.

O.: Ale zbav nás od zlého,

Absoluce: Z vazeb hříchů našich vyprostiž nás všemohoucí a milosrdný Hospodin.

O.: Amen.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Četba svatého evangelia budiž nám ke spáse a k ochraně. — O.: Amen.

Slova svatého evangelia podle Lukáše (4, 38–44).

Čtení I.

Za onoho času Ježíš vyšel ze synagogy, vstoupil do domu Šimonova; tchyně Šimonova však byla stížena velikou zimnicí. A tak dále.

HOMILIE SVATÉHO AMBROŽE BISKUPA

Viz milostivost Pána — Spasitele: ani rozhořčením není pohnut, ani zločinem uražen, ani bezprávím poškozen, když opouští Judsko; ba ani nemaje na paměti bezpráví, máje na paměti milostivost, tu výukou,

tam vymítáním (zlých duchů), tam uzdravováním získává srdce nevěreckého lidu. A dobře svatý Lukáš nejprve vypravoval o muži, osvobozeném od zlého ducha a dodal uzdravení ženy. Přišel Pán, aby uzdravil oboje pohlaví; prve však bylo třeba uzdravit toho, jenž byl prve stvořen, aniž pomínuta mohla býti ta, jež zhrěšila více těkavostí ducha nežli zlobou. Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi.

O.: Bohu díky.

Responsorium: Všichni byli naplněni Duchem svatým, a počali mluvit, jak Duch svatý dával jim promlouvati; i sešel se zástup mluvících, aleluja. — V.: Apoštolové mluvili všelijakými jazyky o velikých skutcích Božích. — I sešel se zástup mluvících, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Pomoc Boží zůstávej vždycky s námi. — O.: Amen.

Čtení II.

Dílo uzdravování Páně počaté v sobotu znamená, že má nové stvoření se počínati tam, kde bylo stvoření staré před tím přestalo; mělo hned na počátku naznačiti, že Syn Boží není pod Zákonem, nýbrž nad Zákonem, a že Zákon nemá býti zrušen, nýbrž naplněn. Vždyť nebyl svět učiněn Zákonem, nýbrž slovem, jak čteme: „Slovem Páně jsou nebesa stvořena“ (Ž 32, 6). Není tedy Zákon rušen, nýbrž naplňován, aby nastala obnova člověka již klesajícího. Proto praví též apoštol (Ef 4, 24): „Odložte starého člověka a oblecte nového, stvořeného podle Boha.“ — Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Responsorium: Již více nenazývám vás služebníky, nýbrž přáteli svými (Jan 15, 15) protože jste všechno poznali, co jsem učinil mezi vámi, aleluja. Přijměte Ducha svatého, Utěšitele, toho, jež Otec pošle vám, aleluja. — V.: Vy jste přáteli mými, činíte-li, co já prikazuji vám. Přijměte Ducha svatého, Utěšitele, toho, jež Otec pošle vám, aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. Přijměte Ducha svatého, Utěšitele, toho, jež Otec pošle vám, aleluja.

V.: Rač, pane, požehnati.

Požehnání: Do společnosti nebeštanů dovediž nás král andělů. — O.: Amen.

Čtení III.

A dobře počal v sobotu, aby ukázal, že On je stvořitel, jenž chce díla na díla navázati a konati dále dílo, jež byl sám již počal, jako když hodlá stavitel obnoviti dům, nepočiná odstraňovati schátralost od základů, nýbrž od vrcholu. Tam tedy prve ruku přikládá, kde byl předtím přestal; poté počiná menšími věcmi, aby přišel k větším. Osvoboditi od zlého ducha mohou i lidé, ovšem slovem Božím; přikázati mrtvým, aby vstali, přísluší výhradně moci Boží. Snad i tou ženou, tchyní Petrovou a Ondřejovou zobrazena jest horečka všelijakých zločinů, na něž tělo naše stonává, a rozkoše všelijakých nezřízených žádostí, jimiž tělo naše vře. Řekl bych, že horečka lásky není menší nežli horečka (běžná). Ona rozněcuje ducha, tato tělo. Neboť horečka naše lakota jest; horečka naše žádostivost jest; horečka naše smilstvo jest; horečka naše ctižádost jest; horečka naše hněvivost jest. — Ty pak, Hospodine, smiluj se nad námi. — O.: Bohu díky.

Tebe Boha chválíme . . . jako výše na str. 35.

Antifona k Benediktus:

Láska Boží vylita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého, kterýž nám byl dán. (Řím 5, 5).

Modleme se. Do myslí našich, prosíme. Pane, Ducha svatého dobrotivě vlij, jsmeť jeho moudrostí stvoření a prozřetelností spravováni. Skrze Pána našeho . . . v jednotě téhož Ducha svatého . . .

MŠE SVATÁ

Všecko jako v neděli svatodušní kromě těchto změn:

Introit: Láska Boží rozlita jest v srdcích našich, aleluja, skrze Ducha svatého, kterýž nám byl dán, aleluja,

aleluja. (Ž 102, 1). Dobrořeč, duše má, Hospodinu, a vše, co ve mně jest, jeho svatému jménu. — V. Sláva Otci . . . jako byla na počátku . . . Amen. Láska Boží rozlita jest v srdcích našich, aleluja, skrze Ducha svatého, kterýž nám byl dán, aleluja, aleluja.

Po Kyrie: Modlenie se. Do myslí našich, prosíme atd. jako výše.

Čtení z proroka Joela. (2, 28 – 32).

Toto praví Hospodin Bůh:
Potom vyleji ducha svého
na každého, kdo má tělo,
prorokovati budou synové vaši i dcery vaše,
starci vaši sny mítí budou,
a jinoši vaši vidění.
Ano i na nevolníky vaše a nevolnice v ty dny
vyleji ducha svého.
A učiním znamení na nebi i na zemi,
krev a oheň a dým kouře.
Slunce obrátí se ve tmou a měsíc v krev,
prve nežli přijde den Hospodinův veliký a hrozný.
Tehdy každý, kdo vzýváti bude jméno Hospodinovo,
spasen bude. — O.: Bohu díky.

Aleluja. V.: (Jan, 6, 54) Duch je to, jenž oživuje, tělo nic neprospívá.

Modleme se. Tím ohněm, prosíme, Pane, Duch svatý nás roznět, ježž Pán náš, Ježíš Kristus, pustil na zemi a chtěl, aby se mocně vznítíl. Jenž s tebou živ jest a kraluje . . . věky věkův. O.: Amen.

Čtení z knihy Levitikus (3 Mojž 23, 9 – 11; 15 – 17. 21).

Za oněch dnů Hospodin mluvil k Mojžíšovi: Řci synům Izraelovým toto: Až vejдете do země, kterou já vám dám, a budete sklízeti obilí, přinesete prvotiny své žně, snopy s klasy knězi; ten toho dne po sobotě pozdvihne snopek před Hospodinem, aby vám získal zálibu, a tak jej zasvětí. Ode dne po sobotě, kdy jste obětovali snop prvotin, budete počítati sedm plných týdnů, až do dne po uplynulém sedmém týdnu, to jest padesát dní. Tehdy přinesete Hospodinu

novou obět ze všech příbytků svých, totiž dva chleby prvotin ze dvou desetin jemné kvašené mouky: ty upečete Hospodinu v prvotiny. Den ten nazvete veselavným a přesvatým; žádné služebné práce nebudete v něm konati. Ústanovení to bude věčně platné ve všech vašich příbytcích a pokoleních. — O.: Bohu díky.

Aleluja (Job 26, 15): Dechem jeho nebe se vyjasňuje.

Modleme se. Bože, jenž jsi ke zdraví duší zbožným postem těla kázniti přikázal, uděl nám milostivě, bychom duši i tělem ustavičně byli tobě oddáni. Skrze Pána našeho . . . — O.: Amen.

Čtení z knihy Deuteronomium (5 Mojž 26, 1 – 11).

Za oněch dní řekl Mojžíš synům Israelovým: Slyš, Israeli, co ti dnes prikazuji: Až vejdeš do země, kterou ti dá Hospodin, Bůh tvůj, abys jí vládl, až ji zabereš a usadíš se v ní: vezmi ze všech plodin svých prvotiny, vlož je do koše a jdi na místo, které Hospodin, Bůh tvůj, vyvolí, aby tam bylo vzýváno jméno jeho. Přístup ke knězi, který jím toho času bude, a řci: „Já dnes oznamuji před Hospodinem, Bohem svým, že jsem vešel do země, kterou příscezně zaslíbil otcům našim, že nám ji dá.“ Kněz, vezma koš z ruky tvé, postaví jej před oltář Hospodina, Boha tvého, a ty řekneš před obličejem Hospodina, Boha svého: „Bludným Syrem byl otec můj, i sestoupil do Egypta a byl tam v nepatrném počtu cizincem, vzrostl však v národ veliký, silný, nescíslný. Když nás Egypťané trápili a sužovali, ukládající nám přetěžká břemena, volali jsme k Hospodinu, Bohu otců našich; i vyslyšel nás, shlédl na naše ponížení, námahy a svízele naše, vyvedl nás z Egypta rukou silnou a ramenem vztáženým, za hrozného strachu, znamení a zázraků, uvedl nás na toto místo a dal nám zemi oplývající mlékem a medem. Proto nyní přináším prvotiny plodin země, kterou mi Hospodin dal.“ Polož to tedy přede tvář Hospodina, Boha svého, pokloň se Hospodinu, Bohu svému, a radostí ze všech dobrých věcí, kteréž dá Hospodin, Bůh tvůj, tobě i tvému domu, hoduj ty i levita i cizinec, který s tebou sídlí. — O.: Bohu díky.

Aleluja (Sk 2, 1): A když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě.

Modleme se. Dej, prosíme, všemohoucí Bože, ať ukáznění jsouce spasitelnými posty zdržujeme se také všech neřestí a tak odpuštění tvého snáze dojdeme. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista . . . O.: Amen.

Čtení z knihy Levitikus (3 Mojž 26, 3 – 12).

Za oněch dní řekl Hospodin Mojžíšovi: Mluv synům Israelovým a řci jim: „Budete-li choditi v mých přikázáních, šetřiti mých nařízení a plniti je, budu vám dávat v příhodné doby deště, země bude vydávati svou úrodu a stromy budou plny ovoce. Mlácení obilí potrvá do vinobraní a vinobraní potrvá do setí; budete pojídati chléb svůj do syta a beze strachu budete sídliti ve své zemi. Dám pokoj vašim končinám; budete spáti a nikdo vás nebude vyrušovati. Vyhubím škodlivá zvířata a meč nepřekročí hranic vašich. Budete pronásledovati nepřátele své, a pod vaší rukou budou padati. Pět vašich zažene sto cizích a sto vašich zažene deset tisíc. Nepřátelé vaši budou padati mečem před tváří vaší. Shlédnu na vás a rozmnožím vás, vzrostete a utvrzovati budu smlouvu s vámi. Budete jísti ze staré, přestará úrody a zahodíte ji, protože přijde nová. Postavím stánek svůj mezi vámi a nebudu si vás oškliviti. Budu choditi mezi vámi, budu Bohem vaším a vy budete mým lidem, praví Pán všemohoucí.

Aleluja. (Kněz kleká.) Přijď, svatý Duše, naplň srdce svých věřících a lásky své oheň v nich rozněť.

Modleme se. Dej, prosíme, všemohoucí Bože, ať se tělesných pokrmů tak zdržujeme, bychom odpírali také dorážejícím neřestem. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista . . . O.: Amen.

Čtení z proroka Daniele (Dan 3, 49 – 51),

Za oněch dní sestoupil s Azariášem a s druhy jeho anděl Páně do peci, i vyrazil plamen ohně z peci a učinil, že byl prostředek peci jako když vane vítr z rosy. Plamen vyšlehoval nad pec devětačtyřicet loket; vyšlehl a spálil ty z Chaldů, jež zastihl podle peci. Oheň naprosto se jich nedotekl, neučinil jim

bolesti, aniž je obtěžoval. Tehdy ti tři jako jedněmi ústy chválili, dobrořečili a oslavovali v peci Boha řkouce:

Aleluja. V.: Požehnaný jsi, Pane, Bože otců našich, a úcty hodný jsi na věky.

Sláva na výsostech Bohu atd. jako výše na str. 55.

Modleme se. — Bože, jenž jsi třem jinochům zmínil ohnivé plameny, popřej milostivě, aby nás, služebníků tvých, nespaloval plamen neřesti. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista . . . O.: Amen.

Druhá modlitba za církev nebo za papeže jako výše na str. 92.

Čtení z listu svatého Pavla Římanům (5,1–5).

(Sv. Pavel udává a vykládá první účinek ospravedlnění, totiž pokoj s Bohem a naději ve slávu Boží či v život věčně blažený.)

Bratři, jsouce ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista (skrze něhož jsme obdrželi věrou i přístup k té milosti, ve které stojíme), a honosíme se nadějí ve slávu Boží. A nejen to, nýbrž také se honosíme souženými vědouce, že soužení působí vytrvalost, vytrvalost osvědčení se, osvědčení nadějí; naděje však nezahanbuje, neboť láska Boží vylita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého, který nám byl dán. — O.: Bohu díky.

(Traktus Ž 116):

Chvalte Hospodina všichni pohané,
vychvalujte ho všichni národové,
neb mocně nad námi vznáší se jeho milost,
a věrnost Hospodinova trvá na věky.

Přijď, svatý Duchu atd. jako v neděli na str. 55. avšak bez aleluja na konci.

Slova svatého evangelia podle Lukáše (4, 38–44).

Za onoho času Ježíš vyšel ze synagogy, vstoupil do domu Šimonova; tchyně Šimonova však byla stížená velikou zimnicí; i prosili ho za ni. A on postaviv se nad ni přikázal zimnici. I přestala ji. A ona hned vstavši posluhovala jim. Když pak slunce zapadlo, všichni, kteří měli nemocné rozličnými neduhy, přivedli je k němu, on pak vzkládaje ruce na jednoho každého

z nich, uzdravoval je. Vycházeli však od mnohých i duchové zlí křičíce a volající: „Ty jsi syn Boží.“ Ale on hroze nedopouštěl jim mluvit neboť věděli, že je Kristem. Když pak se rozednilo, vyšel odebral se na místo samotné, a zástupové hledali ho a přišli až k němu a zdržovali jej, aby neodcházel od nich. Ale on řekl jim: Také jiným něštům musím zvěstovati království Boží, neboť k tomu byl jsem poslán. I kázal v synagogách galilejských.

K obětování: Hospodine Bože, můj spasiteli, ve dne v noci před tebou volám. Kéž se dostane před tvář tvou modlitba moje. (Ž 87, 2n).

(Sekreta): Aby ti příjemny byly naše posty, dej nám, prosíme, bychom ti obětovali srdce touto tajemnou obětí očistěné. Skrze Pána našeho . . . O.: Amen.

Druhá sekreta za církvev nebo za papeže jako výše na str. 93.

K sv. přijímání (Jan 3, 8): Vítr vane, kde chce, a slyšíš jeho hlas, aleluja, aleluja; ale nevíš, odkud přichází a kam jde, aleluja, aleluja.

Modlitba po sv. přijímání: Modleme se. Uděltež nám, Pane, tvá svatá tajemství božskou vroucnost, bychom se radovali stejně z účasti v nich i z ovoce jejich. Skrze Pána našeho . . . O.: Amen.

Druhá modlitba za církvev nebo za papeže jako výše na straně 94.

OBSAH

Úvod	5
NA SVATODUŠNÍ NEDELI	
První nešpory	9
Kompletář	17
Hodinky jitřní	23
Chvály	36
Hodinka první	43
Hodinka třetí	49
Mše svatá	53
Hodinka šestá	67
Hodinka devátá	72
Druhé nešpory	76
NA SVATODUŠNÍ PONDĚLEK	
Hodinky	80
Mše svatá	82
NA SVATODUŠNÍ ÚTEREK	
Hodinky	84
Mše svatá	86
VE SVATODUŠNÍ STŘEDU	
Hodinky	88
Mše svatá	91
VE SVATODUŠNÍ ČTVRTEK	
Hodinky	94
Mše svatá	97
VE SVATODUŠNÍ PÁTEK	
Hodinky	98
Mše svatá	101
VE SVATODUŠNÍ SOBOTU	
Hodinky	103
Mše svatá	105

Dr. Jan Hejčl

TÝDEN DUCHA SVATÉHO

Příloha revue „Na hlubinu“

ročník V.

Nákladem vlastním

Vytiskly Lidové závody tiskařské

a nakladatelské v Olomouci

léta Páně 1931